

Ter gelegenheid van het
125-jarig bestaan van
Staatsbosbeheer

Dossier biomassalobby & bomenkap

Belangenverstrengeling politiek en directeuren Staatsbosbeheer

Wederhoor, aanvulling en correcties

21 juli 2024 – wederhoor en reacties op biomassalobby SBB rapport concept versie 1.0

Stichting EDSP ECO is een non-profit onderzoeks- en projectenbureau die een omgeving creëert ter ondersteuning van organisaties wereldwijd die zich bezig houden met acties om de planeet te beschermen, armoede tegen te gaan en het welzijn te vergroten. Wij bieden ondersteuning in de vorm van het bouwen en beheren van websites, het uitvoeren van uitgebreid onderzoek, het opzetten en aanbieden van digitale campagnes, het verbinden van belanghebbenden, het geven van toespraken en interviews, en het ontwikkelen en implementeren van natuur en klimaatvriendelijke oplossingen.

Dit onderzoeksrapport is op vrijwillige basis tot stand gekomen, zonder enige financiële of andere voordelen, en is uitsluitend bedoeld ter ondersteuning van de doelstellingen van De Klimaatcoalitie, De Bomenbond en de Federatie tegen biomassacentrales & ontbossing.

“In het algemeen is met natuurbescherming geen droog brood te verdienen. Met het vernietigen van natuur wel.”

Maarten Brabers – Directeur Staatsbosbeheer (1994)

Colofon

Op [21 juli 2024](#) hebben we een conceptversie (v.09) van het ‘[Staatsbosbeheer biomasselobby en bomenkap](#)’ rapport en [samenvatting](#) beschikbaar gesteld en een groot aantal betrokken en geïnteresseerde organisaties de [kans gegeven](#) om aanvullingen, commentaar, correcties of wederhoor aan te leveren voor een eerste definitieve versie van het rapport die we op 1 oktober 2024 wilden publiceren ter gelegenheid van het [125 jarige bestaan](#) van Staatsbosbeheer.

Van de 43 betrokken overheids- en controlerende instanties die we om een reactie of wederhoor vroegen, hebben 30 organisaties gereageerd. Van de 49 bedrijven die we aangeschreven hebben, stuurden 11 daarvan een reactie. Van de 17 betrokken natuur-, milieu- en/of klimaatorganisaties die we het rapport hebben toegestuurd, reageerden er 8 en van de 10 bij de biomasselobby betrokken Universiteiten reageerden er 4.

Veel reacties betroffen enkel een ontvangstbevestiging maar we hebben ook een groot aantal inhoudelijke reacties met correcties en wederhoor ontvangen die we nu aan het verwerken zijn. Omdat we graag een waarheidsgetrouw rapport willen opleveren verlengen we de reactieperiode zodat alle organisaties uitgebreid de tijd krijgen om te reageren. We verwachten de tweede concept versie (v1.0) in [oktober 2024](#) te publiceren. Alle reacties die na 1 september zijn ontvangen zullen we in versie 1.1 verwerken. We gaan ervan uit dat versie 1.1 de definitieve versie wordt.

In het [online reactie formulier](#) kunnen organisaties een reactie op de concept- of straks de definitieve versies van dit rapport aanleveren. Zodra we uw reactie ontvangen hebben zullen we deze beoordelen en besluiten of we deze zullen toevoegen aan een volgende versie van dit rapport. We zouden het op prijs stellen als u de conceptversies van dit rapport niet deelt met derden. Nadat wij de reacties ontvangen en verwerkt hebben, stellen wij een definitieve versie beschikbaar die voor publicatie bedoeld is. Informatie uit de definitieve versie (v1.1) van dit onderzoeksrapport mag ten behoeve van de gezondheid, de natuur en het klimaat worden gereproduceerd en/of openbaar worden gemaakt door middel van afdrukken, kopiëren, geluidsopname, elektronisch of op welke manier dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wij zijn niet neutraal of onbevooroordeeld en zijn open over onze opvattingen en morele overtuigingen achter onze interpretaties van de beschikbare informatie en aangeleverde aanvullingen, commentaar, correcties en [wederhoor](#). De weergave van de bevindingen, de conclusies die we trekken en de aanbevelingen die we geven zijn zonder invloed van buitenaf of binnenuit tot stand gekomen en we hebben onze uiterste best gedaan om de informatie waarheidsgetrouw te presenteren. De onderzoekers- en schrijvers van dit rapport zijn de medeoprichters van stichting EDSP ECO, de Klimaatcoalitie, de Federatie tegen Biomassacentrales & Ontbossing en de Bomenbond.

Contactinformatie

Adres

EDSP ECO
Kraanspoor 50
1033 SE Amsterdam
Netherlands

Auteurs

Jeroen Spaander
Marloes van de Pol

Contact info

W edsp.nl/eco
E contact@edsp.nl
T +31 (0) 6 2888 3999

Voorwoord

Dit document bevat de reacties en wederhoor van de betrokken organisaties op de meerdere versies van het ‘[Staatsbosbeheer biomasselobby en bomenkap](#)’ rapport. We presenteren eerst een overzicht waarin we alle aangeschreven organisaties, de datum van aanschrijven en datum van ontvangstbevestiging en/of reactie laten zien. Het komt voor dat we de reacties van sommige organisaties al wel (gedeeltelijk) verwerkt hebben in versie 1.0 (concept) of 1.1 (definitief) van het rapport maar dat de desbetreffende reacties nog niet terug te vinden zijn in dit document waarvoor meerdere redenen kunnen zijn zoals dat we bijvoorbeeld nog wachten op onderbouwing van de reactie. We zullen in dat geval in dit document vermelden waarom we een reactie nog niet opgevoerd of verwerkt hebben.

Het ‘[Staatsbosbeheer biomasselobby en bomenkap](#)’ onderzoeksrapport maakt onderdeel uit van een uitgebreide studie naar de betaalde pro-biomasselobby activiteiten in Nederland, de EU en wereldwijd. Het volledige onderzoek bestaat uit de volgende zes delen die gepubliceerd worden via de website: lobby-facts.the-fab.org

Deel 1: [Energiemaatschappijen](#)

Deel 4: [Consultants en lobbyisten](#)

Deel 2: [Politiek en ambtenaren](#)

Deel 5: [Certificering en subsidies](#)

Deel 3: [Wetenschappers](#)

Deel 6: [Banken en investeerders](#)

In [deel één van ons onderzoek](#) hebben we gekeken naar de rol van de energiematschappijen en hebben we o.a. de volgende bedrijven onderzocht: Uniper (E-ON), Vattenfall (Nuon), RWE (Essent), Veolia en ENGIE (GDF SUEZ / Electrabel). Uit het onderzoek bleek dat RWE (Essent) verantwoordelijk is voor de globalisering van de biomassahandel.

In deel drie van het onderzoek hebben we aan de hand van een [uitgebreide documentaire](#) en het [bijbehorende onderzoeksrapport](#) aangetoond dat wetenschappers betaald worden door schadelijke bedrijven zoals RWE (Essent) die daardoor miljarden binnen kunnen halen aan subsidies en/of schadeclaims van ons belastinggeld. We hebben laten zien dat wetenschappers de politiek ingaan en daar de belangen van hun eigen onderneming of die van die schadelijke bedrijven voorrang geven in de beleidsvorming. In deel drie hebben we de betrokkenen van RWE (Essent) en het Copernicus Instituut (UU) bij het opzetten van de duurzaamheidsprogramma’s en de duurzaamheidscertificering voor de biomassaketen besproken.

Dit rapport maakt onderdeel uit van deel twee van ons onderzoek waarin we de betrokkenheid en belangen van de ambtenaren en politiek behandelen en in perspectief plaatsen van onze overige onderzoeken. In 2020 hebben we een lijst gepubliceerd met de top 400 betrokkenen bij de betaalde pro-biomasselobby in Nederland. Er zullen nog meerdere rapporten volgen waarin we ook de overige betrokkenen en organisaties behandelen. Uit [de lijst](#) hebben we o.a. een selectie gemaakt van bij Staatsbosbeheer betrokken personen die onder de categorie ‘ambtenaar of politiek’ vallen.

Het onderzoeksrapport bestaat uit 400 pagina’s en is gebaseerd op meer dan [1500 documenten](#), nieuwsberichten en oude versies van online webpagina’s van o.a. Staatsbosbeheer, betaalde lobbybedrijven, de belangen- en brancheorganisaties en overheidsinstanties waarvan een groot deel enkel nog terug te vinden is via diverse internetarchieven zoals de ‘[Wayback Machine](#)’. Het onderzoeksrapport, de samenvatting, de bronnen, de wederhoor en de online reactiepagina vindt u hier:

[2024-07-21-dossier-biomasselobby-en-bomenkap-belangenverstregeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-volledige-rapport](#)

[2024-07-21-dossier-biomasselobby-en-bomenkap-belangenverstregeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-samenvatting](#)

[2024-07-21-dossier-biomasselobby-en-bomenkap-belangenverstregeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-bronnen](#)

[2024-07-21-dossier-biomasselobby-en-bomenkap-belangenverstregeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

klimaatcoalitie.org/biomasselobby-en-bomenkap-belangenverstregeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-online-reactiepagina

Aangeschreven organisaties

Hieronder hebben we een overzicht van alle aangeschreven organisaties, de datum van aanschrijven en datum van ontvangstbevestiging en/of reactie en mogelijk een samenvatting van de bijzonderheden weergegeven. De organisaties in dit overzicht hieronder zijn allemaal op een bepaalde manier betrokken bij het onderzoeksrapport. Dat kan zijn omdat we informatie gebruikt hebben die verstrekt is door de desbetreffende organisatie, het kan zijn dat een organisatie verantwoordelijk is voor het controleren van de naleving van eisen die gesteld worden aan certificering of het toekennen van bijvoorbeeld subsidies of omdat ze direct betrokken zijn bij de betaalde pro-biomassalobby en financiële belangen hebben die ten koste gaan van de gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst van ons allemaal. Los van de lijst van betrokken organisaties die we aangeschreven hebben, is het conceptrapport ook ter info verzonden naar alle deelnemende organisaties van de klimaatcoalitie omdat we als coalitie de afspraak hebben dat de betrokken organisaties inzicht krijgt in de publicaties voor de klimaatcoalitie:

<https://klimaatcoalitie.org/organisaties>

Naam overheids- en controlerende instantie	Verzonden	Ontvangen	Bijzonderheden
Algemene Rekenkamer	2024-07-23	2024-07-23	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Better Biomass	2024-07-23	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
BIJ12	2024-07-23	2024-08-28	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Certificering Subsiestelsel Natuur en Landschap	2024-07-23	2024-08-28	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
DEKRA	2024-07-23	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
FSC-International	2024-07-23	2024-08-21	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
FSC-Nederland	2024-07-23	2024-08-21	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Interprovinciaal Overleg (IPO)	2024-07-23	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW)	2024-07-23	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Ministerie van Economische Zaken (MINEZ)	2024-07-23	2024-07-25	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW)	2024-07-23	2024-07-25	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)	2024-07-23	2024-07-25	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)	2024-07-23	2024-07-25	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Nationaal Groenfonds	2024-07-23	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO)	2024-07-23	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Peterson Control Union Certifications	2024-07-23	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Planbureau voor de Leefomgeving (PBL)	2024-07-23	2024-08-30	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Provincie Drenthe	2024-07-23	2024-07-25	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Provincie Flevoland	2024-07-23	2024-07-23	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Provincie Fryslân	2024-07-23	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Provincie Gelderland	2024-07-23	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Provincie Groningen	2024-07-23	2024-07-26	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.

Provincie Limburg	2024-07-23	2024-07-24	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Provincie Noord-Brabant	2024-07-23	2024-07-25	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Provincie Noord-Holland	2024-07-23	2024-07-25	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Provincie Overijssel	2024-07-23	2024-07-25	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Provincie Utrecht	2024-07-23	2024-07-25	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Provincie Zeeland	2024-07-23	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Provincie Zuid-Holland	2024-07-23	2024-07-25	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Raad voor Accreditatie RvA	2024-07-23	2024-08-20	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)	2024-07-23	2024-07-25	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)	2024-07-23	2024-07-23	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Sociaal-Economische Raad (SER)	2024-07-23	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Staatsbosbeheer (Algemeen)	2024-07-23	2024-08-09	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Staatsbosbeheer (Projecten BV)	2024-07-23	2024-07-23	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Staatsbosbeheer / EO Nederland plant bomen	2024-07-23	2024-07-23	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Staatsbosbeheer Bio-Enerco Biomassa BV	2024-07-23	2024-08-09	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Staatsbosbeheer Biograndstoffen B.V.	2024-07-23	2024-08-09	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Staatsbosbeheer Boomfeestdag	2024-07-23	2024-08-14	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Staatsbosbeheer Buitenfonds	2024-07-23	2024-07-23	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Staatsbosbeheer Energiehout Biomassa BV	2024-07-23	2024-08-09	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Staatsbosbeheer Natuurwijs	2024-07-23	2024-07-23	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)	2024-07-23	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.

Naam bedrijf	Verzonden	Ontvangen	Bijzonderheden
bio-economie.nl	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Biomass Technology Group (BTG)	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Bosadviescommissie SBB	2024-07-25	2024-07-25	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Bureau Silve is nu van Borgman Beheer Advies (BBA)	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
BVOR	2024-07-25	2024-08-29	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
CE Delft	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Climate Neutral Group	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Cramer Milieuvadvis BV	2024-07-25	2024-07-31	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Ecofys (Navigant) nu: Guidehouse	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Ecorys	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Eneco	2024-07-25	2024-07-25	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
ENGIE	2024-07-25	2024-07-25	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Ennatuurlijk	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
EPV	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Faber Halbertsma Groep	2024-07-25	2024-08-06	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.

Face the Future BV	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Greenchoice	2024-07-25	2024-07-25	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Greenport Holland	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Hier.nu	2024-07-25	2024-08-15	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
IEA Bioenergy	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
IUCN	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Klimaatonderzoek Initiatief Nederland (KIN)	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Nationale Koolstofmarkt	2024-07-25	2024-08-16	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
NEN	2024-07-25	2024-07-25	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
NVDE	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Platform Bio-Energie (PBE)	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Probos	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
RWE (Essent)	2024-07-25	2024-09-12	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Southpole	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Sweco (voorheen Grontmij)	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
TKI-BBE	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
TNO	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Trees for All	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Trees for Travel	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Uniper (E-ON)	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
USI	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Van Werven BV	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Vattenfall (voorheen Nuon)	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
VBNE	2024-07-25	2024-08-26	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
VNP	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Wetenschappelijke Klimaatraad (WKR)	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Wise	2024-07-25	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.

Naam universiteit	Verzonden	Ontvangen	Bijzonderheden
Copernicus Instituut (UU)	2024-07-24	2024-08-30	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
KNAW	2024-07-24	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
NWO	2024-07-24	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Radboud Universiteit	2024-07-24	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
TU Delft	2024-07-24	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Universiteit Groningen	2024-07-24	2024-07-25	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Universiteit Leiden	2024-07-24	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Universiteit Twente	2024-07-24	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Universiteit Utrecht	2024-07-24	2024-08-30	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Universiteit Wageningen	2024-07-24	2024-07-25	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.

Naam natuur, milieu en/of klimaatorganisatie	Verzonden	Ontvangen	Bijzonderheden
Extinction Rebellion NL	2024-07-24	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Fossielvrij	2024-07-24	2024-07-24	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Greenpeace	2024-07-24	2024-07-24	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.

Jongerenraad Staatsbosbeheer	2024-07-24	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Kroondomein het Loo	2024-07-24	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Landschappen NL	2024-07-24	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Milieudefensie	2024-07-24	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Mobilisation	2024-07-24	2024-07-24	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Nationaal Park	2024-07-24	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Natuur & Milieu	2024-07-24	2024-07-24	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Natuuralert	2024-07-24	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Natuurmonumenten	2024-07-24	2024-08-08	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
Stop Ecocide	2024-07-24	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Unie van Bosgroepen	2024-07-24	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
Urgenda	2024-07-24	Geen reactie	We wachten nog op een reactie.
WNF (Nederland)	2024-07-24	2024-07-24	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.
WWF (International)	2024-07-24	2024-07-24	Verwerkt, we wachten nog op een reactie.

Voorbeeld verzonden email bericht met verzoek om reactie/wederhoor

Hieronder hebben we een voorbeeld toegevoegd van de verzonden berichten aan de organisaties in de lijst hierboven:

Geachte geadresseerde,
Wij hebben op 21 juli 2024 een conceptrapport beschikbaar gesteld over de biomassalobby en belangenverstrengeling van de politiek en medewerkers van Staatsbosbeheer waarbij we ook de betrokkenheid van andere organisaties bespreken. In dit conceptrapport wordt (een medewerker van) uw organisatie genoemd en/of is gebruik gemaakt van door u verstrekte informatie. Dit rapport is van groot belang voor de verdere discussie en besluitvorming omtrent dit onderwerp. Voordat wij het rapport publiekelijk beschikbaar stellen, willen wij u graag de gelegenheid geven om het document te lezen en uw reactie en/of wederhoor aan te leveren.

U kunt het conceptrapport vinden via de volgende link: [Conceptrapport](#).

Wij verzoeken u vriendelijk om uw opmerkingen, aanvullingen of correcties in te dienen via het contactformulier op de volgende pagina: [Reactieformulier](#).

Wij stellen uw feedback zeer op prijs en willen ervoor zorgen dat het rapport een accurate en evenwichtige weergave is van de situatie. Wij verzoeken u vriendelijk om uw reactie vóór 1 september 2024 te verstrekken, zodat wij eventuele aanpassingen tijdig kunnen doorvoeren.

We zouden het op prijs stellen als u de conceptversie of de reactiepagina van dit rapport niet deelt met derden. Nadat wij de reacties ontvangen en verwerkt hebben, stellen wij een definitieve versie beschikbaar die voor publicatie bedoeld is. We verwachten een eerste definitieve versie op [1 oktober 2024](#) te publiceren.

Bij voorbaat dank voor uw medewerking en uw waardevolle bijdrage.

Met vriendelijke groet,

Marloes van de Pol en Jeroen Spaander

Namens stichting [EDSP ECO](#), de [Klimaatcoalitie](#), de [Bomenbond](#), en de [Federatie tegen Biomassacentrales & Ontbossing](#)

Definitie biomassalobby

In het onderzoeksrapport en in dit wederhoordocument verwijzen we naar organisaties of personen als biomassalobbyorganisatie of biomassalobbyisten indien de desbetreffende organisatie of persoon betaald of onbetaald de belangen behartigt van organisaties die een financieel belang hebben in de biomassaketen.

Wikipedia gebruikt de volgende definitie voor lobbyen: [Lobbyen](#) is een vorm van [belangenbehartiging](#), waarbij op rechtmatige wijze wordt geprobeerd [wetgevers](#) of overheidsfunctionarissen, zoals [regelgevende instanties](#) of [de rechterlijke macht](#), rechtstreeks te beïnvloeden. Lobbyen houdt direct, persoonlijk contact in en wordt uitgevoerd door verschillende entiteiten, waaronder individuen die optreden als [kiezers](#), kiezers of burgers; bedrijven die hun zakelijke belangen nastreven; non-profitorganisaties en [NGO's](#) via [belangenbehartigingsgroepen](#) om hun missies te bereiken; en wetgevers of overheidsfunctionarissen die elkaar beïnvloeden in wetgevende aangelegenheden.

Lobbyen of bepaalde praktijken die overeenkomsten vertonen met lobbyen worden soms aangeduid als overheidsrelaties of overheidszaken en soms als wetgevende relaties of wetgevende zaken. Het is ook een [industrie](#) die bekend staat onder veel van de eerder genoemde namen en die bijna volledig overlapt met de [publieke zakenindustrie](#). Lobbyisten kunnen in verschillende categorieën vallen: [amateurlobbyisten](#), zoals individuele kiezers of kiezersblokken binnen een [kiesdistrict](#); professionele lobbyisten die lobbyen als bedrijf of beroep; en ondersteunend personeel voor overheidsrelaties dat namens professionele lobbyisten werkt, maar mogelijk niet actief betrokken is bij directe beïnvloeding of persoonlijke ontmoetingen met beoogde personen in de mate die vereist is voor registratie als lobbyist, en die binnen dezelfde professionele kringen opereert als geregistreerde lobbyisten.

Professionele lobbyisten zijn mensen die proberen wetgeving, regelgeving of andere overheidsbeslissingen, acties of beleid te beïnvloeden namens een groep of individu die hen inhuurt. [Non-profitorganisaties](#), of ze nu professionele of amateur-lobbyisten zijn, kunnen ook lobbyen als vrijwilligerswerk of als een klein onderdeel van hun normale baan. Overheden definiëren "lobbyen" vaak voor juridische doeleinden en reguleren georganiseerde groepslobby die invloedrijk is geworden.

Een van de manieren om te beoordelen of een organisatie valt onder onze definitie is door te kijken naar het aantal lobbyisten dat ze inzetten om het Europese Parlement te beïnvloeden. Om een permanente toegangspas voor het Europees Parlement te verkrijgen, moeten lobbyisten lid zijn van het EU-transparantieregister. Deze lobbypas is populair omdat het lobbyisten in staat stelt zonder uitnodiging door het Parlement te lopen, Europarlementariërs en hun assistenten in gangen of bars te benaderen, en op hun kantoordeur te kloppen. Geregistreerde bedrijven en brancheorganisaties met een EP-pas (1118 organisaties in 2020) melden in totaal 3042 EP-pashouders. Meer dan 10% van die organisaties is verbonden aan de betaalde pro-biomassalobby. De Europese LobbyFacts-database vermeldde in 2020 meer dan [120 organisaties betrokken zijn bij de betaalde pro-biomassalobby](#) in Europese instellingen, met een totaalbedrag tussen de 33 en 39 miljoen euro per jaar.

Zo blijkt uit [deel 1 van ons biomassalobbyonderzoek](#) (2020), dat de top 5 Nederlandse biomassastokende energiemaatschappijen jaarlijks vijf en een half miljoen euro besteden aan alleen al de biomassalobby gericht op het Europese Parlement en daarvoor 29 fulltime lobbyisten aan het werk hebben. Voorbeelden van Nederlandse energiemaatschappijen die betrokken zijn bij de pro-biomassalobby in Nederland:

[Uniper \(E-ON\) besteedt, volgens de lobbymonitor, bijna een half miljoen euro per jaar aan lobbyactiviteiten in de Europese Unie en heeft 3 fulltime lobbyisten aan het werk. Daarbovenop komen de kosten voor de extra lobbyisten en lobbyactiviteiten in Nederland.](#)

[Vattenfall \(Nuon\) besteedt, volgens de lobbymonitor, bijna een miljoen euro per jaar aan lobbyactiviteiten in de Europese Unie en heeft 4 fulltime lobbyisten aan het werk. Daarbovenop komen de kosten voor de extra lobbyisten en lobbyactiviteiten in Nederland.](#)

[RWE](#) (Essent) besteedt minstens een miljoen euro per jaar aan lobbyactiviteiten in de Europese Unie en heeft 5 fulltime lobbyisten aan het werk. De Nederlandse directeuren van RWE behoren tot de meest actieve pro-biomassalobbyisten in Nederland, zitten in verschillende pro-biomassa lobbycommissies en initiatieven en financieren pro-biomassarapporten.

[Veolia](#) besteedt bijna een miljoen euro per jaar aan lobbyactiviteiten in de Europese Unie en heeft 6 fulltime lobbyisten aan het werk. Daarbovenop komen de kosten voor de extra lobbyisten en lobbyactiviteiten in Nederland.

[ENGIE](#) (GDF SUEZ / Electrabel) besteedt meer dan twee miljoen euro per jaar aan lobbyactiviteiten alleen in de Europese Unie en heeft 11 fulltime lobbyisten aan het werk. Daarbovenop komen de kosten voor de extra lobbyisten en lobbyactiviteiten in Nederland.

Bron: [2019-11-04-lobbyfacts-organizations-registered-as-paid-pro-biomass-lobby-in-european-institutions](#)

Sinds 2013 publiceerde de 'Groep van Staten tegen Corruptie' (GRECO) onderdeel van de Europese Raad, meerdere uitgebreide rapporten waarin heel duidelijk wordt aangegeven dat de Nederlandse volksvertegenwoordigers in de Eerste en Tweede Kamer te weinig regels kennen om de integriteit goed te bewaken en waarin een aantal aanbevelingen zijn opgenomen om de integriteit te kunnen waarborgen, waaronder een voorstel voor een register waarin alle lobbyisten opgenomen zouden moeten worden (zoals ook voor het Europese Parlement van toepassing is) die de Nederlandse Senaat bezoeken én het openbaren van het salaris dat in nevenfuncties van de Kamerleden wordt verdiend. Ook in de laatste rapporten van GRECO is te lezen dat lobbyisten grotendeels vrij spel hebben en er geen regels bestaan om te voorkomen dat Nederlandse ex-kabinetsleden aan de slag gaan in de sector waarover zij vlak daarvoor de scepter zwaaiden.

Een van de belangrijkste redenen waarom wij het belangrijk vonden om dit onderzoeksrapport uit te brengen is het ontbreken van een Nederlands lobbyregister waaruit duidelijk wordt welke vervuilende bedrijven betaalde invloed uitoefenen op het Nederlandse beleid en wie in de politiek belangen heeft bij het geven van voordelen aan die vervuilende bedrijven ten koste van de gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst van onze kinderen. In het hoofdstuk '[Politiek & ambtenaren](#)' komen deze rapporten van GRECO uitgebreid aan bod.

Afgezien van het feit dat de energiemaatschappijen een groot aantal betaalde lobbyisten in dienst hebben om hun financiële belangen in de biomassaketen zeker te stellen zijn een groot aantal van de medewerkers van die energiemaatschappijen zelf ook biomassalobbyist gericht op de Nederlandse ambtenarij en politiek. Zo zijn bijvoorbeeld de directeuren van RWE (Essent) verantwoordelijk voor het betalen, opzetten en beheren van een groot aantal biomassalobbyinitiatieven in Nederland en Europa en betalen via die lobbyinitiatieven een nog veel groter aantal BV's van mensen die werkzaam zijn in de politiek of ambtenarij, de wetenschap, adviesbureaus of die verantwoordelijk zijn voor bijvoorbeeld de subsidies, de certificeringen of de controle van de biomassasector en het bosbeheer.

Zo waarschuwde het Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) al sinds 2005 dat wetenschappers in Nederland zich laten betalen en beïnvloeden door vervuilende bedrijven wat ten koste zou gaan van de integriteit en de geloofwaardigheid van de opgeleverde onderzoeken. Op [16 januari 2015](#) beschuldigde de KNAW de wetenschappers van het Copernicus Instituut (UU) van betaalde belangenverstremgeling wat invloed zou hebben op de kwaliteit van hun onderzoeksresultaten. Het betrof hier specifiek de volgende wetenschappers: Wim Turkenburg, Kornelis Blok, André Faaij, Ad van Wijk, Ernst Worrel, Martin Junginger, Marc Londo en Jacqueline Cramer. Follow the Money (FTW) publiceerde al 48 onderzoeksrapporten onder het kopje "Wetenschap op bestelling".

Naast de energiemaatschappijen zijn er nog veel meer lobbyinitiatieven die bijvoorbeeld de biomassabelangen behartigen van de biomassa leverende bedrijven zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en overige bouseigenaren in Nederland maar ook bijvoorbeeld de organisaties die de biomassaverbrandingsovens en ketels leveren hebben hun eigen betaalde lobbyorganisatie. Personen of organisaties die deel uitmaken en/of een financieel belang hebben in de biomassaketen zijn ten behoeve van ons onderzoek onderverdeeld in de volgende categorieën.

Onder elke categorie vallen meerdere onderzoeksrapporten waarin we de desbetreffende organisaties en hun connecties met de andere delen van ons onderzoek behandelen:

Deel 1: [Energiemaatschappijen](#)

Deel 4: [Consultants en lobbyisten](#)

Deel 2: [Politiek en ambtenaren](#)

Deel 5: [Certificering en subsidies](#)

Deel 3: [Wetenschappers](#)

Deel 6: [Banken en investeerders](#)

O.a. de volgende organisaties vallen onder de hierboven uitgelegde definitie van de betaalde pro-biomassalobby:

Adviescommissie Duurzame Biomassa voor Energie toepassingen (ADBE)	BIOmass skills for Net Zero (BIOZE)	EUBCE	Platform Bio-Energie (PBE) (tegenwoordig Platform Bio-Economy)
Agro & Chemie	Biomass Policies	EUBIA	Platform Duurzame Grondstoffen
Algemene Vereniging Inlands Hout (AVIH)	Biobased Solution Nederland (BBSN)	EUBIONET	Platform Groene Grondstoffen
European Biomass Association (AEBIOM tegenwoordig Bioenergy Europe)	Biomass Trade Centers	FSC Nederland	Platform Hout in Nederland (PHN)
Bioenergie Cluster Oost-Nederland (BEON)	BioTrade2020Plus	ERA-NET Bioenergy	Peterson Control Union (SKAL)
BioBased Economy (TKI-BBE)	Biomassa Upstream Stuurgroep (BUS) (Probos en Shell)	Green Gold Label (GGL) opgericht door RWE Essent	Probos (voorheen stichting Bos en Hout)
Biobased Circular Business-platform (BCB)	BioWKK	IEA Bioenergy	Projectbureau Duurzame Energie
Biobased Industries Consortium (BIC)	Branche Vereniging Organische Reststoffen (BVOR)	Interdepartementaal Programma Biobased Economy (IPBBE)	S2Biom
Bio-Energie Realisatie Koepel (BERK)	CE-Delft	Natuur & Milieu	Sustainable Biomass Program (SBP) voorheen International Wood Pellet Buyers (IWPB)
Biofuels Bioproducts & Biorefining (Biofpr)	Centre for International Energy Policy (CIEP) Clingendael	Navigant (voorheen Ecofys)	TNO/ECN
Biograce	Copernicus Instituut (UU)	Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE)	Utrecht Sustainability Institute (USI)
BiologikNL	De Gemeynt	PELLCERT	Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE) voorheen Bosschap
Biomass 2040	DIA-CORE	Pellets @ las	

Inhoudsopgave

Colofon	2
Contactinformatie	2
Voorwoord	3
Aangeschreven organisaties	4
Voorbeeld verzonden email bericht met verzoek om reactie/wederhoor	7
Definitie biomassalobby	8
Reacties en wederhoor	13
Algemene Rekenkamer	13
Branche Vereniging Organische Reststoffen (BVOR)	20
Comité Matiging Kapbeleid Slangenburg.....	26
Cramer Milieuadvies BV.....	26
Eneco.....	50
Engie.....	51
Evangelische Omroep (EO).....	51
Faber groep	51
FSC Nederland	63
Greenchoice.....	157
Klimaatstichting HIER.....	157
Ministeries van Klimaat en Groene Groei en van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur	158
Mobilisation for the Environment	159
Natuur & Milieu.....	159
Natuurmonumenten	160
Planbureau voor de leefomgeving (PBL).....	162
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)	172
Rijksoverheid (meerdere ministeries)	173
Rijksuniversiteit Groningen.....	173
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).....	174
Raad voor Accreditatie (RVA).....	174
RWE (Essent).....	176

Subsidiestelsel Natuur en Landschap (BIJ12/SNL)	177
Staatsbosbeheer	183
Stichting Nationale Boomfeestdag	273
Stichting Nationale Koolstofmarkt (JIN)	283
Stichting Natuurwijs.....	306
Stichting ter behoud van het Schoorlse-en Noord-Kennermerduingebied	310
Universiteit Utrecht – Copernicus Instituut	312
Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE)	330
Wereld Natuur Fonds (WWF)	349

Reacties en wederhoor

Hieronder hebben we op alfabetische volgorde de ontvangen reacties en wederhoor beschikbaar gesteld inclusief onze reactie en actie die we hebben ondernomen. Het komt voor dat we de reacties van sommige organisaties al wel (gedeeltelijk) verwerkt hebben in versie 1.0 (of straks versie 1.1) van het rapport maar dat de desbetreffende reacties nog niet terug te vinden zijn in dit document hieronder waarvoor meerdere redenen kunnen zijn zoals dat we bijvoorbeeld nog wachten op onderbouwing van (een deel van) de reactie of omdat we nog wachten op een reactie van een andere organisatie die betrekking heeft op hetzelfde onderwerp. We zullen in dat geval in dit document vermelden waarom we een reactie nog niet opgevoerd of verwerkt hebben. Het versienummer van het rapport is op het voorblad terug te vinden. Om onderscheid te maken tussen de aangeleverde correcties en wederhoor van de organisaties die we aangeschreven hebben en onze reacties en vervolgvragen hebben we **onze eigen reacties en teksten blauw gemaakt in het document hieronder.**

Algemene Rekenkamer

Status: Wordt verwerkt (We wachten nog op een reactie.)

Reactie EDSP ECO

Hartelijk dank voor de reactie op ons onderzoeksrapport. Wij hebben eventuele correcties en het wederhoor zo goed mogelijk verwerkt in zowel dit document als in het rapport en indien nodig aangevuld met extra onderbouwing en vervolgvragen. Hieronder hebben we in het blauw onze reactie per onderwerp en eventuele vervolgvragen opgevoerd. U kunt via [het onlineformulier](#) of via het biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org emailadres een reactie op de concept- of straks de definitieve versies van dit rapport aanleveren. Zodra we uw reactie ontvangen hebben, zullen we deze beoordelen en besluiten of we deze zullen toevoegen aan een volgende versie van het rapport. We zouden het op prijs stellen als u de conceptversies van dit rapport niet deelt met derden. Nadat wij de reacties ontvangen en verwerkt hebben, stellen wij een definitieve versie beschikbaar die voor publicatie bedoeld is.

Van: Malick, Natacha

Verzonden: Friday, August 16, 2024 17:09

Aan: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: reactie AR

Beste mevr. Van de Pol,

De Klimaatcoalitie heeft de Algemene Rekenkamer uitgenodigd te reageren op het samengestelde dossier over biomassa en bomenkap, omdat een onderzoeksrapport van de Algemene Rekenkamer over het bosbeheer bij Staatsbosbeheer door u gebruikt is voor dit dossier. In de bijlage bij deze mail treft u onze reactie. Die ziet toe op hoe u ons onderzoeksmateriaal hebt benut en bevat dan ook een concrete vraag en opmerking over het correct verwijzen en citeren uit ons onderzoek. De Algemene Rekenkamer zal, gezien haar rol in het staatsbestel, geen stelling nemen of inhoudelijk reageren op uw conclusies. Graag zie ik uit naar uw reactie.

Met vriendelijke groet,

Drs. N.M.L (Natacha) Malick

Directeur Directie Economie en Leefbaarheid, ad interim

Reactie Algemene Rekenkamer op initiatief milieuorganisaties Dossier biomassalobby en bomenkap

In het dossier Biomassalobby en bomenkap wordt onder meer verwezen naar een onderzoeksrapport van de Algemene Rekenkamer. Het rapport 'Bosbeheer in beeld' (publicatie 16 december 2022) is een onderzoek van de Algemene Rekenkamer naar het bosbeheer door Staatsbosbeheer en naar de landelijke bossenstrategie die de minister van LNV/minister voor Natuur en Stikstof (inmiddels Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur) uitvoert samen met de provincies. Dit onderzoek was niet gericht op biomassa, maar de productie daarvan komt en marge van ons onderzoek wel aan de orde. Onze onderzoeksvragen richten zich indertijd op:

- Is er voldoende duidelijkheid over de uitgaven en resultaten van Staatsbosbeheer?
- Maakt Staatsbosbeheer heldere afwegingen en besluiten met betrekking tot haar bosbeheer?
- Kapt Staatsbosbeheer extra bomen om haar inkomsten te vergroten?
- Hoe weten we of bos duurzaam wordt beheerd en wat betekent dat eigenlijk?
- Voldoet het bosbeheer door Staatsbosbeheer aan de doelstellingen van haar opdrachtgevers?
- Wordt het bosoppervlak met 10 % vergroot vanwege de landelijke Bossenstrategie (2020)?
- Kan de beleidsdoelstelling van deze Bossenstrategie voor een lichte toename van de houtoogst gehaald worden?

De Algemene Rekenkamer toetst de doelmatigheid van rijksbeleid en of de afgesproken doelstellingen die kabinet en parlement hebben afgesproken bereikt worden. Onderdeel daarvan is de vraag of belastinggeld zinnig en zorgvuldig wordt ingezet. Ook de rechtmatigheid van beleid is onderwerp van onderzoek.

De Algemene Rekenkamer heeft voor dit onderzoek relevante documentatie bestudeerd en gesproken met vele betrokken partijen, om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van - de uitvoering van - dit overheidsbeleid. Zie de volledige lijst in de bijlagen 2 en 3 in ons rapport.

Reactie EDSP ECO:

In hoofdstuk '2022: SBB evaluatie Algemene Rekenkamer' van ons [SBB Biomassalobby-rapport](#) geven we het volgende aan over het '[Staatsbosbeheer en de bossenstrategie](#)' rapport van de Algemene Rekenkamer:

"Op 2 december 2022 publiceerde de Algemene Rekenkamer het rapport 'Staatsbosbeheer en de bossenstrategie' gebaseerd op voornamelijk informatie van de betaalde pro-biomassalobby waaronder o.a. Simon Klingen en de betaalde biomassalobbyorganisatie Probos, waardoor de conclusies uit het rapport met een flinke korrel zout genomen dienen te worden. Simon Klingen heeft een adviesbureau over Bosbeheer en is onderdeel van de Bosadviescommissie van Staatsbosbeheer samen met G.M.J. Mohren, J. den Ouden, G.J. Nijland, J.P.G. de Klein MSc, R.A.M. van Hoesel en dr. R. Haveman. We vinden het kwalijk dat de Algemene Rekenkamer enkel gebruik heeft gemaakt van de informatie die aangeleverd wordt door de betaalde pro-biomassalobby omdat ze vooraf aan het schrijven van het rapport uitgebreid gewaarschuwd zijn. De Algemene Rekenkamer heeft eerst ons rapport '[Een bespreking van de problemen rondom houtkap](#)' gelezen en heeft ons vervolgens om extra inbreng gevraagd. Desondanks is toch besloten om enkel informatie van betaalde pro-biomassalobbyisten te gebruiken als basis voor het evaluatierapport waarmee de politiek op het verkeerde been is gezet."

Op eigen initiatief hebben we in ons rapport het woord 'enkel' vervangen voor 'voornamelijk' in de volgende zinnen: "We vinden het kwalijk dat de Algemene Rekenkamer enkel gebruik heeft gemaakt van de informatie die aangeleverd wordt door de betaalde pro-biomassalobby" en "Desondanks is toch besloten om enkel informatie van betaalde pro-biomassalobbyisten te gebruiken als basis voor het evaluatierapport waarmee de politiek op het verkeerde been is gezet."

U verwijst in uw wederhoor naar de lijst (Zie de volledige lijst in de bijlagen 2 en 3 in ons rapport.) van documentatie die de Algemene Rekenkamer gebruikt heeft voor het ‘Staatsbosbeheer en de bossenstrategie’ rapport. Die lijst bevat voornamelijk documenten opgesteld door de organisaties die betrokken zijn bij de betaalde biomasselobby of hun gegevens baseren op organisaties die behoren tot de betaalde biomasselobby. Zo valt o.a. het volgende te lezen in de bronnen die u aangeleverd heeft:

Voor de meting door Stichting Probos worden de Nederlandse primaire houtverwerkers en de importeurs van primaire houtproducten ondervraagd. De totale Nederlandse productie van primaire houtproducten is afgeleid uit de jaarlijkse Probos-rondhoutenquête. De cijfers over de import en export heeft Probos afgeleid uit de CBS-handelsstatistieken.

Voor het verkrijgen van gegevens over het verhandelde en verwerkte volume Nederlands FSC-rondhout en buitenlands FSC- en PEFC-rondhout is gebruik gemaakt van de jaarlijkse Probos-rondhoutenquête.

Bij de eigenaren van Nederlands FSC-gecertificeerd bos is de hoeveelheid geoogst hout opgevraagd. Voor het monitoren van de geëxporteerde en in Nederland verwerkte volumes van het bij de Nederlandse bouseigenaren geoogste FSC-rondhout, werden alle FSC-CoC-gecertificeerde bedrijven benaderd die aangesloten zijn bij de Algemene Vereniging Inlands Hout (AVIH).

Bron Algemene Rekenkamer: <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/aanvullende-statistische-diensten/2021/monitor-duurzame-agro-grondstoffen-2021/4-hout>

Overige bij de biomasselobby betrokken organisaties waarvan de Algemene Rekenkamer aangeeft de volgende bronnen gebruikt te hebben voor het rapport:

- Ministerie van EZK & IPO (2013). Natuurpact
- Ministerie van LNV (2019). Natuurbeleid, Voortgang Natura 2000, brief van de minister van Landbouw, natuur en voedselkwaliteit
- Ministerie van LNV en de gezamenlijke provincies (2020)
- Ministerie van LNV (2022). Introductiedossier Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en Introductiedossier Kennismaking beleidsdossiers ministerie van LNV
- Ministerie van OCW (2007). Besluit vaststelling selectielijst neerslag handelingen beleidsterrein Natuur- en landschapsbeheer vanaf 1998 (Staatsbosbeheer)
- Planbureau voor de Leefomgeving (2020). Lerende evaluatie van het natuurpact 2020
- Probos. Factsheet Stand van Zaken bos in Nederland voor de werkbijeenkomsten Bossenstrategie op 20 en 22 november 2019
- Probos. Wat doen we met Nederlands hout? Bosberichten 2021
- S. Klingens (2020). Twaalf boslessen voor inzicht in bosbeheer
- Staatsbosbeheer (2015). ‘Groeierende toekomst – De bosvisie van Staatsbosbeheer’

Ook de lijst van organisaties en personen waar de Algemene Rekenkamer interviews mee gehad heeft bestaan voornamelijk uit mensen die betrokken zijn bij de betaalde pro-biomasselobby of die een financieel belang hebben bij de oogst en/of verbranding van houtige biomassa:

Wij hebben interviews gevoerd met:

- de waarnemend directeur Natuur en medewerkers van het Ministerie van LNV;
- de directieleden, de programmadirecteur en medewerkers van Staatsbosbeheer;
- medewerkers van de provincies Gelderland, Drenthe en Noord-Brabant;
- deskundigen van onder meer de universiteit Wageningen, Staro, Probos, AVIH, RVO en FSC-Nederland;

Vragen EDSP ECO:

1. Heeft de Algemene Rekenkamer rekening gehouden met het feit dat organisaties zoals Probos en bijvoorbeeld de heer Simon Klingen een financieel belang hebben en/of direct betaald worden door de vervuilende bedrijven die een belang hebben bij het oogsten en verbranden van houtige biomassa?
2. In het rapport van de Algemene Rekenkamer is aangegeven dat uw organisatie met een actiegroep, enkele gepensioneerde boswachters, een oud-inspecteur, een oud-hoofd Staatsbosbeheer en een oud-hoofd Natuurmonumenten gesproken heeft. Zou u de namen van de actiegroep en de desbetreffende personen willen kenbaar maken?

De Algemene Rekenkamer concludeert dat de werkwijze van Staatsbosbeheer grotendeels overeenkomt met de doelstellingen van zijn opdrachtgevers (Rijk en provincies). De provincies verwachten van Staatsbosbeheer vooral dat Staatsbosbeheer de bossen 'in stand houdt'. De provincies in ons onderzoek zijn tevreden over de uitvoering van deze taak door Staatsbosbeheer. Uit het onderzoek is gebleken dat er voor Staatsbosbeheer geen financiële prikkels zijn die leiden tot meer houtkap.

Reactie EDSP ECO

We hebben in ons rapport en hier in de wederhoor al duidelijk aangegeven waarom we niet onder de indruk waren van de kwaliteit van het onderzoek van de Algemene Rekenkamer. In ons eigen rapport hebben we voornamelijk op basis van de (verwijderde) webpagina's, documenten en rapporten van Staatsbosbeheer en die van de vervuilende bedrijven en betaalde pro-biomassalobbyorganisaties, zeer uitgebreid aangetoond dat er sinds eind vorige eeuw een zeer gedetailleerd plan in werking is getreden om Staatsbosbeheer er toe aan te zetten om meer hout en biomassa te oogsten en dat dit o.a. door middel van perverse financiële prikkels gerealiseerd is. Hieronder hebben we een klein aantal van het grote aantal beschikbare voorbeelden uit ons rapport weergegeven:

2008-2012: Staatsbosbeheer visie & ambities voor Bio-Enerco & Energiehout biomassa BV

Op 24 oktober 2008 presenteert Henk Wanningen, de directeur van Bio Enerco BV, een van de twee Biomassa BV's van Staatsbosbeheer, en programmamanager Biomassa & Klimaat bij Staatsbosbeheer, de visie en ambities van Staatsbosbeheer voor de periode 2008 tot en met 2012. In de presentatie is te lezen hoe in 2008 *het biomassaomzetvolume al 50.000 ton betreft en dat ze in vier jaar tijd die hoeveelheid willen verdrievoudigen naar 150.000 ton biomassa. Het zou zelfs haalbaar moeten zijn om 500.000 ton omzetvolume te behalen.*

- SBB grootste producent van biomassa in NL
  - Haalbaar 500.000 ton
  - Ondernemingsplan 2008-2012: 150.000 ton
  - Wij willen hoge prijs
  - Markt wil lage prijs
  - Dus : wij moeten zelf in actie komen
- SBB expert in oogsten en verwerken van groene biomassa in bio-fuels
  - Makkelijke stromen: Schoon hout, chips, geshredderd zonder blad/naald
- Klanten: Essent (RWE), NUON (Vattenfall), Electrabel (ENGIE), Dong, Kleine afnemers, eigen
- Objective:
  - Vergroot verwerking en toepassingsmogelijkheden
  - Vergroot marktpositie

Energiehout BV

- Omzetvolume 50.000 ton
- Klanten:
  - Essent
  - Nuon
  - Electrabel
  - Dong
  - Kleine afnemers
  - eigen

Bron: [2008-10-24-staatsbosbeheer-hout-en-biomassa-presentatie-henk-wanningen](#)

2012: Staatsbosbeheer opnieuw aankondiging meer boskap voor biomassaverkoop

Op 13 december 2012 publiceerde het NRC het artikel '[Bos blijft gratis maar moet Staatsbosbeheer wel geld opleveren](#)' waarin o.a. het volgende was opgenomen:

Directeur Chris Kalden van Staatsbosbeheer kondigde gisteren een „koerswijziging” aan. Het vorige kabinet bezuinigde op natuur en droeg het beheer over de natuurgelden over aan de provincies. Het huidige kabinet zet dit beleid voort. Staatsbosbeheer kreeg doorgaans 90 miljoen euro overheidsgeld per jaar. Dat wordt vermoedelijk 70 miljoen euro, afhankelijk van wat provincies doen. *Staatsbosbeheer moet dus bezuinigen.* []

Verder wil Staatsbosbeheer zelf geld verdienen, jaarlijks zeven miljoen euro. [] Geld verdienen wil Staatsbosbeheer vooral door meer verkoop van hout, betaalde excursies van de boswachter, en het leveren van energie uit wind en biomassa.

Bron: [2012-12-13-nrc-het-bos-blijft-gratis-maar-moet-staatsbosbeheer-wel-geld-opleveren](https://www.staatsbosbeheer.nl/2012-12-13-nrc-het-bos-blijft-gratis-maar-moet-staatsbosbeheer-wel-geld-opleveren)

2019: Staatsbosbeheer presentatie Biomassa Businesscase

Op 26 mei 2019 [presenteerde Staatsbosbeheer biomassa directeur Zwier van Olst](#) een businesscase waarbij Staatsbosbeheer vanuit een consortium met de organisaties Avantium, AkzoNobel, Chemport Europe en RWE (Essent) samen een project aan het opstarten waren waarvoor zoveel houtige biomassa nodig zou zijn dat het met alleen biomassa uit Nederlandse bossen niet mogelijk was en waardoor Staatsbosbeheer biomassa uit Duitsland gaat importeren. In het artikel van Staatsbosbeheer staat:

Kortom:

Is er genoeg biomassa beschikbaar in EU?

Nu nog niet, maar als we de productie gaan opvoeren dan kan het wel.

We leggen het traject echt samen af. Elke partij heeft een eigen rol en verantwoordelijkheid. *Die van ons is de levering van biomassa. Voor de fabriek in Delfzijl leverden we in de opstartfase zo’n 50 ton. Stapsgewijs schalen we op naar 250.000 ton vers materiaal in 2022-2023. Dat kunnen we dan niet meer uit de eigen gebieden in de regio halen. We gaan dus samenwerken met Duitse bosbeheerders.*

Het consortium werkt toe de eerste echt commerciële fabriek in 2022-23 (250.000 ton biomassa). Het plan is die voor 2030 uit te breiden naar een capaciteit van 500.000 tot 700.000 ton biomassa. Op die schaal krijgt bio-raffinage écht impact. Daarbij is het een businesscase. *Staatsbosbeheer moet er aan kunnen verdienen zodat we het beheer van onze terreinen kunnen financieren.*

Contactpersoon Staatsbosbeheer voor het project is: Bio Enerco BV (onderdeel van Staatsbosbeheer) directeur Henk Wanningen.

Bron: [2019-05-26-staatsbosbeheer-biomassa-dossier-zakendoen-inspirerende-voorbeelden-avantium](https://www.staatsbosbeheer.nl/2019-05-26-staatsbosbeheer-biomassa-dossier-zakendoen-inspirerende-voorbeelden-avantium)

Vraag EDSP ECO

Gezien het grote aantal voorbeelden die we in ons rapport hebben opgevoerd waaruit blijkt dat er wel degelijk o.a. financiële prikkels zijn geweest om Staatsbosbeheer ertoe aan te zetten om meer hout en biomassa te oogsten zijn wij benieuwd waarop de Algemene Rekenkamer haar conclusie baseert dat er voor Staatsbosbeheer geen financiële prikkels zouden zijn die leiden tot meer houtkap.

In het rapport van de Algemene Rekenkamer is o.a. de volgende wens van Staatsbosbeheer inclusief verwachting van de Algemene Rekenkamer opgenomen:

Staatsbosbeheer wil 5.000 ha bos realiseren op eigen terreinen. Wij verwachten dat Staatsbosbeheer hierin zal slagen.

[Op 25 juni 2018](#) is in het jaarverslag van stichting Trees For All een paragraaf opgenomen over de samenwerking in het [Nationale BossenFonds \(NBF\)](#) waaruit blijkt dat Staatsbosbeheer niet eens in staat is om 10 hectare grond per jaar aan te leveren voor de aanplant van nieuw bos.

Stichting Nationaal Bossenfonds (NBF) bestaat uit een samenwerking van Staatsbosbeheer (SBB), Trees for All en Stichting Nationale Boomfeestdag (SNB = ook Staatsbosbeheer) en heeft als doelstelling om [jaarlijks 10 hectare nieuw bos](#) te realiseren in Nederland. Staatsbosbeheer levert de gronden en Trees For All werft de fondsen en voert het secretariaat. *Inmiddels is gebleken dat het aanleveren van grond door SBB voor nieuwe natuur niet eenvoudig is en de ten doel gestelde aantal hectares niet ieder jaar worden gehaald.*

Bron: [2018-06-25-trees-for-all-jaarverslag-2017](#)

Op [24 oktober 2022](#) heeft Staatsbosbeheer op de eigen website een artikel geplaatst waarin Harrie Hekhuis programmadirecteur Bos & Klimaat van Staatsbosbeheer uitlegt waarom het nog niet wil vloten met die 5.000 hectare:

Op de eerste plaats is die 5.000 hectare ook echt een ambitieus plan en op de tweede plaats lopen de benodigde procedures erg traag.

Bron: [2022-10-24-staatsbosbeheer-aanplant-nieuw-bos-verloopt-nog-niet-snel-genoege](#)

Vraag EDSP ECO

Gezien het voorgaande vragen wij ons af op welke informatie de Algemene Rekenkamer de aannahme baseerde dat Staatsbosbeheer in staat zou zijn geweest om die 5.000 hectare nieuw bos te realiseren. Zou u zo vriendelijk willen zijn om de informatie/bron aan te leveren waarop die aannahme gebaseerd was?

Tegelijkertijd is in het rapport vastgesteld dat de bestaande regelgeving en uitvoering geen garantie bieden voor duurzaam bosbeheer. Zo is er onvoldoende verjonging van het bos. We wijzen er ook op dat niet alle provincies actief toezicht houden op de uitvoering van de herplantplicht. Ook is er onvoldoende inzicht bij Staatsbosbeheer en de provincies in de niet-financiële resultaten van duurzaam bosbeheer.

Onze aanbeveling op basis van het onderzoek is onder andere om meer en betere informatie te verzamelen voor inzicht in de relatie tussen de inzet van personeel en geld enerzijds en de kwaliteit van het bos op lange termijn anderzijds. Met dat inzicht in de haalbaarheid van de overheidsdoelstellingen kunnen de directie van Staatsbosbeheer en de verantwoordelijk bewindspersoon bijsturen. Dan kan het landelijk debat over bosbeleid meer op basis van feiten worden gevoerd.

Gegeven de wettelijke taak van de Algemene Rekenkamer, is het niet onze rol om standpunten in te nemen over bosbeheer. Wel doen wij aanbevelingen, gegeven de resultaten van bestaand beleid. Of het rijksbeleid voor natuurbeheer en het gebruik van bossen (in beheer bij Staatsbosbeheer en andere organisaties en particulieren) aangepast moet worden, is uiteindelijk aan parlement en kabinet. Zij kunnen zich daarbij laten inspireren door maatschappelijk debat, onder andere aangewakkerd door belangenorganisaties. Bij de politieke besluitvorming kunnen de aangedragen feiten uit ons onderzoek en onze aanbevelingen een rol spelen.

Reactie en vraag EDSP ECO

De Algemene Rekenkamer geeft hierboven aan dat de aangedragen “feiten” uit het onderzoek van de Algemene Rekenkamer inclusief de aanbevelingen een rol kunnen spelen bij de politieke besluitvorming. Uit ons onderzoek blijkt dat u voornamelijk organisaties en mensen met een financieel belang als bron heeft aangeleverd waarbij meerdere van de aangeleverde conclusies in het rapport van de Algemene Rekenkamer niet overeenkomen met de werkelijkheid.

- 1) Voelt de Algemene Rekenkamer zich verantwoordelijk voor het verkeerd inlichten van het parlement en kabinet en de gevolgen voor onze gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee onze toekomst?
- 2) Is de Algemene Rekenkamer bereid om het parlement en kabinet alsnog te informeren over de ontbrekende informatie en correcties die we aangedragen hebben in ons rapport?

In uw dossier Biomassa heeft de Klimaatcoalitie met partners figuren uit het onderzoeksrapport van de Algemene Rekenkamer overgenomen. Bij ons weten is daar geen toestemming voor gevraagd. Hierbij hoe het in z'n werk gaat: de toestemming is te verlenen bij correcte bronvermelding en als de tekst die in de context van deze figuren wordt geleverd correct is. Dat is nu niet het geval op pagina 8 van uw dossier. Daar is figuur 6 uit het onderzoek van de Algemene Rekenkamer overgenomen. Onze conclusie daarbij is dat de houtoogst van Staatsbosbeheer afneemt. Dat

blijft onvermeld in uw dossier. Wel vermeldt u dat de hoeveelheid biomassa is verdrievoudigd, zoals ook uit het figuur van de Algemene Rekenkamer blijkt.

Reactie EDSP ECO

We hebben naar aanleiding van de reactie van de Algemene Rekenkamer de volgende tekst aan het rapport toegevoegd. De link stond al in de afbeelding maar voor extra duidelijkheid hebben we de link ook aan de tekst toegevoegd (zie onderstreepte woorden en de bron vermelding):

De afbeelding hiernaast komt uit het rapport van de Algemene Rekenkamer. De Algemene rekenkamer schreef in hun rapport bij deze afbeelding dat de houtoogst afnam (de gele lijn) en de biomassa-oogst (blauwe lijn) toenam.

Bron: [2022-12-02-gov-nl-algemene-rekenkamer-bosbeheer-in-beeld-staatsbosbeheer-en-de-bossenstrategie](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/algemene-rekenkamer/besluiten/2022-12-02-gov-nl-algemene-rekenkamer-bosbeheer-in-beeld-staatsbosbeheer-en-de-bossenstrategie)

Op pagina 45 [pagina 75] van uw dossier hebt u figuur 4 uit het onderzoek van de Algemene Rekenkamer (Overheidsbijdrage) overgenomen zonder bronvermelding. Bronvermelding is noodzakelijk als derden gebruik maken van gepubliceerde informatie uit rapporten van de Algemene Rekenkamer.

Reactie EDSP ECO

De afbeelding bevat een link. Als u daar op klikt komt u bij de bron. Om het extra duidelijk te maken hebben we de link ook in de tekst geplaatst (zie onderstreepte woorden en de toegevoegde bron):

Daarnaast ontvangt Staatsbosbeheer een bijdrage van de provincies via het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL). De Rijksbijdrage van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en de SNL bijdragen van provincies vertoonden een vrij stabiel verloop (zie afbeelding naast de tekst) de afgelopen jaren.

Bron: [2022-12-02-gov-nl-algemene-rekenkamer-bosbeheer-in-beeld-staatsbosbeheer-en-de-bossenstrategie](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/algemene-rekenkamer/besluiten/2022-12-02-gov-nl-algemene-rekenkamer-bosbeheer-in-beeld-staatsbosbeheer-en-de-bossenstrategie)

Van: Aerts, Joost

Verzonden: Thursday, August 1, 2024 10:28

Aan: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: RE: Publicatiedatum rapport Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

Ja, dank voor bericht. Ik neem inderdaad later inhoudelijk contact met u op (klus van collega Yvo overgenomen).

Groet,

Joost Aerts

persvoorlichter

Van: contact@klimaatcoalitie.org

Verzonden: woensdag 31 juli 2024 19:53

Aan: Aerts, Joost

Onderwerp: FW: Publicatiedatum rapport Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

Beste meneer Aerts

Omdat de heer Jouvenaar aangeeft op vakantie te zijn stuur ik ons antwoord op zijn mail ook naar u. Zie onderstaande mails.

Met vriendelijke groet

Marloes van de Pol

Van: contact@klimaatcoalitie.org

Verzonden: woensdag 31 juli 2024 19:18

Aan: Jouvenaar, Yvo

Onderwerp: RE: Publicatiedatum rapport Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

Beste meneer Jouvenaar

Dank u voor uw mail. De mogelijkheid om wederhoor in te brengen loopt tot 1 september. Wij verwachten het rapport op 1 oktober te publiceren.

Met vriendelijke groet

Marloes van de Pol

Van: Jouvenaar, Yvo

Verzonden: maandag 29 juli 2024 14:49

Aan: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Publicatiedatum rapport Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

LS, Op 23 juli jl hebben wij van u het verzoek ontvangen te reageren op het door u opgestelde rapport Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer. Onze reactie wordt nu opgesteld en doen wij u zo spoedig mogelijk toekomen. In afwachting daarvan had ik de volgende vraag: wanneer is de publicatie van uw rapport voorzien? Fijn als u dit zou kunnen aangeven. Alvast dank!

Met groet,

Yvo (Y.M) Jouvenaar

Van: Voorlichting Algemene Rekenkamer

Verzonden: Tuesday, July 23, 2024 18:13

Aan: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Automatic reply: Verzoek om wederhoor, aanvulling of correcties op conceptrapport Dossier biomassalobby & bomenkap - Belangenverstrengeling politiek en directeuren Staatsbosbeheer

Hartelijk bedankt voor uw vraag of opmerking.

Uw bericht is verzonden naar de sector Communicatie van de Algemene Rekenkamer.

U kunt binnen een week een reactie verwachten.

Met vriendelijke groet,

Sector Communicatie Algemene Rekenkamer

Branche Vereniging Organische Reststoffen (BVOR)

Status: [Wordt verwerkt \(We wachten nog op een reactie\)](#)

Reactie EDSP ECO

Beste Anneleen Rotering, hartelijk dank voor je reactie waarin je ons met klem verzoekt om in ons onderzoeksrapport de term 'biomassalobbyorganisatie' te verwijderen wanneer de BVOR wordt genoemd omdat je van mening bent dat jouw organisatie op die manier onterecht op een verkeerde manier gepositioneerd wordt. Helaas kunnen we niet voldoen aan je verzoek daar de BVOR volledig binnen onze definitie van een betaalde 'biomassalobbyorganisatie' valt. Zie [Definitie biomassalobby](#). Zo valt op jullie website o.a. het volgende te lezen:

BVOR represents the majority of professional bio-waste processing facilities in the Netherlands. Our members process biowaste into valuable biobased products such as compost products, solid biomass and biogas for bio-energy production

[] BVOR's core activities include lobby, the operation of an organic resources knowledge centre, and a networking platform for its members.

Bron: [2024-09-14-bvor-dutch-association-of-biowaste-processors](#)

De BVOR is als branchevereniging belangenbehartiger, kenniscentrum en netwerkplatform voor deze bedrijven. [] Als branchevereniging kent de BVOR tal van stakeholders, die zijn door communicatie informeert en beïnvloedt (lobby). Dit zijn marktpartijen, overheidsorganisaties, NGOs en anderen.

Bron: [2024-09-14-edu-nl-wur-bvor-lobby-gehuisvest-in-plusultra-gebouw-wageningen-campus](#)

In ons Staatsbosbeheer biomasselobby onderzoeksrapport wordt de BVOR benoemd en het rapport maakt onderdeel uit van deel 2 van ons onderzoek (politiek en ambtenaren). Het volledige onderzoek bestaat uit de volgende zes delen die gepubliceerd worden via de website: lobby-facts.the-fab.org

Deel 1: [Energiemaatschappijen](#)

Deel 4: [Consultants en lobbyisten](#)

Deel 2: [Politiek en ambtenaren](#)

Deel 5: [Certificering en subsidies](#)

Deel 3: [Wetenschappers](#)

Deel 6: [Banken en investeerders](#)

In deel 4 van ons onderzoek ([Consultants en lobbyisten](#) / het volgende onderzoeksrapport), komt de BVOR uitgebreid aan bod. Zo is de BVOR sinds eind vorige eeuw betrokken bij de biomasselobby van o.a. Essent (RWE) en we kunnen zelfs in één van de eerste online notulen van de BVOR exact het moment aanwijzen per wanneer jullie hierbij betrokken zijn geraakt. In deel 4 van ons onderzoek komt ook jullie directeur Arjen Brinkmann uitgebreid aan bod die net als Staatsbosbeheer directeur Sylvo Thijsen van de Grontmij (tegenwoordig Sweco) vandaan komt en een grote rol heeft gespeeld binnen de biomasselobby en beïnvloeding van politiek en overheid ten koste van onze gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst. Hieronder hebben we alvast een kort voorzetje gegeven van wat je in deel 4 van ons onderzoek zult tegen komen:

Op een vraag van de heer Nijhoving of het nuttig is een commissie te laten kijken naar de ontwikkelingen en de liberalisering van verbranden, vergisten, vergassen, om daarmee meer duidelijkheid te creëren voor de leden, antwoordt de voorzitter dat het bestuur zich hiermee reeds bezighoudt d.m.v. deelname aan b.v. het Platform Bio-Energie [PBE geïnitieerd door Peter-Paul Schouwenberg van RWE Essent], de Werkgroep Classificatie Biomassa.

De heer Van Werven vraagt zich af of het mogelijk is een bezoek te brengen aan een verbrandingsinstallatie van biomassa. [] De heer Nijhoving stelt voor een dergelijk bezoek te combineren met het bekijken van andere systemen, b.v. een wervelbed. De meerderheid blijkt hiervoor interesse te hebben en de voorzitter zegt toe dat met een voorstel gekomen zal worden.

Bron: [1999-11-10-bvor-notulen-van-de-18e-ledenvergadering](#)

Inmiddels is er regelmatig overleg geweest met de provincie Noord-Brabant en op 20 november heeft de voorzitter [van de BVOR] een gesprek gehad met de heer Rootert, directeur Essent Milieu [RWE], afdeling Zuid. In dit gesprek is duidelijk geworden dat Essent zaken met ons wil doen en voornemens is groenafval via onze inrichtingen te betrekken.

Bron: [2000-11-22-bvor-notulen-van-de-20e-ledenvergadering](#)

Excursie per bus naar de Bio-Energiecentrale in Cuijk; gastheer Ing. Rob Remmers, projectontwikkelaar Duurzame Energie van Essent Duurzaam [RWE].

Bron: [2001-05-16-bvor-notulen-van-de-21e-ledenvergadering](#)

Voor het onderdeel ‘Duurzame energieproductie’ is afgesproken dat de Agrosectoren jaarlijks 200 petajoule (PJ) aan duurzame energie zullen gaan produceren. De NBLH-sector streeft ernaar in 2020 circa een zesde deel (32 PJ) voor zijn rekening te nemen.

De uitvoering van het convenant is niet alleen goed voor het veiligstellen van onze energievoorraad, maar het is ook goed voor de economische bedrijvigheid en de concurrentiepositie van Nederland.

Momenteel worden verschillende beleidspakketten uit het regeerakkoord uitgewerkt, zoals de Green Deal. Bestaande afspraken en bestaand beleid worden in die uitwerking betrokken.

Een nieuw aanknopingspunt vormt de ontwikkeling van de zogeheten biobased economy.

Van Werven BV (partner van Staatsbosbeheer en onderdeel van BVOR) vertelt dat er een half miljoen euro subsidie verleend werd voor een biomassaharvester die meteen in het bos bomen tot 90 centimeter doorsnede kon versnipperen:

Een pronkstuk noemt Van Werven een mobiele versnippermachine, die twee miljoen aan investeringen kostte. We kregen liefst vijf ton subsidie in het kader van het CO2-reductieplan. De chipper is een soort grote tractor met een bunker voor 20 kuub snippers.[] Bomen, tot 90 centimeter dikte toe, worden van top tot teen aangepakt. Ook van boomstronken maken we snippers; we reinigen ze eerst en ontdoen ze van zand en klei.

Bron: [2011-03-25-gov-nl-minez-boschap-platform-hout-in-nederland-phn-bvor-werkprogramma-schone-en-zuinige-agrosectoren-biomassalobby](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzame-energie/rapporten/2011/03/25-gov-nl-minez-boschap-platform-hout-in-nederland-phn-bvor-werkprogramma-schone-en-zuinige-agrosectoren-biomassalobby)

Op 14 oktober 2010 was het eerste kabinet Rutte een feit. Uit het regeerakkoord ‘Vrijheid en verantwoordelijkheid’ werd duidelijk dat dit kabinet werk wil maken van de biobased economy, een economie waarin fossiele grondstoffen voor chemie, materialen en energie in belangrijke mate zijn vervangen door biomassa. Onze branche is feitelijk al een stuk biobased economy in de praktijk: uit organische reststoffen maken we hoogwaardige compostproducten, biomassa voor energietoepassingen, biogas, et cetera.

BVOR-leden hebben in 2010 circa 1,6 miljoen ton groenafval en daarnaast circa 250.000 ton gft-afval verwerkt tot compostproducten en houtsnippers (biomassa).

In 2008 heeft de BVOR het convenant ‘Schone en Zuinige Agrosectoren’ ondertekend. Samen met het Bosschap en het Platform Hout in Nederland vertegenwoordigt de BVOR binnen het Convenant de Sector Natuur, Bos, Landschap en Hout (NBLH). De NBLH-sector heeft de ambitie om een substantiële bijdrage te leveren aan de duurzame productie van biomassa in Nederland, alsmede de inzet van binnenlandse reststromen in productieprocessen en ten behoeve van de productie van energie. Concreet heeft de sector zich onder meer gecommitteerd om in 2020 tenminste 32 PJ aan biomassa voor energie opwekking te leveren [] In 2010 heeft het convenantsoverleg, ook wel Biomassaforum genoemd, geïnvesteerd in netwerkverbreding richting beleidsbepalende stakeholders rond het thema biobased economy. In 2010 is een verkenning uitgevoerd naar kansrijke productmarktcombinaties (PMCs) die in 2011 verder kunnen worden uitgewerkt tot businesscases. In het Jaarwerkplan 2011 zijn deze beschreven.

Bron: [2011-06-00-bvor-nieuwsbulletin-jaarverslag-2010](https://www.bvor.nl/nieuwsbulletin-jaarverslag-2010)

De ontwikkeling van de tool is mede mogelijk gemaakt door financiële ondersteuning van Agentschap NL, als onderdeel van het jaarwerkprogramma van de NBLH sector binnen het Agroconvenant (zie ook www.biomassaforum.nl)

Houtige biomassa kan na bewerking worden ingezet als brandstof in bio-energiecentrales. Afhankelijk van de herkomst en de toegepaste voorbewerking wordt dit materiaal als chips of als shrips ingezet in installaties die elektriciteit, warmte, of een combinatie van beide (WKK) produceren. De inzet van chips en shrips als brandstof vervangt fossiele brandstof, en leidt daarmee tot CO₂- emissiereductie. In hoofdstuk 5 is uiteengezet hoe in de rekentool wordt omgegaan met de (grote)

verschillen in karakteristieken van houtige biomassa (m.n. calorische waarde), en de variëteit in bio-energiecentrales waarin het materiaal wordt toegepast.

Bijvoorbeeld: in 2012 heeft inrichting A 20.000 ton groenafval ingenomen, en daaruit 3.000 ton houtige biomassa afgescheiden, opgewerkt en afgezet als brandstof voor bio-energiecentrales. Bij deelstroom 'hout naar bio-energiecentrale' dient dan 3.000/20.000 = 0,15 ton biomassa/ton groenafval te worden ingevuld.

In de praktijk variëren de karakteristieken van de houtige biomassa (vochtgehalte, asgehalte, stukgrootte) die wordt afgezet voor energieproductie aanzienlijk, afhankelijk van de herkomst en voorbereiding. In de rekentool is een default calorische waarde ingevuld van 9.3 MJ/kg. Dit is een gemiddelde calorische waarde voor hout met een vochtpercentage van 50%, gebaseerd op Ecoinvent data. In de BioGrace II rekentool wordt een vergelijkbare calorische waarde gerapporteerd. De gebruiker van de tool mag hieronderbouwd van afwijken, dat wil zeggen een hogere calorische waarde invullen. Voor de toepassing van de houtige biomassa is als default uitgegaan een verbrandingsinstallatie die warmte opwekt met een thermisch rendement van 60%. De gebruiker van de tool kan dit aanpassen, en eventueel ook een elektrisch rendement toevoegen in geval van elektriciteitsproductie. Voorwaarde hiervoor is dat bij de gebruiker bekend is in welke bio-energieinstallatie de houtige biomassa wordt ingezet, en wat daarvan de operationele karakteristieken (energetische efficiëntie) zijn. De berekening van de CO₂-effecten van de inzet van houtige biomassa als brandstof is gebaseerd op het Ecoinvent proces 'Disposal, Wood untreated, 20% water, to municipal incineration'. Vermeden energieproductie is gebaseerd op uitgespaarde Nederlandse elektriciteitsproductiemix en warmte uit aardgas. N.B. Wanneer in de toekomst het BioGrace II model gereed is en beschikbaar voor gebruik, zal de methodiek voor de berekening van de CO₂-effecten van inzet van houtige biomassa hierop worden afgestemd (zie kader).

Het BioGrace II model Het BioGrace II model is een model waarmee broeikasgasemissies(reducties) kunnen worden berekend van de inzet van biomassa voor productie van elektriciteit, warmte en/of koude. Het Achtergronddocument BVOR CO₂-rekentool – versie 1.1 van November 2013 22 BioGrace II model is het belangrijkste product van het BioGrace II project, waarin een aantal Europese (overheids) partijen beogen te komen tot harmonisatie van methodologieën voor broeikasgasberekeningen op Europees niveau. Het BioGrace II project volgt op het BioGrace I project, waarin een rekenmodel voor broeikasgasemissies voor transportbiobrandstoffen en vloeibare biomassa voor elektriciteit zijn uitgewerkt. Meer informatie over BioGrace, alsmede de volledige tool, is te vinden op www.biograce.net.

Bron: [2013-11-00-bvor-achtergronddocument-co2rekentool-groenafval-v1.1](#)

De BVOR vertegenwoordigt de meerderheid van de composteerbedrijven in Nederland, alsmede vergistingsinstallaties en producenten van biomassa voor energieproductie.

In 2013 hebben de BVOR-bedrijven groenafval opgewerkt tot bijna 1,3 miljoen ton aan producten. Dit is vergelijkbaar met 2012. Compostproducten vormen met bijna zestig procent het grootste aandeel van de producten. Biomassaproducten maken ruim een kwart uit van de productafzet.

De afzet van biomassa voor energieproductie komt in 2013 in totaal uit op 360 kton, waarvan de helft naar bio-energiecentrales in het buitenland en ruim een kwart naar bio-energiecentrales in Nederland. Dit heeft te maken met de prijs Producten uit groene reststromen in 2013 Overzicht van afzet van BVOR-bedrijven Figuur 2: Certificering compostafzet Figuur 1: Vergelijking afzet groenproducten 2012 en 2013 Figuur 3: Afzet biomassa voor energieproductie naar sector 2013 8 die voor houtige biomassa bij bio-energiecentrales wordt betaald.

Bron: [2014-04-11-bvor-nieuwsbulletin-jaarverslag-2013](#)

De bijbehorende actielijnen zijn: uitbreiding van het bosareaal (25%); productiever (50%) en duurzamer bosbeheer; inrichten van tien regionale biomassahubs; de ontwikkeling van een gereedschapskist voor Climate Smart Forestry.

Doel: tien regionale biomassahubs. Lokale ketens van landschapsonderhoud kunnen een onbenut potentieel aan houtige biomassa ontsluiten en met hub-vorming kan dit op de lokale markt worden gebracht. Hiervoor is samenwerking tussen eigenaren, beheerders, dienstverleners en afnemers nodig.

Het beoogde resultaat is dat meer hout en biomassa beschikbaar komt voor lokale projecten, onder andere voor hoge temperatuur warmtevraag, kleinschalig blok/stadsverwarming, bijverwarming van zwembaden en stallen, en bioraffinage. Hiermee kan regionaal hout op kleine schaal een functie vervullen voor de energievoorziening op momenten dat andere technieken tekortschieten. Het potentieel is groot.

De nieuwe aanleg zou zich als volgt kunnen verhouden:(...) 20.000 hectare energiebossen en -landschappen.

Door nu ook aandacht te richten op productiever bosbeheer, kan de jaarlijkse oogst verhoogd worden van 1,2 miljoen m³ naar 1,8 miljoen m³, Dat betekent 50% meer hout.

Het gebruik van hout als biomassa voor energieopwekking is het onderwerp van een complexe discussie. Naast het potentieel van zon en wind zal bio-energie nog jarenlang een belangrijke factor in een duurzame energiemix zijn.

Bron: [2016-10-19-biomassalobby-bv-biobased-economy-nederland-actieplan-bos-en-hout](#)

De Branche Vereniging Organische Reststoffen (BVOR) is de branchevereniging voor producenten van compost, biomassa en andere biobased producten.

Bron: [2019-10-28-bvor-schuttelaar-en-partners-draagvlak-voor-de-inzet-van-reststoffen](#)

De BVOR is voor haar leden belangenbehartiger, kenniscentrum en netwerkplatform. De BVOR bundelt en behartigt de belangen van haar leden, zodat zij de ruimte hebben om te ondernemen, te innoveren en te investeren in kwaliteit. Belangrijke issues plaatst de BVOR op de politieke en maatschappelijke agenda.

Zij is een vaste gesprekspartner van de overheid en streeft naar gunstige wet- en regelgeving en marktomstandigheden voor de sector. Hierbij werkt de BVOR samen met andere brancheorganisaties met gedeelde belangen en ook met landbouworganisaties en de Wageningse kennisinstututen. Voor een effectieve lobby in Brussel is de BVOR aangesloten bij het European Compost Network (ECN), waarin brancheorganisaties en marktpartijen uit heel Europa samenwerken. Individuele leden ondersteunt de BVOR onder meer bij vergunningverlening en procesvoering. [] BVOR-bedrijven werken jaarlijks zo'n 3 miljoen ton organische reststromen op tot compost en andere biobased producten, denk aan biobrandstoffen [] De 'biomassawerven', waar de BVOR-leden organische reststromen tot een grote variëteit aan producten opwerken, hebben een behoorlijke schaalgrootte. Dat maakt een effectieve kwaliteitsborging van processen en producten mogelijk.

Bron: [2018-06-26-bvor-organisatie-profiel-bvor](#)

Groenrecyclingbedrijven hebben de mogelijkheid om CO₂-certificaten uit te geven aan partijen die groene reststromen laten recycleren. De basis voor de CO₂-certificaten is de berekening met de 'CO₂-rekentool groenafval' en een onafhankelijke verificatie van deze berekening door een externe auditor. [] Enerzijds betreft het broeikasgasemissies die optreden in de recyclingketen en anderzijds gaat het om de emissiereducties die ontstaan wanneer producten zoals compost en biobrandstoffen fossiele grondstoffen of fossiele brandstoffen vervangen. [] BVOR-leden kunnen CO₂-certificaten uitgeven aan partijen die groene reststromen laten recycleren ('ontdoeners'). De basis hiervoor is een geverifieerde berekening met de CO₂-rekentool groenafval. Een hiertoe goedgekeurde onafhankelijke auditor, Normec QS in Bennekom, voert de verificatie uit. Op basis van die verificatieverklaring geeft de BVOR de certificaten uit.

Bronnen:

[2024-09-14-bvor-organisatie-profiel-bvor](#)

[2024-09-14-bvor-co2-rekentool-groenafval](#)

I focus on policy advice for industry, government and NGOs, thereby taking advantage of my hands-on experience in the waste and bioenergy industry, and with sustainability certification. A significant part of my work concentrates on process management in dynamic multistakeholder settings. I work in the Netherlands and on project basis across Europe and in other parts of the world.

Key words: bioresources, biobased economy, compost, bio-energy, biofuels, palm oil, timber

Ministry of Economic Affairs Member of the Dutch Advisory Commission on Sustainability of Biomass for Energy 2017 - Present

BVOR (Dutch Biowaste Association) Managing Director 2011 - Present

Grontmij Consulting Engineers Head of Waste & Energy Technology Department 2002 – 2005

Grontmij Consulting Engineers Consultant Waste Management 1996 - 2000

Bron:

[2019-10-16-arjen-brinkmann-eigenaar-brinkmann-consultancy-linkedin-profiel](#)

Medewerkers

A.J.F. (Arjen) Brinkmann

directeur
tel. (0317) 42 67 55
mobiel 06-13 61 78 83
brinkmann@bvor.nl

A.M. (Anneleen) Rotering-Jacobs

beleidsmedewerker
tel. (0317) 42 67 55
mobiel 06-83 69 85 98
rotering@bvor.nl

Bron: [2019-04-17-bvor-medewerkers](#)

Overige relevante bronnen: (er moeten nog ongeveer 50 BVOR documenten gelezen, verwerkt en opgevoerd worden)

[2011-03-25-gov-nl-minez-bosschap-platform-hout-in-nederland-phn-bvor-werkprogramma-schone-en-zuinige-agrosectoren](#)

[2012-02-09-gov-nl-minez-phn-bosschap-bvor-meerjarenvisie-2010-2020-schone-en-zuinige-agrosectoren](#)

[2012-09-20-bvor-classificatie-biomassa-als-reststroom](#)

[2014-03-03-bvor-warmte-uit-hout](#)

[2014-12-24-bvor-houtchips-als-brandstof](#)

[2015-06-20-bvor-houtpellets-als-brandstof](#)

[2015-10-05-avih-bvor-pbe-fpg-vbne-biomassalobby-nieuws-over-nederlandse-biomassa](#)

[2016-10-19-biomassalobby-bv-biobased-economy-nederland-actieplan-bos-en-hout](#)

[2017-05-30-platformbioenergie-platform-bio-energiecluster-en-samenwerkingspartners](#)

[2017-06-00-adb-adviescommissiedbe-samenstelling-van-de-commissie](#)

[2019-00-00-bvor-nta-8080-betterbiomass-certificering-uitleg](#)

[2019-10-28-bvor-schuttelaar-en-partners-draagvlak-voor-de-inzet-van-reststoffen](#)

[2020-12-02-bvor-cursus-biomassa-certificering-better-biomass-nta8080](#)

Verzonden: Thursday, August 29, 2024 12:21

Aan: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

You received a new message from Anneleen Rotering sent via the contact form on klimaatcoalitie.org.

Voor en achternaam: Anneleen Rotering

Organisatie namens wie u reageert: BVOR

Ik ben bevoegd om namens mijn organisatie te reageren: Ja

Aanvulling, correctie of wederhoor tekst: Geachte mijnheer/mevrouw, Bedankt voor de mogelijkheid om te reageren op voorgenoemd rapport.

Ik wil u met klem verzoeken om in het rapport de term 'biomassalobbyorganisatie' te verwijderen wanneer de BVOR wordt genoemd. Onze organisatie wordt op die manier onterecht op een verkeerde manier gepositioneerd.

In deze link kunt u het profiel van de BVOR bekijken, waarin u kunt zien dat de BVOR nadrukkelijk géén biomassalobbyorganisatie is: <https://bvor.nl/organisatie/profiel-bvor/>

Mocht u vragen hebben of nog een aanvullende toelichting willen ontvangen, neem dan gerust contact met mij op.

Met vriendelijke groeten,

Anneleen Rotering

sr. beleidsmedewerker BVOR

Comité Matiging Kapbeleid Slangenburgerbos

Status: **Verwerkt**

Verzonden: Thursday, August 8, 2024 12:04

Aan: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

You received a new message from Pauline de Vries sent via the contact form on klimaatcoalitie.org.

Voor en achternaam: Pauline de Vries

Organisatie namens wie u reageert: Comité Matiging Kapbeleid Slangenburgerbos

Aanvulling, correctie of wederhoor tekst: Heel goed dat er nu een goed onderbouwd rapport komt dat Staatsbosbeheer (SBB) ontmaskert. Als klein bomencomité begin je niets tegen hun propaganda machine. Hopelijk kan dit onder de aandacht gebracht worden van het grote publiek waar nog steeds de indruk leeft dat SBB de natuur beschermt. Wellicht is het een voordeel dat er in de politiek een verschuiving heeft plaats gevonden. De PVV heeft eerder kritische kamervragen gesteld over het reilen en zeilen van SBB. Misschien kan SBB nu minder leunen op zijn politieke netwerk. Succes gewenst. Wij voelen ons enorm gesteund en gemotiveerd in onze strijd.

Met vriendelijke groeten,

Pauline de Vries

Ik ben bevoegd om namens mijn organisatie te reageren: Ja

Cramer Milieuadvies BV

Status: **Wordt verwerkt (We wachten nog op een reactie)**

Reactie en vragen EDSP ECO

Naar aanleiding van de reactie van Jacqueline Cramer op ons verzoek om wederhoor hebben we op meerdere locaties in het onderzoeksrapport wijzigingen doorgevoerd en het hoofdstuk 'Minister Jacqueline Cramer' herschreven en de activiteiten in chronologische volgorde gepresenteerd inclusief in het hoofdstuk "Reactie Minister Cramer" de wederhoor van mevrouw Cramer. Als onderdeel van haar wederhoor gaf Jacqueline Cramer het volgende aan:

Na 1.5 jaar functioneren, heeft de klankbordgroep de leden van de SBP schriftelijk laten weten dat zij twijfelde aan de meerwaarde van hun inbreng. Met de kritische opmerkingen van de klankbordgroep was te weinig gedaan, stelde de klankbordgroep. Veel van de moeilijke onderwerpen werden uitgesteld of ter zijde geschoven. Tevens vond de klankbordgroep de besluitvormingsstructuur van het proces niet transparant. Dit standpunt heb ik namens de klankbordgroep naar voren gebracht tijdens een SBP bijeenkomst op 30 oktober 2014 in London. Kort daarna werd de samenwerking beëindigd.

We zouden graag het document met het standpunt van de klankbordgroep aan het SBP van de bijeenkomst op 30 oktober 2014 in London ontvangen zodat we die kunnen toevoegen als bron. Hieronder hebben we de nieuwe versie van het hoofdstuk over Jacqueline Cramer weergegeven.

Minister Jacqueline Cramer

In deze paragraaf bespreken we de belangenverstrengeling en lobbyactiviteiten van Jacqueline Cramer, o.a. wetenschapper bij het door RWE Essent betaalde Copernicus Instituut (UU), minister van VROM, directeur van haar eigen consultancybedrijf 'Cramer Milieuadvies BV' en van het Utrecht Sustainability Institute (USI), commissaris Shell, kroonlid SER, voorzitter Cramer Commissie (haar eigen commissie voor biomassa-advies aan de overheid en politiek), voorzitter van de 'Green Gold Label' (GGL) biomassalobbyorganisatie van Essent (RWE) en voorzitter van de adviesraad van de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) verantwoordelijk voor de betaalde uitgifte van CO2-compensatiecertificaten waarmee vervuilende bedrijven zoals RWE (Essent) hun CO2-uitstoot kunnen greenwashen. We hebben hieronder op chronologische volgorde een overzicht gegeven.

1989 - 1999

Vanaf 1989 werkte Cramer als senior onderzoeker bij het studiecentrum voor technologie en beleid van TNO-STB, de beleidsadviestak van het onderzoeksinstituut TNO waar tegenwoordig ook het ECN onderdeel van uitmaakt en waar André Faaij, de door RWE Essent betaalde wetenschapper van het Copernicus Instituut, nu de directeur Wetenschap & Technologie van is.

Het TNO is volgens de website van de Nederlandse organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek een onafhankelijke not-for-profit onderzoeksorganisatie maar heeft als klanten de grootste en meest vervuilende bedrijven van Nederland zoals bijvoorbeeld RWE (voorheen Essent), Eneco (nu ook Essent), NUON (Vattenfall) en Shell.

Wetenschappers die werkzaam zijn via/voor het TNO/ECN, krijgen vaak ook direct betaald via hun eigen consultancybedrijfjes of werken bijvoorbeeld als ambtenaar bij het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL). Het TNO was toen Jacqueline Cramer daar nog werkzaam was al druk bezig met biomassa- en CO2-afvang-projecten.

Bronnen:

[1997-01-00-tno-mep-the-availability-of-biomass-for-energy-extraction](#)

[1998-03-16-tno-mep-biomass-energy-research-and-process-innovation-general-information](#)

[1998-03-16-tno-mep-biomass-institute-of-environmental-sciences-energy-research-and-process-innovation](#)

[1998-03-16-tno-mep-energy-recovery-from-biomass-in-apeldoorn](#)

[1998-03-16-tno-mep-information-centre-biomass](#)

[1998-03-16-tno-mep-research-into-the-feasibility-of-energy-generation-by-gasification-of-biomass](#)

[1998-03-16-tno-mep-the-development-of-a-logistical-model-for-the-benefit-of-the-biomass-supply-chain](#)

[1998-03-30-tno-mep-draw-up-a-programme-of-requirements-of-a-dynamic-model-for-biomass-gasification](#)

[1998-03-30-tno-mep-market-survey-of-thermal-energy-conversion-from-biomass](#)

[1998-04-21-tno-mep-biomass-first-step-towards-the-classification-of-biomass-with-model-type-approach](#)

[1998-04-21-tno-mep-the-availability-of-biomass-for-energy-extraction](#)

[1999-01-82-tno-mep-current-overview-of-small-scale-combustion-of-wood-residues-in-the-netherlands](#)

[1999-07-07-tno-mep-participation-in-the-iea-working-group-biomass-combustion](#)

[1999-11-15-gov-nl-energie-rapport-1999](#)

[2009-04-08-cato-ccs-catching-carbon-to-clear-the-skies](#)

[2024-09-29-wikipedia-profiel-prof-dr-jacqueline-cramer](#)

1999

In 1999 verliet Cramer het TNO (tegenwoordig ook ECN) en startte haar eigen zelfstandig adviesbureau "Cramer Milieuadvies BV"/"Sustainable Entrepreneurship BV". Dit bureau adviseerde het bedrijfsleven op het gebied van duurzaam ondernemen onder andere in het kader van het Nationaal Initiatief Duurzaam Ondernemen (NIDO). In 1999 werd Cramer ook benoemd tot kroonlid van de Sociaal-Economische Raad (SER), wat zij bleef tot 2007. Daarnaast zat ze in een groot aantal raden, besturen, projectgroepen en adviescolleges in het bedrijfsleven, bij de overheid en het onderwijs.

Bron: [2024-09-29-wikipedia-profiel-prof-dr-jacqueline-cramer](https://nl.wikipedia.org/wiki/Jacqueline_Cramer)

Het RIVM organiseerde op 7 oktober 1999 een openbaar symposium voor beleidsvoorbereiders, vakpers en andere belangstellenden met als onderwerp de modellen die gebruikt werden voor de Milieubalans 99 waarbij Jacqueline Cramer de voorzitter was. Een van de sprekers op het symposium is Wim Turkenburg, de door Essent RWE betaalde wetenschapper van het Copernicus Instituut (UU) die specifiek aandacht vraagt voor de emissiefactor voor kolen en de rapportage over de koolstofvastlegging in biomassa. Wim Turkenburg komt vervolgens een jaar later in de Raad van Toezicht van het ECN (tegenwoordig onderdeel van TNO).

Bron: [1999-10-07-rivm-milieubalans-in-evenwicht-symposiumverslag](https://www.rivm.nl/nieuws/1999-10-07-rivm-milieubalans-in-evenwicht-symposiumverslag)

V.l.n.r. drs. R.J.M. Maas, dr. J.A. Hoekstra, prof. dr. W.C. Turkenburg en dr. J van der Kooij.

2003

Van 2003 tot 2006 vervulde Jacqueline Cramer diverse ad-hoc SER Commissies en was ze de Programma-manager NIDO-programma 'Duurzaam ondernemen in internationale context', bij het Nationaal Initiatief Duurzame Ontwikkeling (NIDO). Onderdeel van dat programma was de biomassacentrale van Essent (RWE) in Cuijk waarvoor Staatsbosbeheer de biomassa leverde en bijvoorbeeld NUON (Vattenfall) en de AVR-bedrijven holding (afval- en biomassaverbranding), Shell International en Royal Haskoning. Zo valt in het NIDO programma o.a. te lezen:

Prof. dr. Jacqueline Cramer, hoogleraar milieumanagement aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en programmamanager bij het Nationaal Initiatief Duurzame Ontwikkeling (NIDO)

Essent is een van de Nederlandse energieproducenten die reeds met biomassa elektriciteit opwekt. In de gemeente Cuijk in Noord-Brabant heeft het bedrijf voor de productie van Groene Stroom een bio-energiecentrale gebouwd. De centrale is in oktober 2000 in gebruik genomen en levert aan 60.000 huishoudens stroom. In deze centrale wordt schoon en onbehandeld hout verwerkt, afkomstig van het dunnen en snoeien van bossen en plantsoenen. Het wordt verzameld door Staatsbosbeheer en gemeenten.

Binnen het kader van de energietransitie van het ministerie van Economische zaken is het deelproject Biomassa een belangrijk, complex en vernieuwend onderdeel naast de andere deelprojecten Duurzaam Rijnmond, Nieuw Gas en

Modernisering Energieketens. Het project 'transitie biomassa' richt zich op het in gang zetten van een maatschappelijk proces dat zal leiden tot een 'bio-based-economy' rond het jaar 2040.

Hiermee wordt bedoeld dat de energiesector (elektriciteit en warmte), de transportsector en de chemie voor een belangrijk deel biomassa als grondstof gebruiken in plaats van de huidige fossiele brandstoffen. In 2002 is met participatie van 200 actoren uit de industrie, overheid, milieubeweging en kennisinstellingen een opmaat voor de transitie tot stand gebracht.

In 2003 wordt dit met de volgende stappen uitgewerkt met als resultaat een aantal biotransitie-experimenten in 2004:

- Een gedragen visie (van industrie, overheid, NGO's en kennisinstellingen samen) op de rol van biomassa voor energie, transport en chemie in Nederland voor de middellange en lange termijn (2020 en 2040).
- Kiezen en uitwerken van een beperkt aantal transitiepaden passend in de visie.
- Opstellen longlist van potentiële transitie-experimenten die de transitie kunnen starten.
- Opstellen van een businessplan voor een handelsmarkt voor biomassa.
- Afspraken maken hoe de grootschalige toepassing van biomassa duurzaam kan zijn.

- 1) Nationale strategie voor duurzame ontwikkeling: Verkenning van het rijksoverheidsbeleid, januari 2002.
- 2) Nationale strategie voor duurzame ontwikkeling: Maatschappelijke verkenning, juni 2002.
- 3) Notitie 'Duurzame Daadkracht', 29 november 2002.
- 4) Regeerakkoord, mei 2003.

Bron: [2003-07-18-gov-nl-vrom-actieprogramma-duurzame-ontwikkeling-nationale-deel](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzame-ontwikkeling/acties/2003-07-18-gov-nl-vrom-actieprogramma-duurzame-ontwikkeling-nationale-deel)

Bronnen:

[2003-07-18-gov-nl-vrom-actieprogramma-duurzame-ontwikkeling-nationale-deel](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzame-ontwikkeling/acties/2003-07-18-gov-nl-vrom-actieprogramma-duurzame-ontwikkeling-nationale-deel)

[2024-09-29-parlement-profiel-prof-dr-jacqueline-cramer](https://www.parlement.nl/parlement/parlement-profiel-prof-dr-jacqueline-cramer)

2005

Jacqueline Cramer maakte sinds 1 augustus 2005 (tot 22 februari 2007) onderdeel uit van de betaalde biomassalobbyorganisatie het Copernicus Instituut van de Universiteit Utrecht als hoogleraar duurzaam ondernemen. Ze was de voorzitter van de projectgroep 'Duurzame productie van biomassa' die de Cramer Criteria voor biomassa opstelde.

Bron: [2024-09-29-parlement-profiel-prof-dr-jacqueline-cramer](https://www.parlement.nl/parlement/parlement-profiel-prof-dr-jacqueline-cramer)

2006

September 2006 publiceren de door Essent (RWE) betaalde wetenschappers van het Copernicus Instituut (UU) het International Bio-energy trade (IEA Bioenergy) task 40 statusrapport voor Nederland waarin o.a. valt te lezen dat in januari 2006 de samenwerking met Jacqueline Cramer opgestart is om een projectgroep te vormen ten behoeve van het opstellen van de duurzaamheidscriteria voor biomassa:

The Dutch government has expressed its intention to incorporate sustainability criteria for biomass in relevant policy instruments. In the short term this regards the arrangement Environmental Quality Electricity Production (MEP) Thus, a project group was established in January 2006 by the Interdepartmental Programme Management Energy Transition to develop a system for biomass sustainability criteria for the Netherlands. (J. Cramer, E. Wissema, E. Lammers and others 2006)

Bron: [2006-09-00-edu-nl-uu-copernicus-institute-paid-biomasslobby-iea-bioenergy-task-40-country-report-for-the-netherlands](https://www.copernicus-institute.nl/2006-09-00-edu-nl-uu-copernicus-institute-paid-biomasslobby-iea-bioenergy-task-40-country-report-for-the-netherlands)

In het eindrapport met het advies voor de Tweede Kamer van 14 juli 2006 staat dat Jacqueline Cramer het proces geleid heeft als 'onafhankelijk' voorzitter. Wij zien echter een groot belangenconflict aangezien Cramer afkomstig was van het Copernicus Instituut (UU) waar de pro-biomassarapporten vandaan kwamen, die voortvloeiden uit een

betaalde samenwerking met RWE/Essent. Zowel het Copernicus Instituut (UU) werd betaald als ook de eigen bedrijven van wetenschappers die werkzaam waren voor het Copernicus Instituut.

Als onafhankelijk voorzitter heeft Jacqueline Cramer, hoogleraar duurzaam ondernemen aan de Universiteit Utrecht, het proces geleid en gezorgd voor inhoudelijke afstemming. De projectgroep is gestart met het opstellen van een visie op duurzaamheid en het formuleren van de uitgangspunten voor de uitwerking van duurzaamheidscriteria en -indicatoren. Vervolgens zijn, met inhoudelijke ondersteuning van experts van Ecofys [BV], het Copernicus Instituut van de Universiteit Utrecht en CE, de duurzaamheidscriteria en -indicatoren geformuleerd.

Bron: [2006-07-14-gov-nl-rvo-cramer-criteria-voor-duurzame-biomassa-productie-eindrapport-van-de-projectgroep-duurzame-productie-van-biomassa](https://www.rvo.nl/nl/onderzoek-en-advies/rapporten/2006-07-14-gov-nl-rvo-cramer-criteria-voor-duurzame-biomassa-productie-eindrapport-van-de-projectgroep-duurzame-productie-van-biomassa)

Op 30 augustus 2006 publiceren Greenpeace en Milieudefensie een reactie op de Cramer criteria voor biomassa:

De vandaag gepresenteerde criteria voor duurzame biomassa zijn tandeloos. Dat zeggen Milieudefensie en Greenpeace in een reactie op het rapport van de commissie Cramer. Onder het motto van duurzame energie gaat het tropisch regenwoud straks alsnog in rook op, mét subsidie van de overheid.

De commissie Cramer heeft te slappe criteria geformuleerd en de controle op foute biomassa niet goed uitgewerkt. Het rapport concludeert dat meestal niet te achterhalen is waar biomassa zoals palmolie en soja precies vandaan komt. De commissie vindt toch dat deze biomassa door de overheid als 'duurzaam' aangemerkt kan worden. Een onbegrijpelijke en onverantwoorde redenering. Het is belachelijk dat foute biomassa kan doorgaan voor duurzame energie en dat hiervoor subsidies worden gegeven, aldus Donald Pols, campagneleider Klimaat en Energie van Milieudefensie.

Bron: [2006-08-30-greenpeace-criteria-cramer-houden-foute-biomassa-niet-tegen](https://www.greenpeace.nl/nl/acties/2006-08-30-greenpeace-criteria-cramer-houden-foute-biomassa-niet-tegen)

2007

Op 5 juli 2007 vallen meerdere Tweede Kamer partijen over de Cramer criteria voor houtige biomassa en kraakten de voorgestelde richtlijn af als te vrijblijvend en eisten hardere garanties en voorwaarden aan de toekomstige subsidies die Cramer van plan was te geven voor de productie van biomassa. De leden van de Tweede Kamer drongen aan op meer controle en sancties om de duurzaamheid te garanderen. Cramer legde alle kritiek naast zich neer. Volgens haar zou het bedrijfsleven ervoor beducht zijn om 'foute' biomassa te gebruiken en om publiekelijk te schande te worden gemaakt. Dit zou in haar optiek genoeg motivatie zijn voor bedrijven om mee te werken aan duurzame criteria. Ze sprak ook van een eerste stap. Cramer wilde samen met de producenten ervoor zorgen dat de criteria "praktisch uitvoerbaar" zouden zijn. Daarna kunnen we gaan controleren, gaf ze aan.

PvdA-milieuminister Jacqueline Cramer slaagde er woensdag in de Tweede Kamer niet in partijgenoot en fractiewoordvoerder Diederik Samsom te overtuigen. Haar voorstel bijvoorbeeld dat bedrijven vanaf volgend jaar verplicht zijn te rapporteren over de duurzaamheid van de gebruikte biomassa (en biobrandstoffen) kraakte hij af als te vrijblijvend. Hij wil hardere garanties en voorwaarden aan de toekomstige subsidies die Cramer geeft voor de productie van zulke biologische grondstoffen.

CDA-collega Liesbeth Spies vreest een 'holle' rapportageverplichting. Zij drong aan op controle en sancties. Hoe strenger we zijn, hoe groter de kans op duurzame biomassa en biobrandstoffen, aldus Spies.

GroenLinkser Wijnand Duyvendak had ook zulke kritiek op deze vorm van duurzaamheidsrapportage. „Met een onvoldoende ga je toch over.”

SP-Kamerlid Paulus Jansen pleitte, als enige, voor een stop op de import van biomassa uit ontwikkelingslanden, de belangrijkste leveranciers daarvan. Hij sprak van een kaalslag ten koste van de bevolking in die landen. „Duurzame, handhaafbare criteria bestaan niet.”

Volgens Cramer zal het bedrijfsleven ervoor beducht zijn om 'foute' biomassa te gebruiken en om publiekelijk te schande te worden gemaakt. Daarom zullen bedrijven in haar optiek willen meewerken aan duurzame criteria. Ze sprak ook van een eerste stap. Cramer wil samen met de producenten ervoor zorgen dat de criteria „praktisch uitvoerbaar" zijn. „Daarna kunnen we controleren.'

Bron: [2007-07-05-bnnvara-nieuws-cramers-aanpak-voor-schone-en-sociale-biomassa-onder-vuur](#)

Jacqueline Cramer heeft in augustus 2024 o.a. de volgende reactie gegeven als wederhoor op het voorgaande stuk:

Ik heb in die tijd inderdaad het rapport [Duurzame productie van biomassa \(2006\)](#) in ontvangst genomen en met de Tweede Kamer besproken. Ik stond destijds en sta nog steeds achter de daarin opgestelde duurzaamheids-criteria. In het rapport stond nadrukkelijk vermeld dat nadere uitwerking van deze criteria noodzakelijk was. In de beleidspraktijk op NL en EU niveau zijn deze criteria echter verwaterd, of niet toegepast conform ons rapport. Het rapport heeft dus niet het ongewenste resultaat opgeleverd. [vermoedelijk is deze dubbele ontkenning een schrijffout en moet daar staan 'het rapport heeft dus niet het gewenste resultaat opgeleverd.']

Bron: [2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

Wij vinden het opmerkelijk dat Jacqueline Cramer in haar wederhoor op ons onderzoeksrapport aangeeft dat ze in 2006 het rapport 'in ontvangst genomen' heeft. Het lijkt er voor ons op dat ze hiermee haar rol probeert te bagatelliseren. In het [DPB, 2006] J. Cramer, et al., Criteria voor Duurzame Biomassa Productie; Eindrapport van de Projectgroep Duurzame Productie van Biomassa, Ministerie van Economische Zaken, Den Haag, 14 Juli 2006, staat duidelijk het volgende vermeld:

Als onafhankelijk voorzitter heeft Jacqueline Cramer, hoogleraar duurzaam ondernemen aan de Universiteit Utrecht, [het proces geleid en gezorgd voor inhoudelijke afstemming.](#)

Jacqueline Cramer geeft in haar wederhoor aan dat het falen van het biomassabeleid veroorzaakt zou zijn doordat 'in de beleidspraktijk op NL en EU niveau de criteria verwaterd, of niet toegepast conform ons rapport zijn.' Echter, ze is van tevoren zeer uitgebreid gewaarschuwd door zowel de natuur als de Tweede Kamer fracties dat de duurzaamheidscriteria te slap waren en niet gehandhaafd konden worden en heeft vervolgens de gok genomen dat het allemaal wel goed zou komen ten koste van onze gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst:

Volgens Cramer zal het bedrijfsleven ervoor beducht zijn om 'foute' biomassa te gebruiken en om publiekelijk te schande te worden gemaakt. Daarom zullen bedrijven in haar optiek willen meewerken aan duurzame criteria. Ze sprak ook van een eerste stap. Cramer wil samen met de producenten ervoor zorgen dat de criteria „praktisch uitvoerbaar" zijn. „Daarna kunnen we controleren.'

Dankzij minister Jacqueline Cramer werden vervolgens in 2007 ook de plannen van Essent (RWE) voor de nieuwste biomassacentrales door onze regering goedgekeurd [ondanks veel bezwaren](#) van partijen in de Tweede Kamer:

Minister van Milieu Jacqueline Cramer (PvdA) houdt vast aan de bouw van vier kolencentrales. Dat bleek vandaag tijdens een debat in de Tweede Kamer, waar kritisch werd gereageerd op haar voornemen.

GroenLinks wil de bouw van de centrales voorkomen.

Het CDA en VVD wilden eveneens opheldering van de minister. De bouw van nieuwe centrales lijkt haaks te staan op het ambitieuze klimaatbeleid van het kabinet, zei Helma Neppérus (VVD).

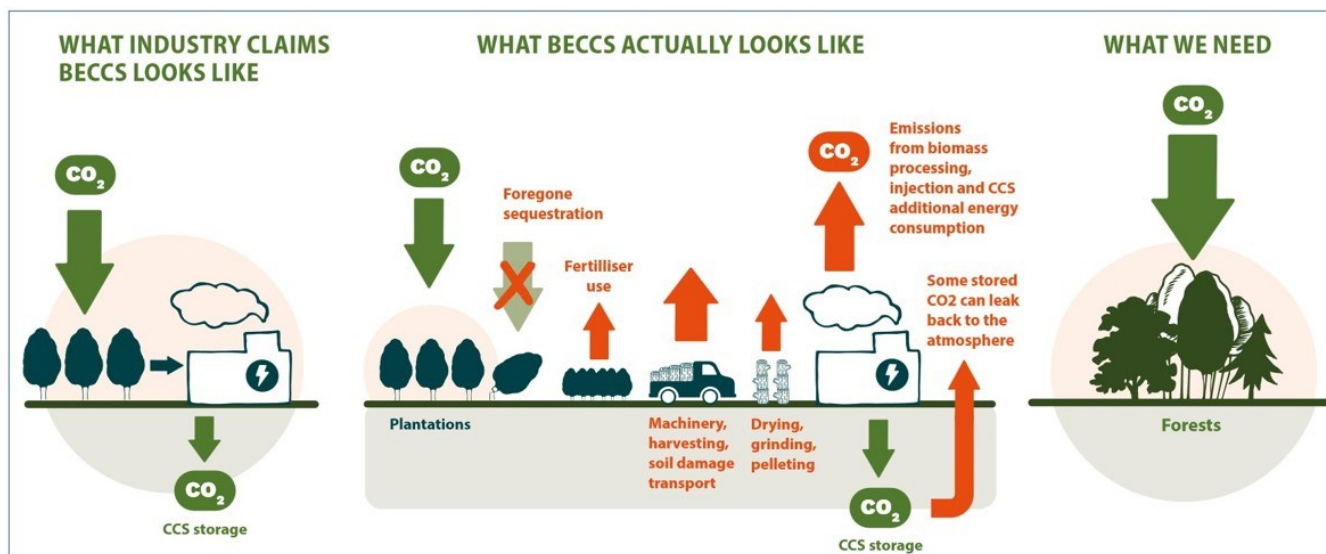
Cramer zei begrip te hebben voor de zorgen van de Kamer. Maar de bouw van nieuwe centrales is onvermijdelijk. De overgang naar een duurzame economie is niet mogelijk zonder op korte termijn kolencentrales te bouwen.

De bewindsvrouw verweet de Kamer een gebrek aan begrip voor dit dilemma. "Voor elektriciteit hebben we kolen, gas of kernenergie nodig. Een alternatief is er niet." De nieuwe kolencentrales moeten voldoen aan de nieuwste milieueisen, zei Cramer. Het worden de 'schoonste centrales ter wereld', met mogelijkheid tot het opslaan van CO₂ en het bijstoken van biomassa.

Bron: [2007-07-03-trouw-minister-cramer-houdt-vast-aan-bouw-kolencentrales](#)

17 jaar na de niet nagekomen beloftes van minister Jacqueline Cramer schernt RWE/Essent nog altijd met de optie van CO₂-afvang op basis van biomassaverbranding (BECCS) en heeft onlangs een vergunning aangevraagd om volledig over te stappen op het verbranden van biomassa i.p.v. kolen terwijl al jaren bekend is dat bij het toepassen van BECCS en het verbranden van houtige biomassa juist meer CO₂ uitgestoten wordt naast alle schade aan de natuur en onze gezondheid. Volgens een artikel van stichting leefmilieu van 1 januari 2024 spant RWE (Essent) hiermee het paard achter de wagen en geeft o.a. het volgende aan:

Uit vele studies blijkt dat BECCS een valse belofte is en desastreus voor klimaat en biodiversiteit. De technologie is onbewezen, peperduur, stoot CO₂ uit en is zeer schadelijk voor bossen en natuur. RWE wil in de kolencentrale Eemshaven jaarlijks 6 miljoen ton biomassa verbranden, en in de kolencentrale Amercentrale jaarlijks 2.5 miljoen ton. In totaal 8.5 miljoen ton. Uitgaande van hout als biomassa zou het gehele Nederlandse bos in ruim 4 jaar zijn kaalgekap en opgestookt. Wetenschappers geven aan dat de zogenaamde 'klimaatmaatregel BECCS' juist CO₂ uitstoot in plaats van afvangt. Bij BECCS ziet de energiesector met opzet een aantal grote CO₂-emissies over het hoofd. Daardoor wordt biomassaverbranding met CO₂-afvang en opslag volledig ten onrechte CO₂-negatief genoemd. BECCS is een poging van energiebedrijven om hun kolen- en energiecentrales op biomassa te blijven stoken, en daarvoor subsidies op te strijken.

Schematische weergave CO₂-uitstoot bij BECCS - Bron: fern, 2022, Six problems with BECCS

2008

April 2008 opent minister Jacqueline Cramer het CATO CO₂-afvang project van de E.ON kolencentrale in Rotterdam. Het CATO Carbon Capture en Storage (CCS) project met de naam ROAD werd rond 2010 stilgelegd en in 2017 definitief afgeblazen vanwege diverse redenen, waaronder hoge kosten, technische uitdagingen en een gebrek aan voldoende beleidsmatige en publieke steun voor dergelijke technologieën in Nederland. Ook was er toenemende bezorgdheid over de lange termijnopslag van CO₂ en de economische haalbaarheid van grootschalige implementatie van CCS. Het betrof een project waar o.a. de collega's van Jacqueline Cramer van het TNO en het Copernicus Instituut (UU) bij betrokken waren:

In April 2008 Minister Cramer officially opened the CATO CO₂ Catcher at the site of the E.ON coal power station in Rotterdam Rijnmond. The Catcher is a pilot plant designed for capturing CO₂ from the flue gases produced during electricity production. Participants to the CATO programme:

Companies

- Shell (SIEP) and Global Solutions
- NAM (Nederlandse Aardolie Maatschappij)
- KEMA through which the six Dutch electricity generating companies participated:
  - Delta,
  - Electrabel,
  - E.ON,
  - Essent,
  - Nuon
  - Reliant
- NV Nederlandse Gasunie
- Ecofys BV
- EBN (Energie Beheer Nederland)
- Geochem

Research institutions

- ECN
- TNO

Universities

- Delft University of Technology
- Leiden University
- University of Twente (Department of Chemical Technology)
- Utrecht University (Copernicus Institute)
- UCE (Utrecht Centre for Energy Research)

Environmental organisations

- Stichting Natuur & Milieu
- Greenpeace Netherlands
- WNF Netherlands

Bron: [2009-04-08-cato-ccs-catching-carbon-to-clear-the-skies](https://www.energie.nl/onderzoek/2009-04-08-cato-ccs-catching-carbon-to-clear-the-skies)

Op 31 maart 2008 publiceerde Greenpeace al een fabeltjescourant over het ROAD CO₂-afvang project van E.ON en de nieuwe kolencentrale die een paar honderd meter verderop gepland stond zonder CO₂-afvang:

Onder hooggespannen verwachtingen start milieuminister Cramer een piepkleine pilot. Op donderdag 3 april wordt in E.ONs oude kolencentrale CO₂-afvang getest. Een paar honderd meter verderop wil E.ON een nieuwe kolencentrale bouwen. Zonder – verrassing! – afvang.

Bron: [2008-03-31-greenpeace-de-fabeltjescourant-e-on-gelooft-zelf-niet-in-co2-opslag-onder-de-grond](https://www.greenpeace.nl/nl/nieuws/2008-03-31-greenpeace-de-fabeltjescourant-e-on-gelooft-zelf-niet-in-co2-opslag-onder-de-grond)

Op 2 augustus 2016 pleitte Pieter Boot PBL hoofd Klimaat, Lucht en Energie en biomasselobbyist in zijn column die gepubliceerd was op de website van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), voor het openhouden van o.a. de kolen/biomassacentrales van E. ON (nu Uniper), GDF Suez (nu Engie) en Essent (nu RWE) en met de inzet van BE/CCS. Pieter Boot was sinds 2009 terwijl hij werkzaam was voor de ECN (verantwoordelijk voor het schrijven van door o.a. de industrie betaalde biomassaonderzoeksrapporten), tien jaar lang het hoofd Klimaat, Lucht en Energie van het PBL en daarnaast ook gelijktijdig biomasselobbyist van de biomasselobbyorganisatie Clingendael International Energy Programme (CIEP):

Hebben we kolencentrales nodig voor ondergrondse CO₂- opslag (CCS)?

Er zijn nauwelijks mondiale energiescenario's die 'ruim beneden de 2 graden' blijven zonder gebruik te maken van negatieve emissies, in het bijzonder van biomassa en CCS (bio-CCS)/[BECCS]. In de praktijk is daar echter geen enkele ervaring mee. Nederland is het enige EU-land dat nog een mogelijk CO₂-project voor elektriciteitsproductie klaar heeft staan [Rotterdam Opslag en Afvang Demonstratieproject] (ROAD) en we zouden Europa en de toekomst van negatieve emissies een grote dienst bewijzen door dat uit te proberen.

Sluiting van kolencentrales lijkt onontkoombaar, maar het liefst afgestemd met de buurlanden en op een manier die de optie van bio-CCS [BECCS] overeind houdt. [waarmee hij aangeeft dat de kolencentrales van RWE over moeten schakelen op het verbranden van houtige biomassa in combinatie met Carbon Capture and Storage (BE/CCS)]

Bron: [2016-08-02-pbl-biomasselobby-column-pieter-boot-kolencentrales-ja-of-nee](https://www.pbl.nl/nl/publicaties/2016-08-02-pbl-biomasselobby-column-pieter-boot-kolencentrales-ja-of-nee)

In 2017 werd het ROAD-project definitief afgeblazen door de betrokken energiemaatschappijen en in 2019 zijn de projectplannen van het ROAD-project weer opgepakt en omgedoopt tot Porthos (een acroniem voor Port of

Rotterdam CO2 Transport Hub and Offshore Storage), door het Havenbedrijf Rotterdam N.V., Energie Beheer Nederland (EBN B.V.) en de Nederlandse Gasunie die vervolgens meteen al 2 miljard euro SDE-subsidie ontvingen van de overheid wat direct ten koste ging van de SDE-subsidies die bedoeld waren voor echt duurzame oplossingen zoals ultra-diepe geothermie. De minister bleek achteraf ook nog eens de Tweede Kamer verkeerd ingelicht te hebben en was 'vergeten' te vertellen dat het voor de CO2-opslag te gebruiken gasveld nog niet leeg was. Zijn reactie luidde:

De opslagvergunning waar Porthos gebruik van maakt is in 2011 afgegeven voor het CCS-project ROAD wat destijds werd ontwikkeld in de haven van Rotterdam. Ten tijde van deze verlening was de verwachting dat het veld veel eerder uit productie zou zijn. Indien bij toekomstige CO2-opslagvergunningen er sprake is van niet-gewonnen aardgas zal ik hier transparanter in zijn en dit kenbaar maken.

Verder geeft u aan dat het parlement niet op de hoogte was van de samenhang van de verstrekte garantieregeling aan Porthos en gascompensatieafspraken tussen Porthos en haar klanten. Die afspraken zie ik als privaatrechtelijke afspraken, die een projectrisico afdekken waar de staat geen rol in heeft. Bij het verstrekken van de garantie is uitgesproken naar Porthos dat alle nog openstaande risico's opgelost moesten zijn. Daarmee was er wat mij betreft geen inhoudelijke samenhang.

Bron: [2024-03-26-gov-nl-minezk-reactie-minister-op-rapport-opslag-co2-onder-de-noordzee-van-de-algemene-rekenkamer](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/energie-en-klimaat/mededelingen/2024/03/26-gov-nl-minezk-reactie-minister-op-rapport-opslag-co2-onder-de-noordzee-van-de-algemene-rekenkamer)

Op 23 september 2008 kwam Jacqueline Cramer in opspraak toen ze weigerde antwoord te geven in de Tweede Kamer op vragen over sjoemel-groene-stroomcertificaten (zie hoofdstuk [Groene labels voor energiebedrijven](#)):

Cramer kwam in opspraak op 23 september 2008. Tijdens het vragenuurtje weigerde ze herhaaldelijk antwoord te geven op een specifieke vraag over groene stroom van onder meer kamerlid Jos Hessels. Cramer antwoordde dat minister Maria van der Hoeven van Economische Zaken hierover op dat moment in Brussel onderhandelde en dat Cramer daarom het antwoord nog niet kon geven.

Bron: [2008-09-23-wikipedia-jacqueline-cramer](https://nl.wikipedia.org/wiki/Jacqueline_Cramer)

Op 8 december 2008 publiceerde Trouw een artikel waarin Essent (RWE) en Shell aankondigden nieuwe kolen- en biomassaverbrandingsinstallaties te willen bouwen met CO2-afvang (BECCS). In het artikel was o.a. het volgende te lezen:

De bouw van zo'n moderne centrale door Essent en Shell geeft volgens milieuminister Jacqueline Cramer de mogelijkheid om een oude, vervuilender centrale te sluiten. Zij is er wel blij mee, omdat ze goed passen bij het klimaatbeleid van het kabinet, zei haar woordvoerder verder. Cramer steunt de ontwikkeling van CCS-technologie. CCS staat voor afvang en opslag proefprojecten voor de opslag van CO2. Nederland heeft volgens haar alles mee om CCS tot een goed product te ontwikkelen. De milieubeweging vreest echter dat deze technologie de deur wijd opent voor nieuwe kolencentrales.

Bron: [2008-12-08-trouw-essent-en-shell-samen-in-elektriciteitscentrale](https://www.trouw.nl/2008-12-08-trouw-essent-en-shell-samen-in-elektriciteitscentrale)

In 2020, als het water haar letterlijk aan de lippen staat, zal Jacqueline Cramer, de huidige minister van Milieu, nog altijd glimlachend verkondigen: die klimaatdoelen, die halen we wel. Vorige week toonde de minister zich in de Tweede Kamer grenzeloos optimistisch over het klimaat. Alle politieke partijen vielen over haar heen, maar tot extra maatregelen kwam het niet. Zelfs nieuwe kolencentrales krijgen van dit kabinet nog altijd ruim baan.

De Tweede Kamer besprak het klimaatbeleid van minister Cramer. Zoals het er nu voorstaat, haalt Nederland amper de helft van de voorgenomen 30 procent CO2-besparing in 2020. Vrijwel alle politieke partijen vroegen om extra maatregelen om het klimaat te redden. De minister vond de voorstellen echter voorbarig. "Wij halen de doelen wel", herhaalde ze keer op keer, terwijl planbureaus haar duidelijk het tegendeel voorrekenen. Ze wacht liever op nog een evaluatie, die pas in het voorjaar van 2010 verschijnt, en zal dan wellicht pas met ingang van 2011 iets ondernemen.

Makkelijke maatregelen liggen echter voor het oprapen. Cramer kan huiseigenaren verplichten hun woningen te isoleren. Bedrijven zouden alle energiebesparende maatregelen moeten nemen die zich in zeven jaar kunnen terugverdienen.

Cramer meent daarentegen dat geen van deze maatregelen haast heeft, hoe makkelijk ze ook zijn in te voeren. Ze wacht liever op een nieuw jaar en een nieuw vernietigend rapport. Een jaar waarin oude woningen niet geïsoleerd hoeven worden, waarin bedrijven energie mogen blijven verspillen, en waarin kolencentrales geen strobreed in de weg wordt gelegd. De afgelopen maanden sloegen de energiebedrijven RWE en Electrabel de eerste palen in de grond voor hun nieuwe kolencentrales. NUON en E.ON waren daar eerder al aan begonnen. Deze centrales gaan meer CO₂ uitstoten dan alle Nederlandse auto's bij elkaar.

Dat valt niet te compenseren met een sloopregeling voor oude auto's of met het isoleren van oude huizen. Als deze vier CO₂-monsters worden afgebouwd, kan Cramer het klimaatbeleid wel op haar buik schrijven.

Bron: [2009-06-24-ed-cramer-laat-kansen-liggen-nieuwe-kolencentrales-krijgen-groen-licht](#)

Ook Essent (RWE) heeft zich al een decennia niet aan de belofte gehouden om CO₂-afvang te realiseren bij de nieuwe kolen- en biomassa-centrales die dankzij minister Jacqueline Cramer en de biomassa- en CO₂-afvanglobby van o.a. alle hierboven bij het CATO-project genoemde organisaties gebouwd werden.

Bronnen:

[2002-02-00-tno-mep-actief-in-co2-capture-network-afvang-en-opslag-co2-biedt-duidelijk-perspectieven](#)

[2008-03-31-greenpeace-de-fabeltjiescourant-e-on-gelooft-zelf-niet-in-co2-opslag-onder-de-grond](#)

[2008-09-23-wikipedia-jacqueline-cramer](#)

[2008-12-08-trouw-essent-en-shell-samen-in-elektriciteitscentrale](#)

[2009-04-08-cato-ccs-catching-carbon-to-clear-the-skies](#)

[2009-06-24-ed-cramer-laat-kansen-liggen-nieuwe-kolencentrales-krijgen-groen-licht](#)

[2017-06-27-gov-nl-minez-brief-minister-kamp-aan-tweede-kamer-stand-van-zaken-ccs-project-road](#)

[2019-10-22-gov-nl-minez-rvo-status-rotterdam-opslag-en-afvang-demonstratieproject-road-project](#)

[2024-03-26-gov-nl-minezk-reactie-minister-op-rapport-opslag-co2-onder-de-noordzee-van-de-algemene-rekenkamer](#)

[ftm.nl/artikelen/wie-profiteert-van-porthos](#)

2010

Per 1 oktober 2010 keerde Cramer terug als hoogleraar in Utrecht. Zij werd hoogleraar Duurzaam Innoveren aan de faculteit Geowetenschappen van de Universiteit Utrecht en richtte in 2011 het Utrecht Sustainability Institute (USI) op waarvan zij directeur werd. Sinds 2015 is zij strategisch adviseur bij dit instituut en adviseert daarnaast vanuit haar Cramer Milieuvadvis BV.

Bron: [2024-09-29-parlement-profiel-prof-dr-jacqueline-cramer](#)

2011

Op 16 juni 2011 presenteren Jacqueline Cramer en Herman Wijffels het Utrecht Sustainability Instituut (USI). In het nieuwsartikel is o.a. het volgende te lezen:

Het USI is een initiatief van de Universiteit Utrecht samen met TNO en Deltares. De volgende kennisinstellingen hebben zich hierbij aangesloten: Hogeschool Utrecht (faculteit Natuur en Techniek), KNMI, KWR Watercycle Research Institute, ECN, KEMA en Ecofys. In totaal bundelen zo'n 1500 onderzoekers hun krachten. Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en het RIVM zijn eveneens betrokken bij het initiatief. Tevens heeft een kernteam van bedrijven zich aan het initiatief verbonden, waaronder Van Gansewinkel, Eneco, Stedin, IBM, KPN, Movares, Rabobank, Wavin en Vebeego.

Bron: [2011-06-15-duurzaamondernemen-herman-wijffels-en-jacqueline-cramer-presenteren-utrecht-sustainability-instituut](#)

Op 29 november 2010 is in een artikel van het blad *Energievastgoed* te lezen dat Jacqueline Cramer directeur is van het UCAD wat een samenwerkingsverband van de Universiteit Utrecht (UU), TNO, Deltares, KNMI en KWR Watercycle

Research Institute, waaraan ook het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL – lees ook ons hoofdstuk [2018: CIEP - PBL - ECN - RWE - GGL - FSC - SBB biomassalobby](#)) en het RIVM meewerken:

Een belangrijk doel van het UCAD om de aanwezige kennis te vermarkten en samen te werken met private (industriële) partners en overheden, in binnen- en buitenland.

Bron: [2010-11-29-energievastgoed-cramer-directeur-utrecht-centrum-voor-aarde-en-duurzaamheid](#)

2012

In het [MVO rapport 2012 van Essent \(RWE\)](#) is te lezen hoe Jacqueline Cramer verantwoordelijk was voor het opstellen van de duurzaamheidscriteria voor biomassa vanuit de overheid en vervolgens in het bestuur kwam van de [Green Gold Label \(GGL\) certificering](#) biomassalobbyorganisaties van Essent (RWE). In het rapport is ook te lezen dat de Natuurorganisaties aangaven zich zorgen te maken over de gevolgen van het oogsten, verwerken, vervoeren en verbranden van houtige biomassa voor het klimaat en de natuur en dat Essent (RWE) vervolgens de Universiteit Utrecht (UU/het Copernicus Instituut) 'onafhankelijk' onderzoek heeft laten doen om aan te tonen dat er 80% CO₂-reductie bereikt zou worden bij het gebruik van houtige biomassa ten opzichte van kolen. Zowel Jacqueline Cramer is niet onafhankelijk aangezien zij van het Copernicus Instituut (UU) afkomstig is, een biomassalobbyorganisatie die al sinds de eeuwwisseling door Essent (RWE) betaald wordt om onderzoeksrapporten op te leveren om o.a. de Green Gold Label (GGL) biomassalobby van Essent (RWE) mogelijk te maken. Daarnaast wordt niet alleen het Copernicus Instituut (UU) betaald maar werden ook de wetenschappers die werkzaam zijn bij het Copernicus Instituut (UU) rechtstreeks of indirect door Essent (RWE) betaald via hun eigen bedrijfjes:

Het Green Gold Label is ondergebracht bij de Stichting Green Gold Label [GGL - biomassacertificering opgezet en betaald door Essent/RWE]. In 2012 trad prof. dr. Jacqueline Cramer, bekend als voorzitter van de overheidscommissie die standaarden voor biomassa opstelde, aan als voorzitter van deze stichting.

In de afgelopen jaren hebben wetenschappers en ngo's zorgen geuit dat het gebruik van biomassa misschien toch niet tot grote CO₂-reducties leidt. Dat zou onder andere komen door emissies als gevolg van het vervoer van houtpellets vanuit Amerika naar Europa. Ook maken ze zich zorgen dat de CO₂-reducties niet snel genoeg gerealiseerd worden om een zinnig antwoord te zijn op het klimaatprobleem. Het duurt immers lang voordat bomen terug groeien en de CO₂ weer uit de lucht halen.

Om meer inzicht te krijgen in deze problematiek heeft Essent de Universiteit van Utrecht [UU – Copernicus Instituut door Essent/RWE betaalde biomassalobby] opdracht gegeven onafhankelijk onderzoek te doen in de twee belangrijkste regio's waar onze houtpellets vandaan komen: Georgia in het zuidoosten van de Verenigde Staten en British Columbia in het westen van Canada. In het onderzoek werd ook het gebruik van de pellets in efficiënte Europese centrales als vervanger van kolen meegenomen. De resultaten van dit onderzoek bevestigen onze eerdere conclusie dat er wel degelijk een grote CO₂-reductie wordt bereikt van circa 80% ten opzichte van kolen.

Bron: [2014-06-10-rwe-essent-mvo-verslag-essent-2012](#)

[Op 27 januari 2012](#) is in het bio-journaal te lezen dat Jacqueline Cramer voormalig minister van VROM, op verzoek van Essent (RWE) het voorzitterschap van de 'Green Gold Label' (GGL) biomassacertificeringslabel-organisatie heeft aanvaard. Het label dat bepaalt of biomassa duurzaam is, wordt volledig betaald door Essent (RWE). In het nieuwsartikel is het volgende te lezen:

Het [Green Gold] Label (GGL), dat al biomassa bij meer dan 15 bedrijven in 9 landen heeft gecertificeerd, werd tot nu toe volledig door Essent [RWE] gefinancierd.

Bron: [2012-01-27-biojournaal-jacqueline-cramer-voorzitter-green-gold-label](#)

April 2012 publiceert het tijdschrift Milieu Biobased Economy een uitgebreid artikel waarin meerdere biomassalobby-organisaties zichzelf promoten en waarin een hoofdstuk door Jacqueline Cramer gevuld wordt, waarin ze o.a. het volgende aangeeft:

Het bleek politiek mogelijk overeenstemming te krijgen in Nederland over het eindrapport van de commissie Cramer en over wettelijke verankering van de criteria in de biobrandstoffen richtlijn. Consensus bereiken op EU-niveau ging lastiger. Het vergde in Brussel flink wat lobbywerk om alle 27 landen mee te krijgen.

Zo is bijvoorbeeld Essent/RWE samen met een aantal andere grote energiebedrijven begonnen haar eigen Green Gold Label [GGL] om te zetten in een algemeen geaccepteerd certificeringinstrument.

Bron: [2012-04-00-milieu-biobased-economy-schone-groei-geeft-rotterdamse-haven-lucht](#)

Uit de [aantekeningen van 30 mei 2012](#) is te lezen dat Jacqueline Cramer de 'speciale gast' was tijdens het 'Initiative Wood Pellet Buyers' (IWPB)-overleg waar de volledige top van het wereldwijde biomassahandel- en lobbyorganisatie aanwezig was:

Robert Hamilton	ABTC	Mieke van de Wal	Control Union
Michael Schytz	Dong Energy	Koen Jongste	Control Union
Rasmus Skov	Dong Energy	Leonora Beyhl	Vattenfall
Tonny Sørensen	Dong Energy	Bart Dehue	Vattenfall/Nuon
Nigel Burdett	Drax Power Limited	Rob Marcus	Vattenfall/Nuon
Deborah Keedy	Drax Power Limited	Christian Rakos	EPC
Ben Goh	E.ON UK	Seth Ginther	USIPA
Volker Türk	E.ON Germany	Gordon Murray	WPAC
Johan Mertens	GDF-Suez	Robert Tarcon	WPAC
Yves Ryckmans	Laborelec	Betina Jahn	SGS
Peter-Paul Schouwenberg	RWE/Essent	Bruno Widmer	SGS
Angela Hahlbrock	RWE Germany	Jacqueline Cramer	USI Utrecht

Special guest: Ms. Jacqueline Cramer

- Worked 20 years in industry on CSR and strategic environmental management in companies and product chains
- Part-time professor since 1990 in sustainability and innovation
- Chairman of Cramer Commission
- Minister of Environment and Spatial Planning
- Director of Utrecht Sustainability Institute

In de [verslaglegging van het IWPB-overleg](#) is te lezen dat er biomassalobbyactiviteiten en meerdere nog op te leveren onderzoeksrapporten zijn besproken die bedoeld zijn om de Europese Commissie te beïnvloeden. Er wordt bijvoorbeeld een onderzoeksrapport in de maak genaamd 'Carbon Dept Study' van het European Pellet Council (EPC), besproken dat als tegengewicht moet dienen voor het feit dat bij het verbranden van houtige biomassa meer CO2 vrijkomt vergeleken bij het verbranden van kolen.

Wat opvalt bij het bespreken van het 'Carbon Dept Study'-project is de toevoeging dat de Europese Commissie in hun communicatie zal verwijzen naar de resultaten van die studie zodra die in september beschikbaar komen. Het lijkt er op alsof ze al maanden vooruit kunnen bepalen dat de Europese Commissie naar de resultaten van een onderzoek gaat verwijzen terwijl het onderzoek zelf nog in de maak is:

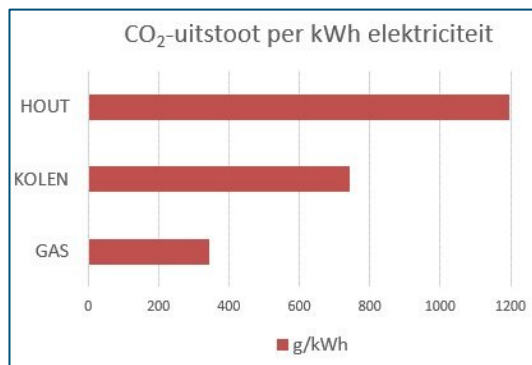
Content: The focus of the study is Canada, SE of USA, Europe, Russia, Brazil. It started in May and will be finalized in September. [The communication of the European Commission will reference to the findings.](#)

Participants: AEBIOM (European Biomass Association) EPC (European Pellet Council) USIPA (US Industrial Pellet Producers Ass.) WPAC (Wood Pellet Association of Canada) DRAX, EON, GDF SUEZ, RWE, VATTENFALL Danish Energy Association

In de verslaglegging van het overleg wordt ook verwezen naar het Copernicus Instituut van de Universiteit Utrecht en gevraagd of het instituut kan assisteren bij het 'Carbon Dept Study'-onderzoeksproject omdat RWE (Essent) een zelfde soort opdracht ook al eerder had belegd bij het Copernicus instituut (UU):

Contact should be established between this project and Copernicus Institute Utrecht, since RWE [Essent] has given an assignment to Copernicus for a similar study. Canadian and US researchers will also be involved.

De Cramer Criteria zijn op 11 maart 2009 geformaliseerd als de NTA8080:2009 (Better Biomass) duurzaamheidscriteria voor biomassa voor energiedoeleinden. Uit de verslaglegging van het IWPB-overleg van 30 mei 2012 blijkt dat er nog grote onduidelijkheid bestaat over de wijze waarop de duurzaamheid van biomassa daadwerkelijk aangetoond kan worden. Meer dan drie jaar na het vaststellen en publiceren van de duurzaamheidscriteria en certificeringseisen kunnen de betrokkenen bij het opstellen van die criteria en eisen nog altijd geen methode aanleveren om de duurzaamheid daadwerkelijk aan te tonen.

Jacqueline Cramer schreef in haar wederhoor als reactie op ons onderzoeksrapport het volgende:

Er is toen gesproken over mijn mogelijke rol als voorzitter van een onafhankelijke klankbordgroep die in het kader van het Initiative of Wood Pellet Buyers (IWPB) advies zou moeten geven over strategische zaken en de ontwikkeling van een multi-stakeholder consultatieproces. Die rol heb ik vervolgens op me genomen van 2013 –2015 (sinds 2014 Sustainable Biomass Partnership genoemd). Die rol vloeide voort uit het verzoek van Essent/RWE in 2012 om de Stichting Green Gold Label (GGL) te adviseren. GGL heeft zich al snel aangesloten bij het Initiative Wood Pellet Buyers (IWPB).

De klankbord groep kreeg de taak om commentaar te leveren op de Draft Standards of the SBP Biomass Assurance Framework. De klankbordgroep bestond uit de volgende leden:

1. Jacqueline Cramer, chair (Utrecht Sustainability Institute, USI, The Netherlands)
2. Nadine Block (Sustainable Forestry Initiative, SFI, USA)
3. Pierre-Yves Cornélis (Commission Wallonne Pour l'Énergie, CWAPE, Belgium)
4. Rebecca Cowburn (Dept. of Energy and Climate Change, UK)
5. Andre Faaij (Energy Academy, Netherlands) [door RWE betaalde biomasselobbyist van het Copernicus Instituut]
6. Jeannette Hofman-Zuter (Netherlands Normalization Agency, NEN, Netherlands)
7. John Hontelez (Forest Stewardship Council, FSC-Belgium, Belgium)
8. Lars Martin Jensen (Danish Energy Agency, Denmark)
9. Jimmy Loodts (Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt, VREG, Belgium)
10. Sarah Price (PEFC International), represented by Kees Boon (PEFC Netherlands)
11. Giulio Volpi (European Commission, Directorate General for Energy)
12. Sander de Vries (Utrecht Sustainability Institute, USI, secretary)

Na 1.5 jaar functioneren, heeft de klankbordgroep de leden van de SBP schriftelijk laten weten dat zij twijfelde aan de meerwaarde van hun inbreng. Met de kritische opmerkingen van de klankbordgroep was te weinig gedaan, stelde de klankbordgroep. Veel van de moeilijke onderwerpen werden uitgesteld of ter zijde geschoven. Tevens vond de klankbordgroep de besluitvormingsstructuur van het proces niet transparant. Dit standpunt heb ik namens de klankbordgroep naar voren gebracht tijdens een SBP bijeenkomst op 30 oktober 2014 in London. Kort daarna werd de samenwerking beëindigd.

Op [6 november 2012](#) publiceert het Utrecht Sustainability Institute (USI) het jaarverslag waarin te lezen is dat voormalig minister Jacqueline Cramer de directeur van het USI en Herman Wijffels haar Senior Adviseur is en dat ze samenwerken met o.a. Ecofys BV, Eneco, Stedin en RWE/Essent. In het verslag is ook het volgende te lezen:

[Resources project management](#)

d. Green Gold Label (GGL): GGL ambiert het leidende en breed geaccepteerde multistakeholder certificeringsprogramma voor duurzame biomassa in Europa te worden. USI speelt i.s.m. de UU/IMEW een rol. De mogelijkheden worden afgetast om GGL te transformeren naar een van Essent/RWE onafhankelijk Label. Daarnaast wordt bezien of kan worden aangesloten bij het Initiative Wood Pellet Buyers (IWPB). Contactpersonen: J. Cramer en S. de Vries

[Outside activities](#)

J.M. Cramer, Voorzitter van de Stichting Green Gold Label [GGL], [RWE] Essent, 2012 – heden

Uit het PBL rapport ‘[Klimaat en energieverkenning 2022](#)’ van 28 maart 2023 blijkt dat het gebruik van biomassa voor energieopwekking tussen 2000 en 2020 fors is toegenomen. Sinds het begin van de eeuw, zijn de biomassahandelaren en grote energiecentrales grootschalig overgestapt op het oogsten en verbranden van houtige biomassa maar uit het verslag van het IWPB-overleg blijkt dat ze op 20 mei 2012 nog aan een onderzoek aan het werken zijn om het verschil aan CO2-uitstoot bij het verbranden van hout en kolen aan te tonen. In 2012 zijn ze dus al minimaal 15 jaar bezig met het oogsten en verbranden van biomassa maar zijn zij nog steeds op zoek naar argumenten om te verhullen dat er meer CO2 vrijkomt bij houtverbranding dan bij kolenverbranding.

Volgens het PBL-rapport dienen ook in 2023 de duurzaamheidseisen en de controle op het naleven nog altijd aangescherpt te worden. Meer dan 25 jaar na de eerste proefopstellingen is de duurzaamheidsgarantie van biomassa nog altijd niet gegarandeerd.

Hofbar uitzending: hoe slecht zijn biomassacentrales voor je gezondheid?

Animatievideo: biomassacentrales zijn slecht voor ons & niet CO2-neutraal

De Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen (KNAW) wijst al in 2015 op de [belangenverstremelingen](#) tussen de wetenschappers van het Copernicus Instituut (UU) en de energiebedrijven zoals RWE/Essent. De KNAW gaf aan dat meerdere leden van het Copernicus Instituut van de Universiteit Utrecht deel uitmaakt van een [kleine groep zelfbenoemde experts](#) die allerlei [banden hebben met stakeholders](#), waardoor ze het moeilijk hebben om de wetenschap te laten spreken.

[Als reactie op ons onderzoeksrapport lobbyfeiten onderzoek deel 3: RWE/Essent en de wetenschappers van het Copernicus Instituut \(UU\)](#) gaf Jacqueline Cramer aan dat ze nog steeds achter de duurzaamheidscriteria stond zoals die in 2006 zijn opgesteld maar dat ze [in de praktijk steeds verder verwateren of niet worden toegepast](#). Over het Copernicus Instituut (UU) kon ze geen uitspraken doen omdat ze daar geen contact meer mee heeft.

2017

Op [29 januari 2017](#) publiceerde 'Duurzaam Nieuws' een artikel genaamd "Hoe verkwanselen van principes beleid werd" waarin Jacqueline Cramer een hoofdrol speelde. Zo was in het artikel o.a. het volgende te lezen:

Minister Henk Kamp heeft onlangs tegen de wil van een Kamermeerderheid in, besloten om de drie nieuwe kolencentrales nog minstens zeven jaar open te houden. Hij denkt nog steeds dat er geen duurzame alternatieven zijn en vreest dat de uitbaters EOn en RWE de kosten voor de nieuwste centrales op de Maasvlakte en in de Eemshaven een schadeclaim van 5 miljard op de regering zullen willen verhalen als ze zouden worden gedwongen om te stoppen.

Blockade of the Essent coal-fired power plant in 2016 by Greenpeace.

Daarmee bevestigd hij de dubieuze visie van de VVD in de keus tussen economie en ecologie, namelijk dat het verlies van een leefbare planeet nu eenmaal de prijs is die we moeten betalen om de economie te redden. Maar pas op, minister Kamp is echt niet de enige Nederlandse politicus die dol is op steenkool.

Daarvoor ga ik even terug in de tijd met een paar citaten uit 2007: "Als de elektriciteitscentrales er al komen, dan moeten ze voldoen aan de strengste voorwaarden zoals de opslag van CO2..." "De klassieke broeikasgaskanonnen komen er niet" "Voor elektriciteit hebben we kolen, gas of kernenergie nodig. Een alternatief is er niet" "Het worden de schoonste centrales ter wereld met mogelijkheden tot het opslaan van CO2 en bijstook van biomassa" "Tegen die tijd zullen de emissierechten zo hoog zijn dat de centrales er om economische redenen alles aan zullen doen om de CO2 uitstoot te verminderen" De eerste twee citaten zijn van Diederik Samsom de laatste drie van destijds milieuminister Jacqueline Cramer. Beide van de PvdA en met een duidelijke visie op een duurzame toekomst.

Maar soms kun je beter geen toekomstvisie hebben dan een verkeerde. Nog erger is het als je vooraf wel een visie verkondigt maar die te grabbel gooit zodra je in een regering met de VVD zit. Nu tien jaar later weten we dat het afvangen en opslaan van CO2 er, ondanks enorme subsidies voor onderzoek, niet is gekomen. Deze zogenaamde Carbon Capture and Storage (CCS) blijkt veel te duur en de opslag in de bodem stuit op veel protest vanuit de bevolking.

Het bijstoken van biomassa is er daarentegen wel gekomen. Daarvoor was en is echter tussen 1 en 4 miljard per jaar aan subsidie nodig en als dat tot 2023 doorgaat loopt dat bedrag wellicht op tot 20 miljard. Deze subsidie kost de staat overigens niks want het wordt sinds 2013 door u en mij betaald via de toeslag groene stroom. Het berekenen van deze biomassa-bijstook als een bijdrage aan de CO2 reductiedoelstellingen is overigens behoorlijk omstreden, en een meerderheid van de tweede kamer is van mening dat deze subsidie zou moeten stoppen en dat de toeslag groene stroom alleen gebruikt mag worden voor het subsidiëren van echt duurzame stroom.

De PvdA kopstukken van 2007 zeggen nu dat ze nooit vooraf hadden kunnen bedenken dat CCS een fiasco zou worden en dat ze niet hebben kunnen voorzien dat duurzame energie zo snel en zo veel goedkoper zou worden. Eén middagje bijles bij een paar technici en economen had hen in 2007 al tot een andere conclusie kunnen brengen, maar dat was niet eens nodig. Sinds 2007 hebben vele professoren die er verstand van hebben meerdere malen publiekelijk via grote advertenties in de dagbladen laten weten dat CCS technisch en economisch nooit op die termijn haalbaar zou worden en dat kolencentrales veel te schadelijk zijn voor mens en milieu om die nog een gehele levensduur van 40 jaar te laten draaien. Dat er geen alternatief zou bestaan om de benodigde ca 26 miljard kWh elektriciteit op te wekken die de nieuwste drie centrales nu produceren, was ook niet waar.

In plaats van doorgaan met de subsidie voor bijstook van biomassa zou het ook heel wat logischer en rechtvaardiger zijn geweest als de minister en andere overheden per 1 januari 2017 de centrales volgens de afspraak zouden hebben gedwongen om CCS toe te passen op straffe van een dwangsom ter waarde van 35 € per ton CO₂ uitstoot. Dat zou de staat dan nog eens ca € 1,3 miljard per jaar gaan opleveren. Samen met de uitgespaarde subsidie op het bijstoken van biomassa maakt dat 3,3 miljard per jaar en dat is meer dan genoeg om de investeringslasten voor de benodigde windturbines op zee te betalen.

Bron: [2017-01-29-duurzaamnieuws-hoe-het-verkwanselen-van-principes-beleid-werd](#)

Jacqueline Cramer werd in 2017 (tot 2020) voorzitter van de Green Deal Nationale Koolstofmarkt en vanaf 2019 veranderde die naam in [Stichting Nationale Koolstofmarkt \(SNK\)](#) waarvan de founding partners en deelnemers een groot aantal organisaties zijn die onderdeel uitmaken van de 'Biomassalobby BV Nederland' zoals Staatsbosbeheer, Essent (RWE), Natuur & Milieu, Van Werven Biomassa BV, FSC-Nederland, Trees for All, South Pole, Greenchoice en de Climate Neutral Group. De stichting hield zich onder andere bezig met het verkopen van CO₂-compensatiecertificatie via de website www.nationaleco2markt.nl aan vervuilende energiebedrijven zoals Essent (RWE) die vervolgens kunnen claimen dat ze CO₂-neutraal of groen zijn omdat ze hun CO₂ compenseren. Het [SNK omschrijft hun doel](#) als volgt:

De Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) ondersteunt de vrijwillige, nationale koolstofmarkt door plannen te beoordelen en certificaten uit te geven voor geverifieerde emissiereductie. SNK komt voort uit de Green Deal Nationale Koolstofmarkt, die in mei 2017 werd ondertekend door het Rijk, bedrijven, lokale initiatieven en natuur- en milieuorganisaties.

Voorbeelden van projecten die via de koolstofcertificaten van SNK worden gestimuleerd zijn, bijv.:

- Het verhogen van de grondwaterstand in veenweidegebieden om veenoxidatie en daarmee uitstoot van broeikasgassen te voorkomen.
- Benutten van warmte van rioolwater voor verwarming van nutsgebouwen.
- Bescherming van kwelders voor koolstofopslag ('blue carbon').
- Recycling van cellulose uit rioolslib.
- Het uitstrooien van olivijn op schouwpaden langs het spoor om CO₂ uit de lucht te halen.
- Vermindering van de methaanuitstoot bij runderen d.m.v. toedienen van voedingssupplementen
- Revitaliseren of aanplant van bossen.

Uit [de beleidsdoorlichting van 10 augustus 2018](#) die in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat is opgesteld, blijkt dat de plannen van de Nationale Koolstofmarkt (SNK) onhaalbaar waren en dat het ministerie daarom geen zelfstandig programma wilde opstarten maar omdat "de wil bij de stakeholders dermate groot was" besloten is om vanuit de overheid toch een "Green Deal" te sluiten. In het hoofdstuk [Nationale Koolstofmarkt](#) zullen we hier uitgebreid over uitweiden. Wij beschouwen de werkzaamheden van de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) als het op grote schaal betaald greenwashen van vervuilende activiteiten van bedrijven wat ten koste gaat van de gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst van ons allemaal.

2020 – 2024

Op [16 maart 2020](#) publiceerden we het 'Lobbyfeiten onderzoek deel 3: RWE/Essent en de wetenschappers van het Copernicus (UU)' rapport als inbreng voor het onderzoek van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) naar de beschikbaarheid van duurzame biomassa en de toepassingsmogelijkheden daarvan in Nederland. In dat onderzoeksrapport hebben we de bijdrage van Jacqueline Cramer al kort besproken.

In 2021 publiceerden we de [documentaire Miljardenclaim & biomassalobby van RWE/Essent](#) en in 2024 de [documentaire Stop de biomassalobby](#) waarin de bijdrage van Jacqueline Cramer aan de biomassalobby wederom besproken werd. Een fragment die in beide documentaires voorkomt betreft de uitleg van Jacqueline Cramer hoe ze destijds het bedrijfsleven in een machtige positie gebracht hebben met de opdracht om te bepalen hoe het geregeld moest worden en dat wij als burgers de taak kregen om het bedrijfsleven op de hielen te zitten om signalen af te geven die het bedrijfsleven konden schaden indien de bedrijven over scheef zouden gaan.

De bedrijven die toen al geïnteresseerd waren zagen dat ze daar ook kansen mee konden pakken, kostenreductie speelde een rol maar het was soms ook vergroting van je marktaandeel en je reputatie. Dat heeft een enorme verschuiving teweeggebracht in de verhouding tussen het bedrijfsleven, de nationale overheden en de burgers. Het bedrijfsleven werd eigenlijk veel meer in de positie gebracht; jullie moeten bepalen hoe jullie zaken regelen, overheden stellen dan wel de randvoorwaarden en het bedrijfsleven heeft ook veel meer macht en wordt daarbij ook op de hielen gezeten door de burgers die ongewild allerlei signalen kunnen afgeven die het bedrijfsleven kan schaden.

Bron: [documentaire Stop de biomassalobby](#)

De natuur- en klimaat organisatie geven al decennia lang te kennen dat de bedrijven zich nergens wat van aantrekken en heel doelbewust onze gezondheid, de natuur en het klimaat opofferen voor financieel gewin. Ook Klaas van Egmond de senior adviseur van het Utrecht Sustainability Institute (USI) waar Jacqueline Cramer de oprichter en directeur van was gaf op [12 september 2018](#) te kennen dat deze vervuilende bedrijven de benodigde veranderingen proberen tegen te houden en zich stelselmatig niet houden aan de beloftes.

Op 12 september 2018 trok Klaas van Egmond zelf aan de bel en stelde dat de grote bedrijven teveel macht hadden en dat ze die misbruikten met een funeste uitwerking voor het majeure vraagstuk van onze tijd, het klimaatprobleem. Beloften van de grote bedrijven zouden stelselmatig niet nagekomen worden en betrokkenen die de problemen wel willen aanpakken (zoals destijds met de palmolieplantages) worden teruggedrukt door de aandeelhouders die winsten willen blijven maken. Van Egmond beschuldigde de bedrijven dat ze de hoognodige veranderingen bewust probeerden te vertragen.

Bron: [2020-03-16-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-3-rwe-essent-en-de-wetenschappers-van-het-copernicus-instituut](#)

Wijzelf zijn net als een groot aantal andere deelnemende organisaties van bijvoorbeeld 'De Federatie tegen Biomassacentrales & ontbossing', de 'Nederlandse Bomenbond' of die van 'de Klimaatcoalitie' al jarenlang onbetaald en zonder resultaat aan het vechten voor de gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst van onze kinderen. We vinden het dan ook schokkend om te lezen dat Jacqueline Cramer niet alleen meegewerkt heeft aan het Ruttebeleid om schadelijke bedrijven meer macht te geven maar vervolgens ook verantwoordelijk was voor het stopzetten van subsidies voor de natuur-en klimaatorganisaties die tegen het destructieve beleid van de overheid en die vervuilende bedrijven wilden procederen om ervoor te zorgen dat die zich aan de wet zouden houden. Zo is in een nieuwsartikel van BNNVARA van [28 mei 2009](#) het volgende citaat van Jacqueline Cramer te lezen:

Ten eerste stelt zij dat kosten voor gerechtelijke procedures niet meer kunnen worden opgevoerd als subsidiale kosten. Organisaties hebben „het volste recht" om zich te verzetten tegen democratisch genomen besluiten, maar het is de vraag of deze procedures met overheidsgeld bekostigd moeten worden. „Ik acht dit een kwetsbare schakel tussen overheid en milieubeweging."

Bron: [2009-05-28-bnnvara-steun-voor-cramer-voor-aanpassing-milieusubsidies](#)

Jacqueline Cramer vond het dus een goed idee om vervuilende bedrijven meer macht te geven, ze miljarden aan SDE-subsidies te verstrekken voor vervuilende activiteiten en ons als burger op te zadelen met een onbetaalde baan om de controlerende taak van die vervuilende bedrijven op ons te nemen waarbij we ook nog eens zelf de rechtszaken mogen betalen om ervoor te zorgen dat de overheid en die vervuilende bedrijven zich aan de wet houden. Burgers zijn door de overheid helemaal niet op de hoogte gebracht dat zij die controlerende taak nu hebben en dat de overheid die taak dus niet meer uitvoert. En de overheid wil subsidies weghalen bij natuurorganisaties die rechtszaken aanspannen, terwijl de overheid wel subsidies geeft aan bedrijven om meer geld te verdienen, te vervuilen en de natuur te vernietigen. Zie ook:

„We wisten niet zoveel van politiek, maar die kennis hebben we heel snel opgedaan. We zijn in de afgelopen jaren heel erg teleurgesteld geraakt in de gemeenteraad, maar ook in de provincie. Vaak kregen we het gevoel dat we alleen stonden”, zegt Marloes. „En de rechterlijke macht. We hebben tegenover een rechter gezeten die ons een beetje uitlachte omdat we geen advocaat hadden om onze zaak te bepleiten. We hebben bijna al ons geld ingezet om de strijd met bedrijven als Veolia aan te gaan. Wie denkt zo’n man dat hij is dat hij ons kan uitlachen”, zegt Jeroen fel.

Bron: [2022-10-04-gelderlander-milieuactivisten-marloes-en-jeroen-spaander-zeggen-arnhem-vaarwel-maar-ze-zijn-nog-niet-van-ons-af](#)

Ook vandaag de dag worden de natuur- en klimaatorganisaties volop tegengewerkt door de belangenbehartigers van vervuilende bedrijven vanuit de politiek. Zo moesten we op **8 maart 2023** een brandbrief sturen naar de Tweede Kamer toen een groot aantal rechtse politieke partijen de gang naar de rechter wilden blokkeren voor de natuurorganisaties.

Jacqueline Cramer heeft zichzelf sinds 1999 door een groot aantal schadelijke bedrijven zoals Shell en RWE(Essent) direct (via haar eigen BV) of indirect (via de organisaties die haar opdrachten betaalden) laten betalen terwijl ze die bedrijven heeft geholpen om zichzelf als ‘groen’ te profileren (greenwashing) terwijl die schadelijke bedrijven mede dankzij haar politieke inzet en steun o.a. de meest vervuilende energiecentrales ter wereld gebouwd hebben. Dit heeft ze gedaan ondanks dat zowel de politiek als de milieu-, natuur- en klimaatorganisaties haar veelvuldig gewaarschuwd hadden. Wij vragen ons af of Jacqueline Cramer beseft wat ze in samenwerking met de Biomassalobby BV van Nederland veroorzaakt heeft en of ze zich hiervoor schaamt.

Bronnen:

[1997-01-00-tno-mep-the-availability-of-biomass-for-energy-extraction](#)

[1998-03-16-tno-mep-biomass-energy-research-and-process-innovation-general-information](#)

[1998-03-16-tno-mep-biomass-institute-of-environmental-sciences-energy-research-and-process-innovation](#)

[1998-03-16-tno-mep-energy-recovery-from-biomass-in-apeldoorn](#)

[1998-03-16-tno-mep-information-centre-biomass](#)

[1998-03-16-tno-mep-research-into-the-feasibility-of-energy-generation-by-gasification-of-biomass](#)

[1998-03-16-tno-mep-the-development-of-a-logistical-model-for-the-benefit-of-the-biomass-supply-chain](#)

[1998-03-30-tno-mep-draw-up-a-programme-of-requirements-of-a-dynamic-model-for-biomass-gasification](#)

[1998-03-30-tno-mep-market-survey-of-thermal-energy-conversion-from-biomass](#)

[1998-04-21-tno-mep-biomass-first-step-towards-the-classification-of-biomass-with-model-type-approach](#)

[1998-04-21-tno-mep-the-availability-of-biomass-for-energy-extraction](#)

[1999-01-82-tno-mep-current-overview-of-small-scale-combustion-of-wood-residues-in-the-netherlands](#)

[1999-07-07-tno-mep-participation-in-the-iea-working-group-biomass-combustion](#)

[2001-07-00-uu-uce-ecofys-ecm-rivm-grain-global-restrictions-on-biomass-availability-for-import-to-the-netherlands](#)

[2001-10-03-bioenergytrade-iea-bioenergy-essent-uu-copernicus-institute-tno-ecm-workshop-policies-practices-and-rnd](#)

[2002-03-21-bioenergytrade-iea-bioenergy-essent-uu-copernicus-institute-biomasslobby-minutes-working-group-task-35](#)

[2002-07-03-bioenergytrade-iea-bioenergy-essent-uu-copernicus-institute-biomasslobby-minutes-working-group-task-35](#)

[2002-12-18-bioenergytrade-iea-bioenergy-essent-uu-copernicus-institute-biomasslobby-minutes-working-group-task-35](#)

[2003-07-18-gov-nl-vrom-actieprogramma-duurzame-ontwikkeling-nationale-deel](#)

[2006-03-07-bioenergytrade-task-40-securing-supply-and-demand](#)

[2006-06-25-bioenergytrade-what-is-new](#)
[2006-07-14-gov-nl-rvo-cramer-criteria-voor-duurzame-biomassa-productie-eindrapport-van-de-projectgroep-duurzame-biomassa](#)
[2006-08-30-greenpeace-criteria-cramer-houden-foute-biomassa-niet-tegen](#)
[2007-03-03-bioenergytrade-copernicus-institute-the-netherlands](#)
[2007-03-03-bioenergytrade-essent-the-netherlands](#)
[2007-07-03-trouw-minister-cramer-houdt-vast-aan-bouw-kolencentrales](#)
[2007-07-05-bnnvara-cramers-aanpak-voor-schone-en-sociale-biomassa-onder-vuur](#)
[2008-03-31-greenpeace-de-fabeltjescourant-e-on-gelooft-zelf-niet-in-co2-opslag-onder-de-grond](#)
[2008-06-10-gov-nl-minlnv-convenant-schone-en-zuinige-agrosectoren](#)
[2008-12-03-gov-minlnv-minvrom-minez-minfin-biomassalobby-convenant-schone-en-zuinige-agrosectoren](#)
[2009-03-11-energieplus-cramer-criteria-voor-duurzame-biomassa-geformaliseerd](#)
[2009-04-08-cato-ccs-catching-carbon-to-clear-the-skies](#)
[2012-01-27-biojournaal-jacqueline-cramer-voorzitter-green-gold-label](#)
[2012-05-30-iwpb-initiative-wood-pellets-buyers-meeting-minutes-schiphol](#)
[2012-11-06-usi-utrecht-sustainability-institute-annual-report-2012](#)
[2012-12-13-nrc-het-bos-blijft-gratis-maar-moet-staatsbosbeheer-wel-geld-opleveren](#)
[2013-12-06-gov-nl-minez-handboek-duurzaamheidscertificatie-van-biogas](#)
[2014-02-00-rvo-kwaliteitsborging-van-houtige-biomassa-buitenlandervaringen](#)
[2015-12-04-volkskrant-minister-jacqueline-cramer-ik-heb-geen-kolencentrales-gebouwd](#)
[2016-03-09-nvdb-commissie-corbey-advies-duurzaamheidscriteria-biomassa-post-2020](#)
[2017-01-29-duurzaamnieuws-hoe-het-verkwanselen-van-principes-beleid-werd](#)
[2017-06-27-gov-nl-minez-brief-minister-kamp-aan-tweede-kamer-stand-van-zaken-ccs-project-road](#)
[2017-12-13-greendeals-pilot-nationale-koolstofmarkt-factsheet](#)
[2018-08-10-cedelft-betaalde-biomassalobby-beleidsdoorlichting-artikel-19-klimaat](#)
[2018-09-00-fern-six-problems-with-beccs](#)
[2019-12-09-edsp-eco-reactie-jacqueline-cramer-op-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoeksrapport-rwe-essent-en-copernicus-instituut](#)
[2019-12-24-jin-koolstofcertificaten-en-stichting-nationale-koolstofmarkt-snk](#)
[2020-03-16-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-3-rwe-essent-en-de-wetenschappers-van-het-copernicus-instituut](#)
[2020-10-21-rwe-essent-green-gold-label-ggl-peter-paul-schouwenberg-andre-faaij-kees-boon-jeroen-oorschoot-alessia-capurso-paul-bins](#)
[2021-01-07-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-paul-koutstaal-van-pbl-vervangt-jacqueline-cramer-als-voorzitter](#)
[2021-04-04-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-jaarverslag-2020-opgesteld-door-gert-jan-nabuurs-van-edu-nl-wur](#)
[2022-03-08-fern-six-problems-with-beccs](#)
[2023-02-22-gov-nl-minez-rvo-verificatieprotocol-duurzaamheid-biomassa-aantonen-van-red2-duurzaamheid-voor-sde-en-eu-ets](#)
[2023-03-28-gov-nl-minienw-pbl-klimaat-en-energieverkenning-2022](#)
[2023-03-08-klimaatcoalitie-brandbrief-kamermeerderheid-voor-ondermijning-rechtsstaat](#)
[2024-01-01-leefmilieu-onzalig-plan-ombouw-rwe-kolencentrales-naar-biomassa-met-co2-afvang-en-opslag](#)
[2024-02-01-energiea-meer-scheepvaart-naar-eemshaven-door-toekomstige-biomassacentrale-rwe](#)
[2024-09-29-wikipedia-profiel-prof-dr-jacqueline-cramer](#)

Van: Jacqueline Cramer

Verzonden: Tuesday, August 27, 2024 21:13

Aan: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: graag deze versie gebruiken

Beste mensen

Ik heb nog een kleine wijziging in de tekst van 31 juli gemaakt. Willen jullie onderstaande versie gebruiken?

Ik schrijf deze tekst op persoonlijke titel. [namens Cramer Milieuadvies BV]

Hartelijke groet

Jacqueline Cramer

De auteurs van het Dossier Biomassalobby en bomenkap geven in hun voorwoord zelf toe niet neutraal of onbevooroordeeld te zijn. Dat blijkt bij het lezen van het concept overduidelijk. Er worden allerlei, niet onderbouwde beweringen gedaan en interpretaties van documenten gegeven die niet getoetst zijn bij betrokkenen, waaronder ondergetekende. Ik waardeer een kritische blik op de toepassing van biomassa; dat was voor mij destijds de reden om het voorzitterschap van de projectgroep 'Duurzame productie van biomassa' te aanvaarden. Maar de eenzijdige blik die in dit Dossier geschetst wordt en de harde beschuldigingen naar personen, verwerp ik met klem.

Op hoofdpunten geef ik hieronder mijn kritiekpunten op het Dossier. Ik doe dat aan de hand van citaten uit het Dossier die ik dikgedrukt weergeef. Daaronder volgt mijn reactie.

In april 2008 stelt de Universiteit Utrecht (UU) een verslag op met de geschiedenis van twintig jaar van de sectie Natuurwetenschap en Samenleving (NW&S) waarin een citaat is opgenomen van de door Essent (RWE) betaalde wetenschapper André Faaij. Uit het citaat van Faaij valt op te maken dat zijn collega Jacqueline Cramer minister werd en vervolgens de door Essent (RWE) betaalde onderzoeksrapporten van het Copernicus Instituut (UU) er bij de politiek en overheid doorheen gedrukt heeft. Jacqueline Cramer deed de politiek geloven dat ze een onafhankelijke voorzitter van de ‘Commissie Cramer’ was terwijl ze de verantwoordelijkheid droeg voor het GGL project van Essent (RWE).

Reactie Jacqueline Cramer:

Er worden zaken in de tijd door elkaar geciteerd. In 2008 was ik Minister. Ik heb in die tijd inderdaad het rapport ‘Duurzame productie van biomassa (2006)’ in ontvangst genomen en met de Tweede Kamer besproken. Ik stond destijds en sta nog steeds achter de daarin opgestelde duurzaamheids-criteria. In het rapport stond nadrukkelijk vermeld dat nadere uitwerking van deze criteria noodzakelijk was. In de beleidspraktijk op NL en EU niveau zijn deze criteria echter verwaterd, of niet toegepast conform ons rapport. Het rapport heeft dus niet het ~~o~~ngewenste resultaat opgeleverd.

Mijn betrokkenheid bij het GGL project speelde pas na mijn ministerschap (zie hieronder).

Jacqueline Cramer maakte sinds 2005 onderdeel uit van het Copernicus Instituut van de Universiteit Utrecht. Ze was de voorzitter van de projectgroep ‘Duurzame productie van biomassa’ die de Cramer Criteria voor biomassa opstelde en lobbyde in 2007 de Cramer-criteria in Den Haag er doorheen zodat o.a. Essent (RWE) een wereldwijde productie en handel in biomassa kon opstarten.

Reactie EDSP ECO

We hebben de jaartallen toegevoegd en de tijdslijn verduidelijkt. We hebben een deel van uw reactie aan de tekst toegevoegd (zie bovenaan). We citeren hieronder het gewijzigde deel én de toegevoegde tekst zoals in het rapport weergegeven. Zie ook het hoofdstuk Wetenschap op bestelling in het rapport.

In april 2008 stelt de Universiteit Utrecht (UU) een verslag op met de geschiedenis van twintig jaar van de sectie Natuurwetenschap en Samenleving (NW&S) waarin een citaat is opgenomen van de door Essent (RWE) betaalde wetenschapper André Faaij. Uit het citaat van Faaij valt op te maken dat zijn collega Jacqueline Cramer minister (2007-2010) werd en vervolgens de door Essent (RWE) betaalde onderzoeksrapporten van het Copernicus Instituut (UU) er bij de politiek en overheid doorheen gedrukt heeft. Jacqueline Cramer deed de politiek geloven dat ze een onafhankelijke voorzitter van de ‘Commissie Cramer’ was terwijl zij vóór haar ministerschap bij het Copernicus Instituut werkte (2005-2007), dat pro-biomassarapporten uitbracht betaald door Essent (RWE) en ná haar ministerschap werd zij verantwoordelijk voor het Green Gold Label.

Jacqueline Cramer heeft gereageerd op ons rapport:

Ik heb in die tijd inderdaad het rapport Duurzame productie van biomassa (2006) in ontvangst genomen en met de Tweede Kamer besproken. Ik stond destijds en sta nog steeds achter de daarin opgestelde duurzaamheids-criteria. In het rapport stond nadrukkelijk vermeld dat nadere uitwerking van deze criteria noodzakelijk was. In de beleidspraktijk op NL en EU niveau zijn deze criteria echter verwaterd, of niet toegepast conform ons rapport. Het rapport heeft dus niet het ongewenste resultaat opgeleverd. [Vermoedelijk is deze dubbele ontkenning een schrijffout en moet daar staan ‘het rapport heeft dus niet het gewenste resultaat opgeleverd.’]

Reactie: De tekst ‘lobbyde in 2007 de Cramer criteria in Den Haag erdoor heen’, graag herzien. Als minister lobbyde ik niet maar was erop gericht om politiek draagvlak van de Tweede Kamer te krijgen. Zodat o.a. Essent...etc. Deze directe koppeling met de Cramer criteria is onjuist.

Reactie EDSP ECO

We hebben de zin en context aangepast:

Dankzij o.a. minister Jacqueline Cramer werden vervolgens in 2007 ook de plannen van Essent (RWE) voor de nieuwste biomassacentrales door onze regering goedgekeurd ondanks veel bezwaren van partijen in de Tweede Kamer: (...)

In het eindrapport met het advies voor de Tweede Kamer van 14 juli 2006 staat dat ze het proces geleid heeft als ‘onafhankelijk’ voorzitter. Ze meldde er echter niet bij dat ze verwickeld was in een belangenconflict omdat het Copernicus Instituut (UU) de criteria had bepaald die voortvloeiden uit een betaalde samenwerking met RWE/Essent.

Reactie: Ik heb de rol als onafhankelijk voorzitter van de projectgroep ‘Duurzame productie van biomassa’ op me genomen uit bezorgdheid over de mogelijke risico’s die kleven aan grootschalig gebruik van biomassa. De projectgroep bestond uit 14 leden en was breed samengesteld, bestaande uit vertegenwoordigers van de Ministeries EZ en Buza, diverse bedrijven uit de keten, Rabobank, Senter Novem, NGO’s en prof.dr. André Faaij (Copernicus Instituut). Inhoudelijke bijdragen kwamen van diverse onderzoeksinstituten: Ecofys, CE en Copernicus Instituut. Ik was inderdaad deeltijdhoogleraar aan het Copernicus Instituut; mijn hoofdfunctie was directeur van het Utrecht Sustainability Institute. Ik heb mij op geen enkele wijze laten beïnvloeden door de inbreng van mijn collega’s. Ik was erop gericht om in de projectgroep overeenstemming te krijgen over een zo gedegen mogelijke set van duurzaamheidscriteria om negatieve risico’s van gebruik van biomassa te voorkomen. Er zaten in de projectgroep mensen met verstand van zaken die de inbreng van de wetenschappers kritisch wogen. Dus was er geen sprake van een dominantie van het Copernicus Instituut die – zoals de tekst suggereert – de criteria zou hebben bepaald.

Reactie EDSP ECO

Zie hierboven en in het onderzoeksrapport opgenomen de nieuwe versie van het hoofdstuk. We hebben daarnaast op verschillende plekken in het rapport de wederhoor toegevoegd van Jacqueline Cramer inclusief de link en verwijzing naar dit document waarin de volledige wederhoor is opgenomen.

De zes geformuleerde duurzaamheidscriteria dekten alle mogelijke negatieve risico’s, waren zorgvuldig onderbouwd en werden breed gedragen, met uitzondering van enkele kritische groepen (waaronder Greenpeace en Milieudefensie). In het rapport van de projectgroep ‘Criteria voor duurzame biomassa productie’ staat vermeld dat deze duurzaamheidscriteria ingepast moesten worden in politieke en beleidsmatige kaders op nationaal, Europees en mondiaal niveau.

Bij de tot standkoming van het rapport zijn allerlei partijen geconsulteerd. Tijdens het proces is ook een werkconferentie gehouden op 15 juni 2006 in Ede. De resultaten van de werkconferentie zijn verwerkt in het rapport van de projectgroep.

Reactie EDSP ECO

We hebben de reactie van Jacqueline Cramer inclusief en de zin over de betaalde samenwerking met RWE/Essent aangepast:

In het eindrapport met het advies voor de Tweede Kamer van 14 juli 2006 staat dat ze het proces geleid heeft als ‘onafhankelijk’ voorzitter. Wij zien echter een belangenconflict aangezien Cramer afkomstig was van het

Copernicus Instituut waar de pro-biomassarapporten vandaan kwamen, die voortvloeiden uit een betaalde samenwerking met RWE/Essent:

Jacqueline Cramer gaf in augustus 2024 de volgende reactie op onze kritiek over haar belangenverstrengeling:

Ik heb de rol als onafhankelijk voorzitter van de projectgroep ‘Duurzame productie van biomassa’ op me genomen uit bezorgdheid over de mogelijke risico’s die kleven aan grootschalig gebruik van biomassa. De projectgroep bestond uit 14 leden en was breed samengesteld, bestaande uit vertegenwoordigers van de Ministeries EZ en Buza, diverse bedrijven uit de keten, Rabobank, Senter Novem, NGO’s en prof.dr. André Faaij (Copernicus Instituut). Inhoudelijke bijdragen kwamen van diverse onderzoeksinstituten: Ecofys, CE en Copernicus Instituut. Ik was inderdaad deeltijdhoogleraar aan het Copernicus Instituut; mijn hoofdfunctie was directeur van het Utrecht Sustainability Institute. Ik heb mij op geen enkele wijze laten beïnvloeden door de inbreng van mijn collega’s. Ik was erop gericht om in de projectgroep overeenstemming te krijgen over een zo gedegen mogelijke set van duurzaamheidscriteria om negatieve risico’s van gebruik van biomassa te voorkomen. Er zaten in de projectgroep mensen met verstand van zaken die de inbreng van de wetenschappers kritisch wogen. Dus was er geen sprake van een dominantie van het Copernicus Instituut die – zoals de tekst suggereert – de criteria zou hebben bepaald.

De zes geformuleerde duurzaamheidscriteria dekten alle mogelijke negatieve risico’s, waren zorgvuldig onderbouwd en werden breed gedragen, met uitzondering van enkele kritische groepen (waaronder Greenpeace en Milieudefensie). In het rapport van de projectgroep ‘Criteria voor duurzame biomassa productie’ staat vermeld dat deze duurzaamheidscriteria ingepast moesten worden in politieke en beleidsmatige kaders op nationaal, Europees en mondiaal niveau.

Bij de tot standkoming van het rapport zijn allerlei partijen geconsulteerd. Tijdens het proces is ook een werkconferentie gehouden op 15 juni 2006 in Ede. De resultaten van de werkconferentie zijn verwerkt in het rapport van de projectgroep.

Uit de aantekeningen van 30 mei 2012 is te lezen dat Jacqueline Cramer de ‘speciale gast’ was tijdens het ‘Initiative Wood Pellet Buyers’ (IWPB)-overleg waar de volledige top van het wereldwijde biomassahandel- en lobbyorganisatie aanwezig was.

Reactie: er is toen gesproken over mijn mogelijke rol als voorzitter van een onafhankelijke klankbordgroep die in het kader van het Initiative of Wood Pellet Buyers (IWPB) advies zou moeten geven over strategische zaken en de ontwikkeling van een multi-stakeholder consultatieproces. Die rol heb ik vervolgens op me genomen van 2013 –2015 (sinds 2014 Sustainable Biomass Partnership genoemd). Die rol vloeide voort uit het verzoek van Essent/RWE in 2012 om de Stichting Green Gold Label (GGL) te adviseren. GGL heeft zich al snel aangesloten bij het Initiative Wood Pellet Buyers (IWPB).

De klankbord groep kreeg de taak om commentaar te leveren op de Draft Standards of the SBP Biomass Assurance Framework. De klankbordgroep bestond uit de volgende leden:

1. Jacqueline Cramer, chair (Utrecht Sustainability Insitute, USI, The Netherlands)
2. Nadine Block (Sustainable Forestry Initiative, SFI, USA)
3. Pierre-Yves Cornélis (Commission Wallonne Pour l'Énergie, CWAPE, Belgium)
4. Rebecca Cowburn (Dept. of Energy and Climate Change, UK)
5. Andre Faaij (Energy Academy, Netherlands)
6. Jeannette Hofman-Zuter (Netherlands Normalization Agency, NEN, Netherlands)
7. John Hontelez (Forest Stewardship Council, FSC-Belgium, Belgium)
8. Lars Martin Jensen (Danish Energy Agency, Denmark)
9. Jimmy Loodts (Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt, VREG, Belgium)
10. Sarah Price (PEFC International), represented by Kees Boon (PEFC Netherlands)

11. Giulio Volpi (European Commission, Directorate General for Energy)
12. Sander de Vries (Utrecht Sustainability Institute, USI, secretary)

Na 1.5 jaar functioneren, heeft de klankbordgroep de leden van de SBP schriftelijk laten weten dat zij twijfelde aan de meerwaarde van hun inbreng. Met de kritische opmerkingen van de klankbordgroep was te weinig gedaan, stelde de klankbordgroep. Veel van de moeilijke onderwerpen werden uitgesteld of ter zijde geschoven. Tevens vond de klankbordgroep de besluitvormingsstructuur van het proces niet transparant. Dit standpunt heb ik namens de klankbord groep naar voren gebracht tijdens een SBP bijeenkomst op 30 oktober 2014 in London. Kort daarna werd de samenwerking beëindigd.

Reactie EDSP ECO

We hebben de reactie van Jacqueline Cramer inclusief onze aanvullingen of toelichting aan het rapport toegevoegd: Jacqueline Cramer schreef hierover aan ons:

Er is toen gesproken over mijn mogelijke rol als voorzitter van een onafhankelijke klankbordgroep die in het kader van het Initiative of Wood Pellet Buyers (IWPB) advies zou moeten geven over strategische zaken en de ontwikkeling van een multi-stakeholder consultatieproces. Die rol heb ik vervolgens op me genomen van 2013 –2015 (sinds 2014 Sustainable Biomass Partnership genoemd). Die rol vloeide voort uit het verzoek van Essent/RWE in 2012 om de Stichting Green Gold Label (GGL) te adviseren. GGL heeft zich al snel aangesloten bij het Initiative Wood Pellet Buyers (IWPB).

De klankbord groep kreeg de taak om commentaar te leveren op de Draft Standards of the SBP Biomass Assurance Framework. De klankbordgroep bestond uit de volgende leden:

1. Jacqueline Cramer, chair (Utrecht Sustainability Institute, USI, The Netherlands)
2. Nadine Block (Sustainable Forestry Initiative, SFI, USA)
3. Pierre-Yves Cornélis (Commission Wallonne Pour l'Énergie, CWAPE, Belgium)
4. Rebecca Cowburn (Dept. of Energy and Climate Change, UK)
5. Andre Faaij (Energy Academy, Netherlands)
6. Jeannette Hofman-Zuter (Netherlands Normalization Agency, NEN, Netherlands)
7. John Hontelez (Forest Stewardship Council, FSC-Belgium, Belgium)
8. Lars Martin Jensen (Danish Energy Agency, Denmark)
9. Jimmy Loodts (Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt, VREG, Belgium)
10. Sarah Price (PEFC International), represented by Kees Boon (PEFC Netherlands)
11. Giulio Volpi (European Commission, Directorate General for Energy)
12. Sander de Vries (Utrecht Sustainability Institute, USI, secretary)

Na 1.5 jaar functioneren, heeft de klankbordgroep de leden van de SBP schriftelijk laten weten dat zij twijfelde aan de meerwaarde van hun inbreng. Met de kritische opmerkingen van de klankbordgroep was te weinig gedaan, stelde de klankbordgroep. Veel van de moeilijke onderwerpen werden uitgesteld of ter zijde geschoven. Tevens vond de klankbordgroep de besluitvormingsstructuur van het proces niet transparant. Dit standpunt heb ik namens de klankbord groep naar voren gebracht tijdens een SBP bijeenkomst op 30 oktober 2014 in London. Kort daarna werd de samenwerking beëindigd.

Op 6 november 2012 publiceert het Utrecht Sustainability Institute (USI) het jaarverslag waarin te lezen is dat voormalig minister Jacqueline Cramer de directeur van het USI is en o.a. voormalig minister Herman Wijffels haar Senior Adviseur is en dat ze samenwerken met o.a. Ecofys BV, Eneco, Stedin en RWE/Essent. In het verslag is ook het volgende te lezen: Organization chart met Herman Wijffels en Klaas van Egmond.

Reactie: Herman Wijffels is nooit minister geweest. Zowel hij als Klaas van Egmond hebben geen bemoeienis gehad met het biomassa project IWPB/SPB. Dus wat heeft deze passage te maken met jullie onderzoek?

Reactie EDSP ECO

Zie hierboven en in het onderzoeksrapport opgenomen de nieuwe versie van het hoofdstuk. We hebben daarnaast op verschillende plekken in het rapport de wederhoor toegevoegd van Jacqueline Cramer inclusief de link en verwijzing naar dit document waarin de volledige wederhoor is opgenomen. Zowel Klaas van Egmond als Herman Wijffels komen op meerdere plekken en organisaties in ons biomassalobbyonderzoek terug.

Jacqueline Cramer werd in 2019 voorzitter van de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) waarvan de 'founding partners' een groot aantal organisaties zijn die onderdeel uitmaken van de 'Biomassalobby BV Nederland' zoals Staatsbosbeheer, Essent (RWE), Natuur & Milieu, Van Werven Biomassa BV, FSC-Nederland, Trees for All, South Pole, Greenchoice en de Climate Neutral Group. Het doel van de stichting is om via de website www.nationaleco2markt.nl CO2-compensatiecertificaten te verkopen aan vervuilende energiebedrijven zoals Essent (RWE) die vervolgens kunnen claimen dat ze CO2-neutraal zijn.

Reactie:

Jacqueline Cramer werd in 2017 (tot 2020) voorzitter van de Green Deal Nationale Koolstofmarkt en vanaf 2019 genoemd Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK). De Stichting had niet het doel, zoals hierboven staat geformuleerd. Ik citeer de website tekst:

De Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) ondersteunt de vrijwillige, nationale koolstofmarkt door plannen te beoordelen en certificaten uit te geven voor geverifieerde emissiereductie. SNK komt voort uit de Green Deal Nationale Koolstofmarkt, die in mei 2017 werd ondertekend door het Rijk, bedrijven, lokale initiatieven en natuur- en milieuorganisaties.

Voorbeelden van projecten die via de koolstofcertificaten van SNK worden gestimuleerd zijn, bijv.:

- Het verhogen van de grondwaterstand in veenweidegebieden om veenoxidatie en daarmee uitstoot van broeikasgassen te voorkomen.
- Benutten van warmte van rioolwater voor verwarming van nutsgebouwen.
- Bescherming van kwelders voor koolstofopslag ('blue carbon').
- Recycling van cellulose uit rioolslib.
- Het uitstrooien van olivijn op schouwpaden langs het spoor om CO2 uit de lucht te halen.
- Vermindering van de methaanuitstoot bij runderen d.m.v. toedienen van voedingssupplementen
- Revitaliseren of aanplant van bossen.

Reactie EDSP ECO

We hebben de zinnen over het voorzitterschap en het doel aangepast en het doel zoals omschreven op de website toegevoegd:

Jacqueline Cramer werd in 2017 (tot 2020) voorzitter van de adviesraad van de Green Deal Nationale Koolstofmarkt en vanaf 2019 veranderde die naam in Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) waarvan de founding partners en deelnemers een groot aantal organisaties zijn die onderdeel uitmaken van de 'Biomassalobby BV Nederland' zoals Staatsbosbeheer, Essent (RWE), Natuur & Milieu, Van Werven Biomassa BV, FSC-Nederland, Trees for All, South Pole, Greenchoice en de Climate Neutral Group. De stichting hield zich onder andere bezig met het verkopen van CO2-compensatiecertificatie via de website www.nationaleco2markt.nl aan vervuilende energiebedrijven zoals Essent (RWE) die vervolgens kunnen claimen dat ze CO2-neutraal zijn of dat ze groen zijn omdat ze hun CO2 compenseren. Het SNK omschrijft hun doel als volgt:

De Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) ondersteunt de vrijwillige, nationale koolstofmarkt door plannen te beoordelen en certificaten uit te geven voor geverifieerde emissiereductie. SNK komt voort uit de Green Deal Nationale Koolstofmarkt, die in mei 2017 werd ondertekend door het Rijk, bedrijven, lokale initiatieven

en natuur- en milieuorganisaties. Voorbeelden van projecten die via de koolstofcertificaten van SNK worden gestimuleerd zijn, bijv.:

- Het verhogen van de grondwaterstand in veenweidegebieden om veenoxidatie en daarmee uitstoot van broeikasgassen te voorkomen.
- Benutten van warmte van rioolwater voor verwarming van nutsgebouwen.
- Bescherming van kwelders voor koolstofopslag ('blue carbon').
- Recycling van cellulose uit rioolslib.
- Het uitstrooien van olivijn op schouwpaden langs het spoor om CO2 uit de lucht te halen.
- Vermindering van de methaanuitstoot bij runderen d.m.v. toedienen van voedingssupplementen
- Revitaliseren of aanplant van bossen.

Uit [de beleidsdoorlichting van 10 augustus 2018](#) die in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat is opgesteld blijkt dat de plannen van de Nationale Koolstofmarkt (SNK) onhaalbaar waren en dat het ministerie daarom geen zelfstandig programma wilde opstarten maar omdat "de wil bij de stakeholders dermate groot was" besloten is om vanuit de overheid toch een "Green Deal" te sluiten. In het hoofdstuk [Nationale Koolstofmarkt](#) zullen we hier uitgebreid over uitweiden. Wij beschouwen de werkzaamheden van de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) als het op grote schaal betaald greenwashen van vervuilende activiteiten van bedrijven wat ten koste gaat van de gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst van ons allemaal.

Verzonden: Wednesday, July 31, 2024 12:47

Aan: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

You received a new message from jacqueline cramer sent via the contact form on klimaatcoalitie.org.

Voor en achternaam: jacqueline cramer

Organisatie namens wie u reageert: cramer milieuadvies

Ik ben bevoegd om namens mijn organisatie te reageren: Ja

[aangeleverde tekst vervangen voor meest actuele versie]

Verzonden: Wednesday, July 31, 2024 12:43

Aan: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

You received a new message from jacqueline cramer sent via the contact form on klimaatcoalitie.org.

Voor en achternaam: jacqueline cramer

Organisatie namens wie u reageert: Universiteit Utrecht

Aanvulling, correctie of wederhoor tekst: Zie bestand

Ik ben bevoegd om namens mijn organisatie te reageren: Ja

Eneco

Status: [We wachten nog op een reactie.](#)

Van: Eneco Klantenservice

Verzonden: Thursday, July 25, 2024 15:49

Aan: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Bevestiging ontvangst e-mail - CAS-15052-G1W3F4

Beste mevrouw, heer,
Hartelijk dank voor je e-mail. We streven ernaar je vraag binnen 10 werkdagen te beantwoorden.

Engie

Status: [We wachten nog op een reactie.](#)

Van: Engie

Verzonden: Thursday, July 25, 2024 15:47

Aan: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Automatic reply: Verzoek om wederhoor, aanvulling of correcties op conceptrapport Dossier biomassalobby & bomenkap - Belangenverstrengeling politiek en directeuren Staatsbosbeheer

Beste meneer, mevrouw, Bedankt voor je bericht. Onze collega's van de klantenservice nemen jouw e-mail zo snel mogelijk in behandeling. Momenteel is het veel drukker dan normaal. Hierdoor kan het langer duren voordat we jouw e-mail kunnen beantwoorden. Je ontvangt van ons uiterlijk binnen 8 werkdagen een reactie.

Onze excuses voor het ongemak.

Hartelijke groet,

Anja Plas- Olijve

Manager Operations

Evangelische Omroep (EO)

Status: [We wachten nog op een reactie.](#)

Van: Evangelische Omroep

Verzonden: Tuesday, July 23, 2024 18:12

Aan: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Ontvangstbevestiging: Verzoek om wederhoor, aanvulling of correcties op conceptrapport Dossier biomassalobby & bomenkap - Belangenverstrengeling politiek en directeuren Staatsbosbeheer

Beste lezer, Hartelijk dank! Je bericht is succesvol binnengekomen in ons systeem. Wij zullen dit verwerken en indien nodig een bevestiging sturen. Als je aanvullende opmerkingen hebt, reageer dan op dit e-mailbericht. Schrijf je reactie bovenaan de mail. Wij hopen je hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Evangelische Omroep

Faber groep

Status: [Wordt verwerkt \(We wachten nog op een reactie.\)](#)

Reactie EDSP ECO

In het onderzoeksrapport waar de heer Kees Faber en de Faber Groep op reageren wordt zowel de heer Faber als de Faber Groep zijdelings benoemd. Wij hebben het verhaal over de 'Faber Groep' verwijderd uit het rapport. Wij waarderen de inzet tegen het verbranden van pallets en voor hergebruik.

Het volledige onderzoek bestaat uit de volgende zes delen die gepubliceerd worden via de website: lobby-facts.the-fab.org

Deel 1: [Energiemaatschappijen](#)

Deel 4: [Consultants en lobbyisten](#)

Deel 2: [Politiek en ambtenaren](#)

Deel 5: [Certificering en subsidies](#)

Deel 3: [Wetenschappers](#)

Deel 6: [Banken en investeerders](#)

In deel 4 van ons onderzoek ([Consultants en lobbyisten](#) / het volgende onderzoeksrapport), komt zowel stichting Probos, de [Biomassa Upstream Stuurgroep \(BUS\)](#), Platform Hout in Nederland (PHN) en de Faber Groep uitgebreid aan bod. In de wederhoor van de Faber Groep en de heer Kees Faber hieronder hebben we met blauw gereageerd.

Van: Ronald Panis / Faber Group

Verzonden: Tuesday, August 6, 2024 15:26

Aan: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Bijlage reactie rapport Biomassa

Beste Marloes,

N.a.v. ons telefoongesprek volledigheidshalve bijgaand de screendumps van de betreffende passages in het rapport aangaande Kees Faber.

Met vriendelijke groet

Ronald Panis

Marketing & Communication Manager

Verzonden: Tuesday, August 6, 2024 15:14

Aan: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

You received a new message from Ronald Panis sent via the contact form on klimaatcoalitie.org.

Voor en achternaam: Ronald Panis

Organisatie namens wie u reageert: Faber Group

Aanvulling, correctie of wederhoor tekst: LS,

Naar aanleiding van uw verzoek om reactie op het conceptrapport 'Dossier biomassalobby & bomenkap

Belangenverstremgeling politiek en directeuren Staatsbosbeheer' ontvangt u hierbij onze reactie als Faber Group.

Op 3 plaatsen in het rapport wordt ten onrechte vermeld dat Kees Faber staatssecretaris en zelfs minister LNV was. Waarschijnlijk gaat het hier om een verwarring met Geke Faber die tussen 1998-2002 staatssecretaris van LNV was: https://www.parlement.com/id/vg09llpp5dvr/g_h_geke_faber

Het gaat om passages op pagina 29, 47 en 106 in het rapport. Zie ook de bijlage met screenprints van de betreffende passages. Wij verzoeken u derhalve deze feitelijke onjuistheden in het rapport te corrigeren. Overigens, in tegenstelling tot een lobbyist van houtige biomassa, is Kees Faber steeds een voorvechter geweest van product- en materiaalhergebruik van hout.

Ik ben bevoegd om namens mijn organisatie te reageren: Ja

Reactie van Kees Faber op conceptrapport 'Dossier biomassalobby & bomenkap en Belangenverstremgeling politiek en directeuren Staatsbosbeheer'. Naar aanleiding van Uw verzoek om reactie op boven aangehaald concept-rapport deel ik U mee dat er vele onjuistheden staan in Uw concept. Onderstaand vermeld ik een aantal onjuistheden, die hier echter niet uitputtend zijn weergegeven.

- Op 3 plaatsen in het rapport wordt ten onrechte gemeld dat ik minister of staatssecretaris van LNV zou zijn geweest.

Reactie EDSP ECO

Wij hebben alle verwijzingen over Kees Faber als staatssecretaris of minister verwijderd uit het rapport en zijn naam komt ook niet meer voor in de titel van het hoofdstuk 1999: 'Actieplan Hout 2000'.

Kees Faber wordt alleen nog genoemd als voorzitter van de biomasselobbyorganisaties Platform Hout Nederland (PHN) en stichting Probos (voorheen Stichting Hout en Bos), Raad van Toezicht lid van de Biomassa Upstream Stuurgroep (BUS) en eigenaar van palletbedrijf Faber Groep. Ook het verhaal over zijn palletbedrijf hebben we verwijderd. We hebben ons inderdaad vergist met de naam Geke Faber doordat zowel minister Geke Faber als Henk Faber beiden zonder voornaam in één artikel genoemd

werden en samen op de foto stonden. Doordat minister van LNV Geke Faber ook zonder voornaam genoemd werd in meerdere stukken met betrekking tot het geven van geen bezwaar voor het oprichten van de Biomassa BV's van Staatsbosbeheer zijn we hier ten onrechte van uitgegaan dat dit de heer Kees Faber betrof.

Aanbieding Actieplan aan Staatssecretaris Faber van het Ministerie van LNV (13-9-1999)

Bronnen:

[1999-09-13-sbh-probos-biomasselobby-nieuwsbericht-actieplan-hout-2000](#)

[2004-10-19-backoffice-c-marktverstoring-door-staatsbosbeheer](#)

- Ik ben nooit lid geweest van de BUS (Biomassa Upstream Stuurgroep).

Reactie EDSP ECO

Volgens de presentatie van biomasselobbyorganisatie Probos, waar ook het secretariaat van Platform Hout in Nederland (PHN) ondergebracht is, zat de heer Kees Faber wel degelijk in de Raad van Toezicht van de Biomassa Upstream Stuurgroep (BUS). Volgens die presentatie had de BUS het volgende werkveld en opdrachtgevers:

Werkvelden: [o.a.] Biomassa en Energieteelt (bos en bomen)

Opdrachtgevers: [o.a.] Shell, Essent (RWE), Nuon [Vattenfall], Ecofys, FACE, Staatsbosbeheer, Unie van Bosgroepen, Particuliere boscijezaren, VVNH, VNP en Platform Hout in Nederland (PHN)

Bron: [2005-04-19-probos-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-biomasselobby-presentatie-patrick-jansen.pdf](#)

Raad van Toezicht

Dhr. Drs. O.O. Gorter (Voorzitter)
Federatie Particulier Grondbezit (FPG)

Dhr. K.W.T. Faber
Faber Halbertsma Groep

Dhr. Ir. C.J. Vriesman
Staatsbosbeheer

Bron: [2005-04-19-probos-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-biomassalobby-presentatie-patrick-jansen.pdf](https://www.probos.nl/2005-04-19-probos-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-biomassalobby-presentatie-patrick-jansen.pdf)

Uit de grote hoeveelheid presentaties en biomassalobbyrapporten van de Biomassa Upstream Stuurgroep (BUS) blijkt duidelijk dat de BUS een betaalde biomassalobbyorganisatie is die voor een groot aantal vervuilende organisaties betaalde initiatieven heeft opgezet om de oogst van biomassa voor energieproductie opwekking te promoten. Hieronder hebben we een kleine selectie weergegeven van die

Op initiatief van Stichting Shell Research en Stichting Probos was in de periode van januari 2004 tot en met december 2007 een stuurgroep van markt- en kennispartijen actief. [Biomassa Upstream Stuurgroep (BUS)]

Aanleiding: Bij de duurzame ontwikkeling van de wereldwijde energiesystemen werd destijds ingeschat dat zal biomassa een grote rol zou gaan spelen. Elektriciteit uit biomassa is inmiddels al ingeburgerd en andere biofuels zoals biodiesel en biogas staan op doorbreken. De vraag naar biomassa als grondstof voor elektriciteit, biofuels en chemische producten zal de komende jaren sterk toenemen.

Financiering: De BUS werd gefinancierd door de deelnemende marktpartijen. Stichting Shell Research heeft een budget voor het functioneren van de stuurgroep ter beschikking gesteld (o.a voor de kosten van het secretariaat en de voorzitter) en daarnaast een budget voor het uitzetten van projecten bij kennispartijen (projectenfonds).

Shell heeft vooral een interesse voor vloeibare biobrandstoffen (diesel en benzine): het bedrijf verhandelt nu al 2 miljard liter biofuels (bioethanol uit suiker- en zetmeelhoudende planten en koolzaad-diesel) en is daarmee de grootste handelaar in biofuels. Een eerste commerciële fabriek is in de planning voor 2006/2007. Shell heeft een minderhedenaandeel in het Canadees bedrijf. Minimumschaal die interessant is voor dit soort processen ligt rond de 400.000 ton biomassa per fabriek.

Biomassa is een van de vijf werkvelden van Probos. Probos houdt zich vooral bezig met kennisontwikkeling, voorlichting, handen uit de mouwen projecten en zakelijke dienstverlening. Voor het werkveld biomassa gaat het met name om energieteelt, studies naar de beschikbaarheid en marktverkenningen van rondhout, oud hout en resthout, reststromen uit het bos en natuurbeheer en aspecten van duurzaamheid en certificering.

Bronnen:

[2013-06-06-probos-biomassalobby-secretariaat-platformhout-in-nederland-phn](#)

[2013-06-06-probos-biomassalobby-secretariaat-biomassa-upstream-stuurgroep-bus](#)

- Platform Hout in Nederland (PHN) was geen biomassalobbyorganisatie. Alle disciplines, die iets met bos en hout te maken hadden, waren vertegenwoordigd in het PHN. Particuliere bosbezitters, Grontmij, Staatsbosbeheer, Papierindustrie, AVIH, Emballage en Palletindustrievereniging, Kringloop Hout, Timmerfabrikanten, Houthandelaren, Houtafvalverwerkers ed.
- De zorgen van PHN waren voornamelijk:
  - De kleine hoeveelheid hout, die uit de Nederlandse bossen kwam voor de Nederlandse houtbehoefte (slechts 8%)
  - De jarenlange strijd in beleid tussen de ministeries van Milieu en Economische zaken. Milieu wilde, volgens de Europese richtlijn, zoveel mogelijk product- en materiaal hergebruik van hout. Economische zaken zoveel mogelijk biomassa.
  - Daarbij heeft het PHN zich altijd op het standpunt gesteld dat product- en materiaal hergebruik moest prefereren boven houtige biomassa.
  - Als voorzitter van PHN heb ik diverse keren gepoogd eenheid in het overheidsbeleid te krijgen, hetgeen pas veel later lukte.

Reactie EDSP ECO

Platform Hout in Nederland (PHN) valt wel degelijk onder onze definitie van een betaalde biomassalobbyorganisatie (zie onze definitie van een betaalde biomassalobbyorganisatie bovenaan in dit document en in de samenvatting van het rapport: [Definitie biomassalobby](#)). Daarnaast is het secretariaat van Platform Hout in Nederland ondergebracht bij stichting Probos, ook een zeer invloedrijke betaalde biomassalobbyorganisatie en zoals in onze vorige reactie hierboven uitgelegd zat de heer Kees Faber in de Raad van Toezicht van de Biomassa Upstream Stuurgroep (BUS / o.a. Biomassa en Energieteelt) terwijl hij ook de voorzitter was van Platform Hout in Nederland (PHN).

Scheidend voorzitter van Probos Kees faber ontvangt zijn afscheidkado van Patrick Jansen, directeur Probos (foto: Mark van Benthem, Probos)

Naast dat Kees Faber eigenaar was van palletbedrijf Faber Groep en voorzitter was van de biomassalobbyorganisatie Platform Hout Nederland (PHN) en Raad van Toezicht lid was van de Biomassa Upstream Stuurgroep (BUS) was hij ook de voorzitter van biomassalobbyorganisatie Probos, voorheen Stichting Hout en Bos (SBH).

De dochter van Kees Faber is naast de nieuwe eigenaar van de Faber Group ook lid van de adviesraad van de biomassalobbyorganisatie Probos.

RAAD VAN TOEZICHT

Mevr. I.G.C. Faber Faber Halbertsma Groep
CEO

Bron: [2019-10-16-probos-leden-adviesraad](#)

3.2 Bestuur

Per balansdatum wordt de directie van Stichting Probos gevoerd door de heer P.A.G. Jansen.

De Raad van Toezicht bestaat per balansdatum uit:

- De heer H.A. van Beuningen, voorzitter
- Mevrouw I.G.C. Faber
- De heer Dr. Ir. J.H. Kuper
- De heer F.J. Somsen

Bron: [2016-05-25-probos-accountantsverklaring-jaarsverslag-2015](#)

Hieronder hebben we nog een kleine selectie van een zeer uitgebreid aantal (onderzoeks)rapporten, intentieverklaringen, presentaties, nieuwsartikelen en archieven van websites beschikbaar gesteld waaruit de betrokkenheid van Kees Faber, en Platform Hout in Nederland (PHN) blijkt bij de betaalde pro-biomassalobby in Nederland.

Deze “Visie op de houtoogst” is een gezamenlijk product van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en het bos- en houtbedrijfsleven, verenigd in het Platform Hout Nederland (PHN). Kern van deze visie is dat we meer en beter gebruik van hout uit het Nederlandse bos willen maken.

Cees Veerman
Minister van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Kees Faber
Voorzitter Platform Hout
Nederland

Bron: [2005-10-13-gov-nl-minInv-phn-visie-op-de-houtoogst](https://www.government.nl/topics/land-use-and-rural-development/2005-10-13-gov-nl-minInv-phn-visie-op-de-houtoogst)

Duurzame energie uit biomassa: Het Ministerie van EZ werkt in samenwerking met het Ministerie van VROM aan een doelmatige en duurzame energiehuishouding. Dit gebeurt onder meer door een verhoging van het gebruik van duurzame energie te bewerkstelligen. Het streven is dat dit 10% in 2020 zal zijn. Daarnaast speelt het terugdringen van de CO₂ uitstoot een belangrijke rol. Het Ministerie van EZ heeft om de bijdrage van biomassa aan de DE- (duurzame energie) doelstelling te bevorderen een speciaal ‘Actieplan Biomassa’ opgesteld. Doel is de realisatie van biomassaprojecten te versnellen door middel van het oplossen van hardnekkige knelpunten. In dit actieplan wordt niet alleen een beroep gedaan op de overheid; ook marktpartijen hebben zich gecommitteerd aan het uitvoeren van bepaalde acties. De rol van biomassa in de Nederlandse energievoorziening op de lange termijn wordt opgepakt in het transitieproject. Samen met bedrijfsleven (Shell, Nuon, Essent [RWE], etc.)

Voor energieopwekking lijkt hout de meest voor de hand liggende brandstof. De visie dat 30% van de Nederlandse energiebehoefte uitsluitend door hout gedekt moet worden, zou betekenen dat een oppervlakte vier maal zo groot als Nederland voor bosbouw gereserveerd moet worden.

Bronnen:

[2005-10-13-gov-nl-minInv-phn-visie-op-de-houtoogst](https://www.government.nl/topics/land-use-and-rural-development/2005-10-13-gov-nl-minInv-phn-visie-op-de-houtoogst)

[2005-10-20-avih-houtwereld-artikel-cees-veerman-en-kees-faber-biomassalobby-ondertekenen-visie-op-houtoogst](https://www.government.nl/topics/land-use-and-rural-development/2005-10-20-avih-houtwereld-artikel-cees-veerman-en-kees-faber-biomassalobby-ondertekenen-visie-op-houtoogst)

Dit participatie onderzoek is geïnitieerd door Platform Hout Nederland (PHN) in samenwerking met stichting Probos. Platform Hout Nederland is als belangenorganisatie door haar achterban benadert om beleidsmakers te informeren over zelfvoorzieningsgraad. In eerste instantie werd 25% zelfvoorzienend als doel gesteld maar bij nader inzien heeft men toch gekozen voor een ander aanpak, meer afgestemd op de actuele ontwikkelingen. Daarom is gekozen voor het concept haalbaarheidsanalyse.

Het resultaat van het onderzoek, uitgevoerd door stichting Probos is ter informatie opgeleverd aan het Platform Hout Nederland. Het Platform Hout Nederland gebruikt dit schrijven als grondslag voor haar definitieve notitie. De definitieve notitie wordt gepresenteerd aan het platform groene grondstoffen en met een begeleidende brief aan de Tweede Kamer gestuurd naar de minister van LNV.

Introductie. Door de Europese Commissie en recent ook door de nieuwe regeringscoalitie zijn ambitieuze doelstellingen geformuleerd voor de bijdrage van duurzame energie aan de energievoorziening. Het coalitieakkoord gaat uit van 20% duurzame energie in 2020. Alhoewel de verdeling over zon, wind en biomassa niet is aangegeven speelt biomassa een belangrijke rol in het realiseren hiervan. De ambities van het Platform Groene Grondstoffen liggen aanzienlijk hoger. Zij gaat uit van 30% vervanging van fossiele grondstoffen door groene grondstoffen in 2030.

Het platform heeft berekend dat hiervoor 80 miljoen ton droge stof nodig is. Zij verwacht dat 60% hiervan geïmporteerd zal moeten worden en dat ca 30 miljoen ton ds in ons land zelf geproduceerd kan worden. In 2005 maakte hout 40% uit van de ingezette hoeveelheid biomassa voor de productie van duurzame energie. Ook in de toekomst wordt een grote bijdrage verwacht van houtige biomassa.

Stichting Probos heeft een eerste analyse gemaakt welke bijdrage verwacht kan worden vanuit de bos- en houtsector. Er is gekeken naar de verschillende bronnen van houtige biomassa in ons land en middels scenario's is verkend welke mogelijkheden hout in de toekomst kan bieden als grondstof voor de productie van duurzame energie. Tevens worden acties aangegeven die nodig zijn om meer hout in ons land te produceren en te oogsten.

Bron: [2007-06-12-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-platform-hout-nederland-phn-project-woody-biomass-production](#)

De vereniging Platform Hout in Nederland (PHN) is per 1 juli 2016 opgeheven. []

Voor de politieke acceptatie heeft PHN de contacten met de ministeries van EZ en I&M en met de politiek aangehaald. Dit heeft geleid tot erkenning van het belang van hout in de groene, circulaire economie; van hout als grondstof voor de biobased economie; en van hout voor de aanpak van klimaatproblemen. Voor de toename van de politieke acceptatie van hout is ook van belang dat aangetoond is dat de economische toegevoegde waarde van de Nederlandse bos- en houtketens groter is dan die van de totale Nederlandse intensieve veehouderij (LEI, 2015).

Bovenstaande inzet van PHN heeft er voor gezorgd dat een brede coalitie van negentien partijen tijdens de nationale klimaatop op 26 oktober 2016 het "Actieplan Bos en Hout" hebben kunnen presenteren en dat de intentieverklaring om het plan uit te werken tevens ondertekend is door premier Rutte en staatssecretaris Dijkema.

Bronnen:

[2016-07-01-edu-nl-wur-probos-platform-hout-in-nederland-phn-opgeheven-ivm-lobby-biobased-economy-mission-accomplished](#)
[2016-11-02-probos-biomassalobby-platformhout-in-nederland-phn-per-1-juli-2016-opgeheven-gaat-over-in-vbne](#)

Bronnen:

[1992-00-00-stichting-bos-en-hout-voorganger-probos-bos-en-hout-berichten](#)
[1993-10-00-sbh-probos-biomassalobby-stroom-uit-de-boom-biomassa-voor-energie-doeleinden-artikel](#)
[1995-12-00-probos-stichting-bos-en-hout-sbh-strategies-for-the-forest-and-wood-sector](#)
[1996-07-00-probos-stichting-bos-en-hout-sbh-power-from-wood-europe](#)
[1997-09-00-probos-novem-energy-crop-project-preparation-for-the-establishment-stichting-bos-en-hout-sbh](#)
[1999-09-13-sbh-probos-biomassalobby-nieuwsbericht-actieplan-hout-2000](#)
[2001-00-00-probos-biomassalobby-nederlands-houtgebruik-in-beeld](#)
[2001-07-00-sbh-probos-biomassalobby-aanpak-vergroting-houtoogst-bos-en-hout-berichten](#)
[2004-03-29-probos-ecofys-biomassalobby-rapport-veel-energiehout-in-nederland-bioxchange-marktplaats-voor-biomassa](#)
[2004-04-26-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-large-scale-pre-treatment-of-biomass-at-central-yard](#)
[2004-04-29-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-and-wur-lei-biomassalobby-influence-of-agricultural-practice-on-biomass-availability](#)
[2004-05-14-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-en-wur-availability-of-biomass-in-eastern-europe](#)
[2004-12-15-gov-nl-minInv-minez-minvrom-en-phn-platform-hout-nederland-vnp-epv-staatsbosbeheer-visie-op-houtoogst](#)
[2005-04-19-probos-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-biomassalobby-presentatie-patrick-jansen](#)
[2005-08-02-bioxchange-ecofys-probos-biomassalobby-reststoffenbeurs-handelsplatform-voor-biomassa](#)
[2006-02-08-bioxchange-ecofys-probos-biomassalobby-european-biomass-trading-floor](#)
[2006-03-02-bioxchange-ecofys-probos-biomassalobby-european-biomass-trading-floor-services](#)
[2007-05-15-probos-markets-for-recovered-wood-in-europe-case-studies-for-the-netherlands-and-germany-based-on-the-bioxchange](#)

- [2007-06-12-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-platform-hout-nederland-phn-project-woody-biomass-production](#)
- [2008-02-14-gov-nl-minInv-boschap-platform-hout-nederland-intentieverklaring-biomassa-uit-bos-natuur-landschap-en-de-houtketen](#)
- [2010-06-24-houtwereld-probos-biomassalobby-vermaatschappelijking-van-het-bos-er-kan-gerust-meer-hout-uit-het-bos-komen](#)
- [2011-03-25-gov-nl-minez-boschap-platform-hout-in-nederland-phn-bvor-werkprogramma-schone-en-zuinige-agrosectoren](#)
- [2012-02-09-gov-nl-minez-phn-boschap-bvor-meerjarenvisie-2010-2020-schone-en-zuinige-agrosectoren](#)
- [2013-04-11-probos-biomassalobby-discussiemiddag-bio-energie-voor-het-platform-hout-nederland-phn](#)
- [2013-06-06-probos-biomassalobby-secretariaat-platformhout-in-nederland-phn](#)
- [2013-06-06-probos-biomassalobby-secretariaat-biomassa-upstream-stuurgroep-bus](#)
- [2013-06-06-probos-ecofys-biomassalobby-bioexchange-nl-bioxchange-org-marktplaats-voor-biomassastromen-2003-2005](#)
- [2014-01-22-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-biomassalobby-probos-bioxchange-houtstromen-presentatie-nico-leek](#)
- [2016-06-01-houtwereld-houtnieuws-platform-hout-nederland-stopt](#)
- [2016-07-01-edu-nl-wur-probos-platform-hout-in-nederland-phn-opgeheven-ivm-lobby-biobased-economy-mission-accomplished](#)
- [2016-11-02-probos-biomassalobby-platformhout-in-nederland-phn-per-1-juli-2016-opgeheven-gaat-over-in-vbne](#)
- [2019-10-16-probos-leden-adviesraad](#)
- [2019-10-17-probos-pro-biomassa-lobby-betrokken-partijen](#)
- [2023-08-05-probos-projecten-biomassa-overzicht](#)
- [2024-01-21-biomassalobby-bv-nl-hollandseweg-7-wageningen-probos-sbh-vhn-avih-ewpmg-pefc-kbnl-vnbl-knb-face-ftf-fff-borgman-treestinvest](#)
- [2024-06-22-marketscreener-sylvo-thijsen-active-and-non-active-positions](#)

• Directeuren van Staatsbosbeheer zijn nimmer voorzitter geweest van Platform Hout in Nederland. Voorzitters waren achtereenvolgens oud-minister Gerrit Braks, Kees Faber, namens het bedrijfsleven en oud-minister Loek Hermans.

Reactie EDSP ECO

Sylvo Thijsen
 Director/Board Member at Stichting Curnet

65 year   76 connections   Miscellaneous   Commercial Services

Summary   Experience   Personal Network   Company connections

Sylvo Thijsen active positions			
Companies	Position	Start	End
 Stichting Curnet	Director/Board Member	2010-05-23	-
 Stichting Het Utrechts Landschap	Director/Board Member	2010-05-23	-
 Platform Hout in Nederland	Director/Board Member	2010-05-23	-
 The Confederation of Netherlands Industry Employers	Corporate Officer/Principal	2010-06-15	-
 AquaTerra-KuiperBurger	Director/Board Member	2016-08-31	-

Sylvo Thijsen, de huidige directeur van Staatsbosbeheer is ook bestuurslid van de biomassalobbyorganisatie Platform Hout in Nederland (PHN). We hebben het woord voorzitter veranderd in bestuurslid.

Sylvo Thijsen has also served as managing director of Grontmij Advies & Techniek [Sweco], a member of the VROM council (Ministry of Housing, Planning and Environmental Management), a board member at [Platform Hout in Nederland] PHN, a platform for the Dutch wood and paper industry.

Bron: [2024-06-22-marketscreener-sylvo-thijsen-active-and-non-active-positions](#)

Bronnen:

- [2010-11-03-eu-ceo-conference-association-for-consultancy-and-engineering-delegate-list](#)
- [2024-06-22-marketscreener-sylvo-thijsen-active-and-non-active-positions](#)

• Tevens was ik voorzitter van de Stichting Kringloop Hout. Deze stichting heeft een opdracht gegeven aan de Nijenrode Universiteit en stichting Probos om uit te zoeken wat beter was voor het milieu: Biomassa, producthergebruik of materiaalhergebruik van hout. De conclusie was duidelijk in het voordeel van hergebruik van hout. Voorkeur voor producthergebruik, daarna materiaal hergebruik en tenslotte biomassa.

Reactie EDSP ECO

We hebben het verhaal over het bedrijf van Kees Faber verwijderd uit het rapport. Kees Faber komt ook niet meer voor in de titel van het hoofdstuk '1999: Actieplan Hout 2000'. De naam Kees Faber komt enkel nog voor als voorzitter van de biomassalobbyorganisaties Platform Hout Nederland (PHN) en stichting Probos (voorheen Stichting Hout en Bos), Raad van Toezicht lid van de Biomassa Upstream Stuurgroep (BUS) en eigenaar van palletbedrijf Faber Groep. We waarderen het dat hij zich heeft ingezet voor hergebruik van pallet.

- Probos, voorheen Stichting Bos en Hout, was geen biomasselobbyorganisatie. Ik ben jaren voorzitter geweest van de Raad van Advies. Mocht het een biomasselobbyorganisatie zijn geweest dan was ik met onmiddellijke ingang afgetreden.

Reactie EDSP ECO

Probos (voorheen Stichting Bos en Hout) valt wel degelijk onder onze definitie van een betaalde biomasselobbyorganisatie (zie onze definitie van een betaalde biomasselobbyorganisatie bovenaan in dit document en in de samenvatting van het rapport: [Definitie biomasselobby](#)).

In ons onderzoeksrapport hebben we niet alleen zeer uitgebreid aangetoond dat Stichting Probos (Public Relations Bos, voorheen stichting Bos en Hout) wel degelijk een betaalde pro-biomasselobbyorganisatie is waar de [Biomassa Upstream Stuurgroep \(BUS\)](#) nog maar één van de vele biomassa promotie initiatieven was, maar dat Stichting Probos zelfs aan de wieg heeft gestaan van het huidige destructieve biomassabeleid wat niet alleen in Nederland maar ook in Europa en zelfs wereldwijd is doorgevoerd met zeer schadelijke gevolgen voor de gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst van ons allemaal.

Stichting Bos en Hout

Drs. G.M.V. van Aardenne, voorzitter stichtingsbestuur; 'Lobby naar het grote publiek wordt belangrijker.'

Ook Probos zelf geeft in een groot aantal stukken aan dat 'Biomassa' één van de hoofdonderwerpen is waar ze zich mee bezig houden en dat ze betaald worden door o.a. Essent (RWE), NUON (Vattenfall), Shell en nog een groot aantal vervuilende bedrijven m.b.t. het promoten van de plannen voor het oogsten van meer biomassa voor energieopwekking.

In 1993 publiceert Stichting Bos en Hout (SBH), één van de eerste biomasselobbyorganisaties in Nederland en de voorloper van stichting 'Public Relations Bos' (Probos), het artikel '[Stroom uit de boom?](#)' waarin ze de definitie van houtige biomassa voor energieopwekking. In het artikel is o.a. het volgende te lezen:

Definiëring

- Rondhout: gehele stam of stamdelen (zonder takken), afkomstig uit bos/lijnvormige beplantingen.
- Resthout: nevenprodukt uit bos/beplantingen en houtverwerkende industrie/handel. Geen toegevoegde stoffen (uitzondering: plaatresten).
- Oud hout: Afgeschreven houten producten; wel toegevoegde stoffen mogelijk.
- Onbenut hout: Geen hergebruik, industriële of (hoogwaardige) thermische toepassing.

Hout is een van de grootste en meest perspectiefvolle biomassastromen in Nederland. Energiewinning uit hout kan een aantrekkelijk economisch perspectief zijn voor boseigenaren en industrie. Beiden hebben al enige tijd structurele afzetproblemen. De industrie kampt met aanzienlijke afzetmoeilijkheden voor haar laagwaardige restproducten zoals zaagsel en spaanders, en voor boseigenaren speelt een structurele afzetcrisis voor hout afkomstig uit dunningen. Dunningen zijn in ons huidige bosbeheer noodzakelijk om de bijgroei van hout op de waardevolle bomen te concentreren door deze voldoende ruimte te geven. Dit kwaliteitshout vormt de economische basis voor vele boseigenaren.

Als dunningshout tegen een kostendekkende prijs gebruikt kan worden voor energiedoelinden dan krijgen boseigenaren een uitweg om de dunningswerkzaamheden voort te zetten. Het begint er dan ook steeds meer op te lijken dat gebruik van hout als energiebron een rol kan spelen in bosbeheer. Genoemde economische perspectieven zijn becijferd in het rapport "Stroom uit de boom?".

Opvallend is de grote hoeveelheid onbenut hout: 1,57 miljoen ton in vergelijking met de stroom benut hout van 2,75 miljoen ton. De berekeningswijze houdt naast resthout en oud hout rekening met de potentiële beschikbaarheid van rondhout. Nederland kent net als veel andere Europese landen onderbenutting van de houtvoorraad in het bos. Genoemde 1,57 miljoen ton is vergelijkbaar met 3 miljoen m3 rondhout. Het bestaat

uit: 465.000 ton rondhout (o.a. dunningshout); 225.000 ton resthout uit de bosbouw (tophout en takken); 45.000 ton resthout uit de houtverwerking en 885.000 ton oud hout (o.a. sloophout, emballagehout).

De potentiële energie uit Nederlands onbenut hout bedroeg in 1991 volgens onze berekeningen 25/8 PJ 4). Dat blijkt uit tabel C. De vier stromen onbenut hout bedroegen in 1990 bijna 1/6 miljoen ton. In dat jaar verbruikten de Nederlandse elektriciteits- en warmteproductiebedrijven 540 primaire PJ uit aardgas, steenkool en uranium. De bijdrage van hout aan de Nederlandse energievoorziening kan dus maximaal 5% zijn. In de nabije toekomst zou er zelfs 3 PJ houtenergie per jaar extra beschikbaar kunnen komen. Dat is het verschil tussen de extra groei en verlaging van de jaarlijks beschikbare Nederlandse energiestroom. De extra groei bedraagt 8 PJ en kan ontstaan door het toekomstige Nederlandse overheidsbeleid.

In mei 1995 start NUON [Vattenfall] een project op via Novem met de naam 'Feasibility study 'Flevo energy wood' met als keywords: 'Biomass, Energy crops, Power/heat, Wood'. Het [Flevo-energiehout-project](#), werd opgezet door Staatsbosbeheer, Shell en stichting Bos en Hout (SBH - Probos biomassalobby). Het plan was de aanleg van energiehoutplantages van circa 45 hectare en uiteindelijk werd 60 hectare energieteelt gerealiseerd.

In een [publicatie van het Innovatie Netwerk](#) vertelt Staatsbosbeheer biomassa BV directeur Zwier van Olst hoe Staatsbosbeheer in 1997 samen met Nuon [Vattenfall], Essent (RWE) en stichting Bos & Hout (SBH/Probos biomassalobby) als eersten in Nederland aan de slag zijn gegaan met het aanleggen van energiehout-productiebos voor het verbranden van houtige biomassa in de energiecentrales van Nuon [Vattenfall] en Essent (RWE). In het [FSC-certificeringsverslag](#) is te lezen dat Staatsbosbeheer directeur Zwier van Olst destijds verantwoordelijk was voor de houtverkoop en biomassaproductie.

In ons onderzoeksrapport hebben we nog maar een kwart van de Probos betaalde biomassalobbyrapporten gepubliceerd. Zo hebben we onder hoofdstuk **2005: Probos en Staatsbosbeheer biomassalobbypresentatie** o.a. het volgende aangegeven:

Op de website van Probos werd [tot 5 augustus 2023](#) bijgehouden aan welke [biomassaprojecten Probos](#) had bijgedragen en welke partijen daarbij betrokken waren. In het overzicht stonden alle grotere biomassaprojecten inclusief de betrokkenen benoemd. Vóór die datum communiceerde Probos openlijk over hun bijdragen aan alle biomassaprojecten en na 5 augustus is de Probos biomassaprojectenpagina met het overzicht [niet meer te vinden](#). Wij hebben gelukkig een groot aantal presentaties, overzichten, rapporten en nieuwsberichten achterhaald via het Internetarchief, te zien in onderstaande bronnenlijst:

Bronnen:

[probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-alle-downloads-internet-archief](#)
[2001-07-00-sbh-probos-biomassalobby-aanpak-vergroting-houtoogst-bos-en-hout-berichten](#)
[2004-03-29-probos-ecofys-biomassalobby-rapport-veel-energiehout-in-nederland-bioxchange-marktplaats-voor-biomassa](#)
[2004-04-26-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-large-scale-pre-treatment-of-biomass-at-central-yard](#)
[2004-04-29-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-and-wur-lei-biomassalobby-influence-of-agricultural-practice-on-biomass-availability](#)
[2004-05-00-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-wur-and-probos-biomassalobby-biomass-removal-and-negative-effects-on-soil-fertility](#)
[2004-05-14-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-en-wur-availability-of-biomass-in-eastern-europe](#)
[2004-05-25-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-the-sustainability-of-biomass-for-bioenergy](#)
[2004-08-19-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-biomass-imports-from-large-scale-tree-plantations-in-brazil](#)
[2004-08-30-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-obstacles-to-imports-of-biomass](#)
[2004-11-00-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-palm-oil-production-for-oil-and-biomass](#)
[2004-11-00-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-and-wur-biomassalobby-added-value-bij-refining-biomass-in-south-africa](#)
[2004-11-08-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-how-to-get-more-wood-from-the-dutch-forests](#)
[2004-11-29-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-and-ecn-biomassalobby-biomass-torrefaction-to-improve-biomass-fuel-properties](#)
[2004-11-30-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-and-wur-biomassalobby-scenario-to-strategy-analysis-new-bioenergy-projects-brazil](#)
[2004-11-30-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-self-sufficiency-of-the-netherlands-in-the-field-of-biomass](#)
[2004-11-30-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-and-minInv-biomassalobby-bio-fuels-in-developing-countries](#)

[2004-11-30-edu-nl-wur-bus-biomassalobby-presentatie-wolter-elbersen-en-marieke-meeusen](#)
[2005-01-00-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-and-wur-biomassalobby-typha-for-bioenergy](#)
[2005-02-12-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-biomass-energy-exploring-potentials-and-competing-resource-claims](#)
[2005-03-21-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-quick-scan-on-the-supply-of-biomass-in-china](#)
[2005-04-12-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-grootschalige-biomassawerf-bij-groningen-seaports](#)
[2005-04-19-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-presentatie-patrick-jansen](#)
[2005-05-04-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-social-and-agro-forestry-options-for-biomass-production-in-the-tropics](#)
[2005-05-12-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-factors-which-determine-biomass-availability](#)
[2005-08-15-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-sustainable-forest-management-certification-quick-scan-leen-kuiper](#)
[2005-08-17-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-minInv-biomassalobby-developments-genetically-modified-oilseed-rape-biomass](#)
[2005-08-23-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-how-to-get-more-wood-from-the-dutch-forests](#)
[2005-10-25-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-innovative-ideas-and-market-opportunities](#)
[2005-11-09-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-en-wur-ad-olsthoorn-gert-jan-nabuurs-mobilizing-extra-wood-in-europe](#)
[2005-12-00-cobouw-artikel-rapport-visie-op-de-houtoogst-eigen-hout-niet-goed-benut](#)
[2006-00-00-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-jaarboek-2004-2005](#)
[2006-02-00-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-the-harvest-of-forest-residues-in-europe](#)
[2006-02-00-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-the-competitiveness-of-dutch-energy-wood](#)
[2006-04-04-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-flevo-energiehout-biomassa-project-short-rotation-salix-plantations](#)
[2006-04-13-ecm-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-probos-biomassalobby-import-of-biomass-logistic-advantages-overseas-treatment](#)
[2006-04-14-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-the-economics-of-biomass-for-biofuel](#)
[2006-04-24-edu-nl-wur-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-a-simple-biomass-certification-system-presentation](#)
[2006-06-29-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-deelnemers-workshop-fosfaat-en-bioenergie](#)
[2006-09-06-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-flevo-energiehout-willow-plantation-potential](#)
[2006-09-18-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-swot-analysis-dutch-forest-exploitation-sector](#)
[2006-09-26-edu-nl-wur-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-palm-oil-product-and-chain-development-presentation](#)
[2006-12-00-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-effect-increasing-timber-prices-on-availability-of-biomass](#)
[2007-04-00-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassa-en-boswet-wijziging](#)
[2007-04-24-edu-nl-wur-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-origin-of-biomass-in-the-netherlands-presentation](#)
[2007-05-08-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-biomassateelt-en-waterberging](#)
[2007-06-00-probos-bosberichten-biomassalobby-europees-bio-energiebeleid-kan-leiden-tot-fors-houttekort](#)
[2007-06-12-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-platform-hout-nederland-phn-project-woody-biomass-production](#)
[2007-11-00-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-harvest-logging-residues-in-dutch-forests-and-landscape](#)
[2007-11-12-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-flevo-energiehout-willow-plantation-monitoring-and-evaluation](#)
[2007-11-20-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-final-meeting-ecm-biomassalobby-presentatie-jaap-kiel](#)
[2007-11-20-edu-nl-wur-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-probos-biomassalobby-palm-oil-in-brazil-presentation-wolter-elbersen](#)
[2007-11-20-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-slotmanifestatie](#)
[2007-11-20-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-harvest-of-logging-residues-in-the-netherlands-presentation](#)
[2007-11-20-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-minInv-agro-economics-and-biofuel](#)
[2008-00-00-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-jaarboek-2006-2007](#)
[2008-07-01-gov-nl-minInv-convenant-nalevingsstrategie-natuurwetgeving](#)
[2008-10-04-biomassa-upstream-stuurgroep-quick-scans-on-upstream-biomass-yearbook-2006-2007](#)
[2010-06-24-houtwereld-probos-biomassalobby-vermaatschappelijking-van-het-bos-er-kan-gerust-meer-hout-uit-het-bos-komen](#)
[2013-06-06-probos-ecofys-biomassalobby-bioexchange-nl-bioxchange-org-marktplaats-voor-biomassastromen-2003-2005](#)
[2013-06-06-probos-biomassalobby-secretariaat-platformhout-in-nederland-phn](#)
[2013-06-06-probos-biomassalobby-secretariaat-biomassa-upstream-stuurgroep-bus](#)
[2014-01-22-ecofys-bioxchange-com-the-international-trading-floor-for-biomass-energy-presentation-bas-van-dun](#)
[2014-01-22-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-biomassalobby-probos-bioxchange-houtstromen-presentatie-nico-leek](#)
[2016-04-04-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobbyorganisatie-website-doel-van-de-bus](#)
[2016-04-04-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobbyorganisatie-deelnemers-stuurgroep](#)
[2019-10-17-probos-pro-biomassa-lobby-betrokken-partijen](#)
[2023-08-05-probos-projecten-biomassa-overzicht](#)
[2024-07-06-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-downloads-internet-archief](#)
[2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

- Ik ben inderdaad eigenaar geweest van de Faber Halbertsma Groep [FHG], thans de Faber Groep. Vanaf 1956 ben ik betrokken geweest bij het familiebedrijf. In 2017 heb ik de laatste aandelen in het bedrijf overgedragen aan mijn zoon en dochter, ieder voor de helft. De omzet is thans € 400 miljoen. De productiebedrijven zijn alle verkocht en de Faber Groep verhuurt thans pallets om de levensduur van een pallet (7 tot 10 jaar) zo lang mogelijk te maken.

Het feit dat U mij in een hoek plaatst waar ik niet thuis wil horen, heeft mij doen besluiten zo uitgebreid op Uw concept rapport in te gaan. Ik ben altijd een voorvechter geweest van product- en materiaal hergebruik van houtproducten. Het is mij dan ook een doorn in het oog dat er jaarlijks vreugdevuren van pallets op het strand in Scheveningen worden gehouden. Al die pallets waren nog lang niet aan het einde van de levenscyclus. Aan drie opeenvolgende burgemeester van Den Haag heb daarover brieven geschreven, helaas zonder noemenswaardig resultaat.

In het onderzoeksrapport wordt nu zowel de heer Faber als de Faber Groep zijdelings benoemd. Wij hebben het verhaal over de 'Faber Groep' verwijderd uit het rapport. Wij waarderen de inzet tegen het verbranden van pallets en voor hergebruik.

K.W.T. Faber, 4 augustus 2024.

FSC Nederland

Status: Wordt verwerkt (We wachten nog op een reactie.)

Reactie EDSP ECO

Hartelijk dank voor de reactie op ons onderzoeksrapport. Wij hebben eventuele correcties en het wederhoor zo goed mogelijk verwerkt in zowel dit document als in het rapport en indien nodig aangevuld met extra onderbouwing en vervolgvragen. Hieronder hebben we in het blauw onze reactie per onderwerp en eventuele vervolgvragen opgevoerd. U kunt via [het onlineformulier](#) of via het biomasselobby-sbb@klimaatcoalitie.org emailadres een reactie op de concept- of straks de definitieve versies van dit rapport aanleveren. Zodra we uw reactie ontvangen hebben zullen we deze beoordelen en besluiten of we deze zullen toevoegen aan een volgende versie van het rapport. We zouden het op prijs stellen als u de conceptversies van dit rapport niet deelt met derden. Nadat wij de reacties ontvangen en verwerkt hebben, stellen wij een definitieve versie beschikbaar die voor publicatie bedoeld is.

Van: biomasselobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Verzonden: Tuesday, October 1, 2024 23:04

Aan: Wyke Smit (FSC-Nederland)

CC: contact@klimaatcoalitie.org; Malinda Van Den Berg (FSC-Nederland)

Onderwerp: RE: FSC-Nederland - Verzoek om wederhoor, aanvulling of correcties op conceptrapport Dossier biomasselobby & bomenkap - Belangenverstrengeling politiek en directeuren Staatsbosbeheer

Beste Wyke,

Hartelijk dank voor je bericht. We zijn alle reacties aan het verwerken op dit moment. Hieronder de standaard reactie met de vervolgstappen en daaronder een aantal vragen specifiek voor FSC Nederland.

Op 21 juli 2024 hebben we een conceptversie (v.09) van het '[Staatsbosbeheer biomasselobby en bomenkap](#)' rapport en [samenvatting](#) beschikbaar gesteld en een groot aantal betrokken en geïnteresseerde organisaties de [kans gegeven](#) om aanvullingen, commentaar, correcties of wederhoor aan te leveren voor een eerste definitieve versie van het rapport die we op 1 oktober 2024 wilden publiceren ter gelegenheid van het [125 jarige bestaan](#) van Staatsbosbeheer. Van de 43 betrokken overheids- en controlerende instanties die we om een reactie of wederhoor vroegen, hebben 30 organisaties gereageerd. Van de 49 bedrijven die we aangeschreven hebben, stuurden 11 daarvan een reactie. Van de

17 betrokken natuur-, milieu- en/of klimaatorganisaties die we het rapport hebben toegestuurd, reageerden er 8 en van de 10 bij de biomassalobby betrokken Universiteiten reageerden er 4.

Veel reacties betroffen enkel een ontvangstbevestiging maar we hebben ook een groot aantal inhoudelijke reacties met correcties en wederhoor ontvangen die we nu aan het verwerken zijn. Omdat we graag een waarheidsgetrouw rapport willen opleveren verlengen we de reactieperiode zodat alle organisaties uitgebreid de tijd krijgen om te reageren. We verwachten de tweede conceptversie (v1.0) in oktober 2024 te publiceren. Alle reacties die na 1 september zijn ontvangen zullen we in versie 1.1 verwerken. We gaan ervan uit dat versie 1.1 de definitieve versie wordt.

In het online reactie formulier kunnen organisaties een reactie op de concept- of straks de definitieve versies van dit rapport aanleveren. Zodra we uw reactie ontvangen hebben zullen we deze beoordelen en besluiten of we deze zullen toevoegen aan een volgende versie van dit rapport. We zouden het op prijs stellen als u de conceptversies van dit rapport niet deelt met derden. Nadat wij de reacties ontvangen en verwerkt hebben, stellen wij een definitieve versie beschikbaar die voor publicatie bedoeld is.

In ons Staatsbosbeheer biomassalobby onderzoeksrapport wordt de FSC besproken en maakt onderdeel uit van deel 2 van ons onderzoek (Politiek en ambtenaren). Het volledige onderzoek bestaat uit de volgende zes delen die gepubliceerd worden via de website: lobby-facts.the-fab.org

Deel 1: Energiemaatschappijen

Deel 4: Consultants en lobbyisten

Deel 2: Politiek en ambtenaren

Deel 5: Certificering en subsidies

Deel 3: Wetenschappers

Deel 6: Banken en investeerders

In deel 5 van ons onderzoek (Certificering en subsidies / het volgende onderzoeksrapport), komt zowel FSC-Nederland als FSC-International zeer uitgebreid aan bod.

Vragen aan FSC-Nederland

Nationale Koolstofmarkt (SNK)

- 1) Wat is de reden dat FSC-Nederland de Nationale Koolstofmarkt heeft opgestart samen met de rest van de organisaties die wij onder de 'Biomassalobby BV Nederland' scharen? Uit de haalbaarheidsstudies blijkt dat de plannen t.a.v. de Nationale Koolstofmarkt onhaalbaar zijn (zie hieronder).
- 2) Was FSC-Nederland hiervan op de hoogte en zo ja, waarom is FSC-Nederland desondanks toch in zee gegaan met dit initiatief?
- 3) Is FSC-Nederland zich ervan bewust dat een groot aantal organisaties van mening zijn dat initiatieven zoals de Nationale Koolstofmarkt een platform zijn om vervuilende en natuurvernietigende bedrijven te kunnen Greenwashen en zo ja, waarom is FSC-Nederland desondanks toch in zee gegaan met dit initiatief?

Uit de beleidsdoorlichting van 10 augustus 2018 die in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat is opgesteld blijkt dat de plannen van de Nationale Koolstofmarkt onhaalbaar waren en dat het ministerie daarom geen zelfstandig programma wilde opstarten maar omdat "de wil bij de stakeholders dermate groot was" besloten is om vanuit de overheid een "Green Deal" te sluiten met het private initiatief.

Hoewel deze Green Deal pas in 2017 is gesloten, is voorafgaand aan de Green Deal haalbaarheidsonderzoek gedaan naar een dergelijke koolstofmarkt. Omdat uit de studies bleek dat de plannen onhaalbaar bleek, maar de wil bij stakeholders dermate groot was, is besloten geen zelfstandig programma vanuit het ministerie te starten, maar wel een Green Deal te sluiten.

Bron: [2018-08-10-cedelft-betaalde-biomassalobby-beleidsdoorlichting-artikel-19-klimaat](#)

Bronnen:

[2016-11-00-energienieuws-essent-rwe-mede-initiatiefnemer-greendeal-nationale-koolstofmarkt](#)
[2017-05-11-green-deal-pilot-nationale-koolstofmarkt-dealtekst-en-alle-betrokkenen](#)
[2017-12-13-greendeals-pilot-nationale-koolstofmarkt-factsheet](#)
[2018-02-09-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-pilot-nationaleco2markt-nl-greendeal-factsheet](#)
[2018-04-13-greendeal-nl-pilot-national-carbon-markt-presentatie](#)
[2018-04-20-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-national-carbon-markets-side-events](#)
[2018-08-10-cedelft-betaalde-biomassalobby-beleidsdoorlichting-artikel-19-klimaat](#)
[2019-08-23-gov-nl-minezk-zienswijze-deelnemers-green-deal-pilot-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-certificaten](#)
[2019-12-24-stichting-nationale-koolstofmarkt-over-snk](#)
[2019-12-24-jin-koolstofcertificaten-en-stichting-nationale-koolstofmarkt-snk](#)
[2020-03-01-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-kvk-76727734-oprichter-joris-hogenboom-van-natuur-en-milieu](#)
[2020-04-27-jin-stichting-nationale-koolstofmarkt-snk-eindrapportage-project-green-deal-nationale-koolstofmarkt-0-4a-co2-certificering](#)
[2020-05-07-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-jaarverslag-2019-opgesteld-door-gert-jan-nabuurs-van-edu-nl-wur](#)
[2020-06-04-greendeals-koolstofmarkt-krijgt-handen-en-voeten](#)
[2020-06-22-stichting-nationale-koolstofmarkt-snk-informatieblad](#)
[2021-01-07-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-paul-koutstaal-van-pbl-vervangt-jacqueline-cramer-als-voorzitter](#)
[2021-04-04-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-jaarverslag-2020-opgesteld-door-gert-jan-nabuurs-van-edu-nl-wur](#)
[2021-06-03-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-facethefuturebv-probos-methode-vaststelling-emissiereductie-co2-eq-nieuw-bos](#)
[2021-06-03-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-facethefuturebv-probos-methode-vaststelling-emissiereductie-co2-eq-klimaatlim-bosbeheer](#)
[2021-06-14-facethefuturebv-carbon-certificates-from-national-carbon-market-foundationsnk-bosgroepen-and-probos-initiative](#)
[2022-04-15-stichting-nationale-koolstofmarkt-snk-proces-uitgifte-certificaten-van-plan-tot-certificaat](#)
[2022-11-11-edu-nl-ru-de-lulucf-verordening-en-koolstofcertificaten-van-twee-walletjes-eten](#)
[2023-02-08-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-nationaleco2markt-nl-over-snk-wie-zijn-onze-deelnemers](#)
[2023-09-00-probos-biomassalobby-debossenmakelaar-stichting-nationale-koolstofmarkt-snk](#)
[2023-10-03-ftm-greenchoice-blijft-achter-de-keuze-voor-fictieve-co2-certificaten-staan](#)
[2023-10-03-jin-bio-based-economy-and-bioenergy-biomassalobby-adviesbureau-van-catrinus-jepma-edu-nl-rug](#)
[2024-01-21-mylene-zambon-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-en-south-pole-project-manager-linkedin-profiel](#)
[2024-01-21-biomassalobby-bv-nl-hollandseweg-7-wageningen-probos-sbh-vhn-aviv-ewpvmg-pefc-kbnl-vnbl-knb-face-fff-fff-borgman-treest](#)
[2024-01-21-nationaleco2markt-over-snk-wie-zijn-onze-deelnemers](#)
[2024-01-22-joris-hogenboom-oprichter-bestuurslid-snk-nationale-koolstofmarkt-directeur-natuur-en-milieu-utrecht-docent-wur](#)
[2024-01-22-janpieter-peijs-oprichter-snk-nationale-koolstofmarkt-staatsbosbeheer-bv-duurzame-energie-adviseur](#)
[2024-01-22-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-kvk-76727734-oprichter-joris-hogenboom-van-natuur-en-milieu](#)
[2024-01-23-hans-warmenhoven-gov-nl-minez-senternovem-advisor-ebn-bv-de-gemeynt-boardmember-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt](#)
[2024-01-23-jin-adviesbureau-catrinus-jepma-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-green-deal-koolstofcertificaten-klimaat-eu-ets-co2](#)
[2024-02-20-wytze-van-der-gaast-professor-hanze-directeur-stichting-nationale-koolstofmarkt-onderzoeker-adviesbureau-jin](#)
[2024-02-20-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-nationaleco2markt-nl-over-snk-organisatie-bestuur](#)
[2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer](#)

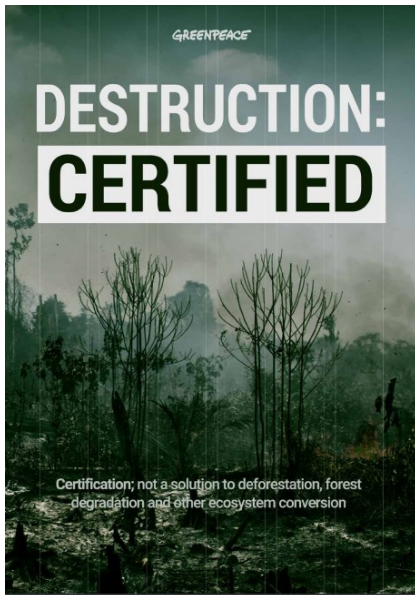
Rapporten en nieuwsartikelen over FSC en greenwashing

Sinds de eeuwwisseling worden er rapporten gepubliceerd over het Forest Stewardship Council (FSC) waarin veelvuldig wordt aangegeven dat er sprake is van belangenverstrengeling, greenwashing, en natuurvernietiging dankzij het FSC waarin o.a. FSC-Nederland benoemd wordt. Ook dit jaar zijn er weer meerdere rapporten gepubliceerd. We zouden graag een reactie ontvangen van het FSC-Nederland op de rapporten van dit jaar:

[2002-11-14-rff-trading-in-credibility-the-myth-and-reality-of-the-forest-stewardship-council-fsc](#)
[2009-05-12-greenpeace-the-dutch-economic-contribution-to-deforestation-and-forest-degradation-in-indonesia-and-malaysia-1995-2007](#)
[2014-02-25-fsc-watch-a-chance-to-ask-fscs-director-of-strategic-development-some-questions](#)
[2018-03-26-greenpeace-verandering-in-het-greenpeace-lidmaatschap-van-de-forest-stewardship-council-fsc](#)
[2020-12-09-investico-hoe-estse-bomen-worden-opgestookt-in-onze-centrales](#)
[2021-03-10-greenpeace-certification-schemes-such-as-fsc-are-greenwashing-forest-destruction](#)
[2021-03-15-greenpeace-report-certification-not-a-solution-to-deforestation-forest-degradation-and-ecosystem-conversion](#)

In het ‘[Destruction: Certified](#)’ (2021) rapport van Greenpeace International wordt specifiek verwezen naar het destructieve Nederlandse biomassebeleid en de belangenverstrengelingen:

Certified companies, including with the widely-known FSC label, are reportedly linked to forest destruction, land disputes and human rights abuses warns a new report from Greenpeace International. Destruction: Certified, released today, shows that many certification schemes used for products such as palm oil and soya for animal feed are, in fact, effectively greenwashing destruction of ecosystems and violations of Indigenous and labour rights. Certification fails to tackle the core issues they claim to address.

3 Two examples in the Netherlands are (...) ADBE for biomass subsidies (see <https://adviescommissiedbe.nl>). In both cases the assessment committees have experts that have clear links to the forest or timber or biomass sector. Their independence can therefore be questioned.

4 For example, in the Netherlands, in the case of subsidies for co firing biomass for four coal-fired power plants - the so-called SDE+/SDE++ scheme – the Dutch Minister of Economic Affairs and Climate Policy decided in Q3 2018 not to follow the advice of the independent assessment committee that is tasked with advising the minister because it did not lead to enough certification schemes being recognized; he instead made an exception and accepted the FSC and PEFC schemes for an interim period until the end of 2019, even though the PEFC was the weakest of all certificates being assessed. This is the 'Exception in 2019' mentioned on the Netherlands Enterprise Agency website (see Netherlands Enterprise Agency, Sustainability criteria for solid biomass under the SDE+/SDE++ scheme [Website]). While the details of this exception are no longer visible on this page, the category 1 and 2 overview document shows that the PEFC-approved schemes (ATFS and SFI) have the lowest scores of the approved schemes.

Bronnen:

[2021-03-10-greenpeace-certification-schemes-such-as-fsc-are-greenwashing-forest-destruction](#)

[2021-03-15-greenpeace-report-certification-not-a-solution-to-deforestation-forest-degradation-and-ecosystem-conversion](#)

[2021-07-09-fsc-watch-channel-4-exposes-fsc-s-lobbying-for-weakening-eu-forest-biomass-rules](#)

[2023-06-15-nrdc-biofuelwatch-dwa-sef-brandbrief-cie-ezk-ronde-tafel-biomassa-tekortkomingen-sbp-en-fsc-cert-en-rol-martin-junginger](#)

[2023-06-15-nrdc-biofuelwatch-dwa-sef-letter-cie-ezk-round-table-biomass-shortcomings-sbp-and-fsc-cert-and-role-martin-junginger](#)

[2023-12-11-fsc-watch-estonia-five-members-withdrew-from-the-fsc-because-the-certificate-does-not-guarantee-the-protection-of-forest](#)

[2024-03-12-fsc-watch-ikea-and-the-forest-stewardship-council-dont-believe-the-greenwashing](#)

- Five green labels – FSC, RTRS, RSPO, Fairtrade International and Rainforest Alliance – were the focus of a new study in Forest Policy and Economics, representing EUDR-covered commodities timber, rubber, soy, palm oil, coffee and cocoa
- The study found that none is fully aligned with the most important requirements of the EUDR relating to deforestation and legality
- The study also found that all schemes assessed had a lenient attitude towards non-compliance, with actors being allowed to retain certification despite violating laws, increasing the risk of EUDR non-compliance
- Earthsight has previously highlighted that this is because the burden of proof set by certification schemes, which allows entities to retain certification status despite glaring evidence of wrongdoing, is the opposite of the EUDR's 'negligible risk' approach
- The study provides fresh evidence for why policymakers must continue to ensure that such schemes are not relied on for EUDR implementation, either in theory or practice
- Though some schemes are in the process of introducing changes in light of EUDR requirements, early indications are that these will be insufficient to address the many flaws identified

Bronnen:

[2024-04-18-sciencedirect-voluntary-sustainability-standards-to-cope-with-new-eu-regulation-on-deforestation-a-gap-analysis](#)

[2024-08-15-earthsight-academic-study-confirms-green-labels-like-fsc-fall-short-of-requirements-set-by-upcoming-eu-deforestation-law](#)

Voluntary certification schemes very similar to those now central to RED have long been subject to detailed critiques and large amounts of evidence of ineffectiveness and consequent greenwashing. Foremost amongst these has been the Forest Stewardship Council (FSC), upon which some of the schemes now operating under RED appear to have been modelled, and which operate in very similar ways.

The FSC has been highly controversial since shortly after it was established in 1993, with hundreds of examples of certificates being issued to forestry companies not compliant with the FSC principles and criteria or national standards.¹⁴ These non-compliant certificates have often involved certification bodies now employed by the RED voluntary schemes. Numerous leading environmental organisations such as Greenpeace International and Friends of the Earth quit their memberships of the FSC over failure of the organisation to improve, despite years of calls for reform.¹⁵

The structural problems of the FSC has been detailed in at least two major studies, the first of which dates from 2002,¹⁶ and the second in 2021.¹⁷ Lessons could well have been learned from these in the RED legislation, but in fact on some issues – such as transparency – voluntary schemes now recognised by RED are allowed to operate to even lower standards than the FSC.

Certification under FSC is, in practice, an important part of the functioning of some of the RED schemes, such as SBP, where FSC Controlled Wood and Chain of Custody certificates (along with Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) certification) are used by forest biomass producers to indicate their sustainability and integrity of supply chains. Both these forms of certificate have been subject to accusations of unreliability, the former because it does not require any on-site audits, and rests in fact on a desk-based risk-assessment process.¹⁸

Doubts and concerns about relying on voluntary schemes have been raised from the outset. Even before the first 2009 RED, other voluntary certification schemes, similar to those now central to RED – especially the Forest Stewardship Council (FSC) – had long been subject to detailed critiques and evidence of ineffectiveness and consequent greenwashing.¹⁰

Prominent members of the ISEAL Alliance, including the FSC, have been demonstrably non-compliant with multiple elements of ISEAL's Codes of Conduct for years if not decades, apparently with impunity. There is in fact no system within ISEAL to record non-conformities by its members against the various Codes of Conduct. There are no publicly documented instances of ISEAL Alliance members being suspended or expelled.

There is a requirement under the 2022 RED implementing regulation that the schemes should “to the extent possible” include “in the governance structure and decision-making a broad range of representatives from various relevant stakeholder groups”.³⁶ This form of organisation groups very different interests together as ‘stakeholders’ in the same endeavour. It replicates the model developed under schemes such as the FSC and RSPO, and has served as a very effective means of gaining legitimacy, even as the schemes’ results have become progressively less credible.

Many civil society groups have learned from previous experience in private schemes such as the FSC and the Round Table on Sustainable Palm Oil (RSPO) that their participation is usually not meaningful in terms of influencing important decisions, whilst their presence merely lends credibility. It has become clear from such experiences that multistakeholderism in private sector schemes can dissolve the important distinction (and often opposition) between rights-holders and mere vested interests, displace the role of democratic institutions, weaken the accountability of those with greater power, conceal conflict of interest, and allows capture by dominant economic interests.³⁷

Hence, in practice, the third-party certification against the sustainability criteria can rest heavily or entirely on self-reporting by the economic operator. In the case of woody biomass, the self-reporting often involves reference to other certification schemes, particularly the FSC and PEFC. Here, egregious conflicts of interest can and have arisen. As exemplified in Case Studies 1 and 2 below, audits have involved assessment of supply chains, the compliance of which

rests on FSC certificates which had been generated by the same certification body as was carrying out the RED audits (and in some cases, by the same individual auditor). The certification bodies were, in fact, certifying their own work.

There have been no on-site audits of forest supply areas at all since 2020. Enviva Ahoskie’s FSC Chain of Custody certificates have, throughout the entire period of SBP certification by SCS, also been issued by SCS.⁴⁵ None of the third-party chain of custody certifications held by Enviva require any onsite audit either. The vast majority of Enviva’s supplying forest areas have never been visited by an auditor. In practice, the compliance of Enviva’s supply base with the RED sustainability criteria is thus almost entirely dependent on the company’s own reports. The audits under SBP serve primarily to add a degree of third party credibility to what is, to all intents and purposes, a self-certification process, at least as far as maintenance of forest management standards is concerned.

The non-publication of meaningful summary audit reports, and specifically the lack of detail on nonconformities and their treatment by certification bodies makes it impossible to know – even for the Commission itself – whether the Commission’s requirements (set out in the 2022 Regulation, Art 10.3) concerning non-conformities are being respected. This includes, importantly, the categorisation of nonconformities as ‘critical’, ‘major’ or ‘minor’, the finding and treatment of which can determine whether a certificate is issued or not. The experience in other certification systems such as the FSC (including by certifiers highly active in RED certification) has been that certification bodies can and do easily downgrade or mis-categorise high-level non-conformities to ensure that a certificate is issued. The ‘closing out’ by the certifiers of high-level non-conformities on the basis of promised future actions, or the adoption of ‘paper policies’, rather than actual observed improvements to operations, has been seen to occur in other schemes.⁴⁷

Of course, if on-site audits aren’t conducted, or are minimal, then potential high-risk factors are less likely to be found, and hence on-site audits won’t be conducted in the future. There is nothing in the rules preventing conflicts of interest whereby auditors under the scheme might rely on other forms of certification (such as FSC) to check sustainability of supply chains, and where the same certification body has been responsible for that form of certification too.

All of the audits were carried out by NepCon/ Preferred by Nature – which had also been responsible for issuing Graanul’s FSC Controlled Wood certificates since 2017.⁶⁴ In other words, in terms of guaranteeing acceptability of the supplying sources, the certifier was auditing its own audits (which in the case of FSC Controlled Wood also requires no actual on-site inspection). In at least one audit, an individual member of the audit team for the SBP certification had also been responsible for signing off the corresponding FSC certificate.⁶⁵ In keeping with the way nonconformities are often resolved under the FSC system, a major non-conformity under the most recent SBP audit for sourcing from clearcutting in buffer zones around sacred forests was resolved simply by the company committing to do better in future.

ISCC has 67 ‘cooperating’ certification bodies – including SCS, Société Générale de Surveillance (SGS) and TÜV SÜD, whose audits have been found repeatedly faulty in other certification systems, not the least in the FSC. They also include Control Union, which has been removed from the RSB system. Its database suggests that it has around 7,000 EU RED-compliant certificates currently issued, making it one of the largest schemes.⁷¹ Just five certification companies – SGS, Control Union, RINA, Bureau Veritas and SCS – account for more than half of these. ISCC’s database also lists around 370 EU RED certificates which have been withdrawn. It is one of the least transparent. Whilst it seems mostly to publish summary audit reports (though not all), the content of these is very limited, making any external assessment of the certification more or less impossible.

RSB has only two audit companies accredited to it, SCS and SGS, both of which have long records of faulty certification in other systems, especially the FSC.⁷⁶ Unusually, RSB lists Control Union as a ‘former certification body’, having been “withdrawn” by in August 2022.⁷⁷ The reasons for this are not stated, but Control Union continues to operate under other schemes, including SURE, for whom it is one of the largest certifiers.

The company relies primarily on Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) and FSC certification to demonstrate the sustainability of its wood.¹⁹ In 2021, Greenpeace Netherlands published a report by the Centre for Research on Multinational Corporations (SOMO) which concluded that Estonian pellets sourced from Graanul Invest include those derived from logging in high conservation forests, watersheds, and peatland forests.²⁰ Analysis of SBP’s

Public Summary audit reports reveals that, whilst the company was first certified in 2016, it was not until January/February 2024 that any forests supplying Graanul's wood were actually visited by Preferred by Nature auditors.²¹

Bronnen:

[2024-09-24-fern-certification-of-biomass-fuels-under-the-eu-red-is-failing-to-protect-forests-and-the-climate-summary](#)

[2024-09-24-fern-why-certification-of-eu-s-biomass-energy-supplies-under-the-red-is-failing-to-protect-forests-full](#)

Persoonlijk gericht aan Wyke Smit

- 1) Los van de correcties die u heeft aangedragen, stonden er in het onderzoeksrapport nog zaken waar u nog niet van op de hoogte was en/of waar u zich zorgen om maakt?
- 2) Heeft u contact gehad met andere organisaties naar aanleiding van het lezen van ons onderzoeksrapport over de biomasselobby van Staatsbosbeheer en een aantal betrokkenen in de ambtenarij en politiek, en als dit het geval is, welke organisaties waren dat en wat was het doel van het gesprek?
- 3) Op uw LinkedIn-pagina staat dat u voor meerdere organisaties gewerkt heeft die ook betrokken zijn bij de biomasselobby. Heeft u zich in het verleden persoonlijk beziggehouden met werkzaamheden die onder onze definitie van biomasselobby zouden vallen?

Zie als voorbeeld: <https://www.linkedin.com/in/wykesmit/details/experience>

Natuurmonumenten

Als adjunctregiodirecteur was ik verantwoordelijk voor de regiobegroting en aansturing van de staf van de regio (12 mensen): ecologen, rentmeesters, programmamanagers en projectleiders, planning & control, officemanagement, adviseur vrijwilligerswerk en de medewerkers extern beleid. Ook vertegenwoordigde ik Natuurmonumenten in (bestuurlijke) overleggen en andere situaties

De Groen11

Vijftien landelijke natuur- en milieuorganisaties hebben gezamenlijk onder de naam Groene11 een klein bureau in Den Haag. Ik was verantwoordelijk voor dit bureau, informeerde en adviseerde de aangesloten organisaties over voor hen relevante ontwikkelingen in politiek en ambtelijk Den Haag en verzorgde desgevraagd de lobby voor deze organisaties. Daartoe onderhield ik nauwe contacten met relevante stakeholders met als zwaartepunt leden van de Tweede Kamer en hun medewerkers.

Vanaf begin jaren '90 verschoof onze strategie meer naar het zoeken van oplossingen, samen met de politiek en met bedrijven. Vanaf 2000 betrokken we steeds meer de maatschappij en mensen bij onze inzet voor verandering. In 2007 is de Groene11 opgestart met als doel de effectiviteit van het lobbywerk van de 13 deelnemende natuur- en milieuorganisaties naar het Nederlandse parlement te vergroten. Het beïnvloeden van beleid doen we ook op Europees niveau. [] Dankzij onze inspanningen werden in 1998 hernieuwbare energiebronnen (wind, zonne-energie, omgevingslucht-, oppervlaktewater- en aardwarmte, energie uit de oceanen, waterkracht, biomassa, rioolwaterzuiveringsgas en biogas) opgenomen in de Elektriciteitswet. Deze wet legt de organisatie en de spelregels voor de elektriciteitsvoorziening vast.

Er werkten eind 2023 56 medewerkers bij Natuur & Milieu. We verwelkomden acht nieuwe collega's en namen afscheid van zes collega's die Natuur & Milieu verlieten. Alle aantallen en percentages die betrekking hebben op de personeelsbezetting zijn inclusief de Groene11. Dat doen we onder andere in de Groene11, een samenwerkingsverband van inmiddels dertien Nederlandse natuur- en milieuorganisaties. De Groene11-medewerkers zijn onze 'ogen en oren' in Den Haag, maar vertegenwoordigen ons niet inhoudelijk. Zij werken vanuit een klein kantoor in Den Haag en zijn in dienst van Natuur & Milieu.

Bronnen:

https://natuurenmilieu.nl/app/uploads/2023_Jaarverslag-Natuur-Milieu.pdf

<https://natuurenmilieu.nl/over-ons/50-jaar>

Alvast hartelijk dank voor je reactie,

Met vriendelijke groet,

Jeroen & Marloes

Namens de Klimaatcoalitie, de Bomenbond en stichting EDSP ECO

Van: Wyke Smit (FSC-Nederland)

Verzonden: Friday, September 27, 2024 16:41

Aan: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

CC: contact@klimaatcoalitie.org; Malinda Van Den Berg (FSC-Nederland)

Onderwerp: RE: Verzoek om wederhoor, aanvulling of correcties op conceptrapport Dossier biomassalobby & bomenkap - Belangenverstrengeling politiek en directeuren Staatsbosbeheer

Beste Jeroen & Marloes,

Ik heb geen vragen meer van jullie gekregen dus ik neem aan dat alles duidelijk is en jullie geen behoefte hebben aan een gesprek. ZOowel zijn jullie uiteraard nog steeds van harte welkom.

Ik ben wel benieuwd hoe jullie proces nu verder loopt en wanneer jullie van plan zijn één en ander te publiceren.

Vriendelijke groeten,

Wyke

Van: Wyke Smit

Verzonden: Thursday, August 22, 2024 14:33

Aan: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

CC: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: RE: Verzoek om wederhoor, aanvulling of correcties op conceptrapport Dossier biomassalobby & bomenkap - Belangenverstrengeling politiek en directeuren Staatsbosbeheer

Beste Jeroen & Marloes,

Zo zijn de wereldwijde regels binnen FSC, dat de public summaries beschikbaar zijn. Dat stond ook al in mijn eerste mail. Voor inhoudelijke vragen moeten jullie bij Staatsbosbeheer of Control Union zijn, als jullie oprecht geïnteresseerd zijn in de antwoorden.

Vriendelijke groeten,

Wyke Smit

From: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Sent: Thursday, August 22, 2024 1:44 PM

To: Wyke Smit (FSC-Nederland)

Cc: contact@klimaatcoalitie.org

Subject: RE: Verzoek om wederhoor, aanvulling of correcties op conceptrapport Dossier biomassalobby & bomenkap - Belangenverstrengeling politiek en directeuren Staatsbosbeheer

Hartelijk dank voor de snelle reactie. Wij hebben de documenten gedownload. Zoals we het nu even snel kunnen beoordelen zijn het 22 documenten (waarvan een aantal auditrapporten) over de periode 2011 tot en met 2022 waarbij er zowel een Engelse als een Nederlandse versie beschikbaar is gesteld van elk document. De documenten lijken een samenvatting te zijn en in de header van de auditrapporten is het volgende opgenomen:

The first part (chapters 1 - 8) is the public summary of the report, which is published on the FSC database of registered certificates (www.fsc-info.org). The full audit report (including the public summary) is sent to the client and contains detailed information about the client's forest management. The full report can only be reviewed by authorized Control Union and FSC staff and reviewers who are bound by confidentiality agreements.

Het eerste deel van het rapport (hoofdstukken 1 t/m 8) is de publieke samenvatting, die op de FSC-website (www.fsc.org) en op de website van CUC (www.controlunion.com/certification) wordt gepubliceerd. Het volledige rapport (inclusief de publieke samenvatting) wordt naar de klant gestuurd en bevat gedetailleerde informatie betreffende het bosbeheer van de klant. Het volledige rapport kan alleen worden ingezien door geautoriseerde medewerkers van Control Union en FSC die gebonden zijn aan vertrouwelijkheids overeenkomsten.

Waarom kan het volledige rapport enkel worden ingezien door geautoriseerde medewerkers van Control Union en FSC die gebonden zijn aan vertrouwelijkheidsovereenkomsten?

We hebben alvast even de documenten bekeken en wat opvalt is dat er heel veel herhaling van bestaande bevindingen zijn opgevoerd waardoor het lijkt alsof de desbetreffende Staatsbosbeheerregio/organisatie een uitgebreide controle heeft ondergaan maar in de praktijk betreffen de bevindingen steeds dezelfde punten door de jaren heen verspreid over meerdere regio's. Gezien het aantal Staatsbosbeheerregio's en organisaties (20 FMU's) die onder het FSC-certificaat vallen, lijkt er relatief summier gecontroleerd te zijn.

In de rapporten staan een aantal zaken waarvan we het opmerkelijk vinden dat deze zaken zich sinds 2011 nog altijd voordoen. De eerste Staatsbosbeheer FSC-certificeringen zijn namelijk al eind vorige eeuw verstrekt ondanks een flink aantal bevindingen van gebreken en vanaf 2011 en in de jaren daarna zien we in de rapporten dat diezelfde gebreken nog steeds geconstateerd worden. Deze gebreken hebben echter geen consequenties voor de FSC-certificering van Staatsbosbeheer. Wij begrijpen niet dat er geen consequenties worden verbonden aan deze bevindingen. Hieronder een aantal voorbeelden van de geconstateerde gebreken uit de auditrapporten:

Formerly 19 FMUs were included under the current certificate. This has now been extended to include a total of 20 FMUs. The scope includes the sale of round timber and firewood, hardwood and softwood.

Description of non-conformity: Er is geen centraal overzicht van de gebieden met HCV's. [High Conservation Values (HCV's) Gebieden met een uitzonderlijk hoge concentratie van zeldzame of (met uitsterven) bedreigde soorten etc.] Dit geldt met name voor HCV 3 en 6: deze zijn aanwezig maar dit zijn punten waarvan geen centraal overzicht is. Ook van de HCV 4 zijn wel kaarten aanwezig, maar is geen centraal totaal bekend. Omdat de locaties niet centraal zijn geïdentificeerd of verzameld, is er ook geen landelijk overzicht welke gebieden en totale oppervlaktes er zijn per HCV. Daarnaast is het ook niet duidelijk dat de inbreng van nationale en/of regionale deskundigen deze beoordeling ondersteunt (de afstemming is niet gedocumenteerd er is geen overzicht welke laat zien dat voor alle HCVcategorieën relevante deskundigen zijn gehoord).

Description of non-conformity: Forestry regulations are not fully being encompassed by Staatsbosbeheer [SBB] staff. Supervision of contract operations appears unclear. Staatsbosbeheer Dienstverlening [SBB DV] take on responsibilities for contractor operations in regard to timber harvesting. There is no document evidence held by SBB to demonstrate that ARBO and ERBO regulations are checked and monitored by SBB DV, or by SBB before and during operational working. Verbal checks were noted by some SBB District staff, whilst others confirmed that no checks were required, as this is considered as the responsibility of SBB DV. There lacks a Protocol at Regional level. Forestry staff interviewed at Site 1 and Site 2 were unaware of elements of Bosschap requirements. In the most serious of cases, one contractor was using an unregistered sun-contractor in contravention of regulations. Examples indicated repeated incorrect reference to Bosschap 20 December 1995, when the current regulations are: Bosschap 15 January 2007. Staff appeared to be uninformed of correct regulations. No evidence of Risk Assessment was demonstrated as required by Bosschap Liability in Nature Guide.

Description of non-conformity: The (work) instructions for the whole forest management process, such as for example harvesting, should be documented, instructed and supervised. If the situation requires this, the staff members get additional training. All results of the process are being monitored. The proceedings should be supervised. The process is not unambiguous within the region; documentation, instruction and supervision are lacking. This has been observed in all forest management units.

Description of non-conformity: Staatsbosbeheer stelt als eis dat alle bosaannemers Erbo-gecertificeerd zijn of gelijkwaardig. Wat gezien wordt als gelijkwaardig is niet vastgelegd en derhalve ook niet bekend bij de medewerkers (beheer en inkoop). Daarnaast blijkt uit interviews en beoordeling van enkele inkooptrajecten en inschrijvingen dat er vooraf niet actief gecontroleerd wordt welke 'gelijkwaardige' certificaten (of andere bewijzen) een gecontracteerde

aannemer bezit. Het ontbreken van deze twee elementen heeft als gevolg dat er vooraf niet geborgd is door Staatsbosbeheer dat een aannemer in staat is om veilig te werken conform de eisen uit de FSC-standaard.

Description of non-conformity: In beheereenheid Achterhoek wordt er sinds kort gebruik gemaakt van een agrarische natuurvereniging (Vala, vereniging agrarisch landschap achterhoek – 't onderholt). Deze vereniging bestaat uit lokale agrariërs die vanuit de Vala (bos)werkzaamheden uitvoeren zoals zagen en versnipperen. Er is vooraf niet door de medewerkers van Staatsbosbeheer gecontroleerd waaruit blijkt dat deze agrarische natuurvereniging voldoet aan de minimale veiligheidseisen die Staatsbosbeheer stelt. Daarnaast stelde medewerkers van de beheereenheid tijdens een rondgang vast dat er getwijfeld werd of er op dat moment veilig (en veilige machines) gewerkt werd. Deze (al dan niet terechte) constatering heeft niet geleid tot ingrijpen om vast te stellen of er inderdaad veilig gewerkt wordt. Ook zijn er naderhand geen maatregelen getroffen om te beoordelen of de betreffende partijen beschikken over de juiste certificaten of andere bewijzen waar uit blijkt dat ze voldoen aan de minimale eisen die Staatsbosbeheer stelt.

Description of non-conformity: Conversion of 75 ha of forest land at FMU Heeze, Strabrecht Forest to Natura 2000 target land types [heath and sand dune] is underway although conversion has not been approved through Environmental Permit requirements under Dutch law. It is understood that Forest Act Articles 1-3 permit removal of trees in circumstances where trees will be replaced either by planting or by natural regeneration, but does not permit removal of trees where a different land type will be created when pursuing Natura 2000 targets.

Description of non-conformity: No records were available confirming ERBO and BOSSCHAP registration for timber harvesting or for self employed private contractors, or to confirm that Liability Insurance is held. Timber contractor ERBO registration checks were not demonstrated through record keeping. There is no clear system for monitoring/SUPERVISION of ARBO and Bosschap regulations for all workers.

Description of non-conformity: Yield data is produced from inventories supplied by third party contractors, giving a full breakdown of species, tree size, volume per compartment. At District 5. Peel en Kempen an opportunity to discuss arrangements with Staatsbosbeheer Dienstverlening [SBB DV] was taken. SBB DV harvesting manager explained arrangements for harvesting. As regards Volume and inventory data; this is supplied by Staatsbosbeheer [SBB] to SBB DV who enter the Inventory data onto their database for planning purposes. SBB receive no actual cut figures. SBB DV's computer system does not presently account for figures at compartment level. Contracts are made up of several compartments of similar quality timber to make harvesting contracts cost effective. The figures provided by SBB may be supplied for periods of more than one year. Therefore yield figures are assumed from the inventory data supplied, and it cannot readily be confirmed whether planned production units are harvested in the planned annual budget as the decision for harvesting lies with SBB DV. Yield estimates are not compared with Yield actual and therefore annual yield is difficult to quantify accurately.

Description of non-conformity: Clear work instructions must be demonstrated for operational work, especially in regard to contract arrangements with Staatsbosbeheer Dienstverlening [SBB DV]. There is a gap in communication once the contract has started and it is not clear if Start Up meeting instructions are followed as there is no subsequent record keeping confirming this. Discussions were held in regard to SBB DV supplying records of its confirmation that Start UP meeting instructions and Risk Assessment are complied with. The same issue is found concerning private contracts and volunteer working.

Description of non-conformity: Not in all visited management units (Meinweg, Groote Peel, Meierij), the motivation for the use of chemical pesticides is described clearly, based on multi-year planning to control undesirable species the way this was planned, with the presumed decrease in the amount of pesticides used.

Description of observation: Private Contracts [Koopovereenkomst] operate within forestry regulations and may be placed with individuals who must work in pairs but who are not businesses and mostly not registered with ERBO. There is a possibility that private contracts may be placed with individuals who are be operating a business and therefore would come under ERBO registration requirements. In one example, a private contract exceeded the permitted Staatsbosbeheer limit of 15 CU m per year [Contract 8407 at District 3. West Brabant, Beheereenheid Markiezaat], where the contract volume was 30 cu m.

Description of non-conformity: When firewood is sold to individuals, who harvest the wood by themselves or work the wood at the site, demonstrable and documented monitoring of flora- and fauna aspects of the location is lacking. This applies to all FMU's.

Description of non-conformity: In Utrecht-Oost is biomassa geoogst op bodems die volgens de interne richtlijn te arm zijn, deze kaartlaag was niet bekend.

Description of non-conformity: During harvest of biomass more road damage has occurred, because of more travel movements

Description of non-conformity: Staatsbosbeheer Oost kan geen document overleggen van de eerste overdracht van het hout waarin de minimale FSC vereisten in vermeld zijn.

Description of non-conformity: Afstemming met aannemer via Buitenzaken is niet altijd voldoende om effectieve monitoring te kunnen garanderen: • incident waarbij werkzaamheden zijn uitgevoerd voor overdacht van alle gedragscodes; • evaluatie van werkzaamheden niet structureel vastgelegd en beschikbaar voor de beheerder; • evaluatie niet aantoonbaar in aanwezigheid of samenspraak met de beheerder uitgevoerd; • (bijna) ongevallen registratie/evaluatie en opvolging is niet aantoonbaar.

Description of non-conformity: All FMU's: There is no registration of the follow-up / feed-back / handling of complaints and / or remarks. An overview of all remarks per FMU is lacking.

Description of non-conformity: Adaptations of the operational plans (UP's) are lacking; besides that, it seems a new style of operational plans is implicitly being implemented by the introduction of Harvest and Regeneration Plans. Carried out Impulse Harvest (impulskap) is sometimes contrary to the principles of a UP. Integration of new insights are not being described and implemented. Most UP's are outdated and are prolonged for a short period. These period come to an end soon. This can be seen as a risk of non-compliance with indicator 7.2.1.

Description of non-conformity: It cannot be proven that during harvesting and forwarding operations existing (harvesting) infrastructure of roads, paths and tracks is used as much as possible. The Code of Conduct (Gedragscode) forest management 2010-2015 requires this. It has been observed in all FMU's.

Description of non-conformity: Before the start of forest operations an inventory of possibly present flora and fauna is necessary. There is no clear uniform working method, with which can be complied to 6.2.1a, and by the use of which the Code of Conduct (forest and nature management) is correctly implemented.

Description of non-conformity: Evaluation of wood harvest was not carried out consistently.

Description of observation: The amount of dead wood is demonstrably increasing with current management. There are specific measures where the dead wood remains very low. However, in some locations the amount of thick deadwood appears to be (and remain) very low after the wood harvest. The strategy for increase could be strengthened by seeing if there is more consistent instructions for the operator to ensure that the amount of deadwood is boosted by the timber harvest.

Gebrek aan begrip van FSC P&C, mbt toezicht/monitoring van gezondheid en veiligheidsverantwoordelijkheden. Het risico bestaat dat de boswet wordt geschonden voor wat betreft omvorming van bos naar Natura2000 doelgebieden. Verklaring die een 5-jarig commitment jegens FSC P&C zou bevestigen, was niet aanwezig. Beboste gebieden die in gebruik zijn door derden kunnen niet worden beschouwd als zijnde in overeenstemming met indicator 1.6.4.

Gebrek aan bewijs in de vorm van documenten dat door het toezicht op de werkzaamheden instructies ook daadwerkelijk worden opgevolgd.

Actuele gegevens mbt houtopbrengst waren niet beschikbaar op districtsniveau, waardoor het moeilijk was om de geschatte opbrengst te vergelijken met de daadwerkelijke productie. Uit documenten mbt verkoop van hout werd niet duidelijk in hoeverre aan de vereisten van COC documentcontrole werk voldaan.

Alvast hartelijk dank voor je reactie,

Met vriendelijke groet,

Jeroen & Marloes

Namens de Klimaatcoalitie, de Bomenbond en stichting EDSP ECO

Van: Wyke Smit (FSC-Nederland)

Verzonden: Thursday, August 22, 2024 11:21

Aan: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

CC: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: RE: Verzoek om wederhoor, aanvulling of correcties op conceptrapport Dossier biomassalobby & bomenkap - Belangenverstrengeling politiek en directeuren Staatsbosbeheer

Beste Jeroen & Marloes,

[FSC Search](#) ik denk dat je ze via deze link vindt. En anders type je hier Staatsbosbeheer in, pak je het bovenste certificaat (want dat is het FM ofwel bosbeheercertificaat) en klik je op documents.

Vriendelijke groeten, Wyke Smit

From: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Sent: Thursday, August 22, 2024 11:09 AM

To: Wyke Smit (FSC-Nederland)

Cc: contact@klimaatcoalitie.org

Subject: RE: Verzoek om wederhoor, aanvulling of correcties op conceptrapport Dossier biomassalobby & bomenkap - Belangenverstrengeling politiek en directeuren Staatsbosbeheer

Beste Wyke,

Hartelijk dank voor je uitgebreide reactie. We gaan er vanaf 1 september mee aan de slag.

In je reactie geef je o.a. het volgende aan:

“Bosbeheerders worden één voor één lid en krijgen individuele interne audits en steekproefsgewijs externe audits. Overigens valt Staatsbosbeheer niet onder de groeps certificering maar heeft een individueel certificaat, en krijgt ieder jaar audits. De rapporten van deze audits zijn openbaar.”

Mocht dat zo zijn dan zijn we daar natuurlijk heel erg blij mee. Zou je ons de locatie/link willen sturen waar we die auditrapporten kunnen vinden?

Wij konden enkel nog hele oude auditrapporten die van het begin van de eeuw opgesteld zijn en enkel nog in het internet archief te vinden waren (dus niet via zoekmachines te vinden zijn).

Als we bijvoorbeeld zoeken op de FSC-certificering van Staatsbosbeheer dan komen we uit op het volgende dashboard van FSC:

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoian2U3NGMyNWEtZTAxNS00MzVhLWExNmMtOTlhZjdiYjQ4MWNkIiwidCI6IjE5NGU2OWRlLWVmNjUtNDk2Yi05NmE5LTVkNTZiZWxZDI5MSIsImMiOiJ9>

FSC CERTIFICATES PUBLIC DASHBOARD

2024-08-22 02:30:14
Data last updated

Search by Licence Code, Certificate Code, or Name, Local Name or State/Province

Staatsbosbeheer

Certificate Type

- FM/COC
- (Leeg)

Output Category

Zoeken

- Alles selecteren
- FSC 100%

Certificate Status

- Terminated
- Valid

Certification Body

- CU

Country/Area

Zoeken

- Netherlands

Tree Species

Zoeken

- Alles selecteren
- Abies
- Acer
- Aesculus
- Aesculus hippocastanum L.

Role

- Certificate holder

Product

Zoeken

- Alles selecteren
- W1 Rough wood
- W11 Wood for construction
- W13 Outdoor furniture and gardening

Licence	Certificate Code	Cert Status	CW DDS	Date From	Valid To	Organization Name	Role	Site status	State/Province	Country/Area
FSC-C003956	CU-FM/COC-016655	Valid	No	2021-10-14	2026-10-13	Staatsbosbeheer	Certificate holder	Valid	Utrecht	Netherlands
FSC-C011567	CU-COC-011753	Valid	No	2019-12-10	2024-12-09	Staatsbosbeheer	Certificate holder	Valid		Netherlands

Als we vervolgens online zoeken op de volgende FSC-licentie of certificaat codes van Staatsbosbeheer:

FSC-C003956 CU-FM/COC-016655
FSC-C011567 CU-COC-011753

Dan komen we enkel het [2001-05-29-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-limburg-oost-brabant.doc](#) audit rapport tegen (zie de bijlage):

Staatsbosbeheer **region Limburg-Oost Brabant**
The Netherlands

Skal-FM/CoC-016655

Certification report Skal-FM/CoC-016655-2001-1-JK (07 March 2002)

Alvast hartelijk dank voor je reactie,
Met vriendelijke groet,
Jeroen & Marloes
Namens de Klimaatcoalitie, de Bomenbond en stichting EDSP ECO

Van: Wyke Smit (FSC-Nederland)

Verzonden: Wednesday, August 21, 2024 10:31

Aan: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: RE: Verzoek om wederhoor, aanvulling of correcties op conceptrapport Dossier biomassalobby & bomenkap - Belangenverstrengeling politiek en directeuren Staatsbosbeheer

Beste Marloes en Jeroen,

Ik krijg een foutmelding via het reactieformulier dus daarom onze bijdrage via de mail.

Vriendelijk dank voor het toezenden van jullie rapport en de mogelijkheid hierop te reageren. In het rapport staan verschillende onjuistheden en onzorgvuldigheden. In uw woorden dat er sprake is van een accurate en evenwichtige weergave is van de situatie herkennen wij ons niet. Het rapport bevat veel herhalingen, ook van onjuiste informatie zoals die hieronder, en niet onderbouwde verdachtmakingen. Wij trachten de meest pregnante feitelijke onjuistheden hier te benoemen en verzoeken u deze op alle plekken in het rapport te wijzigen.

De belangrijkste zijn:

FSC-groeps-certificering. Wat jullie hierover op meerdere plekken zeggen is onjuist. Er is in Nederland een (1) FSC-groeps-certificaat onder leiding van de Unie van Bosgroepen. Bosbeheerders worden één voor één lid en krijgen individuele interne audits en steekproefsgewijs externe audits. Het is dus onjuist dat organisaties tegelijk en zonder controle gecertificeerd kunnen worden. Graag aanpassen (Overigens valt Staatsbosbeheer niet onder de groeps-certificering maar heeft een individueel certificaat dus de relevantie is sowieso mij niet geheel helder) p. 194: In het hoofdstuk 'Bos & biomassa-certificering' leggen we ook uit dat elk bos & biomassa-certificeringslabels zoals FSC, GGL, Better Biomass (NTA8080) opgezet en beheerd wordt door de betaalde pro-biomassalobby Dit is onjuist en een ongefundeerde beschuldiging, graag aanpassen. [We hebben deze laatste zin t.a.v. p. 194 naar boven gehaald omdat we hieronder meerdere keren met verschillende voorbeelden aantonen wat we beweren. Daarnaast hebben we in het onderzoeksrapport zeer veel additionele onderbouwing opgevoerd. Zie hoofdstuk 'Bos & biomassa-certificering'].

Reactie EDSP ECO

Zie hoofdstuk FSC-groeps-certificering:

We hebben het hoofdstuk FSC-groeps-certificering in ons onderzoeksrapport toegevoegd om meerdere punten duidelijk te maken. Ten eerste wilden we laten zien dat Staatsbosbeheer bij aanvang per Provincie een eigen FSC-certificaat had, wat vervolgens werd veranderd naar een certificaat per regio (Noord, Oost, Zuid, West) wat vervolgens wederom werd veranderd naar een enkel certificaat voor heel Staatsbosbeheer. We hebben in ons onderzoeksrapport aangetoond dat de FSC-audits sinds voor de eeuwwisseling een groot aantal gebreken toont zonder dat dit consequenties heeft voor de FSC-certificering en dat de auditrapporten van een gebrekkige kwaliteit zijn en dat deze opgesteld zijn door controleurs die een belang hebben in de biomassa-keten. Ten tweede wilden we laten zien dat zowel de interne als externe audits voor een groeps-certificaat zoals verstrekt aan de Unie van Bosgroepen waar bijna 80 organisaties onder één enkel FSC-groeps-certificaat vallen (maximaal 150 organisaties per certificaat) zeer sporadisch voorkomt en dat ook voor de FSC-groeps-certificaten meerdere controleurs een groot financieel belang hebben in de biomassa-handel. We hebben hieronder de hoofdstukken met die uitleg nog een keer toegevoegd.

Zie hoofdstuk SKAL / Control Union FSC-certificering voor Staatsbosbeheer

Als je in de Wayback Machine/ het Web archief naar de website van SKAL International gaat en de datum van 19 oktober 2003 aanklikt en naar de [publicatiepagina voor de FSC-certificaten doorklikt](#) dan zie je een overzicht van o.a. de FSC-rapportages voor de Staatsbosbeheer regio's per Provincie. Bij elk bestand staat de naam van de persoon die het bestand als laatste heeft bewerkt. De naam Johan Maris zien we alleen bij de .doc bestanden voor Staatsbosbeheer. De rapportages die niet voor Staatsbosbeheer gemaakt zijn, zijn bewerkt door overige medewerkers van SKAL. In een aantal van die door Johan Maris opgevoerde bestanden wordt o.a. verwezen naar [Staatsbosbeheer directeur Zwier van Olst](#).

Bijbehorende datums

Laatst gewijzigd 29-Jul-03 14:38

Gemaakt 29-Jul-03 14:32

Laatst afgedrukt 18-Mar-03 14:18

Laatst gewijzigd door jmaris

Bron: [2003-skal-johan-maris-last-edit-staatsbosbeheer-fsc-certification-documents.zip](#)

Zie hoofdstuk FSC-certificering Staatsbosbeheer

Forestry - Public certification summary reports		Description and file	Version	Last update
Skal-fm/coc-008506		Koninklijke Houtvesterij Het Loo, The Netherlands. [008506-2002-1-MV PS.pdf , 586 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008512		Gemeente Apeldoorn (municipality of Apeldoorn), The Netherlands. [008512-2002-1-JK (PS).pdf , 345 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008513		Gemeente Lelystad (municipality of Lelystad), The Netherlands. [008513-2002-1 PS.pdf , 766 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008520		Staatsbosbeheer (regio Flevoland - Overijssel), The Netherlands. [008520-2002-1 PS 2002.pdf , 1,044 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008521		Freie und Hansestadt Hamburg, Umweltbehörde (Ökologische Forst- und Landwirtschaft), Germany. [008521-2002-1 PS.pdf , 344 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008524		Staatsbosbeheer (regio Groningen - Drenthe), The Netherlands. [008524-2002-1 PS.doc , 618 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008560		Gemeinde- und Städtebund Rheinland-Pfalz, Germany. [Skal-fmu-8560.doc , 883 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-011833		Unie van Bosgroepen, The Netherlands. [Skal-FMCoC-011833.doc , 692 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-013958		Nyírségi Erdészeti Részvénytársaság (Nyírerdő Rt.), Hungary. [Skal-fmu-13958.doc , 3,102 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-013958 (Hungarian translation)		Nyírerdő Rt Hungarian translation [Skal-FMCoC-013958HUN.doc , 1,151 kb]	1.0	25/07/2003
Skal-fm/coc-016655		Staatsbosbeheer region Limburg-Oost Brabant, The Netherlands. [Skal-fmu-16655.doc , 724 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-016656		Staatsbosbeheer region West Brabant-Deltagebied, The Netherlands. [Skal-fmu-16656.doc , 715 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-016657		Staatsbosbeheer region Fryslân, The Netherlands. [Skal-fmu-16657.doc , 702 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-016659		Staatsbosbeheer Region Zuid-Holland-Utrecht, The Netherlands. [Skal-fmu-16659.doc , 834 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-016660		Staatsbosbeheer regio Noord-Holland, The Netherlands. [Skal-FMCoC-016660.doc , 347 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-FM/CoC-018684		Smith Gore, Scotland [018684-2002-1-CP.pdf , 1,378 kb]	1.0	18/09/2003
Skal-fm/coc-019553		Mecseki Erdészeti Részvénytársaság (Mecseki Forestry Inc.), MEFA RT., Hungary. [Skal-FMCoC-019553.pdf.pdf , 1,019 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-020541		Maracai Florestal e Industrial Ltda., Brazil. [Skal-FMCoC-020541UK word.doc , 1,022 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-020541 (Portugeese translation)		Maracai Florestal e Industrial Ltda., Brazil (Portugeese translation). [Skal-fmu-20541PORT.doc , 1,097 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-021452		Somogyi Erdészeti es Faipari Rt (SEFAG Rt), Hungary. [Skal-FMCoC-021452.pdf , 665 kb]	1.0	14/02/2003
Forestry - Official FSC documents		Description and file	Version	Last update
FSC principles and criteria		Official FSC principles and criteria, Document 1.2, revised February 2000. [FSCPrinciplesAndCriteria.pdf , 57 kb]	1.2	14/02/2003

Bron: www.skalint.com/homepage/publications/downloadpage/downloadpage.asp?DownloadPage_ID=18

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjo1N2U3NGMyNWZlZTExNS00MzVhLWExNmMtOTlhZjZiYjQ4MWNkIiwidCI6IjE5NGU2OWRiLWVmNjUtNkY2Y05NmE5LTVkNTZiZWxZDI5MSIsImMiOjI9>

CERTIFICATE STATUS	LICENCE	CERTIFICATE CODE	ORGANIZATION	ROLE	COUNTRY/AREA
VALID	FSC-C011567	CU-COC-011753	Staatsbosbeheer	Certificate holder	NETHERLANDS
VALID	FSC-C003956	CU-FM/COC-016655	Staatsbosbeheer	Certificate holder	NETHERLANDS
TERMINATED	FSC-C005179	CU-FM/COC-016660	Staatsbosbeheer regio Noord-Holland	Certificate holder	NETHERLANDS
TERMINATED	FSC-C022601	CU-FM/COC-016657	Staatsbosbeheer Region Fryslân	Certificate holder	NETHERLANDS
TERMINATED	FSC-C002018	SGS-FM/COC-0226	Staatsbosbeheer Region Gelderland	Certificate holder	NETHERLANDS
TERMINATED	FSC-C003281	CU-FM/COC-008524	Staatsbosbeheer, Regio Noord	Certificate holder	NETHERLANDS
TERMINATED	FSC-C009970	CU-FM/COC-801833	Staatsbosbeheer, Regio Oost	Certificate holder	NETHERLANDS
TERMINATED	FSC-C005083	CU-FM/COC-016659	Staatsbosbeheer, Regio West	Certificate holder	NETHERLANDS

Licence	Certificate Code	Cert Status	CW DDS	Date From	Valid To	Organization Name	Role	Site status	State/Province	Country/Area
FSC-C003956	CU-FM/COC-016655	Valid	No	2021-10-14	2026-10-13	Staatsbosbeheer	Certificate holder	Valid	Utrecht	Netherlands
FSC-C011567	CU-COC-011753	Valid	No	2019-12-10	2024-12-09	Staatsbosbeheer	Certificate holder	Valid		Netherlands
FSC-C003281	CU-FM/COC-008524	Terminated	No	2014-04-25		Staatsbosbeheer, Regio Noord	Certificate holder	Terminated		Netherlands
FSC-C005083	CU-FM/COC-016659	Terminated	No	2014-04-25		Staatsbosbeheer, Regio West	Certificate holder	Terminated		Netherlands
FSC-C009970	CU-FM/COC-801833	Terminated	No	2014-04-25		Staatsbosbeheer, Regio Oost	Certificate holder	Terminated		Netherlands
FSC-C005179	CU-FM/COC-016660	Terminated	No	2007-02-27	2007-11-20	Staatsbosbeheer regio Noord-Holland	Certificate holder	Terminated		Netherlands
FSC-C022601	CU-FM/COC-016657	Terminated	No	2007-02-27	2006-11-01	Staatsbosbeheer Region Fryslân	Certificate holder	Terminated		Netherlands
FSC-C002018	SGS-FM/COC-0226	Terminated	No	2004-02-11	2004-02-11	Staatsbosbeheer Region Gelderland	Certificate holder	Terminated		Netherlands

Bron: [2023-12-14-staatsbosbeheer-fsc-certificering-overzicht-vanaf-1998-waar-oo-zwier-van-olst-bij-meerdere-aanvragen-betrokken-is](#)

Zie hoofdstuk FSC-auditrapporten Staatsbosbeheer

Wij konden voor Staatsbosbeheer enkel nog hele oude FSC-auditrapporten vinden die in het begin van de eeuw opgesteld zijn en enkel nog in het internetarchief te vinden waren (dus niet via zoekmachines te vinden zijn). Als we bijvoorbeeld zoeken op de FSC-certificering van Staatsbosbeheer dan komen we uit op het volgende FSC-dashboard:

FSC CERTIFICATES PUBLIC DASHBOARD

Search by Licence Code, Certificate Code, Organization Name, Local Name or State/Province

2024-08-22 02:30:14
Data last updated

Certificate Type

 FM/COC
 (Leeg)

Output Category

 Alles selecteren
 FSC 100%

Role

 Certificate holder

Certificate Status

 Terminated
 Valid

Certification Body

 CU

Country/Area

 Netherlands

Tree Species

 Alles selecteren
 Abies
 Acer
 Aesculus
 Aesculus hippocastanum L.

Product

 Alles selecteren
 W1 Rough wood
 W11 Wood for construction
 W13 Outdoor furniture and gardening

Licence	Certificate Code	Cert Status	CW DDS	Date From	Valid To	Organization Name	Role	Site status	State/Province	Country/Area
FSC-C003956	CU-FM/COC-016655	Valid	No	2021-10-14	2026-10-13	Staatsbosbeheer	Certificate holder	Valid	Utrecht	Netherlands
FSC-C011567	CU-COC-011753	Valid	No	2019-12-10	2024-12-09	Staatsbosbeheer	Certificate holder	Valid		Netherlands

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrjoiN2U3NGMyNWZlZTAxNS00MzVhLWExNmMtOTRhZDZlYQ4MWNkiiwidCI6IjEYNGU2OWRlLWVmNjUtNDk2Yi05NmESLTVkNTZlZWVxZDI5MSImMIOjI9>

Als we vervolgens online via google zoeken op de volgende FSC-licentie of certificaat codes van Staatsbosbeheer:

FSC-C003956 CU-FM/COC-016655
 FSC-C011567 CU-COC-011753

Dan komen we enkel het [2001-05-29-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-limburg-oost-brabant.doc](#) auditrapport tegen (zie de bijlage):

Staatsbosbeheer **region Limburg-Oost Brabant**
 The Netherlands
 Skal-FM/CoC-016655
 Certification report Skal-FM/CoC-016655-2001-1-JK (07 March 2002)

Op 22 augustus 2024 leverde Wyke Smit, de directeur van FSC-Nederland als onderdeel van haar wederhoor en reactie op ons onderzoeksrapport de volgende link aan waarmee we de auditrapport van Staatsbosbeheer konden downloaden: [FSC Search](#). In het hoofdstuk [SKAL / Control Union FSC-certificering voor Staatsbosbeheer](#) leggen we aan de hand van die auditrapporten uit waarom we niet onder de indruk waren over de kwaliteit van de auditrapporten en van mening zijn dat Staatsbosbeheer niet alleen onterecht een FSC-certificaat heeft behouden al die jaren maar deze ook gebruikt voor greenwashing van het vernietigen van natuur, biodiversiteit en het schade toebrengen aan het klimaat en daarmee onze toekomst. We vonden via die link ook de ‘nieuwe’ versie van het FSC-certificaat van Staatsbosbeheer:

License Code: FSC-C003956
 Certificate Code: CU-FM/COC-016655

Bronnen:

[2006-01-01-fsc-c003956-cu-fm-coc-016655-certification-record-staatsbosbeheer](#)
<https://search.fsc.org/en/certificate/a0240000005sRIPAA2>

In de screenshots hierboven is te zien dat Staatsbosbeheer eerst per Provincie een FSC-audit moest ondergaan en in de nieuwe FSC-rapporten van Staatsbosbeheer is te lezen hoe ze overschakelden naar een certificaat per regio (Noord, Oost, Zuid, West) en vervolgens zijn ze geëindigd met nog maar twee FSC-certificaten voor heel Staatsbosbeheer.

Formerly 19 FMUs were included under the current certificate. This has now been extended to include a total of 20 FMUs. The scope includes the sale of round timber and firewood, hardwood and softwood.

4. Significant changes since last evaluation 4.1 Changes in the scope of the certificate, the management and/or harvesting methods As per January 1st 2014, the structure of Staatsbosbeheer has changed.

There are a few ongoing processes that have to be mentioned: - The harvest and regeneration plans are designed and are being implemented. - The SNL subsidy will add new requirements for management and monitoring, the definite policy is expected to take effect in the course of 2014 - The Natura 2000 areas have in many cases no fixed plans; like with the SNL, implementation is done by the provincial government.

The main changes are: - The regions of SBB (North, East, South, West) do not exist anymore. - The certificate of SBB Zuid (South) shall be changed into a SBB Certificate, adding the districts and FMU's that are part of the former SBB North, East and West. - The organisation is now divided into 3 divisions. Each division has several departments (afdelingen) which carry out supported / national tasks.

Bronnen:

[2011-10-14-cuc-fsc-main-evaluation-report-george-borgman-biomasslobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)
[2011-10-14-cuc-fsc-her-evaluatie-rapport-george-borgman-biomasslobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)
[2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-rapport-nl-george-borgman-biomasslobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)
[2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-report-en-george-borgman-biomasslobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)
[2013-06-21-cuc-fsc-surveillance-report-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)
[2013-06-21-cuc-fsc-surveillance-rapport-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)
[2014-03-22-cuc-fsc-surveillance-and-change-of-scope-report-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2014-03-22-cuc-fsc-surveillance-en-change-of-scope-rapport-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2015-06-04-cuc-fsc-surveillance-rapport-staatsbosbeheer-cu-fm-coc-016655](#)
[2015-06-04-cuc-fsc-surveillance-report-staatsbosbeheer-cu-fm-coc-016655](#)
[2016-09-13-cuc-fsc-herevaluatie-rapport-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2016-09-13-cuc-fsc-re-evaluation-report-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2016-10-14-cuc-fsc-herevaluatie-rapport-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2019-08-04-cuc-fsc-annual-evaluation-report-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2020-09-08-cuc-fsc-annual-surveillance-evaluation-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2021-10-14-cuc-fsc-re-evaluation-report-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2021-10-14-cuc-fsc-herevaluatie-rapport-en-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2022-08-05-cuc-fsc-jaarlijkse-surveillance-evaluatie-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2022-08-05-cuc-fsc-annual-surveillance-evaluation-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2023-08-01-cuc-fsc-staatsbosbeheer-audit-samenvattend-rapport-openbaar](#)
[2023-08-01-cuc-fsc-staatsbosbeheer-audit-public-summary-report](#)
[2024-08-22-fsc-search-staatsbosbeheer-fsc-certification-details](#)

Bron: [2009-01-00-probos-borgman-biomassastroomlijn-de-logistieke-keten-van-houtige-biomassa-uit-bos-natuur-en-landschap-in-nederland](https://www.probos.nl/2009-01-00-probos-borgman-biomassastroomlijn-de-logistieke-keten-van-houtige-biomassa-uit-bos-natuur-en-landschap-in-nederland)

Zie hoofdstuk George Borgman CUC FSC-auditor Staatsbosbeheer en Biomassalobby BV

Dankzij de link van Wyke Smit (directeur FSC-Nederland) naar de nieuwe FSC-rapporten van Staatsbosbeheer kwamen we er achter dat in meerdere door de Control Union Certifications (CUC/SKAL) opgestelde FSC-auditrapporten van Staatsbosbeheer George Borgman is opgevoerd als de FSC-auditor.

Bronnen:

- [2011-10-14-cuc-fsc-main-evaluation-report-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](https://www.probos.nl/2011-10-14-cuc-fsc-main-evaluation-report-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655)
- [2011-10-14-cuc-fsc-her-evaluatie-rapport-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](https://www.probos.nl/2011-10-14-cuc-fsc-her-evaluatie-rapport-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655)
- [2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-rapport-nl-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](https://www.probos.nl/2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-rapport-nl-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655)
- [2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-report-en-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](https://www.probos.nl/2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-report-en-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655)

Zie hoofdstuk Nationale Koolstofmarkt

Probos (biomassalobby), Borgman Beheer Advies (biomassa) BV, Face the Future (Co2-compensatiecertificaten) BV en Probos (biomassalobby) zijn in samenwerking met de Stichting Nationale Koolstofmarkt (deelnemers zijn o.a. vervuilende bedrijven zoals Essent) en FSC-Nederland begonnen met het verstrekken van CO2-compensatiecertificaten waarmee de meest vervuilende bedrijven van Nederland hun CO2-uitstoot kunnen greenwashen. De verificateur van Stichting Nationale Koolstofmarkt is o.a. [Peterson] Control Union Certifications. Ook die komt uitgebreid voor in ons onderzoeksrapport.

**stichting
Nationale
Koolstofmarkt**

Validatierapport

Projectnaam: ARK Groene Woud

Projectnummer: SNK-C-3

Indiener: Face the Future namens ARK Natuurontwikkeling. In samenwerking met Borgman Beheer Advies en Stichting Probos

Bron [2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos](https://www.probos.nl/2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos)

Project id	Aantal certificaten	Certificaten batch*		Maatregel / product	Status emissiereductie**	Verificator	jaar verificatie	Document	Bemiddelaar	Certificaathouder	Handelsstatus certificaat***
SNK-C-3	2664	SNK-C3-1	SNK-C3-2664	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Face the Future i.s.m. Borgman Beheer Advies en Probos	ARK Natuurontwikkeling	Beschikbaar
SNK-C-4	52	SNK-C4-1	SNK-C4-52	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Den Dunnen (Lage Zwaluwe)	Beschikbaar
SNK-C-4	30	SNK-C4-53	SNK-C4-82	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Daas (Diessen)	Beschikbaar
SNK-C-4	64	SNK-C4-83	SNK-C4-146	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Van Zelderen (De Rips)	Beschikbaar
SNK-C-4	32	SNK-C4-147	SNK-C4-178	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Aarts (Sprundel)	Beschikbaar
SNK-C-4	18	SNK-C4-179	SNK-C4-196	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Nijk (Almen)	Beschikbaar

Bron: [2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos](https://www.probos.nl/2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos)

Bronnen:

- [2020-02-10-edu-nl-wur-probos-borgman-beheer-advies-bv-biomassalobby-face-the-future-bv-klimaatbos-co2-compensatie-concept](https://www.probos.nl/2020-02-10-edu-nl-wur-probos-borgman-beheer-advies-bv-biomassalobby-face-the-future-bv-klimaatbos-co2-compensatie-concept)
- [2020-12-07-probos-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](https://www.probos.nl/2020-12-07-probos-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland)
- [2024-07-05-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-validatierapport-face-the-future-bv-ark-groene-woud-borgman-beheer-advies-en-probos](https://www.probos.nl/2024-07-05-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-validatierapport-face-the-future-bv-ark-groene-woud-borgman-beheer-advies-en-probos)
- [2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos](https://www.probos.nl/2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos)

In het [jaarverslag \(2023\)](#) en op [de website](#) van Probos (biomassalobby) wordt uitgelegd dat Borgman Beheer Advies BV en Probos betrokken zijn bij de bosinventarisatie van zowel Staatsbosbeheer als andere boseigenaren. Borgman Beheer Advies BV is ook betrokken bij de audits/controles voor de FSC-certificering voor duurzame biomassa en bosbeheer. Borgman Beheer Advies BV levert ook de harvesters voor het oogsten van houtige biomassa en levert daar naast nog meer diensten in de biomassaketen. Ze zijn nu ook betrokken bij het uitgeven van de CO2-

compensatiecertificaten. Dit zijn allemaal financiële belangenverstrengelingen die ten koste gaan van de natuur, onze gezondheid en het klimaat. En dit is nog maar één van de vele voorbeelden die we hebben aangedragen ten aanzien van die belangenverstrengelingen bij belangenbehartigers van Biomassa- Carbon Capture & Storage (BE/CCS), Groengas en CO2-certificaten.

Voor Staatsbosbeheer en andere beseigenaren analyseert Probos bosinventarisatiedata op individueel perceelniveau (SyHi's = systeem voor houtmeetkundige inventarisatie). Borgman Beheer Advies doet hiervoor de veldinventarisaties. In 2023 is 8.105 ha bos geïnventariseerd en geanalyseerd. Probos verkent hoe SyHi is om te buigen naar SyBi (systeem voor bosinventarisatie), waarbij alle aspecten van het bos worden meegenomen en dus niet alleen de houtvoorraad en -oogst.

De uitvoering staat onder leiding van het onderzoeksinstituut Wageningen Environmental Research in samenwerking met Stichting Probos, Borgman Beheer Advies en Bureau van Nierop.

Bronnen:

[2024-03-26-probos-biomassalobby-jaarverslag-2023](#)

[2024-03-26-probos-biomassalobby-nederlandse-bosinventarisaties-in-samenwerking-met-borgman-beheer-advies](#)

Op 3 juni 2021 publiceert Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) een rapport waarin de 'CO2-emissiereductie' van 'Klimaatlim beheer van bestaande bossen' wordt uitgelegd. Hierin wordt ook aangegeven dat het verbranden van de houtige biomassa niet meegerekend hoeft te worden in de emissies. Het rapport is o.a. geschreven door biomassalobbyorganisaties Probos en Bureau Silve. Hier zie je de biomassalobby in actie. Bureau Silve is namelijk een jaar eerder (op 1 juli 2020) overgenomen door Probos en biomassaketenbedrijf Borgman Beheer Advies terwijl die twee biomassalobbyorganisaties het doen voorkomen alsof het rapport ondersteund wordt door een derde en onafhankelijke organisatie.

Jop de Klein en Henny Schoonderwoerd (Silve) 'dragen het stokje over' aan David Borgman (BBA), Mark van Benthem en Jan Oldenburger (Probos) [betaalde biomassalobby]. Voor Henny Schoonderwoerd en Jop de Klein is het na 30 jaar tijd om het stokje over te dragen aan de jongere generatie. Hun adviesbureau Silve houdt zich bezig met veel aspecten van bosbeheer, maar is vooral bekend vanwege haar unieke expertise gericht op het ontwikkelen en uitvoeren van bosinventarisaties. In Stichting Probos en Borgman Beheer Advies (BBA) hebben zij hun opvolgers gevonden. Per 1 juli 2020 geven zij met veel vertrouwen het stokje aan hen over. Probos zet vooral de activiteiten rond databeheer en analyse voort. De uitvoering en verwerking van inventarisaties gaat over naar Borgman Beheer Advies BV.

Bronnen:

[2020-06-06-probos-en-borgman-beheer-advies-biomassalobby-zetten-per-1-juli-2020-activiteiten-bureau-silve-voort](#)

[2021-06-03-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-biomassalobby-klimaatlim-beheer-van-bestaande-bossen](#)

David Borgman is waarschijnlijk de zoon van George Borgman die (ook) eigenaar en directeur is van Borgman Beheer en Advies Forestry Consultants - Wood- and Biomasschains, en directeur van Tree Invent BV, Biomassachain manager van Coöperatie Biomassalland en secretaris van de Stichting Kwaliteit Bos-, Natuur- en Landschapswerk (SKBNL) van de AVIH en VBNE (voorheen Bosschap) biomassalobby.

As a consultant I work on sustainable forest management and the organization of wood- and woody biomasschains. Activities include: day-to-day forest management, forest inventory, wood and biomass logistics, forestry-data management, determining harvesting potentials, designing biobased businesscases and much more.

Port of Rotterdam (through Wageningen University) Project manager Academic Consultancy Project (WUR) – Project Manager (4 members) Analysis of European wood pellet market (bioenergy). Analysis of potential supply and demand, and the potential for the Port of Rotterdam as a central wood pellet hub.

Coöperatie Biomassalland U.A. Chain Manager Biomassalland. As a chain manager I am co-responsible for the day-to-day management of the Cooperative Biomassalland. Op 13 oktober 2014 hebben de bosaannemers (AVIH) en beseigenaren (VBNE) gezamenlijk de Stichting Kwaliteit Bos-, Natuur- en Landschapswerk [SKBNL] opgericht.

In het bestuur van SKBNL hebben twee vertegenwoordigers vanuit de opdrachtgevers zitting en twee vanuit de opdrachtnemers van boswerk. Vanuit de opdrachtgevers/VBNE zijn Maarten Willems (Staatsbosbeheer) en Evelien Verbij (VBNE) bestuursleden. Vanuit de opdrachtnemers/AVIH zijn dit David Borgman en Richard Wigink.

Bronnen:

[2015-03-31-vbne-opvolger-boschap-biomassalobby-eerste-jaarverslag-de-opbouw](#)

[2019-10-08-david-borgman-directeur-at-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)

Verduurzaamd Hout Nederland Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
Stichting Bos en Hout Support Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
Algemene Vereniging Inlands Hout Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
European Wood Preservative Manufacturers Group Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
PEFC Nederland Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
Stichting Kwaliteit Bos-, Natuur- en Landschaps Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
Stichting Vakblad Natuur Bos Landschap Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
Koninklijke Nederlandse Bosbouwvereniging Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
Face the Future B.V. Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen
Stichting Forest Forever Fund Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen
Van Bommel FAUNAWERK Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen
TreeInvent Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen
Face Forests B.V. Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen
Borgman Beheer Advies Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen
Stichting Probos Hollandseweg 7 J, 6706KN Wageningen

George Borgman, [destijds het hoofd bos- en park beheer](#) van de gemeente Arnhem is een grote speler binnen de Nederlandse biomassaketen en via zijn Borgman Beheer Advies Biomassa BV is hij verantwoordelijk voor grootschalige biomassaproductie op basis van o.a. hele bomen. Zie het hoofdstuk: [2014: Oogstadadvies: biomassa van hele bomen](#) voor meer informatie over de BBA Biomassa BV.

George Borgman heeft een eigen BV die de bomenharvester- en hakselaarmachines en diensten levert voor o.a. Staatsbosbeheer en maakt er geen geheim van dat ze volledige bomen verwerken tot biomassa. Zo is bijvoorbeeld in deze presentatie van 'Borgman Beheer Advies in houtige biomassa' te lezen dat ze zowel [de hele-boom-methode](#) (zonder stobbe) toepassen naast dat ze gebruik maken van de top- en takhout van geveld bomen.

Volgens de KVK gegevens van [Borgman Beheer Advies](#) is het bedrijf ingeschreven op de Hollandseweg 7 in Wageningen. Op dat adres is een groot deel van de biomassalobby BV's van Nederland gevestigd o.a. [Probos](#) en de voorganger [stichting Bos & Hout](#), en [TreeInvent](#), [AVIH](#), [EWPMG](#), [VHN](#), [PEFC-NL](#), de [KBNL](#), het [VNBL](#), de [KNB](#) en ook [Face The Future BV](#) en [Face Forests BV](#) en [Forest Forever Fund](#) en tevens [van Bommel Faunawerk](#) van [Frans van Bommel](#) die ecologisch advies levert aan o.a. BIJ12 en een groot aantal provincies en gemeenten en SBNL adviseur was voor agrariërs en particuliere grondeigenaren over natuurbeheer en subsidieregelingen (Programma Beheer). Zie het hoofdstuk [SNL subsidies](#).

Member of Advisory Council of Green Gold Label Certificate
 Green Gold Label Foundation · Part-time
 2019 - Sep 2022 · 3 yrs 9 mos
 Rotterdam, Zuid-Holland, Nederland

Bron: [2019-10-09-jeroen-oorschot-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)

Jeroen Oorschot is een medewerker van Borgman Beheer en Advies (BBA) die eerst FSC-lead auditor was voor de Control Union Certifications (CUC/SKAL) en vervolgens terwijl hij voor BBA werkte ook bestuurslid was van de Green Gold Label (GGL) certificeringsorganisatie van RWE Essent. Daarnaast was hij via BBA onderdeel van Bioenergy Cluster East Nederland (BEON biomassalobby) en oprichter van initiatieven zoals Coöperatie biomassalland en Energiebos.nl en werkt samen met [Face the Future BV](#) en Probos (biomassalobby) aan een CO2-compensatie credits voorstel.

Jeroen Oorschot joined Borgman Beheer Advies in Wageningen (2007), as project manager. Jeroen is a senior advisor on matters such as forest management, forest exploitation, tree safety, forest and timber certification and legislation. On behalf of Borgman Beheer Advies he was a long-term member of the Bioenergy Cluster East Netherlands and with his colleagues he co-founded biomass initiatives such as the Coöperatie Biomassalland and Energiebos.nl. Since 2010 he is also a trained lead auditor (ISO).

De partners van energiebos.nl zijn Advin BV, Borgman Beheer en Advies BV, Europe's Energy Point BV en [Face the Future BV](#)

Bronnen:

[2012-11-17-probos-borgman-beheer-en-advies-bv-biomassa-stroomlijn-groen-goud-uit-landschapsonderhoud](#)
[2014-09-06-energiebos-partners-advin-bv-borgman-beheer-en-advies-bv-europe-s-energy-point-bv-face-the-future-bv](#)
[2019-10-09-jeroen-oorschot-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)
[2019-11-01-beon-probos-btg-borgman-beheer-advies-biomassalobby-actieplan-biomassa-en-landschapsonderhoud-in-overijssel](#)
[2020-02-10-edu-nl-wur-probos-borgman-beheer-advies-bv-biomassalobby-face-the-future-bv-klimaatbos-co2-compensatie-concept](#)
[2020-10-21-rwe-essent-green-gold-label-international-certification-programme-for-sustainable-biomass-website](#)
[2020-12-07-probos-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](#)

Lead Auditor FSC Forest Management @Control Union Certifications

2008 - 2012 · 4 yrs

Zwolle

Bron: [2019-10-09-jeroen-oorschot-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)

Het is natuurlijk een vreemde zaak dat een biomassabedrijf zoals Borgman Beheer Advies BV namens Control Union Certifications (CUC/SKAL) de FSC-audits uitvoert voor Staatsbosbeheer terwijl hetzelfde bedrijf ook de machines en biomassadiensten levert en de bosinventarisaties opmaakt samen met biomassalobbyorganisatie Probos.

Degene die daadwerkelijk de certificaten namens Control Union Certifications (CUC/SKAL) heeft geleverd is Gerben Stegeman die op 16 september 2014 samen met de door RWE Essent betaalde wetenschappers van het Copernicus Instituut (UU biomassalobby) het onderzoeksrapport 'Legal Harvesting, Sustainable Sourcing and Cascaded Use of Wood for Bioenergy: Their Coverage through Existing Certification Frameworks for Sustainable Forest Management' gepubliceerd heeft waarin o.a. het volgende te lezen was;

Our benchmark concludes that: (a) FM fiber certification by the Forest Stewardship Council (FSC) and the Program for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) international standards show the highest level of coverage with EU's (draft) legislation; (b) There is insufficient coverage for risk based fibers by FSC Controlled Wood (FSC-CW), PEFC Due Diligence (PEFC-DD), or SFI-fiber sourcing (SFI-FS). Other weaknesses identified for elaboration are: (c) Alignment in definitions are needed, such as for primary forest, high carbon stock, and wood waste (cascading); (d) Imperfect mass balance (fiber check downstream) needs to be solved, as non-certified fiber flows are inadequately monitored; (e) Add-on of a Greenhouse Gas Emissions (GHG) calculation tool is needed, as GHG life cycle reporting is not covered by any of the SFM frameworks.

Bron: [2014-09-16-mdpi-legal-harvesting-sustainable-sourcing-and-cascaded-use-of-wood-for-bioenergy-certification-frameworks](#)

Een andere medewerker die daadwerkelijk namens Control Union Certifications (CUC/SKAL) de FSC-certificaten heeft toegekend aan Staatsbosbeheer is de managing directeur van CUC/SKAL, Jan-Frans Bastiaanse die een oud medewerker is van Borgman Beheer Advies Forestry Consultants.

Senior consultant

Borgman Beheer Advies Forestry Consultants

George Borgman is op 21 maart 2002 ook betrokken bij de FSC-certificering van de Unie van Bosgroepen waaronder bijna 80 bosbeheer organisaties vallen onder de [FSC-groepscertificering](#) samen met Gerard Koopmans de technisch coördinator van de Bosgroepen en voorzitter van College van Deskundigen Stichting Kwaliteit Bos-, Natuur- en Landschapswerk (SKBNL). Degene die als Control Union Certifications (SKAL) auditor was opgevoerd was [Mark Vonk](#) de [FSC Lead Auditor](#) die ook in de Biomassa Upstream Stuurgroep (BUS) zit van Probos. Zie hoofdstuk: [2005: Probos en Staatsbosbeheer biomassalobbypresentatie](#)

Naam auditor	M. Vonk
Deelnemers	Gerard Koopmans (FSC co-ordinator), Rino Jans (Group auditor), Georg Borgman (Consultant), Dirk Maas (forestry expert from Skal), Ron Blom and Hans Gier Veld (Twickel), Job Klein (Schovenhorst) M. v/d Waals (Kl. Boeschoten)

Unie van Bosgroepen
The Netherlands
Skal-FM/CoC-011833
March-21-2002

Bron: [2002-03-21-skal-cuc-fsc-certification-report-george-borgman-unie-van-bosgroepen-skal-fm-coc-011833](https://www.edsp.nl/2002-03-21-skal-cuc-fsc-certification-report-george-borgman-unie-van-bosgroepen-skal-fm-coc-011833)

Ook Jeroen Oorschot (zie hierboven), medewerker van Borgman Beheer en Advies (BBA), de FSC-lead auditor Control Union Certifications (CUC/SKAL) en bestuurslid van de Green Gold Label (GGL) certificeringsorganisatie van RWE Essent is als lead auditor betrokken bij de FSC-certificering van de Unie van Bosgroepen. Daarnaast was hij via BBA onderdeel van Bioenergy Cluster East Nederland (BEON biomassalobby) en oprichter van initiatieven zoals Coöperatie biomassaland en Energiebos.nl en werkt samen met [Face the Future BV](#) en Probos (biomassalobby) aan een CO2-compensatie credits voorstel.

Unie van Bosgroepen

Client number:	011833
Name contact person:	Dhr. R. Jans
Address client:	Horapark 7, Postbus 8187, 6710 AD Ede
Telephone:	(0318) 672628
Mobile:	(06) 12770591
Fax:	(0318) 672629
e-mail:	r.jans@bosgroepen.nl
Name/location of forest area(s):	Bosgebieden van leden van de FSC-FM/COC-groep van de Unie van Bosgroepen in heel Nederland
Type of certificate:	☐ Single FMU ☐ Multiple FMU ☒ Group
Date of issue of certificate:	20-6-2002
Certificate registration code:	CU-FM/COC-011833

Date and length of audit:	22-, 25-11-2010; 9-12-2010; 25-, 26-1-2011; 18-4-2011 (6 days)
Name of auditor(s):	Jeroen Oorschot (leading aud.) , Paul Sandys (lead aud.), Marnix Bouwmeester (local expert)

Bron: [2011-07-01-fsc-group-certificate-surveillance-report-unie-van-bosgroepen-lead-auditor-jeroen-oorschot-biomassalobby-cu-fm-coc-011833](https://www.edsp.nl/2011-07-01-fsc-group-certificate-surveillance-report-unie-van-bosgroepen-lead-auditor-jeroen-oorschot-biomassalobby-cu-fm-coc-011833)

Zie hoofdstuk FSC-groeps-certificering

Unie van Bosgroepen

Bijna 80 Nederlandse bosbeheerorganisaties waaronder heel veel gemeenten maar ook b.v. Kroondomein het Loo maken onderdeel uit van een enkel FSC-certificaat van de [Unie van Bosgroepen](#). Er kunnen maximaal 150 verschillende organisaties onder één enkel FSC-groeps-certificaat vallen. In het FSC-groeps-protocol is o.a. het volgende te lezen:

Voor een aantal principes en criteria hoeft elk groepslid niet individueel te voldoen, maar wordt de groep als geheel beoordeeld. Groeps certificering heeft als bijkomend voordeel dat de kosten voor certificering lager zijn. In onze FSC-groep zorgt de Unie van Bosgroepen bovendien voor een goede belangenbehartiging voor alle deelnemers.

Ieder jaar voeren we audits uit bij een aantal leden. Welke leden dit zijn, wordt met een aselechte steekproef bepaald. Een audit bestaat uit een controle van een aantal administratieve zaken en een veldbezoek. Voor eventuele tekortkomingen worden corrigerende maatregelen voorgeschreven die binnen een bepaalde termijn uitgevoerd moeten worden. De certificeerder van de Unie van Bosgroepen, die de audits uitvoert, is Control Union Certifications te Zwolle. [zie ons hoofdstuk [SKAL / Peterson Control Union Certifications](#)]

De FSC-groep binnen de Unie van Bosgroepen voldoet aan de criteria van FSC voor het verwerven van een groeps certificaat. Afzonderlijke Bosgroepen treden in deze context op als Duurzaam Bosbeheer Coördinator. Dit betekent vervolgens dat de Unie van Bosgroepen met groeps certificaat verantwoordelijk is voor de juiste controle en naleving van de FSC uitgangspunten en richtlijnen bij elk aangesloten lid van de groeps certificering.

Groepsleden hebben geen individuele certificaten, maar zijn wel zelf verantwoordelijk voor de correcte uitvoering van de eisen die gesteld zijn in het groepslidmaatschap. De groepsleden zijn dit overeengekomen door het tekenen van het groepsledencontract (zie bijlage 2).

Bronnen:

[2019-11-07-bosgroepen-groepsprotocol-groeps-certificering-fsc-unie-van-bosgroepen](#)

[2023-03-26-bosgroepen-fsc-groeps-certificaathouder](#)

Sinds 2011 tot 2024 zijn er volgens de FSC-auditverslagen van de in totaal ongeveer 80 deelnemende organisaties aan het FSC-groeps certificaat, 63 organisaties gecontroleerd (de lijst bevat zowel de interne als externe gecontroleerde deelnemers). Uit de FSC-verslagen blijkt dat een groot aantal van de controleurs belangen hebben in de biomassaketen. Indien je via de FSC Search functie de individuele leden op zoekt en dan op de 'Documenten' tab klikt dan lijkt het net alsof er voor die organisaties meerdere controles zijn uitgevoerd omdat er meerdere rapporten te zien zijn maar net als met de FSC-rapportages voor Staatsbosbeheer blijken dit voor elke Forest Management Unit (FMU) dezelfde documenten te zijn. <https://search.fsc.org/en/advanced-search>

CERTIFICATE STATUS	LICENCE	CERTIFICATE CODE	ORGANIZATION	ROLE	COUNTRY/AREA
● VALID	FSC-C006314	CU-FM/COC-011833	Unie van Bosgroepen	Certificate holder	NETHERLANDS

Bron: <https://search.fsc.org/en/search/?search=Unie+van+Bosgroepen>

Bronnen:

[2022-10-29-bosgroepen-fsc-group-certificate-c011833cu-fm-coc-02-2022-products-roundwood-fuel-wood](#)

[2024-10-09-fsc-groeps-certificaat-unie-van-bosgroepen-lijst-organisaties-interne-en-externe-audits-2011-tot-2024](#)

[2024-10-09-fsc-unie-van-bosgroepen-fsc-c006314-cu-fm-coc-011833-group-certificate-members](#)

[2024-10-09-fsc-unie-van-bosgroepen-fsc-c006314-cu-fm-coc-011833-group-certificate-details](#)

Certificate details

LICENCE CODE
FSC-C006314

CERTIFICATE CODE
CU-FM/COC-011833

CERTIFIED FOREST AREA
40,356.46 Ha

VALID
Until October 28, 2027

Address and data   Group members / sites   Products   **Documents**

ORDER BY: **DOCUMENT TYPE**

FILE NAME	DOCUMENT TYPE	SUBJECT
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2019-01-BS PubSum E...	Public Summary Report (available on website)	Public summary surveillance 2 2019 ENG
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2019-01-BS PubSum...	Public Summary Report (available on website)	Public summary surveillance 2 2019 NL
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2020-JS-01 Pubsum -...	Public Summary Report (available on website)	Public summary 2020 ENG
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2020-JS-01 Pubsum -...	Public Summary Report (available on website)	Public Summary 2020 (NL)
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2021-01-BS - PUBSUM...	Public Summary Report (available on website)	Public Summary surveillance 2021 ENG
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2021-01-BS PUBSUM...	Public Summary Report (available on website)	Public Summary surveillance 2021 NL
011833FSC_FM_CUCRERPT-2022-BS-01_D3.2 - ENG-NL - PUB S...	Public Summary Report (available on website)	Public summary reevaluation 2022
FSC_re-assessment_PUBSUM_2017_01_B...	Public Summary Report (available on website)	PubSum 2017 re-assessment
011833_FSC-FM-2016-01-BS V1 Pubsu...	Public Summary Report (available on website)	Pub Sum 2016
FL_051914045846_Report_011833_FSC_FM_CUCSRPTGRP_2014-01-BS_ENG_Pub_S...	Public Summary Report (available on website)	Pubsum ENG
FL_062414045255_011833_FSC_FM_CUCSRPTGRP_2014-01-BUBSUM...	Public Summary Report (available on website)	PubSum NL
FL_112415065413_011833_FSC-FM-2015-01-BS_ENG_PubS...	Public Summary Report (available on website)	Pubsum ENG

<https://search.fsc.org/en/certificate/a0240000005sRuRAAU/?tab=documents>

1/2

Bron: [2024-10-09-fsc-unie-van-bosgroepen-fsc-c006314-cu-fm-coc-011833-group-certificate-details](https://search.fsc.org/en/certificate/a0240000005sRuRAAU/?tab=documents)

Uit de controle van de eerste drie Forest Management Units (FMU) uit de lijst van organisaties die onder het FSC-Groepscertificaat vallen van de Unie van Bosgroepen blijkt dat voor elk van de drie organisaties op het tabblad 'Documenten' exact dezelfde documenten opgevoerd zijn die voor heel de Unie van Bosgroepen is opgesteld.

1) Gemeente Ermelo / 2) Landgoed Schovenhorst / 3) Stichting Twickel

CERTIFICATE STATUS	LICENCE	CERTIFICATE CODE	ORGANIZATION	ROLE	COUNTRY/AREA
● VALID	FSC-C006314	CU-FM/COC-011833	Gemeente Ermelo (F003)	Site	NETHERLANDS

Bron: <https://search.fsc.org/en/search/?search=Gemeente+Ermelo>

CERTIFICATE STATUS	LICENCE	CERTIFICATE CODE	ORGANIZATION	ROLE	COUNTRY/AREA
● VALID	FSC-C006314	CU-FM/COC-011833	B.V. Landgoed Schovenhorst (F004)	Site	NETHERLANDS

Bron: <https://search.fsc.org/en/search/?search=Landgoed+Schovenhorst>

● VALID	FSC-C006314	CU-FM/COC-011833	Stichting Twickel (F005)	Site	NETHERLANDS
● VALID	FSC-C006314	CU-FM/COC-011833	Stichting Twickel (F177)	Site	NETHERLANDS

Bron: <https://search.fsc.org/en/search/?search=Stichting+Twickel>

- 1) <https://search.fsc.org/en/certificate/a0240000005sRuRAAU/?tab=documents>
- 2) <https://search.fsc.org/en/certificate/a0240000005sRuRAAU/?tab=documents>
- 3) <https://search.fsc.org/en/certificate/a0240000005sRuRAAU/?tab=documents>
- 4) <https://search.fsc.org/en/certificate/a0240000005sRuRAAU/?tab=documents>

Certificate details

LICENCE CODE
FSC-C006314

CERTIFICATE CODE
CU-FM/COC-011833

CERTIFIED FOREST AREA
40,356.46 Ha

VALID
Until October 28, 2027

Address and data   Group members / sites   Products   **Documents**

ORDER BY: DOCUMENT TYPE

FILE NAME	DOCUMENT TYPE	SUBJECT
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2019-01-BS PubSum E...	Public Summary Report (available on website)	Public summary surveillance 2 2019 ENG
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2019-01-BS PubSum...	Public Summary Report (available on website)	Public summary surveillance 2 2019 NL
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2020-JS-01 Pubsum -...	Public Summary Report (available on website)	Public summary 2020 ENG
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2020-JS-01 Pubsum -...	Public Summary Report (available on website)	Public Summary 2020 (NL)
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2021-01-BS - PUBSUM...	Public Summary Report (available on website)	Public Summary surveillance 2021 ENG
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2021-01-BS PUBSUM...	Public Summary Report (available on website)	Public Summary surveillance 2021 NL
011833FSC_FM_CUCRERPT-2022-BS-01_D3.2 - ENG-NL - PUB S...	Public Summary Report (available on website)	Public summary reevaluation 2022
FSC_re-assessment_PUBSUM_2017_01_B...	Public Summary Report (available on website)	PubSum 2017 re-assessment
011833 FSC-FM-2016-01-BS V1 Pubsu...	Public Summary Report (available on website)	Pub Sum 2016
FL 051914045846 Report 011833 FSC FM CUCSRPTGRP 2014-01-BS ENG Pub S...	Public Summary Report (available on website)	Pubsum ENG
FL 062414045255 011833 FSC FM CUCSRPTGRP 2014-01-BUBSUM...	Public Summary Report (available on website)	PubSum NL
FL 112415065413 011833 FSC-FM-2015-01-BS ENG PubS...	Public Summary Report (available on website)	Pubsum ENG

<https://search.fsc.org/en/certificate/a0240000005sRuRAAU/?tab=documents>

1/2

Bronnen:

- 1) [2024-10-09-fsc-unie-van-bosgroepen-fsc-c006314-cu-fm-coc-011833-group-certificate-details-dezelfde-documenten-als-deelnemers-1](#)
- 2) [2024-10-09-fsc-unie-van-bosgroepen-fsc-c006314-cu-fm-coc-011833-group-certificate-details-dezelfde-documenten-als-deelnemers-2](#)
- 3) [2024-10-09-fsc-unie-van-bosgroepen-fsc-c006314-cu-fm-coc-011833-group-certificate-details-dezelfde-documenten-als-deelnemers-3](#)
- 4) [2024-10-09-fsc-unie-van-bosgroepen-fsc-c006314-cu-fm-coc-011833-group-certificate-details-dezelfde-documenten-als-deelnemers-4](#)

Wat ook opviel bij het controleren van de FSC-certificaten waren de verschillende ‘Producten’ waar zowel de organisaties van de Unie van Bosgroepen als Staatsbosbeheer voor gecertificeerd zijn. Zo is de Unie van Bosgroepen o.a. gecertificeerd voor W1.2 Fuel Wood

Forest management units				
Unit no.	Name of unit	Unit ref.	Ha	Products
PRD 001398	Gemeente Ermelo	F003	647.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001399	B.V. Landgoed Schovenhorst	F004	172.60	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001400	Stichting Twickel	F005	395.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001401	Gemeente Nunspeet	F006	2,100.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001402	Gemeente Harderwijk	F007	641.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001403	Landgoed Klein Boeschoten	F008	88.60	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001404	Landgoed t Feithenhof B.V.	F009	50.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001405	Gemeente Best	F011	306.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001407	Landgoed Welna B.V.	F013	487.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001408	Landgoed Tongeren B.V.	F014	342.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001410	Landgoed Nieuw Groevenbeek B.V.	F016	69.14	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001415	IJssellandschap	F021	1,200.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001416	Stichting Meerkanten	F022	52.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001418	Stichting Het Geldersch Landschap	F024	7,283.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001419	Landgoed Pijnenburg	F025	246.52	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001423	Gemeente Bergeijk	F030	1,431.43	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood

Bron: [2022-10-29-bosgroepen-fsc-group-certificate-c011833cu-fm-coc-02-2022-products-roundwood-fuel-wood](https://www.edsp.nl/2022-10-29-bosgroepen-fsc-group-certificate-c011833cu-fm-coc-02-2022-products-roundwood-fuel-wood)

Ook Staatsbosbeheer is FSC-gecertificeerd voor W1.2 Fuel Wood maar daarnaast ook voor W3.1 Wood chips:

FSC-C011567	CU-COC-011753	Staatsbosbeheer
-------------	---------------	-----------------

FSC-C003956	CU-FM/COC-016655	Staatsbosbeheer
-------------	------------------	-----------------

Licence Code: FSC-C011567
 Certificate code: CU-COC-011753
 First issued date: January 01, 2001
 Last update: December 10, 2019
 Expiry date: December 09, 2024
 Address: Binnensingel 3 - 7411 PL Deventer

Licence Code: FSC-C003956
 Certificate code: CU-FM/COC-016655
 First issued date: January 01, 2006
 Last update: October 14, 2021
 Expiry date: October 13, 2026
 Address: Smallepad 5 - 3811 MG Amersfoort Utrecht

W1.2 Fuel wood brokers/traders with physical possession	FSC 100% ☐
W3.1 Wood chips brokers/traders with physical possession	FSC 100% ☐

Bron: <https://search.fsc.org/en/certificate/a0240000005sTHAAA2/?tab=products>

Indien we op zoek gaan naar de FSC gecertificeerde producten W1.2 Fuel Wood en W3.1 Wood chips dan komen we niet 123 uit op een website of document van FSC maar wel op bijvoorbeeld de FSC-CoC certificaten voor de grootste biomassacentrales zoals bijvoorbeeld Orsted Bioenergy & Thermal Power A/S:

Annex A: Scope of Ørsted Bioenergy & Thermal Power A/S FSC™ Chain of Custody and Controlled Wood Certificate NC-COC-009619

Product Type	Trade Name	Output FSC Claims
W1.2	Fuel Wood	FSC 100%; FSC Mix x%; FSC Mix Credit; FSC Controlled Wood
W3.1	Wood chips	FSC 100%; FSC Mix x%; FSC Mix Credit; FSC Controlled Wood
W3.6	Wood pellets	FSC 100%; FSC Mix x%; FSC Mix Credit; FSC Controlled Wood

Bron: [2017-10-31-orstedbioenergy-and-thermal-power-fsc-c130685-nc-coc-009619-nc-cw-009619-fuel-wood-wood-chips-wood-pellets](https://www.fsc.org/coc/nc-coc-009619)

Liesbeth Gort (She/Her)

Co-founder and CEO Treevive | Sustainability professional | Social entrepreneur

Co-founder and CEO Treevive

Treevive · Full-time

Nov 2021 - Present · 3 yrs

Zie hoofdstuk **Trees for All** , **Trees for Travel**, **FACE** en **Face the Future BV**

In november 2021 richtte de vorige directeur van FSC-Nederland, Liesbeth Gort haar bedrijf Treevive op wat onderdeel is van het REDD+ Business Initiative waar Eneco, Essent (RWE) en Greenchoice deel van uitmaken en bedoeld is voor investeringsklare boslandschapsprojecten met toegang tot investeringskapitaal en de internationale koolstofmarkt om de handel in hoogwaardige koolstofkredieten te ontsluiten.

we bring together seed capital and skills to transform ideas into investment-ready forest landscape projects with access to investment capital and the international carbon market to unlock trade in quality forest carbon credits.

Bronnen:

[2024-10-10-reddplusbusiness-carbon-credits-leden](https://www.reddplusbusiness.com/)

[2024-10-10-liesbeth-gort-co-founder-and-ceo-carbon-credits-market-treevive-and-director-fsc-nederland-linkedin-profiel](https://www.linkedin.com/company/treevive/)

The REDD+ Business Initiative is a coalition of businesses that are striving to protect the world's tropical forests via the Voluntary Carbon Market. "One of the strengths of the network is that it connects actors across the value chain in order to promote the common goal. We are therefore grateful that Treevive – as developer of high-quality REDD+ projects – is an active member".

Erik van Zadelhoff
REDD+ Business Initiative

Bron: <https://treevive.earth/partners>

Dit zijn meerdere duidelijke voorbeelden van belangenverstrengeling t.a.v. de FSC-certificering van Staatsbosbeheer en bijvoorbeeld de FSC-groeps-certificering van de Unie van Bosgroepen waarbij een groot aantal organisaties van de Biomassa BV Nederland bij betrokken zijn.

Bronnen:

- [2002-03-21-skal-cuc-fsc-certification-report-george-borgman-unie-van-bosgroepen-skal-fm-coc-011833](#)
- [2009-01-00-probos-borgman-biomassastroomlijn-de-logistieke-keten-van-houtige-biomassa-uit-bos-natuur-en-landschap-in-nederland](#)
- [2009-01-28-borgmanbeheeradvies-presentatie-beon-cogas-beterbos-met-biomassa-ook-hele-bomen](#)
- [2011-10-14-cuc-fsc-main-evaluation-report-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)
- [2011-10-14-cuc-fsc-her-evaluatie-rapport-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)
- [2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-rapport-nl-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)
- [2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-report-en-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)
- [2012-11-00-vnbl-stadsrand-omvormen-tot-energiebos-advin-bv-borgman-beheer-en-advies-bv-europe-s-energy-point-bv-face-the-future-bv](#)
- [2012-11-02-biomassalands-houtige-biomassa-bestuursleden-george-borgman-beheer-advies-bv-en-jeroen-oorschot](#)
- [2012-11-17-probos-borgman-beheer-en-advies-bv-biomassa-stroomlijn-groen-goud-uit-landschapsonderhoud](#)
- [2013-09-08-vbne-boschapp-biomassalobby-gebruik-van-eigen-houtige-biomassa-in-biomassainstallaties](#)
- [2014-09-06-energiebos-partners-advin-bv-borgman-beheer-en-advies-bv-europe-s-energy-point-bv-face-the-future-bv](#)
- [2014-09-16-mdpi-legal-harvesting-sustainable-sourcing-and-cascaded-use-of-wood-for-bioenergy-certification-frameworks](#)
- [2015-01-27-vbne-biomassalobby-verwarmen-op-eigen-hout-stap-voor-stap-aanpak](#)
- [2015-03-31-vbne-opvolger-boschapp-biomassalobby-eerste-jaarverslag-de-opbouw](#)
- [2017-10-31-orstedbioenergy-and-thermal-power-fsc-c130685-nc-coc-009619-nc-cw-009619-fuel-wood-wood-chips-wood-pellets](#)
- [2019-10-08-david-borgman-directeur-at-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)
- [2019-10-09-jeroen-oorschot-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)
- [2019-11-01-beon-probos-btg-borgman-beheer-advies-biomassalobby-actieplan-biomassa-en-landschapsonderhoud-in-overijssel](#)
- [2020-02-10-edu-nl-wur-probos-borgman-beheer-advies-bv-biomassalobby-face-the-future-bv-klimaatbos-co2-compensatie-concept](#)
- [2020-10-21-rwe-essent-green-gold-label-international-certification-programme-for-sustainable-biomass-website](#)
- [2020-12-07-probos-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](#)
- [2022-10-29-bosgroepen-fsc-group-certificate-c011833cu-fm-coc-02-2022-products-roundwood-fuel-wood](#)
- [2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos](#)
- [2024-10-09-fsc-unie-van-bosgroepen-fsc-c006314-cu-fm-coc-011833-group-certificate-details](#)
- [2024-10-09-fsc-groeps-certificaat-unie-van-bosgroepen-lijst-organisaties-interne-en-externe-audits-2011-tot-2024](#)
- [2024-10-09-fsc-unie-van-bosgroepen-fsc-c006314-cu-fm-coc-011833-group-certificate-members](#)

Afbeeldingen:
Stichting Probos -
Biomassa Stroomlijn -
Borgman Beheer Advies

Bron: [2009-01-00-probos-borgman-biomassastroomlijn-de-logistieke-keten-van-houtige-biomassa-uit-bos-natuur-en-landschap-in-nederland](#)

In ons Staatsbosbeheer biomassalobby onderzoeksrapport wordt ook Borgman Beheer Advies BV benoemd. Het volledige onderzoek bestaat uit de volgende zes delen die gepubliceerd worden via de website: lobby-facts.the-fab.org

- Deel 1: [Energiemaatschappijen](#)
- Deel 2: [Politiek en ambtenaren](#)
- Deel 3: [Wetenschappers](#)

- Deel 4: [Consultants en lobbyisten](#)
- Deel 5: [Certificering en subsidies](#)
- Deel 6: [Banken en investeerders](#)

In deel 4 van ons onderzoek ([Consultants en lobbyisten](#) / een volgend onderzoeksrapport), komt Borgman Beheer Advies BV uitgebreid aan bod. In deel 5 van ons onderzoek ([Certificering en subsidies](#)), behandelen we FSC Nederland en FSC International zeer uitvoerig.

Controle op SNL-certificering zou niet gebeuren als een beheerder een FSC-certificering heeft. Dit is absoluut onjuist. Alle FSC-gecertificeerde bosbeheerders die SNL-subsidie ontvangen krijgen ook SNL-controles. Graag aanpassen. Als jullie meer willen weten of informatie over FSC willen zijn we altijd bereid tot een toelichting.

Reactie EDSP ECO

Zie hoofdstuk SNL-subsidie is gebaseerd op vertrouwen, certificaten zonder waarde en groepscertificering

In onze reactie van 7 september, (zie het [wederhoordocument](#) reactie op [Subsidiestelsel Natuur en Landschap \(BIJ12/SNL\)](#)) waarin we aangegeven hebben het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL/BIJ12) meer tijd te geven voor het indienen van het wederhoor van de provincies, hebben we ook verzocht om de locatie/download link van de daadwerkelijke SNL-auditrapporten van de organisaties die SNL-subsidie ontvangen. We hebben hier echter nog geen reactie op ontvangen en zonder een antwoord op de vraag waar we voor ieder geval Staatsbosbeheer (en die van de Unie van Bosgroepen) de SNL-auditrapporten kunnen downloaden is het niet mogelijk om het wederhoor te verwerken voor de publicatie van de aankomende conceptversie 1.0.

We hebben nog geen direct antwoord ontvangen op die vraag maar in de reactie op ons verzoek om wederhoor op ons onderzoeksrapport heeft het SNL op 10 september o.a. onderstaande de reactie verzonden op de volgende zin in het rapport; “Echter hebben we helemaal geen documentatie kunnen vinden van deze audits dus wij weten niet of die audits daadwerkelijk uitgevoerd worden”

Deze audits worden op regelmatige basis en vanaf 2023 iedere drie jaar uitgevoerd. Dit kunt u terugvinden in onze jaarverslagen op onze website.

Bron: [2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

Tijdens ons onderzoek voor het Staatsbosbeheer biomassalobby rapport hebben we de websites van BIJ12 als ook die van de SNL-certificeringen doorgespit en daarbij hebben we ook de jaarverslagen van het SNL bekeken. Ook uit die jaarverslagen blijkt dat het SNL enkel een administratieve controle uitvoert en geen veldcontroles uitvoert. In de jaarverslagen is weliswaar te lezen dat er administratieve audits zouden plaatsvinden maar de daadwerkelijke auditverslagen zijn nergens te vinden. Het jaarverslag van 2023 is nog niet opgevoerd op jullie website vandaar dat we hieronder een quote uit het SNL Certificering jaarverslag 2022 hebben opgenomen.

De audit betreft een administratieve controle waarbij de werkwijze voor beheer, organisatie en administratie wordt getoetst. Bij een audit wordt beoordeeld of de werkwijze zoals omschreven in het kwaliteitshandboek ook daadwerkelijk door de beheerder wordt nageleefd en of aan de eisen van het Programma van Eisen wordt voldaan. **De stichting voert tijdens de audit geen veldcontrole uit.** Voor borging van de natuurkwaliteit in het veld zijn de monitoring en het voortgangsgesprek tussen de provincie en de beheerder de instrumenten binnen het SNL.

Jaarverslagen

- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2022](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2021](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2020](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2019](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2018](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2017](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2016](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2015](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2014](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2013](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2012](#)

Aanvragers van certificaten leggen hun werkwijze vast in een kwaliteitshandboek. Dit handboek wordt door auditoren van de Stichting Certificering SNL getoetst op het voldoen aan het Programma van Eisen. De auditoren brengen een advies uit aan het bestuur. Wanneer de auditoren het bestuur positief adviseren, verstrekt het bestuur van de stichting een certificaat aan de aanvrager.

De stichting verstrekt de volgende certificaten agrarisch natuurbeheer en natuurbeheer:

- Collectief agrarisch natuurbeheer: een verplicht certificaat voor collectieven voor agrarisch natuurbeheer.
- Individueel certificaat natuurbeheer voor eigenaren en organisaties die natuur beheren (Staatsbosbeheer, Landschappen, Natuurmonumenten, andere rechtspersonen en particulieren).
- Groepscertificaat natuurbeheer: een groepscertificaat voor natuurbeheerders die ook formeel samenwerken zoals de Unie van Bosgroepen.

De terrein beherende organisaties Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de 12 Landschappen zijn in 2013 allemaal gecertificeerd voor het beheer. Deze organisaties hebben een certificaat natuurbeheer. Voor de terrein beherende organisaties hanteert de stichting dezelfde werkwijze als bij de agrarische collectieven voor het melden van gewijzigde kwaliteitshandboeken (zie paragraaf 3.1.1.).

Bron: [2023-12-11-snl-stichting-certificering-jaarverslag-2022](#)

Op 10 oktober hebben we de provincies, BIJ12 en stichting SNL Certificeringen nogmaals verzocht om op zijn minst de auditrapporten van Staatsbosbeheer en de Unie van Bosgroepen op te leveren. Zonder die auditrapporten kunnen we de wederhoor nog niet verwerken in de nieuwe conceptversie van ons onderzoeksrapport (v.10). We hebben daarnaast meer informatie opgevraagd over de afspraken die gemaakt zijn met FSC-Nederland, PEFC en SKAL (Peterson Control Union Certifications) t.a.v. het gebruik en de controle m.b.t. de FSC- en PEFC-labels. In de stichting SNL-certificering jaarverslagen hebben we enkel het volgende hierover kunnen vinden;

Met het secretariaat van FSC Nederland is verkend in hoeverre de SNL certificering gebruik kan maken van het FSC certificaat. Een eerste analyse lijkt hoopgevend. Zodoende zou dubbele certificering (dus bureaucratie) vermeden kunnen worden. In het voorjaar van 2013 zal de mogelijkheid daartoe definitief duidelijk worden. Met de **SKAL [Peterson Control Union Certifications]** is oriënterend gesproken over het gebruik van het SNL certificaat om voor natuurgrond een certificaat biologisch boeren af te geven eerder dan de gebruikelijke drie jaar.

Reeds is 2012 is met het secretariaat van Stichting FSC Nederland verkend in hoeverre de SNL certificering gebruik kan maken van het FSC certificaat teneinde dubbele certificering (dus bureaucratie) te vermijden.[] Als we de FSC/PEFC certificering kunnen benutten dan neemt de hoeveelheid werk bij aanvragers met bos af.

Bronnen:

[2013-07-15-snl-stichting-certificering-jaarverslag-2012](#)

[2014-05-12-snl-stichting-certificering-jaarverslag-2013](#)

In meer detail opmerkingen in de bijlage. [inhoud bijlage hieronder toegevoegd] In meer detail:

p. 8 en verder Zwier van Olst is sinds 2001 geen bestuurslid meer van FSC Nederland. Henk Wanningen is sinds 2017 geen bestuurslid van FSC-Nederland meer. Er zit sindsdien niemand van Staatsbosbeheer in het FSC-bestuur. Ik verzoek u deze informatie op alle plekken in het rapport correct te vermelden, dus in de verleden tijd en met uittredingsdatum. Overigens ook goed om te vermelden: ons bestuur stelt de FSC-bosstandaard niet vast.

Reactie EDSP ECO

We hebben in het hoofdstuk '1999: Staatsbosbeheer richt FSC-Nederland op' en 'FSC certificeringen' de volgende wederhoor van FSC-Nederland inclusief de bronnen toegevoegd.

Op 21 augustus 2024 reageerde Wyke Smit, de directeur van FSC-Nederland op ons verzoek om wederhoor. Onderdeel van haar reactie was het verzoek om aan te geven dat Staatsbosbeheer medeoprichter was van FSC-Nederland, dat het klopt dat bij oprichting FSC Nederland een aantal jaar gebruik mocht maken van kantoorruimte bij Staatsbosbeheer en dat ze in 2005 verhuisd zijn naar een andere locatie. Ze verzocht ons ook duidelijk aan te geven wie er allemaal betrokken waren bij de oprichting inclusief de datum van in- en uittreding, om aan te geven dat sinds 2017 er geen directeuren van biomassa BV's van Staatsbosbeheer meer in het bestuur zitten en ze vroeg zich af of de Biomassa BV van Staatsbosbeheer (Energiehout BV) al was opgericht in de tijd dat FSC-Nederland op hetzelfde adres was ingeschreven. We hebben hieronder eerst de link naar het KvK-document van de oprichting van FSC-Nederland inclusief alle betrokkenen en de in- en uittreding beschikbaar gesteld, daaronder de link naar het KvK-document van de biomassa BV van Staatsbosbeheer (Energiehout BV) waarbij de oprichtingsdatum een half jaar na de oprichting van FSC-Nederland was op hetzelfde adres geregistreerd als FSC-Nederland en Staatsbosbeheer en daaronder hebben we de link naar de volledige wederhoor van Wyke Smit geplaatst:

[1999-08-30-fsc-nederland-goed-hout-kvk-30158761-oprichter-sbb-directeur-biomassa-bvs-zwier-van-olst-en-bestuur-henk-wanningen](#)

[2001-04-02-kvk-staatsbosbeheer-energiehout-bv-en-biogrondstoffen-bv-handelsregisterhistorie-directeur-zwier-van-olst](#)

[2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

p. 16 en verder FSC-Nederland is opgericht/ gevestigd op het adres van Energiehout biomassa BV Staatsbosbeheer -> Dit is onjuist. Bij oprichting heeft FSC Nederland een aantal jaar gebruik mogen maken van kantoorruimte bij Staatsbosbeheer. Januari 2005 (bijna 20 jaar geleden) zijn we daar weggegaan. Ik vraag me af of Energiehout Biomassa toen al was opgericht. Ik verzoek u dit in inhoudsopgave en rapport te wijzigen. Correcte vermelding zou zijn dat FSC bij oprichting gevestigd is geweest bij Staatsbosbeheer. Overigens is onze statutaire naam nog altijd Stichting goed hout en goed papier!.

Reactie EDSP ECO

We hebben in het hoofdstuk '1999: Staatsbosbeheer richt FSC-Nederland op' en 'FSC certificeringen' de volgende wederhoor van FSC-Nederland inclusief de bronnen toegevoegd.

Op 21 augustus 2024 reageerde Wyke Smit, de directeur van FSC-Nederland op ons verzoek om wederhoor. Onderdeel van haar reactie was het verzoek om aan te geven dat Staatsbosbeheer medeoprichter was van FSC-Nederland, dat het klopt dat bij oprichting FSC Nederland een aantal jaar gebruik mocht maken van kantoorruimte bij Staatsbosbeheer en dat ze in 2005 verhuisd zijn naar een andere locatie. Ze verzocht ons ook duidelijk aan te geven wie er allemaal betrokken waren bij de oprichting inclusief de datum van in- en uitreding, om aan te geven dat sinds 2017 er geen directeuren van biomassa BV's van Staatsbosbeheer meer in het bestuur zitten en ze vroeg zich af of de Biomassa BV van Staatsbosbeheer (Energiehout BV) al was opgericht in de tijd dat FSC-Nederland op hetzelfde adres was ingeschreven. We hebben hieronder eerst de link naar het KvK document van de oprichting van FSC-Nederland inclusief alle betrokkenen en de in- en uitreding beschikbaar gesteld, daaronder de link naar het KvK document van de biomassa BV van Staatsbosbeheer (Energiehout BV) waarbij de oprichtingsdatum een half jaar na de oprichting van FSC-Nederland was op hetzelfde adres geregistreerd als FSC-Nederland en Staatsbosbeheer en daaronder hebben we de link naar de volledige wederhoor van Wyke Smit geplaatst:

[1999-08-30-fsc-nederland-goed-hout-kvk-30158761-oprichter-sbb-directeur-biomassa-bvs-zwier-van-olst-en-bestuur-henk-wanningen](#)

[2001-04-02-kvk-staatsbosbeheer-energiehout-bv-en-biogrondstoffen-bv-handelsregisterhistorie-directeur-zwier-van-olst](#)

[2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

"Door zelf FSC-Nederland op te richten kon Staatsbosbeheer de internationale FSC eisen die hen niet uitkwamen ten aanzien van het gewenste biomassabeleid, afzwakken, waardoor de certificering toch zonder teveel moeite en kosten kon worden toegekend." FSC Nederland noch FSC Internationaal hebben een biomassabeleid, kunt u aangeven op welke bronnen u deze bewering baseert? En welke zaken in de Nederlandse bossenstandaard zouden zijn afgezwakt? En als u deze bronnen niet heeft, kunt u dan deze bewering uit het rapport schrappen?

Reactie EDSP ECO

In het onderzoeksrapport staat nergens dat FSC-NL of FSC-Internationaal een specifiek biomassabeleid hebben. FSC-NL gebruikt de volgende quote uit het rapport in haar wederhoor: "Door zelf FSC-Nederland op te richten kon Staatsbosbeheer de internationale FSC eisen die hen niet uitkwamen ten aanzien van het gewenste biomassabeleid, afzwakken". We hebben hieronder nogmaals een aantal hoofdstukken uit ons rapport geplaatst waarop wij onze conclusie baseren dat Staatsbosbeheer bijgedragen heeft aan het afzwakken van de Nederlandse FSC-eisen en standaarden.

Zie hoofdstuk 1997-2003: Weigering FSC-certificering voor energiehoutplantage SBB

In 1999-2000 heeft Stichting Bos en Hout (SBH is de voorloper van de biomasselobbyorganisatie Probos) samen met andere partijen zoals [Staatsbosbeheer](#), [Shell](#) en [Nuon](#), het [Flevo-energiehout-project](#) opgezet waarbij circa 45 hectare aan energiehoutplantages is aangelegd. Op 16 oktober 2001 is Rop Monster van SKAL (Peterson Control Union Certifications) FSC & EKO bosbeheercertificering op inspectiebezoek bij de energiehoutplantage van Staatsbosbeheer waar [Leen Kuiper](#) verantwoordelijk is voor de monitoring (Leen Kuiper is de senior adviseur biomassaproductie van biomasselobbyorganisatie Probos en wordt daarna senior bio-energie consultant voor de biomasselobbyorganisatie Ecofys BV (Navigant)).

In het [FSC-certificeringsverslag van 29 juli 2003](#) opgesteld door Rop Monster, één van de eerste controleurs van SKAL (PCUC), is te lezen dat Staatsbosbeheer directeur Zwier van Olst in 1997 verantwoordelijk is voor de houtverkoop van de desbetreffende Staatsbosbeheerregio (Regio Flevoland) en dat op het moment van de inspectie (1997) het hoofdbureau van de internationale FSC-certificeringsorganisatie het niet toe stond dat de energiehout-productiebossen van Staatsbosbeheer een FSC-label kregen. In het FSC-certificeringsrapport wordt aangegeven dat het Flevo-Energiehout Productiebos van Staatsbosbeheer op nog vijf punten in conflict is met de originele internationale FSC-certificeringseisen. Het kostte meer dan vijf jaar aan onderhandelingen voordat in [mei 2005 het internationale FSC-hoofdbureau akkoord gaat met de voorgestelde Nederlandse FSC-certificeringsstandaard](#).

De standaarden en criteria zijn niet voldoende uitgewerkt voor de certificerende organisaties. In 1999, vijf jaar na oprichting, waren de algemene Principes en Criteria nog onvoldoende uitgewerkt voor het monitoren van lokale situaties. Uitgewerkte standaarden bestonden toen alleen voor Engeland en Zweden.

Bron: [2003-06-17-somo-inventarisatie-multi-stakeholder-initiatieven-forest-stewardship-council-fsc](#)

The National Dutch FSC-Standard for certification of good forest management was developed in a multi-stakeholder process (the Dutch national working group) during the period 1997 - 2004. After a preliminary evaluation by FSC International in September 2000 the standard was submitted for formal accreditation January 2003. Based on the findings of the Accreditation Business Unit of FSC International the working group decided to revise their standard before proceeding with the formal accreditation process. The standard was resubmitted for final accreditation on December 06, 2004. On June 22, 2005, the Standards Committee for the FSC Board of Directors delivered a positive accreditation decisions for the standard.

Bron: National Dutch FSC Standard FSC 07 01.

Uit het FSC-certificeringsverslag volgt nu een fragment over de initiële weigering van FSC-internationaal t.b.v. het toekennen van het FSC-label voor de Energiehoutplantage van Staatsbosbeheer in regio Flevoland:

Name Staatsbosbeheer timber sales contact person: [SBB Directeur Zwier van Olst](#)

The inspector was invited by Reier Knol (forest manager, department Terrain Management) for a meeting of the steering committee on the Flevo-energy wood project. The initiators of this project are Staatsbosbeheer Flevoland – Overijssel in co-operation with the foundation forest and timber (stichting bos & hout). [Leen Kuiper](#) of Stichting Bos & Hout is the coordinator of the project.

The steering committee would like to integrate the energy wood plantation within the FSC programme of Staatsbosbeheer Flevoland - Overijssel. Energy wood will be used for special adjusted power plants that expel less CO₂ than conventional power plants.

However at the moment of the meeting on 16 October 2001 the Dutch FSC Standards were not approved by the head office of FSC in Mexico and therefore could not be used. If the Dutch FSC Standards will be accepted by FSC Mexico there are still five obstacles within the energy wood plantation management that have to be solved to accept the plantation within the FSC programme. All in all, at this moment energy wood plantation cannot be involved within the FSC certification programme.

Bron: [2003-07-29-skal-fsc-eko-certification-report-staatsbosbeheer-region-flevoland-overijssel-zwolle-skal-fm-coc-008520](#)

Uit het verslag blijkt dat de controle uitgevoerd werd rekening houdend met de nog niet geaccordeerde Nederlandse FSC-standaard:

The inspection is performed according to the generic Skal Standards on Forest Management and/or Chain-of-Custody (version 6.1, December 1996). Standards are available at Skal on request. The Dutch FSC interpretation (not yet approved by FSC) was taken into account.

Uit het verslag bleken onder andere de volgende tekortkomingen: Er waren geen overzichten van de beschikbare hoeveelheid bos of de omvang van de houtoogst; Het was onduidelijk wie verantwoordelijk waren voor de controle, supervisie en het aanleveren van de juiste informatie voor de FSC-certificering; Het managementplan klopte niet; Staatsbosbeheer gebruikt verschillende soorten pesticiden/landbouwgif bij het bosbeheer:

Main weaknesses • There is no general overview of the harvest quantities of timber harvests concerning Flevoland and Overijssel • There are no forest inventory data of all the sub-units available but the new management plan of 1996 ensured that all units will be inventoried within 10 years. • Because of the absence of harvest quantities and forest inventory data it is not possible to calculate the allowable yearly cut.

The licensee has a weakness in allocating responsible personnel for control and supervision. It was difficult to find the right person, who was able/responsible to provide the requested (certification) information.

Staatsbosbeheer (SBB) uses different types of pesticides. To be able to award the EKO-quality symbol, the FMU has to comply with Regulation (EEC) 2092/91 on organic production methods, which means e.g. no use of pesticides and/ or insecticides.

The current management plan is not in line with the actual reconstitution situation.[] Requested information is difficult to get. Sometimes it is very difficult to speak the right person. The inspector has the opinion that often time was needed before the licensee was able to get the requested certification information. There are no overviews concerning the allowed annual cut. Actual administration is a not operational SDHV system for the administration of timber sold.

Special testplots were carried out in 1996 and 1997 for modern felling techniques and processing in the forest (so-called "energie-hout") by state of the art processors.

A total view concerning the planned harvest quantity in the region is not available. Harvest recordings are not available because extraction and harvesting is partly executed by Bureau Dienstverlening. Information concerning planned and realised harvested quantities is not transparent. Inventory results (called SYHI) of trees are not present for all forest units. There are no overviews concerning the allowed annual cut. There is no overview concerning forest inventories. Overviews concerning yearly timber production are not available.

Size and borders of certified areas are not clear. Operations are planned but not recorded on stand level. Link between several management targets and treatments are unclear. There is no overview concerning the sustainable yield, which is important to manage forests sustainable. During the audit of March 2001 data on the actual harvest (provided by SBB Services) was still not available. In October 2001 the forest manager did not have the actual data at the forest unit.

Data on the justification Forest-Law is not accurate concerning the transformation and clearcut areas. Certified areas are not clear. There is no overview concerning the sustainable yield, which is important to manage forests sustainably. (October 2003)

Desondanks kiest SKAL (Peterson Control Union Certifications) er toch voor om het FSC-certificaat toe te kennen aan deze Staatsbosbeheerregio. Uit de FSC-controlerapporten van de overige Staatsbosbeheerregio's blijkt een zelfde soort verhaal. Zie de sectie bronnen hieronder.

Uit de [verslaglegging van Staatsbosbeheer](#) over die periode lijkt Staatsbosbeheer druk te hebben uitgeoefend op auditor en certificeerder SKAL (Peterson Control Union Certifications) door een andere organisatie ([SGS certificeringsinstantie](#)) in te schakelen tijdens de eerste FSC-certificeringspilots waarbij de eerste twee Staatsbosbeheer regio's door SKAL/PCUC gecontroleerd werden en dit volgens Staatsbosbeheer te moeizaam verliep en te lang duurde. Uit de SKAL/PCUC FSC-auditverslagen bleek dat dit veroorzaakt werd doordat Staatsbosbeheer op een groot aantal punten niet voldeed aan de FSC-certificeringseisen. SGS richtte zich als controlerende instantie tijdens het FSC-certificeringsproces meer op procescontroles i.p.v. op de fysieke veldcontroles waar SKAL/PCUC zich als controlerende partij vooral mee bezighield, waardoor de derde Staatsbosbeheer pilotregio die via de certificeringsinstantie SGS gecontroleerd werd zonder problemen en binnen een zeer kort tijdsbestek een FSC-certificaat toegekend kreeg en onvolkomenheden van het fysieke bosbeheer buiten beschouwing bleef.

Desondanks werd toch voor SKAL (Peterson Control Union Certifications) gekozen als de huiscertificeerder van alle Staatsbosbeheerregio's. We hebben er geen keihard bewijs voor gevonden en kunnen het dan ook niet bewijzen maar we hebben de indruk dat SKAL (PCUC) afspraken heeft gemaakt met Staatsbosbeheer om te voorkomen dat ze de certificeringsopdracht kwijt zouden raken aan SGS. **Johan Maris**, een ambtenaar en EU-subsidie-expert van het ministerie van LNV, (het ministerie dat verantwoordelijk is voor Staatsbosbeheer), werd rond het tijdstip waarop de keuze voor SKAL (PCUC) viel eerst in 1999 Hoofd Inspecties (SKAL/PCUC) en vervolgens in [2002 de directeur van SKAL \(Peterson Control Union Certifications\)](#). Daarna werd rond 2002/2003 in één klap het volledige certificeringsproces voor alle Staatsbosbeheerregio's afgerond, waarbij Johan Maris aantoonbaar de laatste bewerkingen heeft uitgevoerd aan alle certificeringsdocumenten van Staatsbosbeheer. Onder leiding van Johan Maris werd certificeerder en auditor SKAL/(Peterson) Control Union Certification vervolgens de medeoprichter van de 'Green Gold Label' (GGL), biomassacertificeringslabel van RWE Essent, en werd Johan Maris adviseur van de 'International Wood Pellet Buyers (IWPB)' biomassahandel- en lobbyorganisatie. In het hoofdstuk '[Bos & Biomassa certificeringsinstanties](#)' leveren we hier zeer uitgebreid de onderbouwing voor.

Uit de verslagen blijkt dat het meer dan vijf jaar aan onderhandelingen kostte voordat in [mei 2005 het internationale FSC-hoofdbureau akkoord ging met de Nederlandse FSC-certificeringsstandaard](#). In het hoofdstuk '[Bos & Biomassacertificering](#)' verwijzen we naar o.a. een rapport (2021) van Greenpeace International dat Nederland als voorbeeld aanhaalt m.b.t. de belangenconflicten en de Nederlandse Biomassalobby aanwijst als verantwoordelijke voor het uithollen van de FSC-eisen.

De standaarden en criteria zijn niet voldoende uitgewerkt voor de certificerende organisaties. In 1999, vijf jaar na oprichting, waren de algemene Principes en Criteria nog onvoldoende uitgewerkt voor het monitoren van lokale situaties. Uitgewerkte standaarden bestonden toen alleen voor Engeland en Zweden.

Bron: [2003-06-17-somo-inventarisatie-multi-stakeholder-initiatieven-forest-stewardship-council-fsc](#)

The National Dutch FSC-Standard for certification of good forest management was developed in a multi-stakeholder process (the Dutch national working group) during the period 1997 - 2004. After a preliminary evaluation by FSC International in September 2000 the standard was submitted for formal accreditation January 2003. Based on the findings of the Accreditation Business Unit of FSC International the working group decided to revise their standard before

proceeding with the formal accreditation process. The standard was resubmitted for final accreditation on December 06, 2004. On June 22, 2005, the Standards Committee for the FSC Board of Directors delivered a positive accreditation decisions for the standard.

Bron: National Dutch FSC Standard FSC 07 01.

Bronnen:

[1998-01-00-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-regio-groningen-drenthe](#)
[1998-01-00-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-regio-flevoland-overijssel](#)
[2000-02-03-fsc-nl-standaard-voor-de-certificering-van-goed-bosbeheer](#)
[2000-10-00-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-zuid-holland-utrecht-nieuwegein](#)
[2001-00-00-probos-biomassalobby-nederlands-houtgebruik-in-beeld](#)
[2001-01-16-avih-certificering-skh-komo-fsc-pefc-keurhout-iso-vca-bosschap](#)
[2001-05-29-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-limburg-oost-brabant](#)
[2001-05-29-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-west-brabant-delta](#)
[2001-07-18-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-friesland](#)
[2002-06-17-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-west-noord-holland](#)
[2003-00-00-skal-johan-maris-last-edit-staatsbosbeheer-fsc-certification-documents.zip](#)
[2003-00-00-staatsbosbeheer-vijf-jaar-certificering-van-experiment-tot-routine](#)
[2003-01-06-fsc-forests-certified-by-accredited-certification-bodies](#)
[2003-06-17-somo-inventarisatie-multi-stakeholder-initiatieven-forest-stewardship-council-fsc](#)
[2003-06-17-somo-inventarisatie-multi-stakeholder-initiatieven-forest-stewardship-council-fsc](#)
[2003-07-29-skal-fsc-eko-certification-report-staatsbosbeheer-region-flevoland-overijssel-zwolle-skal-fm-coc-008520](#)
[2003-10-19-skalint-publications-forest-management-and-chain-of-custody-coc-certification-downloadpage](#)
[2005-08-15-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-sustainable-forest-management-certification-quick-scan-leen-kuiper](#)
[2008-09-18-innovatie-netwerk-staatsbosbeheer-biomassa-projecten-staatsbosbeheer-artikel-directeur-zwier-van-olst](#)
[2008-10-04-biomassa-upstream-stuurgroep-quick-scans-on-upstream-biomass-yearbook-2006-2007](#)
[2010-06-24-houtwereld-probos-biomassalobby-vermaatschappelijking-van-het-bos-er-kan-gerust-meer-hout-uit-het-bos-komen](#)
[2021-03-10-greenpeace-certification-schemes-such-as-fsc-are-greenwashing-forest-destruction](#)
[2021-03-15-greenpeace-report-certification-not-a-solution-to-deforestation-forest-degradation-and-ecosystem-conversion](#)
[2021-07-05-somo-how-dutch-government-subsidies-for-estonian-biomass-aggravate-the-biodiversity-and-climate-crisis](#)
[2021-07-07-greenpeace-nl-natuurschade-in-estland-voor-biomassa-nederland-milieuorganisaties-stappen-uit-convenant](#)
[2021-07-07-greenpeace-nederland-de-biomassa-leugen-exit-convenant-duurzaamheid-biomassa](#)
[2023-12-14-staatsbosbeheer-fsc-certificering-overzicht-vanaf-1998-waar-oa-zwier-van-olst-bij-meerdere-aanvragen-betrokken-is](#)
[2024-07-11-han-six-dijkstra-directeur-bosbureau-wageningen-programma-manager-face-skall-peterson-control-union-certificaton](#)

Zie hoofdstuk FSC-certificaat eisen afgezwakt, zonder normen en op basis van vertrouwen

Op 13 maart 2019 is de volledig herziene FSC-standaard voor bosbeheer in Nederland gepubliceerd. De Nederlandse FSC-standaard moest worden herzien na [klachten van de bosbeheerders](#) die het teveel gedoe vonden en er van af wilden zien als de eisen niet aangepast zouden worden. In het nieuwsbericht van biomassalobbyorganisatie de VBNE (voorheen Bosschap) over de publicatie van de nieuwe FSC-standaard in Nederland is het volgende te lezen:

Er is de afgelopen jaren (soms forse) kritiek geweest op de standaard, die zou leiden tot een toename van administratieve lasten. Omdat een simpele update van de oude standaard niet voldoende zou zijn, is gekozen voor een volledige herziening. Hierbij waren een tweetal uitgangspunten leidend:

- (1) het terugdringen administratieve lasten bij certificering en
- (2) het benadrukken van de praktische uitvoering van het bosbeheer.

Voor de standaard betekent dit:

- Er zijn geen eisen opgesteld voor zaken die door Nederlandse wetgeving voldoende worden afgedekt;
- Het controleren door de auditor of daadwerkelijk aan wet- en regelgeving wordt voldaan gebeurt alleen in die gevallen waarbij dat (schijnbaar) niet zo is;

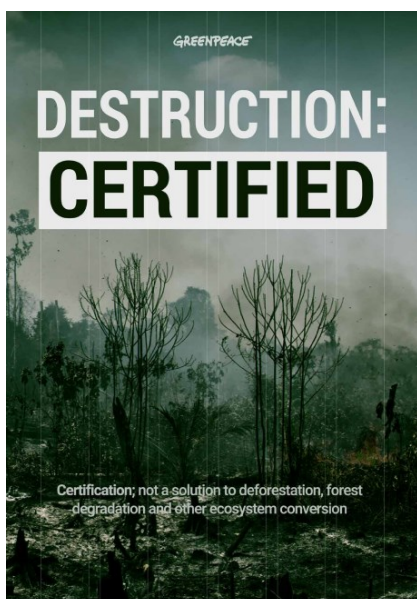
- De wijze van controle door een auditor is zo concreet en eenduidig mogelijk beschreven in de standaard;
- Er is naar gestreefd in de standaard geen normen op te nemen voor beheerwerkzaamheden; bosbeheer is immers vrijwel altijd maatwerk. Normen voor boswerkzaamheden werken vaak gelijkvormigheid in de hand, terwijl juist diversiteit van belang is voor veel bosfuncties;
- De audits zullen vaker gaan over de beoordeling of een gekozen strategie tot het gewenste doel leidt. Geen beoordeling op papier maar discussie tussen beheerder en auditor!
- Er zijn geen eisen opgenomen voor onderwerpen die weliswaar belangrijk zijn, maar die geen aandacht nodig hebben omdat de beheerpraktijk er voldoende aandacht aan besteedt en/of de ontwikkelingen voldoende in de goede richting gaan. Zo vindt u geen eisen terug over het aandeel inheemse bomen.

Bron: [2019-03-13-vbne-biomassalobby-nieuwe-nederlandse-fsc-standaard-gepubliceerd-geen-normen-en-standaard-geen-controle](#)

Dankzij belangenorganisaties zoals de biomassalobbyorganisatie VBNE (voorheen Bosschap) waar Sylvo Thijsen de huidige directeur van Staatsbosbeheer (2013 tot 2025) in het bestuur van de VBNE zat als vicevoorzitter/plaatsvervangend voorzitter, en ook Harrie Hekhuis, de programmadirecteur Bos & Klimaat van Staatsbosbeheer bestuurslid van is en daarnaast Henk Wanningen (directeur van Bio-Enerco, de eerste biomassa BV van Staatsbosbeheer en Sr. Business Developer van Energiehout BV, de tweede Biomassa BV van Staatsbosbeheer en bestuurslid FSC Nederland) de belangen namens behartigde, zijn die Nederlandse FSC-eisen dusdanig afgezwakt dat organisaties zoals Greenpeace het vertrouwen erin opgezegd hebben en rapporten hebben uitgebracht waarin ze aantonen dat het FSC- en 'Green Gold Label' (GGL) certificaat gebruikt wordt door bedrijven zoals RWE Essent om de destructie van bossen en biodiversiteit te greenwashen.

In het 'Destruction: Certified' (2021) rapport van Greenpeace International wordt specifiek verwezen naar het destructieve Nederlandse biomassabeleid en de belangenverstrengelingen:

Certified companies, including with the widely-known FSC label, are reportedly linked to forest destruction, land disputes and human rights abuses warns a new report from Greenpeace International. Destruction: Certified , released today, shows that many certification schemes used for products such as palm oil and soya for animal feed are, in fact, effectively greenwashing destruction of ecosystems and violations of Indigenous and labour rights. Certification fails to tackle the core issues they claim to address.

3 Two examples in the Netherlands are (...) ADBE for biomass subsidies (see <https://adviescommissiedbe.nl>). In both cases the assessment committees have experts that have clear links to the forest or timber or biomass sector. Their independence can therefore be questioned.

4 For example, in the Netherlands, in the case of subsidies for co firing biomass for four coal-fired power plants - the so-called SDE+/SDE++ scheme – the Dutch Minister of Economic Affairs and Climate Policy decided in Q3 2018 not to follow the advice of the independent assessment committee that is tasked with advising the minister because it did not lead to enough certification schemes being recognized; he instead made an exception and accepted the FSC and PEFC schemes for an interim period until the end of 2019, even though the PEFC was the weakest of all certificates being assessed. This is the 'Exception in 2019' mentioned on the Netherlands Enterprise Agency website (see Netherlands Enterprise Agency, Sustainability criteria for solid biomass under the SDE+/SDE++ scheme [Website]). While the details of this exception are no longer visible on this page, the category 1 and 2 overview document shows that the PEFC-approved schemes (ATFS and SFI) have the lowest scores of the approved schemes.

Bronnen:

[2021-03-10-greenpeace-certification-schemes-such-as-fsc-are-greenwashing-forest-destruction](#)

[2021-03-15-greenpeace-report-certification-not-a-solution-to-deforestation-forest-degradation-and-ecosystem-conversion](#)

Sinds het '[Destruction: Certified](#)' (2021) rapport van Greenpeace-International zijn er meerdere nieuwsberichten gepubliceerd en wetenschappelijke rapporten uitgekomen waarin wordt uitgelegd hoe onbetrouwbaar het FSC-label is. Hieronder hebben we een aantal quotes uit de meerdere rapporten van het afgelopen jaar geplaatst:

- Five green labels – FSC, RTRS, RSPO, Fairtrade International and Rainforest Alliance – were the focus of a new study in Forest Policy and Economics, representing EUDR-covered commodities timber, rubber, soy, palm oil, coffee and cocoa
- The study found that none is fully aligned with the most important requirements of the EUDR relating to deforestation and legality
- The study also found that all schemes assessed had a lenient attitude towards non-compliance, with actors being allowed to retain certification despite violating laws, increasing the risk of EUDR non-compliance
- Earthsight has previously highlighted that this is because the burden of proof set by certification schemes, which allows entities to retain certification status despite glaring evidence of wrongdoing, is the opposite of the EUDR's 'negligible risk' approach
- The study provides fresh evidence for why policymakers must continue to ensure that such schemes are not relied on for EUDR implementation, either in theory or practice
- Though some schemes are in the process of introducing changes in light of EUDR requirements, early indications are that these will be insufficient to address the many flaws identified

Bronnen:

[2024-04-18-sciencedirect-voluntary-sustainability-standards-to-cope-with-new-eu-regulation-on-deforestation-a-gap-analysis](#)

[2024-08-15-earthsight-academic-study-confirms-green-labels-like-fsc-fall-short-of-requirements-set-by-upcoming-eu-deforestation-law](#)

Voluntary certification schemes very similar to those now central to RED have long been subject to detailed critiques and large amounts of evidence of ineffectiveness and consequent greenwashing. Foremost amongst these has been the Forest Stewardship Council (FSC), upon which some of the schemes now operating under RED appear to have been modelled, and which operate in very similar ways.

The FSC has been highly controversial since shortly after it was established in 1993, with hundreds of examples of certificates being issued to forestry companies not compliant with the FSC principles and criteria or national standards.¹⁴ These non-compliant certificates have often involved certification bodies now employed by the RED voluntary schemes. Numerous leading environmental organisations such as Greenpeace International and Friends of the Earth quit their memberships of the FSC over failure of the organisation to improve, despite years of calls for reform.¹⁵

The structural problems of the FSC has been detailed in at least two major studies, the first of which dates from 2002,¹⁶ and the second in 2021.¹⁷ Lessons could well have been learned from these in the RED legislation, but in fact on some issues – such as transparency – voluntary schemes now recognised by RED are allowed to operate to even lower standards than the FSC.

Certification under FSC is, in practice, an important part of the functioning of some of the RED schemes, such as SBP, where FSC Controlled Wood and Chain of Custody certificates (along with Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) certification) are used by forest biomass producers to indicate their sustainability and integrity of supply chains. Both these forms of certificate have been subject to accusations of unreliability, the former because it does not require any on-site audits, and rests in fact on a desk-based risk-assessment process.¹⁸

Doubts and concerns about relying on voluntary schemes have been raised from the outset. Even before the first 2009 RED, other voluntary certification schemes, similar to those now central to RED – especially the Forest Stewardship Council (FSC) – had long been subject to detailed critiques and evidence of ineffectiveness and consequent greenwashing.¹⁰

Prominent members of the ISEAL Alliance, including the FSC, have been demonstrably non-compliant with multiple elements of ISEAL's Codes of Conduct for years if not decades, apparently with impunity. There is in fact no system within ISEAL to record non-conformities by its members against the various Codes of Conduct. There are no publicly documented instances of ISEAL Alliance members being suspended or expelled.

There is a requirement under the 2022 RED implementing regulation that the schemes should “to the extent possible” include “in the governance structure and decision-making a broad range of representatives from various relevant stakeholder groups”.³⁶ This form of organisation groups very different interests together as ‘stakeholders’ in the same endeavour. It replicates the model developed under schemes such as the FSC and RSPO, and has served as a very effective means of gaining legitimacy, even as the schemes’ results have become progressively less credible.

Many civil society groups have learned from previous experience in private schemes such as the FSC and the Round Table on Sustainable Palm Oil (RSPO) that their participation is usually not meaningful in terms of influencing important decisions, whilst their presence merely lends credibility. It has become clear from such experiences that multistakeholderism in private sector schemes can dissolve the important distinction (and often opposition) between rights-holders and mere vested interests, displace the role of democratic institutions, weaken the accountability of those with greater power, conceal conflict of interest, and allows capture by dominant economic interests.³⁷

Hence, in practice, the third-party certification against the sustainability criteria can rest heavily or entirely on self-reporting by the economic operator. In the case of woody biomass, the self-reporting often involves reference to other certification schemes, particularly the FSC and PEFC. Here, egregious conflicts of interest can and have arisen. As exemplified in Case Studies 1 and 2 below, audits have involved assessment of supply chains, the compliance of which rests on FSC certificates which had been generated by the same certification body as was carrying out the RED audits (and in some cases, by the same individual auditor). The certification bodies were, in fact, certifying their own work.

There have been no on-site audits of forest supply areas at all since 2020. Enviva Ahooskie’s FSC Chain of Custody certificates have, throughout the entire period of SBP certification by SCS, also been issued by SCS.⁴⁵ None of the third-party chain of custody certifications held by Enviva require any onsite audit either. The vast majority of Enviva’s supplying forest areas have never been visited by an auditor. In practice, the compliance of Enviva’s supply base with the RED sustainability criteria is thus almost entirely dependent on the company’s own reports. The audits under SBP serve primarily to add a degree of third party credibility to what is, to all intents and purposes, a self-certification process, at least as far as maintenance of forest management standards is concerned.

The non-publication of meaningful summary audit reports, and specifically the lack of detail on nonconformities and their treatment by certification bodies makes it impossible to know – even for the Commission itself – whether the Commission’s requirements (set out in the 2022 Regulation, Art 10.3) concerning non-conformities are being respected. This includes, importantly, the categorisation of nonconformities as ‘critical’, ‘major’ or ‘minor’, the finding and treatment of which can determine whether a certificate is issued or not. The experience in other certification systems such as the FSC (including by certifiers highly active in RED certification) has been that certification bodies can and do easily downgrade or mis-categorise high-level non-conformities to ensure that a certificate is issued. The ‘closing out’ by the certifiers of high-level non-conformities on the basis of promised future actions, or the adoption of ‘paper policies’, rather than actual observed improvements to operations, has been seen to occur in other schemes.⁴⁷

Of course, if on-site audits aren’t conducted, or are minimal, then potential high-risk factors are less likely to be found, and hence on-site audits won’t be conducted in the future. There is nothing in the rules preventing conflicts of interest whereby auditors under the scheme might rely on other forms of certification (such as FSC) to check sustainability of supply chains, and where the same certification body has been responsible for that form of certification too.

All of the audits were carried out by NepCon/ Preferred by Nature – which had also been responsible for issuing Graanul’s FSC Controlled Wood certificates since 2017.⁶⁴ In other words, in terms of guaranteeing acceptability of the supplying sources, the certifier was auditing its own audits (which in the case of FSC Controlled Wood also requires no actual on-site inspection). In at least one audit, an individual member of the audit team for the SBP certification had also been responsible for signing off the corresponding FSC certificate.⁶⁵ In keeping with the way nonconformities are often resolved under the FSC system, a major non-conformity under the most recent SBP audit for sourcing from clearcutting in buffer zones around sacred forests was resolved simply by the company committing to do better in future.

ISCC has 67 ‘cooperating’ certification bodies – including SCS, Société Générale de Surveillance (SGS) and TÜV SÜD, whose audits have been found repeatedly faulty in other certification systems, not the least in the FSC. They also include Control

Union, which has been removed from the RSB system. Its database suggests that it has around 7,000 EU RED-compliant certificates currently issued, making it one of the largest schemes.⁷¹ Just five certification companies – SGS, Control Union, RINA, Bureau Veritas and SCS – account for more than half of these. ISCC's database also lists around 370 EU RED certificates which have been withdrawn. It is one of the least transparent. Whilst it seems mostly to publish summary audit reports (though not all), the content of these is very limited, making any external assessment of the certification more or less impossible.

RSB has only two audit companies accredited to it, SCS and SGS, both of which have long records of faulty certification in other systems, especially the FSC.⁷⁶ Unusually, RSB lists Control Union as a 'former certification body', having been "withdrawn" by in August 2022.⁷⁷ The reasons for this are not stated, but Control Union continues to operate under other schemes, including SURE, for whom it is one of the largest certifiers.

The company relies primarily on Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) and FSC certification to demonstrate the sustainability of its wood.¹⁹ In 2021, Greenpeace Netherlands published a report by the Centre for Research on Multinational Corporations (SOMO) which concluded that Estonian pellets sourced from Graanul Invest include those derived from logging in high conservation forests, watersheds, and peatland forests.²⁰ Analysis of SBP's Public Summary audit reports reveals that, whilst the company was first certified in 2016, it was not until January/February 2024 that any forests supplying Graanul's wood were actually visited by Preferred by Nature auditors.²¹

Bronnen:

[2024-09-24-fern-certification-of-biomass-fuels-under-the-eu-red-is-failing-to-protect-forests-and-the-climate-summary](#)

[2024-09-24-fern-why-certification-of-eu-s-biomass-energy-supplies-under-the-red-is-failing-to-protect-forests-full](#)

In ons Staatsbosbeheer biomassalobbyonderzoeksrapport wordt de FSC besproken en maakt onderdeel uit van deel 2 van ons onderzoek ([Politiek en ambtenaren](#)). Het volledige onderzoek bestaat uit de volgende zes delen die gepubliceerd worden via de website: lobby-facts.the-fab.org

Deel 1: [Energiemaatschappijen](#)

Deel 4: [Consultants en lobbyisten](#)

Deel 2: [Politiek en ambtenaren](#)

Deel 5: [Certificering en subsidies](#)

Deel 3: [Wetenschappers](#)

Deel 6: [Banken en investeerders](#)

In deel 5 van ons onderzoek ([Certificering en subsidies](#)), komt zowel FSC-Nederland als FSC-International zeer uitgebreid aan bod.

FSC Nederland is MEDE maar niet alleen vanuit Staatsbosbeheer opgericht. Ik verzoek u dit te wijzigen ("opgericht door": hier dan alle oprichters te noemen: Jesse Kuiper (Kinnarps), Eric Jan Schipper (Intergamma), Ferdinand Haijemaijer (Van Bruchem deuren)). De titel in de inhoudsopgave "Staatsbosbeheer richt FSC op" is onjuist. Graag dit op alle locaties in het rapport goed vermelden.

Reactie EDSP ECO

We hebben onderaan het volgende hoofdstuk de wederhoor van FSC-Nederland toegevoegd inclusief alle bronverwijzingen en een link naar het KvK document met daarin alle bestuursleden en de datum van hun in- en uittreden.

Zie hoofdstuk 1999: Staatsbosbeheer richt FSC-Nederland op

In de FSC-presentatie van het Sociaal Geografisch Bureau (SGB) van de bijeenkomst '[Duurzaam Bouwen met FSC-hout van 15 juni 2005](#)' is te lezen dat FSC-Nederland de verkorte naam is van '[Stichting Goed Hout!](#)'. [FSC Nederland](#) was bij oprichting op hetzelfde adres gevestigd is als [Energiehout BV](#), de biomassa BV van Staatsbosbeheer en het Nationale Boomfeestdag Fonds. Directeur van Energiehout BV Zwier van Olst is naast bestuurslid zelfs [één van de oprichters van stichting FSC-Nederland](#).

Van Olst was van 1998 tot 2013 Hoofd Staatsbosbeheer Buitenzaken. In 2001 werd hij directeur van de Staatsbosbeheerondernemingen Projecten BV en Energiehout BV (Nu: Biograndstoffen BV, de biomassa BV van Staatsbosbeheer). Energiehout BV is een 100% deelneming van Staatsbosbeheer Projecten BV en leverancier van biomassa voor warmte- en warmte/kracht centrales. In 1999 richt Zwier van Olst [FSC Nederland op](#). Zwier van Olst is ook nog directeur van Buitenleven Vakanties, een joint venture voor vakantiewoningen van onder andere Staatsbosbeheer.

FOREST STEWARDSHIP COUNCIL FSC Nederland

Princenhof Park 1 • Postbus 118 • 3970 AC Driebergen
Tel: +31(0)30 692 6398 • Fax: +31(0)30 692 2978 • www.fscnl.org • email: info@fscnl.org

De landentafel van FSC-Nederland bepaalt de eisen voor het FSC-certificaat voor duurzaam bosbeheer. De oprichting van stichting Goed Hout! en FSC-Nederland vindt op hetzelfde tijdstip plaats als dat Zwier van Olst, de directeur Staatsbosbeheer en bestuurslid FSC-Nederland, de FSC-certificering voor Staatsbosbeheer aan het regelen is in samenwerking met [Johan Maris directeur \[Peterson\] Control Union Holding Certifications/SKAL](#)

Henk Wanningen, senior hoofd productgroep biomassa van Staatsbosbeheer, manager bij Energiehout BV (Biograndstoffen BV van Staatsbosbeheer) en directeur van Bio Enerco BV (biomassa bv van Staatsbosbeheer), is het tweede bestuurslid van FSC Nederland. Bio Enerco BV is een joint venture van vier bedrijven: BioGrondstoffen BV (Staatsbosbeheer), Van Werven Biomassa BV, BKgroen en Van den Broek BV. Wanningen wordt pas in 2009 bestuurslid van het FSC-Nederland maar uit een [interview uit 2002](#) blijkt dat hij al veel eerder betrokken is.

Staatsbosbeheer en FSC-Nederland beweren desondanks dat de certificering van de bossen van Staatsbosbeheer volledig onafhankelijk is. In het hoofdstuk [Bos- & biomassacertificeringsinstanties](#) tonen we zeer uitgebreid aan dat zowel de FSC-certificeringseisen als de controle op het nakomen van die eisen doordrongen is van de belangenconflicten.

FSC Nederland is de verkorte naam van Stichting Goed Hout!
K.v.K. nummer 30158761, Triodosbank 212488260 tnv Stichting Goed Hout!

FSC Nederland is een werkgroep van FSC -Forest Stewardship Council. FSC-SECR-0010

KVK-gegevens:

[FSC-Nederland \(Stichting Goed Hout!\) KVK:](#)

Adres 1: [Princenhof Park 1, Driebergen-Rijsenburg](#)
 Adres 2: Wilhelminapark 37, Utrecht
 Oprichter: Zwier van Olst (30-08-1999)
 Bestuurslid: Henk Wanningen (sinds 07-04-2009)

Energiehout B.V. (hernoemt naar Biograndstoffen BV) KVK:

Adres: [Princenhof Park 1, Driebergen-Rijsenburg](#)
 Directeur: Zwier van Olst (sinds 02-04-2001)
 Manager: Henk Wanningen (sinds 2015)

Op 21 augustus 2024 reageerde Wyke Smit, de directeur van FSC-Nederland op ons verzoek om wederhoor. Onderdeel van haar reactie was het verzoek om aan te geven dat Staatsbosbeheer mede-oprichter was van FSC-Nederland, dat het klopt dat bij oprichting FSC Nederland een aantal jaar gebruik mocht maken van kantoorruimte bij Staatsbosbeheer en dat ze in 2005 verhuisd zijn naar een andere locatie. Ze verzocht ons ook duidelijk aan te geven wie er allemaal betrokken waren bij de oprichting inclusief de datum van in- en uitreding, om aan te geven dat sinds 2017 er geen directeuren van biomassa BV's van Staatsbosbeheer meer in het bestuur zitten en ze vroeg zich af of de Biomassa BV van Staatsbosbeheer (Energiehout BV) al was opgericht in de tijd dat FSC-Nederland op hetzelfde adres was ingeschreven. We hebben hieronder eerst de link naar het KvK document van de oprichting van FSC-Nederland inclusief alle betrokkenen en de in- en uitreding beschikbaar gesteld, daaronder de link naar het KvK document van de biomassa BV van Staatsbosbeheer (Energiehout BV) waarbij de oprichtingsdatum een half jaar na de oprichting van FSC-Nederland was op hetzelfde adres geregistreerd als FSC-Nederland en Staatsbosbeheer en daaronder hebben we de link naar de volledige wederhoor van Wyke Smit geplaatst:

[1999-08-30-fsc-nederland-goed-hout-kvk-30158761-oprichter-sbb-directeur-biomassa-bvs-zwier-van-olst-en-bestuur-henk-wanningen](#)
[2001-04-02-kvk-staatsbosbeheer-energiehout-bv-en-biograndstoffen-bv-handelsregisterhistorie-directeur-zwier-van-olst](#)
[2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

Bronnen:

[1998-01-00-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-regio-flevoland-overijssel](#)
[1999-08-30-fsc-nederland-goed-hout-kvk-30158761-oprichter-staatsbosbeheer-biomassa-bvs-zwier-van-olst-en-bestuur-henk-wanningen](#)
[1999-12-21-reformatorisch-dagblad-bomen-kappen-met-beleid](#)
[2000-02-03-fsc-nl-standaard-voor-de-certificering-van-goed-bosbeheer](#)
[2000-10-22-fsc-nl-goedhout-deelnemers.pdf](#)
[2000-10-12-fsc-nl-is-stichting-goedhout-zelfde-adres-biomassa-energiehout-bv-staatsbosbeheer-deelnemers](#)
[2001-04-02-kvk-staatsbosbeheer-energiehout-bv-en-biograndstoffen-bv-handelsregisterhistorie-directeur-zwier-van-olst](#)
[2001-01-23-fsc-nl-contact-princenhofpark-1-driebergen-is-zelfde-adres-energiehout-bv-staatsbosbeheer](#)
[2001-04-29-fsc-nl-contactpersoon-is-goedhout-is-zelfde-adres-als-energiehout-biomassabv-staatsbosbeheer](#)
[2003-00-00-staatsbosbeheer-vijf-jaar-certificering-van-experiment-tot-routine](#)
[2002-02-08-skalint-publications-documents-and-chain-of-custody-coc-certifications](#)
[2003-10-19-skalint-publications-forest-management-and-chain-of-custody-coc-certification-downloadpage](#)
[2003-07-29-skal-fsc-eko-certification-report-staatsbosbeheer-region-flevoland-overijssel-zwolle-skal-fm-coc-008520](#)
[2004-08-11-fsc-nl-is-stichting-goedhout-zelfde-adres-energiehoutbv-staatsbosbeheer-adres-driebergen-fsc-secr-0010-skal-coc-81343](#)
[2003-06-04-skal-green-gold-label-certification-essent-rws-endorsed-certification-systems-for-forestry-source](#)
[2003-10-19-skalint-publications-forest-management-and-chain-of-custody-coc-certification-downloadpage](#)
[2005-07-11-sgb-fsc-presentaties-fsc-nl-is-stichting-goedhout-zelfde-adres-als-energiehout-bv-staatsbosbeheer](#)
[2005-07-14-fscnl-fsc-standaard-voor-nederland-bos-goedgekeurd](#)
[2006-05-19-gov-nl-tweede-kamer-brief-minInv-evaluatie-staatsbosbeheer](#)
[2013-08-25-energiehout-biomassabv-staatsbosbeheer-website](#)
[2013-08-25-energiehout-biomassabv-staatsbosbeheer-doelgroep](#)
[2013-08-25-energiehout-biomassabv-staatsbosbeheer-van-werven-bv-van-der-wiel-bv-vagroen-biomassa-bioenerco-bv-nuon](#)
[2013-08-25-energiehout-biomassabv-staatsbosbeheer-contactpersonen-zwier-van-olst-hendrik-jan-ter-weeme-en-jochem-beijer](#)
[2020-04-22-staatsbosbeheer-dossier-biomassa-veelgestelde-vragen-organisaties-bio-enerco-energiehout-bv](#)
[2024-01-09-kvk-fsc-nederland-stichting-goed-hout-en-papier-uittreksel-handelsregister-30158761](#)
[2023-12-14-staatsbosbeheer-fsc-certificering-overzicht-vanaf-1998-waar-oo-zwier-van-olst-bij-meerdere-aanvragen-betrokken-is](#)

p. 34:“ die ook in 2003 de laatste hand gelegd heeft aan de FSC-audit- en certificeringsrapporten voor alle regio's van Staatsbosbeheer” -> Ik heb dit specifieke feit niet gecontroleerd dus of dit klopt weet ik niet. Wel verzoek ik u toe te

lichten dat er ieder jaar audits zijn en dus sinds 2003 nog vele audits volgden. Dit is na te kijken in de openbare database van FSC.

Reactie EDSP ECO

We hebben dit zeer uitvoerig onderbouwd en de desbetreffende documenten zelfs beschikbaar gesteld [via een zip bestand](#) om ze in 1x te kunnen downloaden. Hieronder hebben we nogmaals het betreffende hoofdstuk inclusief plaatjes toegevoegd zoals we ze ook in het onderzoeksrapport hebben opgenomen en tevens een vermelding gemaakt van de FSC-auditformulieren.

Zie hoofdstuk SKAL / Control Union FSC-certificering voor Staatsbosbeheer

Als je in de Wayback Machine/ het Web archief naar de website van SKAL International gaat en de datum van 19 oktober 2003 aanklikt en naar de [publicatiepagina voor de FSC-certificaten doorklikt](#) dan zie je een overzicht van o.a. de FSC-rapportages voor de Staatsbosbeheer regio's per Provincie. Bij elk bestand staat de naam van de persoon die het bestand als laatste heeft bewerkt. De naam Johan Maris zien we alleen bij de .doc bestanden voor Staatsbosbeheer. De rapportages die niet voor Staatsbosbeheer gemaakt zijn, zijn bewerkt door overige medewerkers van SKAL. In een aantal van die door Johan Maris opgevoerde bestanden wordt o.a. verwezen naar [Staatsbosbeheer directeur Zwier van Olst](#).

Bijbehorende datums

Laatst gewijzigd 29-Jul-03 14:38

Gemaakt 29-Jul-03 14:32

Laatst afgedrukt 18-Mar-03 14:18

Laatst gewijzigd door

Bron: 2003-skal-johan-maris-last-edit-staatsbosbeheer-fsc-certification-documents.zip

Forestry - Public certification summary reports	Description and file	Version	Last update
Skal-fm/coc-008506	Koninklijke Houtvesterij Het Loo, The Netherlands. [008506-2002-1-MV.PS.pdf, 586 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008512	Gemeente Apeldoorn (municipality of Apeldoorn), The Netherlands. [008512-2002-1-JK.(PS).pdf, 345 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008513	Gemeente Lelystad (municipality of Lelystad), The Netherlands. [008513-2002-1.PS.pdf, 766 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008520	Staatsbosbeheer (regio Flevoland - Overijssel), The Netherlands. [008520-2002-1.PS.2002.pdf, 1,044 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008521	Freie und Hansestadt Hamburg, Umweltbehörde (Ökologische Forst- und Landwirtschaft), Germany. [008521-2002-1.PS.pdf, 344 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008524	Staatsbosbeheer (regio Groningen - Drenthe), The Netherlands. [008524-2002-1.PS.doc, 618 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008560	Gemeinde- und Städtebund Rheinland-Pfalz, Germany. [Skal-fmu-8560.doc, 883 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-011833	Unie van Bosgroepen, The Netherlands. [Skal-FMCoC-011833.doc, 692 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-013958	Nyírségi Erdészeti Részvénytársaság (Nyirerdő Rt.), Hungary. [Skal-fmu-13958.doc, 3,102 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-013958 (Hungarian translation)	Nyirerdő Rt Hungarian translation [Skal-FMCoC-013958HUN.doc, 1,151 kb]	1.0	25/07/2003
Skal-fm/coc-016655	Staatsbosbeheer region Limburg-Oost Brabant, The Netherlands. [Skal-fmu-16655.doc, 724 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-016656	Staatsbosbeheer region West Brabant-Deltagebied, The Netherlands. [Skal-fmu-16656.doc, 715 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-016657	Staatsbosbeheer region Fryslân, The Netherlands. [Skal-fmu-16657.doc, 702 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-016659	Staatsbosbeheer Region Zuid-Holland-Utrecht, The Netherlands. [Skal-fmu-16659.doc, 834 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-016660	Staatsbosbeheer regio Noord-Holland, The Netherlands. [Skal-FMCoC-016660.doc, 347 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-FM/CoC-018684	Smith Gore, Scotland [018684-2002-1-CR.pdf, 1,378 kb]	1.0	18/09/2003
Skal-fm/coc-019553	Mecseki Erdészeti Részvénytársaság (Mecseki Forestry Inc.), MEFA RT., Hungary. [Skal-FMCoC-019553.pdf.pdf, 1,019 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-020541	Maracai Florestal e Industrial Ltda., Brazil. [Skal-FMCoC-020541UK.word.doc, 1,022 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-020541 (Portugeese translation)	Maracai Florestal e Industrial Ltda., Brazil (Portugeese translation). [Skal-fmu-20541.PORT.doc, 1,097 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-021452	Somogyi Erdészeti es Faipari Rt (SEFAG Rt), Hungary. [Skal-FMCoC-021452.pdf, 665 kb]	1.0	14/02/2003
Forestry - Official FSC documents	Description and file	Version	Last update
FSC principles and criteria	Official FSC principles and criteria. Document 1.2, revised February 2000. [FSCPrinciplesAndCriteria.pdf, 57 kb]	1.2	14/02/2003

Bron: www.skalint.com/homepage/publications/downloadpage/downloadpage.asp?DownloadPage_ID=18

Op 22 augustus 2024 leverde Wyke Smit, de directeur van FSC-Nederland als onderdeel van haar wederhoor en reactie op ons onderzoeksrapport de volgende link aan waarmee we de ‘nieuwe’ FSC-auditrapporten van Staatsbosbeheer konden downloaden: [FSC Search](#). In het hoofdstuk [SKAL / Control Union FSC-certificering voor Staatsbosbeheer](#) leggen we aan de hand van die auditrapporten uit waarom we niet onder de indruk waren over de kwaliteit van de auditrapporten en van mening zijn dat Staatsbosbeheer niet alleen onterecht een FSC-certificaat heeft behouden al die jaren maar deze ook gebruikt voor greenwashing van het vernietigen van natuur, biodiversiteit en het schade toebrengen aan het klimaat en daarmee onze toekomst. We vonden via die link ook de ‘nieuwe’ versie van het FSC-certificaat van Staatsbosbeheer:

License Code: FSC-C003956
 Certificate Code: CU-FM/COC-016655

Bronnen:
[2006-01-01-fsc-c003956-cu-fm-coc-016655-certification-record-staatsbosbeheer](#)
<https://search.fsc.org/en/certificate/a0240000005sRIPAA2>

Bron: [2009-01-00-probos-borgman-biomassastroomlijn-de-logistieke-keten-van-houtige-biomassa-uit-bos-natuur-en-landschap-in-nederland](#)

George Borgman CUC FSC-auditor Staatsbosbeheer en Biomassalobby BV

Dankzij de link van Wyke Smit (directeur FSC-Nederland) kwamen we er achter dat in meerdere door de Control Union Certifications (CUC/SKAL) opgestelde FSC-auditrapporten van Staatsbosbeheer George Borgman is opgevoerd als de FSC-auditor.

Bronnen:
[2011-10-14-cuc-fsc-main-evaluation-report-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)
[2011-10-14-cuc-fsc-her-evaluatie-rapport-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)
[2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-rapport-nl-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)
[2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-report-en-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

Probos (biomassalobby), Borgman Beheer Advies (biomassa) BV, Face the Future (Co2-compensatiecertificaten) BV zijn in samenwerking met de Stichting Nationale Koolstofmarkt (deelnemers zijn o.a. vervuilende bedrijven zoals Essent) en FSC-Nederland begonnen met het verstrekken van CO2-compensatiecertificaten waarmee de meest vervuilende bedrijven van Nederland hun CO2-uitstoot kunnen greenwashen. De verificateur van Stichting Nationale Koolstofmarkt is o.a. [Peterson] Control Union Certifications. Ook die komt uitgebreid voor in ons onderzoeksrapport.

**stichting
Nationale
Koolstofmarkt**

Validatierapport

Projectnaam: ARK Groene Woud
 Projectnummer: SNK-C-3
 Indiener: Face the Future namens ARK Natuurontwikkeling. In samenwerking met Borgman Beheer Advies en Stichting Probos

Bron [2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos](#)

Project id	Aantal certificaten	Certificaten batch*		Maatregel / product	Status emissiereductie**	Verificator	jaar verificatie	Document	Bemiddelaar	Certificaathouder	Handelsstatus certificaat***
SNK-C-3	2664	SNK-C3-1	SNK-C3-2664	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Face the Future i.s.m. Borgman Beheer Advies en Probos	ARK Natuurontwikkeling	Beschikbaar
SNK-C-4	52	SNK-C4-1	SNK-C4-52	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Den Dunnen (Lage Zwaluwe)	Beschikbaar
SNK-C-4	30	SNK-C4-53	SNK-C4-82	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Daas (Diessen)	Beschikbaar
SNK-C-4	64	SNK-C4-83	SNK-C4-146	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Van Zelderen (De Rips)	Beschikbaar
SNK-C-4	32	SNK-C4-147	SNK-C4-178	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Aarts (Sprundel)	Beschikbaar
SNK-C-4	18	SNK-C4-179	SNK-C4-196	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Nijk (Almen)	Beschikbaar

Bron: [2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos](#)

Bronnen:

[2020-02-10-edu-nl-wur-probos-borgman-beheer-advies-bv-biomassalobby-face-the-future-bv-klimaatbos-co2-compensatie-concept](#)
[2020-12-07-probos-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](#)
[2024-07-05-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-validatierapport-face-the-future-bv-ark-groene-woud-borgman-beheer-advies-en-probos](#)
[2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos](#)

In het [jaarverslag \(2023\)](#) en op [de website](#) van Probos (biomassalobby) wordt uitgelegd dat Borgman Beheer Advies BV en Probos betrokken zijn bij de bosinventarisatie van zowel Staatsbosbeheer als andere boscijezaren. Borgman Beheer Advies BV is ook betrokken bij de audits/controles voor de FSC-certificering voor duurzame biomassa en bosbeheer. Borgman Beheer Advies BV levert ook de harvesters voor het oogsten van houtige biomassa en levert daar naast nog meer diensten in de biomassaketen. Ze zijn nu ook betrokken bij het uitgeven van de CO2-compensatie certificaten. Dit zijn allemaal financiële belangenverstrengelingen die ten koste gaan van de natuur, onze gezondheid en het klimaat. En dit is nog maar één van de vele voorbeelden die we hebben aangedragen ten aanzien van die belangen verstrengelingen in Biomassa- Carbon Capture & Storage (BE/CCS), Groengas en CO2-certificaten lobbyland.

Voor Staatsbosbeheer en andere boscijezaren analyseert Probos bosinventarisatiedata op individueel perceelniveau (SyHi's = systeem voor houtmeetkundige inventarisatie). Borgman Beheer Advies doet hiervoor de veldinventarisaties. In 2023 is 8.105 ha bos geïnventariseerd en geanalyseerd. Probos verkent hoe SyHi is om te buigen naar SyBi (systeem voor bosinventarisatie), waarbij alle aspecten van het bos worden meegenomen en dus niet alleen de houtvoorraad en -oogst.

De uitvoering staat onder leiding van het onderzoeksinstituut Wageningen Environmental Research in samenwerking met Stichting Probos, Borgman Beheer Advies en Bureau van Nierop.

Bronnen:

[2024-03-26-probos-biomassalobby-jaarverslag-2023](#)
[2024-03-26-probos-biomassalobby-nederlandse-bosinventarisaties-in-samenwerking-met-borgman-beheer-advies](#)

Op 3 juni 2021 [publiceert Stichting Nationale Koolstofmarkt \(SNK\) een rapport](#) waarin de 'CO2-emissiereductie' van 'Klimaatlim beheer van bestaande bossen' wordt uitgelegd. Hierin wordt ook aangegeven dat het verbranden van de houtige biomassa niet meegerekend hoeft te worden in de emissies. Het rapport is o.a. geschreven door biomassalobbyorganisaties Probos en Bureau Silve. Hier zie je de biomassalobby in actie. Bureau Silve is namelijk een jaar eerder (op 1 juli 2020) [overgenomen door Probos en biomassaketenbedrijf Borgman Beheer Advies](#) terwijl die twee biomassalobbyorganisaties het doen voorkomen alsof het rapport ondersteund wordt door een derde en onafhankelijke organisatie.

Jop de Klein en Henny Schoonderwoerd (Silve) 'dragen het stokje over' aan David Borgman (BBA), Mark van Benthem en Jan Oldenburger (Probos) [betaalde biomassalobby]. Voor Henny Schoonderwoerd en Jop de Klein is het na 30 jaar tijd om het stokje over te dragen aan de jongere generatie. Hun adviesbureau Silve houdt zich bezig met veel aspecten van bosbeheer, maar is vooral bekend vanwege haar unieke expertise gericht op het ontwikkelen en uitvoeren van bosinventarisaties. In Stichting Probos en Borgman Beheer Advies (BBA) hebben zij hun opvolgers gevonden. Per 1 juli 2020 geven zij met veel vertrouwen het stokje aan hen over. Probos zet vooral de activiteiten rond databeheer en analyse voort. De uitvoering en verwerking van inventarisaties gaat over naar Borgman Beheer Advies BV.

Bronnen:

[2020-06-06-probos-en-borgman-beheer-advies-biomassalobby-zetten-per-1-juli-2020-activiteiten-bureau-silve-voort](#)
[2021-06-03-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-biomassalobby-klimaatlim-beheer-van-bestaande-bossen](#)

David Borgman is waarschijnlijk de zoon van George Borgman die (ook) eigenaar en directeur is van Borgman Beheer en Advies Forestry Consultants - Wood- and Biomasschains, en directeur van Tree Invent BV, Biomassachain manager van Coöperatie Biomassalland en secretaris van de Stichting Kwaliteit Bos-, Natuur- en Landschapswerk (SKBNL) van de AVIHV en VBNE (voorheen Bosschap) biomassalobby.

As a consultant I work on sustainable forest management and the organization of wood- and woody biomasschains. Activities include: day-to-day forest management, forest inventory, wood and biomass logistics, forestry-data management, determining harvesting potentials, designing biobased businesscases and much more.

Port of Rotterdam (through Wageningen University) Project manager Academic Consultancy Project (WUR) – Project Manager (4 members) Analysis of European wood pellet market (bioenergy). Analysis of potential supply and demand, and the potential for the Port of Rotterdam as a central wood pellet hub.

Coöperatie Biomassalland U.A. Chain Manager Biomassalland. As a chain manager I am co-responsible for the day-to-day management of the Cooperative Biomassalland. Op 13 oktober 2014 hebben de bosaanemers (AVIH) en beseigenaren (VBNE) gezamenlijk de Stichting Kwaliteit Bos-, Natuur- en Landschapswerk [SKBNL] opgericht.

In het bestuur van SKBNL hebben twee vertegenwoordigers vanuit de opdrachtgevers zitting en twee vanuit de opdrachtnemers van boswerk. Vanuit de opdrachtgevers/VBNE zijn Maarten Willemen (Staatsbosbeheer) en Evelien Verbij (VBNE) bestuursleden. Vanuit de opdrachtnemers/AVIH zijn dit David Borgman en Richard Wigink.

Bronnen:

[2015-03-31-vbne-opvolger-boschap-biomassalobby-eerste-jaarverslag-de-opbouw](#)

[2019-10-08-david-borgman-directeur-at-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)

Zie hoofdstuk George Borgman CUC FSC-auditor Staatsbosbeheer en Biomassalobby BV

Verduurzaam Hout Nederland Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
Stichting Bos en Hout Support Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
Algemene Vereniging Inlands Hout Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
European Wood Preservative Manufacturers Group Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
PEFC Nederland Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
Stichting Kwaliteit Bos-, Natuur- en Landschap Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
Stichting Vakblad Natuur Bos Landschap Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
Koninklijke Nederlandse Bosbouwvereniging Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
Face the Future B.V. Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen
Stichting Forest Forever Fund Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen
Van Bommel FAUNAWERK Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen
TreeInvent Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen
Face Forests B.V. Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen
Borgman Beheer Advies Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen
Stichting Probos Hollandseweg 7 J, 6706KN Wageningen

George Borgman, [destijds het hoofd bos- en park beheer](#) van de gemeente Arnhem is een grote speler binnen de Nederlandse biomassaketten en via zijn Borgman Beheer Advies Biomassa BV is hij verantwoordelijk voor grootschalige biomassaproductie op basis van o.a. hele bomen. Zie het hoofdstuk: [2014: Oogstadadvies: biomassa van hele bomen](#) voor meer informatie over de BBA Biomassa BV.

George Borgman heeft een eigen BV die de bomenharvester- en hakselaarmachines en diensten levert voor o.a. Staatsbosbeheer en maakt er geen geheim van dat ze volledige bomen verwerken tot biomassa. Zo is bijvoorbeeld in deze presentatie van 'Borgman Beheer Advies in houtige biomassa' te lezen dat ze zowel [de hele-boom-methode](#) (zonder stobbe) toepassen naast dat ze gebruik maken van de top- en takhout van geveld bomen.

Volgens de KVK gegevens van [Borgman Beheer Advies](#) is het bedrijf ingeschreven op de Hollandseweg 7 in Wageningen. Op dat adres is een groot deel van de biomassalobby BV's van Nederland gevestigd o.a. [Probos](#) en de voorganger [stichting Bos & Hout](#), en [TreeInvent](#), [AVIH](#), [EWPMG](#), [VHN](#), [PEFC-NL](#), de [KBNL](#), het [VNBL](#), de [KNB](#) en ook [Face The Future BV](#) en [Face Forests BV](#) en [Forest Forever Fund](#) en tevens [van Bommel Faunawerk](#) van [Frans van Bommel](#) die ecologisch advies levert aan o.a. BIJ12 en een groot aantal provincies en gemeenten en SBNL adviseur was voor agrariërs en particuliere grondeigenaren over natuurbeheer en subsidieregelingen (Programma Beheer). Zie het hoofdstuk [SNL subsidies](#).

Member of Advisory Council of Green Gold Label Certificate

Green Gold Label Foundation · Part-time

2019 - Sep 2022 · 3 yrs 9 mos

Rotterdam, Zuid-Holland, Nederland

Bron: [2019-10-09-jeroen-oorschot-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)

Jeroen Oorschot is een medewerker van Borgman Beheer en Advies (BBA) die eerst FSC-lead auditor was voor de Control Union Certifications (CUC/SKAL) en vervolgens terwijl hij voor BBA werkte ook bestuurslid was van de Green Gold Label (GGL) certificeringsorganisatie van RWE Essent. Daarnaast was hij via BBA onderdeel van Bioenergy Cluster East Nederland (BEON biomassalobby) en oprichter van initiatieven zoals Coöperatie biomassalandschap en Energiebos.nl en werkt samen met [Face the Future BV](#) en Probos (biomassalobby) aan een CO2-compensatie credits voorstel.

Jeroen Oorschot joined Borgman Beheer Advies in Wageningen (2007), as project manager. Jeroen is a senior advisor on matters such as forest management, forest exploitation, tree safety, forest and timber certification and legislation. On behalf of Borgman Beheer Advies he was a long-term member of the Bioenergy Cluster East Netherlands and with his colleagues he co-founded biomass initiatives such as the Coöperatie Biomassalandschap and Energiebos.nl. Since 2010 he is also a trained lead auditor (ISO).

De partners van energiebos.nl zijn Advin BV, Borgman Beheer en Advies BV, Europe's Energy Point BV en [Face the Future BV](#)

Bronnen:

- [2012-11-17-probos-borgman-beheer-en-advies-bv-biomassa-stroomlijn-groen-goud-uit-landschapsonderhoud](#)
- [2014-09-06-energiebos-partners-advin-bv-borgman-beheer-en-advies-bv-europe-s-energy-point-bv-face-the-future-bv](#)
- [2019-10-09-jeroen-oorschot-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)
- [2019-11-01-beon-probos-btg-borgman-beheer-advies-biomassa-lobby-actieplan-biomassa-en-landschapsonderhoud-in-overijssel](#)
- [2020-02-10-edu-nl-wur-probos-borgman-beheer-advies-bv-biomassa-lobby-face-the-future-bv-klimaatbos-co2-compensatie-concept](#)
- [2020-10-21-rwe-essent-green-gold-label-international-certification-programme-for-sustainable-biomass-website](#)
- [2020-12-07-probos-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](#)

Lead Auditor FSC Forest Management @Control Union Certifications
 2008 - 2012 · 4 yrs
 Zwolle

Bron: [2019-10-09-jeroen-oorschot-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)

Het is natuurlijk een vreemde zaak dat een biomassa-bedrijf zoals Borgman Beheer Advies BV namens Control Union Certifications (CUC/SKAL) de FSC-audits uitvoert voor Staatsbosbeheer terwijl hetzelfde bedrijf ook de machines en biomassadiensten levert.

Degene die daadwerkelijk de certificaten namens Control Union Certifications (CUC/SKAL) heeft geleverd is Gerben Stegeman die op 16 september 2014 samen met de door RWE Essent betaalde wetenschappers van het Copernicus Instituut (UU biomassa-lobby) het onderzoeksrapport 'Legal Harvesting, Sustainable Sourcing and Cascaded Use of Wood for Bioenergy: Their Coverage through Existing Certification Frameworks for Sustainable Forest Management' gepubliceerd heeft waarin o.a. het volgende te lezen was;

Our benchmark concludes that: (a) FM fiber certification by the Forest Stewardship Council (FSC) and the Program for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) international standards show the highest level of coverage with EU's (draft) legislation; (b) There is insufficient coverage for risk based fibers by FSC Controlled Wood (FSC-CW), PEFC Due Diligence (PEFC-DD), or SFI-fiber sourcing (SFI-FS). Other weaknesses identified for elaboration are: (c) Alignment in definitions are needed, such as for primary forest, high carbon stock, and wood waste (cascading); (d) Imperfect mass balance (fiber check downstream) needs to be solved, as non-certified fiber flows are inadequately monitored; (e) Add-on of a Greenhouse Gas Emissions (GHG) calculation tool is needed, as GHG life cycle reporting is not covered by any of the SFM frameworks.

Bron: [2014-09-16-mdpi-legal-harvesting-sustainable-sourcing-and-cascaded-use-of-wood-for-bioenergy-certification-frameworks](#)

Een andere medewerker die daadwerkelijk namens Control Union Certifications (CUC/SKAL) de FSC-certificaten heeft toekend aan Staatsbosbeheer is de managing directeur van CUC/SKAL, Jan-Frans Bastiaanse die een oud medewerker is van Borgman Beheer Advies Forestry Consultants.

Senior consultant

Borgman Beheer Advies Forestry Consultants

George Borgman is op [21 maart 2002](#) ook betrokken bij de FSC-certificering van de Unie van Bosgroepen waaronder bijna 80 bosbeheer organisaties vallen onder de [FSC-groepscertificering](#) samen met Gerard Koopmans de technisch coördinator van de Bosgroepen en voorzitter van College van Deskundigen Stichting Kwaliteit Bos-, Natuur- en Landschapswerk (SKBNL). Degene die als Control Union Certifications (SKAL) auditor was opgevoerd was [Mark Vonk](#) de [FSC Lead Auditor](#) die ook in de Biomassa Upstream Stuurgroep (BUS) zit van Probos. Zie hoofdstuk: [2005: Probos en Staatsbosbeheer biomassalobbypresentatie](#)

Naam auditor	M. Vonk
Deelnemers	Gerard Koopmans (FSC co-ordinator), Rino Jans (Group auditor), Georg Borgman (Consultant), Dirk Maas (forestry expert from Skal), Ron Blom and Hans Gier Veld (Twickel), Job Klein (Schovenhorst) M. v/d Waals (Kl. Boeschoten)

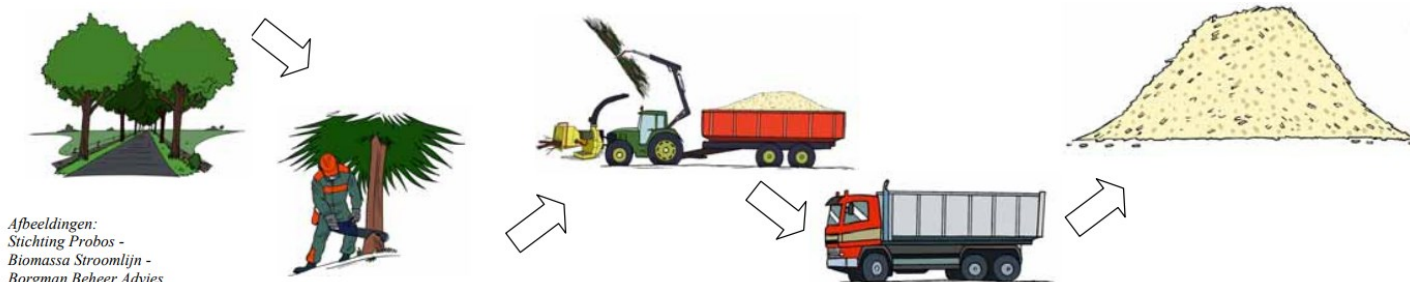
Unie van Bosgroepen
The Netherlands
Skal-FM/CoC-011833
March-21-2002

Bron: [2002-03-21-skal-cuc-fsc-certification-report-george-borgman-unie-van-bosgroepen-skal-fm-coc-011833](#)

Dit zijn meerdere duidelijke voorbeelden van belangenverstrengeling t.a.v. de FSC-certificering van Staatsbosbeheer waarbij een groot aantal organisaties van de Biomassa BV Nederland bij betrokken zijn.

Bronnen:

[2002-03-21-skal-cuc-fsc-certification-report-george-borgman-unie-van-bosgroepen-skal-fm-coc-011833](#)
[2009-01-00-probos-borgman-biomassastroomlijn-de-logistieke-keten-van-houtige-biomassa-uit-bos-natuur-en-landschap-in-nederland](#)
[2009-01-28-borgmanbeheeradvies-presentatie-beon-cogas-beterbos-met-biomassa-ook-hele-bomen](#)
[2011-10-14-cuc-fsc-main-evaluation-rapport-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)
[2011-10-14-cuc-fsc-her-evaluatie-rapport-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)
[2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-rapport-nl-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)
[2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-report-en-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)
[2012-11-00-vnbl-stadsrand-omvormen-tot-energiebos-advin-bv-borgman-beheer-en-advies-bv-europe-s-energy-point-bv-face-the-future-bv](#)
[2012-11-02-biomassalland-houtige-biomassa-bestuursleden-george-borgman-beheer-advies-bv-en-jeroen-oorschot](#)
[2012-11-17-probos-borgman-beheer-en-advies-bv-biomassa-stroomlijn-groen-goud-uit-landschapsonderhoud](#)
[2013-09-08-vbne-boschap-biomassalobby-gebruik-van-eigen-houtige-biomassa-in-biomassainstallaties](#)
[2014-09-06-energiebos-partners-advn-bv-borgman-beheer-en-advies-bv-europe-s-energy-point-bv-face-the-future-bv](#)
[2014-09-16-mdpi-legal-harvesting-sustainable-sourcing-and-cascaded-use-of-wood-for-bioenergy-certification-frameworks](#)
[2015-01-27-vbne-biomassalobby-verwarmen-op-eigen-hout-stap-voor-stap-aanpak](#)
[2015-03-31-vbne-opvolger-boschap-biomassalobby-eerste-jaarsverslag-de-opbouw](#)
[2019-10-08-david-borgman-directeur-at-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)
[2019-10-09-jeroen-oorschot-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)
[2019-11-01-beon-probos-btg-borgman-beheer-advies-biomassalobby-actieplan-biomassa-en-landschapsonderhoud-in-overijssel](#)
[2020-02-10-edu-nl-wur-probos-borgman-beheer-advies-bv-biomassalobby-face-the-future-bv-klimaatbos-co2-compensatie-concept](#)
[2020-10-21-rwe-essent-green-gold-label-international-certification-programme-for-sustainable-biomass-website](#)
[2020-12-07-probos-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](#)
[2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos](#)

Afbeeldingen:
Stichting Probos -
Biomassa Stroomlijn -
Borgman Beheer Advies

Bron: [2009-01-00-probos-borgman-biomassastroomlijn-de-logistieke-keten-van-houtige-biomassa-uit-bos-natuur-en-landschap-in-nederland](https://www.probos.nl/2009-01-00-probos-borgman-biomassastroomlijn-de-logistieke-keten-van-houtige-biomassa-uit-bos-natuur-en-landschap-in-nederland)

In de FSC-auditrapporten staan een aantal zaken waarvan we het opmerkelijk vinden dat deze zaken zich sinds 2011 nog altijd voordoen. De eerste Staatsbosbeheer FSC-certificeringen zijn namelijk al eind vorige eeuw verstrekt ondanks een flink aantal bevindingen van gebreken en vanaf 2011 en in de jaren daarna zien we in de rapporten dat diezelfde gebreken nog steeds geconstateerd worden. Deze gebreken hebben echter geen consequenties voor de FSC-certificering van Staatsbosbeheer. Wij begrijpen niet dat er geen consequenties worden verbonden aan deze bevindingen. Hieronder een aantal voorbeelden van de geconstateerde gebreken uit de auditrapporten:

Formerly 19 FMUs were included under the current certificate. This has now been extended to include a total of 20 FMUs. The scope includes the sale of round timber and firewood, hardwood and softwood.

Description of non-conformity: Er is geen centraal overzicht van de gebieden met HCV's. [High Conservation Values (HCV's) Gebieden met een uitzonderlijk hoge concentratie van zeldzame of (met uitsterven) bedreigde soorten etc.] Dit geldt met name voor HCV 3 en 6: deze zijn aanwezig maar dit zijn punten waarvan geen centraal overzicht is. Ook van de HCV 4 zijn wel kaarten aanwezig, maar is geen centraal totaal bekend. Omdat de locaties niet centraal zijn geïdentificeerd of verzameld, is er ook geen landelijk overzicht welke gebieden en totale oppervlaktes er zijn per HCV. Daarnaast is het ook niet duidelijk dat de inbreng van nationale en/of regionale deskundigen deze beoordeling ondersteunt (de afstemming is niet gedocumenteerd er is geen overzicht welke laat zien dat voor alle HCVcategorieën relevante deskundigen zijn gehoord).

Description of non-conformity: Forestry regulations are not fully being encompassed by Staatsbosbeheer [SBB] staff. Supervision of contract operations appears unclear. Staatsbosbeheer Dienstverlening [SBB DV] take on responsibilities for contractor operations in regard to timber harvesting. There is no document evidence held by SBB to demonstrate that ARBO and ERBO regulations are checked and monitored by SBB DV, or by SBB before and during operational working. Verbal checks were noted by some SBB District staff, whilst others confirmed that no checks were required, as this is considered as the responsibility of SBB DV. There lacks a Protocol at Regional level. Forestry staff interviewed at Site 1 and Site 2 were unaware of elements of Bosschap requirements. In the most serious of cases, one contractor was using an unregistered sun-contractor in contravention of regulations. Examples indicated repeated incorrect reference to Bosschap 20 December 1995, when the current regulations are: Bosschap 15 January 2007. Staff appeared to be uninformed of correct regulations. No evidence of Risk Assessment was demonstrated as required by Bosschap Liability in Nature Guide.

Description of non-conformity: The (work) instructions for the whole forest management process, such as for example harvesting, should be documented, instructed and supervised. If the situation requires this, the staff members get additional training. All results of the process are being monitored. The proceedings should be supervised. The process is not unambiguous within the region; documentation, instruction and supervision are lacking. This has been observed in all forest management units.

Description of non-conformity: Staatsbosbeheer stelt als eis dat alle bosaannemers Erbo-gecertificeerd zijn of gelijkwaardig. Wat gezien wordt als gelijkwaardig is niet vastgelegd en derhalve ook niet bekend bij de medewerkers (beheer en inkoop). Daarnaast blijkt uit interviews en beoordeling van enkele inkooptrajecten en inschrijvingen dat er vooraf niet actief gecontroleerd wordt welke 'gelijkwaardige' certificaten (of andere bewijzen) een gecontracteerde aannemer bezit. Het ontbreken van deze twee elementen heeft als gevolg dat er vooraf niet geborgd is door Staatsbosbeheer dat een aannemer in staat is om veilig te werken conform de eisen uit de FSC-standaard.

Description of non-conformity: In beheereenheid Achterhoek wordt er sinds kort gebruik gemaakt van een agrarische natuurvereniging (Vala, vereniging agrarisch landschap achterhoek – 't onderholt). Deze vereniging bestaat uit lokale agrariërs die vanuit de Vala (bos)werkzaamheden uitvoeren zoals zagen en versnipperen. Er is vooraf niet door de medewerkers van Staatsbosbeheer gecontroleerd waaruit blijkt dat deze agrarische natuurvereniging voldoet aan de minimale veiligheidseisen die Staatsbosbeheer stelt. Daarnaast stelde medewerkers van de beheereenheid tijdens een rondgang vast dat er getwijfeld werd of er op dat moment veilig (en veilige machines) gewerkt werd. Deze (al dan niet

terechte) constatering heeft niet geleid tot ingrijpen om vast te stellen of er inderdaad veilig gewerkt wordt. Ook zijn er naderhand geen maatregelen getroffen om te beoordelen of de betreffende partijen beschikken over de juiste certificaten of andere bewijzen waar uit blijkt dat ze voldoen aan de minimale eisen die Staatsbosbeheer stelt.

Description of non-conformity: Conversion of 75 ha of forest land at FMU Heeze, Strabrecht Forest to Natura 2000 target land types [heath and sand dune] is underway although conversion has not been approved through Environmental Permit requirements under Dutch law. It is understood that Forest Act Articles 1-3 permit removal of trees in circumstances where trees will be replaced either by planting or by natural regeneration, but does not permit removal of trees where a different land type will be created when pursuing Natura 2000 targets.

Description of non-conformity: No records were available confirming ERBO and BOSSCHAP registration for timber harvesting or for self employed private contractors, or to confirm that Liability Insurance is held. Timber contractor ERBO registration checks were not demonstrated through record keeping. There is no clear system for monitoring/SUPERVISION of ARBO and Bosschap regulations for all workers.

Description of non-conformity: Yield data is produced from inventories supplied by third party contractors, giving a full breakdown of species, tree size, volume per compartment. At District 5. Peel en Kempen an opportunity to discuss arrangements with Staatsbosbeheer Dienstverlening [SBB DV] was taken. SBB DV harvesting manager explained arrangements for harvesting. As regards Volume and inventory data; this is supplied by Staatsbosbeheer [SBB] to SBB DV who enter the Inventory data onto their database for planning purposes. SBB receive no actual cut figures. SBB DV's computer system does not presently account for figures at compartment level. Contracts are made up of several compartments of similar quality timber to make harvesting contracts cost effective. The figures provided by SBB may be supplied for periods of more than one year. Therefore yield figures are assumed from the inventory data supplied, and it cannot readily be confirmed whether planned production units are harvested in the planned annual budget as the decision for harvesting lies with SBB DV. Yield estimates are not compared with Yield actual and therefore annual yield is difficult to quantify accurately.

Description of non-conformity: Clear work instructions must be demonstrated for operational work, especially in regard to contract arrangements with Staatsbosbeheer Dienstverlening [SBB DV]. There is a gap in communication once the contract has started and it is not clear if Start Up meeting instructions are followed as there is no subsequent record keeping confirming this. Discussions were held in regard to SBB DV supplying records of its confirmation that Start UP meeting instructions and Risk Assessment are complied with. The same issue is found concerning private contracts and volunteer working.

Description of non-conformity: Not in all visited management units (Meinweg, Groote Peel, Meierij), the motivation for the use of chemical pesticides is described clearly, based on multi-year planning to control undesirable species the way this was planned, with the presumed decrease in the amount of pesticides used.

Description of observation: Private Contracts [Koopovereenkomst] operate within forestry regulations and may be placed with individuals who must work in pairs but who are not businesses and mostly not registered with ERBO. There is a possibility that private contracts may be placed with individuals who are operating a business and therefore would come under ERBO registration requirements. In one example, a private contract exceeded the permitted Staatsbosbeheer limit of 15 CU m per year [Contract 8407 at District 3. West Brabant, Beheerseheid Markiezaat], where the contract volume was 30 cu m.

Description of non-conformity: When firewood is sold to individuals, who harvest the wood by themselves or work the wood at the site, demonstrable and documented monitoring of flora- and fauna aspects of the location is lacking. This applies to all FMU's.

Description of non-conformity: In Utrecht-Oost is biomassa geoogst op bodems die volgens de interne richtlijn te arm zijn, deze kaartlaag was niet bekend.

Description of non-conformity: During harvest of biomass more road damage has occurred, because of more travel movements

Description of non-conformity: Staatsbosbeheer Oost kan geen document overleggen van de eerste overdracht van het hout waarin de minimale FSC vereisten in vermeld zijn.

Description of non-conformity: Afstemming met aannemer via Buitenzaken is niet altijd voldoende om effectieve monitoring te kunnen garanderen: • incident waarbij werkzaamheden zijn uitgevoerd voor overdacht van alle gedragscodes; • evaluatie van werkzaamheden niet structureel vastgelegd en beschikbaar voor de beheerder; • evaluatie

niet aantoonbaar in aanwezigheid van samenspraak met de beheerder uitgevoerd; • (bijna) ongevallen registratie/evaluatie en opvolging is niet aantoonbaar.

Description of non-conformity: All FMU's: There is no registration of the follow-up / feed-back / handling of complaints and / or remarks. An overview of all remarks per FMU is lacking.

Description of non-conformity: Adaptations of the operational plans (UP's) are lacking; besides that, it seems a new style of operational plans is implicitly being implemented by the introduction of Harvest and Regeneration Plans. Carried out Impulse Harvest (impulskap) is sometimes contrary to the principles of a UP. Integration of new insights are not being described and implemented. Most UP's are outdated and are prolonged for a short period. These periods come to an end soon. This can be seen as a risk of non-compliance with indicator 7.2.1.

Description of non-conformity: It cannot be proven that during harvesting and forwarding operations existing (harvesting) infrastructure of roads, paths and tracks is used as much as possible. The Code of Conduct (Gedragscode) forest management 2010-2015 requires this. It has been observed in all FMU's.

Description of non-conformity: Before the start of forest operations an inventory of possibly present flora and fauna is necessary. There is no clear uniform working method, with which can be complied to 6.2.1a, and by the use of which the Code of Conduct (forest and nature management) is correctly implemented.

Description of non-conformity: Evaluation of wood harvest was not carried out consistently.

Description of observation: The amount of dead wood is demonstrably increasing with current management. There are specific measures where the dead wood remains very low. However, in some locations the amount of thick deadwood appears to be (and remain) very low after the wood harvest. The strategy for increase could be strengthened by seeing if there is more consistent instructions for the operator to ensure that the amount of deadwood is boosted by the timber harvest.

Gebrek aan begrip van FSC P&C, mbt toezicht/monitoring van gezondheid en veiligheidsverantwoordelijkheden. Het risico bestaat dat de boswet wordt geschonden voor wat betreft omvorming van bos naar Natura2000 doelgebieden. Verklaring die een 5-jarig commitment jegens FSC P&C zou bevestigen, was niet aanwezig. Beboste gebieden die in gebruik zijn door derden kunnen niet worden beschouwd als zijnde in overeenstemming met indicator 1.6.4.

Gebrek aan bewijs in de vorm van documenten dat door het toezicht op de werkzaamheden instructies ook daadwerkelijk worden opgevolgd.

Actuele gegevens mbt houtopbrengst waren niet beschikbaar op districtsniveau, waardoor het moeilijk was om de geschatte opbrengst te vergelijken met de daadwerkelijke productie. Uit documenten mbt verkoop van hout werd niet duidelijk in hoeverre aan de vereisten van COC documentcontrole werk voldaan.

4. Significant changes since last evaluation 4.1 Changes in the scope of the certificate, the management and/or harvesting methods As per January 1st 2014, the structure of Staatsbosbeheer has changed.

There are a few ongoing processes that have to be mentioned: - The harvest and regeneration plans are designed and are being implemented. - The SNL subsidy will add new requirements for management and monitoring, the definite policy is expected to take effect in the course of 2014 - The Natura 2000 areas have in many cases no fixed plans; like with the SNL, implementation is done by the provincial government.

The main changes are: - The regions of SBB (North, East, South, West) do not exist anymore. - The certificate of SBB Zuid (South) shall be changed into a SBB Certificate, adding the districts and FMU's that are part of the former SBB North, East and West. - The organisation is now divided into 3 divisions. Each division has several departments (afdelingen) which carry out supported / national tasks.

[2011-10-14-cuc-fsc-main-evaluation-report-george-borgman-biomasslobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2011-10-14-cuc-fsc-her-evaluatie-rapport-george-borgman-biomasslobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-rapport-nl-george-borgman-biomasslobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-report-en-george-borgman-biomasslobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2013-06-21-cuc-fsc-surveillance-report-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2013-06-21-cuc-fsc-surveillance-rapport-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2014-03-22-cuc-fsc-surveillance-and-change-of-scope-report-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)

[2014-03-22-cuc-fsc-surveillance-en-change-of-scope-rapport-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)

[2015-06-04-cuc-fsc-surveillance-rapport-staatsbosbeheer-cu-fm-coc-016655](#)

[2015-06-04-cuc-fsc-surveillance-report-staatsbosbeheer-cu-fm-coc-016655](#)

[2016-09-13-cuc-fsc-herevaluatie-rapport-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)

[2016-09-13-cuc-fsc-re-evaluation-report-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2016-10-14-cuc-fsc-herevaluatie-rapport-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2019-08-04-cuc-fsc-annual-evaluation-report-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2020-09-08-cuc-fsc-annual-surveillance-evaluation-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2021-10-14-cuc-fsc-re-evaluation-report-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2021-10-14-cuc-fsc-herevaluatie-rapport-en-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2022-08-05-cuc-fsc-jaarlijkse-surveillance-evaluatie-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2022-08-05-cuc-fsc-annual-surveillance-evaluation-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2023-08-01-cuc-fsc-staatsbosbeheer-audit-samenvattend-rapport-openbaar](#)
[2023-08-01-cuc-fsc-staatsbosbeheer-audit-public-summary-report](#)
[2024-08-22-fsc-search-staatsbosbeheer-fsc-certification-details](#)

Johan Maris, de directeur van Control Union Certification (SKAL/CUC) die verantwoordelijk is voor het goedkeuren van de FSC-certificering van Staatsbosbeheer, was in 2006 onderdeel van de projectgroep “Duurzame productie van biomassa” die de Cramer Criteria voor biomassa opstelde, onder voorzitterschap van prof. dr. Jacqueline Cramer en in samenwerking met o.a. het Copernicus Instituut van de Universiteit Utrecht. In het eindrapport met het advies voor de Tweede Kamer van 14 juli 2006 staat dat Jacqueline Cramer het proces geleid heeft als ‘onafhankelijk’ voorzitter. Wij zien echter een groot belangenconflict voor Cramer en overige betrokkenen zoals Johan Maris doordat Peterson Control Union Certifications/SKAL en het Copernicus Instituut (UU) waar Cramer werkzaam was, de duurzaamheidscriteria hadden bepaald die voortvloeiden uit een betaalde samenwerking met RWE/Essent en Peterson Bulk Logistics (biomassatransporteur)

p. 55:

“De oprichting van stichting Goed Hout! en FSC-Nederland vindt op hetzelfde tijdstip plaats als dat Zwier van Olst, de directeur Staatsbosbeheer en bestuurslid FSC-Nederland, de FSC-certificering voor Staatsbosbeheer aan het regelen is in samenwerking met Johan Maris directeur [Peterson] Control Union Holding Certifications/SKAL” FSC Internationaal is in 1994 opgericht en in 1995 operationeel geworden. Eén voor één is dat in verschillende landen uitgerold. Staatsbosbeheer en Nederland waren relatief vroeg. p. 56 het is mij onduidelijk waarom hier 3 uittreksels van ons handelsregister moeten staan. Ik zou het waarderen als u dit of duidelijker maakt of ze weg haalt. In ieder geval verzoek ik u ook de uitfunctietreding te vermelden.

Reactie EDSP ECO

Dit onderzoeksrapport gaat over de belangenverstremming tussen de biomasselobby en de directeuren van Staatsbosbeheer. Twee medewerkers van Staatsbosbeheer zijn de directeuren van de Biomassa BV's van Staatsbosbeheer en bestuursleden van FSC-Nederland waarvan één zelfs de medeoprichter is van FSC-Nederland die bij oprichting op hetzelfde adres ingeschreven is als de Biomassa BV waar de oprichter van FSC-Nederland de directeur van is. In ons onderzoeksrapport, en als reactie op de wederhoor van de directeur van FSC-Nederland hebben we zeer duidelijk de belangenverstremming tussen FSC-Nederland en de biomasselobby aangetoond. Het is daarom van belang dat we dit door middel van bronnen zoals de KvK-documenten onderbouwen. Op meerdere plaatsen in de wederhoor heeft FSC-Nederland ook gevraagd of we de in- en uittredingsdatum van de bestuursleden willen weergeven inclusief de namen van de medeoprichters/bestuursleden. We hebben in het hoofdstuk ‘1999: Staatsbosbeheer richt FSC-Nederland op’ en ‘FSC certificeringen’ de volgende wederhoor van FSC-Nederland inclusief de bronnen toegevoegd:

Op 21 augustus 2024 reageerde Wyke Smit, de directeur van FSC-Nederland op ons verzoek om wederhoor. Onderdeel van haar reactie was het verzoek om aan te geven dat Staatsbosbeheer medeoprichter was van FSC-Nederland, dat het klopt dat bij oprichting FSC Nederland een aantal jaar gebruik mocht maken van kantoorruimte bij Staatsbosbeheer en dat ze in 2005 verhuisd zijn naar een andere locatie. Ze verzocht ons ook duidelijk aan te geven wie er allemaal betrokken waren bij de oprichting inclusief de datum van in- en uitreding, om aan te geven dat sinds 2017 er geen directeuren van biomassa BV's van Staatsbosbeheer meer in het bestuur zitten en ze vroeg zich af of de Biomassa BV van Staatsbosbeheer (Energiehout BV) al was opgericht in de tijd dat FSC-Nederland op hetzelfde adres was ingeschreven. We hebben hieronder eerst de link naar het KvK document van de oprichting van FSC-Nederland inclusief

alle betrokkenen en de in- en uittreding beschikbaar gesteld, daaronder de link naar het KvK document van de biomassa BV van Staatsbosbeheer (Energiehout BV) waarbij de oprichtingsdatum een half jaar na de oprichting van FSC-Nederland was op hetzelfde adres geregistreerd als FSC-Nederland en Staatsbosbeheer en daaronder hebben we de link naar de volledige wederhoor van Wyke Smit geplaatst:

[1999-08-30-fsc-nederland-goed-hout-kvk-30158761-oprichter-sbb-directeur-biomassa-bvs-zwier-van-olst-en-bestuur-henk-wanningen](#)

[2001-04-02-kvk-staatsbosbeheer-energiehout-bv-en-biogrondstoffen-bv-handelsregisterhistorie-directeur-zwier-van-olst](#)

[2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

p. 71: biomassa businesscase: Our message was that the emphasis in this Communication on deforestation-free supply chains is important, but needs to be complemented with instruments that give the still standing forests an economic value, like REDD+ and FSC certification. This is essential for building a sound business case for the conservation and sustainable use of forests. Het woord biomassa komt niet voor in deze boodschap. In ieder geval voor FSC sprekend kan ik zeggen dat wij voor een business case strijden voor (behoud van) bossen. Biomassa is zelden de meest hoogwaardige toepassing van bosproducten. Ik verzoek u dit aan te passen.

Reactie EDSP ECO

We hebben in het hoofdstuk Trees for All , Trees for Travel, FACE en Face the Future BV de zin aangepast naar “De nadruk ligt op het creëren van een economische waarde en certificering is een randvoorwaarde voor de businesscase van de vervuilende en houtige biomassastokende bedrijven zoals RWE Essent, Eneco en Greenchoice.” En vervolgens ook verwezen naar de meer recente samenwerking tussen FSC-Nederland en RWE Essent betreffende o.a. de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) en bijvoorbeeld het REDD+ Business Initiative (RBI). Hieronder hebben we een aantal fragmenten en bronnen uit ons onderzoek toegevoegd waarin we uitleggen wat het probleem is t.a.v. de samenwerking van FSC-Nederland met vervuilende en natuurvernietigende bedrijven zoals RWE/Essent. We laten hieronder eerst een kleine selectie zien van een groot aantal rapporten die elk jaar weer uitkomen over de REDD+ connectie met het kappen van bomen voor bio-energie en laten vervolgens zien waarom het problematisch is dat er een Nederlandse coalitie REDD+ Business Initiative (RBI) is gevormd waar meerdere vervuilende biomassastokende energiebedrijven onderdeel van maken in combinatie met bijvoorbeeld FSC-Nederland die dit initiatief greenwashed en zich samen met die biomassalobby bezig houdt gericht op de EU om het door die vervuilende bedrijven gewenste beleid te realiseren.

One of the drivers of oil palm plantation expansion is the demand for bioenergy in Europe. The Indonesian government is fond of REDD, not least because it hopes to gain millions of dollars worth of funding through REDD. Countries in the North are also keen to fund REDD in Indonesia, not least because it allows them to greenwash continued oil extraction. Norway's StatoilHydro, for example, is developing oil projects in Indonesia. Meanwhile, Norway's Ambassador to Indonesia, Eivind Homme can claim that “Norway is financing the UN REDD program, one of the pilot projects on climate change, in Indonesia.”

Indonesia was the first country in the world to establish legislation on REDD investments. Yet earlier this year, the same Indonesian government decided to allow the expansion of oil palm plantations on peatlands. To grow palm oil or pulpwood tree plantations on peatland the land has to be cleared and drained, which releases millions of tons of CO2 into the atmosphere. The authorities also allow pulp companies to log native forests and turn a blind eye when they use illegal timber. Will REDD address this destruction? Not if progress so far is anything to go by.

In Guyana, President Bharrat Jagdeo assures industry that his Low Carbon Development Strategy will not affect logging companies, mining companies or plans for road building through forested areas. In Papua New Guinea, the government is doing little or nothing to address the destruction caused by industrial logging or oil palm plantations, while allowing a series of companies to sign dubious forest carbon trading deals with villagers for future REDD projects.

Unless REDD addresses the destruction caused by logging and plantations (whether for bioenergy, oil palm or pulpwood) it will fail to halt deforestation. And as long as the UN definition of forests fails to differentiate between forests and plantations, there is no chance of this happening.

Bron: [2009-08-30-wrm-destroying-with-one-hand-taking-with-the-other-biomass-redd-and-forests](#)

Bio-energy and CCS (BECCS)

REDD+ enhances carbon storage, but also unlocks potentials for ~~credibly carbon neutral~~ bioenergy.

Bioenergy + CCS = ~~negative~~ emissions

Synergies between REDD+ and BECCS schemes generating ~~co~~benefits

Importance of bioenergy: over 30% and increasing

The project will have a broader impact by helping to generate national capacity for improved and integrated land use planning, design policies for the agriculture, forestry, nature conservation and bioenergy sectors in an economy-wide and globally consistent way.

Rural development (vis-à-vis focus on biofuels from palm oil plantations)

Bron: [2013-06-13-iiasa-reddplus-bio-energy-and-beccs](#)

REDD+BECCS Connection

A growing movement of environmental and indigenous peoples' organisations and governments are rejecting REDD+ mechanisms entirely, saying they are based on the marketisation or commodification of forests, rather than respect for forest peoples. Such moves, they argue, will not do anything to curb forest loss.

Bron: [2014-01-21-fern-misleading-numbers-the-case-for-separating-land-and-fossil-based-carbon-emissions-summary](#)

With proper incentives and oversight, sustainably managed forests theoretically could provide wood and fiber on an ongoing and renewable basis for biomassbased energy []

For REDD+, dealing with carbon emissions is only part of the climate issue. When sustainably produced biomass is used as bioenergy, it can result in lower life cycle greenhouse gas emissions than those emitted by fossil fuels. This implies that biomass would replace fossil fuels []

Further interest is being directed to the increasing demand for biomass for energy purposes. Forest biomass for energy represents a renewable energy source only when it is sustainably produced, with harvest matched to the rate of growth of the trees. Residues from forestry and agriculture are already broadly used as energy source in combined heat and power (CHP) plants. In this sense REDD+ plays an important role as an enabler for the use of sustainably produced biomass for energy []

Bron: [2014-03-13-unep-how-reddplus-can-support-a-green-economy](#)

Moving on to emissions from deforestation and forest degradation in developing countries, the review highlights a yearly EU support of EUR 25 million to initiatives piloting REDD+ in Asia, Africa and Latin America, which as seen from the social movement's perspective is money given to a destructive initiative that in most cases does more harm than good. Again, there is no mentioning of EU renewable energy policies driving land-use changes including forest destruction.

In practice, large forest companies under the guise of 'afforestation' can justify land-grabbing for the production of timber, paper and bioenergy. This has paved the way for investment in bioenergy plantations in the South – giving revenue both through the emission-trading system and through the sale of biomass for bioenergy.

Bron: [2016-02-04-iss-bioenergy-in-the-eu-contradictions-driving-excess-and-unequal-land-use-for-industrial-biomass-production](#)

The limited biomass availability – with respect to their goals to develop a bioeconomy – in some European countries such as Germany and the United Kingdom, implies that they already have to import biomass to meet their demand. Further growth in demand, e.g. to meet ambitious renewable energy targets, could intensify this situation.[]

This should be accompanied by supporting international programmes such as Reducing Emissions through Avoiding Deforestation and Degradation (REDD+) and restoration activities under The Bonn Challenge (IUCN, 2011). Successfully implementing these programmes will be part of a solution to meet the future biomass needs of an environmentally sound global bioeconomy – together with global trade of sustainable biomass []

This should be accompanied by supporting international programmes such as Reducing Emissions through Avoiding Deforestation and Degradation (REDD+) and restoration activities under The Bonn Challenge (IUCN, 2011). Successfully implementing these programmes will be part of a solution to meet the future biomass needs of an environmentally sound global bioeconomy – together with global trade of sustainable biomass.

Bron: [2017-12-19-efi-reddplus-biomasslobby-towards-a-sustainable-european-forest-based-bioeconomy](#)

IN GESPREK MET EUROPA

We [FSC-Nederland en de Nederlandse biomasselobby] zaten op 5 maart aan tafel bij Frans Timmermans om de rol van Europa bij de bescherming van tropische bossen te bespreken. Het gesprek met de vicevoorzitter van de Europese Commissie en initiator van de EU Green Deal vond plaats op initiatief van FSC Nederland en het REDD+ Business Initiative (RBI). Ook aanwezig waren vertegenwoordigers van MVO Nederland, Dekker Hout, Greenchoice, Essent, IUCN, ASN Bank, en Tarkett.

Bron: [2021-05-12-fsc-nl-jaarverslag-2020-in-gesprek-met-frans-timmermans-redd-plus-business-initiative-rbi-en-oa-greenchoice-en-essent](#)

Op 3 maart 2019 bezocht een delegatie van CEO's, die het REDD+ Business Initiative en FSC-Nederland vertegenwoordigden de Executive Vice President van de Europese Commissie Frans Timmermans. Het REDD+ Business Initiative heeft o.a. Essent (RWE), Eneco en Greenchoice als deelnemers en werkt samen met 'Face The Future BV'. Volgens het artikel was de lobbyboodschap aan Frans Timmermans het onderstaande. De nadruk ligt op het creëren van een economische waarde en certificering is een randvoorwaarde voor hun biomassa businesscase:

Our message was that the emphasis in this Communication on deforestation-free supply chains is important, but needs to be complemented with instruments that give the still standing forests an economic value, like REDD+ and FSC-certification. This is essential for building a sound business case for the conservation and sustainable use of forests.

Bronnen:

- [2019-03-03-rbi-redd-plus-business-and-fsc-nederland-lobby-delegation-executive-vice-president-eu-commission-frans-timmermans](#)
- [2021-05-12-fsc-nl-jaarverslag-2020-in-gesprek-met-frans-timmermans-redd-plus-business-initiative-rbi-en-oa-greenchoice-en-essent](#)

Bron: [2024-01-20-rbi-redd-plus-business-initiative-members](#)

Uit [onderzoeksdata van CE-Delft](#) blijkt dat Greenchoice en Eneco voor een aanzienlijk deel van hun energieopwekking gebruik maken van het verbranden van afval en biomassa terwijl ze zich naar de buitenwereld presenteren als 100% groene stroomleverancier. Eneco is op [24 november 2011](#) gestart met de bouw van de Groningse biomassacentrale Eneco Bio Golden Raand, destijds de grootste biomassacentrale van de Benelux. In 2013 is de biomassacentrale in gebruik genomen. Eneco is 30% aandeelhouder van Greenchoice. Eneco en Greenchoice hebben grote financiële belangen bij de biomassalobbyactiviteiten die we in dit onderzoeksrapport beschrijven.

Elektriciteitsleverancier	Greenchoice B.V.		
Holding/bestuurder (naam + aandeelpercentage)	Energieconcurrent (70% en Eneco 30%)		
Type bedrijf	Leverancier en producent elektriciteit		
	%	Welke certificering	Type biomassa en overige opmerkingen
Afvalverbranding in AVI's	100%	NTA8080	NTA8080
Biomassa	46.0%		

Bron: [2021-03-03-cedelft-greenchoice-elektriciteitsleveranciers-in-kaart-update-2021](#)

Liesbeth Gort (She/Her)

Co-founder and CEO Treevive | Sustainability professional | Social entrepreneur

Co-founder and CEO Treevive

Treevive · Full-time

Nov 2021 - Present · 3 yrs

[November 2021](#) richtte de vorige directeur van FSC-Nederland, Liesbeth Gort haar bedrijf Treevive op wat onderdeel is van het REDD+ Business Initiative waar Eneco, Essent (RWE) en Greenchoice deel van uitmaken en bedoeld is voor investeringsklare boslandschapsprojecten met toegang tot investeringskapitaal en de internationale koolstofmarkt om de handel in hoogwaardige koolstofkredieten te ontsluiten.

we bring together seed capital and skills to transform ideas into investment-ready forest landscape projects with access to investment capital and the international carbon market to unlock trade in quality forest carbon credits.

Bronnen:

[2024-10-10-reddplusbusiness-carbon-credits-leden](#)

[2024-10-10-liesbeth-gort-co-founder-and-ceo-carbon-credits-market-treevive-and-director-fsc-nederland-linkedin-profiel](#)

The REDD+ Business Initiative is a coalition of businesses that are striving to protect the world's tropical forests via the Voluntary Carbon Market. "One of the strengths of the network is that it connects actors across the value chain in order to promote the common goal. We are therefore grateful that Treevive – as developer of high-quality REDD+ projects – is an active member".

Erik van Zadelhoff
REDD+ Business Initiative

Bron: <https://treevive.earth/partners>

Bronnen:

[1994-12-02-trouw-pleidooi-nijpels-voor-pact-tussen-bedrijven-en-natuurbeschermers](#)

[1999-08-30-fsc-nederland-kvk-30158761-oprichter-staatsbosbeheer-directeur-biomassa-bvs-zwier-van-olst-en-bestuur-henk-wanningen](#)

[2005-12-09-wrm-face-foundation-carbon-conflict-and-fsc-certification](#)

[2007-03-03-volkskrant-bomen-voor-tickets-trees-for-all-face-forests-absorbing-carbon-dioxide-emission](#)

[2008-03-20-boschap-ed-nijpels-voorgedragen-als-voorzitter-met-aandacht-voor-klimaat-energie-en-biomassa-dutch](#)

[2009-08-30-wrm-destroying-with-one-hand-taking-with-the-other-biomass-redd-and-forests](#)

[2011-09-02-nationaal-bossenfonds-kvk-53783697-mede-opgericht-door-sjaak-de-ligt-face-the-future-bv-directeur-trees-for-all](#)

[2011-11-24-eneco-slaat-eerste-paal-voor-grootste-biomassacentrale-van-de-benelux](#)

[2012-06-06-face-forests-absorbing-carbondioxide-emissions-face-for-futures-bv-uitspraak-rechtbank-ongerechtvaardigde-verrijking](#)

[2013-02-12-trees-for-all-stichting-statuten-wijziging](#)

[2013-06-13-iiasa-reddplus-bio-energy-and-beccs](#)

[2014-01-21-fern-misleading-numbers-the-case-for-separating-land-and-fossil-based-carbon-emissions-summary](#)

[2014-03-13-unep-how-reddplus-can-support-a-green-economy](#)

[2014-07-01-face-forests-absorbing-carbondioxide-emissions-face-for-futures-bv-uitspraak-rechtbank-ongerechtvaardigde-verrijking](#)

[2015-06-23-face-forests-absorbing-carbondioxide-emissions-face-for-futures-bv-uitspraak-rechtbank-ongerechtvaardigde-verrijking](#)

[2016-02-04-iss-bioenergy-in-the-eu-contradictions-driving-excess-and-unequal-land-use-for-industrial-biomass-production](#)

[2016-09-12-edu-nl-wur-probos-nederlands-bosbeheer-en-bos-en-houtsector-in-de-bio-economie-internationaal-bio-economie-perspectief](#)

[2016-10-19-biomassalobby-bv-biobased-economy-nederland-actieplan-bos-en-hout](#)

[2016-10-24-duurzaamondernemen-henk-mirck-nieuwe-bestuursvoorzitter-stichting-trees-for-all-biomassalobby](#)

[2017-05-26-gov-nl-minienm-biomassalobby-convenant-intentieovereenkomst-actieplan-bos-en-hout](#)

[2017-12-19-efi-reddplus-biomassalobby-towards-a-sustainable-european-forest-based-bioeconomy](#)

[2018-06-25-trees-for-all-jaarverslag-2017](#)

[2019-03-03-rbi-redd-plus-business-and-fsc-nederland-lobby-delegation-executive-vice-president-eu-commission-frans-timmermans](#)
[2021-03-03-cedelft-greenchoice-elektriciteitsleveranciers-in-kaart-update-2021.xlsx](#)
[2021-05-12-fsc-nl-jaarverslag-2020-in-gesprek-met-frans-timmermans-redd-plus-business-initiative-rbi-en-oa-greenchoice-en-essent](#)
[2024-01-20-rbi-redd-plus-business-initiative-members](#)
[2024-01-21-facethefuturebv-services-projectdevelopment-clients-probos-biomassalobby](#)
[2024-01-23-sjaak-de-licht-minlnv-biomassa-expert-en-projectuitvoerder-sep-stichting-face-en-face-the-future-bv-directeur-trees-for-all](#)
[2024-10-10-liesbeth-gort-co-founder-and-ceo-carbon-credits-market-treevive-and-director-fsc-nederland-linkedin-profiel](#)
[2024-10-10-reddplusbusiness-carbon-credits-leden](#)

Zie hoofdstuk Nationale Koolstofmarkt

Volgens [de website](#) van Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) is de stichting op 24 december 2019 opgericht. Volgens de KvK is de SNK op 1 maart 2020 opgericht door o.a. Joris Hogenboom (Natuur & Milieu) en zijn de founding partners en deelnemers een groot aantal organisaties die onderdeel uitmaken van de 'Biomassalobby BV Nederland' zoals Staatsbosbeheer, Essent (RWE), Natuur & Milieu, Van Werven Biomassa BV, FSC-Nederland, Trees for All, South Pole, Greenchoice en de Climate Neutral Group. Het doel van de stichting is o.a. om via de website www.nationaleco2markt.nl CO₂-compensatiecertificaten te verkopen aan vervuilende bedrijven.

De CO₂-compensatiecertificaten worden 'gegenereerd' door organisaties zoals Staatsbosbeheer tijdens bijvoorbeeld het [klimaatlim](#) beheren van bestaand bos (waarbij de houtige biomassa verkocht mag worden aan de energiemaatschappijen) en het aanplanten van 'nieuw' bos via o.a. stichting [Trees for All](#). Vervuilende bedrijven zoals Essent, Eneco, Greenchoice en RWE kunnen dankzij die [CO₂-compensatiecertificaten](#) vervolgens beweren dat ze [CO₂-neutraal](#) zijn terwijl ze in werkelijkheid verantwoordelijk zijn voor een gigantische hoeveelheid CO₂-uitstoot die vrijkomt bij het kappen, vervoeren en verbranden van houtige biomassa.

Stichting Nationale Koolstofmarkt beweert op hun website dat ze onafhankelijk zijn en dat de methoden en regels die ze hanteren voor het toekennen van de CO₂-compensatiecertificaten door een onafhankelijke commissie van deskundigen zijn beoordeeld. Tijdens ons onderzoek hebben we echter vastgesteld dat een deel van de bestuursleden of de founding partners als ook de commissie van deskundigen niet onafhankelijk zijn. Ze hebben belangen en zijn betrokken bij de [biomassalobby- en of handel](#) en de organisaties die betrokken zijn bij [Stichting Nationale Koolstofmarkt](#) verdienen op meerdere manieren aan dit concept. Wij beschouwen deze manier van werken als het op grootschalige wijze betaald 'Greenwashen' van organisaties die schade veroorzaken aan onze gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst. Onder de afbeelding noemen we de personen waar wij het over hebben en hun andere functies die zorgen voor belangen in de biomassasector. Onder de afbeelding noemen we de personen waar wij het over hebben en hun andere functies die zorgen voor belangen in de biomassasector.

Naam: [Stichting Nationale Koolstofmarkt](#)
 Vestigingsadres 3: Schaaksport 111, Groningen [[hier is adviesbureau JIN van Catrinus Jepma \(RWE/Essent lobby\) gevestigd](#)]
 Vestigingsadres 2: Crosestein 4018, Zeist [[hier is Jan-Pieter Peijs Projecten Staatsbosbeheer BV Business developer gevestigd](#)]
 Vestigingsadres 1: Ubbo Emmiusingel 19, Groningen [[hier was adviesbureau JIN van Catrinus Jepma \(RWE/Essent lobby\) gevestigd](#)]
 Internetadres: www.nationaleco2markt.nl

KvK-nummer: 76727734

De bestuurs- en werkgroepen van de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) waren/zijn o.a.:

- Arjen Struijk Climate Neutral Group (biomassalobby)
- Arjan Alkema FSC-Nederland (biomassalobby)
- Alex Ouwehand Directeur Natuur en Milieufederatie (biomassalobby)
- Gerard Adema Natuur & Milieufederatie (biomassalobby)
- Gijs Kuneman Bosgroepen (biomassalobby)
- [Hans Warmenhoven](#) EBN BV en voorheen De Gemeynt (biomassalobby)
- [Jan-Pieter Peijs](#) Staatsbosbeheer BV's Business Developer (biomassalobby)
- [Joris Hogenboom](#) Natuur & Milieufederatie (biomassalobby)
- Mylène Zambon Southpole (CO2-certificaten)

Founding partners en deelnemers van de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) zijn o.a.:

- Staatsbosbeheer
- FSC-Nederland
- Essent (RWE)
- Trees For All
- Greenchoice
- South Pole
- Climate Neutral Group
- De Natuur en Milieufederaties (Natuur & Milieu)
- Van Werven Biomassa BV ([partner van Bio Enerco BV en van Energiehout BV/Biogroeststoffen BV Staatsbosbeheer](#))

De Commissie van Deskundigen is het adviesorgaan van de Green Deal/SNK en bestond in 2019 uit:

- [Jacqueline Cramer](#) (voorzitter) [ze was ook de voorzitter van de 'Green Gold Label' (GGL) biomassa organisatie van RWE/Essent]
- Elfriek van Galen
- Catrinus Jepma [is een [lobbyist voor RWE/Essent](#) die zich [o.a.](#) bezig houdt met [CCS-onderzoek voor RWE](#)]

Overige betrokken zijn o.a.:

- Gert-Jan Nabuurs Biomassalobbyist van Wageningen Universiteit (Over de WUR publiceren we later nog een rapport)

Uit [de beleidsdoorlichting van 10 augustus 2018](#) die in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat is opgesteld blijkt dat de plannen van de Nationale Koolstofmarkt onhaalbaar waren en dat het ministerie daarom geen zelfstandig programma wilde opstarten maar omdat "de wil bij de stakeholders dermate groot was" besloten is om vanuit de overheid een "Green Deal" te sluiten met het private initiatief.

Hoewel deze Green Deal pas in 2017 is gesloten, is voorafgaand aan de Green Deal haalbaarheidsonderzoek gedaan naar een dergelijke koolstofmarkt. Omdat uit de studies bleek dat de plannen onhaalbaar bleek, maar de wil bij stakeholders dermate groot was, is besloten geen zelfstandig programma vanuit het ministerie te starten, maar wel een Green Deal te sluiten.

Bronnen:

[2022-11-11-edu-nl-ru-de-lulucf-verordening-en-koolstofcertificaten-van-twee-walletjes-eten](#)

[2018-08-10-cedelft-betaalde-biomassalobby-beleidsdoorlichting-artikel-19-klimaat](#)

Project id	Aantal certificaten	Certificaten batch*		Maatregel / product	Status emissiereductie**	Verificator	jaar verificatie	Document	Bemiddelaar	Certificaathouder	Handelsstatus certificaat***
SNK-C-3	2664	SNK-C3-1	SNK-C3-2664	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Face the Future i.s.m. Borgman Beheer Advies en Probos	ARK Natuurontwikkeling	Beschikbaar
SNK-C-4	52	SNK-C4-1	SNK-C4-52	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Den Dunnen (Lage Zwaluwe)	Beschikbaar
SNK-C-4	30	SNK-C4-53	SNK-C4-82	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Daas (Diessen)	Beschikbaar
SNK-C-4	64	SNK-C4-83	SNK-C4-146	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Van Zelderen (De Rips)	Beschikbaar
SNK-C-4	32	SNK-C4-147	SNK-C4-178	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Aarts (Sprundel)	Beschikbaar
SNK-C-4	18	SNK-C4-179	SNK-C4-196	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Nijk (Almen)	Beschikbaar

Bron: [2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos](#)

Borgman Beheer Advies BV, Face the Future BV en Probos (biomassalobby) zijn in samenwerking met de Stichting Nationale Koolstofmarkt en o.a. FSC-Nederland begonnen met het verstrekken van CO2-compensatiecertificaten waarmee de meest vervuilende bedrijven van Nederland hun CO2-uitstoot kunnen greenwashen. De verificator van Stichting Nationale Koolstofmarkt is o.a. [Peterson] Control Union Certifications. Ook die komt uitgebreid voor in ons onderzoeksrapport.

Bronnen:

[2020-02-10-edu-nl-wur-probos-borgman-beheer-advies-bv-biomassalobby-face-the-future-bv-klimaatbos-co2-compensatie-concept](#)

[2020-12-07-probos-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](#)
[2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos](#)

Dit zijn weer meerdere duidelijke voorbeelden van belangenverstrengeling t.a.v. de FSC-certificering van Staatsbosbeheer waarbij een groot aantal organisaties van de Biomassa BV Nederland bij betrokken zijn.

p. 77 Ik verzoek u hier namen van personen die bij FSC Nederland werken te verwijderen. Wij zijn als organisatie aanspreekbaar maar er is geen enkele reden hier personen bij naam te noemen.

FSC-Nederland (biomassalobby) -> Ik verzoek u deze titel te verwijderen. FSC heeft op geen enkele manier ooit voor biomassa gelobbyd.

Reactie EDSP ECO

Dit onderzoeksrapport gaat over de belangenverstrengeling tussen de biomassalobby en de directeurs van Staatsbosbeheer. Twee medewerkers van Staatsbosbeheer zijn de directeurs van de Biomassa BV's van Staatsbosbeheer en bestuursleden van FSC-Nederland waarvan één zelfs de medeoprichter is van FSC-Nederland die bij oprichting op hetzelfde adres ingeschreven is als de Biomassa BV waar de oprichter van FSC-Nederland de directeur van is. In ons onderzoeksrapport, en als reactie op de wederhoor van de directeur van FSC-Nederland hebben we zeer duidelijk de belangenverstrengeling tussen FSC-Nederland en de biomassalobby aangetoond. Het is daarom van belang dat we dit door middel van bronnen zoals de KvK-documenten onderbouwen. Op meerdere plaatsen in de wederhoor heeft FSC-Nederland ook gevraagd of we de in- en uittredingsdatum van de bestuursleden willen weergeven inclusief de namen van de medeoprichters/bestuursleden. We hebben in het hoofdstuk '1999: Staatsbosbeheer richt FSC-Nederland op' en 'FSC certificeringen' de volgende wederhoor van FSC-Nederland inclusief de bronnen toegevoegd.

Op 21 augustus 2024 reageerde Wyke Smit, de directeur van FSC-Nederland op ons verzoek om wederhoor. Onderdeel van haar reactie was het verzoek om aan te geven dat Staatsbosbeheer medeoprichter was van FSC-Nederland, dat het klopt dat bij oprichting FSC Nederland een aantal jaar gebruik mocht maken van kantoorruimte bij Staatsbosbeheer en dat ze in 2005 verhuisd zijn naar een andere locatie. Ze verzocht ons ook duidelijk aan te geven wie er allemaal betrokken waren bij de oprichting inclusief de datum van in- en uittreding, om aan te geven dat sinds 2017 er geen directeurs van biomassa BV's van Staatsbosbeheer meer in het bestuur zitten en ze vroeg zich af of de Biomassa BV van Staatsbosbeheer (Energiehout BV) al was opgericht in de tijd dat FSC-Nederland op hetzelfde adres was ingeschreven. We hebben hieronder eerst de link naar het KvK document van de oprichting van FSC-Nederland inclusief alle betrokkenen en de in- en uittreding beschikbaar gesteld, daaronder de link naar het KvK document van de biomassa BV van Staatsbosbeheer (Energiehout BV) waarbij de oprichtingsdatum een half jaar na de oprichting van FSC-Nederland was op hetzelfde adres geregistreerd als FSC-Nederland en Staatsbosbeheer en daaronder hebben we de link naar de volledige wederhoor van Wyke Smit geplaatst:

[1999-08-30-fsc-nederland-goed-hout-kvk-30158761-oprichter-sbb-directeur-biomassa-bvs-zwier-van-olst-en-bestuur-henk-wanningen](#)
[2001-04-02-kvk-staatsbosbeheer-energiehout-bv-en-biogrondstoffen-bv-handelsregisterhistorie-directeur-zwier-van-olst](#)
[2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

p. 90 "De FSC-groeps-certificering houdt in dat een groot aantal organisaties/beheerders zonder daadwerkelijke controle in één keer voorzien wordt van een FSC-certificaat voor duurzaam bosbeheer" : Dit is onjuist, zie boven. Graag aanpassen" Administratieve vastlegging wordt door de beheerders zelf gedaan en dit wordt gedaan met het excuus dat deze natuurgebieden al een ander certificaat hebben, zoals FSC. Maar dat FSC-certificaat hebben zij ook gekregen als groep waarbij ook wordt gezegd dat individuele controle van de aanvragers niet nodig is en dus ook niet plaatsvindt" . Los van dat het onjuist is dat SNL niet controleert is de informatie over het groeps-certificaat ook onjuist. Graag aanpassen

Reactie EDSP ECO

Zie hoofdstuk SNL-subsidie is gebaseerd op vertrouwen, certificaten zonder waarde en groeps-certificering

We hebben de zin vervangen door: “In het hoofdstuk [FSC-groeps certificering](#) hebben we uitgebreid onderbouwd dat er wel tot 150 organisaties deel uit kunnen maken van een FSC-groeps certificaat en dat voor bijvoorbeeld het FSC-groeps certificaat van de Unie van Bosgroepen waarmee ongeveer 80 organisaties in één keer gecertificeerd zijn, er gemiddeld nog geen vijf organisaties per jaar gecontroleerd worden (geldt voor zowel de interne als externe controlers samen). De controle op het naleven van de eisen voor het FSC-groeps certificaat is doordrongen van de belangen conflicten en wordt uitgevoerd door organisaties met een financieel belang in de biomassahandel. Voor de toekenning van de SNL-subsidie is ook groeps certificering van toepassing. De beheerders van de natuurgebieden die samen in één groeps certificering zitten hebben onderling een collectief opgericht en één van de beheerders uit dat collectief is verantwoordelijk voor de veldcontrole en voor het registreren of er aan de eisen van de SNL wordt voldaan door dit vast te leggen in een logboek. Het SNL geeft aan dat de [Stichting Certificering alleen administratief controleert](#) (audits). Echter hebben we online geen bewijs kunnen vinden van deze audits dus wij weten niet of die audits daadwerkelijk uitgevoerd worden.

In onze reactie van 7 september, (zie het [wederhoordocument](#) reactie op [Subsidiestelsel Natuur en Landschap \(BIJ12/SNL\)](#)) waarin we aangegeven hebben het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL/BIJ12) meer tijd te geven voor het indienen van het wederhoor van de provincies, hebben we ook verzocht om de locatie/download link van de daadwerkelijke SNL-auditrapporten van de organisaties die SNL-subsidie ontvangen. We hebben hier echter nog geen reactie op ontvangen en zonder een antwoord op de vraag waar we voor ieder geval Staatsbosbeheer (en die van de Unie van Bosgroepen) de SNL-auditrapporten kunnen downloaden is het niet mogelijk om het wederhoor te verwerken voor de publicatie van de aankomende conceptversie 1.0.

We hebben nog geen direct antwoord ontvangen op die vraag maar in de reactie op ons verzoek om wederhoor op ons onderzoeksrapport heeft het SNL op 10 september o.a. onderstaande reactie verzonden op de volgende zin in het rapport; “Echter hebben we helemaal geen documentatie kunnen vinden van deze audits dus wij weten niet of die audits daadwerkelijk uitgevoerd worden”

Deze audits worden op regelmatige basis en vanaf 2023 iedere drie jaar uitgevoerd. Dit kunt u terugvinden in onze jaarverslagen op onze website.

Bron: [2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

Tijdens ons onderzoek voor het Staatsbosbeheer biomassalobbyrapport hebben we de websites van BIJ12 en van de SNL-certificeringen doorzocht en daarbij hebben we ook de jaarverslagen van het SNL bekeken. Ook uit die jaarverslagen blijkt dat het SNL enkel een administratieve controle uitvoert en geen veldcontroles uitvoert. In de jaarverslagen is weliswaar te lezen dat er administratieve audits zouden plaatsvinden maar de daadwerkelijke auditverslagen zijn nergens te vinden. Het jaarverslag van 2023 is nog niet opgevoerd op jullie website vandaar dat we hieronder een quote uit het SNL Certificering jaarverslag 2022 hebben opgenomen.

De audit betreft een administratieve controle waarbij de werkwijze voor beheer, organisatie en administratie wordt getoetst. Bij een audit wordt beoordeeld of de werkwijze zoals omschreven in het kwaliteitshandboek ook daadwerkelijk door de beheerder wordt nageleefd en of aan de eisen van het Programma van Eisen wordt voldaan. **De stichting voert tijdens de audit geen veldcontrole uit.** Voor borging van de natuurkwaliteit in het veld zijn de monitoring en het voortgangsgesprek tussen de provincie en de beheerder de instrumenten binnen het SNL.

Jaarverslagen

- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2022](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2021](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2020](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2019](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2018](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2017](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2016](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2015](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2014](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2013](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2012](#)

Aanvragers van certificaten leggen hun werkwijze vast in een kwaliteitshandboek. Dit handboek wordt door auditoren van de Stichting Certificering SNL getoetst op het voldoen aan het Programma van Eisen. De auditoren brengen een advies uit aan het bestuur. Wanneer de auditoren het bestuur positief adviseren, verstrekt het bestuur van de stichting een certificaat aan de aanvrager.

De stichting verstrekt de volgende certificaten agrarisch natuurbeheer en natuurbeheer:

- Collectief agrarisch natuurbeheer: een verplicht certificaat voor collectieven voor agrarisch natuurbeheer.
- Individueel certificaat natuurbeheer voor eigenaren en organisaties die natuur beheren (Staatsbosbeheer, Landschappen, Natuurmonumenten, andere rechtspersonen en particulieren).
- Groeps-certificaat natuurbeheer: een groeps-certificaat voor natuurbeheerders die ook formeel samenwerken zoals de Unie van Bosgroepen.

De terrein beherende organisaties Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de 12 Landschappen zijn in 2013 allemaal gecertificeerd voor het beheer. Deze organisaties hebben een certificaat natuurbeheer. Voor de terrein beherende organisaties hanteert de stichting dezelfde werkwijze als bij de agrarische collectieven voor het melden van gewijzigde kwaliteitshandboeken (zie paragraaf 3.1.1.).

Bron: [2023-12-11-snl-stichting-certificering-jaarverslag-2022](#)

Op 10 oktober hebben we de provincies, BIJ12 en stichting SNL Certificeringen nogmaals verzocht om op zijn minst de auditrapporten van Staatsbosbeheer en de Unie van Bosgroepen op te leveren. Zonder die auditrapporten kunnen we de wederhoor nog niet verwerken in de nieuwe conceptversie van ons onderzoeksrapport (v.10). We hebben daarnaast meer informatie opgevraagd over de afspraken die gemaakt zijn met FSC-Nederland, PEFC en SKAL (Peterson Control Union Certifications) t.a.v. het gebruik en de controle m.b.t. de FSC- en PEFC-labels. In de stichting SNL-certificering jaarverslagen hebben we enkel het volgende hierover kunnen vinden;

Met het secretariaat van FSC Nederland is verkend in hoeverre de SNL certificering gebruik kan maken van het FSC certificaat. Een eerste analyse lijkt hoopgevend. Zodoende zou dubbele certificering (dus bureaucratie) vermeden kunnen worden. In het voorjaar van 2013 zal de mogelijkheid daartoe definitief duidelijk worden. Met de **SKAL [Peterson Control Union Certifications]** is oriënterend gesproken over het gebruik van het SNL certificaat om voor natuurgrond een certificaat biologisch boeren af te geven eerder dan de gebruikelijke drie jaar.

Reeds in 2012 is met het secretariaat van Stichting FSC Nederland verkend in hoeverre de SNL certificering gebruik kan maken van het FSC certificaat teneinde dubbele certificering (dus bureaucratie) te vermijden.[] Als we de FSC/PEFC certificering kunnen benutten dan neemt de hoeveelheid werk bij aanvragers met bos af.

Bronnen:

[2013-07-15-snl-stichting-certificering-jaarverslag-2012](#)

[2014-05-12-snl-stichting-certificering-jaarverslag-2013](#)

In het [Programma van Eisen 2023](#) staat ook dat de Stichting Certificering (SNL) geen veldcontroles doet omdat de certificaten alleen over het beheerproces oordelen. Dit geldt voor de collectieve natuurgebieden met groeps-certificering én voor de individuele natuurgebieden. In het programma lezen we ook dat de provincie erop vertrouwt dat als de beheerder opschrijft dat aan de eisen wordt voldaan, dat dan het natuurbeheer goed wordt uitgevoerd.

Omdat certificering betrekking heeft op het beheerproces voert de Stichting Certificering tijdens de audits geen veldcontroles uit. [] Omdat de beheerder duidelijk en navolgbaar heeft beschreven hoe hij/zij aan de eisen voor de kwaliteit in de bedrijfsvoering en het beheerproces voldoet, kunnen de provincies via de certificering van het uitgevoerde natuurbeheer en monitoring erop vertrouwen dat het beheer goed wordt uitgevoerd.

Bron: [2022-08-16-snl-subsidiestelsel-natuur-en-landschapsbeheer-programma-van-eisen-certificering-voor-natuurbeheerders](#)

Het [Programma van eisen 2016](#) legt uit dat de beheerder zelf vastlegt of hij zich houdt aan de eisen want er is besloten uit te gaan van vertrouwen in de beheerder:

2.2.4 Certificeren: vertrouwen in de beheerder

Het vernieuwde stelsel gaat uit van vertrouwen in het collectief als natuur- en landschapsbeheerder in een agrarisch cultuurgebied. Dat vertrouwen is gericht op het vergroten van de effectiviteit én van de efficiency in transactie- en uitvoeringskosten.

In dit Programma van Eisen geeft de subsidiegever (in dit geval de provincie) aan, aan welke eisen een natuurbeheerder moet voldoen om voor certificering in aanmerking te komen. De beheerder legt in een kwaliteitshandboek vast hoe hij invulling geeft aan deze eisen. De certificerende organisatie hanteert, in opdracht van de provincies, het Programma van Eisen als toetsingskader bij de certificering van een beheerder.

De beheerder is zelf verantwoordelijk voor controle op het in het kwaliteitshandboek beschreven proces en geeft aan subsidiegever aan hoe dit plaatsvindt (administratief en fysiek). (...) Dit is een belangrijke eis bij de certificering, omdat de beheerder een deel van de verantwoording van de overheid overneemt. Het streven is dat verantwoording over de aanvraagtitel bij de beheerder komt te liggen en dat controle door de overheid nog slechts op hoofdlijnen plaatsvindt.

Bron: [2016-01-25-bij12-subsidiestelsel-natuur-en-landschapsbeheer-programma-van-eisen-voor-natuurbeheer](#)

In het stuk van [BIJ12 over de eisen voor de SNL-subsidies](#) is te lezen:

Als bepaalde aspecten al zijn geborgd via een andere certificaatvorm (bijvoorbeeld FSC of CBF) dan gelden die certificaten en kan in het kwaliteitshandboek daar naar worden verwezen. (...) Voor de kwaliteitseisen uit dit programma die al via andere certificaten zoals FSC, CBF of Milieukeur zijn geborgd, hoeft de beheerder binnen deze certificering geen aanvullende maatregelen te nemen.

Bron: [2016-01-25-bij12-subsidiestelsel-natuur-en-landschapsbeheer-programma-van-eisen-voor-natuurbeheer](#)

De situatie is dus dat het SNL op basis van vertrouwen, met als doel kosten te besparen, subsidie geeft. Er vindt geen veldcontrole plaats afgezien door de eigen beheerder van de groepscertificering. Administratieve vastlegging wordt door de beheerders zelf gedaan en dit wordt gedaan met het excuus dat deze natuurgebieden al een ander certificaat hebben, zoals FSC. In het document staat namelijk ook dat de beheerder van een groepscertificering geen 'aanvullende maatregelen' hoeft te nemen indien deze al door middel van een FSC-, CBF- of Milieukeurcertificering zijn geborgd. Zo is in het stuk van [BIJ12 over de eisen voor de SNL-subsidies](#) te lezen:

Als bepaalde aspecten al zijn geborgd via een andere certificaatvorm (bijvoorbeeld FSC of CBF) dan gelden die certificaten en kan in het kwaliteitshandboek daar naar worden verwezen. (...) Voor de kwaliteitseisen uit dit programma die al via andere certificaten zoals FSC, CBF of Milieukeur zijn geborgd, hoeft de beheerder binnen deze certificering geen aanvullende maatregelen te nemen.

Bron: [2016-01-25-bij12-subsidiestelsel-natuur-en-landschapsbeheer-programma-van-eisen-voor-natuurbeheer](#)

Het SNL en FSC Nederland hebben een reactie op ons verzoek om wederhoor gegeven waarin ze o.a. stellen dat hetgeen we hierboven aangeven niet zou kloppen. We hebben daarop een aantal vragen gesteld zoals waar we de SNL-

auditrapporten zouden kunnen vinden maar hebben hierop nog geen reactie ontvangen. Zie: [2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

Zoals in het hoofdstuk FSC-certificaat eisen afgezwakt, zonder normen en op basis van vertrouwen wordt uitgelegd, heeft de VBNE biomassalobby (voorheen Bosschap) waar Henk Wanningen de voorzitter van was (terwijl hij ook directeur van Bio-Enerco, de biomassa BV van Staatsbosbeheer en Sr. Business Developer van Staatsbosbeheer was) die Nederlandse FSC-eisen dusdanig afgezwakt dat organisaties zoals Greenpeace het vertrouwen erin opgezegd hebben. Onjuist, Greenpeace beschouwt FSC nog altijd als het meest betrouwbare boscertificeringssysteem. De wijziging van de Nederlandse standaard was geen afzwakking en zeker geen reden voor Greenpeace om het FSC lidmaatschap op te zeggen. Greenpeace Canada, China, New Zealand, UK en USA zijn nog steeds lid. Ik verzoek u dit te verwijderen of met bronnen aan te tonen wat er is “afgezwakt” in de FSC-eisen.

Reactie EDSP ECO

We hebben hieronder nogmaals het desbetreffende hoofdstuk toegevoegd waaruit blijkt dat Greenpeace Internationaal in het rapport ‘[Destruction: Certified](#)’ (2021) specifiek verwijst naar het destructieve Nederlandse biomassabeleid en de belangenverstrengelingen van het FSC-label en daarnaast nog een flink aantal o.a. wetenschappelijke rapporten waarmee we onze conclusies onderbouwen. In ons Staatsbosbeheer biomassalobby onderzoeksrapport wordt de FSC besproken en maakt onderdeel uit van deel 2 van ons onderzoek ([Politiek en ambtenaren](#)). Het volledige onderzoek bestaat uit de volgende zes delen die gepubliceerd worden via de website: [lobby-facts.the-fab.org](#)

Deel 1: [Energiemaatschappijen](#)

Deel 4: [Consultants en lobbyisten](#)

Deel 2: [Politiek en ambtenaren](#)

Deel 5: [Certificering en subsidies](#)

Deel 3: [Wetenschappers](#)

Deel 6: [Banken en investeerders](#)

In deel 5 van ons onderzoek ([Certificering en subsidies](#)), komt zowel FSC-Nederland als FSC-International zeer uitgebreid aan bod. Zodra dit rapport gepubliceerd is zullen we deze ook doorsturen naar Greenpeace Canada, China, New Zealand, UK en USA en hen namens de Federatie tegen biomassacentrales & ontbossing (inclusief de honderden internationale organisaties waar we mee samenwerken), de Nederlandse Bomenbond en de Klimaatcoalitie verzoeken om hun FSC-lidmaatschap op te zeggen.

FSC-certificaat eisen afgezwakt, zonder normen en op basis van vertrouwen

[Op 13 maart 2019](#) is de volledig herziene FSC-standaard voor bosbeheer in Nederland gepubliceerd. De Nederlandse FSC-standaard moest worden herzien na [klachten van de bosbeheerders](#) die het teveel gedoe vonden en er van af wilden zien als de eisen niet aangepast zouden worden. In het nieuwsbericht van biomassalobbyorganisatie de VBNE (voorheen Bosschap) over de publicatie van de nieuwe FSC-standaard in Nederland is het volgende te lezen:

Er is de afgelopen jaren (soms forse) kritiek geweest op de standaard, die zou leiden tot een toename van administratieve lasten. Omdat een simpele update van de oude standaard niet voldoende zou zijn, is gekozen voor een volledige herziening. Hierbij waren een tweetal uitgangspunten leidend:

- (1) het terugdringen administratieve lasten bij certificering en
- (2) het benadrukken van de praktische uitvoering van het bosbeheer.

Voor de standaard betekent dit:

- Er zijn geen eisen opgesteld voor zaken die door Nederlandse wetgeving voldoende worden afgedekt;
- Het controleren door de auditor of daadwerkelijk aan wet- en regelgeving wordt voldaan gebeurt alleen in die gevallen waarbij dat (schijnbaar) niet zo is;
- De wijze van controle door een auditor is zo concreet en eenduidig mogelijk beschreven in de standaard;

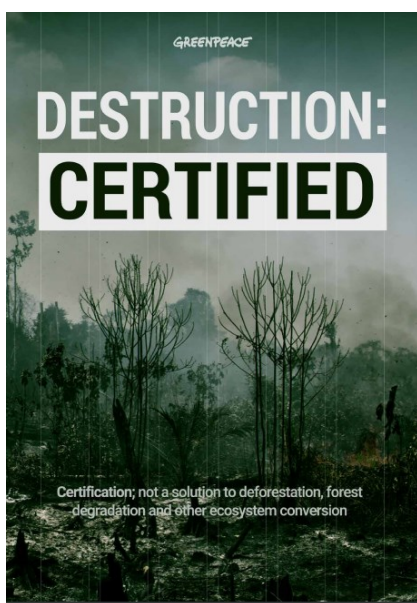
- Er is naar gestreefd in de standaard geen normen op te nemen voor beheerwerkzaamheden; bosbeheer is immers vrijwel altijd maatwerk. Normen voor boswerkzaamheden werken vaak gelijkvormigheid in de hand, terwijl juist diversiteit van belang is voor veel bosfuncties;
- De audits zullen vaker gaan over de beoordeling of een gekozen strategie tot het gewenste doel leidt. Geen beoordeling op papier maar discussie tussen beheerder en auditor!
- Er zijn geen eisen opgenomen voor onderwerpen die weliswaar belangrijk zijn, maar die geen aandacht nodig hebben omdat de beheerpraktijk er voldoende aandacht aan besteedt en/of de ontwikkelingen voldoende in de goede richting gaan. Zo vindt u geen eisen terug over het aandeel inheemse bomen.

Bron: [2019-03-13-vbne-biomassalobby-nieuwe-nederlandse-fsc-standaard-gepubliceerd-geen-normen-en-standaard-geen-controle](#)

Dankzij belangenorganisaties zoals de biomassalobbyorganisatie VBNE (voorheen Bosschap), waar Sylvo Thijsen de huidige directeur van Staatsbosbeheer (2013 tot 2025) in het bestuur zat als vicevoorzitter/plaatsvervangend voorzitter, en ook Harrie Hekhuis, de programmadirecteur Bos & Klimaat van Staatsbosbeheer, bestuurslid van is en daarnaast Henk Wannings (directeur van Bio-Enerco, de eerste biomassa BV van Staatsbosbeheer en Sr. Business Developer van Energiehout BV, de tweede Biomassa BV van Staatsbosbeheer en bestuurslid FSC Nederland) de belangen namens behartigde, zijn die Nederlandse FSC-eisen dusdanig afgezwakt dat organisaties zoals Greenpeace het vertrouwen erin opgezegd hebben en rapporten hebben uitgebracht waarin ze aantonen dat het FSC- en 'Green Gold Label' (GGL) certificaat gebruikt wordt door bedrijven zoals RWE Essent om de destructie van bossen en biodiversiteit te greenwashen.

In het 'Destruction: Certified' (2021) rapport van Greenpeace International wordt specifiek verwezen naar het destructieve Nederlandse biomassabeleid en de belangenverstrengelingen:

Certified companies, including with the widely-known FSC label, are reportedly linked to forest destruction, land disputes and human rights abuses warns a new report from Greenpeace International. Destruction: Certified , released today, shows that many certification schemes used for products such as palm oil and soya for animal feed are, in fact, effectively greenwashing destruction of ecosystems and violations of Indigenous and labour rights. Certification fails to tackle the core issues they claim to address.

3 Two examples in the Netherlands are (...) ADBE for biomass subsidies (see <https://adviescommissiedbe.nl>). In both cases the assessment committees have experts that have clear links to the forest or timber or biomass sector. Their independence can therefore be questioned.

4 For example, in the Netherlands, in the case of subsidies for co firing biomass for four coal-fired power plants - the so-called SDE+/SDE++ scheme – the Dutch Minister of Economic Affairs and Climate Policy decided in Q3 2018 not to follow the advice of the independent assessment committee that is tasked with advising the minister because it did not lead to enough certification schemes being recognized; he instead made an exception and accepted the FSC and PEFC schemes for an interim period until the end of 2019, even though the PEFC was the weakest of all certificates being assessed. This is the 'Exception in 2019' mentioned on the Netherlands Enterprise Agency website (see Netherlands Enterprise Agency, Sustainability criteria for solid biomass under the SDE+/SDE++ scheme [Website]). While the details of this exception are no longer visible on this page, the category 1 and 2 overview document shows that the PEFC-approved schemes (ATFS and SFI) have the lowest scores of the approved schemes.

Bronnen:

[2021-03-10-greenpeace-certification-schemes-such-as-fsc-are-greenwashing-forest-destruction](#)

[2021-03-15-greenpeace-report-certification-not-a-solution-to-deforestation-forest-degradation-and-ecosystem-conversion](#)

Sinds het '[Destruction: Certified](#)' (2021) rapport van Greenpeace-International zijn er meerdere nieuwsberichten gepubliceerd en wetenschappelijke rapporten uitgekomen waarin wordt uitgelegd hoe onbetrouwbaar het FSC-label is. Hieronder hebben we een aantal quotes uit de meerdere rapporten van het afgelopen jaar geplaatst:

- Five green labels – FSC, RTRS, RSPO, Fairtrade International and Rainforest Alliance – were the focus of a new study in Forest Policy and Economics, representing EUDR-covered commodities timber, rubber, soy, palm oil, coffee and cocoa
- The study found that none is fully aligned with the most important requirements of the EUDR relating to deforestation and legality
- The study also found that all schemes assessed had a lenient attitude towards non-compliance, with actors being allowed to retain certification despite violating laws, increasing the risk of EUDR non-compliance
- Earthsight has previously highlighted that this is because the burden of proof set by certification schemes, which allows entities to retain certification status despite glaring evidence of wrongdoing, is the opposite of the EUDR's 'negligible risk' approach
- The study provides fresh evidence for why policymakers must continue to ensure that such schemes are not relied on for EUDR implementation, either in theory or practice
- Though some schemes are in the process of introducing changes in light of EUDR requirements, early indications are that these will be insufficient to address the many flaws identified

Bronnen:

[2024-04-18-sciencedirect-voluntary-sustainability-standards-to-cope-with-new-eu-regulation-on-deforestation-a-gap-analysis](#)

[2024-08-15-earthsight-academic-study-confirms-green-labels-like-fsc-fall-short-of-requirements-set-by-upcoming-eu-deforestation-law](#)

Voluntary certification schemes very similar to those now central to RED have long been subject to detailed critiques and large amounts of evidence of ineffectiveness and consequent greenwashing. Foremost amongst these has been the Forest Stewardship Council (FSC), upon which some of the schemes now operating under RED appear to have been modelled, and which operate in very similar ways.

The FSC has been highly controversial since shortly after it was established in 1993, with hundreds of examples of certificates being issued to forestry companies not compliant with the FSC principles and criteria or national standards.¹⁴ These non-compliant certificates have often involved certification bodies now employed by the RED voluntary schemes. Numerous leading environmental organisations such as Greenpeace International and Friends of the Earth quit their memberships of the FSC over failure of the organisation to improve, despite years of calls for reform.¹⁵

The structural problems of the FSC has been detailed in at least two major studies, the first of which dates from 2002,¹⁶ and the second in 2021.¹⁷ Lessons could well have been learned from these in the RED legislation, but in fact on some issues – such as transparency – voluntary schemes now recognised by RED are allowed to operate to even lower standards than the FSC.

Certification under FSC is, in practice, an important part of the functioning of some of the RED schemes, such as SBP, where FSC Controlled Wood and Chain of Custody certificates (along with Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) certification) are used by forest biomass producers to indicate their sustainability and integrity of supply chains. Both these forms of certificate have been subject to accusations of unreliability, the former because it does not require any on-site audits, and rests in fact on a desk-based risk-assessment process.¹⁸

Doubts and concerns about relying on voluntary schemes have been raised from the outset. Even before the first 2009 RED, other voluntary certification schemes, similar to those now central to RED – especially the Forest Stewardship Council (FSC) – had long been subject to detailed critiques and evidence of ineffectiveness and consequent greenwashing.¹⁰

Prominent members of the ISEAL Alliance, including the FSC, have been demonstrably non-compliant with multiple elements of ISEAL's Codes of Conduct for years if not decades, apparently with impunity. There is in fact no system within ISEAL to record non-conformities by its members against the various Codes of Conduct. There are no publicly documented instances of ISEAL Alliance members being suspended or expelled.

There is a requirement under the 2022 RED implementing regulation that the schemes should “to the extent possible” include “in the governance structure and decision-making a broad range of representatives from various relevant stakeholder groups”.³⁶ This form of organisation groups very different interests together as ‘stakeholders’ in the same endeavour. It replicates the model developed under schemes such as the FSC and RSPO, and has served as a very effective means of gaining legitimacy, even as the schemes’ results have become progressively less credible.

Many civil society groups have learned from previous experience in private schemes such as the FSC and the Round Table on Sustainable Palm Oil (RSPO) that their participation is usually not meaningful in terms of influencing important decisions, whilst their presence merely lends credibility. It has become clear from such experiences that multistakeholderism in private sector schemes can dissolve the important distinction (and often opposition) between rights-holders and mere vested interests, displace the role of democratic institutions, weaken the accountability of those with greater power, conceal conflict of interest, and allows capture by dominant economic interests.³⁷

Hence, in practice, the third-party certification against the sustainability criteria can rest heavily or entirely on self-reporting by the economic operator. In the case of woody biomass, the self-reporting often involves reference to other certification schemes, particularly the FSC and PEFC. Here, egregious conflicts of interest can and have arisen. As exemplified in Case Studies 1 and 2 below, audits have involved assessment of supply chains, the compliance of which rests on FSC certificates which had been generated by the same certification body as was carrying out the RED audits (and in some cases, by the same individual auditor). The certification bodies were, in fact, certifying their own work.

There have been no on-site audits of forest supply areas at all since 2020. Enviva Ahooskie’s FSC Chain of Custody certificates have, throughout the entire period of SBP certification by SCS, also been issued by SCS.⁴⁵ None of the third-party chain of custody certifications held by Enviva require any onsite audit either. The vast majority of Enviva’s supplying forest areas have never been visited by an auditor. In practice, the compliance of Enviva’s supply base with the RED sustainability criteria is thus almost entirely dependent on the company’s own reports. The audits under SBP serve primarily to add a degree of third party credibility to what is, to all intents and purposes, a self-certification process, at least as far as maintenance of forest management standards is concerned.

The non-publication of meaningful summary audit reports, and specifically the lack of detail on nonconformities and their treatment by certification bodies makes it impossible to know – even for the Commission itself – whether the Commission’s requirements (set out in the 2022 Regulation, Art 10.3) concerning non-conformities are being respected. This includes, importantly, the categorisation of nonconformities as ‘critical’, ‘major’ or ‘minor’, the finding and treatment of which can determine whether a certificate is issued or not. The experience in other certification systems such as the FSC (including by certifiers highly active in RED certification) has been that certification bodies can and do easily downgrade or mis-categorise high-level non-conformities to ensure that a certificate is issued. The ‘closing out’ by the certifiers of high-level non-conformities on the basis of promised future actions, or the adoption of ‘paper policies’, rather than actual observed improvements to operations, has been seen to occur in other schemes.⁴⁷

Of course, if on-site audits aren’t conducted, or are minimal, then potential high-risk factors are less likely to be found, and hence on-site audits won’t be conducted in the future. There is nothing in the rules preventing conflicts of interest whereby auditors under the scheme might rely on other forms of certification (such as FSC) to check sustainability of supply chains, and where the same certification body has been responsible for that form of certification too.

All of the audits were carried out by NepCon/ Preferred by Nature – which had also been responsible for issuing Graanul’s FSC Controlled Wood certificates since 2017.⁶⁴ In other words, in terms of guaranteeing acceptability of the supplying sources, the certifier was auditing its own audits (which in the case of FSC Controlled Wood also requires no actual on-site inspection). In at least one audit, an individual member of the audit team for the SBP certification had also been responsible for signing off the corresponding FSC certificate.⁶⁵ In keeping with the way nonconformities are often resolved under the FSC system, a major non-conformity under the most recent SBP audit for sourcing from clearcutting in buffer zones around sacred forests was resolved simply by the company committing to do better in future.

ISCC has 67 ‘cooperating’ certification bodies – including SCS, Société Générale de Surveillance (SGS) and TÜV SÜD, whose audits have been found repeatedly faulty in other certification systems, not the least in the FSC. They also include Control

Union, which has been removed from the RSB system. Its database suggests that it has around 7,000 EU RED-compliant certificates currently issued, making it one of the largest schemes.⁷¹ Just five certification companies – SGS, Control Union, RINA, Bureau Veritas and SCS – account for more than half of these. ISCC's database also lists around 370 EU RED certificates which have been withdrawn. It is one of the least transparent. Whilst it seems mostly to publish summary audit reports (though not all), the content of these is very limited, making any external assessment of the certification more or less impossible.

RSB has only two audit companies accredited to it, SCS and SGS, both of which have long records of faulty certification in other systems, especially the FSC.⁷⁶ Unusually, RSB lists Control Union as a 'former certification body', having been "withdrawn" by in August 2022.⁷⁷ The reasons for this are not stated, but Control Union continues to operate under other schemes, including SURE, for whom it is one of the largest certifiers.

The company relies primarily on Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) and FSC certification to demonstrate the sustainability of its wood.¹⁹ In 2021, Greenpeace Netherlands published a report by the Centre for Research on Multinational Corporations (SOMO) which concluded that Estonian pellets sourced from Graanul Invest include those derived from logging in high conservation forests, watersheds, and peatland forests.²⁰ Analysis of SBP's Public Summary audit reports reveals that, whilst the company was first certified in 2016, it was not until January/February 2024 that any forests supplying Graanul's wood were actually visited by Preferred by Nature auditors.²¹

Bronnen:

[2024-09-24-fern-certification-of-biomass-fuels-under-the-eu-red-is-failing-to-protect-forests-and-the-climate-summary](#)

[2024-09-24-fern-why-certification-of-eu-s-biomass-energy-supplies-under-the-red-is-failing-to-protect-forests-full](#)

2021: Greenpeace - exit covenant duurzaamheid biomassa leugen

Op 18 maart 2015 ondertekenen meerdere energiemaatschappijen die biomassa verbranden in de energiecentrales samen met een aantal natuurorganisaties zoals Greenpeace het 'Covenant duurzaamheid biomassa'. Op 7 juli 2021 publiceerde Greenpeace Nederland een artikel 'DE BIOMASSA-LEUGEN' waarin ze aankondigen dat ze uit het Convenant Duurzaamheid Biomassa stappen. In het artikel wordt o.a. verwezen naar een onderzoeksrapport van SOMO met de naam 'Hoe Nederlandse overheidssubsidies voor Estlandse biomassa de biodiversiteits- en klimaatcrisis verergeren'. In het artikel van Greenpeace is ook het volgende te lezen:

In 2013 werd bij de onderhandelingen van het Energieakkoord een compromis bereikt tussen bedrijven, overheid en milieuorganisaties over de energietransitie. Greenpeace en de andere milieuorganisaties bedongen onder andere een snelle sluiting van kolencentrales, massale inzet van windmolens op zee en meer zonnepanelen. Dat was hard nodig om de energietransitie door te zetten. In 2015 werd het onderdeel biomassa apart uitgewerkt in het Convenant Duurzaamheid Biomassa.

Biomassa was voor ons het meest gevoelige onderdeel van het compromis. Dat hebben we geaccepteerd als deel van dat hele pakket, maar wel onder strenge voorwaarden: de hoeveelheid biomassa werd sterk beperkt – de industrie wilde nog veel meer. En we eisten dat de allerhoogste duurzaamheidscriteria zouden worden ontwikkeld.

De milieuorganisaties bleven zich grote zorgen maken om de naleving van de duurzaamheidscriteria voor biomassa. Zij drongen er bij zowel de bedrijven in het Convenant als bij de overheid aan op strenge toetsing en controle. Maar dat kwam nooit goed van de grond. In plaats daarvan werden de criteria en hun naleving door de bedrijven en door de overheid in de loop der jaren steeds verder afgezwakt.

De opeenvolgende ministers van Economische Zaken en Klimaat wuifden de bezwaren van ons over de naleving van de duurzaamheidscriteria weg. Ondertussen nam de vraag naar biomassa alleen maar toe, aangezwengeld door de miljardensubsidies die de Rijksoverheid beschikbaar stelt. Toen in 2020 duidelijk werd waar al die biomassa die in Nederlandse energiecentrales werd verbrand, vandaan kwam en de eerste mediaberichten verschenen over misstanden, besloten we zelf de naleving van de criteria tot op de bodem uit te zoeken.

Houtpellets, gebruikt voor de bijstook in Nederlandse energiecentrales, worden niet allemaal geproduceerd volgens de Nederlandse criteria voor duurzame biomassa. De duurzaamheidscriteria blijken niet meer dan een papieren tijger te zijn en werken in de praktijk niet. Voor ons als gezamenlijke natuur- en milieuorganisaties is hiermee de maat vol. Wij stappen daarom vandaag uit het Convenant Duurzaamheid Biomassa.

Bronnen:

[2012-12-07-greenpeace-oxfamnovib-wwf-natuurenmilieu-iucn-actionaid-oproep-stop-subsidie-bij-en-meestook-biomassa-in-kolencentrales](#)
[2015-03-18-energiemaatschappijen-en-milieuorganisaties-convenant-duurzaamheid-biomassa](#)
[2017-09-15-houtwereld-greenpeace-en-overige-milieuorganisaties-starten-kort-geding-tegen-rwe-essent-ivm-ongecertificeerde-biomassa](#)
[2021-07-07-greenpeace-nl-natuurschade-in-estland-voor-biomassa-nederland-milieuorganisaties-stappen-uit-convenant](#)
[2021-07-05-somo-how-dutch-government-subsidies-for-estonian-biomass-aggravate-the-biodiversity-and-climate-crisis](#)
[2021-07-07-greenpeace-nl-natuurschade-in-estland-voor-biomassa-nederland-milieuorganisaties-stappen-uit-convenant](#)
[2021-07-07-greenpeace-nederland-de-biomassa-leugen-exit-convenant-duurzaamheid-biomassa](#)
[2021-07-07-natuurenmilieu-natuur-en-milieuorganisaties-stappen-uit-convenant-duurzaamheid-biomassa](#)
[2023-05-17-cedelft-betaalde-biomassalobby-convenant-duurzaamheid-biomassa-jaarrapportage-over-2022](#)
[2024-05-16-cedelft-betaalde-biomassalobby-convenant-duurzaamheid-biomassa-jaarrapportage-over-2023](#)

p. 100 Uit alle verslagen blijkt dat het meer dan vijf jaar aan onderhandelingen kostte voordat in mei 2005 het internationale FSC-hoofdbureau akkoord ging met de Nederlandse FSC-certificeringsstandaard. Dit is onjuist en het is ons onduidelijk op welke verslagen jullie doelen. Er is geen sprake geweest van jarenlange onderhandelingen. De bronverwijzing verwijst naar een voetnoot in een ander rapport die zelf weer geen bron vermeld. “samen met de Staatbosbeheerdirecteuren die zelf stichting FSC Nederland opgericht hebben” zie eerder, correct vermelden dat één van de 4 oprichters werkzaam was bij om zo Nederlandse FSC-standaarden op te stellen, waarvan FSC-Internationaal jarenlang aangegeven heeft dat deze niet voldoen aan de internationale FSC standard: bron? Er is maar één Nederlandse standaard en deze kan alleen bestaan als deze door FSC Internationaal is goedgekeurd. Hier is niet jarenlang over onderhandeld. Graag corrigeren.

Reactie EDSP ECO

We hebben de meerdere bronnen (waaronder die van FSC-Nederland) toegevoegd. In deel 5 van ons onderzoek ([Certificering en subsidies](#)), zullen we dit nog extra toelichten.

Zie hoofdstuk 1997-1999: SBB voortrekker op gebied van biomassa in Nederland

In 1997 vraagt Staatsbosbeheer ook voor het eerst de FSC-certificering aan voor de regio's [Groningen-Drenthe](#) en [Flevoland-Overijssel](#) met o.a. een FSC-certificeringsverzoek voor de energiehoutplantages van Staatsbosbeheer die bedoeld zijn om de biomassa te leveren voor het samenwerkingsverband tussen het CPV, Staatsbosbeheer, Shell en Nuon. Uit het [FSC-certificeringsverslag](#) van SKAL (Peterson Control Union Certifications) blijkt dat in 1997 volgens de certificeringseisen van FSC-internationaal de desbetreffende FSC-certificering voor energiehoutplantages niet afgegeven kan worden. Zie hoofdstuk: [1997-2003: Weigering FSC-certificering voor energiehoutplantage SBB](#). Vervolgens richt in [1999: Staatsbosbeheer FSC-Nederland op](#) en presenteert op [3 februari 2000](#) een eigen set aan FSC-certificeringseisen die beter passen bij de biomassaplannen van de biomassalobby BV NL. Het kost uiteindelijk meer dan vijf jaar aan onderhandelen voordat op [14 juli 2005](#) de Nederlandse FSC-standaard goedgekeurd wordt door FSC-internationaal.

De standaarden en criteria zijn niet voldoende uitgewerkt voor de certificerende organisaties. In 1999, vijf jaar na oprichting, waren de algemene Principes en Criteria nog onvoldoende uitgewerkt voor het monitoren van lokale situaties. Uitgewerkte standaarden bestonden toen alleen voor Engeland en Zweden.

Bron: [2003-06-17-somo-inventarisatie-multi-stakeholder-initiatieven-forest-stewardship-council-fsc](#)

The National Dutch FSC-Standard for certification of good forest management was developed in a multi-stakeholder process (the Dutch national working group) during the period 1997 - 2004. After a preliminary evaluation by FSC International in September 2000 the standard was submitted for formal accreditation January 2003. Based on the findings of the Accreditation Business Unit of FSC International the working group decided to revise their standard before proceeding with the formal accreditation process. The standard was resubmitted for final accreditation on December 06, 2004. On June 22, 2005, the Standards Committee for the FSC Board of Directors delivered a positive accreditation decisions for the standard.

Bronnen:

[2015-01-12-edu-nl-wur-achtergrondrapport-bij-beleidsstudie-natuurlijk-kapitaal-toestand-trends-en-perspectief](#)

[National Dutch FSC Standard FSC 07 01](#)

Bronnen:

[1993-10-00-sbh-probos-biomassalobby-stroom-uit-de-boom-biomassa-voor-energie-doeleinden-artikel](#)

[1996-06-00-lei-dlo-tno-haalarheidsstudie-van-een-biomassa-gestookte-warmte-kracht-installatie-in-de-gemeente-groningen](#)

[1996-07-00-probos-stichting-bos-en-hout-sbh-power-from-wood-europe](#)

[1997-03-00-razob-availability-of-clean-residue-biomass-supply-to-pnem-essent-cuijk-green-electricity-project](#)

[1998-00-00-pbe-platform-bio-energie-overkoepelende-lobbyorganisatie-productie-van-energie-uit-biomassa-bestuursleden](#)

[1998-01-00-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-regio-groningen-drenthe](#)

[1998-01-00-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-regio-flevoland-overijssel](#)

[1999-02-01-probos-novem-energy-crop-project-preparation-for-the-establishment-stichting-bos-en-hout-sbh](#)

[1999-09-21-biomasster-instituten-markt-introductie-biomassa-lobby-organisaties](#)

[2000-02-03-fsc-nl-standaard-voor-de-certificering-van-goed-bosbeheer](#)

[2000-09-00-avih-persberichten-biomassa-en-fsc-certificering](#)

[2001-00-00-probos-biomassalobby-nederlands-houtgebruik-in-beeld](#)

[2001-06-00-gov-nl-minvrom-nota-een-wereld-en-een-wil-nationaal-milieubeleidsplan-4](#)

[2003-06-17-somo-inventarisatie-multi-stakeholder-initiatieven-forest-stewardship-council-fsc](#)

[2003-07-29-skal-fsc-eko-certification-report-staatsbosbeheer-region-flevoland-overijssel-zwolle-skal-fm-coc-008520](#)

[2003-12-00-centrum-voor-biomassa-innovatie-samenvatting-van-de-resultaten-van-zes-jaar-onderzoek-naar-energie-teelt](#)

[2005-07-14-fscnl-fsc-standaard-voor-nederland-bos-goedgekeurd](#)

[2006-04-04-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-flevo-energiehout-biomassa-project-short-rotation-salix-plantations](#)

[2006-09-06-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-flevo-energiehout-willow-plantation-potential](#)

[2007-11-12-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-flevo-energiehout-willow-plantation-monitoring-and-evaluation](#)

[2008-09-18-innovatie-netwerk-staatsbosbeheer-biomassa-projecten-staatsbosbeheer-artikel-directeur-zwier-van-olst](#)

[2008-06-07-gov-nl-minInv-rlg-energie-van-eigen-bodem](#)

[2011-08-16-probos-flevo-energy-wood-biomassa-project-staatsbosbeheer-en-shell-1999-presentatie-leen-kuiper-en-martijn-boosten](#)

[2013-07-02-probos-kosten-en-baten-wilgenenergieplantages](#)

[2013-08-25-energiehout-biomassabv-staatsbosbeheer-website](#)

[2013-08-25-energiehout-biomassabv-staatsbosbeheer-doelgroep](#)

[2013-08-25-energiehout-biomassabv-staatsbosbeheer-van-werven-bv-van-der-wiel-bv-vagroen-biomassa-bioenerco-bv-nuon](#)

[2013-08-25-energiehout-biomassabv-staatsbosbeheer-contactpersonen-zwier-van-olst-hendrik-jan-ter-weeme-en-jochem-beijer](#)

[2013-11-22-edu-nl-wur-kcagro-boschap-biomassa-uit-natuur-en-landschap](#)

[2015-01-12-edu-nl-wur-achtergrondrapport-bij-beleidsstudie-natuurlijk-kapitaal-toestand-trends-en-perspectief](#)

p. 244/ 245 Ik kan in genoemd rapport niet de relatie tussen FSC RWE Essent vinden (die is er overigens ook niet, wel staat het Essent vrij FSC-gecertificeerde producten in te kopen. en [...] en de belangenverstrengelingen: daar kan ik ook de relatie met FSC niet vinden? Dit staat op meerde plekken in jullie rapport. Graag expliciteren dat dit niet over FSC gaat. Kunnen jullie eveneens aangeven waar dit staat: “en de Nederlandse Biomassalobby aanwijst als verantwoordelijke voor het uithollen van de FSC-eisen.”

Reactie EDSP ECO

We hebben hieronder een aantal voorbeelden gegeven hoe FSC-Nederland al sinds het begin van de eeuw betrokken is bij de biomassalobby, biomassahandel en biomassaverbranding van RWE (Essent).

Zie hoofdstuk SKAL / Peterson Control Union Certifications

We hebben in het hoofdstuk [Sustainable Biomass Partnership/Program \(SBP\)](#) laten zien dat het certificeringsbureau SKAL/Peterson Control Union Certifications (PCUC) in 2002 samen met Essent (RWE) en het Copernicus Instituut van de Universiteit Utrecht verantwoordelijk was voor o.a. het opzetten van de RWE Essent [Green Gold Label \(GGL\)](#) en de Sustainable Biomass Program/Partnership (SBP) certificering. Ook vertelden we dat SKAL/PCUC het Green Gold Label van RWE Essent in 2003 als certificeringssysteem goedgekeurd heeft voor o.a. [FSC- en PEFC-certificeringen](#) en dat in een onderzoeksrapport uit 2012 de CUC/SKAL certificeringsorganisatie als medeplichtige wordt aangewezen vanwege hun bijdrage aan het [greenwashen van destructie van bossen en biodiversiteit](#).

In dit hoofdstuk bespreken we de belangenverstrengeling m.b.t. Johan Maris, de directeur van certificeringsbedrijf SKAL/Peterson Control Union Certifications (PCUC). Hij is niet de enige medewerker van SKAL/PCUC die betrokken is bij de betaalde pro-biomassalobby. In deel 5 van ons onderzoek ([Certificering en subsidies](#)) komen ook overige SKAL/PCUC betrokken medewerkers aan bod.

Johan Maris directeur [[Peterson](#)] Control Union Holding Certifications/SKAL

<p>Johan Maris   Director at control union   Zwolle, Overijssel, Netherlands</p> <p>control union certifications   Managing Director   January 2002 - Present (22 years)</p> <p>foundation skal   Head inspections Netherlands   October 1999 - December 2001 (2 years 3 months)</p> <p>Ministry of Agricultural, nature and fishery   subsidy expert of European Regulations   September 1988 - 1999 (11 years)</p>

[Johan Maris](#), was van 1988 tot 1999 een EU-regelgeving subsidie-expert en ambtenaar bij het ministerie van BZK & LNV. Eind 1999 werd hij eerst Hoofd Inspecties en vervolgens de directeur van het certificerings- en auditbedrijf Peterson Control Union Certifications/SKAL.

Zoals je in het hoofdstuk hieronder kunt lezen legt Johan Maris in 2002/2003 de laatste hand aan de FSC-certificeringsrapporten voor alle Staatsbosbeheerregio's terwijl hij ook mede verantwoordelijk is voor het opstellen en goedkeuren van het 'Green Gold Label' (GGL) en SBP biomassacertificeringslabel van RWE Essent en daarnaast ook nog onderdeel uitmaakt van de 'International Wood Pellet Buyers' (IWPB) biomassahandel-lobbyorganisatie (wat vervolgens is overgegaan in het SBP). In 2016 wordt hij directeur van de Control Union Holding (Peterson).

Peterson Bulk Logistics = Peterson Control Union = Control Union Certifications = SKAL

Op [6 juni 2007](#) publiceren o.a. Martin Junginger en Andre Faaij, beiden door RWE/Essent betaalde wetenschappers van het Copernicus Instituut (UU), een overzicht van de meest recente ontwikkelingen in de wereld van biomassacertificeringen. Uit het overzicht blijkt dat Johan Maris vanuit de [[Peterson](#)] Control Union Certifications BV in samenwerking met Peterson Bulk Logistics mede verantwoordelijk is voor het opzetten van de Green Gold Label (GGL) biomassa certificering van RWE/Essent. In het rapport valt te lezen:

1.4 Betrokken stakeholders bij nationaal onderzoeks- en demonstratieprogramma duurzame biomassa import
 - Johan Maris - Control Union Certifications BV

The largest Dutch user of biomass, Essent [RWE], has developed the biomass certification system Green Gold Label (GGL) *in cooperation with Peterson Bulk Logistics and Control Union Certifications*. This development started in 2002.

GGL is continuously improving its certification system and is currently looking at possibilities to include social criteria in its certification system (Maris 2006). Beside Electrabel and Essent, also various other energy companies in Europe (Fortum in Nordic countries, Eneco in the Netherlands, others) are currently considering or developing a biomass certification system (Maris 2006).

Including extra criteria in a certification system can then be achieved over time by mutual consultation (Maris 2006). Beside, it is recommended to look for possibilities for group certification to guarantee that small producers are not excluded ([minister Jacqueline] Cramer et al. 2006).

Bron: [2007-07-06-utrecht-university-copernicus-institute-martin-junginger-overview-of-recent-developments-in-sustainable-biomass-certification](#)

In meerdere van de SKAL International Forestry Certification Program documentatie uit 2003 is bijvoorbeeld in de eigenschappen van de documenten nog 'Peterson' als bedrijfsnaam opgenomen waaruit blijkt dat de documenten voor SKAL gemaakt zijn door mensen die bij/voor het bedrijf Peterson (Control Union) werkten.

Bedrijf	Peterson
Laatst afgedrukt	07-Aug-03 10:47
Laatst gewijzigd door	 jmaris

Bronnen:

[2003-08-13-skal-peterson-fsc-international-forestry-certification-program-info-frfmcoc004-johan-maris-last-edit](#)

[2003-08-14-skal-peterson-international-fsc-forestry-certification-program-wow-checklist-application-form](#)

[2003-08-14-skal-peterson-international-fsc-forestry-certification-programme-wow-checklist-and-request-form](#)

Uit [een presentatie van Peterson](#) over o.a. de verschillende Peterson Control Union Group identiteiten t.a.v. de biomassaketen en handel blijkt dat de biomassacertificeringsgroep [Control Union Certification \(CUC\)/SKAL](#) onderdeel uitmaakt van Peterson. Peterson is tegelijkertijd verantwoordelijk zijn voor het vervoer van de biomassa via hun schepen via Peterson Bulk Logistics. Peterson Control Union kent duurzaamheidscertificaten toe aan organisaties in de biomassahandel en Peterson Bulk Logistics vervoert biomassa. En Peterson Control Union Certification (PCUC) en Peterson Bulk Logistics hebben dus samen met biomassagebruiker RWE/Essent het certificatiesysteem (Green Gold Label) ontwikkeld.

P E T E R S O N

Peterson Control Union Group

Groups identities in the **Biomass**

- Peterson Agricare & Bulk Logistics
  - (ARAG)(USA)(CANADA)
- Control Union World Group
  - (WW- offices in >55 countries)
- Control Union Certification
  - (WW – offices accredited in > 30 countries)
- Technical Laboratories
  - (ARAG + Satelites)

www.peterson.nl

Bron: [2011-02-08-peterson-presentation-groups-identities-in-the-biomass](#)

SKAL/PCUC levert bovendien de FSC-certificering voor boseigenaren die de biomassa leveren. SKAL/PCUC is verantwoordelijk voor de [FSC-groeps-certificering](#) waarmee met één enkel certificaat wel tot wel 150 organisaties FSC-gecertificeerd kunnen zijn en zij zijn verantwoordelijk voor het toekennen van de FSC-certificering aan

Staatsbosbeheer. Hiervoor werkt SKAL/PCUC samen met de Staatbosbeheerdirecteuren die zelf stichting FSC-Nederland opgericht hebben om zo Nederlandse FSC-standaarden op te stellen, waarvan FSC-Internationaal jarenlang aangegeven heeft dat deze niet voldoen aan de internationale FSC standaard. Organisaties die onder de FSC-groeps-certificering vallen worden nauwelijks gecontroleerd.

Via de [Wayback Machine/Web](#) archive zijn alle documenten en certificeringsrapporten van Peterson Control Union Certifications (CUC)/SKAL nog terug te halen en in te zien. Wij hebben ze voor de zekerheid ook allemaal nog opgeslagen en beschikbaar gesteld. Uit de documentatie blijkt dat Johan Maris en zijn collega's het Green Gold Label van RWE/Essent goedgekeurd hebben om als certificeringssysteem ingezet te kunnen worden voor alle grote [wereldwijde certificeringen waaronder FSC, PEFC, CSA-SFM, SFI en FFCS](#). We hebben geen enkele onderbouwing kunnen vinden die het toekennen van zo veel waarde aan het Green Gold Label (GGL) certificeringssysteem zou rechtvaardigen.

Bronnen:

web.archive.org/web/http://www.skalint.com/homepage/publications

[2002-02-08-skal-peterson-control-union-publications](#)

[2003-02-05-skal-peterson-control-union-certification-international-offices](#)

[2003-03-26-skal-peterson-control-union-publications-forestry-certifications](#)

[2003-04-01-skal-peterson-control-union-certifications-overzicht-forest-management-certifications-client-contact-info-last-edit-johan-maris.xls](#)

[2003-04-15-skal-peterson-control-union-certifications-chain-of-custody-certificates-holders-overview-last-edit-johan-maris.xls](#)

[2003-06-04-skalint-rwe-essent-green-gold-label-certification-programme-approved-forest-management-certification-systems](#)

[2003-07-29-skal-fsc-eko-certification-report-staatsbosbeheer-region-flevoland-overijssel-zwolle-skal-fm-coc-008520](#)

[2003-10-19-skalint-publications-forest-management-and-chain-of-custody-coc-certification-downloadpage](#)

Skal-fmu-8520	Skal-fmu-8520.pdf	Staatsbosbeheer (regio Flevoland - Overijssel), The Netherlands
Skal-fmu-8524	Skal-fmu-8524.pdf	Staatsbosbeheer (regio Groningen - Drenthe), The Netherlands

Bron: [2002-02-08-skal-peterson-control-union-publications](#)

Uit de [eerste FSC-certificeringsrapporten](#) (tot 2002) blijkt dat veel van de organisaties niet voldoen aan de eisen en dat bijvoorbeeld Staatsbosbeheer het op meerdere punten niet voor elkaar krijgt om bosbeheer voor het kweken van houtige biomassa voor energieopwekking FSC te laten certificeren.

Begin 2003 publiceert Johan Maris van SKAL/Peterson Control Union Certifications de certificeringsdocumentatie voor de Green Gold Label (GGL) biomassacertificering (opgezet door Peter-Paul Schouwenberg van Essent (RWE)) waarmee het Green Gold Label in één klap gevalideerd wordt voor de meest belangrijke bosbeheer certificeringssystemen zoals FSC, PEFC, CSA-SFM, SFI en FFCS.

ESSENT GREEN GOLD Label Programme

version 2003.1

Approved forest management certification systems for forest sources:

- **FSC (Forest Stewardship Council)**

Bron: [2003-06-04-skalint-rwe-essent-green-gold-label-certification-programme-approved-forest-management-certification-systems](#)

Op [12 september 2012](#) publiceert Biofuelwatch één van hun eerste rapporten waarin ze SKAL/Peterson Control Union Certifications als medeplichtige aanwijzen voor de grootschalige vernietiging van natuur- en biodiversiteit o.a. vanwege dit klakkeloos valideren van de Green Gold Label (GGL) biomassacertificering van Essent(RWE).

Bron: [2012-09-12-biofuelwatch-sustainable-biomass-a-modern-myth](#)

SKAL / Control Union FSC-certificering voor Staatsbosbeheer

Als je in de Wayback Machine/ het Web archief naar de website van SKAL International gaat en de datum van 19 oktober 2003 aanklikt en naar de [publicatiepagina voor de FSC-certificaten doorklikt](#) dan zie je een overzicht van o.a. de FSC-rapportages voor Staatsbosbeheer. Bij elk bestand staat de naam van de persoon die het bestand als laatste heeft bewerkt. De naam Johan Maris zien we alleen bij de .doc bestanden voor Staatsbosbeheer. De rapportages die niet voor Staatsbosbeheer gemaakt zijn, zijn bewerkt door overige medewerkers van SKAL. In een aantal van die door Johan Maris opgevoerde bestanden wordt o.a. verwezen naar [Staatsbosbeheer directeur Zwier van Olst](#).

Bijbehorende datums

Laatst gewijzigd 29-Jul-03 14:38

Gemaakt 29-Jul-03 14:32

Laatst afgedrukt 18-Mar-03 14:18

Laatst gewijzigd door

Bron: [2003-skal-johan-maris-last-edit-staatsbosbeheer-fsc-certification-documents.zip](#)

Forestry - Public certification summary reports		Description and file	Version	Last update
Skal-fm/coc-008506		Koninklijke Houtvesterij Het Loo, The Netherlands. [008506-2002-1-MV PS.pdf , 586 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008512		Gemeente Apeldoorn (municipality of Apeldoorn), The Netherlands. [008512-2002-1-JK (PS).pdf , 345 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008513		Gemeente Lelystad (municipality of Lelystad), The Netherlands. [008513-2002-1 PS.pdf , 766 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008520		Staatsbosbeheer (regio Flevoland - Overijssel), The Netherlands. [008520-2002-1 PS_2002.pdf , 1,044 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008521		Freie und Hansestadt Hamburg, Umweltbehörde (Ökologische Forst- und Landwirtschaft), Germany. [008521-2002-1 PS.pdf , 344 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008524		Staatsbosbeheer (regio Groningen - Drenthe), The Netherlands. [008524-2002-1 PS.doc , 618 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008560		Gemeinde- und Städtebund Rheinland-Pfalz, Germany. [Skal-fmu-8560.doc , 883 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-011833		Unie van Bosgroepen, The Netherlands. [Skal-FMCoC-011833.doc , 692 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-013958		Nyírségi Erdészeti Részvénytársaság (Nyírerdő Rt.), Hungary. [Skal-fmu-13958.doc , 3,102 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-013958 (Hungarian translation)		Nyírerdő Rt Hungarian translation [Skal-FMCoC-013958HUN.doc , 1,151 kb]	1.0	25/07/2003
Skal-fm/coc-016655		Staatsbosbeheer region Limburg-Oost Brabant, The Netherlands. [Skal-fmu-16655.doc , 724 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-016656		Staatsbosbeheer region West Brabant-Deltagebied, The Netherlands. [Skal-fmu-16656.doc , 715 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-016657		Staatsbosbeheer region Fryslân, The Netherlands. [Skal-fmu-16657.doc , 702 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-016659		Staatsbosbeheer Region Zuid-Holland-Utrecht, The Netherlands. [Skal-fmu-16659.doc , 834 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-016660		Staatsbosbeheer regio Noord-Holland, The Netherlands. [Skal-FMCoC-016660.doc , 347 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-FM/CoC-018684		Smith Gore, Scotland [018684-2002-1-CR.pdf , 1,378 kb]	1.0	18/09/2003
Skal-fm/coc-019553		Mecseki Erdészeti Részvénytársaság (Mecseki Forestry Inc.), MEFA RT., Hungary. [Skal-FMCoC-019553.pdf.pdf , 1,019 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-020541		Maracai Florestal e Industrial Ltda., Brazil. [Skal-FMCoC-020541UK word.doc , 1,022 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-020541 (Portugeese translation)		Maracai Florestal e Industrial Ltda., Brazil (Portugeese translation). [Skal-fmu-20541PORT.doc , 1,097 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-021452		Somogyi Erdészeti es Faipari Rt (SEFAG Rt), Hungary. [Skal-FMCoC-021452.pdf , 665 kb]	1.0	14/02/2003
Forestry - Official FSC documents		Description and file	Version	Last update
FSC principles and criteria		Official FSC principles and criteria. Document 1.2, revised February 2000. [FSCPrinciplesAndCriteria.pdf , 57 kb]	1.2	14/02/2003

Bron: [www.skalint.com/homepage/publications/downloadpage/downloadpage.asp?DownloadPage_ID=18](#)

Een meer recente samenwerking tussen FSC-Nederland en RWE Essent betreft o.a. de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) en bijvoorbeeld het REDD+ Business Initiative (RBI). Hieronder hebben we een aantal fragmenten

en bronnen uit ons onderzoek toegevoegd waarin we uitleggen wat het probleem is t.a.v. de samenwerking van FSC-Nederland met vervuilende en natuurvernietigende bedrijven zoals RWE/Essent.

IN GESPREK MET EUROPA

We zaten op 5 maart aan tafel bij Frans Timmermans om de rol van Europa bij de bescherming van tropische bossen te bespreken. Het gesprek met de vicevoorzitter van de Europese Commissie en initiator van de EU Green Deal vond plaats op initiatief van FSC Nederland en het REDD+ Business Initiative (RBI). Ook aanwezig waren vertegenwoordigers van MVO Nederland, Dekker Hout, Greenchoice, Essent, IUCN, ASN Bank, en Tarkett.

Bron: [2021-05-12-fsc-nl-jaarverslag-2020-in-gesprek-met-frans-timmermans-redd-plus-business-initiative-rbi-en-oa-greenchoice-en-essent](https://www.fsc.nl/jaarverslag-2020-in-gesprek-met-frans-timmermans-redd-plus-business-initiative-rbi-en-oa-greenchoice-en-essent)

Zie hoofdstuk **Trees for All , Trees for Travel, FACE en Face the Future BV**

Op 3 maart 2019 bezocht een delegatie van CEO's, die het [REDD+ Business Initiative](#) en [FSC-Nederland](#) vertegenwoordigden de Executive Vice President van de Europese Commissie Frans Timmermans. Het REDD+ Business Initiative heeft o.a. Essent (RWE), Eneco en Greenchoice als deelnemers en werkt samen met 'Face The Future BV'. Volgens het artikel was de lobbyboodschap aan Frans Timmermans het onderstaande. De nadruk ligt op het creëren van een economische waarde en certificering is een randvoorwaarde voor hun biomassa businesscase:

Our message was that the emphasis in this Communication on deforestation-free supply chains is important, but needs to be complemented with instruments that give the still standing forests an economic value, like REDD+ and FSC-certification. This is essential for building a sound business case for the conservation and sustainable use of forests.

Bronnen:

[2019-03-03-rbi-redd-plus-business-and-fsc-nederland-lobby-delegation-executive-vice-president-eu-commission-frans-timmermans](#)
[2021-05-12-fsc-nl-jaarverslag-2020-in-gesprek-met-frans-timmermans-redd-plus-business-initiative-rbi-en-oa-greenchoice-en-essent](https://www.fsc.nl/jaarverslag-2020-in-gesprek-met-frans-timmermans-redd-plus-business-initiative-rbi-en-oa-greenchoice-en-essent)

Bron: [2024-01-20-rbi-redd-plus-business-initiative-members](https://www.redd-plus.nl/en/2024-01-20-rbi-redd-plus-business-initiative-members)

Uit [onderzoeksdata van CE-Delft](#) blijkt dat Greenchoice en Eneco voor een aanzienlijk deel van hun energieopwekking gebruik maken van het verbranden van afval en biomassa terwijl ze zich naar de buitenwereld presenteren als 100% groene stroomleverancier. Eneco is op [24 november 2011](#) gestart met de bouw van de Groningse biomassacentrale Eneco Bio Golden Raand, destijds de grootste biomassacentrale van de Benelux. In 2013 is de biomassacentrale in gebruik genomen. Eneco is 30% aandeelhouder van Greenchoice. Eneco en Greenchoice hebben grote financiële belangen bij de biomassalobbyactiviteiten die we in dit onderzoeksrapport beschrijven.

Elektriciteitsleverancier	Greenchoice B.V.		
Holding/bestuurder (naam + aandeelpercentage)	Energieconcurrent (70% en Eneco 30%)		
Type bedrijf	Leverancier en producent elektriciteit		
	%	Welke certificering	Type biomassa en overige opmerkingen
Afvalverbranding in AVI's	100%	NTA8080	NTA8080
Biomassa	46.0%		

Bron: [2021-03-03-cedelft-greenchoice-elektriciteitsleveranciers-in-kaart-update-2021](https://www.cedelft.nl/2021-03-03-cedelft-greenchoice-elektriciteitsleveranciers-in-kaart-update-2021)

Liesbeth Gort (She/Her)

Co-founder and CEO Treevive | Sustainability professional | Social entrepreneur

Co-founder and CEO Treevive

Treevive · Full-time

Nov 2021 - Present · 3 yrs

[November 2021](#) richtte de vorige directeur van FSC-Nederland, Liesbeth Gort haar bedrijf Treevive op wat onderdeel is van het REDD+ Business Initiative waar Eneco, Essent (RWE) en Greenchoice deel van uitmaken en bedoeld is voor investeringsklare boslandschapsprojecten met toegang tot investeringskapitaal en de internationale koolstofmarkt om de handel in hoogwaardige koolstofkredieten te ontsluiten.

[we bring together seed capital and skills to transform ideas into investment-ready forest landscape projects with access to investment capital and the international carbon market to unlock trade in quality forest carbon credits.](#)

Bronnen:

[2024-10-10-reddplusbusiness-carbon-credits-leden](#)

[2024-10-10-liesbeth-gort-co-founder-and-ceo-carbon-credits-market-treevive-and-director-fsc-nederland-linkedin-profiel](#)

The REDD+ Business Initiative is a coalition of businesses that are striving to protect the world's tropical forests via the Voluntary Carbon Market. "One of the strengths of the network is that it connects actors across the value chain in order to promote the common goal. We are therefore grateful that Treevive – as developer of high-quality REDD+ projects – is an active member".

Erik van Zadelhoff
REDD+ Business Initiative

Bron: <https://treevive.earth/partners>

Zie hoofdstuk Nationale Koolstofmarkt

Volgens [de website](#) van Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) is de stichting op 24 december 2019 opgericht. Volgens de KvK is de SNK op [1 maart 2020](#) opgericht door o.a. Joris Hogenboom (Natuur & Milieu) en zijn de founding partners en deelnemers een groot aantal organisaties die onderdeel uitmaken van de 'Biomassalobby BV Nederland' zoals Staatsbosbeheer, Essent (RWE), Natuur & Milieu, Van Werven Biomassa BV, FSC-Nederland, Trees for All, South Pole, Greenchoice en de Climate Neutral Group. Het doel van de stichting is o.a. om via de website www.nationaleco2markt.nl CO2-compensatiecertificaten te verkopen aan vervuilende bedrijven.

De CO2-compensatiecertificaten worden 'gegenereerd' door organisaties zoals Staatsbosbeheer tijdens bijvoorbeeld het [klimaatstim](#) beheren van bestaand bos (waarbij de houtige biomassa verkocht mag worden aan de energiemaatschappijen) en het aanplanten van 'nieuw' bos via o.a. stichting [Trees for All](#). Vervuilende bedrijven zoals Essent, Eneco, Greenchoice en RWE kunnen dankzij die [CO2-compensatiecertificaten](#) vervolgens beweren dat ze [CO2-neutraal](#) zijn terwijl ze in werkelijkheid verantwoordelijk zijn voor een gigantische hoeveelheid CO2-uitstoot die vrijkomt bij het kappen, vervoeren en verbranden van houtige biomassa.

Stichting Nationale Koolstofmarkt beweert op hun website dat ze onafhankelijk zijn en dat de methoden en regels die ze hanteren voor het toekennen van de CO2-compensatiecertificaten door een onafhankelijke commissie van deskundigen zijn beoordeeld. Tijdens ons onderzoek hebben we echter vastgesteld dat een deel van de bestuursleden, de founding partners, de deelnemende organisaties als ook de commissie van deskundigen niet onafhankelijk zijn. Ze hebben belangen en zijn betrokken bij de [biomassalobby- en of handel](#) en de organisaties die betrokken zijn bij [Stichting Nationale Koolstofmarkt](#) verdienen op meerdere manieren aan dit concept. Wij beschouwen deze manier van werken als het op grootschalige wijze betaald 'Greenwashen' van organisaties die schade veroorzaken aan onze gezondheid,

de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst. Onder de afbeelding noemen we de personen waar wij het over hebben en hun andere functies die zorgen voor belangen in de biomassasector.

Naam: [Stichting Nationale Koolstofmarkt](#)

Vestigingsadres 3: Schaaksport 111, Groningen [[hier is adviesbureau JIN van Catrinus Jepma \(RWE/Essent lobby\) gevestigd](#)]

Vestigingsadres 2: Crosestein 4018, Zeist [[hier is Jan-Pieter Peijs Projecten Staatsbosbeheer BV Business developer gevestigd](#)]

Vestigingsadres 1: Ubbo Emmiusingel 19, Groningen [[hier was adviesbureau JIN van Catrinus Jepma \(RWE/Essent lobby\) gevestigd](#)]

Internetadres: www.nationaleco2markt.nl

KvK-nummer: 76727734

De bestuurs- en werkgroepleden waren/zijn o.a:

• Arjen Struijk	Climate Neutral Group (biomassalobby)
• Arjan Alkema	FSC-Nederland (biomassalobby)
• Alex Ouwehand	Directeur Natuur en Milieufederatie (biomassalobby)
• Gerard Adema	Natuur & Milieufederatie (biomassalobby)
• Gijs Kuneman	Bosgroepen (biomassalobby)
• Hans Warmenhoven	EBN BV en voorheen De Gemeynt (biomassalobby)
• Jan-Pieter Peijs	Staatsbosbeheer BV's Business Developer (biomassalobby)
• Joris Hogenboom	Natuur & Milieufederatie (biomassalobby)
• Mylène Zambon	Southpole (CO2-certificaten)

Founding partners en deelnemers zijn o.a:

• Staatsbosbeheer	• South Pole
• FSC-Nederland	• Climate Neutral Group
• Essent (RWE)	• De Natuur en Milieufederaties (Natuur & Milieu)
• Trees For All	• Van Werven Biomassa BV (partner van Bio Enerco BV en van Energiehout BV/Biogroondstoffen BV Staatsbosbeheer)
• Greenchoice	

De Commissie van Deskundigen is het adviesorgaan van de Green Deal/SNK en bestond in 2019 uit:

- [Jacqueline Cramer](#) (voorzitter) [ze was ook de voorzitter van de 'Green Gold Label' (GGL) biomassa organisatie van RWE/Essent]
- Elfriek van Galen
- Catrinus Jepma [is een [lobbyist voor RWE/Essent](#) die zich [o.a.](#) bezig houdt met [CCS-onderzoek voor RWE](#)]

Overige betrokkenen zijn o.a:

- Gert-Jan Nabuurs Biomassalobbyist van Wageningen Universiteit (Over de WUR publiceren we later nog een rapport)

Uit [de beleidsdoorlichting van 10 augustus 2018](#) die in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat is opgesteld, blijkt dat de plannen van de Nationale Koolstofmarkt onhaalbaar waren en dat het ministerie daarom geen zelfstandig programma wilde opstarten maar omdat "de wil bij de stakeholders dermate groot was" besloten is om vanuit de overheid een "Green Deal" te sluiten met het private initiatief.

Hoewel deze Green Deal pas in 2017 is gesloten, is voorafgaand aan de Green Deal haalbaarheidsonderzoek gedaan naar een dergelijke koolstofmarkt. Omdat uit de studies bleek dat de plannen onhaalbaar bleek, maar de wil bij stakeholders dermate groot was, is besloten geen zelfstandig programma vanuit het ministerie te starten, maar wel een Green Deal te sluiten.

Bronnen:

- [2022-11-11-edu-nl-ru-de-lulucf-verordening-en-koolstofcertificaten-van-twee-walletjes-eten](#)
- [2018-08-10-cedelft-betaalde-biomassalobby-beleidsdoorlichting-artikel-19-klimaat](#)

Project id	Aantal certificaten	Certificaten batch*		Maatregel / product	Status emissiereductie**	Verificator	jaar verificatie	Document	Bemiddelaar	Certificaathouder	Handelsstatus certificaat***
SNK-C-3	2664	SNK-C3-1	SNK-C3-2664	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Face the Future i.s.m. Borgman Beheer Advies en Probos	ARK Natuurontwikkeling	Beschikbaar
SNK-C-4	52	SNK-C4-1	SNK-C4-52	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Den Dunnen (Lage Zwaluwe)	Beschikbaar
SNK-C-4	30	SNK-C4-53	SNK-C4-82	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Daas (Diessen)	Beschikbaar
SNK-C-4	64	SNK-C4-83	SNK-C4-146	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Van Zelderen (De Rips)	Beschikbaar
SNK-C-4	32	SNK-C4-147	SNK-C4-178	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Aarts (Sprundel)	Beschikbaar
SNK-C-4	18	SNK-C4-179	SNK-C4-196	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Nijk (Almen)	Beschikbaar

Bron: [2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos](#)

Borgman Beheer Advies BV, Face the Future BV en Probos (biomassalobby) zijn in samenwerking met de Stichting Nationale Koolstofmarkt en o.a. FSC-Nederland begonnen met het verstrekken van CO2-compensatiecertificaten waarmee de meest vervuilende bedrijven van Nederland hun CO2-uitstoot kunnen greenwashen. De verificator van Stichting Nationale Koolstofmarkt is o.a. [Peterson] Control Union Certifications. Ook die komt uitgebreid voor in ons onderzoeksrapport.

Bronnen:

- [2020-02-10-edu-nl-wur-probos-borgman-beheer-advies-bv-biomassalobby-face-the-future-bv-klimaatbos-co2-compensatie-concept](#)
- [2020-12-07-probos-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](#)
- [2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos](#)

Dit zijn meerdere duidelijke voorbeelden van belangenverstrengeling t.a.v. de FSC-certificering van Staatsbosbeheer waarbij een groot aantal organisaties van de Biomassa BV Nederland bij betrokken zijn.

p. 104: . In het hoofdstuk Bos- & biomassacertificeringsinstanties tonen we zeer uitgebreid aan dat zowel de FSC-certificeringseisen als de controle op het nakomen van die eisen doordrongen is van de belangenconflicten. Graag bronnen die laten zien dat de FSC-certificeringseisen “doordrongen zijn van belangenconflicten” (en tot welke wijziging van de eisen dat dan heeft geleid) of deze opmerking weglaten.

Reactie EDSP ECO

We hebben het volgende toegevoegd aan ons onderzoeksrapport; Op 22 augustus 2024 leverde Wyke Smit, de directeur van FSC-Nederland als onderdeel van haar wederhoor en reactie op ons onderzoeksrapport de volgende link aan waarmee we de ‘nieuwe’ FSC-auditrapporten van Staatsbosbeheer konden downloaden: [FSC Search](#). In het hoofdstuk [SKAL / Control Union FSC-certificering voor Staatsbosbeheer](#) leggen we aan de hand van die auditrapporten uit waarom we niet onder de indruk waren over de kwaliteit van de auditrapporten en van mening zijn dat Staatsbosbeheer niet alleen onterecht een FSC-certificaat heeft behouden al die jaren maar deze ook gebruikt voor greenwashing van het vernietigen van natuur, biodiversiteit en het schade toebrengen aan het klimaat en daarmee onze toekomst. We vonden via die link ook de ‘nieuwe’ versie van het FSC-certificaat van Staatsbosbeheer:

License Code: FSC-C003956
Certificate Code: CU-FM/COC-016655

Bronnen:

- [2006-01-01-fsc-c003956-cu-fm-coc-016655-certification-record-staatsbosbeheer](#)
- <https://search.fsc.org/en/certificate/a0240000005sRIPAA2>

Bron: [2009-01-00-probos-borgman-biomassastroomlijn-de-logistieke-keten-van-houtige-biomassa-uit-bos-natuur-en-landschap-in-nederland](#)

George Borgman CUC FSC-auditor Staatsbosbeheer en Biomassalobby BV

Dankzij de link van Wyke Smit (directeur FSC-Nederland) kwamen we er achter dat in meerdere door de Control Union Certifications (CUC/SKAL) opgestelde FSC-auditrappen van Staatsbosbeheer George Borgman is opgevoerd als de FSC-auditor.

Bronnen:

[2011-10-14-cuc-fsc-main-evaluation-report-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2011-10-14-cuc-fsc-her-evaluatie-rapport-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-rapport-nl-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-report-en-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[Verduurzaamd Hout Nederland](#)

Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen

[Stichting Bos en Hout Support](#)

Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen

[Algemene Vereniging Inlands Hout](#)

Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen

[European Wood Preservative Manufacturers Group](#)

Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen

[PEFC Nederland](#)

Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen

[Stichting Kwaliteit Bos-, Natuur- en Landschaps](#)

Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen

[Stichting Vakblad Natuur Bos Landschap](#)

Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen

[Koninklijke Nederlandse Bosbouwvereniging](#)

Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen

[Face the Future B.V.](#)

Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen

[Stichting Forest Forever Fund](#)

Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen

[Van Bommel FAUNAWERK](#)

Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen

[TreeInvent](#)

Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen

[Face Forests B.V.](#)

Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen

[Borgman Beheer Advies](#)

Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen

[Stichting Probos](#)

Hollandseweg 7 J, 6706KN Wageningen

George Borgman, destijds het hoofd bos- en park beheer van de gemeente Arnhem is een grote speler binnen de Nederlandse biomassaketen en via zijn Borgman Beheer Advies Biomassa BV is hij verantwoordelijk voor grootschalige biomassaproductie op basis van o.a. hele bomen. Zie het hoofdstuk: 2014: Oogstadadvies: biomassa van hele bomen voor meer informatie over de BBA Biomassa BV.

George Borgman heeft een eigen BV die de bomenharvester- en hakselaarmachines en diensten levert voor o.a. Staatsbosbeheer en maakt er geen geheim van dat ze volledige bomen verwerken tot biomassa. Zo is bijvoorbeeld in deze presentatie van 'Borgman Beheer Advies in houtige biomassa' te lezen dat ze zowel de hele-boom-methode (zonder stobbe) toepassen naast dat ze gebruik maken van de top- en takhout van gevelde bomen.

Volgens de KVK gegevens van Borgman Beheer Advies is het bedrijf ingeschreven op de Hollandseweg 7 in Wageningen. Op dat adres is een groot deel van de biomassalobby BV's van Nederland gevestigd o.a. Probos en de voorganger stichting Bos & Hout, en TreeInvent, AVIH, EWPMG, VHN, PEFC-NL, de KBNL, het VNBL, de KNB en ook Face The Future BV en Face Forests BV en Forest Forever Fund en tevens van Bommel Faunawerk van Frans van Bommel die ecologisch advies levert aan o.a. BIJ12 en een groot aantal provincies en gemeenten en SBNL adviseur was voor agrariërs en particuliere grondeigenaren over natuurbeheer en subsidieregelingen (Programma Beheer). Zie het hoofdstuk SNL subsidies.

Op 3 juni 2021 publiceert Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) een rapport waarin de 'CO2-emissiereductie' van 'Klimaatlim beheer van bestaande bossen' wordt uitgelegd. Hierin wordt ook aangegeven dat het verbranden van de houtige biomassa niet meegerekend hoeft te worden in de emissies. Het rapport is o.a. geschreven door biomassalobbyorganisaties Probos en Bureau Silve. Hier zie je de biomassalobby in actie. Bureau Silve is namelijk een jaar eerder (op 1 juli 2020) overgenomen door Probos en biomassaketenbedrijf Borgman Beheer Advies terwijl die twee biomassalobbyorganisaties het doen voorkomen alsof het rapport ondersteund wordt door een derde en onafhankelijke organisatie.

Jop de Klein en Henny Schoonderwoerd (Silve) 'dragen het stokje over' aan David Borgman (BBA), Mark van Benthem en Jan Oldenburger (Probos) [betaalde biomassalobby]. Voor Henny Schoonderwoerd en Jop de Klein is het na 30 jaar tijd om het stokje over te dragen aan de jongere generatie. Hun adviesbureau Silve houdt zich bezig met veel aspecten van bosbeheer, maar is vooral bekend vanwege haar unieke expertise gericht op het ontwikkelen en uitvoeren van bosinventarisaties. In Stichting Probos en Borgman Beheer Advies (BBA) hebben zij hun opvolgers gevonden. Per 1 juli

2020 geven zij met veel vertrouwen het stokje aan hen over. Probos zet vooral de activiteiten rond databeheer en analyse voort. De uitvoering en verwerking van inventarisaties gaat over naar Borgman Beheer Advies BV.

Bronnen:

[2020-06-06-probos-en-borgman-beheer-advies-biomassalobby-zetten-per-1-juli-2020-activiteiten-bureau-silve-voort](#)

[2021-06-03-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-biomassalobby-klimaatlim-beheer-van-bestaande-bossen](#)

David Borgman is waarschijnlijk de zoon van George Borgman die (ook) eigenaar en directeur is van Borgman Beheer en Advies Forestry Consultants - Wood- and Biomasschairs, en directeur van Tree Invent BV, Biomassachain manager van Coöperatie Biomassalland en secretaris van de Stichting Kwaliteit Bos-, Natuur- en Landschapswerk (SKBNL) van de AVIHY en VBNE (voorheen Bosschap) biomassalobby.

As a consultant I work on sustainable forest management and the organization of wood- and woody biomasschairs. Activities include: day-to-day forest management, forest inventory, wood and biomass logistics, forestry-data management, determining harvesting potentials, designing biobased businesscases and much more.

Port of Rotterdam (through Wageningen University) Project manager Academic Consultancy Project (WUR) – Project Manager (4 members) Analysis of European wood pellet market (bioenergy). Analysis of potential supply and demand, and the potential for the Port of Rotterdam as a central wood pellet hub.

Coöperatie Biomassalland U.A. Chain Manager Biomassalland. As a chain manager I am co-responsible for the day-to-day management of the Cooperative Biomassalland. Op 13 oktober 2014 hebben de bosaanemers (AVIH) en bouseigenaren (VBNE) gezamenlijk de Stichting Kwaliteit Bos-, Natuur- en Landschapswerk [SKBNL] opgericht.

In het bestuur van SKBNL hebben twee vertegenwoordigers vanuit de opdrachtgevers zitting en twee vanuit de opdrachtnemers van boswerk. Vanuit de opdrachtgevers/VBNE zijn Maarten Willems (Staatsbosbeheer) en Evelien Verbij (VBNE) bestuursleden. Vanuit de opdrachtnemers/AVIH zijn dit David Borgman en Richard Wigink.

Bronnen:

[2015-03-31-vbne-opvolger-boschap-biomassalobby-eerste-jaarverslag-de-opbouw](#)

[2019-10-08-david-borgman-directeur-at-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)

Member of Advisory Council of Green Gold Label Certificate

Green Gold Label Foundation · Part-time

2019 - Sep 2022 · 3 yrs 9 mos

Rotterdam, Zuid-Holland, Nederland

Bron: [2019-10-09-jeroen-oorschot-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)

Jeroen Oorschot is een medewerker van Borgman Beheer en Advies (BBA) die eerst FSC-lead auditor was voor de Control Union Certifications (CUC/SKAL) en vervolgens terwijl hij voor BBA werkte ook bestuurslid was van de Green Gold Label (GGL) certificeringsorganisatie van RWE Essent. Daarnaast was hij via BBA onderdeel van Bioenergy Cluster East Nederland (BEON biomassalobby) en oprichter van initiatieven zoals Coöperatie biomassalland en Energiebos.nl en werkt samen met [Face the Future BV](#) en Probos (biomassalobby) aan een CO2-compensatie credits voorstel.

Jeroen Oorschot joined Borgman Beheer Advies in Wageningen (2007), as project manager. Jeroen is a senior advisor on matters such as forest management, forest exploitation, tree safety, forest and timber certification and legislation. On behalf of Borgman Beheer Advies he was a long-term member of the Bioenergy Cluster East Netherlands and with his colleagues he co-founded biomass initiatives such as the Coöperatie Biomassalland and Energiebos.nl. Since 2010 he is also a trained lead auditor (ISO).

De partners van energiebos.nl zijn Advin BV, Borgman Beheer en Advies BV, Europe's Energy Point BV en [Face the Future BV](#)

Bronnen:

[2012-11-17-probos-borgman-beheer-en-advies-bv-biomassa-stroomlijn-groen-goud-uit-landschapsonderhoud](#)

[2014-09-06-energiebos-partners-advin-bv-borgman-beheer-en-advies-bv-europe-s-energy-point-bv-face-the-future-bv](#)
[2019-10-09-jeroen-oorschot-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)
[2019-11-01-beon-probos-btg-borgman-beheer-advies-biomassalobby-actieplan-biomassa-en-landschapsonderhoud-in-overijssel](#)
[2020-02-10-edu-nl-wur-probos-borgman-beheer-advies-bv-biomassalobby-face-the-future-bv-klimaatbos-co2-compensatie-concept](#)
[2020-10-21-rwe-essent-green-gold-label-international-certification-programme-for-sustainable-biomass-website](#)
[2020-12-07-probos-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](#)

Lead Auditor FSC Forest Management @Control Union Certifications

2008 - 2012 · 4 yrs

Zwolle

Bron: [2019-10-09-jeroen-oorschot-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)

Het is natuurlijk een vreemde zaak dat een biomassabedrijf zoals Borgman Beheer Advies BV namens Control Union Certifications (CUC/SKAL) de FSC-audits uitvoert voor Staatsbosbeheer terwijl hetzelfde bedrijf ook de machines en biomassadiensten levert.

Degene die daadwerkelijk de certificaten namens Control Union Certifications (CUC/SKAL) heeft geleverd is Gerben Stegeman die op 16 september 2014 samen met de door RWE Essent betaalde wetenschappers van het Copernicus Instituut (UU biomassalobby) het onderzoeksrapport 'Legal Harvesting, Sustainable Sourcing and Cascaded Use of Wood for Bioenergy: Their Coverage through Existing Certification Frameworks for Sustainable Forest Management' gepubliceerd heeft waarin o.a. het volgende te lezen was;

Our benchmark concludes that: (a) FM fiber certification by the Forest Stewardship Council (FSC) and the Program for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) international standards show the highest level of coverage with EU's (draft) legislation; (b) There is insufficient coverage for risk based fibers by FSC Controlled Wood (FSC-CW), PEFC Due Diligence (PEFC-DD), or SFI-fiber sourcing (SFI-FS). Other weaknesses identified for elaboration are: (c) Alignment in definitions are needed, such as for primary forest, high carbon stock, and wood waste (cascading); (d) Imperfect mass balance (fiber check downstream) needs to be solved, as non-certified fiber flows are inadequately monitored; (e) Add-on of a Greenhouse Gas Emissies (GHG) calculation tool is needed, as GHG life cycle reporting is not covered by any of the SFM frameworks.

Bron: [2014-09-16-mdpi-legal-harvesting-sustainable-sourcing-and-cascaded-use-of-wood-for-bioenergy-certification-frameworks](#)

Een andere medewerker die daadwerkelijk namens Control Union Certifications (CUC/SKAL) de FSC-certificaten heeft toekend aan Staatsbosbeheer is de managing directeur van CUC/SKAL, Jan-Frans Bastiaanse die een oud medewerker is van Borgman Beheer Advies Forestry Consultants.

Senior consultant

Borgman Beheer Advies Forestry Consultants

George Borgman is op 21 maart 2002 ook betrokken bij de FSC-certificering van de Unie van Bosgroepen waaronder bijna 80 bosbeheer organisaties vallen onder de FSC-groepscertificering samen met Gerard Koopmans de technisch coördinator van de Bosgroepen en voorzitter van College van Deskundigen Stichting Kwaliteit Bos-, Natuur- en Landschapswerk (SKBNL). Degene die als Control Union Certifications (SKAL) auditor was opgevoerd was Mark Vonk de FSC Lead Auditor die ook in de Biomassa Upstream Stuurgroep (BUS) zit van Probos. Zie hoofdstuk: 2005: Probos en Staatsbosbeheer biomassalobbypresentatie

Naam auditor	M. Vonk
Deelnemers	Gerard Koopmans (FSC co-ordinator), Rino Jans (Group auditor), Georg Borgman (Consultant), Dirk Maas (forestry expert from Skal), Ron Blom and Hans Gier Veld (Twickel), Job Klein (Schovenhorst) M. v/d Waals (Kl. Boeschoten)

**Unie van Bosgroepen
The Netherlands
Skal-FM/CoC-011833
March-21-2002**

Bron: [2002-03-21-skal-cuc-fsc-certification-report-george-borgman-unie-van-bosgroepen-skal-fm-coc-011833](https://www.skal.nl/2002-03-21-skal-cuc-fsc-certification-report-george-borgman-unie-van-bosgroepen-skal-fm-coc-011833)

Project id	Aantal certificaten	Certificaten batch*		Maatregel / product	Status emissiereductie**	Verificator	jaar verificatie	Document	Bemiddelaar	Certificaathouder	Handelsstatus certificaat***
SNK-C-3	2664	SNK-C3-1	SNK-C3-2664	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Face the Future i.s.m. Borgman Beheer Advies en Probos	ARK Natuurontwikkeling	Beschikbaar
SNK-C-4	52	SNK-C4-1	SNK-C4-52	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Den Dunnen (Lage Zwaluwe)	Beschikbaar
SNK-C-4	30	SNK-C4-53	SNK-C4-82	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Daas (Diessen)	Beschikbaar
SNK-C-4	64	SNK-C4-83	SNK-C4-146	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Van Zelderen (De Rips)	Beschikbaar
SNK-C-4	32	SNK-C4-147	SNK-C4-178	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Aarts (Sprundel)	Beschikbaar
SNK-C-4	18	SNK-C4-179	SNK-C4-196	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Nijk (Almen)	Beschikbaar

Bron: [2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos](https://www.nationaleco2markt.nl/register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos)

Borgman Beheer Advies BV, Face the Future BV en Probos (biomassalobby) zijn in samenwerking met de Stichting Nationale Koolstofmarkt en o.a. FSC-Nederland begonnen met het verstrekken van CO2-compensatiecertificaten waarmee de meest vervuilende bedrijven van Nederland hun CO2-uitstoot kunnen greenwashen. De verificateur van Stichting Nationale Koolstofmarkt is o.a. [Peterson] Control Union Certifications. Ook die komt uitgebreid voor in ons onderzoeksrapport.

Bronnen:

[2020-02-10-edu-nl-wur-probos-borgman-beheer-advies-bv-biomassalobby-face-the-future-bv-klimaatbos-co2-compensatie-concept](https://www.edsp.nl/2020-02-10-edu-nl-wur-probos-borgman-beheer-advies-bv-biomassalobby-face-the-future-bv-klimaatbos-co2-compensatie-concept)

[2020-12-07-probos-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](https://www.edsp.nl/2020-12-07-probos-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland)

[2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos](https://www.nationaleco2markt.nl/register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos)

Dit zijn meerdere duidelijke voorbeelden van belangenverstrengeling t.a.v. de FSC-certificering van Staatsbosbeheer waarbij een groot aantal organisaties van de Biomassa BV Nederland bij betrokken zijn.

p. 150 zoals op meerdere plekken gemeld (en ook door jullie zelf op andere plekken anders vermeld) klopt dit niet: Staatsbosbeheer zou de SNL-subsidies van de provincie verkrijgen op basis van het beheerplan van de provincie. Uit de FSC-rapportages en WOB-documenten blijkt dat Staatsbosbeheer niet altijd voldoet aan de eisen die gesteld worden aan o.a. de benodigde FSC-certificering- en overige eisen voor de SNL-subsidies. Onvolkomenheden aangetroffen bij een audit (die dus plaatsvindt!) moet je oplossen, zo werkt ons systeem. Als je ze niet oplost, wordt je certificering afgenomen. Graag aanvullen in de tekst. In het hoofdstuk Bos- & biomassacertificeringsinstanties leggen we uit hoe het komt dat alle Staatsbosbeheerregio's in één klap FSC gecertificeerd zijn en vervolgens op basis van die FSC-certificering SNL-beheersubsidies ontvangen.

(1) niet alle regio's zijn tegelijk gecertificeerd, zie FSC database en jullie eigen tekst

(2) het is onjuist dat je op basis van FSC-certificering subsidie ontvangt en ook dat je dan geen controles meer krijgt (anders viel er ook weinig te WOBben voor jullie), zie ook eerste tekst Graag aanpassen

p. 184: bij er geen normen voor bosbeheer en standaard geen controle meer uitgevoerd werd omdat alles op 'vertrouwen' gebaseerd moest zijn. In combinatie met het afgeven van de 'FSC groepscertificering' waarmee in één klap een groot aantal organisaties FSC-gecertificeerd is zonder dat daar een controle aan vooraf gaat, stelt de Nederlandse FSC-certificering weinig meer voor. Er is een jaarlijkse controle zowel voor individueel gecertificeerde bedrijven zoals Staatsbosbeheer als voor leden van het groepscertificaat (steekproef). AUB aanpassen. Zie ook wat eerder en later over het groepscertificaat is gezegd: dit is onjuist. Op p. 194 staat dit verhaal nogmaals, AUB aanpassen.

p. 207: zelfs de FSC controles op de losse Staatsbosbeheerregio's worden nu niet meer uitgevoerd door een auditor zoals SKAL/Peterson Control Union Certifications. Nogmaals, onjuist Control Union audit Staatsbosbeheer jaarlijks. AUB aanpassen.

p. 208 Aan het begin van deze eeuw waren alle FSC-auditrapporten online in te zien. Er zijn nog steeds public summaries, graag toevoegen

Reactie EDSP ECO

Op 1 oktober hebben we FSC Nederland een aantal vragen gesteld met betrekking tot de reactie die ze gegeven hebben op ons verzoek om wederhoor op het onderzoeksrapport. We hebben hier nog geen antwoord op ontvangen. Zo hebben we o.a. de volgende vragen gesteld:

Waarom kan het volledige [audit]rapport enkel worden ingezien door geautoriseerde medewerkers van Control Union en FSC die gebonden zijn aan vertrouwelijkheidsovereenkomsten?

We hebben alvast even de documenten [samenvattingen van de auditrapporten] bekeken en wat opvalt is dat er heel veel herhaling van bestaande bevindingen zijn opgevoerd waardoor het lijkt alsof de desbetreffende Staatsbosbeheerregio/organisatie een uitgebreide controle heeft ondergaan maar in de praktijk betreffen de bevindingen steeds dezelfde punten door de jaren heen verspreid over meerdere regio's. Gezien het aantal Staatsbosbeheerregio's en organisaties (20 FMU's) die onder het FSC-certificaat vallen, lijkt er relatief summier gecontroleerd te zijn.

In de rapporten staan een aantal zaken waarvan we het opmerkelijk vinden dat deze zaken zich sinds 2011 nog altijd voordoen. De eerste Staatsbosbeheer FSC-certificeringen zijn namelijk al eind vorige eeuw verstrekt ondanks een flink aantal bevindingen van gebreken en vanaf 2011 en in de jaren daarna zien we in de rapporten dat diezelfde gebreken nog steeds geconstateerd worden. Deze gebreken hebben echter geen consequenties voor de FSC-certificering van Staatsbosbeheer. Wij begrijpen niet dat er geen consequenties worden verbonden aan deze bevindingen. Hieronder een aantal voorbeelden van de geconstateerde gebreken uit de auditrapporten:

Formerly 19 FMUs were included under the current certificate. This has now been extended to include a total of 20 FMUs. The scope includes the sale of round timber and firewood, hardwood and softwood.

Description of non-conformity: Er is geen centraal overzicht van de gebieden met HCV's. [High Conservation Values (HCV's) Gebieden met een uitzonderlijk hoge concentratie van zeldzame of (met uitsterven) bedreigde soorten etc.] Dit geldt met name voor HCV 3 en 6: deze zijn aanwezig maar dit zijn punten waarvan geen centraal overzicht is. Ook van de HCV 4 zijn wel kaarten aanwezig, maar is geen centraal totaal bekend. Omdat de locaties niet centraal zijn geïdentificeerd of verzameld, is er ook geen landelijk overzicht welke gebieden en totale oppervlaktes er zijn per HCV. Daarnaast is het ook niet duidelijk dat de inbreng van nationale en/of regionale deskundigen deze beoordeling ondersteunt (de afstemming is niet gedocumenteerd er is geen overzicht welke laat zien dat voor alle HCVcategorieën relevante deskundigen zijn gehoord).

Description of non-conformity: Forestry regulations are not fully being encompassed by Staatsbosbeheer [SBB] staff. Supervision of contract operations appears unclear. Staatsbosbeheer Dienstverlening [SBB DV] take on responsibilities for contractor operations in regard to timber harvesting. There is no document evidence held by SBB to demonstrate that ARBO and ERBO regulations are checked and monitored by SBB DV, or by SBB before and during operational working. Verbal checks were noted by some SBB District staff, whilst others confirmed that no checks were required, as this is considered as the responsibility of SBB DV. There lacks a Protocol at Regional level. Forestry staff interviewed at Site 1 and Site 2 were unaware of elements of Bosschap requirements. In the most serious of cases, one contractor was using an unregistered sub-contractor in contravention of regulations. Examples indicated repeated incorrect reference to Bosschap 20 December 1995, when the current regulations are: Bosschap 15 January 2007. Staff appeared to be uninformed of correct regulations. No evidence of Risk Assessment was demonstrated as required by Bosschap Liability in Nature Guide.

Description of non-conformity: The (work) instructions for the whole forest management process, such as for example harvesting, should be documented, instructed and supervised. If the situation requires this, the staff members get additional training. All results of the process are being monitored. The proceedings should be supervised. The process is not unambiguous within the region; documentation, instruction and supervision are lacking. This has been observed in all forest management units.

Description of non-conformity: Staatsbosbeheer stelt als eis dat alle bosaannemers Erbo-gecertificeerd zijn of gelijkwaardig. Wat gezien wordt als gelijkwaardig is niet vastgelegd en derhalve ook niet bekend bij de medewerkers (beheer en inkoop). Daarnaast blijkt uit interviews en beoordeling van enkele inkooptrajecten en inschrijvingen dat er vooraf niet actief gecontroleerd wordt welke 'gelijkwaardige' certificaten (of andere bewijzen) een gecontracteerde aannemer bezit. Het ontbreken van deze twee elementen heeft als gevolg dat er vooraf niet geborgd is door Staatsbosbeheer dat een aannemer in staat is om veilig te werken conform de eisen uit de FSC-standaard.

Description of non-conformity: In beheereenheid Achterhoek wordt er sinds kort gebruik gemaakt van een agrarische natuurvereniging (Vala, vereniging agrarisch landschap achterhoek – 't onderholt). Deze vereniging bestaat uit lokale agrariërs die vanuit de Vala (bos)werkzaamheden uitvoeren zoals zagen en versnipperen. Er is vooraf niet door de medewerkers van Staatsbosbeheer gecontroleerd waaruit blijkt dat deze agrarische natuurvereniging voldoet aan de minimale veiligheidseisen die Staatsbosbeheer stelt. Daarnaast stelde medewerkers van de beheereenheid tijdens een rondgang vast dat er getwijfeld werd of er op dat moment veilig (en veilige machines) gewerkt werd. Deze (al dan niet terechte) constatering heeft niet geleid tot ingrijpen om vast te stellen of er inderdaad veilig gewerkt wordt. Ook zijn er naderhand geen maatregelen getroffen om te beoordelen of de betreffende partijen beschikken over de juiste certificaten of andere bewijzen waar uit blijkt dat ze voldoen aan de minimale eisen die Staatsbosbeheer stelt.

Description of non-conformity: Conversion of 75 ha of forest land at FMU Heeze, Strabrecht Forest to Natura 2000 target land types [heath and sand dune] is underway although conversion has not been approved through Environmental Permit requirements under Dutch law. It is understood that Forest Act Articles 1-3 permit removal of trees in circumstances where trees will be replaced either by planting or by natural regeneration, but does not permit removal of trees where a different land type will be created when pursuing Natura 2000 targets.

Description of non-conformity: No records were available confirming ERBO and BOSSCHAP registration for timber harvesting or for self employed private contractors, or to confirm that Liability Insurance is held. Timber contractor ERBO registration checks were not demonstrated through record keeping. There is no clear system for monitoring/SUPERVISION of ARBO and Bosschap regulations for all workers.

Description of non-conformity: Yield data is produced from inventories supplied by third party contractors, giving a full breakdown of species, tree size, volume per compartment. At District 5. Peel en Kempen an opportunity to discuss arrangements with Staatsbosbeheer Dienstverlening [SBB DV] was taken. SBB DV harvesting manager explained arrangements for harvesting. As regards Volume and inventory data; this is supplied by Staatsbosbeheer [SBB] to SBB DV who enter the Inventory data onto their database for planning purposes. SBB receive no actual cut figures. SBB DV's computer system does not presently account for figures at compartment level. Contracts are made up of several compartments of similar quality timber to make harvesting contracts cost effective. The figures provided by SBB may be supplied for periods of more than one year. Therefore yield figures are assumed from the inventory data supplied, and it cannot readily be confirmed whether planned production units are harvested in the planned annual budget as the decision for harvesting lies with SBB DV. Yield estimates are not compared with Yield actual and therefore annual yield is difficult to quantify accurately.

Description of non-conformity: Clear work instructions must be demonstrated for operational work, especially in regard to contract arrangements with Staatsbosbeheer Dienstverlening [SBB DV]. There is a gap in communication once the contract has started and it is not clear if Start Up meeting instructions are followed as there is no subsequent record keeping confirming this. Discussions were held in regard to SBB DV supplying records of its confirmation that Start UP meeting instructions and Risk Assessment are complied with. The same issue is found concerning private contracts and volunteer working.

Description of non-conformity: Not in all visited management units (Meinweg, Groote Peel, Meierij), the motivation for the use of chemical pesticides is described clearly, based on multi-year planning to control undesirable species the way this was planned, with the presumed decrease in the amount of pesticides used.

Description of observation: Private Contracts [Koopovereenkomst] operate within forestry regulations and may be placed with individuals who must work in pairs but who are not businesses and mostly not registered with ERBO. There is a possibility that private contracts may be placed with individuals who are be operating a business and therefore would come under ERBO registration requirements. In one example, a private contract exceeded the permitted Staatsbosbeheer limit of 15 CU m per year [Contract 8407 at District 3. West Brabant, Beheerseheid Markiezaat], where the contract volume was 30 cu m.

Description of non-conformity: When firewood is sold to individuals, who harvest the wood by themselves or work the wood at the site, demonstrable and documented monitoring of flora- and fauna aspects of the location is lacking. This applies to all FMU's.

Description of non-conformity: In Utrecht-Oost is biomassa geoogst op bodems die volgens de interne richtlijn te arm zijn, deze kaartlaag was niet bekend.

Description of non-conformity: During harvest of biomass more road damage has occurred, because of more travel movements

Description of non-conformity: Staatsbosbeheer Oost kan geen document overleggen van de eerste overdracht van het hout waarin de minimale FSC vereisten in vermeld zijn.

Description of non-conformity: Afstemming met aannemer via Buitenzaken is niet altijd voldoende om effectieve monitoring te kunnen garanderen: • incident waarbij werkzaamheden zijn uitgevoerd voor overdacht van alle gedragscodes; • evaluatie van werkzaamheden niet structureel vastgelegd en beschikbaar voor de beheerder; • evaluatie niet aantoonbaar in aanwezigheid van samenspraak met de beheerder uitgevoerd; • (bijna) ongevallen registratie/evaluatie en opvolging is niet aantoonbaar.

Description of non-conformity: All FMU's: There is no registration of the follow-up / feed-back / handling of complaints and / or remarks. An overview of all remarks per FMU is lacking.

Description of non-conformity: Adaptations of the operational plans (UP's) are lacking; besides that, it seems a new style of operational plans is implicitly being implemented by the introduction of Harvest and Regeneration Plans. Carried out Impulse Harvest (impulskap) is sometimes contrary to the principles of a UP. Integration of new insights are not being described and implemented. Most UP's are outdated and are prolonged for a short period. These period come to an end soon. This can be seen as a risk of non-compliance with indicator 7.2.1.

Description of non-conformity: It cannot be proven that during harvesting and forwarding operations existing (harvesting) infrastructure of roads, paths and tracks is used as much as possible. The Code of Conduct (Gedragscode) forest management 2010-2015 requires this. It has been observed in all FMU's.

Description of non-conformity: Before the start of forest operations an inventory of possibly present flora and fauna is necessary. There is no clear uniform working method, with which can be complied to 6.2.1a, and by the use of which the Code of Conduct (forest and nature management) is correctly implemented.

Description of non-conformity: Evaluation of wood harvest was not carried out consistently.

Description of observation: The amount of dead wood is demonstrably increasing with current management. There are specific measures where the dead wood remains very low. However, in some locations the amount of thick deadwood appears to be (and remain) very low after the wood harvest. The strategy for increase could be strengthened by seeing if there is more consistent instructions for the operator to ensure that the amount of deadwood is boosted by the timber harvest.

Gebrek aan begrip van FSC P&C, mbt toezicht/monitoring van gezondheid en veiligheidsverantwoordelijkheden. Het risico bestaat dat de boswet wordt geschonden voor wat betreft omvorming van bos naar Natura2000 doelgebieden. Verklaring die een 5-jarig commitment jegens FSC P&C zou bevestigen, was niet aanwezig. Beboste gebieden die in gebruik zijn door derden kunnen niet worden beschouwd als zijnde in overeenstemming met indicator 1.6.4.

Gebrek aan bewijs in de vorm van documenten dat door het toezicht op de werkzaamheden instructies ook daadwerkelijk worden opgevolgd.

Actuele gegevens mbt houtopbrengst waren niet beschikbaar op districtsniveau, waardoor het moeilijk was om de geschatte opbrengst te vergelijken met de daadwerkelijke productie. Uit documenten mbt verkoop van hout werd niet duidelijk in hoeverre aan de vereisten van COC documentcontrole werk voldaan.

Bronnen:

[2011-10-14-cuc-fsc-main-evaluation-report-george-borgman-biomasslobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2011-10-14-cuc-fsc-her-evaluatie-rapport-george-borgman-biomasslobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-rapport-nl-george-borgman-biomasslobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-report-en-george-borgman-biomasslobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2013-06-21-cuc-fsc-surveillance-report-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2013-06-21-cuc-fsc-surveillance-rapport-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2014-03-22-cuc-fsc-surveillance-and-change-of-scope-report-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)

[2014-03-22-cuc-fsc-surveillance-en-change-of-scope-rapport-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)

[2015-06-04-cuc-fsc-surveillance-rapport-staatsbosbeheer-cu-fm-coc-016655](#)

[2015-06-04-cuc-fsc-surveillance-report-staatsbosbeheer-cu-fm-coc-016655](#)

[2016-09-13-cuc-fsc-herevaluatie-rapport-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)

[2016-09-13-cuc-fsc-re-evaluation-report-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2016-10-14-cuc-fsc-herevaluatie-rapport-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2019-08-04-cuc-fsc-annual-evaluation-report-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2020-09-08-cuc-fsc-annual-surveillance-evaluation-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2021-10-14-cuc-fsc-re-evaluation-report-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2021-10-14-cuc-fsc-herevaluatie-rapport-en-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2022-08-05-cuc-fsc-jaarlijkse-surveillance-evaluatie-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2022-08-05-cuc-fsc-annual-surveillance-evaluation-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)
[2023-08-01-cuc-fsc-staatsbosbeheer-audit-samenvattend-rapport-openbaar](#)
[2023-08-01-cuc-fsc-staatsbosbeheer-audit-public-summary-report](#)
[2024-08-22-fsc-search-staatsbosbeheer-fsc-certification-details](#)

Zie hoofdstuk SNL-subsidie is gebaseerd op vertrouwen, certificaten zonder waarde en groepscertificering

In onze reactie van 7 september, zie in het [wederhoordocument](#) de reactie op [Subsidiestelsel Natuur en Landschap \(BIJ12/SNL\)](#) waarin we aangegeven hebben het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL/BIJ12) meer tijd te geven voor het indienen van het wederhoor van de provincies, hebben we ook verzocht om de locatie/download link van de daadwerkelijke SNL-auditrapporten van de organisaties die SNL-subsidie ontvangen. We hebben hier echter nog geen reactie op ontvangen en zonder een antwoord op de vraag waar we voor ieder geval Staatsbosbeheer (en die van de Unie van Bosgroepen) de SNL-auditrapporten kunnen downloaden is het niet mogelijk om het wederhoor te verwerken voor de publicatie van de aankomende conceptversie 1.0.

We hebben nog geen direct antwoord ontvangen op die vraag maar in de reactie op ons verzoek om wederhoor op ons onderzoeksrapport heeft het SNL op 10 september o.a. onderstaande reactie verzonden op de volgende zin in het rapport; “Echter hebben we helemaal geen documentatie kunnen vinden van deze audits dus wij weten niet of die audits daadwerkelijk uitgevoerd worden”

Deze audits worden op regelmatige basis en vanaf 2023 iedere drie jaar uitgevoerd. Dit kunt u terugvinden in onze jaarverslagen op onze website.

Bron: [2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

Tijdens ons onderzoek voor het Staatsbosbeheer biomassalobbyrapport hebben we de websites van BIJ12 en van de SNL-certificeringen doorzocht en daarbij hebben we ook de jaarverslagen van het SNL bekeken. Ook uit die jaarverslagen blijkt dat het SNL enkel een administratieve controle uitvoert en geen veldcontroles uitvoert. In de jaarverslagen is weliswaar te lezen dat er administratieve audits zouden plaatsvinden maar de daadwerkelijke auditverslagen zijn nergens te vinden. Het jaarverslag van 2023 is nog niet opgevoerd op jullie website vandaar dat we hieronder een quote uit het SNL Certificering jaarverslag 2022 hebben opgenomen.

De audit betreft een administratieve controle waarbij de werkwijze voor beheer, organisatie en administratie wordt getoetst. Bij een audit wordt beoordeeld of de werkwijze zoals omschreven in het kwaliteitshandboek ook daadwerkelijk door de beheerder wordt nageleefd en of aan de eisen van het Programma van Eisen wordt voldaan. **De stichting voert tijdens de audit geen veldcontrole uit.** Voor borging van de natuurkwaliteit in het veld zijn de monitoring en het voortgangsgesprek tussen de provincie en de beheerder de instrumenten binnen het SNL.

Jaarverslagen

- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2022](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2021](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2020](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2019](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2018](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2017](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2016](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2015](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2014](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2013](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2012](#)

Aanvragers van certificaten leggen hun werkwijze vast in een kwaliteitshandboek. Dit handboek wordt door auditoren van de Stichting Certificering SNL getoetst op het voldoen aan het Programma van Eisen. De auditoren brengen een advies uit aan het bestuur. Wanneer de auditoren het bestuur positief adviseren, verstrekt het bestuur van de stichting een certificaat aan de aanvrager.

De stichting verstrekt de volgende certificaten agrarisch natuurbeheer en natuurbeheer:

- Collectief agrarisch natuurbeheer: een verplicht certificaat voor collectieven voor agrarisch natuurbeheer.
- Individueel certificaat natuurbeheer voor eigenaren en organisaties die natuur beheren (Staatsbosbeheer, Landschappen, Natuurmonumenten, andere rechtspersonen en particulieren).
- Groeps-certificaat natuurbeheer: een groeps-certificaat voor natuurbeheerders die ook formeel samenwerken zoals de Unie van Bosgroepen.

De terrein beherende organisaties Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de 12 Landschappen zijn in 2013 allemaal gecertificeerd voor het beheer. Deze organisaties hebben een certificaat natuurbeheer. Voor de terrein beherende organisaties hanteert de stichting dezelfde werkwijze als bij de agrarische collectieven voor het melden van gewijzigde kwaliteitshandboeken (zie paragraaf 3.1.1.).

Bron: [2023-12-11-snl-stichting-certificering-jaarverslag-2022](#)

Op 10 oktober hebben we de provincies, BIJ12 en stichting SNL Certificeringen nogmaals verzocht om op zijn minst de auditrapporten van Staatsbosbeheer en de Unie van Bosgroepen op te leveren. Zonder die auditrapporten kunnen we de wederhoor nog niet verwerken in de nieuwe conceptversie van ons onderzoeksrapport (v.10). We hebben daarnaast meer informatie opgevraagd over de afspraken die gemaakt zijn met FSC-Nederland, PEFC en SKAL (Peterson Control Union Certifications) t.a.v. het gebruik en de controle m.b.t. de FSC- en PEFC-labels. In de stichting SNL-certificering jaarverslagen hebben we enkel het volgende hierover kunnen vinden;

Met het secretariaat van FSC Nederland is verkend in hoeverre de SNL certificering gebruik kan maken van het FSC certificaat. Een eerste analyse lijkt hoopgevend. Zodoende zou dubbele certificering (dus bureaucratie) vermeden kunnen worden. In het voorjaar van 2013 zal de mogelijkheid daartoe definitief duidelijk worden. Met de **SKAL [Peterson Control Union Certifications]** is oriënterend gesproken over het gebruik van het SNL certificaat om voor natuurgrond een certificaat biologisch boeren af te geven eerder dan de gebruikelijke drie jaar.

Reeds is 2012 is met het secretariaat van Stichting FSC Nederland verkend in hoeverre de SNL certificering gebruik kan maken van het FSC certificaat teneinde dubbele certificering (dus bureaucratie) te vermijden.[] Als we de FSC/PEFC certificering kunnen benutten dan neemt de hoeveelheid werk bij aanvragers met bos af.

Bronnen:

[2013-07-15-snl-stichting-certificering-jaarverslag-2012](#)

[2014-05-12-snl-stichting-certificering-jaarverslag-2013](#)

p. 256:“ SKAL/PCUC levert bovendien de FSC-certificering voor boseigenaren die de biomassa leveren. SKAL/PCUC is verantwoordelijk voor de FSC-groeps-certificering waarmee in één klap zonder controle vooraf een groot aantal organisaties FSC-gecertificeerd zijn en zij zijn verantwoordelijk voor het toekennen van de FSC-certificering aan Staatsbosbeheer.” SKAL/ PCUP doet geen FSC-certificering meer, dit is overgegaan in Control Union. Die “leveren” geen certificering maar die voeren de controle uit of FSC gecertificeerde bossen voldoen van de standaard. De

groeps-certificering wordt gemanaged door de Unie van Bosgroepen. SKAL? CU is hiervoor die niet verantwoordelijk maar wel de certificeerder. Daartoe worden ze geaccrediteerd en gecontroleerd door ASI. Correcte formulering zou dus zijn “SKAL/ CU is de geaccrediteerde certificeerder voor FSC-gecertificeerd bosbeheer. Dit voeren zij uit voor zowel het groeps-certificaat als het certificaat van Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten”. De informatie over groeps-certificering is onjuist. Graag correct vermelden.

Reactie EDSP ECO

In meerdere van de SKAL International Forestry Certification Program documentatie uit 2003 is bijvoorbeeld in de eigenschappen van de documenten nog ‘Peterson’ als bedrijfsnaam opgenomen waaruit blijkt dat de documenten voor SKAL gemaakt zijn door mensen die bij/voor het bedrijf Peterson (Control Union) werkten.

Bedrijf	Peterson
Laatst afgedrukt	07-Aug-03 10:47
Laatst gewijzigd door	 jmaris

Bronnen:

[2003-08-13-skal-peterson-fsc-international-forestry-certification-program-info-frfmcoc004-johan-maris-last-edit](#)

[2003-08-14-skal-peterson-international-fsc-forestry-certification-program-wow-checklist-application-form](#)

[2003-08-14-skal-peterson-international-fsc-forestry-certification-programme-wow-checklist-and-request-form](#)

We hebben een zeer groot aantal documenten beschikbaar gesteld in ons onderzoeksrapport inclusief de uitleg en plaatjes erbij om aan te tonen dat Peterson zowel verantwoordelijk is voor het bulkvervoer van houtige biomassa als ook voor het opzetten voor de biomassacertificering via SKAL / Peterson Control Union Certifications. Zoals we op meerdere plaatsen in het onderzoeksrapport hebben onderbouwd door middel van de documenten van o.a. RWE Essent, het Copernicus Instituut als ook die van Peterston Control Union zelf is het opzetten van de biomassacertificering uitgevoerd in opdracht en betaald door Essent (RWE). Zowel uit de documenten van rond de eeuwwisseling als uit latere documentatie blijkt die belangenverstrengeling.

Skal International Argentina
 Reconquista 723
 1003
 BUENOS AIRES
 Argentina
 T : +54 11 45106600
 F : +54 11 45106738
 E-mail : argentina@controlunion.com

Skal International Australia
 24, Telegraph Road
 NSW 2073
 PYMBLE
 New South Wales
 Australia
 T : +61 2 94408310
 F : +61 2 91442292
 E-mail : australia@controlunion.com

Skal International Bangladesh
 4, Dilkusha C/A, B.S.S. Bhaban (3rd Floor)
 1000
 DHAKA
 Bangladesh
 T : +880-2-9560824
 F : +880-2-9563646
 E-mail : bangladesh@controlunion.com

Skal International Belgium
 Haven 40, Kattendijkdok Oostkaai 1
 2030
 ANTWERP
 Belgium
 T : +32 3 2324970
 F : +32 3 2327542
 E-mail : belgium@controlunion.com

Bron: [2002-12-08-skal-peterson-control-union-certification-international-offices](#)

Uit een presentatie van Peterson over o.a. de verschillende Peterson Control Union Group identiteiten t.a.v. de biomassaketen en handel blijkt dat de biomassacertificeringsgroep Control Union Certification (CUC)/SKAL onderdeel uitmaakt van Peterson. Peterson is tegelijkertijd verantwoordelijk zijn voor het vervoer van de biomassa via hun schepen via Peterson Bulk Logistics. Peterson Control Union kent duurzaamheids-certificaten toe aan organisaties in de biomassahandel en Peterson Bulk Logistics vervoert biomassa. En Peterson Control Union Certification (PCUC) en Peterson Bulk Logistics hebben dus samen met biomassagebruiker RWE/Essent het certificatiesysteem (Green Gold Label) ontwikkeld.

Peterson Control Union Group

Groups identities in the **Biomass**

- Peterson Agricare & Bulk Logistics
  - (ARAG)(USA)(CANADA)
- Control Union World Group
  - (WW- offices in >55 countries)
- Control Union Certification
  - (WW – offices accredited in > 30 countries)
- Technical Laboratories
  - (ARAG + Satelites)

SKAL/PCUC levert bovendien de FSC-certificering voor boseigenaren die de biomassa leveren. SKAL/PCUC is verantwoordelijk voor de [FSC-groepscertificering](#) waarmee met één enkel certificaat wel tot wel 150 organisaties FSC-gecertificeerd kunnen zijn en zij zijn verantwoordelijk voor het toekennen van de FSC-certificering aan Staatsbosbeheer. Hiervoor werkt SKAL/PCUC samen met de Staatbosbeheerdirecteuren die zelf stichting FSC-Nederland opgericht hebben om zo Nederlandse FSC-standaarden op te stellen, waarvan FSC-Internationaal jarenlang aangegeven heeft dat deze niet voldoen aan de internationale FSC standaard. Organisaties die onder de FSC-groepscertificering vallen worden nauwelijks gecontroleerd.

Bovendien stellen bestuursleden niet de Nederlandse bossenstandaard op, dit doet de Standard Development Group, in Nederland ook wel landentafel genoemd. Aan deze landentafel hebben geen van beide genoemde personen deelgenomen. Los daarvan blijft voor ons de vraag: op welk vlak zou deze standaard volgens jullie zijn afgezwakt of niet voldoen aan de principes en criteria van FSC Internationaal? Wij kunnen het niet verzinnen

Reactie EDSP ECO

Volgens een artikel van het FSC Nederland van [5 oktober 2016](#) was Patrick Jansen, de directeur van de betaalde biomassalobbyorganisatie Probos verantwoordelijk voor het opstellen van de herziening van de Nederlandse [FSC bossenstandaard](#) via de FSC-Landentafel. Het is natuurlijk een vreemde zaak dat de Nederlandse FSC-standaard opgesteld wordt door een biomassalobbyist die betaald wordt door de meest vervuilende en natuurvernietigende bedrijven van Nederland.

De NL "Standard Development Group" (in Nederland al sinds mensenheugenis de Landentafel genoemd) heeft onlangs de laatste hand aan herziening van Nederlandse FSC bossenstandaard gelegd. Patrick Jansen was daar als consultant nauw

bij betrokken. Patrick is directeur van Bosmeester, een bosbouwkundig adviesbureau en van Tracks & Trails, een bedrijf dat adviseert bij aanleg van mountainbike routes (door het bos).

Bron: [2016-10-05-fsc-nl-landentafel-schrijft-geschiedenis-en-toekomst-herziening-fsc-nl-standaard-door-patrick-jansen-biomassalobby-probos](#)

Patrick heeft bosbouw gestudeerd op HBO en universitair niveau en is sinds 1993 werkzaam in de bossector. Hij heeft bijna 20 jaar, waarvan ruim 13 jaar als directeur, gewerkt bij Stichting Probos (probos.nl), een kennis- en innovatiecentrum voor duurzaam bosbeheer en duurzame bosketens. In juni 2016 is hij hier vertrokken en zijn eigen adviesbureau op het gebied van duurzaam bosbeheer opgericht onder de naam Bosmeester. In 2009 heeft hij Tracks & Trails opgericht, waarin hij zich toelegt op het ontwerp en de bouw van duurzame mountainbikeroutes en bikeparks.

Patrick deed zelf onderzoek naar de ecologische en sociale effecten van mountainbikers en de wensen en eisen van mountainbikers ten aanzien van mountainbikeroutes. Hij initieerde een onderzoek naar de effecten van mountainbikeroutes op broedvogels en een studentenonderzoek naar de effecten van recreatie op fauna, waarvoor hij meer dan 200 wetenschappelijke studies verzamelde en bestudeerde. Bij Stichting Probos ontwikkelde hij het natuurzorgsysteem 'S(up)port for Nature' (supportfornature.nl). Hij ontwikkelde samen met de NTFU de standaardbeoordeling en een classificatiesysteem voor mountainbikeroutes.

Bron: [2020-10-11-trackstrails-over-patrick-jansen](#)

In ons onderzoeksrapport hebben we Probos uitgebreid besproken. Zo is in het hoofdstuk **2005: Probos en Staatsbosbeheer biomassalobbypresentatie** het volgende te lezen:

Op 19 april 2005 geeft Patrick Jansen, de directeur van Probos, [een presentatie waaruit duidelijk naar voren komt dat Probos een belangenorganisatie is waar Staatsbosbeheer deel van uitmaakt](#). Probos houdt zich bezig met het promoten van Energieteelt (bos en bomen), beschikbaarheid van rondhout, reststromen hout, restproducten natuurbeheer en biomassa uit bos en natuur. In de presentatie komen ook alle opdrachtgevers aan bod zoals bijvoorbeeld [Essent \(PNEM/RWE\)](#), [Shell](#) en [Nuon](#). Patrick Jansen legt vervolgens uit dat er een [Biomassa Upstream Stuurgroep \(BUS\)](#) is opgericht binnen Probos om de interesse voor biomassa uit bos en natuur in een bredere context te plaatsen.

Biomassa

Raakvlak bos – natuur - biomassa

- Energieteelt (bos en bomen)
- Beschikbaarheid rondhout
- Beschikbaarheid reststromen hout
- Beschikbaarheid restproducten natuurbeheer
- Duurzaamheid biomassa uit bos en natuur

In de Biomassa Upstream Stuurgroep (BUS) zit o.a. [Mark Vonk](#) de [FSC Lead Auditor](#) van SKAL/Control Union Certifications (zie hoofdstuk **Bos & Biomassa certificeringsinstanties**). Op 4 oktober 2008 [publiceert Mark Vonk een evaluatie](#) over de BUS waarin het volgende te lezen is:

In January 2004 Shell Research Foundation and the Institute of Forestry and Forest Products (Probos) have taken the initiative to create a consortium of market parties and research organisations to jointly generate and select new ideas in the field of biomass production, resource development including new species, procurement, collection, logistics and pre-treatment, i.e. on upstream biomass.

The BUS-consortium is unique in its interdisciplinary approach in which both industrial partners and partners from the scientific community participate: Shell Nederland, Shell Global Solutions, Shell Research Foundation, Probos, WUR-Alterra, WUR-Agrotechnology & Food Innovations, WUR- LEI (Agro Economics Institute) and Energy Centre for The Netherlands (ECN).

The BUS is funded by the participating organisations themselves, which gives a lot of freedom and inspiration to identify and select interesting new research topics. Shell Research Foundation has made funds available for

organising the meetings of the steering committee as well as a support scheme for the development of innovative ideas, to be worked out by the participating research organisations.

Ook [Leen Kuiper](#), de senior adviseur biomassa productie van Probos die daarna de senior bio-energie consultant wordt voor Ecofys BV (zie hoofdstukken '[Politiek & ambtenaren + wetenschap op bestelling](#)'), maakt deel uit van de Biomassa Upstream Stuurgroep (BUS).

De voorzitter van biomassa lobbyorganisatie Probos was Kees Faber, die ook de voorzitter was van de biomassa lobbyorganisatie Platform Hout Nederland (PHN) en in de Raad van Toezicht zat van de Biomassa Upstream Stuurgroep (BUS) en daarnaast eigenaar van palletbedrijf Faber Groep was. Ook zijn dochter Ingrid Faber (de nieuwe eigenaar van de Faber Groep) zit in de adviesraad van Stichting Probos. De Faber Groep en Kees Faber hebben op 6 augustus 2014 gereageerd op ons verzoek om wederhoor. Zie: [2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

Op de website van Probos werd [tot 5 augustus 2023](#) bijgehouden aan welke [biomassaprojecten Probos](#) had bijgedragen en welke partijen daarbij betrokken waren. In het overzicht stonden alle grotere biomassaprojecten inclusief de betrokkenen benoemd. Vóór die datum communiceerde Probos openlijk over hun bijdragen aan alle biomassaprojecten en na 5 augustus is de Probos biomassaprojectenpagina met het overzicht [niet meer te vinden](#). Wij hebben gelukkig een groot aantal presentaties, overzichten, rapporten en nieuwsberichten achterhaald via het Internetarchief, te zien in onderstaande bronnenlijst:

We zouden graag de lijst van de deelnemers van de Nederlandse FSC-landentafel (Dutch FSC Standard Development Group) ontvangen van FSC-Nederland. Ondanks dat we goed gezocht hebben op FSC landentafel hebben we heel weinig informatie online gevonden over een groep mensen/organisaties die zulke belangrijke besluiten maken. Hetgeen we wel gevonden hebben zijn de volgende twee documenten van FSC Nederland [[2019-04-28](#)] en [[2019-06-01](#)] waarin het volgende valt te lezen:

The first Forest Stewardship Standard for the Netherlands was approved in 2004. The transfer process of the standard took off in 2012. The Standard Development Group for the Netherlands was first established in the late 1990's, and the composition of the current SDG is – at least where organizations are concerned – quite similar to the 'old' one. The approach of the SDG can be characterised as 'pragmatic', focusing on the practise 'in the field' and the craftsmanship of the forest manager.

This national adaptation has been developed by a chamber-balanced working group. The working-group decisions have been made by consensus, ensuring that each chamber had the same weight in the decision-making process, regardless of the number of its representatives. The stakeholders that have participated continuously or partially as members of this working group are:

<i>Environmental Chamber</i>	
Bart van Tooren	Natuurmonumenten
Marijke Drees	Soortenbescherming Nederland
<i>Social Chamber</i>	
Jacqueline Kraan	CNV Vakmensen
André Effting	FNV Bondgenoten
<i>Economic Chamber</i>	

Asse Seubring	Staatsbosbeheer
Arno Willems	Kroondomein Het Loo
Gerard Koopmans	Unie van Bosgroepen
R. van Woudenberg	Federatie Particulier Grondbezit
Maarten Willems	AVIH

Bronnen:

[2019-04-28-fsc-std-nld-02-2018-the-fsc-national-forest-stewardship-standard-of-the-kingdom-of-the-netherlands](#)

[2019-06-01-fsc-std-nld-02-2018-the-fsc-national-forest-stewardship-standard-of-the-kingdom-of-the-netherlands](#)

[2022-01-25-fsc-std-nld-02-2021-the-fsc-national-forest-stewardship-standard-of-the-kingdom-of-the-netherlands](#)

Indien de bovenstaande personen deel uitmaken van de Nederlandse FSC landentafel en verantwoordelijk zijn geweest voor het opstellen van de nieuwe Nederlandse FSC standaard dan klopt het dat we aangeven dat uitsluitend organisaties en mensen met een financieel belang in de biomassaketen de Nederlandse FSC standaarden hebben opgesteld. Iedereen in het lijstje hierboven maakt onderdeel uit van Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, VBNE, Kroondomein Het Loo, Unie van Bosgroepen, Federatie Particulier Grondbezit (FPG) of de Algemene Vereniging Inlands Hout (AVIH) en elk van die organisaties heeft een belang in de biomassahandel. De enige persoon die we niet eenvoudig konden plaatsen bij één van de bovenstaande organisaties met een biomassabelang betrof Marijke Drees van Soortenbescherming Nederland maar zelfs die geeft in het PvdA-partijbestuurcongresstuk aan dat ze een deskundige is op het gebied van duurzame energie.

Drees, Marijke (v, 1950)

Woonplaats: Groningen

Opleiding: WO; biologie, gepromoveerd

Werkervaring: zelfstandig adviseur en onderzoeker ecologie

Deskundigheden: milieu, landschap, duurzame energie

Bron: [2009-03-14-csu-pvda-partijbestuur-congres-alle-congresstukken](#)

Bronnen:

[probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-alle-downloads-internet-archief](#)

[2001-07-00-sbh-probos-biomassalobby-aanpak-vergroting-houtoogst-bos-en-hout-berichten](#)

[2004-03-29-probos-ecofys-biomassalobby-rapport-veel-energiehout-in-nederland-bioxchange-marktplaats-voor-biomassa](#)

[2004-04-26-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-large-scale-pre-treatment-of-biomass-at-central-yard](#)

[2004-04-29-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-and-wur-lei-biomassalobby-influence-of-agricultural-practice-on-biomass-availability](#)

[2004-05-00-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-wur-and-probos-biomassalobby-biomass-removal-and-negative-effects-on-soil-fertility](#)

[2004-05-14-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-en-wur-availability-of-biomass-in-eastern-europe](#)

[2004-05-25-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-the-sustainability-of-biomass-for-bioenergy](#)

[2004-08-19-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-biomass-imports-from-large-scale-tree-plantations-in-brazil](#)

[2004-08-30-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-obstacles-to-imports-of-biomass](#)

[2004-11-00-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-palm-oil-production-for-oil-and-biomass](#)

[2004-11-00-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-and-wur-biomassalobby-added-value-bij-refining-biomass-in-south-africa](#)

[2004-11-08-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-how-to-get-more-wood-from-the-dutch-forests](#)

[2004-11-29-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-and-ecn-biomassalobby-biomass-torrefaction-to-improve-biomass-fuel-properties](#)

[2004-11-30-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-and-wur-biomassalobby-scenario-to-strategy-analysis-new-bioenergy-projects-brazil](#)

[2004-11-30-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-self-sufficiency-of-the-netherlands-in-the-field-of-biomass](#)

[2004-11-30-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-and-minInv-biomassalobby-bio-fuels-in-developing-countries](#)

[2004-11-30-edu-nl-wur-bus-biomassalobby-presentatie-wolter-elbersen-en-marieke-meeusen](#)

[2005-01-00-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-and-wur-biomassalobby-typha-for-bioenergy](#)

[2005-02-12-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-biomass-energy-exploring-potentials-and-competing-resource-claims](#)

[2005-03-21-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-quick-scan-on-the-supply-of-biomass-in-china](#)
[2005-04-12-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-grootschalige-biomassawerf-bij-groningen-seaports](#)
[2005-04-19-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-presentatie-patrick-jansen](#)
[2005-05-04-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-social-and-agro-forestry-options-for-biomass-production-in-the-tropics](#)
[2005-05-12-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-factors-which-determine-biomass-availability](#)
[2005-08-15-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-sustainable-forest-management-certification-quick-scan-leen-kuiper](#)
[2005-08-17-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-minInv-biomassalobby-developments-genetically-modified-oilseed-rape-biomass](#)
[2005-08-23-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-how-to-get-more-wood-from-the-dutch-forests](#)
[2005-10-25-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-innovative-ideas-and-market-opportunities](#)
[2005-11-09-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-en-wur-ad-olsthoorn-gert-jan-nabuurs-mobilizing-extra-wood-in-europe](#)
[2005-12-00-cobouw-artikel-rapport-visie-op-de-houtoogst-eigen-hout-niet-goed-benut](#)
[2006-00-00-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-jaarboek-2004-2005](#)
[2006-02-00-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-the-harvest-of-forest-residues-in-europe](#)
[2006-02-00-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-the-competitiveness-of-dutch-energy-wood](#)
[2006-04-04-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-flevo-energiehout-biomassa-project-short-rotation-salix-plantations](#)
[2006-04-13-ecb-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-probos-biomassalobby-import-of-biomass-logistic-advantages-overseas-treatment](#)
[2006-04-14-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-the-economics-of-biomass-for-biofuel](#)
[2006-04-24-edu-nl-wur-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-a-simple-biomass-certification-system-presentation](#)
[2006-07-05-platformbioenergie-presentatie-netherlands-bio-energy-association-puts-energy-into-biomass](#)
[2006-06-29-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-deelnemers-workshop-fosfaat-en-bioenergie](#)
[2006-09-06-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-flevo-energiehout-willow-plantation-potential](#)
[2006-09-18-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-swot-analysis-dutch-forest-exploitation-sector](#)
[2006-09-26-edu-nl-wur-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-palm-oil-product-and-chain-development-presentation](#)
[2006-12-00-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-effect-increasing-timber-prices-on-availability-of-biomass](#)
[2007-04-00-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassa-en-boswet-wijziging](#)
[2007-04-24-edu-nl-wur-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-origin-of-biomass-in-the-netherlands-presentation](#)
[2007-05-08-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-biomassateelt-en-waterberging](#)
[2007-06-00-probos-bosberichten-biomassalobby-europees-bio-energiebeleid-kan-leiden-tot-fors-houttekort](#)
[2007-06-12-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-platform-hout-nederland-phn-project-woody-biomass-production](#)
[2007-11-00-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-harvest-logging-residues-in-dutch-forests-and-landscape](#)
[2007-11-12-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-flevo-energiehout-willow-plantation-monitoring-and-evaluation](#)
[2007-11-20-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-final-meeting-ecb-biomassalobby-presentatie-jaap-kiel](#)
[2007-11-20-edu-nl-wur-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-probos-biomassalobby-palm-oil-in-brazil-presentation-wolter-elbersen](#)
[2007-11-20-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-slotmanifestatie](#)
[2007-11-20-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-harvest-of-logging-residues-in-the-netherlands-presentation](#)
[2007-11-20-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-minInv-agro-economics-and-biofuel](#)
[2008-00-00-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobby-jaarboek-2006-2007](#)
[2008-07-01-gov-nl-minInv-convenant-nalevingsstrategie-natuurwetgeving](#)
[2008-10-04-biomassa-upstream-stuurgroep-quick-scans-on-upstream-biomass-yearbook-2006-2007](#)
[2010-06-24-houtwereld-probos-biomassalobby-vermaatschappelijking-van-het-bos-er-kan-gerust-meer-hout-uit-het-bos-komen](#)
[2013-06-06-probos-ecofys-biomassalobby-bioexchange-nl-biochange-org-marktplaats-voor-biomassastromen-2003-2005](#)
[2013-06-06-probos-biomassalobby-secretariaat-platformhout-in-nederland-phn](#)
[2013-06-06-probos-biomassalobby-secretariaat-biomassa-upstream-stuurgroep-bus](#)
[2014-01-22-ecofys-bioexchange-com-the-international-trading-floor-for-biomass-energy-presentation-bas-van-dun](#)
[2014-01-22-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-biomassalobby-probos-bioexchange-houtstromen-presentatie-nico-leek](#)
[2016-04-04-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobbyorganisatie-website-doel-van-de-bus](#)
[2016-04-04-bus-biomassa-upstream-stuurgroep-probos-biomassalobbyorganisatie-deelnemers-stuurgroep](#)
[2016-10-05-fsc-nl-landentafel-schrijft-geschiedenis-en-toekomst-herziening-fsc-nl-standaard-door-patrick-jansen-biomassalobby-probos](#)
[2023-08-05-probos-projecten-biomassa-overzicht](#)
[2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

Organisaties die onder de FSC-groeps-certificering vallen worden niet of nauwelijks gecontroleerd maar krijgen omdat ze FSC-gecertificeerd zijn toch subsidie waarbij ook voor het verstrekken van die subsidie niet gecontroleerd wordt of de organisaties voldoen aan de eisen die voor die subsidieverstrekking gelden omdat er onterecht vanuit wordt gegaan door de Provincies dat die controle wordt uitgevoerd door de FSC-certificeringsverstrekker. Op meerdere eerder genoemde punten onjuist. Zie ook eerste opmerkingen.

Reactie EDSP ECO

Zie onze meerdere reacties hierboven over hetzelfde onderwerp en onze reactie op [Staatsbosbeheer](#)

Vriendelijke groeten,
Wyke Smit
Directeur FSC Nederland

Verzonden: Wednesday, August 21, 2024 10:24

Aan: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

You received a new message from Wyke Smit sent via the contact form on klimaatcoalitie.org.

Voor en achternaam: Wyke Smit

Organisatie namens wie u reageert: FSC Nederland

Aanvulling, correctie of wederhoor tekst: Beste klimaatcoalitie,

Vriendelijk dank voor het toezenden van jullie rapport en de mogelijkheid hierop te reageren. In het rapport staan verschillende onjuistheden en onzorgvuldigheden, vaak op meerdere plekken. In uw woorden dat er sprake is van een accurate en evenwichtige weergave is van de situatie (welke situatie) herkennen wij ons niet. Het rapport bevat veel herhalingen en niet onderbouwde verdachtmakingen. Wij trachten de meest pregnante feitelijke onjuistheden hier te benoemen en verzoeken u deze op alle plekken in het rapport te wijzigen.

De belangrijkste zijn:

- (1) FSC-groeps-certificering. Wat jullie hierover op meerdere plekken zeggen is onjuist. Er is in Nederland een (1) FSC-groeps-certificaat onder leiding van de Unie van Bosgroepen. Bosbeheerders worden één voor één lid en krijgen individuele interne audits en steekproefsgewijs externe audits. Het is dus onjuist dat organisaties tegelijk en zonder controle gecertificeerd kunnen worden. Graag aanpassen (Overigens valt Staatsbosbeheer niet onder de groeps-certificering maar heeft een individueel certificaat dus de relevantie is sowieso mij niet geheel helder)
- (2) Controle op SNL-certificering zou niet gebeuren als een beheerder een FSC-certificering heeft. Dit is absoluut onjuist. Alle FSC-gecertificeerde bosbeheerders die SNL-subsidie ontvangen krijgen ook SNL-controles. Graag aanpassen

Als jullie meer willen weten of informatie over FSC willen zijn we altijd bereid tot een toelichting.

In meer detail opmerkingen in de bijlage.

Ik ben bevoegd om namens mijn organisatie te reageren: Ja

[Zie hoofdstuk SNL-subsidie is gebaseerd op vertrouwen, certificaten zonder waarde en groeps-certificering](#)

In onze reactie van 7 september, (zie in het [wederhoordocument](#) reactie op [Subsidiestelsel Natuur en Landschap \(BIJ12/SNL\)](#)) waarin we aangegeven hebben het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL/BIJ12) meer tijd te geven voor het indienen van het wederhoor van de provincies, hebben we ook verzocht om de locatie/download link van de daadwerkelijke SNL-auditrapporten van de organisaties die SNL-subsidie ontvangen. We hebben hier echter nog geen reactie op ontvangen en zonder een antwoord op de vraag waar we voor ieder geval Staatsbosbeheer (en die van de Unie van Bosgroepen) de SNL-auditrapporten kunnen downloaden is het niet mogelijk om het wederhoor te verwerken voor de publicatie van de aankomende conceptversie 1.0.

We hebben nog geen direct antwoord ontvangen op die vraag maar in de reactie op ons verzoek om wederhoor op ons onderzoeksrapport heeft het SNL op 10 september o.a. onderstaande reactie verzonden op de volgende zin in het rapport; "Echter hebben we helemaal geen documentatie kunnen vinden van deze audits dus wij weten niet of die audits daadwerkelijk uitgevoerd worden"

Deze audits worden op regelmatige basis en vanaf 2023 iedere drie jaar uitgevoerd. Dit kunt u terugvinden in onze jaarverslagen op onze website.

Bron: [2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

Tijdens ons onderzoek voor het Staatsbosbeheer biomassalobby rapport hebben we de websites van BIJ12 en van de SNL-certificeringen doorzocht en daarbij hebben we ook de jaarverslagen van het SNL bekeken. Ook uit die jaarverslagen blijkt dat het SNL enkel een administratieve controle uitvoert en geen veldcontroles uitvoert. In de jaarverslagen is weliswaar te lezen dat er administratieve audits zouden plaatsvinden maar de daadwerkelijke auditverslagen zijn nergens te vinden. Het jaarverslag van 2023 is nog niet opgevoerd op jullie website vandaar dat we hieronder een quote uit het SNL Certificering jaarverslag 2022 hebben opgenomen.

De audit betreft een administratieve controle waarbij de werkwijze voor beheer, organisatie en administratie wordt getoetst. Bij een audit wordt beoordeeld of de werkwijze zoals omschreven in het kwaliteitshandboek ook daadwerkelijk door de beheerder wordt nageleefd en of aan de eisen van het Programma van Eisen wordt voldaan. De stichting voert tijdens de audit geen veldcontrole uit. Voor borging van de natuurkwaliteit in het veld zijn de monitoring en het voortgangsgesprek tussen de provincie en de beheerder de instrumenten binnen het SNL.

Jaarverslagen

- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2022](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2021](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2020](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2019](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2018](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2017](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2016](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2015](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2014](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2013](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2012](#)

Aanvragers van certificaten leggen hun werkwijze vast in een kwaliteitshandboek. Dit handboek wordt door auditoren van de Stichting Certificering SNL getoetst op het voldoen aan het Programma van Eisen. De auditoren brengen een advies uit aan het bestuur. Wanneer de auditoren het bestuur positief adviseren, verstrekt het bestuur van de stichting een certificaat aan de aanvrager.

De stichting verstrekt de volgende certificaten agrarisch natuurbeheer en natuurbeheer:

- Collectief agrarisch natuurbeheer: een verplicht certificaat voor collectieven voor agrarisch natuurbeheer.
- Individueel certificaat natuurbeheer voor eigenaren en organisaties die natuur beheren (Staatsbosbeheer, Landschappen, Natuurmonumenten, andere rechtspersonen en particulieren).
- Groeps-certificaat natuurbeheer: een groeps-certificaat voor natuurbeheerders die ook formeel samenwerken zoals de Unie van Bosgroepen.

De terrein beherende organisaties Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de 12 Landschappen zijn in 2013 allemaal gecertificeerd voor het beheer. Deze organisaties hebben een certificaat natuurbeheer. Voor de terrein beherende organisaties hanteert de stichting dezelfde werkwijze als bij de agrarische collectieven voor het melden van gewijzigde kwaliteitshandboeken (zie paragraaf 3.1.1.).

Bron: [2023-12-11-snl-stichting-certificering-jaarverslag-2022](#)

Op 10 oktober hebben we de provincies, BIJ12 en stichting SNL Certificeringen nogmaals verzocht om op zijn minst de auditrapporten van Staatsbosbeheer en de Unie van Bosgroepen op te leveren. Zonder die auditrapporten kunnen we de wederhoor nog niet verwerken in de nieuwe conceptversie van ons onderzoeksrapport (v.10). We hebben daarnaast meer informatie opgevraagd over de afspraken die gemaakt zijn met FSC-Nederland, PEFC en SKAL (Peterson Control Union Certifications) t.a.v. het gebruik en de controle m.b.t. de FSC- en PEFC-labels. In de stichting SNL-certificering jaarverslagen hebben we enkel het volgende hierover kunnen vinden;

Met het secretariaat van FSC Nederland is verkend in hoeverre de SNL certificering gebruik kan maken van het FSC certificaat. Een eerste analyse lijkt hoopgevend. Zodoende zou dubbele certificering (dus bureaucratie) vermeden kunnen worden. In het voorjaar van 2013 zal de mogelijkheid daartoe definitief duidelijk worden. Met de **SKAL [Peterson Control**

Union Certifications] is oriënterend gesproken over het gebruik van het SNL certificaat om voor natuurgrond een certificaat biologisch boeren af te geven eerder dan de gebruikelijke drie jaar.

Reeds in 2012 is met het secretariaat van Stichting FSC Nederland verkend in hoeverre de SNL certificering gebruik kan maken van het FSC certificaat teneinde dubbele certificering (dus bureaucratie) te vermijden.[] Als we de FSC/PEFC certificering kunnen benutten dan neemt de hoeveelheid werk bij aanvragers met bos af.

Bronnen:

[2013-07-15-snl-stichting-certificering-jaarsverslag-2012](#)

[2014-05-12-snl-stichting-certificering-jaarsverslag-2013](#)

Greenchoice

Status: We wachten nog op een reactie.

Van: Greenchoice

Verzonden: Thursday, July 25, 2024 15:42

Aan: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Bedankt voor je bericht

Hallo, Goed dat je contact met ons opneemt. Het kan tot twee werkdagen duren voordat we jouw vraag beantwoorden. We doen ons best om je zo snel mogelijk te helpen. Heb je een vraag over je termijnbedrag? Bekijk dan onze informatiepagina. Heb je een andere vraag? Kijk dan eens naar onze pagina met veelgestelde vragen.

Met vriendelijke groet,

Klantenservice Greenchoice

Klimaatstichting HIER

Status: Wordt verwerkt (We wachten nog op een reactie)

Reactie EDSP ECO

We hebben de volgende alinea toegevoegd aan het rapport naar aanleiding van de reactie van stichting HIER:

Hier.nu reageerde op ons rapport met drie artikelen. In het eerste artikel uit 2014 zet Sible Schöne van Hier.nu [vraagtekens bij de groene- energieadviezen van andere milieuorganisaties](#) aangezien zij ook financiële vergoedingen ontvangen vanuit de industrie. In het [tweede artikel](#) uit 2021 bespreekt hij het laatste IPCC-rapport. Hij benoemt dat het kabinet zo snel mogelijk aan de slag moet met de doelen van het klimaatbeleid, 55% in 2030 en 100% in 2050 en de voorstellen van de Europese Commissie om deze te halen. Daarnaast benadrukt hij dat er meer aandacht moet komen voor het belang van negatieve emissies. In het [derde artikel](#) uit 2018 dat hij ons toestuurt bespreekt hij dat de discussie over biomassa is vastgelopen omdat er in de maatschappij weinig kennis is over het belang van negatieve emissies en de discussie zou meer moeten gaan over de beschikbaarheid van landbouwgrond voor biomassa.

We hebben naar aanleiding van uw reactie de volledige alinea over de financiën uit het rapport verwijderd.

Verzonden: Thursday, August 15, 2024 13:59

Aan: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

You received a new message from Sible Schöne sent via the contact form on klimaatcoalitie.org.

Voor en achternaam: Sible Schöne

Organisatie namens wie u reageert: klimaatstichting HIER

Aanvulling, correctie of wederhoor tekst: Beste mensen Hierbij een paar punten van onze kant

Op pagina 270 staat:

Hier.nu ontvangt jaarlijks tussen de 500.000 en 700.000 euro subsidie. Aan personeelskosten besteden zij jaarlijks meer dan een miljoen euro (€1.381.637,- in 2022) waarvan de directieleden, Gijs Termeer en Eva van der Weiden, in 2019 € 111.700,- ontvingen en dit bedrag stijgt jaarlijks. In 2022 was dit €128.549,- euro. Het is belangrijk te vermelden dat het gaat om het salaris van de beide directeuren samen. Ieder van hen verdient ongeveer de helft.

Verder willen we jullie wijzen op enkele artikelen waarin we ingaan op onze opvatting over klimaat, biomassa en groene stroom. Zie:

<https://www.energiepodium.nl/artikel/hoe-komen-we-tot-een-nieuw-debat-over-biomassa>

<https://www.energiepodium.nl/artikel/onderzoek-over-groene-energieleveranciers-maakt-onbegrijpelijke-keuzes>

en

<https://www.energiepodium.nl/artikel/co2-concentratie-in-atmosfeer-moet-omlaag> .

Ik ben bevoegd om namens mijn organisatie te reageren: Ja

Ministeries van Klimaat en Groene Groei en van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Status: Wordt verwerkt (We wachten nog op een reactie)

Reactie EDSP ECO

We hebben naar aanleiding van de reactie van het ministerie van Klimaat en Groene Groei en het ministerie van LNVN de volgende tekst toegevoegd aan het onderzoeksrapport:

Het Ministerie van Klimaat en Groene Groei en het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur reageerden op ons rapport en gaven aan zich niet te herkennen in het beeld dat 'ambtenaren direct of indirect worden betaald om er voor te zorgen dat die bedrijven op verschillende manieren kunnen blijven profiteren van houtkap en biomassaverbranding' en nemen daar afstand van. De Rijksoverheid kent ook beleid voor ambtenaren om te voorkomen dat er (schijn van) belangenverstremgeling ontstaat, zoals onder meer beschreven in de Gedragscode Integriteit Rijk. Los daarvan zijn het de bewindspersonen die politiek verantwoordelijk zijn voor het gevoerde beleid. Op bewindspersonen zijn de Gedragscode Integriteit Bewindspersonen en het Blauwe boek van toepassing.

In dit rapport laten we zien hoe in het verleden de overheid al vele malen gewaarschuwd is voor problemen met nevenfuncties en onafhankelijkheid en dat bestaande gedragscodes tekortschieten en aanbevelingen voor aanscherpingen van deze gedragscodes niet of nauwelijks worden geïmplementeerd.

Van: burgercorrespondentie lvvn

Verzonden: Thursday, August 29, 2024 11:08

Aan: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Reactie op uw bericht DPC ticket EM2725676 : duurzame energie, vraag om reactie op conceptrapport biomassalobby vanuit St. EDSP, Klimaatcoalitie Bomenbond ZK-0000070511

Geachte mevrouw Van de Pol en heer Spaander,

Hierbij namens het ministerie van Klimaat en Groene Groei en het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur onze reactie op jullie rapport:

Het Ministerie van Klimaat en Groene Groei en het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur herkennen zich niet in het beeld dat 'ambtenaren direct of indirect worden betaald om er voor te zorgen dat die bedrijven op verschillende manieren kunnen blijven profiteren van houtkap en biomassaverbranding' en nemen daar afstand van.

De Rijksoverheid kent ook beleid voor ambtenaren om te voorkomen dat er (schijn van) belangenverstrengeling ontstaat, zoals onder meer beschreven in de Gedragscode Integriteit Rijk. Los daarvan zijn het de bewindspersonen die politiek verantwoordelijk zijn voor het gevoerde beleid. Op bewindspersonen zijn de Gedragscode Integriteit Bewindspersonen en het Blauwe boek van toepassing.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Centrale Unit Burgercorrespondentie

Publieksvoorlichting Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, Klimaat en Groene Groei

De publieksvoorlichting van het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en het Ministerie van Klimaat en Groene Groei is ondergebracht bij Informatie Rijksoverheid- www.rijksoverheid.nl

Mobilisation for the Environment

Status: [Verwerking afgerond](#)

Van: mobilisation for the environment

Verzonden: Wednesday, July 24, 2024 13:19

Aan: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Re: Verzoek om wederhoor, aanvulling of correcties op conceptrapport Dossier biomassalobby & bomenkap - Belangenverstrengeling politiek en directeuren Staatsbosbeheer

Goed initiatief!!

Geen suggesties.

Gr. Johan [Vollenbroek]

Natuur & Milieu

Status: [We wachten nog op een reactie.](#)

Van: Info Natuur en Milieu

Verzonden: Wednesday, July 24, 2024 12:25

Aan: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Automatisch antwoord: Verzoek om wederhoor, aanvulling of correcties op conceptrapport Dossier biomassalobby & bomenkap - Belangenverstrengeling politiek en directeuren Staatsbosbeheer

Geachte heer/mevrouw, Dank voor uw bericht. In verband met vakantie is de publieksservice de komende tijd minimaal bezet. Onze reactie kan daardoor langer duren dan u van ons gewend bent.

Met vriendelijke groet,

Publieksservice Natuur & Milieu

Natuurmonumenten

Status: Verwerkt en we wachten op een reactie.

Reactie EDSP ECO

We hebben de reactie van Natuurmonumenten toegevoegd aan het onderzoeksrapport en daarop gereageerd met onze visie op de uitspraken. We wachten nog op een reactie.

Zie hoofdstuk Conclusies

Meerdere organisaties reageerden op ons verzoek om wederhoor op dit onderzoeksrapport en gaven aan dat zij niet kappen om de energiecentrales draaiende te houden en stellen dat de houtige biomassa een restproduct betreft. Zo verzocht Natuurmonumenten ons om de link naar [het standpunt](#) van Natuurmonumenten op te nemen. Wij zijn echter van mening dat het een vertekend beeld geeft als men biomassa een restproduct noemt, terwijl het gaat om gigantische hoeveelheden hout en als blijkt dat er in Nederland niet eens genoeg hout is om alle biomassacentrales te vullen, en Staatsbosbeheer in de jaarverslagen van de afgelopen paar jaar aangeeft dat ze niet aan de biomassaleveringsverplichtingen kunnen voldoen waardoor er ook nog eens grootschalige import van biomassa plaatsvindt om ervoor te zorgen dat Staatsbosbeheer zich aan de contracten kan houden die ze afgesloten hebben met die vervuilende bedrijven. Uit de rapporten van Staatsbosbeheer blijkt dat ze op grote schaal biomassa inkopen bij o.a. Natuurmonumenten en uit ons onderzoek blijkt dat meerdere hooggeplaatste medewerkers van Natuurmonumenten betrokken zijn bij de betaalde biomassalobby.

We laten in dit rapport zien dat er decennia lang door vele partijen plannen en afspraken zijn gemaakt om de biomassa-oogst zo groot mogelijk te maken. De uitspraak dat het een restproduct is wekt de indruk dat het om hout gaat waar ze verder niks mee kunnen of dat het een klein beetje hout is dat per ongeluk over blijft nadat het grootste deel van het hout een nuttige toepassing heeft gekregen. Maar de enorme hoeveelheden biomassa-oogst, de uitgebreide plannen en afspraken en de enorme vraag naar biomassa door de vele biomassacentrales in ons land schetsen geen beeld van een restproduct. Als we kijken naar de oogst van Staatsbosbeheer in [het figuur van de Algemene Rekenkamer](#) in de samenvatting van ons onderzoeksrapport dan zien we dat de houtoogst afnam maar dat de biomassa-oogst verdrievoudigde. Als biomassa-oogst een restproduct van de houtoogst zou zijn, dan zouden wij verwachten dat er minder biomassa-oogst is als er minder houtoogst is.

Daarnaast is in het verleden vaak ontkent dat er hele bomen gebruikt worden voor biomassa en dat het alleen om resthout zou gaan. Daarmee wordt de suggestie gewekt dat het zou gaan om de takken waar houtproducenten niks mee kunnen. Maar we laten in dit rapport duidelijk zien dat hele bomen de standaard zijn voor productie van biomassa. Dat zijn dan wellicht bomen die nergens anders voor gebruikt kunnen worden en daardoor aangemerkt worden als restproduct maar het blijven hele bomen en je kan die ook laten staan voor de natuur in plaats van ze te verbranden!

Bovendien laten we zien dat er speciale energiebossen zijn aangelegd in Nederland. Dat hout wordt dus speciaal geproduceerd voor de energiecentrales. In onze ogen is het vooral voor de Bühne om biomassa een restproduct te noemen zoals (o.a.) Natuurmonumenten doet. Zij benadrukken dus dat alle biomassa die zij leveren een restproduct is en dat zij geen bomen kappen speciaal voor biomassa. Het komt bijvoorbeeld vrij bij herstel van ecosystemen. We bespreken dit soort herstel in ons rapport. Het kan bijvoorbeeld gaan om de omvorming naar heide, waar vanuit Europa

subsidie voor gegeven wordt. De enorme schaal waarop er overal heide moet komen (niet alleen door Natuurmonumenten, ook door andere organisaties) en waarbij dan dus toevallig resthout voor biomassa vrijkomt, in combinatie met de toegenomen vraag naar biomassa, waar een uitgebreid plan voor opgesteld is door dezelfde betrokkenen, is voor ons echter zorgwekkend en een reden om te twijfelen of natuurherstel hier nog wel het echte doel is bij de desbetreffende natuurbeheerders. Uit ons onderzoeksrapport blijkt namelijk dat er wel degelijk de keuze ligt bij organisaties zoals Staatsbosbeheer, de provincie of het Rijk om zelf te bepalen waar en hoeveel van die natuur wordt omgevormd. Zo geven we in het onderzoeksrapport een voorbeeld waarbij Staatsbosbeheer eerst Natura-2000 subsidies heeft ontvangen voor het omvormen en beheren van gebieden voor weidevogels om vervolgens voor te stellen om die gebieden toch maar te gaan gebruiken om daar bos op aan te planten omdat Staatsbosbeheer niet genoeg ruimte heeft om aan de wettelijke herplantplicht van gekapt bos te voldoen.

Natuurmonumenten gaf in hun reactie op ons rapport aan dat zij het relevant vinden om van Cees Veerman en Herman Wijffels, ook bij de overige functies overigens, hun termijn toe te voegen want veel functies die worden genoemd vervullen ze niet tegelijkertijd en dat maakt uit als je het over belangenverstrengeling hebt. Wij erkennen dat wij niet overal voor elke functie de jaartallen hebben toegevoegd en dat het niet in alle gevallen zo is dat iemand alle functies tegelijkertijd naast elkaar uitvoert, en in andere gevallen is wel sprake van overlap. De kans op belangenverstrengeling is natuurlijk groot als iemand tegelijkertijd of aansluitend/opvolgend meerdere functies bekleedt met dezelfde belangen, waarbij die persoon ook nog invloed heeft op het beleid aangaande die belangen. Maar wij vinden opvolgende functies met dezelfde belangen ook zorgwekkend als het bij zoveel mensen die politieke functies bekleden voorkomt. Wanneer iemand eerst bij een bedrijf/organisatie werkt en daarna bij de overheid het beleid voor het werk van dat bedrijf/die organisatie kan bepalen of beïnvloeden dan is er een groot risico op bevoordeling van het bedrijf/de organisatie waar men eerst werkte. Een ook andersom zien wij een probleem als politici eerst beleid bepalen of beïnvloeden voor bedrijven/organisaties en zij daarna bij diezelfde bedrijven/organisaties aan de slag mogen.

Verzonden: Thursday, August 8, 2024 12:25

Aan: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

You received a new message from Natuurmonumenten sent via the contact form on klimaatcoalitie.org.

Voor en achternaam: Marjolein Koek

Organisatie namens wie u reageert: Natuurmonumenten

Aanvulling, correctie of wederhoor tekst: Het voert te ver om op het hele document te reageren, waarin veel aannames staan die niet of niet geheel kloppen. Die richten zich meestentijds echter niet op Natuurmonumenten, ik laat het aan die organisaties om daar zelf op te reageren. Ik beperk mij hier tot de belangrijkste omissie irt

Natuurmonumenten en verwijs u voor ons standpunt verder door naar

<https://www.natuurmonumenten.nl/standpunten/bomen-bos-en-bomenkap>

In de samenvatting, pagina 18 alinea 1 staat: "Sinds de eeuwwisseling zijn organisaties zoals Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten op grote schaal aan het kappen geslagen om in de grote vraag naar biomassa te kunnen voorzien die ze mede zelf gecreëerd hebben." Dit is onjuist. Natuurmonumenten kapt geen bomen om energiecentrales draaiende te houden. Biomassa is voor ons een restproduct: het komt vrij door natuurbeheer dat gericht is op behoud, bescherming en herstel van ecosystemen. Meer over de bestemming van onze biomassa leest u in ons standpunt.

In het onderzoeksrapport op pag 28 staan Wijffels en Veerman genoemd en hun voorzitterschap van NM. Het is relevant om (ook bij de overige functies overigens) hun termijn toe te voegen want veel functies die worden genoemd vervullen ze niet tegelijkertijd (en dat maakt uit als je het over belangenverstrengeling hebt) . (een overzicht van voorzitters en hun termijn vindt u hier: https://nl.wikipedia.org/wiki/Vereniging_Natuurmonumenten Ik ben bevoegd om namens mijn organisatie te reageren: Ja

Planbureau voor de leefomgeving (PBL)

Status: Wordt verwerkt (We wachten nog op een reactie)

Reactie EDSP ECO

Zie hoofdstuk 2018: CIEP - PBL - ECN - RWE - GGL - FSC - SBB biomassalobby

Op 30 augustus 2024 reageerde het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) op ons verzoek om wederhoor waarin ze aangaven dat het PBL streeft om neutraal, onbevooroordeeld en genuanceerd te zijn en dat ze het niet acceptabel vinden dat de suggestie gewekt wordt dat er een betaalde biomassalobby bestaat waarvan PBL-onderzoekers deel van zouden uitmaken, en – breder – de aantijging dat er op welke wijze dan ook sprake zou zijn van belangenverstrengeling bij de medewerkers van het PBL en dat we hier geen enkel bewijs voor zouden hebben.

Bron: [2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](https://www.edsp.nl/2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor)

Naar aanleiding van de reactie hebben we het hoofdstuk '2018: CIEP - PBL - ECN - RWE - GGL - FSC - SBB biomassalobby' toegevoegd aan het onderzoeksrapport waarin we een korte toelichting hebben gegeven waarom wij van mening zijn dat het PBL niet neutraal, onbevooroordeeld of genuanceerd is en dat er wel degelijk sprake is van (betaalde) belangenverstrengeling. Vervolgens hebben we de alinea over Bart Strengers verplaatst naar dit hoofdstuk.

Op 7 juni 2018 verzorgde de denktank en biomassalobbyorganisatie Centre for International Energy Policy (CIEP) de ronde tafel 'Bio-energy for Power & Heat in the Netherlands in 2030' waaraan ongeveer 25 vertegenwoordigers uit de publieke sector, de private sector, NGO's en de onderzoeksgemeenschap deelnamen. De ronde tafel was gericht op het gezamenlijk verkennen van de voorkeursmanier om gebruik te maken van het potentieel van bio-energie, en op het bijdragen aan een beter wederzijds begrip met betrekking tot de kansen en uitdagingen die daarmee gepaard gaan.

Bron: [2018-06-07-ciep-pbl-rwe-paid-biomassalobby-presentation-biomass-an-important-pillar-for-the-energy-transition-bbe](https://www.edsp.nl/2018-06-07-ciep-pbl-rwe-paid-biomassalobby-presentation-biomass-an-important-pillar-for-the-energy-transition-bbe)

Tijdens de ronde tafel 'Bio-energy for Power & Heat in the Netherlands in 2030' verzorgden de volgende biomassalobbyisten de presentaties waarin ook heel duidelijk de betrokkenheid van Staatsbosbeheer, FSC en het Green Gold Label (GGL), SBP en het Better Biomass biomassacertificeringsprogramma van RWE Essent in combinatie met het 'Actieplan Bos en Hout (2016)' aan bod kwam als belangrijke bron van houtige biomassa voor het biomassaplan 2030:

Taco Douma (Directeur biomassacentrale RWE/Essent):

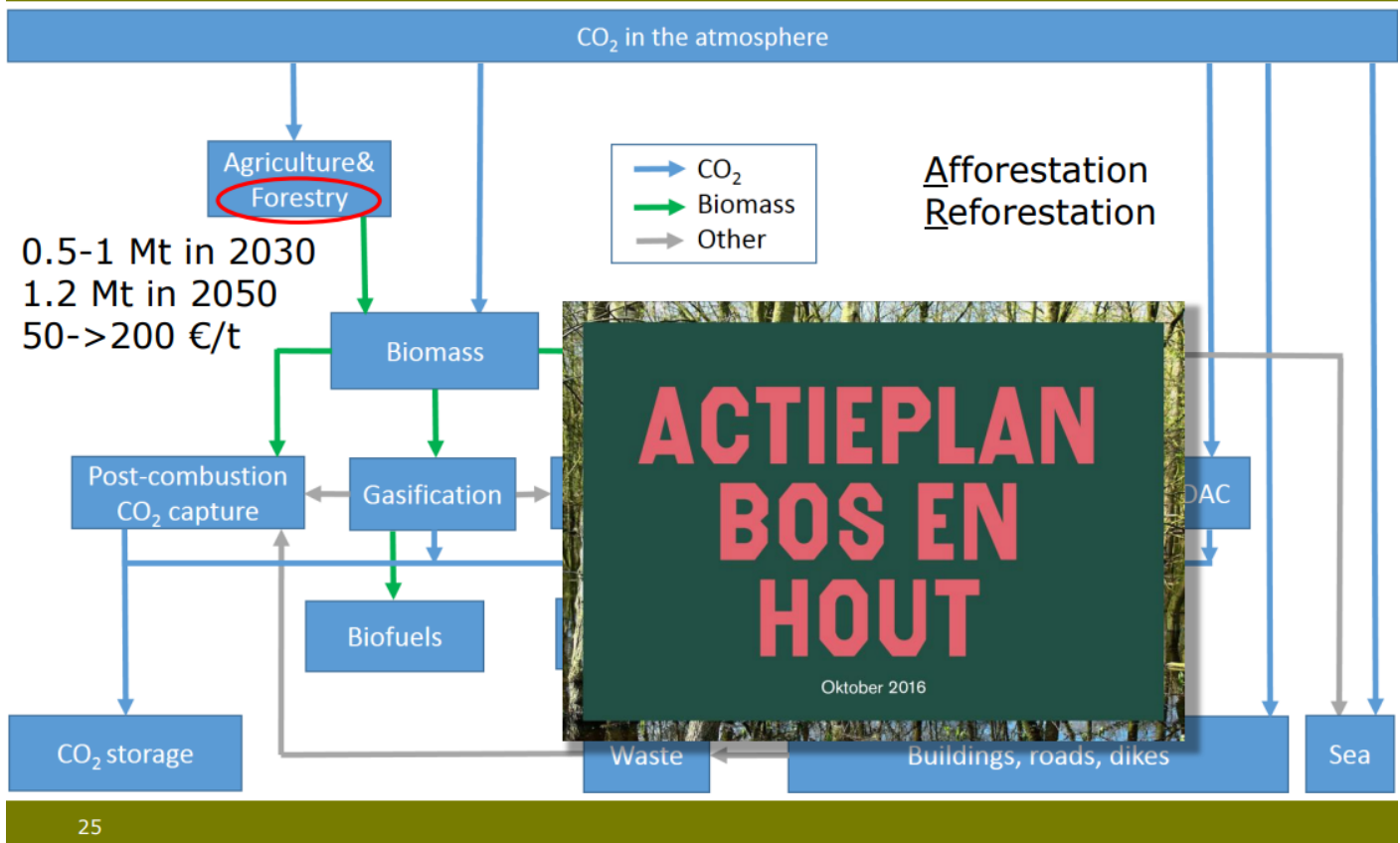
[Biomass: An important pillar for the energy transition and starting point of the biobased economy.](#)

Bart Strengers (PBL biomassalobbyist, zie toelichting [Bart Strengers PBL senior beleidsonderzoeker biomassa](#)):

[Negative Emissions in the context of the energy transition in the Netherlands](#)

Bron: [2018-06-07-ciep-pbl-rwe-paid-biomassalobby-presentation-biomass-an-important-pillar-for-the-energy-transition-bbe](https://www.edsp.nl/2018-06-07-ciep-pbl-rwe-paid-biomassalobby-presentation-biomass-an-important-pillar-for-the-energy-transition-bbe)

Bron: [2018-06-07-ciep-pbl-rwe-paid-biomasslobby-presentation-negative-emissions-in-the-context-of-the-energy-transition-in-the-netherlands](https://www.ciep.nl/2018-06-07-ciep-pbl-rwe-paid-biomasslobby-presentation-negative-emissions-in-the-context-of-the-energy-transition-in-the-netherlands)

Zie hoofdstuk Pieter Boot PBL hoofd Klimaat, Lucht en Energie en biomassalobbyist ECN/TNO

Pieter Boot was sinds 2009 terwijl hij werkzaam was voor de ECN (verantwoordelijk voor het schrijven van door o.a. de industrie betaalde biomassaonderzoeksrapporten), tien jaar lang het hoofd Klimaat, Lucht en Energie van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en daarnaast ook gelijktijdig biomassalobbyist van de biomassalobbyorganisatie Clingendael International Energy Programme (CIEP), de biomassalobbyorganisatie die verantwoordelijk was voor de ronde tafel in het stuk hierboven. Volgens de EU-Lobbyfacts database heeft het Clingendael instituut rond de 600.000 euro per jaar uitgegeven alleen al ten aanzien van de lobby gericht op het Europese Parlement en heeft daarvoor meerdere lobbyisten in dienst.

Bronnen:

[2024-09-29-ciep-pieter-boot-ciep-pbl-ecn-tno-gov-nl-minez](https://www.ciep.nl/2024-09-29-ciep-pieter-boot-ciep-pbl-ecn-tno-gov-nl-minez)
[\[2014\]](#),[\[2015\]](#),[\[2016\]](#),[\[2018\]](#),[\[2019\]](#)

Volgens de rapporten uit 2007 van de Clingendael International Energy Programme (CIEP) lobbyorganisatie vertegenwoordigde het CIEP de volgende organisaties waarvan een groot aantal belangen heeft in de biomassaketen:

CIEP is affiliated to the Netherlands Institute of International Relations 'Clingendael'. CIEP acts as an independent forum for governments, non-governmental organisations, the private sector, media, politicians and all others interested in changes and developments in the energy sector.

CIEP is endorsed by BP, the Dutch Ministry of Economic Affairs, Eneco, Energie Beheer Nederland [EBN], Essent [RWE], the Dutch Ministry of Foreign Affairs, Gasunie, ING, NAM, NUON [Vattenfall], Oranje-Nassau Groep, Port of Rotterdam,

Shell Nederland, Total, the Dutch Ministry of Housing, Spatial Planning and the Environment [PBL], Vopak Oil Europe Middle East and Wintershall.

Bron: [2007-04-17-ciep-clingendael-biomassalobby-global-energy-issues-and-the-united-nations](https://www.ciep.nl/2007-04-17-ciep-clingendael-biomassalobby-global-energy-issues-and-the-united-nations)

Sinds 2007 is het aantal organisaties die CIEP volgens de website als partner benoemd, uitgegroeid tot de volgende lijst van vervuilende bedrijven waarvan een groot aantal belangen heeft in de biomassasector:

Airliquide Industrie B.V.	Esso Nederland B.V.	Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.	Shell Nederland B.V.
BP Europe SE- BP Nederland	Equinor ASA	Neptune Energy Netherlands B.V.	TenneT TSO B.V.
Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. ("Rabobank")	GasTerra B.V.	N.V. Nederlandse Gasunie	Uniper Benelux
Dutch Ministry of Economic Affairs and Climate Policy	Havenbedrijf Rotterdam N.V.	Vattenfall N.V. [NUON]	Wintershall Dea Nederland B.V.
Eneco	ING Wholesale Banking	ONE-Dyas B.V.	
EBN B.V.	Koninklijke Vopak N.V.	RWE Benelux [Essent]	

Bron: [2024-09-29-ciep-centre-for-international-energy-policy-partner-institutions](https://www.ciep.nl/2024-09-29-ciep-centre-for-international-energy-policy-partner-institutions)

[2015-04-03-ecofys-tno-ecn-biomassalobby-systeemintegratie-en-flexibiliteit-veranderende-relatie-tussen-fossiele-en-hernieuwbare-bronnen](https://www.ecofys.com/en/2015-04-03-ecofys-tno-ecn-biomassalobby-systeemintegratie-en-flexibiliteit-veranderende-relatie-tussen-fossiele-en-hernieuwbare-bronnen)

Sinds 2009 heeft Pieter Boot terwijl hij onderdeel uitmaakte van de Clingendael International Energy Programme (CIEP) biomassalobbyorganisatie en vervolgens in 2010 hoofd Klimaat, Lucht en Energie van het PBL werd, ook voor het ECN (sinds 2018 onderdeel van TNO) gewerkt aan meerdere biomassalobbyrapporten en presentaties. Het ECN is al sinds voor de eeuwwisseling betrokken bij de biomassalobby net als het TNO waar de door RWE Essent betaalde wetenschapper en biomassalobbyist [minister Jacqueline Cramer](#) vandaan komt en waar de door RWE Essent betaalde wetenschapper van het [Copernicus Instituut van de Universiteit Utrecht](#) en biomassalobbyist André Faaij nu de directeur Wetenschap & Technologie is, is al sinds voor de eeuwwisseling uitgebreid betrokken bij de biomassalobby. Hieronder een klein aantal rapporten waaruit blijkt dat Pieter Boot de belangen behartigde van verschillende organisaties die zich met de biomassalobby bezig hielden terwijl hij ook afdelingshoofd van het PBL was:

[2009-06-08-tno-ecn-biomassalobby-presentation-pieter-boot-towards-an-international-network-of-energy-innovation-centres](https://www.ecofys.com/en/2009-06-08-tno-ecn-biomassalobby-presentation-pieter-boot-towards-an-international-network-of-energy-innovation-centres)

[2010-04-12-tno-ecn-biomassalobby-a-zero-carbon-european-power-system-in-2050-proposals-for-a-policy-package](https://www.ecofys.com/en/2010-04-12-tno-ecn-biomassalobby-a-zero-carbon-european-power-system-in-2050-proposals-for-a-policy-package)

[2010-04-29-tno-ecn-biomassalobby-referentieraming-energie-en-emissies-2010-2020](https://www.ecofys.com/en/2010-04-29-tno-ecn-biomassalobby-referentieraming-energie-en-emissies-2010-2020)

[2010-12-17-tno-ecn-biomassalobby-lokaal-energie-en-klimaatbeleid](https://www.ecofys.com/en/2010-12-17-tno-ecn-biomassalobby-lokaal-energie-en-klimaatbeleid)

[2012-05-04-tno-ecn-biomassalobby-energy-inspiration-for-the-future](https://www.ecofys.com/en/2012-05-04-tno-ecn-biomassalobby-energy-inspiration-for-the-future)

[2016-03-11-pbl-ecn-tno-biomassalobby-symposium-presentatie-hoogste-tijd-voor-de-lange-termijn](https://www.ecofys.com/en/2016-03-11-pbl-ecn-tno-biomassalobby-symposium-presentatie-hoogste-tijd-voor-de-lange-termijn)

Clients & Partners

Op 2 augustus 2016 pleitte Pieter Boot in zijn column die gepubliceerd was op de website van het PBL, voor het openhouden van o.a. de biomassa- en kolencentrales van E. ON (nu Uniper), GDF Suez (nu Engie) en Essent (nu RWE) en met de inzet van BE/CCS:

Hebben we kolencentrales nodig voor ondergrondse CO₂- opslag (CCS)?

Er zijn nauwelijks mondiale energiescenario's die 'ruim beneden de 2 graden' blijven zonder gebruik te maken van negatieve emissies, in het bijzonder van biomassa en CCS (bio-CCS)/[BECCS]. In de praktijk is daar echter geen enkele ervaring mee. Nederland is het enige EU-land dat nog een mogelijk CO₂-project voor elektriciteitsproductie klaar heeft staan [Rotterdam Opslag en Afvang Demonstratieproject] (ROAD) en we zouden Europa en de toekomst van negatieve emissies een grote dienst bewijzen door dat uit te proberen.

Sluiting van kolencentrales lijkt onontkoombaar, maar het liefst afgestemd met de buurlanden en op een manier die de optie van bio-CCS/BECCS overeind houdt. [waarmee hij aangeeft dat de kolencentrales van RWE over moeten schakelen op het verbranden van houtige biomassa in combinatie met Carbon Capture and Storage (BE/CCS)]

Bron: 2016-08-02-pbl-biomassalobby-column-pieter-boot-kolencentrales-ja-of-nee

Pieter Boot is zeker niet de enige medewerker van het PBL die pendelt tussen biomassalobbyorganisatie PBL en bijvoorbeeld TNO/ECN. In het vervolgonderzoek zullen we meerdere medewerkers van het PBL en ECN/TNO bespreken.

International Biomass Torrefaction Council (IBTC) onder de vlag van de European Biomass Association (AEBIOM)

We provide various (biomass) combustion services to support our clients with operational optimization of thermal processes. With our advanced equipment, we conduct state-of-the-art analysis, tests and simulations, on-site or at our own test facilities. Examples include: measurement & validation campaigns, emissions monitoring, complex analysis of bio-fuel blends. We have supported many clients in optimizing biomass combustion and gasification processes - helping them to achieve higher efficiency at a lower cost, with lower equipment wear and tear and fewer unwanted waste products.

We support customers in the development of a co-firing strategy, in design of the most optimal process and in solving problems during operation. Our additional expertise in renewable energy policy allows us to support clients with policy related issues as well as transaction related services including technology due diligence and policy scans.

ECN is at the forefront of developing breakthrough technologies based on thermochemical conversion of biomass and waste. Technologies which enable you to produce bio-based products such as green gas, torrefaction pellets, heat & power, and a range of biofuels and biochemicals. Our state-of-the-art knowledge and market oriented approach as well as the close collaboration with our clients have earned us a leading position in five areas: upgrading biomass to bioenergy carriers, heat and power generation, gasificationbased production of SNG (Substitute Natural Gas or green gas) and other gaseous energy carriers, thermochemical biorefinery concepts and BECCS (Bio-based Energy or products with Carbon Capture and Storage).

ECN has patented and licensed a robust technology (OLGA) to remove tars. After cleaning, the product gas can be used directly in boilers, engines, turbines or fuel cells. ECN pays particular attention to the conversion into SNG, which can be fed into the gas grid or used as transport fuel or chemical feedstock.

ECN Biomassa speelt hier in nauwe samenwerking met industrie en andere kennisinstellingen op in met de ontwikkeling en marktimplementatie van thermochemische conversietechnologie in combinatie met katalyse en scheidingstechnologie voor de omzetting van biomassa in chemicaliën/materialen, brandstoffen, elektriciteit en warmte. Daarbij wordt gestreefd naar een maximale verwaarding door de productie een weloverwogen combinatie van chemicaliën/materialen, biobrandstoffen, elektriciteit en warmte, met een optimale benutting van het “moleculair kapitaal” in de biomassa.

Partners: o.a. RWE/Essent, Tata Steel, Engie, Uniper, NUON/Vattenfall, BP, TKI-BBE (Biobased Economy), Shell, E-ON, Biomassacentrale Moerdijk en natuurlijk Staatsbosbeheer

Bronnen:

[2013-04-18-ecn-tno-biomassalobby-biomass-and-energy-efficiency](#)

[2014-05-23-ecn-tno-biomassalobby-biomass-combustion-services](#)

[2015-03-12-ecn-tno-biomassalobby-innovations-in-biomass-technology](#)

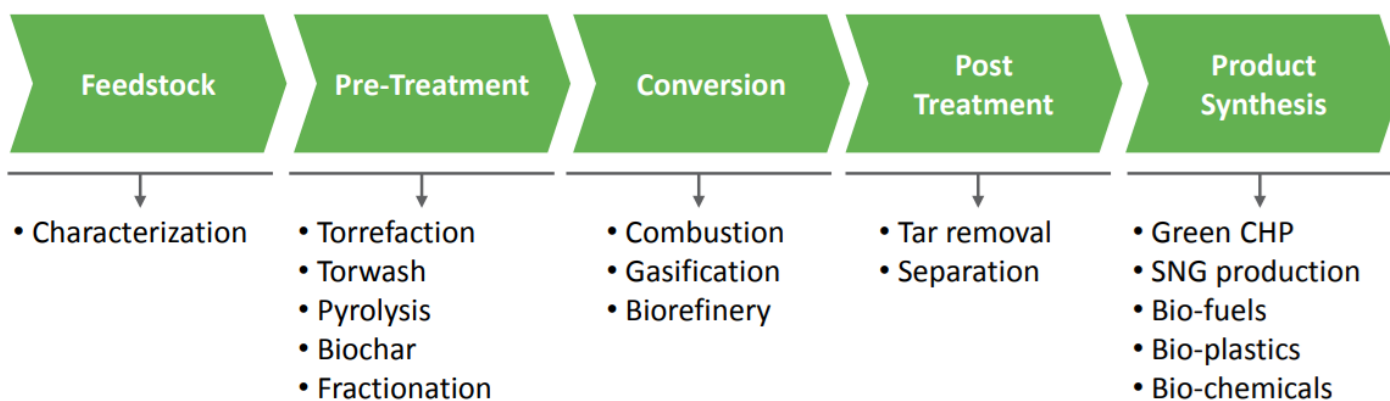
[2015-04-16-ecn-tno-biomassalobby-biomass-conversion-technologies](#)

[2016-05-04-emis-vito-ecn-zorgt-voor-europese-certificering-van-bio-based-producten](#)

[2016-11-16-ecn-tno-biomassalobby-rwe-essent-tatasteel-engie-uniper-nuon-vattenfall-staatsbosbeheer-tki-bbe](#)

[2017-09-28-ecn-tno-biomassalobby-duurzame-energie-chemie-en-materialen-uit-biomassa-via-thermochemische-conversie](#)

Making the Bio-Economy work

Zie hoofdstuk Paul Koutstaal lobbyist ECN/TNO, plv. afdelingshoofd PBL, adviseur Nationale Koolstofmarkt

Paul Koutstaal, de Programmamanager Energievoorziening en plaatsvervangend afdelingshoofd bij Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) is ook zo'n ECN/TNO pendelaar die in het PBL de belangen van de klanten van het ECN/TNO behartigt en daarmee al sinds voor de eeuwwisseling het Nederlandse biomassa- en BE/CCS beleid bepaald. Zo is in een ECN [rapport van maart 1998](#) uit de pen van o.a. Paul Koutstaal te lezen dat we met houtige biomassa de fossiele brandstoffen in kolengestookte centrales moeten vervangen inclusief CO₂-afvang en dat we de houtige biomassa voor die centrales moeten gaan importeren uit de Baltische staten (en daarna uit Uruguay).

Back-stop technologieën zoals import van biomassa en CO₂-verwijdering en -opslag zijn nodig om dergelijke reducties te realiseren. [] Bij geïmporteerde biomassa zouden buitenlandse leveranciers ondersteund moeten worden bij hun investeringen;

Tenslotte wordt het resterende gat ingevuld met zogenaamde back-stop maatregelen, zoals CO₂-verwijdering bij centrales en in de energie-intensieve industrie, grootscheepse invoer van biomassa en alternatieve motorbrandstoffen. [] Naast de efficiencyverbeteringen in de sectoren en een portie duurzame energie, moet ook een aanzienlijk beroep worden gedaan op de back-stop opties CO₂- verwijdering en opslag en eventueel de brandstofswitch van kolen en aardgas naar biomassa.

Energieteelt, of import van biomassa, heeft in deze berekeningen nog een onrendabele top van ongeveer 2,5 ct/kWh. Daarbij is uitgegaan van een prijs van de biomassa van 10 gld/GJ. Wellicht dat aanvankelijk de biomassa voordeliger ingekocht kan worden (bijv. uit de Baltische staten).

Vanwege de beperking in potentieel is het ook interessant om naar energieteelt te kijken. Daarbij gaat het veelal om vervanging van fossiele brandstoffen in kolengestookte centrales. Door ECN is een studie gedaan naar de bijdrage die energieteelt kan leveren aan het aandeel duurzame energie in 2020 [36]. In deze studie wordt gesteld dat, mede gelet op het aspect duurzaamheid, uiteindelijk maximaal ca. 7 procent van het huidige primaire energiegebruik door binnenlandse energieteelt gedekt kan worden. Dit is ca. 200 PJ primaire energie uit biomassa.

Daar echter verwacht wordt dat de prijzen voor import van biomassa lager zullen zijn dan de prijzen voor biomassa uit binnenlandse teelt, wordt in het algemeen aangenomen dat tot 2020 vooral de import van biomassa uit energieteelt een realistische optie is. Vooral import uit de Baltische staten lijkt een aantrekkelijke optie. Prijzen voor de biomassa die daar vandaan komen lopen uiteen van 2,30 gld/GJ tot 6,70 gld/GJ [37]. Op termijn moet echter aangenomen worden dat door toenemende vraag er een schaarste aan biomassa uit deze staten zal ontstaan. Het alternatief is dan om de biomassa uit andere landen te halen, bijvoorbeeld Uruguay.

Bronnen:

[1998-03-00-ecn-tno-biomassalobby-nationale-energie-verkenningen-1995-2020-trends-en-thema-s](#)
[2020-12-01-elf-de-duistere-kant-van-een-houtpellet-verregaande-effecten-van-houtkap-in-de-baltische-staten](#)
[2020-12-06-bnnvara-bossen-van-de-baltische-staten-worden-verstookt-in-nederlandse-biomassa-centrales](#)
[2021-06-03-greenpeace-ontbossing-in-baltische-staten-door-nederlandse-biomassaverbranding](#)
[2023-06-14-somo-schadelijke-houtpellets-uit-de-baltische-staten](#)

Op 7 januari 2021 publiceerde de Nationale Koolstofmarkt een artikel waarin te lezen was dat Paul Koutstaal, werkzaam bij het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), toetreden is tot de Commissie van Deskundigen van de Stichting Nationale Koolstofmarkt als opvolger van Jacqueline Cramer (zie ook hoofdstuk [Cramer Milieuvanadvies BV](#)). De Nationale Koolstofmarkt is de organisatie die de CO₂-compensatiecertificaten uitdeeft (en daar voor betaald wordt) aan organisaties zoals Staatsbosbeheer die deze vervolgens weer kunnen verkopen aan vervuilende bedrijven zoals RWE Essent waarmee ze hun CO₂-uitstoot zouden compenseren.

Uit [de beleidsdoorlichting van 10 augustus 2018](#) die in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat is opgesteld, blijkt dat de plannen van de Nationale Koolstofmarkt onhaalbaar waren en dat het ministerie daarom geen zelfstandig programma wilde opstarten maar omdat “de wil bij de stakeholders dermate groot was” besloten is om vanuit de overheid een “Green Deal” te sluiten met het private initiatief.

Hoewel deze Green Deal pas in 2017 is gesloten, is voorafgaand aan de Green Deal haalbaarheidsonderzoek gedaan naar een dergelijke koolstofmarkt. Omdat uit de studies bleek dat de plannen onhaalbaar bleek, maar de wil bij stakeholders dermate groot was, is besloten geen zelfstandig programma vanuit het ministerie te starten, maar wel een Green Deal te sluiten.

Bronnen:

[2018-08-10-cedelft-betaalde-biomassalobby-beleidsdoorlichting-artikel-19-klimaat](#)
[2021-01-07-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-paul-koutstaal-van-pbl-vervangt-jacqueline-cramer-als-voorzitter](#)
[2022-11-11-edu-nl-ru-de-lulucf-verordening-en-koolstofcertificaten-van-twee-walletjes-eten](#)

Het is natuurlijk heel vreemd dat een ambtenaar van een overheidsinstantie zoals het PBL, die verantwoordelijk is voor “onafhankelijk” onderzoek en advies waar onze overheid het beleid op baseert, werkzaam is voor een organisatie die opgericht is door organisaties die een financieel belang hebben bij het uitgeven en verkopen van CO2-compensatie certificaten die door een groot aantal natuur- en klimaatorganisaties gezien wordt als het op grote schaal greenwashen van de vervuilende energiemaatschappijen die allemaal een belang hebben in de biomassahandel zoals RWE Essent.

IBTC Full Members

Zie hoofdstuk Bart Strengers PBL senior beleidsonderzoeker biomassa

Bart Strengers van het (PBL) werkt al minimaal sinds 2004 samen met de betaalde biomasselobbywetenschappers van het Copernicus Instituut (UU); Wim Turkenburg, Kornelis Blok, André Faaij en Martin Junginger aan verschillende door RWE Essent betaalde biomasselobbyrapporten en aanbevelingen voor de overheid en politiek.

Bart Strengers gaat ook op pad samen met Henk Wanningen directeur biomassa BV Bio Enerco en senior adviseur Energiehout biomassa BV van Staatsbosbeheer, voorzitter Platform Bio-energie (PBE/NL-BEA) en adviesraad van de Green Gold Label (GGL) biomasselobby van RWE Essent en de biomasselobbyorganisatie BEON om voor de kap en verbranding van houtige biomassa te pleiten bij de Provinciale Staten of samen met Zwier van Olst directeur biomassa BV Energiehout (Nu Biogronstoffen BV) van Staatsbosbeheer en Wim Turkenburg (UU) naar de Tweede Kamer commissie om tijdens het ronde tafelgesprek over biomassa zichzelf te presenteren als onafhankelijke wetenschapper van het PBL om daar voor het kappen en verbranden van houtige biomassa te pleiten.

Submitted to Global Environmental Change. Co-authors are: André Faaij, Bas Eickhout, Bert de Vries and Wim Turkenburg. We are grateful to Pita Verweij of the Utrecht University and Bart Strengers of the RIVM for their comments on earlier drafts and to Lex Bouwman of the RIVM for his support with the exclusion factor for the grazing systems.

1 Co-auteurs en reviewers van één van de eerste rapporten uit 2004 (samen met GroenLinks Europarlementariër Bas Eickhout).

We hebben een lijst van 15 door RWE Essent betaalde pro-palmolie-biomassarapporten beschikbaar gesteld waar Bart Strengers (PBL) samen met de betaalde pro-biomasselobbywetenschappers van het Copernicus Instituut (UU) aan mee geschreven heeft met desastreuze gevolgen voor de natuur en het klimaat.

Op 26 juni 2020 wordt het Klimaatakkkoordrapport [Routekaart nationale biograndstoffen - Naar een groter aanbod en betere benutting](#) gepresenteerd waarvoor een groot aantal organisaties inbreng hebben geleverd waaronder onze stichting EDSP ECO. Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) was verantwoordelijk voor het verzamelen van alle inbreng en we hebben [een zeer uitgebreid rapport opgeleverd](#) waarin we alle belangenverstrengelingen en lobbyactiviteiten onder de aandacht gebracht hebben.

In [het rapport](#) hebben we o.a. ons biomassa lobbyonderzoek [deel 1 \(energiemaatschappijen\)](#) en [deel 3 \(wetenschappers en RWE/Essent\)](#) onder de aandacht gebracht en hebben we uitgebreid toegelicht dat de vier organisaties die aan het PBL-onderzoek mochten deelnemen en verantwoordelijk waren voor de beoordeling van de aangeleverde informatie, de samenvatting en de oplevering aan de stuurgroep van het PBL-onderzoek tot de betaalde pro-biomassalobby behoorden. De vier organisaties waar het om ging betroffen [‘De Gemeeynt’, CE-Delft, Royal HaskoningDHV en MSG-strategies](#). Met onze informatie is niets gedaan, waar [Bart Strengers \(PBL\) voor verantwoordelijk is](#). Op 8 mei 2020 publiceerde het PBL het biomassalobbyrapport ‘Beschikbaarheid en toepassingsmogelijkheden van duurzame biomassa’. Greenpeace verklaarde dat het een laf en PBL-onwaardig rapport was en [Johan Vollenbroek van Mobilisation for the Environment](#) stelde dat het rapport de plank volledig mis sloeg.

Wij zijn van mening dat de aanzienlijke bijdrage van deze PBL-medewerkers aan de palmolie-, houtige biomassa- en BE/CCS lobbydossiers de afgelopen 20 jaar voor significante schade aan onze gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee onze toekomst gezorgd heeft, afgezien van de miljarden aan subsidies die verloren zijn gegaan aan het verbranden van palmolie en bomen en de peperdure fantasie over BE/CCS, wat niet van de grond is gekomen, en nu onlangs wederom 2 miljard euro aan SDE-subsidies gekost heeft maar enkel in de tussentijd voor meerdere nieuwe kolen- en biomassacentrales gezorgd heeft terwijl die miljarden besteed hadden moeten worden aan daadwerkelijk duurzame klimaatoplossingen. Deze schandalen hebben daarnaast ook voor aanzienlijk verlies aan vertrouwen in de overheid en verlies aan steun voor het oplossen van de klimaatproblemen gezorgd.

Zowel het PBL, ECN/TNO als het CIEP vallen onder onze [Definitie biomassalobby](#). Pieter Boot, Paul Koutstaal, Bart Strengers en nog een aantal medewerkers van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) komen uitgebreid voor in een vervolg biomassalobbyonderzoeksrapport die onder de categorie [‘Politiek en ambtenaren’](#) valt. Het CIEP en TNO/ECN komen uitgebreid aan bod in het aankomende onderzoeksrapport dat valt onder de categorie: [‘Consultants en lobbyisten’](#).

Bronnen:

[2004-03-12-edu-nl-uu-thesis-on-the-global-and-regional-potential-of-renewable-energy-sources](#)

[2007-04-17-ciep-clingendael-biomassalobby-global-energy-issues-and-the-united-nations](#)

[2009-06-08-tno-ecn-biomassalobby-presentation-pieter-boot-towards-an-international-network-of-energy-innovation-centres](#)

[2010-04-12-tno-ecn-biomassalobby-a-zero-carbon-european-power-system-in-2050-proposals-for-a-policy-package](#)

[2010-04-29-tno-ecn-biomassalobby-referentieraming-energie-en-emissies-2010-2020](#)

[2010-12-17-tno-ecn-biomassalobby-lokaal-energie-en-klimaatbeleid](#)

[2012-05-04-tno-ecn-biomassalobby-energy-inspiration-for-the-future](#)

[2015-08-06-ciep-clingendael-eu-lobbyfacts-database-information-2014](#)

[2016-03-11-pbl-ecn-tno-biomassalobby-symposium-presentatie-hoogste-tijd-voor-de-lange-termijn](#)

[2016-07-12-ciep-clingendael-eu-lobbyfacts-database-information-2015](#)

[2016-08-02-pbl-biomassalobby-column-pieter-boot-kolencentrales-ja-of-nee](#)

[2017-05-30-ciep-clingendael-eu-lobbyfacts-database-information-2015](#)

[2018-05-09-ciep-clingendael-eu-lobbyfacts-database-information-2016](#)

[2018-05-24-pbl-biomassalobby-tno-ecn-probos-staatsbosbeheer-vbne-avih-natuurenmilieu-abde-pbe-tkibbe-dnvgl-ecofys-hienu-degemeeynt](#)

[2018-06-07-ciep-pbl-rwe-paid-biomassalobby-bio-energy-for-power-and-heat-in-the-netherlands-in-2030](#)

[2018-06-07-ciep-pbl-rwe-paid-biomassalobby-presentation-biomass-an-important-pillar-for-the-energy-transition-bbe](#)

[2018-06-07-ciep-pbl-rwe-paid-biomassalobby-presentation-negative-emissions-in-the-context-of-the-energy-transition-in-the-netherlands](#)

[2019-06-18-ciep-clingendael-eu-lobbyfacts-database-information-2018](#)

[2020-03-16-edsp-eco-inbreng-pbl-onderzoek-tav-de-beschikbaarheid-van-duurzame-biomassa-en-de-toepassingsmogelijkheden-daarvan-in-nl](#)

[2020-03-16-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-1-de-energiemaatschappijen](#)
[2020-03-16-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-3-rwe-essent-en-de-wetenschappers-van-het-copernicus-instituut](#)
[2020-03-16-edsp-eco-lijst-top-400-betrokkenen-bij-de-betaalde-pro-biomassalobby-in-nederland-inbreng-pbl-onderzoek-ser](#)
[2020-03-31-edsp-eco-dringend-advies-aan-gov-nl-pbl-onderzoek-duurzaamheid-en-inzet-biomassa-om-inbreng-toch-mee-te-nemen](#)
[2020-03-31-edsp-eco-research-on-the-gov-nl-pbl-rwe-essent-copernicus-institute-uu-involvement-in-the-paid-palm-oil-biomassalobby](#)
[2020-05-08-mob-kritische-reactie-johan-vollenbroek-op-pbl-rapport-beschikbaarheid-en-toepassingsmogelijkheden-van-duurzame-biomassa](#)
[2020-05-08-thefab-reactie-op-pbl-rapport-beschikbaarheid-en-toepassingsmogelijkheden-van-duurzame-biomassa](#)
[2020-05-30-thefab-brandbrief-aan-ser-met-oproep-om-de-sde-subsidie-voor-biomassaverbranding-stop-te-zetten](#)
[2020-06-26-gov-nl-minez-rvo-routekaart-nationale-biogrondstoffen-naar-een-groter-aanbod-en-betere-benutting](#)
[2020-08-06-ciep-clingendael-eu-lobbyfacts-database-information-2019](#)
[2020-10-14-gov-nl-tweede-kamer-commissie-voor-economische-zaken-en-klimaat-rondetafelgesprek-biomassa](#)
[2022-02-09-beon-biomassalobby-informatiesessie-bio-energie-provinciale-staten](#)
[2024-06-16-ciep-centre-for-international-energy-policy-about-us](#)
[2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)
[2024-09-29-ciep-centre-for-international-energy-policy-about-us-staff](#)
[2024-09-29-ciep-centre-for-international-energy-policy-partner-institutions](#)
[2024-09-29-ciep-pieter-boot-ciep-pbl-ecm-tno-gov-nl-minez](#)

Van: PBL Postbus

Verzonden: Friday, August 30, 2024 12:55

Aan: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: RE: Verzoek om wederhoor, aanvulling of correcties op conceptrapport Dossier biomassalobby & bomenkap - Belangenverstrengeling politiek en directeuren Staatsbosbeheer

Geacht heer Spaander en mw Van de Pol,

Dank voor het toesturen van het conceptrapport 'Dossier biomassalobby & bomenkap' waarin u uw visie weergeeft op het biomassadossier in Nederland. Dit geeft blijk van grote betrokkenheid, wat ook duidelijk naar voren komt in het statement hierover: "Wij zijn niet neutraal of onbevooroordeeld en zijn open over onze opvattingen en morele overtuigingen achter onze interpretaties van de beschikbare informatie en aangeleverde aanvullingen, commentaar, correcties en wederhoor."

Niet neutraal en niet onbevooroordeeld zijn is natuurlijk acceptabel voor een NGO; ieder mag strijden voor zijn of haar opvattingen. Toch zijn wij van mening dat hier wel grenzen aan zitten. Een grote gedrevenheid vormt geen vrijbrief voor NGO's en daaraan verbonden individuen om onjuiste en niet onderbouwde aantijgingen te doen jegens instituten en individuele medewerkers daarvan.

Het Planbureau voor de Leefomgeving doet al jarenlang onderzoek naar biomassa. Daarbij is ons streven steeds om juist wél neutraal, onbevooroordeeld en genuanceerd te zijn, aangezien aan het gebruik van biomassa zowel voordelen als nadelen verbonden zijn. Het is van groot belang dat biomassa op een verantwoorde en duurzame manier gewonnen wordt en schade aan de natuur maximaal wordt vermeden of gecompenseerd. Zoals ook weer recent in onze studie 'Trajectverkenning Klimaatneutraal 2050' (TVKN) benoemd, zijn biogrondstoffen onmisbaar om Nederland binnen enkele decennia klimaatneutraal te kunnen maken. Daarbij dienen biogrondstoffen als bron van koolstof om fossiele brandstoffen te kunnen vervangen in met name de zeescheepvaart en de luchtvaart. Deze sectoren zullen eenvoudigweg nog lange tijd afhankelijk blijven van koolwaterstoffen. Ook voor de chemie zijn biogrondstoffen vrijwel de enige bron van niet-fossiel koolstof. Verder zijn biogrondstoffen nodig voor het realiseren van negatieve emissies – om onvermijdelijke restemissies in onder meer de landbouw te compenseren. Het is daarbij veel logischer om CCS toe te passen bij de productie van geavanceerde biobrandstoffen voor lucht- en scheepvaart dan bij verbranding van biogrondstoffen in elektriciteitscentrales, iets waar wij dan ook nadrukkelijk niet voor pleiten in TVKN.

Zoals we hierboven en in ons onderzoeksrapport aangetoond hebben door middel van documentatie van o.a. het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) zelf, hebben meerdere PBL-medewerkers wel degelijk al sinds de eeuwwisseling uitgebreid bijgedragen bij het bedenken, opzetten en in gang houden van de betaalde biomasselobby en als resultaat het openhouden van de kolencentrales en de overgang naar biomassastook met CO₂-afvang (BECCS) mogelijk gemaakt. Dit heeft al meer dan 25 jaar en zal minimaal tot 2030 maar waarschijnlijk tot 2050 voor gigantische schade aan onze gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst van onze kinderen zorgen terwijl de industrie, adviesbureaus, consultants en lobbyisten miljarden opstrijken van ons belastinggeld aan SDE-subsidies terwijl die middelen ingezet hadden moeten worden voor echt duurzame oplossingen.

Het Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) rapporteert in 2005 op verzoek van de overheid dat opdrachtgevers in veel gevallen invloed hebben op de opzet, uitvoering, interpretatie van onderzoek door wetenschappers om een voor de opdrachtgever gunstige uitkomst te verkrijgen, en de publicatie van die uitkomst wordt soms verhinderd, vertraagd of aangepast aan de wensen van de opdrachtgever. Dit geldt zowel voor onderzoekopdrachten van overheden en belangengroepen als voor industriële opdrachtgevers.

In 2015 spreekt het KNAW zich specifiek uit over de wetenschappers van het Copernicus Instituut van de Universiteit Utrecht (UU). Het KNAW geeft aan dat er sprake is van belangenverstremming die invloed heeft op de kwaliteit van hun onderzoeksresultaten. De wetenschappers van het Copernicus instituut zijn volgens het KNAW doorgaans zelfverklaarde experts op het gebied van biobrandstof en hebben allerlei banden met stakeholders wat het voor hen moeilijk maakt om alleen de wetenschap te laten spreken. Het gaat hierbij om de volgende wetenschappers van het Copernicus Instituut: Wim Turkenburg, Kornelis Blok, André Faaij, Ad van Wijk, Ernst Worrel, Martin Junginger, Marc Londo en Jacqueline Cramer. De medewerkers van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) werken al sinds de eeuwwisseling samen met deze en andere betaalde biomasselobbyisten voor de industrie ten koste van de belangen van de burgers van Nederland.

Naast de betaalde lobby om palmolie en houtige biomassa te promoten richten deze wetenschappers van het Copernicus Instituut (UU), het TNO/ECN en nog een groot aantal lobbyisten zoals meerdere medewerkers van het PBL zich op biogas/groen gas (o.a. gemaakt van bomen) en Carbon Capture & Storage (CCS/BECCS). Het afvangen en opslaan van CO₂ onder de grond zou de oplossing zijn maar zorgt er enkel voor dat dezelfde schadelijke bedrijven door kunnen blijven gaan met het uitstoten van CO₂, terwijl er minder subsidie overblijft voor echt duurzame klimaatoplossingen.

Binnen de argumentatieleer en het Kritisch Denken bestaat de afspraak dat een argument gebaseerd op een onterechte autoriteit per definitie geen waarde heeft. We noemen het dan een drogreden: een argument dat wellicht mooi klinkt maar niet kan worden meegenomen in een serieuze discussie. Bij een argumentatie is het belangrijk om te beoordelen of er sprake is van een geldige en waardevolle bron. De bron dient een autoriteit te zijn. Voorwaarde voor een geldig beroep op autoriteit is o.a. dat de autoriteit objectief is. Om die reden is verwijzen naar je eigen autoriteit doorgaans niet gerechtvaardigd en ook financieel belang heeft een negatieve uitwerking op de objectiviteit. In het voorgaande was te lezen dat van beide gevallen sprake is. Dat dit nadelig is voor de objectiviteit, zal voor wetenschappelijk opgeleide onderzoekers geen nieuwe informatie zijn.

Bronnen:

[2005-09-00-knaw-wetenschap-op-bestelling-over-de-omgang-tussen-wetenschappelijk-onderzoekers-en-hun-opdrachtgevers](#)

[2015-01-16-tudelft-knaw-wil-maatschappelijk-debat-over-biomassa-niet-schuwen](#)

[2018-08-31-knaw-nederlandse-gedragscode-wetenschappelijke-integriteit](#)

[2019-11-22-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-3-wetenschappers-martin-junginger](#)

[2020-03-16-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-3-rwe-essent-en-de-wetenschappers-van-het-copernicus-instituut
ftm.nl/dossier/wetenschap-op-bestelling](#)

Uw organisatie en het PBL kunnen van mening verschillen over deze noodzaak en over de afwegingen die hierbij gemaakt worden. Wat wij echter niet acceptabel vinden is de suggestie dat er een betaalde biomassalobby bestaat waarvan PBL-onderzoekers deel zouden uitmaken, en – breder – de aantijging dat er op welke wijze dan ook sprake zou zijn van belangenverstremming bij onze medewerkers. Hiervoor heeft u geen enkel bewijs, en dat kunt u ook niet hebben omdat deze beweringen volstrekt onwaar en ongefundeerd zijn. Wij verzoeken u dan ook dringend om deze verwijzingen te verwijderen uit uw concept-rapport. Deze en andere ongefundeerde beweringen zorgen voor een tendentius en ongenueanceerd rapport. Een minder tendentius en beter onderbouwd rapport zou de geloofwaardigheid en de impact van uw werk aanzienlijk kunnen vergroten.

Met vriendelijke groet,
Team communicatie
Planbureau voor de Leefomgeving

Reactie EDSP ECO

Uit de informatie die we hierboven, in ons onderzoeksrapport en in vorige documenten (waarvan we een aantal links hieronder hebben toegevoegd) blijkt dat er wel degelijk belangenverstremming bij meerdere medewerkers van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) van toepassing is waardoor het PBL niet neutraal, onbevooroordeeld of genuanceerd is en waarmee het PBL onder onze [definitie van biomassalobby](#) valt. Pieter Boot, Bart Strengers en nog een aantal medewerkers van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) komen uitgebreid voor in een vervolg biomassalobbyonderzoeksrapport die net als het Staatsbosbeheer biomassalobby onderzoek onder de categorie ‘[Politiek en ambtenaren](#)’ valt. Mocht het PBL op specifieke punten uit ons rapport of dit wederhoor-document willen reageren met correcties of aanvullingen dan staan wij daar natuurlijk open voor.

Bronnen:

[2020-03-16-edsp-eco-inbreng-pbl-onderzoek-tav-de-beschikbaarheid-van-duurzame-biomassa-en-de-toepassingsmogelijkheden-daarvan-in-nl](#)
[2020-03-16-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-1-de-energiemaatschappijen](#)
[2020-03-16-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-3-rwe-essent-en-de-wetenschappers-van-het-copernicus-instituut](#)
[2020-03-16-edsp-eco-lijst-top-400-betrokkenen-bij-de-betaalde-pro-biomassalobby-in-nederland-inbreng-pbl-onderzoek-ser](#)
[2020-03-31-edsp-eco-dringend-advies-aan-gov-nl-pbl-onderzoek-duurzaamheid-en-inzet-biomassa-om-inbreng-toch-mee-te-nemen](#)
[2020-03-31-edsp-eco-research-on-the-gov-nl-pbl-rwe-essent-copernicus-institute-uu-involvement-in-the-paid-palm-oil-biomassalobby](#)
[2020-05-08-mob-kritische-reactie-johan-vollenbroek-op-pbl-rapport-beschikbaarheid-en-toepassingsmogelijkheden-van-duurzame-biomassa](#)

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)

Status: [We wachten op een reactie.](#)

Van: RVO

Verzonden: Thursday, July 25, 2024 10:41

Aan: Contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Ontvangstbevestiging vraag V2407 23088

Geachte heer/mevrouw,

Wij hebben uw vraag van 25 juli ontvangen. Wij doen ons best binnen 3 werkdagen te reageren.

Uw vraag is geregistreerd onder nummer V2407 23088. Wilt u dit nummer doorgeven als u contact met ons opneemt?

Met vriendelijke groet,

Klantcontact

.....
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

.....
www.rvo.nl

Rijksoverheid (meerdere ministeries)

Status: Verwerkt. Reactie ontvangen via het [Ministerie van Klimaat en Groene Groei en LNV](#).

Van: Informatierijksoverheid

Verzonden: Friday, July 26, 2024 17:46

Aan: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Uw e-mail aan Informatie Rijksoverheid

Uw kenmerk is EM2725676.

Goedemiddag,

Hieronder volgt een reactie op uw e-mail waarin u aangeeft dat u een conceptrapport beschikbaar heeft gesteld over de biomassalobby en belangenverstrengeling van de politiek en medewerkers van Staatsbosbeheer. U wilt graag feedback hierop van het ministerie. Ik kan begrijpen dat u graag inspraak wilt van het ministerie. Helaas kan ik uw vraag niet beantwoorden, omdat ik de informatie niet heb die daarvoor nodig is. Uw vraag kan het beste beantwoord worden door een medewerker van het Ministerie van Klimaat en Groene Groei. Daarom heb ik uw bericht doorgestuurd naar het Ministerie van Klimaat en Groene Groei. U krijgt van hen antwoord. Ik hoop dat ik u hiermee voldoende heb geïnformeerd en ik wens u een fijne avond. Als u nog vragen heeft dan kunt u ons mailen via het contactformulier, bellen met 1400 of gebruik maken van onze social media kanalen. <https://www.rijksoverheid.nl/contact/informatie-rijksoverheid>

Met vriendelijke groet,

Jo-Ann

Publieksvoorlichter Informatie Rijksoverheid

Rijksuniversiteit Groningen

Status: Verwerkt

Van: contact@klimaatcoalitie.org

Verzonden: dinsdag 10 september 2024 13:19

Aan: 'Communicatie RUG, FA'

Onderwerp: RE: Verzoek om wederhoor, aanvulling of correcties op conceptrapport Dossier biomassalobby & bomenkap - Belangenverstrengeling politiek en directeuren Staatsbosbeheer

Beste mevrouw de Vries

Dank u voor uw mail. Van de Universiteit Groningen hebben we een klein aantal bronnen gebruikt. Als u in het rapport de zoekfunctie gebruikt en daar edu-nl-rug intypt dan vindt u alle links naar de documenten van de RUG die we hebben gebruikt. Mocht u nog vragen hebben dan horen we dat graag.

Vriendelijke groet

Marloes van de Pol

Van: Carla de Vries

Namens Communicatie RUG, FA

Verzonden: Thursday, July 25, 2024 10:33

Aan: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Re: Verzoek om wederhoor, aanvulling of correcties op conceptrapport Dossier biomassalobby & bomenkap - Belangenverstrengeling politiek en directeuren Staatsbosbeheer

Beste medewerker, De mail komt binnen bij Corporate Communicatie van de Rijksuniversiteit Groningen. Ik zal het hele document door moeten nemen om te kunnen vinden wie een contactpersoon zou moeten zijn, zou u mij de naam van de contactpersoon binnen de RUG kunnen geven zodat ik de mail kan forwarden.

Groeten Carla de Vries

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)

Status: [Wachten op reactie](#)

Van: RIVM

Verzonden: Tuesday, July 23, 2024 18:17

Aan: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Re: Verzoek om wederhoor, aanvulling of correcties op conceptrapport Dossier biomass

Meldingnummer: M2407 2635

Geachte heer/mevrouw,

Hartelijk dank voor uw e-mail aan het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu.

Uw e-mail heeft het volgende kenmerknummer: M2407 2635

Wij streven ernaar uw vraag of opmerking zo snel mogelijk te behandelen.

Op onze website www.rivm.nl kunt u informatie lezen over onze organisatie en over de onderwerpen waar wij ons mee bezig houden.

Met vriendelijke groet,

RIVM Infopunt

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

Raad voor Accreditatie (RvA)

Status: [Verwerkt](#)

Reactie EDSP ECO

We hebben alle door de RvA aangedragen opmerkingen aan het onderzoeksrapport toegevoegd op pagina 374. Zie hoofdstuk SKAL / Control Union FSC-certificering voor Staatsbosbeheer.

De Raad van Accreditatie (RvA) heeft de volgende reactie gegeven op ons rapport:

- Ed Nijpels was voorzitter van de Raad van Toezicht van de RvA tot december 2018. Daarnaast is hij, voordat de RvA een zelfstandig bestuursorgaan is geworden in 2010, enige tijd voorzitter van het bestuur geweest. (Destijds had de RvA een structuur met een Raad van Toezicht, bestuur en directie. Na 2010 bestaat deze structuur uit een Raad van Toezicht en een bestuur.)
- Jan van der Poel is tot juni 2019 de bestuurder/algemeen directeur van de RvA geweest. Momenteel is Roeland Nieuweboer de voorzitter van de raad van bestuur.

Daarnaast geven we graag een toelichting over accreditatie. Accreditering is gericht op het ondersteunen van het vertrouwen in producten en diensten. De RvA beoordeelt bedrijven en instellingen die testen, inspecteren en certificeren. Daarbij beoordeelt de RvA of het bedrijf of de instelling competent, onpartijdig en met een consistente bedrijfsuitoefening deze activiteiten ontplooit.

De RvA accrediteert bedrijven en instellingen voor het uitvoeren van een specifieke activiteit tegen bepaalde vooraf gestelde eisen die is geformuleerd in bijvoorbeeld een norm, wet- en regelgeving of een certificatieschema. Dit betekent dat is afgebakend wat wel en wat niet onder accreditatie valt. Dit vermeldt de RvA op de scope voor accreditatie. De actuele scope voor accreditatie van onder meer Control Union Certifications is te vinden op www.rva.nl.

De RvA is een zelfstandig bestuursorgaan en is sinds 2010, in lijn met de Europese verordening Nr. 765/2008 aangewezen door de Nederlandse overheid als nationale accreditatie instantie. In het kabinetsstandpunt over certificatie en accreditatie in het kader van het overheidsbeleid staat op welke wijze conformiteitsbeoordeling (ook wel testen, inspecteren en certificeren) onder accreditatie, een vorm van zelfregulering een plaats heeft binnen het bestel.

Verzonden: Tuesday, August 20, 2024 17:26

Aan: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

You received a new message from Caroline Dorrestijn sent via the contact form on klimaatcoalitie.org.

Voor en achternaam: Caroline Dorrestijn

Organisatie namens wie u reageert: Raad voor Accreditatie

Aanvulling, correctie of wederhoor tekst: Zie bijlage

Ik ben bevoegd om namens mijn organisatie te reageren: Ja

Reactie Raad voor Accreditatie op het conceptrapport "Dossier biomassalobby & bomenkap – Belangenverstrengeling politiek en directeuren Staatsbosbeheer" Op pagina 262 [pagina 374] staat het volgende over de Raad voor Accreditatie (RvA):

"Controle door de Raad voor Accreditatie (RVA, waar Ed Nijpels de voorzitter van was) op certificeringsinstanties zoals SKAL/Peterson Control Union Certifications, die certificaten voor duurzaam bosbeheer of de biomassaketen verstrekken blijkt dus niet veel voor te stellen want als de RVA hun werk goed zouden doen had RVA directeur Jan van der Poel SKAL/Peterson Control Union Certifications niet geaccrediteerd op 1 januari 2002 of op zijn minst ondertussen geroyeerd. De Raad voor Accreditatie (RVA) komt in deel 5: Certificering en subsidies van ons onderzoek naar de betaalde biomassalobby uitgebreid aan bod. Jan van der Poel is sinds 2002 bestuurder/algemeen directeur van de RvA. In 2010 heeft de Nederlandse overheid de RvA aangewezen als nationale accreditatie instantie, op basis van de Europese Verordening 765/2008. Sindsdien is de RvA een zelfstandig bestuursorgaan, dat verantwoording aflegt aan de minister van Economische Zaken. Jan van der Poel: Wij zijn als RvA natuurlijk niet de marktmeester van Nederland. Wat goed is voor de markt, bepaalt de markt zelf. De essentie van certificering, keuring en testen is dat belanghebbende partijen met elkaar tot normen komen. Wij kijken vervolgens of de certificerende organisaties deskundig zijn om tegen die normen te beoordelen, en of ze onpartijdig en onafhankelijk optreden. De inspectiediensten hoeven ons werk niet te controleren; wij worden op internationaal niveau al in de gaten gehouden. En wij houden op onze beurt weer de organisaties in de gaten die wij accrediteren."

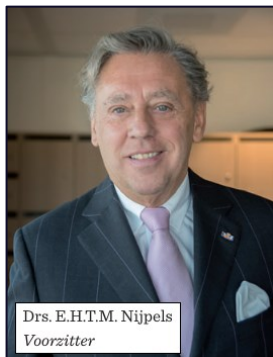
Bij dit stuk tekst wil de RvA graag het volgende opmerken:

- Ed Nijpels was voorzitter van de Raad van Toezicht van de RvA tot december 2018. Daarnaast is hij, voordat de RvA een zelfstandig bestuursorgaan is geworden in 2010, enige tijd voorzitter van het bestuur geweest. (Destijds had de RvA een structuur met een Raad van Toezicht, bestuur en directie. Na 2010 bestaat deze structuur uit een Raad van Toezicht en een bestuur.)

- Jan van der Poel is tot juni 2019 de bestuurder/algemeen directeur van de RvA geweest. Momenteel is Roeland Nieuweboer de voorzitter van de raad van bestuur.

Reactie EDSP ECO

We hebben alle door de RvA aangedragen opmerkingen aan het onderzoeksrapport toegevoegd:

Controle door de Raad voor Accreditatie (RVA) op certificeringsinstanties zoals SKAL/Peterson Control Union Certifications, die certificaten voor duurzaam bosbeheer of de biomassaketen verstrekken blijkt dus niet veel voor te stellen want als de RVA hun werk goed zouden doen had RVA directeur [Jan van der Poel](#) SKAL/Peterson [Control Union Certifications](#) [niet geaccrediteerd](#) op 1 januari 2002 of op zijn minst ondertussen geroyeerd. De Raad voor Accreditatie (RVA) komt in deel 5: [Certificering en subsidies](#) van ons onderzoek naar de betaalde biomasselobby uitgebreid aan bod. Ed Nijpels was voorzitter van de Raad van Toezicht van de RvA tot december 2018. Daarnaast is hij, voordat de RvA een zelfstandig bestuursorgaan is geworden in 2010, enige tijd voorzitter van het bestuur geweest. (Destijds had de RvA een structuur met een Raad van Toezicht, bestuur en directie. Na 2010 bestaat deze structuur uit een Raad van Toezicht en een bestuur.) Jan van der Poel is tot juni 2019 de bestuurder/algemeen directeur van de RvA geweest. Momenteel is Roeland Nieuweboer de voorzitter van de raad van bestuur.

Daarnaast geven we graag een toelichting over accreditatie. Accreditatie is gericht op het ondersteunen van het vertrouwen in producten en diensten. De RvA beoordeelt bedrijven en instellingen die testen, inspecteren en certificeren. Daarbij beoordeelt de RvA of het bedrijf of de instelling competent, onpartijdig en met een consistente bedrijfsuitoefening deze activiteiten ontplooit.

De RvA accrediteert bedrijven en instellingen voor het uitvoeren van een specifieke activiteit tegen bepaalde vooraf gestelde eisen die is geformuleerd in bijvoorbeeld een norm, wet- en regelgeving of een certificatieschema. Dit betekent dat is afgebakend wat wel en wat niet onder accreditatie valt. Dit vermeldt de RvA op de scope voor accreditatie. De actuele scope voor accreditatie van onder meer Control Union Certifications is te vinden op www.rva.nl.

De RvA is een zelfstandig bestuursorgaan en is sinds 2010, in lijn met de Europese verordening Nr. 765/2008 aangewezen door de Nederlandse overheid als nationale accreditatie instantie. In het kabinetsstandpunt over certificatie en accreditatie in het kader van het overheidsbeleid staat op welke wijze conformiteitsbeoordeling (ook wel testen, inspecteren en certificeren) onder accreditatie, een vorm van zelfregulering een plaats heeft binnen het bestel.

Ingediend op 20 augustus 2024 Caroline Dorrestijn en Maureen van den Wijngaart, beleidsmedewerkers RvA

RWE (Essent)

Status: Verwerkt

Verzonden: Thursday, September 12, 2024 17:06

Aan: biomasselobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Biomasselobby rapport Staatsbosbeheer

You received a new message from RWE sent via the contact form on klimaatcoalitie.org.

Voor en achternaam: Marjanne van Ginkel-Vroom

Organisatie namens wie u reageert: RWE

Ik ben bevoegd om namens mijn organisatie te reageren: Ja

Aanvulling, correctie of wederhoor tekst: Bedankt dat u RWE informeerde over uw concept onderzoeksrapport. Wij zullen hier niet inhoudelijk op reageren.

Met vriendelijke groet,

Marjanne van Ginkel-Vroom

Woordvoerder RWE Benelux

Subsidiestelsel Natuur en Landschap (BIJ12/SNL)

Status: Wordt verwerkt (We wachten op een reactie)

Bijzonderheden: Het SNL was de enige organisatie die ruim na de deadline voor het aanleveren van wederhoor alsnog reageerde op ons verzoek om wederhoor. Ondanks dat deze te laat aangeleverd werd hebben we besloten om het SNL meer tijd te geven zodat we deze alsnog mee konden nemen in conceptversie 1.0 van het onderzoeksrapport. We hebben nog twee keer verzocht om onderbouwing van de aangeleverde correcties en wederhoor maar hebben tot op heden nog geen reactie ontvangen. Ondanks dat we nog geen onderbouwing hebben ontvangen zijn er al wel een aantal ingediende wijzigingsverzoeken doorgevoerd in het onderzoeksrapport. We hebben een deel van de wederhoor en onze reactie en vervolgvragen hieronder weergegeven en een aantal punten tijdelijk verwijderd in afwachting van de onderbouwing van het SNL.

Van: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Verzonden: Thursday, October 10, 2024 8:42

Aan: SNL@bij12.nl

Onderwerp: RE: Wederhoor SNL/BIJ12/Provincies Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

Beste Jan Willem van der Vegte,

Zie hoofdstuk SNL-subsidie is gebaseerd op vertrouwen, certificaten zonder waarde en groeps-certificering

In onze reactie van 7 september (zie onderaan) waarin we aangegeven hebben het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL/BIJ12) meer tijd te geven voor het indienen van het wederhoor van de provincies, hebben we ook verzocht om de locatie/download link van de daadwerkelijke SNL-auditrapporten van de organisaties die SNL-subsidie ontvangen. We hebben hier echter nog geen reactie op ontvangen en zonder een antwoord op de vraag waar we voor ieder geval Staatsbosbeheer (en graag ook die van de Unie van Bosgroepen) de SNL-auditrapporten kunnen downloaden is het niet mogelijk om het wederhoor te verwerken voor de publicatie van de aankomende conceptversie 1.0:

We kregen te horen dat alle SNL-auditrapporten van organisaties die SNL-subsidie ontvangen openbaar in te zien zouden moeten zijn zodat die organisaties ook kunnen aantonen dat ze daadwerkelijk recht hebben op die SNL-subsidies. Zou u zo vriendelijk willen zijn om ons de link door te sturen waar we de desbetreffende SNL-auditrapporten kunnen inzien/downloaden en graag ook specifiek diegene voor Staatsbosbeheer zodat we dit kunnen verwerken in de volgende versie van ons rapport.

We hebben nog geen direct antwoord ontvangen op die vraag maar in de reactie op ons verzoek om wederhoor op ons onderzoeksrapport heeft het SNL op 10 september o.a. onderstaande reactie verzonden op de volgende zin in het rapport; "Echter hebben we helemaal geen documentatie kunnen vinden van deze audits dus wij weten niet of die audits daadwerkelijk uitgevoerd worden":

Deze audits worden op regelmatige basis en vanaf 2023 iedere drie jaar uitgevoerd. Dit kunt u terugvinden in onze jaarverslagen op onze website.

Tijdens ons onderzoek voor het Staatsbosbeheer biomasselobby rapport hebben we de websites van BIJ12 en van de SNL-certificeringen doorzocht en daarbij hebben we ook de jaarverslagen van het SNL bekeken. Ook uit die jaarverslagen blijkt dat het SNL enkel een administratieve controle uitvoert en geen veldcontroles uitvoert. In de jaarverslagen is weliswaar te lezen dat er administratieve audits zouden plaatsvinden maar de daadwerkelijke auditverslagen zijn nergens te vinden. Het jaarverslag van 2023 is nog niet opgevoerd op jullie website vandaar dat we hieronder een quote uit het SNL Certificering jaarverslag 2022 hebben opgenomen.

Jaarverslagen

- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2022](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2021](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2020](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2019](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2018](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2017](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2016](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2015](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2014](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2013](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2012](#)

De audit betreft een administratieve controle waarbij de werkwijze voor beheer, organisatie en administratie wordt getoetst. Bij een audit wordt beoordeeld of de werkwijze zoals omschreven in het kwaliteitshandboek ook daadwerkelijk door de beheerder wordt nageleefd en of aan de eisen van het Programma van Eisen wordt voldaan. **De stichting voert tijdens de audit geen veldcontrole uit.** Voor borging van de natuurkwaliteit in het veld zijn de monitoring en het voortgangsgesprek tussen de provincie en de beheerder de instrumenten binnen het SNL.

Aanvragers van certificaten leggen hun werkwijze vast in een kwaliteitshandboek. Dit handboek wordt door auditoren van de Stichting Certificering SNL getoetst op het voldoen aan het Programma van Eisen. De auditoren brengen een advies uit aan het bestuur. Wanneer de auditoren het bestuur positief adviseren, verstrekt het bestuur van de stichting een certificaat aan de aanvrager.

De stichting verstrekt de volgende certificaten agrarisch natuurbeheer en natuurbeheer:

- Collectief agrarisch natuurbeheer: een verplicht certificaat voor collectieven voor agrarisch natuurbeheer.
- Individueel certificaat natuurbeheer voor eigenaren en organisaties die natuur beheren (Staatsbosbeheer, Landschappen, Natuurmonumenten, andere rechtspersonen en particulieren).
- Groeps-certificaat natuurbeheer: een groeps-certificaat voor natuurbeheerders die ook formeel samenwerken zoals de Unie van Bosgroepen.

De terrein beherende organisaties Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de 12 Landschappen zijn in 2013 allemaal gecertificeerd voor het beheer. Deze organisaties hebben een certificaat natuurbeheer. Voor de terrein beherende organisaties hanteert de stichting dezelfde werkwijze als bij de agrarische collectieven voor het melden van gewijzigde kwaliteitshandboeken (zie paragraaf 3.1.1.).

Bron: [2023-12-11-snl-stichting-certificering-jaarverslag-2022](#)

We verzoeken de provincies, BIJ12 en/of stichting SNL Certificeringen nogmaals om op zijn minst de auditrapporten van Staatsbosbeheer en de Unie van Bosgroepen op te leveren. Zonder die auditrapporten kunnen we de wederhoor nog niet verwerken in de nieuwe conceptversie van ons onderzoeksrapport (v.10). We zouden daarnaast meer informatie willen ontvangen over de afspraken die gemaakt zijn met FSC-Nederland, PEFC en SKAL (Peterson Control Union Certifications) t.a.v. het gebruik en de controle m.b.t. de FSC- en PEFC-labels. In de stichting SNL-certificering jaarverslagen hebben we enkel het volgende hierover kunnen vinden;

Met het secretariaat van FSC Nederland is verkend in hoeverre de SNL certificering gebruik kan maken van het FSC certificaat. Een eerste analyse lijkt hoopgevend. Zodoende zou dubbele certificering (dus bureaucratie) vermeden kunnen worden. In het voorjaar van 2013 zal de mogelijkheid daartoe definitief duidelijk worden. Met de **SKAL [Peterson Control Union Certifications]** is oriënterend gesproken over het gebruik van het SNL certificaat om voor natuurgrond een certificaat biologisch boeren af te geven eerder dan de gebruikelijke drie jaar.

Reeds is 2012 is met het secretariaat van Stichting FSC Nederland verkend in hoeverre de SNL certificering gebruik kan maken van het FSC certificaat teneinde dubbele certificering (dus bureaucratie) te vermijden.[] Als we de FSC/PEFC certificering kunnen benutten dan neemt de hoeveelheid werk bij aanvragers met bos af.

Bronnen:

[2013-07-15-snl-stichting-certificering-jaarverslag-2012](#)

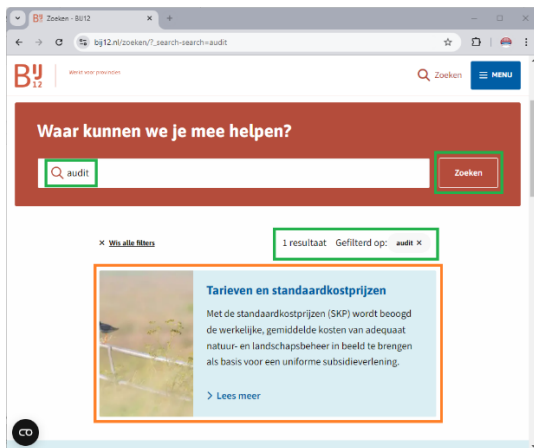
[2014-05-12-snl-stichting-certificering-jaarverslag-2013](#)

The screenshot shows the website 'certificeringnatuur.nl/certificering-en-audits/auditproces/'. The page features a navigation menu with 'Home', 'Wie zijn we', 'Programma van Eisen', 'Certificering en audits', 'Actueel', and 'Contact'. A search bar is present with the placeholder text 'Typ hier uw zoekterm'. The main content area is titled 'Auditproces' and contains the following text: 'De stichting voert tot op heden jaarlijks ongeveer 42 audits uit en vanaf 2023 zullen er jaarlijks 62 audits uitgevoerd gaan worden. De audit betreft een administratieve controle waarbij de werkwijze voor beheer, organisatie en administratie wordt getoetst. Bij een audit wordt beoordeeld of de werkwijze zoals omschreven in het kwaliteitshandboek ook daadwerkelijk door de beheerder wordt nageleefd en of aan de eisen van het Programma van Eisen wordt voldaan. De stichting voert tijdens de audit geen veldcontrole uit. Voor borging van de natuurkwaliteit in het veld zijn de monitoring en het voortgangsgesprek tussen de provincie en de beheerder de instrumenten binnen het SNL.' A sidebar on the left lists various navigation options, with 'Auditproces' highlighted.

<https://certificeringnatuur.nl/certificering-en-audits/auditproces>

The screenshot shows the website 'bij12.nl/zoeken/?_search-search=auditrapport'. The page features a search bar with the text 'auditrapport' and a 'Zoeken' button. Below the search bar, there is a message: 'Geen resultaten Gefilterd op: auditrapport x'. The website logo 'Bij12' and the tagline 'Werkt voor provincies' are visible in the top left corner. A navigation menu is located in the top right corner.

https://www.bij12.nl/zoeken/?_search-search=auditrapport

https://www.bij12.nl/zoeken/?_search-search=audit

Jaarverslagen

Hieronder vindt u alle jaarverslagen van de AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG) en de Commissie van Deskundigen Grondwaterwet (CDG) (voorloper van de ACSG):

- [Jaarverslag ACSG 2023](#) (bijgewerkt op 19-01-2024)
- [Jaarverslag ACSG 2022](#)
- [Jaarverslag ACSG 2021](#)
- [Jaarverslag ACSG 2020](#)
- [Jaarverslag ACSG 2019](#)
- [Jaarverslag ACSG 2018](#)

https://www.bij12.nl/zoeken/?_search-search=jaarverslag

Verzonden: dinsdag 10 september 2024 13:21

Aan: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

You received a new message from SNL@bij12.nl sent via the contact form on klimaatcoalitie.org.

Voor en achternaam: Jan Willem van der Vegte

Organisatie namens wie u reageert: BIJ12

Ik ben bevoegd om namens mijn organisatie te reageren: Ja

Aanvulling, correctie of wederhoor tekst: In het rapport 2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer (klimaatcoalitie.org) staan onjuistheden met betrekking tot de SNL-certificering en de rol van de provincies: Deze onjuistheden hebben vooral te maken met een verkeerde interpretatie van de koppeling tussen het FSC-certificaat en het SNL-certificaat. Er is geen automatische koppeling tussen de twee certificeringen anders dan, zoals beschreven in het Programma van Eisen voor de SNL certificering, blz 16: "Als bepaalde eisen opgenomen in het Programma van Eisen al zijn geborgd via een andere certificaatvorm (bijvoorbeeld FSC of ISO), via een accountantscontrole of zijn beschreven in documenten van de organisatie (zoals bijvoorbeeld een personeelsplan of een opleidingsplan), dan kan in het kwaliteitshandboek daarnaar worden verwezen." Dus, de beheerder mag in haar kwaliteitshandboek verwijzen naar andere certificaten, maar wordt nog steeds door onze Stichting Certificering SNL auditoren gecontroleerd of ze voldoen aan de SNL-eisen.

Het hebben van een FSC-certificaat heeft dan ook geen enkele invloed op het verkrijgen van een SNL-certificaat. Deze foutieve aanname komt op verschillende manieren op verschillende plaatsen terug. Zowel in het rapport als in de samenvatting. In Bijlage 1. geven wij een aantal voorbeelden. Wij vragen u vriendelijk de nodige correcties te maken.

Reactie EDSP ECO

Zie hoofdstuk SNL-subsidie is gebaseerd op vertrouwen, certificaten zonder waarde en groeps-certificering

In onze reactie van 7 september, (zie het [wederhoordocument](#) reactie op [Subsidiestelsel Natuur en Landschap \(BIJ12/SNL\)](#)) waarin we aangegeven hebben het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL/BIJ12) meer tijd te geven voor het indienen van het wederhoor van de provincies, hebben we ook verzocht om de locatie/download link van de daadwerkelijke SNL-auditrapporten van de organisaties die SNL-subsidie ontvangen. We hebben hier echter nog geen reactie op ontvangen en zonder een antwoord op de vraag waar we voor ieder geval Staatsbosbeheer (en die van de Unie van Bosgroepen) de SNL-auditrapporten kunnen downloaden is het niet mogelijk om het wederhoor te verwerken voor de publicatie van de aankomende conceptversie 1.0.

We hebben nog geen direct antwoord ontvangen op die vraag maar in de reactie op ons verzoek om wederhoor op ons onderzoeksrapport heeft het SNL op 10 september o.a. onderstaande reactie verzonden op de volgende zin in het

rapport; “Echter hebben we helemaal geen documentatie kunnen vinden van deze audits dus wij weten niet of die audits daadwerkelijk uitgevoerd worden”

Deze audits worden op regelmatige basis en vanaf 2023 iedere drie jaar uitgevoerd. Dit kunt u terugvinden in onze jaarverslagen op onze website.

Bron: [2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstremgeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

Tijdens ons onderzoek voor het Staatsbosbeheer biomassalobbyrapport hebben we de websites van BIJ12 als ook die van de SNL-certificeringen doorgespit en daarbij hebben we ook de jaarverslagen van het SNL bekeken. Ook uit die jaarverslagen blijkt dat het SNL enkel een administratieve controle uitvoert en geen veldcontroles uitvoert. In de jaarverslagen is weliswaar te lezen dat er administratieve audits zouden plaatsvinden maar de daadwerkelijke auditverslagen zijn nergens te vinden. Het jaarverslag van 2023 is nog niet opgevoerd op jullie website vandaar dat we hieronder een quote uit het SNL Certificering jaarverslag 2022 hebben opgenomen.

De audit betreft een administratieve controle waarbij de werkwijze voor beheer, organisatie en administratie wordt getoetst. Bij een audit wordt beoordeeld of de werkwijze zoals omschreven in het kwaliteitshandboek ook daadwerkelijk door de beheerder wordt nageleefd en of aan de eisen van het Programma van Eisen wordt voldaan. De stichting voert tijdens de audit geen veldcontrole uit. Voor borging van de natuurkwaliteit in het veld zijn de monitoring en het voortgangsgesprek tussen de provincie en de beheerder de instrumenten binnen het SNL.

Jaarverslagen

- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2022](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2021](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2020](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2019](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2018](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2017](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2016](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2015](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2014](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2013](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2012](#)

Aanvragers van certificaten leggen hun werkwijze vast in een kwaliteitshandboek. Dit handboek wordt door auditoren van de Stichting Certificering SNL getoetst op het voldoen aan het Programma van Eisen. De auditoren brengen een advies uit aan het bestuur. Wanneer de auditoren het bestuur positief adviseren, verstrekt het bestuur van de stichting een certificaat aan de aanvrager.

De stichting verstrekt de volgende certificaten agrarisch natuurbeheer en natuurbeheer:

- Collectief agrarisch natuurbeheer: een verplicht certificaat voor collectieven voor agrarisch natuurbeheer.
- Individueel certificaat natuurbeheer voor eigenaren en organisaties die natuur beheren (Staatsbosbeheer, Landschappen, Natuurmonumenten, andere rechtspersonen en particulieren).
- Groeps-certificaat natuurbeheer: een groeps-certificaat voor natuurbeheerders die ook formeel samenwerken zoals de Unie van Bosgroepen.

De terrein beherende organisaties Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de 12 Landschappen zijn in 2013 allemaal gecertificeerd voor het beheer. Deze organisaties hebben een certificaat natuurbeheer. Voor de terrein beherende organisaties hanteert de stichting dezelfde werkwijze als bij de agrarische collectieven voor het melden van gewijzigde kwaliteitshandboeken (zie paragraaf 3.1.1.).

Bron: [2023-12-11-snl-stichting-certificering-jaarverslag-2022](#)

Op 10 oktober hebben we de provincies, BIJ12 en stichting SNL Certificeringen nogmaals verzocht om op zijn minst de auditrapporten van Staatsbosbeheer en de Unie van Bosgroepen op te leveren. Zonder die auditrapporten kunnen we de wederhoor nog niet verwerken in de nieuwe conceptversie van ons onderzoeksrapport (v.10). We hebben daarnaast meer informatie op gevraagd over de afspraken die gemaakt zijn met FSC-Nederland, PEFC en SKAL (Peterson Control

Union Certifications) t.a.v. het gebruik en de controle m.b.t. de FSC- en PEFC-labels. In de stichting SNL-certificering jaarverslagen hebben we enkel het volgende hierover kunnen vinden;

Met het secretariaat van FSC Nederland is verkend in hoeverre de SNL certificering gebruik kan maken van het FSC certificaat. Een eerste analyse lijkt hoopgevend. Zodoende zou dubbele certificering (dus bureaucratie) vermeden kunnen worden. In het voorjaar van 2013 zal de mogelijkheid daartoe definitief duidelijk worden. Met de **SKAL [Peterson Control Union Certifications]** is oriënterend gesproken over het gebruik van het SNL certificaat om voor natuurgrond een certificaat biologisch boeren af te geven eerder dan de gebruikelijke drie jaar.

Reeds is 2012 is met het secretariaat van Stichting FSC Nederland verkend in hoeverre de SNL certificering gebruik kan maken van het FSC certificaat teneinde dubbele certificering (dus bureaucratie) te vermijden.[] Als we de FSC/PEFC certificering kunnen benutten dan neemt de hoeveelheid werk bij aanvragers met bos af.

Bronnen:

[2013-07-15-snl-stichting-certificering-jaarverslag-2012](#)

[2014-05-12-snl-stichting-certificering-jaarverslag-2013](#)

Verzonden: Saturday, September 7, 2024 15:26

Van: EDSP ECO

Aan: SNL Natuurbeheer

Onderwerp: RE: Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

Hartelijk dank voor uw reactie. Vanwege de grote hoeveelheid reacties hebben wij besloten om de reactieperiode te verlengen. We zullen proberen om alle reacties die voor 1 September zijn ontvangen te verwerken in de volgende conceptversie (v1.0) die we nogmaals zullen verspreiden naar alle organisaties. Reacties die daarna opgeleverd worden zullen we opnemen in de definitieve versie (v1.1).

U gaf het volgende aan in uw reactie: "BIJ12 is in overleg met de provincies bezig met het formuleren van een wederhoor t.a.v. dit rapport. Uw rapport was echter nog niet aangekomen bij de meeste provincies, wellicht door onjuiste adressering."

Als bijlagen hebben we alle reacties van de Provincies toegevoegd. Enkel de reacties van de Provincies Gelderland en Fryslân ontbreken nog. (Fryslân hebben we zelfs twee keer aangeschreven):

Provincie	Reactie	Bijlage met reactie
Groningen	Ja	2024-07-26-provincie-groningen.docx
Fryslân	Nee (2x mail verz)	2024-07-25-provincie-fryslan.docx (tweede mail)
Drenthe	Ja	2024-07-25-provincie-drenthe.docx
Overijssel	Ja	2024-07-25-provincie-overijssel.docx
Gelderland	Nee (1x mail verz)	2024-07-23-provincie-gelderland.docx (eerste mail)
Flevoland	Ja	2024-07-24-provincie-flevoland.docx
Utrecht	Ja	2024-07-25-provincie-utrecht.docx
Noord-Holland	Ja	2024-07-26-provincie-n-holland.docx
Zuid-Holland	Ja	2024-07-25-provincie-z-holland.docx
Zeeland	Ja	2024-07-25-provincie-zeeland.docx
Noord-Brabant	Ja	2024-07-31-provincie-brabant.docx
Limburg	Ja	2024-07-24-provincie-limburg.docx

Ons verzoek/vraag:

We kregen te horen dat alle SNL-auditrapporten van organisaties die SNL-subsidie ontvangen openbaar in te zien zouden moeten zijn zodat die organisaties ook kunnen aantonen dat ze daadwerkelijk recht hebben op die SNL-subsidies. Zou u zo vriendelijk willen zijn om ons de link door te sturen waar we de desbetreffende SNL-auditrapporten kunnen inzien/downloaden en graag ook specifiek diegene voor Staatsbosbeheer zodat we dit kunnen verwerken in de volgende versie van ons rapport.

Alvast hartelijk dank,
Met vriendelijke groet,
Jeroen Spaander & Marloes van de Pol
www.klimaatcoalitie.org

Verzonden: Wednesday, August 28, 2024 11:27

Aan: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

You received a new message from SNL Natuurbeheer sent via the contact form on klimaatcoalitie.org.

Voor en achternaam: Team SNL Natuurbeheer

Organisatie namens wie u reageert: BIJ12

Ik ben bevoegd om namens mijn organisatie te reageren: Ja

Aanvulling, correctie of wederhoor tekst: BIJ12 is in overleg met de provincies bezig met het formuleren van een wederhoor t.a.v. dit rapport. Uw rapport was echter nog niet aangekomen bij de meeste provincies, wellicht door onjuiste adressering. Het lukt ons niet om alle commentaar op te halen tot de door u voorgestelde deadline van 1 september, maar hopelijk wel in de eerste helft van september.

Mvg Team SNL Natuurbeheer

Staatsbosbeheer

Status: Wordt verwerkt (We wachten nog op een reactie)

Reactie EDSP ECO

Op 9 augustus 2024 reageert Marcel van Dun, de woordvoerder van Staatsbosbeheer op ons verzoek om wederhoor op het Staatsbosbeheer Biomassalobby onderzoeksrapport. Zoals we bij elke organisatie gedaan hebben die een reactie heeft gegeven op ons rapport hebben we diegene die namens de organisatie reageerde tegen het licht gehouden om te zien of we met een biomassalobbyist van doen hadden of misschien een medewerker die zich van geen kwaad bewust was bij wat voor een schadelijk bedrijf hij of zij werkzaam is. Marcel van Dun viel niet in de tweede categorie.

Zie hoofdstuk Wederhoor Staatsbosbeheer

Marcel van Dun is vanaf april 2010 tot december 2015 de woordvoerder geweest van energiemaatschappij Eneco, de eigenaar van ([volgens Eneco zelf](#)) de grootste biomassacentrale van Nederland. De directeur van Eneco Marc de Boer heeft begin 2010 samen met de directeurs van RWE Essent (Ronald Zwart en Peter-Paul Schouwenberg) het [Rotterdam Biomass Commodities Network](#) (RBCN) opgericht. Volgens het '[From Whence the Wood](#)' rapport van SOMO uit 2013 is Nederland hierna een van 's werelds grootste verbruikers van vaste biomassa voor elektriciteit geworden en speelt sindsdien een belangrijke rol voor de import van biomassa voor de bevoorrading van de rest van Noordwest-Europa. De grootste verbruikers van vaste biomassa voor elektriciteitsproductie in Nederland waren de elektriciteitsbedrijven RWE / Essent (727.073 ton per jaar), GDF Suez (452,168 t / j), Eneco (319.000 t / j), E.ON (200.000 t / j), EPZ (191.000 t / j) en Vattenfall / Nuon (56.664 t / j). In het rapport is ook nogmaals te lezen dat Eneco de grootste zelfstandige biomassacentrale van Nederland exploiteerde. De huidige woordvoerder van Staatsbosbeheer die destijds

de woordvoerder van Eneco was zelf ook betrokken bij o.a. de biomassacentrale van Eneco in Utrecht waar hij onwaarheid verkondigde over de hoeveelheid CO₂ die er vrijkomt bij het verbranden van biomassa vergeleken bij steenkool.

Volgens woordvoerder Marcel van Dun van Eneco maakt het voor de klanten op korte termijn niets uit. [] Met de centrales in Overvecht, Leidsche Rijn, Kanaleneiland en Nieuwegein en het verbindend leidingnetwerk, maken 85 medewerkers de overstap van Nuon naar Eneco. Dat neemt bovendien de plannen over voor de bouw van een biomassacentrale op Lage Weide. Een beslissing over de realisatie moet volgend jaar nog genomen worden.

De plannen zijn gewijzigd van een energiecentrale naar een kleinere warmtecentrale doordat ‘energie opwekken steeds meer decentraal gaat gebeuren’, legt Marcel van Dun, woordvoerder bij Eneco uit. [] Van Dun: “Bij het huidige plan moeten we eerst anderhalf miljoen gaan investeren in de kade om al die schepen te kunnen laten aanmeren en ook zou het nog eens anderhalf miljoen kosten om de hijskranen en dergelijke voor het uitladen van de schepen aan te schaffen.” Doordat de duurzame energie van snoeihout moet komen is het vervoer per vrachtwagen goedkoper, praktischer en duurzamer legt Van Dun uit. “Snoeihout wordt toch al op vrachtwagens gelegd. Dus deze kunnen nu in één keer doorrijden.

“Hoe verhoudt het vervoer met binnenschepen zich ten opzichte van vrachtverkeer als belasting voor het milieu, uitstoot van fijnstof en ook in economisch opzicht? En wat is nu de veronderstelde milieuwinst, als er ook nog eens 50 vrachtwagens – die naar alle waarschijnlijkheid diesel als brandstof gebruiken – per dag meer gaan rijden vanuit Zuid-Duitsland met gekapt hout uit het Zwarte Woud voor de aanvoer van de biomassa?” Marcel van Dun bestrijdt dit. “Vrijwel al het benodigde hout zal uit Nederland komen. Het is hout dat vrijkomt uit de groenvoorziening, bosbouw en houtverwerkende industrie. Het gaat om naar schatting 35 tot 50 vrachtwagens per dag.”

Eneco heeft 5 augustus de vergunningsaanvraag ingediend bij de provincie voor de verbouwing van het stuk industrieterrein. De PVV vraagt het College of het bereid is deze aanvraag af te wijzen “nu aantoonbaar is dat biomassa zelfs zonder de vrachtwagens, vuiler is dan kolen?” Ook hier heeft Marcel van Dun een weerwoord op: “Elke voor- en tegenstander heeft altijd zijn eigen berekeningen. Feit is dat kolen veel meer CO₂ uitstootten dan biomassa.

Binnen de provinciegrenzen realiseert Eneco een BioWarmte Installatie (BWI) in 2 fasen van in totaal ca. 64 MW warmte ten behoeve van verduurzaming van de stadswarmte in Utrecht en Nieuwegein. [] De te verwachten toekomstige vraag aan biomassa door de bouw van nieuwe installaties bedraagt 109,8 kton ds. De stijging in de vraag wordt met name veroorzaakt door de nieuwe installatie van Eneco in Utrecht (Lage Weide). De toekomstige vraag overstijgt ruimschoots het huidig potentieel aan houtige biomassa in Utrecht (43,6 kton ds).

In 2018 kwam er 49.000 ton houtsnippers vrij uit het beheer van de terreinen van Staatsbosbeheer. Dochterbedrijf [van Staatsbosbeheer] Energiehout BV [De Biomassa BV] verkocht circa 103.000 ton houtsnippers. De rest kocht Energiehout BV in bij andere terreinbeheerders zoals Natuurmonumenten, Rijkswaterstaat en andere beheerders van natuur en landschap. Energiehout BV levert aan Stadsverwarming Purmerend, Stadsverwarming Ede, Vattenfall in Lelystad en Eneco in Utrecht.

Bronnen:

[2014-04-02-pfpi-how-biomass-energy-has-become-the-new-coal](#)

[2014-10-16-ad-biomassacentrale-lage-weide-van-nuon-naar-eneco](#)

[2015-07-29-eneco-informatiebrief-biomassacentrale-lage-weide-utrecht-atoomweg](#)

[2015-08-14-duic-eneco-wil-biomassacentrale-met-50-vrachtwagens-met-biomassa-per-dag-bevoorraden](#)

[2016-04-14-mob-beter-eeen-afvaloven-in-je-achtertuint-dan-eeen-biomassacentrale-van-eneco](#)

[2016-09-09-mob-pleit-notitie-mbt-biomassacentrale-eneco-utrecht](#)

[2018-11-30-probos-biomassalobby-borgman-beheer-advies-biomassa-bv-houtige-biomassa-in-de-provincie-utrecht](#)

[2021-02-18-staatsbosbeheer-dossiers-biomassa-feiten-en-cijfers-over-biomassa](#)

Nr	Naam installatie	Type biomassa	Biomassa (ton/jaar)	Energieproductie (MWh/jaar)
Gerealiseerde installaties, totaal 400 GWh, dat is 1,44 PJ				
1	Lage Weide 1 Eneco Warmteproductie Utrecht B.V.	Houtshreds en houtsnippers	93.956	211.400
Geplande installaties, totaal 502 GWh dat is 1,81 PJ				
13	Lage Weide 2 Eneco Warmteproductie Utrecht B.V.	Houtshreds en houtsnippers	110.000	272.797

Naast het verbranden van houtige biomassa, houdt Eneco zich sinds 2007 samen met o.a. Essent (RWE), Electrabel (GDF/SUEZ/ENGIE), NAM, SEQ en Nogepa onder de vlag AMESCO, bezig met CO₂-afvang en opslag (CCS en BECCS in combinatie met Bio-Energie/Biomassaverbranding) en heeft hiermee de basis gelegd voor het omstreden Porthos CO₂-opslagproject waar onlangs 2 miljard euro SDE-subsidie aan toegekend is ten koste van echt duurzame oplossingen.

De Commissie adviseert om zoveel mogelijk gebruik te maken van eerdere onderzoeken voor zover nog adequaat zoals de AMESCO-studie, de onderzoeken en rapportages uitgevoerd onder het CATO-programma, onderzoeken voor het K12 B project. en studies in het kader van de voorbereiding van de (geannuleerde) CO₂-opslag in Barendrecht en het ROAD-project.

Bronnen:

[2005-09-06-milieudefensie-energienota-energie-rapport-2005-schoon-fossiel-brinkhorst-ramp-voor-milieu-en-klimaat](#)

[2007-07-00-cedelft-ecofys-tno-royalhaskoning-in-opdracht-van-nam-seq-nogepa-essent-electrabel-eneco-algemene-milieu-effecten](#)

[2019-05-02-mer-milieueffectrapportage-rotterdam-ccus-project-porthos](#)

[2024-08-28-ftm-vooral-big-oil-profteert-van-miljardensubsidies-voor-co2-opslag-rotterdam-porthos](#)

Marcel van Dun is o.a. namens Eneco actief geweest voor de Europese Biomassa- en Carbon Capture & Storage lobby. We lichten dat hieronder toe.

Bronnen:

[2006-01-21-nrc-jan-paul-van-soest-lobby-gelukt-1-7-miljoen-rijker-door-nuon-eneco-essent-delta-rapport](#)

[2006-01-30-nrc-onenigheid-in-energie-lobby-jan-paul-van-soest-voorzitter-bezinningsgroep-energie-nuon-eneco-essent-delta](#)

[2007-07-00-cedelft-ecofys-tno-royalhaskoning-in-opdracht-van-nam-seq-nogepa-essent-electrabel-eneco-algemene-milieu-effecten-studie](#)

[2007-09-07-amesco-mer-generic-environmental-impact-study-on-co2-storage](#)

[2008-12-12-amesco-toetskader-co2-opslag-barendrecht](#)

[2010-01-15-rbcn-rwe-essent-en-eneco-opzet-van-een-biomassa-commodity-exchange](#)

[2010-03-29-eneco-holding-nv-stedin-heeft-biomassalobby-ecofys-later-navigant-gekocht-jaarverslag-2009](#)

[2013-06-00-somo-supply-chain-transparency-and-the-origin-of-solid-biomass-for-electricity-generation-in-the-netherlands](#)

[2020-00-00-bezinningsgroepenergie-geschiedenis-organisatie-bestuur](#)

[2020-03-16-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-1-de-energiemaatschappijen](#)

[2024-10-10-marcel-van-dun-woordvoerder-staatsbosbeheer-en-eneco-biomassa-en-ccs-lobby-linkedin-profiel](#)

Triodos Bank

Op 27 oktober 2011 publiceert EPSU een artikel waarin ze een aantal gelekte EU-documenten beschikbaar stelden die o.a. de Nederlandse energielobby graag nog even buiten het zicht gehouden hadden. In het artikel is o.a. het volgende te lezen.

(27 October 2011) Several newspapers reported on the leaked documents that set out the European Commission's ideas about the possible paths to reach emission reductions of close to 100% for the European power sector in 2050. EPSU reported on these reports but the documents were not to be found on the internet. To prevent that only corporations and other energy lobby groups have them, we got copies and make them available in the public interest. This will allow informed debate to take place.

Bron: 2011-10-27-epsu-leaked-eu-energy-road-map-2050-shameless-affair

De gelekte EU-documenten bevatten de plannen die opgesteld zijn door de Nederlandse energielobby van de Nederlandse energiemaatschappijen zoals Eneco, RWE (Essent), DONG en SSE (energielobby organisaties zoals [CIEP](#) en biomasselobby organisatie [Ecofys BV](#) die vlak daarvoor door Eneco overgekocht is en waar de door RWE Essent betaalde wetenschapper Kornelis Blok van het Copernicus Instituut (UU) de oprichter en directeur van was). In de gelekte EU-documenten is o.a. het volgende te lezen:

Documentaire Miljardenclaim & biomasselobby RWE Essent

There is a need to shift energy consumption towards low carbon and locally produced electricity (including heat pumps and storage heaters) and renewable energy (e.g. solar heating, biogas, biomass), including through district heating systems. Decarbonisation will require a large quantity of bio energy especially in transport where there are few alternatives to oil for long distance haulage of goods, aviation and navigation.

For all fossil fuels, Carbon Capture and Storage [CCS] will have to be applied from around 2030 onwards in the power sector in order to reach the decarbonisation targets. CCS is also an option for decarbonisation of several heavy industries and combined with biomass could deliver "carbon negative" values. The future of CCS crucially depends on public acceptance and adequate carbon prices.

The model-based analysis has shown that decarbonisation of the energy sector is feasible; can be achieved through various combinations of energy efficiency, renewables, nuclear and CCS contributions; and that the costs are bearable.

Bronnen:

[2010-03-29-eneco-holding-nv-stedin-heeft-biomassalobby-ecofys-later-navigant-gekocht-jaarverslag-2009](#)

[2011-04-12-naider-energy-roadmap-2050-of-the-european-union-and-other-zero-carbon-proposals](#)

[2011-10-27-eu-energy-roadmap-2050-communication-consolidated-final-for-isc](#)

[2011-10-27-eu-energy-roadmap-2050-executive-summary](#)

[2020-03-16-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-3-de-wetenschappers-van-het-copernicus-instituut](#)

[2024-09-29-ciep-centre-for-international-energy-policy-partner-institutions](#)

Op 1 november 2011 publiceert H2Euro een artikel over de coalitie van Nederlandse energiemaatschappijen Eneco, DONG energy en SSE die op 22 november de conference “Energy Roadmap 2050” coördineren. Op 22 februari 2012 presenteert de woordvoerder van Eneco, Marcel van Dun (tegenwoordig de woordvoerder van Staatsbosbeheer) het Biomassa- en Carbon Capture & Storage plan onderdeel van de “Energy Roadmap 2050” voor de Europese Unie.

The European Commission is expected to put forward an Energy Roadmap 2050 in December this year. The Roadmap will outline various pathways to reach the objectives of the energy sector, especially the established EU priorities – sustainability, energy security and competitiveness.

In this effort, a Coalition of European utilities (SSE, Eneco and Dong Energy) is coordinating a conference to be held in Brussels on the 22nd of November from 17h00 – 19h30. The theme of this conference ‘Energy Roadmap 2050: Choosing the sustainable pathway for decarbonising the power sector’ is about what’s needed to create the right policy, regulatory and financial environment to get this done.

The roadmap attempts to bolster European claims of being the world leader in climate change action. **Marcel Van Dun, a spokesman for the Dutch power company Eneco**, told EurActiv that the roadmap would: "put Europe back in the driving seat in the worldwide transition to a future-proof, independent energy supply for our companies and citizens."

Bronnen:

[2011-11-01-h2euro-energy-roadmap-2050-choosing-the-sustainable-pathway-for-power-sector](#)

[2012-02-22-enirotech-2050-low-carbon-road-map-up-for-discussion](#)

Hieronder leggen we aan de hand van twee voorbeelden uit hoe Eneco en Staatsbosbeheer betrokken zijn bij de Groengas/Biogaslobby. Op 9 april 2015 presenteert de door RWE (Essent), Uniper (E.ON) en biomassalobby TKI-Biobased Economy (BBE) betaalde wetenschapper van het Copernicus Instituut (UU) zijn visie voor Eurogas (Groengas/Biogas) en Carbon Capture & Storage. Wim Turkenburg komt uitgebreid voor in onze meerdere biomassalobby-onderzoeksrapporten.

Within about 20 years we can't allow any new investments in unabated use of any fossil fuel (given 'max +2°C), having huge consequences for Shell, Exxon, BP, Gasunie, Gasterra, EBN, RWE, E.ON, Vattenfall, ENECO, KVG, etc. Therefore a Roadmap [Carbon Capture & Storage] CCS for the Netherlands is urgently needed!

Bronnen:

[2015-04-09-wim-turkenburg-energy-and-environmental-consultancy-climate-change-and-our-future-energy-system](#)

[2015-06-18-wim-turkenburg-energy-and-environmental-consultancy-should-we-pave-the-way-for-co2-recycling](#)

[2015-10-29-wim-turkenburg-climate-change-and-our-future-energy-system-carbon-budget-and-carbon-capture-and-storage-ccs](#)

Op 14 oktober 2020 stuurt Sylvo Thijsen, de huidige directeur van Staatsbosbeheer (biomassalobbyist Grontmij/Sweco) een position paper als inbreng voor de ronde tafel over biomassa van het ministerie van Economische Zaken waarin de plannen van de Biomassa BV Nederland te lezen zijn met het uiteindelijke doel van de bij de biomassalobby betrokken

organisaties. Het is de bedoeling om door middel van grootschalige biomassavergassing het gasnetwerk te vullen met 'groen' gas gemaakt door het vergassen van houtige biomassa waarvoor alle biomassastromen uit landschap en natuur moeten worden gebundeld.

Via deze tussenstap kunnen we enerzijds een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van groene energie, maar anderzijds ook biomassastromen van voldoende volume, kwaliteit en continuïteit organiseren waarmee ontwikkelingen in een andere sector worden gefaciliteerd. Voor de bio raffinaderij van Avantium/Nouryon wordt het pas interessant als het om hoeveelheden van honderdduizenden tonnen gaat. Hiervoor moeten biomassastromen uit landschap en natuur worden gebundeld.

Ook voor de energieketen kijkt Staatsbosbeheer naar innovatie. Samen met Gasunie, Gasterra en Torgas wordt gewerkt aan een consortium voor vergassing van biomassa. Hierbij wordt Syngas geproduceerd wat kan worden opgewerkt naar groengas, maar ook naar Waterstof. We participeren in dat kader ook in 2BCM, een Alliantie die de productie van 2 miljard m³ groen gas in 2030 nastreeft.

Bron:

[2020-05-04-nvde-betaalde-biomassalobby-groen-gas-informatie-document](#)

[2020-10-14-staatsbosbeheer-directeur-sylvo-thijssen-notitie-voor-rondetafel-biomassa-minez](#)

De 2BCM Alliantie (Platform Groen Gas), bestaat o.a. uit de volgende leden: [2bcm-platform-groen-gas-leden](#)

Bronnen:

[2005-09-06-milieudefensie-energienota-energie-rapport-2005-schoon-fossiel-brinkhorst-ramp-voor-milieu-en-klimaat](#)

[2006-01-21-nrc-jan-paul-van-soest-lobby-gelukt-1-7-miljoen-rijker-door-nuon-eneco-essent-delta-rapport](#)

[2006-01-30-nrc-onenigheid-in-energie-lobby-jan-paul-van-soest-voorzitter-bezinningsgroep-energie-nuon-eneco-essent-delta](#)

[2007-07-00-cedelft-ecofys-tno-royalhaskoning-in-opdracht-van-nam-seq-nogepa-essent-electrabel-eneco-algemene-milieu-effecten-studie](#)

[2007-09-07-amesco-mer-generic-environmental-impact-study-on-co2-storage](#)

[2008-12-12-amesco-toetskader-co2-opslag-barendrecht](#)

[2010-01-15-rbcn-rwe-essent-en-eneco-opzet-van-een-biomassa-commodity-exchange](#)

[2010-03-29-eneco-holding-nv-stedin-heeft-biomassalobby-ecofys-later-navigant-gekocht-jaarsverslag-2009](#)

[2010-11-10-eu-energy-2020-a-strategy-for-competitive-sustainable-and-secure-energy-bio-energy-and-ccs-lobby](#)

[2011-03-08-eu-a-roadmap-for-moving-to-a-competitive-low-carbon-economy-in-2050](#)

[2011-04-12-naider-energy-roadmap-2050-of-the-european-union-and-other-zero-carbon-proposals](#)

[2011-10-27-epsu-leaked-eu-energy-road-map-2050-shameless-affair](#)

[2011-10-27-eu-energy-roadmap-2050-communication-consolidated-final-for-isc](#)

[2011-10-27-eu-energy-roadmap-2050-executive-summary](#)

[2011-11-01-h2euro-energy-roadmap-2050-choosing-the-sustainable-pathway-for-power-sector](#)

[2011-11-24-eneco-slaat-eerste-paal-voor-grootste-biomassacentrale-van-de-benelux](#)

[2011-12-15-eu-energy-roadmap-2050-bio-energy-and-ccs-lobby](#)

[2012-02-22-enirotech-2050-low-carbon-road-map-up-for-discussion](#)

[2012-10-02-eu-innovating-for-sustainable-growth-a-bioeconomy-for-europe-2012](#)
[2013-06-00-somo-supply-chain-transparency-and-the-origin-of-solid-biomass-for-electricity-generation-in-the-netherlands](#)
[2014-04-02-pfpi-how-biomass-energy-has-become-the-new-coal](#)
[2014-06-03-bezinningsgroepenergie-denktank-energie-en-milieu-essaybundel-40-jarig-jubileum](#)
[2014-10-16-ad-biomassacentrale-lage-weide-van-nuon-naar-eneco](#)
[2015-04-09-wim-turkenburg-energy-and-environmental-consultancy-climate-change-and-our-future-energy-system](#)
[2015-06-18-wim-turkenburg-energy-and-environmental-consultancy-should-we-pave-the-way-for-co2-recycling](#)
[2015-07-29-eneco-informatiebrief-biomassacentrale-lage-weide-utrecht-atoomweg](#)
[2015-08-14-duic-eneco-wil-biomassacentrale-met-50-vrachtwagens-met-biomassa-per-dag-bevoorraden](#)
[2015-10-29-wim-turkenburg-climate-change-and-our-future-energy-system-carbon-budget-and-carbon-capture-and-storage-ccs](#)
[2016-04-14-mob-beter-een-afvaloven-in-je-achtertuin-dan-een-biomassacentrale-van-eneco](#)
[2016-09-09-mob-pleit-notitie-mbt-biomassacentrale-eneco-utrecht](#)
[2017-05-25-fluxenergie-eteck-neemt-16-warmtenetten-eneco-over](#)
[2018-11-30-probos-biomassalobby-borgman-beheer-advies-biomassa-bv-houtige-biomassa-in-de-provincie-utrecht](#)
[2019-05-02-mer-milieueffectrapportage-rotterdam-ccus-project-porthos](#)
[2019-07-04-natuur-en-milieu-initiatiefnemer-biomassa-warmtepact-met-vattenfall-eneco-ennatuurlijk-eteck-en-veolia](#)
[2019-07-18-eneco-warmtebedrijven-en-milieuorganisaties-sluiten-biomassa-warmtepact](#)
[2019-07-22-ennatuurlijk-ondertekent-biomassa-warmtepact-met-vattenfall-eneco-eteck-veolia-en-natuur-en-milieu](#)
[2019-07-22-vattenfall-ondertekend-biomassalobby-warmtepact-van-natuurenmilieu-samen-met-eneco-essent-eteck-ennatuurlijk-veolia](#)
[2019-10-09-silvan-de-boer-senior-business-developer-bij-eneco-new-energy-linkedin-profiel](#)
[2019-10-16-certiq-de-deelnemersraad-certificatensysteem-certiq-avr-eneco-entie-essent-platform-bio-energie](#)
[2019-10-18-eneco-bio-golden-raand-de-grootste-biomassacentrale-van-nederland](#)
[2020-00-00-bezinningsgroepenergie-geschiedenis-organisatie-bestuur](#)
[2020-03-16-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-1-de-energiemaatschappijen](#)
[2020-05-04-nvde-betaalde-biomassalobby-groen-gas-informatie-document](#)
[2020-10-14-staatsbosbeheer-directeur-sylvo-thijssen-notitie-voor-rondetafel-biomassa-minez](#)
[2021-02-18-staatsbosbeheer-dossiers-biomassa-feiten-en-cijfers-over-biomassa](#)
[2021-05-19-groningen-gemeenteraad-regionale-energiestrategie-res-toespraak-boomwachters](#)
[2021-07-07-greenpeace-nederland-de-biomassa-leugen-exit-convenant-duurzaamheid-biomassa](#)
[2021-10-27-biomassalobby-bv-nl-ccs-warmtenet-pleidooi-shell-vattenfall-eneco-tennet-stedin-nvde-gasunie-ennatuurlijk-veolia-enexis-etc](#)
[2021-12-14-eneco-blijft-duurzaamste-stroomleverancier-van-de-grote-energiebedrijven-dankzij-betaalde-lobby-natuur-en-milieu](#)
[2024-01-20-eneco-rbi-redd-plus-business-jan-willem-beukers-linkedin-profiel](#)
[2024-08-28-ftm-vooral-big-oil-profiteert-van-miljardensubsidies-voor-co2-opslag-rotterdam-porthos](#)
[2024-09-29-ciep-centre-for-international-energy-policy-partner-institutions](#)
[2024-10-10-marcel-van-dun-woordvoerder-staatsbosbeheer-en-eneco-biomassa-en-ccs-lobby-linkedin-profiel](#)
[2024-10-10-2bcm-platform-groen-gas-leden](#)

We hebben hieronder in het wederhoor van Staatsbosbeheer met blauw inhoudelijk gereageerd per onderwerp.

Van: Dun, Marcel van

Verzonden: Friday, August 9, 2024 11:48

Aan: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Reactie op conceptrapport Dossier biomassalobby & bomenkap

Geachte Marloes van de Pol en Jeroen Spaander,

Dank voor de mogelijkheid die jullie bieden om te reageren op het concept-rapport. Het is echter lastig weerwoord te leveren op een onderzoek waar de onderzoekers als uitgangspunt hanteren: “Wij zijn niet neutraal of onbevooroordeeld en zijn open over onze opvattingen en morele overtuigingen achter onze interpretaties van de beschikbare informatie en aangeleverde aanvullingen, commentaar, correcties en wederhoor”. Desondanks vinden we dat we ervan mogen gaan dat jullie serieus en onbevooroordeeld onze op- en aanmerkingen in behandeling nemen. We beginnen graag met een algemene reactie.

Reactie EDSP ECO

We hebben onze uiterste best gedaan om de wederhoor van iedere organisatie zo serieus en onbevooroordeeld mogelijk te beoordelen en te verwerken in het onderzoeksrapport en te beantwoorden in dit wederhoor document.

Of je biomassa nou wel of niet gebruikt in de energiemix om de CO₂-uitstoot te verminderen, in alle gevallen is het voor Staatsbosbeheer een restproduct dat vrijkomt uit natuurbeheer. Binnen onze wettelijke taken kunnen we die reststromen ter beschikking stellen aan de circulaire economie. We leveren geen enkele houtsnipper aan de grote kolencentrales. Daar worden namelijk pellets verstoekt. Staatsbosbeheer levert enkel verse houtsnippers aan kleinschalige biomassa warme(kracht) centrales

Reactie EDSP ECO

We hebben de reactie van Staatsbosbeheer toegevoegd onderaan het hoofdstuk 'Hele bomen verdwijnen in biomassacentrales':

Staatsbosbeheer reageerde op ons rapport en gaf aan biomassa inderdaad als restproduct te zien:

Of je biomassa nou wel of niet gebruikt in de energiemix om de CO₂-uitstoot te verminderen, in alle gevallen is het voor Staatsbosbeheer een restproduct dat vrijkomt uit natuurbeheer. Binnen onze wettelijke taken kunnen we die reststromen ter beschikking stellen aan de circulaire economie. We leveren geen enkele houtsnipper aan de grote kolencentrales. Daar worden namelijk pellets verstoekt. Staatsbosbeheer levert enkel verse houtsnippers aan kleinschalige biomassa warme(kracht) centrales.

Uit ons onderzoeksrapport, aan de hand van de documentatie van Staatsbosbeheer en de desbetreffende vervuilende bedrijven blijkt dat Staatsbosbeheer houtige biomassa levert of heeft geleverd aan de biomassacentrales van NUON (Vattenfall), Veolia (Ennatuurlijk), Eneco en bijvoorbeeld Essent (RWE) en daarnaast aan meerdere biomassacentrales levert die warmtenetten van warmte voorzien.

Of we door inkoop van hout of biomassa bij derden (al dan niet om aan onze leveringsverplichtingen te kunnen voldoen) als publieke organisatie de markt verstoren, is een terechte vraag die door anderen beantwoord moet worden (en beantwoord is). Wij houden ons aan de wet en de kaders die de minister hierover meegeeft.

Reactie EDSP ECO

We hebben de volgende reactie van Staatsbosbeheer toegevoegd onderaan het hoofdstuk 'Verdubbeling inkoop hout van derden':

Staatsbosbeheer reageerde op ons rapport en zei hierover:

Of we door inkoop van hout of biomassa bij derden (al dan niet om aan onze leveringsverplichtingen te kunnen voldoen) als publieke organisatie de markt verstoren, is een terechte vraag die door anderen beantwoord moet worden (en beantwoord is). Wij houden ons aan de wet en de kaders die de minister hierover meegeeft.

Of we het nut van natuurlijke grondstoffen voor de circulaire economie te veel aanjagen, is een subjectieve vraag. Als je ertegen bent en wantrouwen koestert, kan het antwoord "ja" zijn, maar wij zijn ervan overtuigd dat we binnen ons wettelijk kader handelen door de maatschappelijke beweging naar een meer circulaire economie met een lagere ecologische footprint te bevorderen door de meerwaarde daarbij van onze (rest)producten zichtbaar te maken en daar actief allianties over aan te gaan.

Reactie EDSP ECO

We hebben de reactie van Staatsbosbeheer toegevoegd onderaan het hoofdstuk 'Verdrievoudiging van de biomassaooogst':

Staatsbosbeheer reageerde op ons rapport en zei:

Of we het nut van natuurlijke grondstoffen voor de circulaire economie te veel aanjagen, is een subjectieve vraag. Als je ertegen bent en wantrouwen koestert, kan het antwoord “ja” zijn, maar wij zijn ervan overtuigd dat we binnen ons wettelijk kader handelen door de maatschappelijke beweging naar een meer circulaire economie met een lagere ecologische footprint te bevorderen door de meerwaarde daarbij van onze (rest)producten zichtbaar te maken en daar actief allianties over aan te gaan.

Verder bevat het rapport veel niet relevante zijstappen. Zo ontgaat ons de bedoeling van het noemen van de bezoldiging van de directeur van Staatsbosbeheer. Deze passages dragen niet bij aan een maatschappelijk debat over bovenstaande drie vraagstukken, waar we graag open en transparant het debat over voeren voor zover beleidsvorming onze taak is.

Reactie EDSP ECO

We hebben in het onderzoeksrapport extra toegelicht waarom we het van belang vinden voor ons onderzoek om het salaris van de directeurs van Staatsbosbeheer te benoemen. We hebben het aangepaste hoofdstuk hieronder toegevoegd.

Zie hoofdstuk Salaris(sen) huidige directeur SBB Sylvo Thijsen

De huidige Staatsbosbeheer directeur Sylvo Thijsen begon in 1984 zijn carrière bij het internationale advies- en ingenieursbureau Grontmij (nu Sweco Nederland). Na diverse managementfuncties bij verschillende bedrijven binnen de groep trad hij in 1995 toe tot de landelijke directie van de Grontmij (tegenwoordig Sweco). Van 2001-2012 was hij lid van de Raad van Bestuur, waarvan hij bijna negen jaar als voorzitter.

Vanaf 1 april 2013 is Sylvo Thijsen directeur Staatsbosbeheer geworden. Sylvo Thijsen heeft naast zijn baan als directeur Staatsbosbeheer ook nog een aantal nevenfuncties zoals o.a. het voorzitterschap van de Raad van Advies Environmental Sciences Group Wageningen University & Research, voorzitter Raad van Commissarissen KuiperCompagnons, voorzitter Raad van Toezicht Stichting Graaf Carel van Lynden (Keukenhof), voorzitter Raad van Commissarissen ATKB, Lid raad van advies Het Nationale Park De Hoge Veluwe, Lid van bestuur Stichting Fauna Beheereenheid Kroondomein Het Loo, waarbij meerdere van die organisaties biomassabelangen vertegenwoordigen/behartigen.

We hebben geen inzicht verkregen in de hoogte van de salarissen die Sylvo Thijsen voor die nevenfuncties ontvangt. Uit andere bronnen zoals de delegate list van de Europese CEO Conference 2010 vernemen we dat hij ook een bestuurslid is/was van het Platform Hout in Nederland (PHN) één van de grootste betaalde pro-biomassalobbyorganisaties van Nederland die in dit onderzoeksrapport uitgebreid aan bod komt. Volgens het Grontmij jaarverslag 2010 is/was Sylvo Thijsen tevens voorzitter Commissie Overheidsaanbestedingen VNO-NCW en lid van de Raad van Toezicht van CUR-net en Utrechts Landschap en de voorzitter van de Commissie voor Economische en Juridische Zaken van Nederlandse Vereniging van Raadgevende Ingenieurs (ONRI).

Foto Universiteit Wageningen

Sylvio Thijsen, Grontmij
 Born in Holland in 1959, Sylvio joined Grontmij in 1984. Having worked at different divisions in the Netherlands, Belgium and Germany he became chairman of Grontmij's executive board in 2003. Sylvio has also served as managing director of Grontmij Advies & Techniek, a member of the VROM council (Ministry of Housing, Planning and Environmental Management), a board member at PHN, a platform for the Dutch wood and paper industry, and he was member of the advisory board of the environmental sciences group at Wageningen University.

Bron: [2010-11-03-eu-ceo-conference-association-for-consultancy-and-engineering-delegate-list](https://www.topinkomens.nl/documenten/regelingen/2023/11/27/overzicht-bezoldigingsmaxima-2024)

Uit de jaarverslagen van Staatsbosbeheer blijkt dat ook Sylvio Thijsen als directeur Staatsbosbeheer een hoger salaris ontving dan de Balkenendenorm en ver boven de [Wet Normering Topinkomens \(WNT\) bezoldigingsmaxima](#) zat en dat er vanaf 2019 een afbouwregeling van toepassing was:

Op de bezoldiging van de heer S. Thijsen is het overgangsrecht op basis van artikel 7.3 WNT van toepassing. Daarin is opgenomen dat vanaf 01 januari 2019 een stapsgewijze afbouw zal plaatsvinden tot maximaal 100 % van het bezoldigingsmaximum op 1 januari 2022.

2017	2018	2018	2019	2020
€ 181,000	€ 187,000	€ 189,000	€ 194,000	€ 201,000

Bron: <https://www.topinkomens.nl/documenten/regelingen/2023/11/27/overzicht-bezoldigingsmaxima-2024>

Gegevens 2020	
bedragen x € 1	S. Thijsen
Functiegegevens	Directeur Staatsbosbeheer
Bezoldiging	
Bezoldiging	215.987

Bron: [2020-staatsbosbeheer-jaarverslag](#) 2019 = €212.054 2018 = €218.073 2017 = €213,764 2016 = €210,116 2015 = €204,753 2014 = €203,406

Op 9 augustus 2024 reageert Marcel van Dun, de woordvoerder van Staatsbosbeheer op ons verzoek om wederhoor op het Staatsbosbeheer Biomassalobby onderzoeksrapport. In zijn reactie gaf hij o.a. het volgende aan.

Zo ontgaat ons de bedoeling van het noemen van de bezoldiging van de directeur van Staatsbosbeheer. Deze passages dragen niet bij aan een maatschappelijk debat over bovenstaande drie vraagstukken, waar we graag open en transparant het debat over voeren voor zover beleidsvorming onze taak is.

Bron: [2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

Eén van de redenen waarom we het van belang vinden om de bezoldiging van de directeur van Staatsbosbeheer te laten zien in combinatie met de nevenfuncties die hij bekleedt bij verschillende bedrijven is, omdat die functies conflicteren met de verantwoordelijkheden die hij heeft als directeur van Staatsbosbeheer. Er is voldoende bewijs dat hij, in plaats van zijn verantwoordelijkheden voor Staatsbosbeheer na te komen, de belangen van de bedrijven behartigt waar hij een bestuursfunctie bekleedt.

Wij vinden het daarnaast niet te verkopen dat er zo'n buitensporig salaris betaald wordt voor een directeur terwijl er gesteld wordt dat het financieel slecht gaat met Staatsbosbeheer. In plaats van te bezuinigen zoals de vorige directeur

Chris Kalden in 2012 aankondigde en van de 1000 werknemers in te krimpen naar 800 (zie hoofdstuk 2012: SBB opnieuw aankondiging meer boskap voor biomassaverkoop) heeft Sylvio Thijsen het tegenovergestelde gedaan en vervolgens de natuur en het klimaat in de uitverkoop gedaan door onze bossen te kappen om deze als biomassa te kunnen verkopen.

Tijdens [een interview in 2020](#) geeft Sylvio Thijsen, de huidige directeur Staatsbosbeheer, aan dat Staatsbosbeheer ondertussen gegroeid is van 1000 naar meer dan 1300 medewerkers i.p.v. aangekondigde krimp naar 800 medewerkers om de bezuinigingen op te kunnen vangen. Hieronder geven we een voorbeeld waarom we van mening zijn dat Sylvio Thijsen de belangen van de industrie vertegenwoordigd i.p.v. die van Staatsbosbeheer en onze belangen als inwoners van Nederland. In de rest van het onderzoeksrapport geven we er nog meerdere.

Op [25 augustus 2013](#) is op de website van Energiehout BV (de biomassa BV van Staatsbosbeheer waar Zwier van Olst de directeur en Henk Wanningen de Senior Business Developer van is) te lezen [dat destijds \(1999\)](#) ten behoeve van de verkoop van biomassa aan de warmte-kracht-centrale van Nuon in Lelystad samen met Biomassa van Werven Energie, van der Wiel Infra & Milieu en Vagroen Biomassa (100% dochter van Grontmij/Sweco), de joint-venture BioEnerco B.V. (de tweede Biomassa BV van Staatsbosbeheer waar Henk Wanningen de directeur van is) opgericht is. Zie ook hoofdstuk [2008-2012: SBB visie & ambities voor Bio-Enerco & Energiehout biomassa BV](#)

Energiehout B.V. is een 100% deelneming van Staatsbosbeheer Projecten B.V. en daarmee onderdeel van Staatsbosbeheer. De onderneming is opgericht om biomassa producten die vrijkomen bij het beheer van de bossen en natuurterreinen van Staatsbosbeheer te vermarkten. Om deze doelstelling te realiseren gaat zij zoveel mogelijk langlopende overeenkomsten aan met afnemers.

Ten behoeve van de verkoop van biomassa aan de warmte-kracht-centrale van Nuon in Lelystad [is samen met Biomassa van Werven Energie, van der Wiel Infra & Milieu en Vagroen Biomassa, de joint-venture BioEnerco B.V. opgericht.](#) Deze verkoopactiviteiten worden verzorgd door directeur Zwier van Olst. Het kantoor is gevestigd in een aparte vleugel van het Staatsbosbeheer kantoor in Deventer.

In het project van [Vagroen \(Grontmij tegenwoordig Sweco\)](#) en Stichting Probos [biomassalobby] zijn de inzichten van een tiental experts uit de energie- en houtketen bijeengebracht.

Op basis van het ingezette klimaatbeleid van de Rijksoverheid, resulterend in meer bij- en meestook van houtige biomassa in energiecentrales, wordt verwacht dat het gebruik van energiepellets de komende jaren sterk stijgt.

Cross-sectorale samenwerking is noodzaak om te komen tot een biobased economy. Dit gaat zeker ook op voor de mogelijkheden voor innovatie met voorwaartse ketenontwikkeling op het raakvlak van energie- en houtketens.

Voor de levering van de chips zijn afspraken gemaakt met [Vagroen \(100 % dochter van Grontmij tegenwoordig Sweco\).](#) Vagroen werkt op zijn beurt weer samen met verschillende bosbouwbedrijven.

▲ Rudi van Hedel, projectmanager Biomassa, Energie & Installaties bij Grontmij (r) en Kees Boon, voorzitter van de AVIH, bij de nieuwe verbrandingsinstallaties bij Sportcentrum De Koploper in Lelystad.

Als inkoper van chips is Grontmij [tegenwoordig Sweco] gebaat bij partijen die begrijpen hoe het verhaal in elkaar zit. “We hebben met Vagroen, Van Werven en Zweverink uitstekende partners voor dit project. Deze bosaannemers begrijpen wat onze vraag is. Omdat wij verantwoordelijk zijn voor de installatie en de bijbehorende prestatie hebben wij belang bij betrouwbare relaties waarmee we langdurig zaken kunnen doen.

Kees Boon, voorzitter van de AVIH noemt het leveren van chips voor energie een interessante markt voor bosexploitanten en aannemers. “Het is al lang geen restproduct meer. Zeker met de SDE-subsidieregelingen (Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie), die nu ook voor warmteprojecten geldt[]

Bronnen:

[2013-08-25-energiehout-biomassabv-staatsbosbeheer-van-werven-bv-van-der-wiel-bv-vagroen-biomassa-bioenerco-bv-nuon](#)

[2013-10-11-biobasedeconomy-vagroen-grontmij-sweco-biomassa-bv-probos-biomassalobby-project-energie-en-houtketens](#)

[2015-09-22-avih-bosbouw-artikel-rudi-van-hedel-grontmij-sweco-vagroen-van-werven-staatsbosbeheer-kwaliteit-biomassa](#)

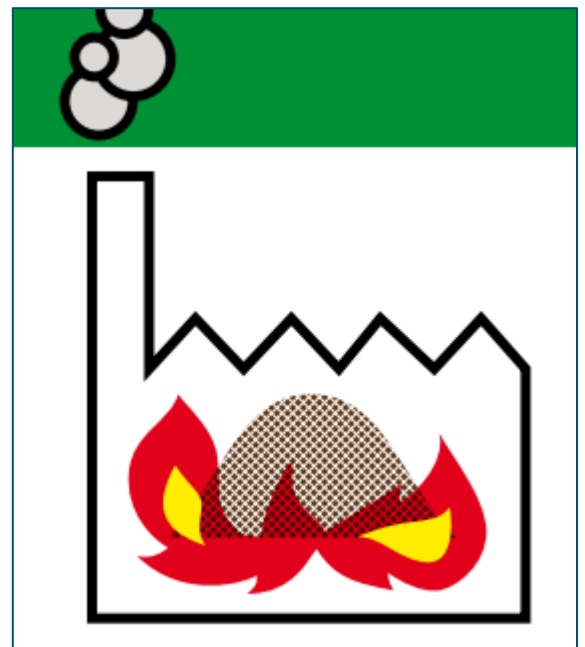
De huidige directeur van Staatsbosbeheer Sylvio Thijsen was voordat hij de directeur van Staatsbosbeheer werd de CEO van Grontmij (nu Sweco). Hij is tevens bestuurslid en/of vicevoorzitter/plv. voorzitter van de biomassalobbyorganisaties Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE voorheen Bosschap) en Platform Hout in Nederland (PHN). Op 29 april 2008 was Sylvio Thijs namens Platform Hout in Nederland (PHN) en Grontmij (tegenwoordig Sweco) op het ‘Biomassa Forum’. Zie hoofdstuk [Sylvio Thijsen directeur SBB, bestuurslid en lobbyist PHN en Grontmij \(Sweco\)](#)

Het doel van de Biomassa Forumbijeenkomst was de eerste uitwerking van de ‘Intentieverklaring biomassa uit natuur, bos, landschap en de houtketen’, die deze organisaties in februari 2008 met elkaar ondertekenden. In deze intentieverklaring spraken de drie organisaties af zich sterk te maken voor het leveren van zoveel restproducten uit bos, natuur, landschap en de houtketen, dat daar 32 PetaJoules aan duurzame energie mee geleverd kon worden.

Om de doelen uit de intentieverklaring om te zetten in concrete resultaten, is tijdens het [Biomassa Forum](#) in kaart gebracht welke organisaties een rol spelen of zouden moeten spelen, welke kansen er zijn op de korte en de langere termijn en welke belemmeringen op dat moment nog bestonden om de ambities tot een succes te kunnen maken.

Laatste spreker was Sylvio Thijsen, voorzitter van de Raad van Bestuur van de Grontmij (nu Sweco Nederland). Thijsen legde in zijn inleiding de nadruk op de ketenbenadering. Alleen in een uitstekende samenwerking tussen alle partners van de keten (biomassaproductanten, vervoerders, afnemers, etc.) kunnen de duurzame energiedoelen worden behaald. Ketenintegratie leidt tot een hoog rendement en tot meer efficiency.

Thijsen liet een aantal voorbeelden zien van energiecentrales in het buitenland. Daarbij bepalen de technologie en de logistiek welke techniek wordt gekozen. Met andere woorden: veel van de in het buitenland draaiende energiecentrales zijn niet (zoals de meeste Nederlandse centrales) afhankelijk van ‘schoon’ hout.

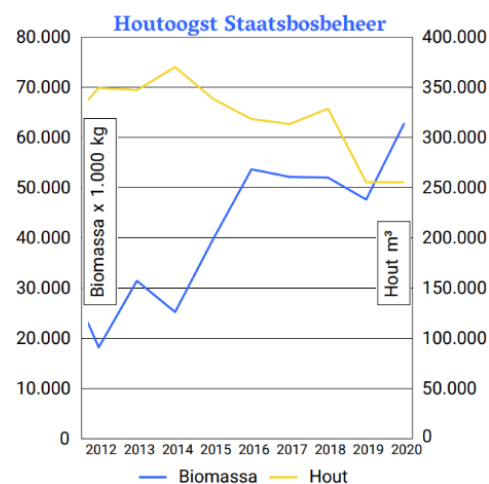
Met diverse voorbeelden toonde Thijsen dat biomassa, evenals biomassatechniek, belangrijke exportproducten kunnen zijn. Thijsen pleitte verder voor het opzetten van een goed monitoringssysteem op het gebied van biomassa. Op dit moment is er (zowel in Nederland als in andere landen) grote onwetendheid op dit gebied.

Niemand weet precies waar hoeveel biomassa groeit, wordt geoogst en wordt benut. Dat maakt het onmogelijk een goede nulmeting te doen en biedt ook onvoldoende kansen voor tussentijdse bijsturing. Wel kunnen we op basis van de huidige schattingen aannemen dat Nederland zijn biomassa op dit moment voor 95% moet importeren.

Sterker nog: een groot deel van de in Nederland aanwezige restproducten benutten we niet zelf, maar exporteren we naar andere landen. Door de aanleg van meer bos en vooral ook meer beplantingen kunnen we toewerken naar een verdrievoudiging van de huidige hoeveelheid binnenlandse biomassa. We moeten in Nederland leren energie-inclusief te denken en te ontwerpen.

Minister Annemarie Jorritsma, voorzitter van het Bosschap schetste vervolgens de manier waarop de initiatief nemende partijen de komende maanden zullen gebruiken om tot uitwerking van alle aanbevelingen te komen. De tijd is er rijp voor, aldus Jorritsma. We moeten nu onze kansen grijpen en van biomassa een Nederlands succesverhaal gaan maken.

Sylvo Thijsen werd vervolgens in 2013 zowel de directeur van Staatsbosbeheer als ook o.a. bestuurslid en/of vicevoorzitter/plv. voorzitter van de biomassalobbyorganisaties Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE voorheen Bosschap) en Platform Hout in Nederland (PHN) naast nog een aantal nevenfuncties zoals o.a. het voorzitterschap van de Raad van Advies Environmental Sciences Group Wageningen University & Research. Voorzitter Raad van Commissarissen KuiperCompagnons. Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Graaf Carel van Lynden (Keukenhof). Voorzitter Raad van Commissarissen ATKB, Lid raad van advies Het Nationale Park De Hoge Veluwe, Lid van bestuur Stichting Fauna Beheerenheid Kroondomein Het Loo, waarbij meerdere van die organisaties biomassabelangen vertegenwoordigen/behartigen.

Tijdens zijn bewind is de biomassa-oogst van Staatsbosbeheer gigantisch in omvang toegenomen. Daarnaast is ook de samenwerking met schadelijke en vervuilende bedrijven aanzienlijk toegenomen. Gezien onze bevindingen in het onderzoeksrapport zijn we van mening dat het heel bewust beleid is geweest met als doel om de biomassa-oogst op te schalen ten bate van het bedrijfsleven en ten koste van onze gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst van onze kinderen.

In het hoofdstuk Salaris(sen) huidige directeur SBB Sylvo Thijsen hebben we laten zien dat Sylvo Thijsen toen hij nog de CEO was van Grontmij (tegenwoordig Sweco) een bezoldiging (jaarsalaris in combinatie met de waardeafhankelijke variabele beloning, die gebaseerd is op de gemiddelde waardeontwikkeling van het aandeel Grontmij) van meer dan een half miljoen euro ontving. Bij vertrek bij Grontmijn (Sweco) kreeg hij meer dan een miljoen euro mee als afscheidsbonus. Daarnaast had Sylvo Thijsen nog een flink aantal participaties en certificaten van aandelen Grontmij.

In thousands of euro	Period remunerations		Pension contributions		Variable remunerations				
					Result dependent part		Accrued Value-dependent part		
	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	
S. Thijsen (CEO)	418	418	75	75	-	230	125	111	
In thousands of euro							2009		
S. Thijsen (CEO)								332	

Bron: 2010-03-10-grontmij-sweco-annual-report-2009

Op 31 december 2010 had de heer Thijsen 3.590 participaties Grontmij in bezit (2009: 3.361) en 4.273 (2009: 3.000) certificaten van aandelen Grontmij.

Bron: 2011-06-01-grontmij-sweco-verkort-jaarverslag-2010

The total 2011 remuneration of the individual members of the Executive Board (EUR thousands)

	<u>Base salary</u>	<u>Pension contribution</u>	<u>Total</u>
Sylvo Thijsen (until 9 March 2012)	428	75	503
<i>Accrued costs for payment notice period, severance and other costs</i>			
Sylvo Thijsen, notice period	143	37	180
Sylvo Thijsen, severance payment*	780	64	844

Bron: 2012-05-09-grontmij-kempenenco-investmentbanking-sweco-arcadis-fugro-dhv-ballastnedam-wsatkins-plc-wsp-poyrygroup-sylvo-thijsen-notice-severance-payment

Uit de jaarverslagen van Staatsbosbeheer blijkt dat Sylvo Thijsen als directeur Staatsbosbeheer een hoger salaris ontving dan de Balkenendenorm en ver boven de [Wet Normering Topinkomens \(WNT\) bezoldigingsmaxima](#) zat maar desondanks meer dan gehalveerd was met zijn salaris vergeleken met dat van de Grontmij. Naast zijn functie als directeur Staatsbosbeheer heeft hij ook nog een aantal nevenfuncties bij organisaties die allemaal een belang hadden in de biomassaketen waarvoor hij voor een aantal een onkostenvergoeding ontving.

In ons Staatsbosbeheer biomassalobby onderzoeksrapport wordt Grontmij (Sweco) zijdelings benoemd. Het volledige onderzoek bestaat uit de volgende zes delen die gepubliceerd worden via de website: lobby-facts.the-fab.org

Deel 1: [Energiemaatschappijen](#)

Deel 2: [Politiek en ambtenaren](#)

Deel 3: [Wetenschappers](#)

Deel 4: [Consultants en lobbyisten](#)

Deel 5: [Certificering en subsidies](#)

Deel 6: [Banken en investeerders](#)

In deel 4 van ons onderzoek ([Consultants en lobbyisten](#)) komen Grontmij, Sweco en Sylvo Thijsen uitgebreid aan bod.

Bronnen:

[2008-02-14-gov-nl-minInv-boschap-platform-hout-nederland-intentieverklaring-biomassa-uit-bos-natuur-landschap-en-de-houtketen](#)
[2008-04-00-uu-utrecht-university-twintig-jaar-nwens-natuurwetenschap-en-samenleving-verschil-maken](#)
[2008-05-19-boschap-het-platform-hout-in-nederland-en-minInv-brainstorm-sessie-biomassa-uit-het-bos](#)
[2008-12-05-biomassactueel-forum-jaargang-1-nummer-1](#)
[2010-03-10-grontmij-sweco-annual-report-2009](#)
[2010-11-03-eu-ceo-conference-association-for-consultancy-and-engineering-delegate-list](#)
[2011-02-17-gov-nl-tweede-kamer-vragen-over-salaris-chris-kalden-directeur-staatsbosbeheer-ver-boven-balkenendenorm](#)
[2011-06-01-grontmij-sweco-verkort-jaarverslag-2010](#)
[2012-03-09-gov-uk-ci-officers-sylvo-thijsen-sweco-uk-holding-grontmij-director-resigned](#)
[2012-03-09-grontmij-termination-of-appointment-of-director-or-corporate-director-sylvo-thijsen](#)
[2012-03-21-ch-grontmij-now-sweco-resignation-details-director-sylvo-thijsen](#)
[2012-05-09-grontmij-kempenco-investmentbanking-sweco-etc-sylvo-thijsen-notice-severance-payment](#)
[2013-08-25-energiehout-biomassabv-staatsbosbeheer-van-werven-bv-van-der-wiel-bv-vagroen-biomassa-bioenerco-bv-nuon](#)
[2013-10-11-biobasedeconomy-vagroen-grontmij-sweco-biomassa-bv-probos-biomassalobby-project-energie-en-houtketens](#)
[2015-06-01-nos-grontmij-overgenomen-voor-354-miljoen-door-sweco](#)
[2015-09-22-avih-bosbouw-artikel-rudi-van-hedel-grontmij-sweco-vagroen-van-werven-staatsbosbeheer-biomassalobby](#)
[2015-10-22-sweco-investor-relations-archive-the-offer-for-grontmij](#)
[2015-10-00-vanlanschotkempen-investment-banking-corporate-finance-transactions-2015-grontmij-sweco-october](#)
[2016-07-01-edu-nl-wur-probos-platform-hout-in-nederland-phn-opgeheven-ivm-lobby-biobased-economy-mission-accomplished](#)
[2016-09-07-edu-nl-wur-sylvo-thijsen-nevenfunctie-voorzitter-raad-van-advies-environmental-sciences-group-wur](#)
[2016-09-14-avih-persbericht-grontmij-sweco-biomassalobby-video-nederlandse-bossen-leveren-biomassa-voor-duurzame-energie](#)
[2016-11-02-probos-biomassalobby-platformhout-in-nederland-phn-per-1-juli-2016-opgeheven-gaat-over-in-vbne](#)
[2019-06-29-bio-enerco-over-bio-enerco-bv](#)
[2024-02-05-bioenergyinternational-biomassalobby-sweco-to-support-gasunies-energy-infrastructure-transition](#)
[2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

Daarnaast zien we in het rapport ook een aantal onderdelen die we herkennen, zoals het onvoldoende van de grond komen van de bossenstrategie en dat dit vooral komt door het tekort aan beschikbare grond. Tenslotte, als publieke organisatie zullen we ons altijd houden aan de kaders die onze opdrachtgevers ons meegeven.

Reactie EDSP ECO

Staatsbosbeheer houdt zich al jaren niet aan de wettelijke herplantverplichting en volgens zowel de Universiteit Wageningen al de Algemene Rekenkamer is Staatsbosbeheer niet transparant over het kap- en herplantbeleid als ook het informatiebeleid richting de Provincie als het Rijk waardoor er niet bijgestuurd kan worden.

- Wageningen Universiteit [Transparantieadvies kap- en herplantbeleid](#)
- Algemene Rekenkamer [Transparantieadvies informatiebeleid](#)

Voor de onderbouwing, zie hoofdstuk ‘**Bosvorming zonder compensatie**’ en ‘**2016-2017: Afschaffing Boswet & invoer Wet Natuurbescherming**’ en o.a:

Op [20 september 2017](#) publiceert de Wageningen Universiteit een artikel in het Vakblad Natuur Bos Landschap met als titel ‘Het Nederlandse bos als bron van CO₂’ waarin vermeld wordt dat de Nederlandse bossen de afgelopen jaren met 5.400 hectare zijn afgenomen en de wetenschappers stellen dat [Staatsbosbeheer transparanter zou moeten zijn](#):

Uit onderzoek van de Wageningen Universiteit blijkt dat tussen 2013 en 2017 bij 38 procent van het totale verlies van bos omvorming naar andere natuur de oorzaak is. Dit is een fors aandeel: het is de grootste reden van ontbossing in ons land.

Wij maken ons zeker zorgen om ontbossing in het algemeen, maar vooral om ontbossing waarbij de verloren oppervlakte niet elders wordt gecompenseerd. Als we op deze voet doorgaan gaat het niet de goede kant op. Als veel provincies beslissen om over te gaan tot omvormen heeft dat wél als gevolg dat er minder bos overblijft met alle gevolgen van dien voor het klimaat. Het is tegenstrijdig beleid.

Ontbossing is wat ons betreft met name onwenselijk wanneer er geen compensatie van de verloren bosoppervlakte op een andere locatie plaatsvindt. Een gedetailleerd overzicht met de locaties en oppervlaktes die worden ontbost om welke reden dan ook is niet openbaar beschikbaar. Ook de oppervlakte die niet wordt gecompenseerd, is onbekend. Terreinbeheerders zoals Staatsbosbeheer en ook Rijkswaterstaat weten dit wel en zouden dit transparant moeten maken, zodat we hier meer inzicht in krijgen.

Bron: [2017-09-20-edu-nl-wur-het-nederlandse-bos-als-bron-van-co2](https://www.edsp.nl/2017-09-20-edu-nl-wur-het-nederlandse-bos-als-bron-van-co2)

Op 25 juni 2018 publiceert Trees for All het jaarverslag 2017 waarin het volgende te lezen valt over de samenwerking met Staatsbosbeheer. 10 hectare per jaar zou Staatsbosbeheer leveren zodat Trees for All hier nieuwe bomen op kon aanplanten. Zelfs dat kan Staatsbosbeheer niet leveren.

Veel van deze bossen worden op dit moment geheel of gedeeltelijk gekapt. Voor een substantieel deel van het areaal wil SBB gedeeltelijke herplant realiseren met diverse inheemse bomen, zodat er snel weer robuuste bossen met meer natuurwaarde ontstaan. SBB heeft ons gevraagd om bij te dragen aan dit herstel. Het gaat om 24 hectare essenbossen die in de aankomende drie plantseizoenen worden hersteld (van 2018/2019 tot en met 2020/2021).

Stichting Nationaal Bossenfonds (NBF) bestaat uit een samenwerking van Staatsbosbeheer (SBB), Trees for All en Stichting Nationale Boomfeestdag (SNB = ook Staatsbosbeheer) en heeft als doelstelling om jaarlijks 10 hectare nieuw bos te realiseren in Nederland.

SBB levert de gronden en Trees For All werft de fondsen en voert het secretariaat. Inmiddels is gebleken dat het aanleveren van grond door SBB voor nieuwe natuur niet eenvoudig is en de ten doel gestelde aantal hectares niet ieder jaar worden gehaald.

Bron: [2018-06-25-trees-for-all-jaarverslag-2017](https://www.edsp.nl/2018-06-25-trees-for-all-jaarverslag-2017)

Omdat Staatsbosbeheer geen grond kan leveren voor de aanplant van nieuw bos proberen ze nu de wettelijke herplantplicht te omzeilen via de betaalde biomassalobbyorganisatie Probos, die samen met Face the Future in opdracht van Staatsbosbeheer en Shell een concept-methodedocument opgesteld hebben voor het vaststellen van de CO2-emissiereductie bij het revitaliseren van door essentaksterfte aangetaste essenbossen in het kader van de Green Deal Nationale Koolstofmarkt (thans: Stichting Nationale Koolstofmarkt, SNK). Ondanks dat wettelijk gezien de herplantplicht van toepassing is voor duizenden hectare bos wat in de biomassacentrale is verdwenen en die Staatsbosbeheer had moeten herplanten, hebben Staatsbosbeheer en Shell aan de betaalde biomassalobbyorganisatie Probos gevraagd om nader te onderzoeken en te onderbouwen of ze de vervuilende CO2-uitstoot van Shell mogen compenseren indien die meebetaald (via de aanschaf van CO2-compensatiecertificaten) aan het aanplanten van nieuw bos op de voorheen leeggeroofde bosgronden waar Staatsbosbeheer de bomen gekapt heeft en als houtige biomassa heeft verkocht aan de energiemaatschappijen. Staatsbosbeheer had al jaren geleden al die bossen die ze opgestookt hebben moeten herplanten maar heeft dat nooit gedaan ondanks de onderstaande wettelijk verplichting.

“Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griendof hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbepanten

van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand.” Dit houdt in dat er een wettelijke verplichting is voor het herplanten van bossen, ook als zij sterven (teniet gaan) als gevolg van een ziekte.

Hiermee wordt nadrukkelijk ook bedoeld het herplanten van bosopstanden die teniet zijn gegaan als gevolg van ziekten, plagen, storm, brand of andere calamiteiten. De herplant is immers een verplichting en moet worden gerealiseerd, ook zonder de aanwezigheid van klimaatfinanciering. Het leidt niet tot extra vastlegging van CO2

Bron: [2023-04-07-snk-nationale-koolstofmarkt-co2-emissiereductie-methode-probos-face-the-future-voor-staatsbosbeheer-en-shell](#)

Probos levert ook nog eens veel van de cijfers en data bedoeld om de overheid en politiek te beïnvloeden over het oppervlakte bos en de jaarlijkse CO2-vastlegging terwijl uit ons onderzoeksrapport heel duidelijk blijkt dat Probos betaald wordt door organisaties die een belang hebben bij de cijfers die Probos levert. Uit ons onderzoek blijkt ook dat ze samen met Borgman Beheer Advies BV net doen alsof ze een onafhankelijke bron gebruiken voor de data die ze aanleveren maar uit ons onderzoek blijkt dat ze al een paar jaar zelf eigenaar zijn geworden van de database. Ook de website waar de data voor bijvoorbeeld het oppervlakte klimaatbos en de jaarlijkse CO2-vastlegging wordt bijgehouden is van de organisaties met een financieel belang: [2024-10-16-probos-betaalde-biomassalobby-levert-de-bos-en-hout-cijfers](#)

Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren, Ministerie Economische zaken, Koninklijke Vereniging voor Nederlandse Houtondernemingen, FSC Nederland, Algemene Vereniging Inlands Hout, Verduurzaamd Hout Nederland, PEFC Nederland, Nederlandse Branchevereniging voor de Timmerindustrie, Emballage- en palletindustrie Vereniging en Stichting Probos

Hieronder gaan we in op enkele passages uit het concept-rapport. We hebben een beperkte selectie gemaakt, omdat het ondoenlijk is op alle onderdelen van het rapport te reageren. Pag 4: Eind vorige eeuw is Staatsbosbeheer omgevormd tot een zelfstandig instituut met de opdracht om winstgevend te zijn. Klopt niet: Staatsbosbeheer is een recht persoon met een wettelijke taak en is daarmee onderdeel van het publieke domein en heeft geen winststoegmerk. <https://wetten.overheid.nl/BWBR0008904/2020-01-01>

Reactie EDSP ECO

Zie in ons onderzoeksrapport de hoofdstukken: **1997: Wet verzelfstandiging Staatsbosbeheer en wijziging Boswet** en **2014-2015: SBB convenant een maatschappelijke onderneming**

1997: Wet verzelfstandiging Staatsbosbeheer en wijziging Boswet

Excessieve vellingen in de Eerste Wereldoorlog vormden de aanleiding dat de overheid deze eerste wettelijke regeling moest opstellen. In 1913 werd een eerste Ontwerpboswet opgesteld om o.a. overstuivingen tegen te gaan. In 1917 werd de eerste Nood Boschwet aangenomen met als oogmerk een strategische houtvoorraad op te bouwen in geval van een nieuwe oorlog en met de bedoeling om werklozen in herbebossingsprojecten te werk te stellen. In deze wet werd een kapverbod opgenomen alsmede de mogelijkheid om bossen en andere houtopstanden voor openbaar nut te onteigenen. Toen de oorlog was afgelopen, verloor de Nood Boschwet, die toch al controversieel was doordat hij ingreep in de vrije beschikkingsmacht van particuliere bouseigenaren, zijn noodzaak.

In plaats van de Nood Boschwet trad in 1922 een nieuwe wet, de Boschwet in werking. Deze bevatte bepalingen voor het behoud van het bos en van het natuurschoon. Anders dan in de Nood Boschwet strekte de zeggenschap van de rijksoverheid zich uitsluitend uit tot de bossen en houtopstanden van publiekrechtelijke lichamen en verenigingen en stichtingen van algemeen nut. De Commissie tot Herziening van de Boschwet 1922 moest de beleidswensen gestalte geven in de nieuwe Boswet. In 1952 had de commissie een ontwerp Boswet gereed. Zes jaar later werd het ontwerp van een nieuwe Boswet bij de Tweede Kamer ingediend. In 1961 is de wet aangenomen en op 1 juli 1962 van kracht geworden.

In 1969 kwam het rapport '[Bosbouw en bosbouwbeleid in Nederland](#)' uit, opgesteld door het Bosschap. Het Bosschap concludeerde hierin dat de bosbouw steeds minder rendabel was door een aantal aan te wijzen oorzaken, namelijk de discrepantie tussen de ontwikkeling van de arbeidslonen en de houtprijzen, het wegvallen van de mijnhoutmarkt, de niet optimale bossamenstelling en de te kleine bedrijfseenheden. Mede op basis van dit rapport stelde de minister van Landbouw zijn beleid voor de komende jaren vast.

Eén van de maatregelen was de inwerkingtreding van het Besluit bijdrage herbeplantingen (Stcrt. 1970, 115). De Boswet schreef herbeplanting van geveld houtopstanden voor; op basis van het besluit kregen de eigenaren subsidie tot 50%.

In [de jaren 80](#) kwam er internationaal meer aandacht voor de bosbouw, vooral omdat de behoefte aan hout groot was, het milieu belangrijker werd en ontbossing in de ontwikkelingslanden een probleem werd. Het bos kwam op de agenda van de Raad van de Ministers van de EG waar een instelling van een Permanent Bosbouwcomité werd voorbereid voor de coördinatie van het bosbouwbeleid. De minister van Landbouw concludeerde hieruit dat zijn beleid in sterke mate gericht moest worden op het vergroten of ten minste handhaven van de zelfvoorzieningsgraad met betrekking tot hout in Nederland. Of zoals hij dit in 1981 meldde in de memorie van toelichting: "Naast de ons meer vertrouwd zijnde functies van het bos op het gebied van landschap, natuur en recreatie vind ik het daarom noodzakelijk veel meer aandacht aan de productiefunctie van ons bos te besteden."

De [Boswet 1961](#) bleek niet meer te voldoen; de minister kondigde aan dat er een nieuwe Boswet in voorbereiding was. Een ander instrument dat werd gebruikt om de exploitatie van bossen door de particuliere boscijgenaren rendabel te maken was het geven van voorlichting. Zo stelde de minister in 1982 voor jaarlijks vijf bosreservaten aan te wijzen waar onderzoek gedaan zou worden naar de mogelijkheid bossen natuurlijk te laten ontwikkelen. Het ministerie was vanaf 1977 bezig met het opstellen van het Meerjarenplan Bosbouw op basis van de Structuurvisie op het bos en de bosbouw, dat een onderdeel vormde van de Nota Landelijke Gebieden. In deze Nota werd aangegeven dat het bosareaal met 30.000 tot 35.000 ha moest worden uitgebreid. Het Meerjarenplan Bosbouw dat in 1985 werd uitgegeven, zette het bosbeleid uit tot het jaar 2000.

Het 'Meerjarenplan Bosbouw' werd in 1994 bijgesteld door middel van het '[Bosbeleidsplan](#)'. In het Bosbeleidsplan wordt ook de inzet van energiehout als energiebron besproken en vermeld dat als dit een vanuit milieu- en economisch oogpunt haalbare optie zou blijken dat de toepassing van energiehout als energiebron een factor van betekenis zou worden op de inlandse houtmarkt. Naast houtige biomassa voor energieopwekking wordt ook een CO₂-certificeringssysteem voor CO₂-compensatie van de vervuilende uitstoot door energiebedrijven zoals Essent (RWE), E-ON (Uniper), Vattenfall (NUON) en GDF SUEZ/Electrabel (ENGIE) door middel van CO₂-certificaten besproken in het Bosbeleidsplan:

Het gebruik van fossiele brandstoffen, de toenemende ontbossing in de tropen en de landbouw (met name rijstbouw en veeteelt) leiden tot verhoogde concentraties van kooldioxide (CO₂), chloorfluorkoolwaterstoffen (CFK's), ozon (O₃), methaan (CH₄) en distikstofoxide (N₂O). Alle dragen bij aan het broeikaseffect. CO₂ is de belangrijkste component en voor circa 50% verantwoordelijk voor het broeikaseffect.

Doelstelling van het beleid is om de emissie van CO₂ in het jaar 2000 met 3-5% te reduceren, de emissie van CH₄ met 10%, de emissie van CO met 50% en de emissie van N₂O te stabiliseren. De maatregelen die zijn voorzien voor het realiseren van de doelstelling voor CO₂ zijn onder andere gericht op effectiever energieverbruik, energiebesparing en stimulering van gebruik van duurzame energie en op uitbreiding van de CO₂-opvang in bossen door bosinstandhouding en bosuitbreiding, zowel nationaal als internationaal.

Bosaanleg als milieumaatregel binnen het CO₂-beleid wordt door het rijk, samen met de electriciteitsproductiesector en geïnteresseerde energiedistributiebedrijven, verder uitgewerkt. Hierbij wordt gedacht aan de mogelijkheid van uitgifte van CO₂-certificaten waarmee bosaanleg mede gefinancierd kan worden. De energiebedrijven kunnen dan op vrijwillige basis CO₂-certificaten kopen, waarmee zij CO₂-vastlegging in bosaanleg verwerven. Zij worden voor de CO₂-vastlegging

---

De Boswet 1961

[931]

INLEIDING

Op 1 juli 1962 is de Boswet, Wet van 20 juli 1961, houdende nieuwe bepalingen ter bewaring van bossen en andere houtopstanden, Staatsblad 256, van kracht geworden op grond van het Koninklijk Besluit van 11 mei 1962, Stb. 193.

De voornaamste verandering ten aanzien van de bestaande wetgeving is wel, dat het systeem van kapvergunningen is vervangen door een meldingsplicht — artikel 2, eerste lid — van voorgenomen vellingen ¹⁾, tenminste één maand vóór de uitvoering van die vellingen, ingaande de dag van ontvangst van de aanvraag bij het Staatsbosbeheer en mits de aanvraag volledig is.

gecrediteerd. De betekenis, rechten en plichten hiervan worden nader uitgewerkt in een regeling betreffende CO₂-certificaten, die in 1996 in werking zal treden. Bij nadere uitwerking zal blijken hoe groot de financiële bijdrage van CO₂-certificaten aan de bosbouw zal zijn.

De inzet van hout als energiebron past in principe bij het energiebeleid gericht op diversificatie van energiebronnen en besparing op fossiele brandstoffen. De energieopwekking uit hout wordt momenteel onderzocht. Mocht dit een uit milieu- en economisch oogpunt haalbare optie blijken dan verdient deze toepassing ondersteuning en kan het een vraagfactor van betekenis worden op de inlandse houtmarkt.

Momenteel is ongeveer 335.000 ha bos aanwezig in Nederland, dit is circa 10% van het land. In de komende 25 jaar wordt gestreefd naar een uitbreiding van het bosareaal in Nederland met minimaal 75.000 ha. In de loop van de 21ste eeuw zal het bosareaal dan zijn toegenomen tot ruim 400.000 ha, In de Randstad en het overige stedelijke gebied kan ca. 15.000 ha nieuw bos komen. In het landelijke gebied is plaats voor tenminste 60.000 ha extra bos, waarvan 30.000 ha op landbouwbedrijven, 15.000 ha in bestaande en nieuwe natuurgebieden en 15.000 ha elders in het landelijke gebied.

Op 11 september 1997 wordt eerst de ‘Wet verzelfstandiging Staatsbosbeheer’ van kracht waarmee één van onze overheidsinstellingen overgeleverd wordt om aan de wensen van het bedrijfsleven te gaan voldoen waarna financiële belangen de boventoon gaan voeren ten koste van onze gezondheid en de natuur waarbij op 17 december 1997 via de ‘Kaderwet LNV-subsidies’ drie artikelen uit de Boswet verwijderd worden:

De wetswijziging van 17 december 1997 (Kaderwet LNV-subsidies) vloeit grotendeels voort uit de inwerkingtreding van titel 4.2AWb, dat geheel is gewijd aan subsidies en de wijze van subsidieverstrekking. Op grond van deze wijziging is Afdeling IV, dat zijn de artikelen 9, 10 en 11, van de Boswet vervallen.

IX. Verzelfstandiging Staatsbosbeheer (wetswijziging van 11 september 1997, Stb.1997, 514). Deze wetswijziging heeft geleid tot de externe verzelfstandiging van Staatsbosbeheer in de vorm van een publiekrechtelijke rechtspersoon.

In het kader van de bestuurlijke vernieuwing wordt de beleidsuitvoering zoveel mogelijk los gemaakt van de beleidsvorming.

Een externe verzelfstandiging betekent dat deze rechtspersoon niet langer deel uit maakt van een ministerie met als gevolg dat de minister niet meer automatisch verantwoordelijk is voor alles wat er binnen deze rechtspersoon gebeurt, maar enkel nog verantwoordelijk is voor het in de wet neergelegde aansturingsregime.

In de jaren die volgen en zoals we in de rest van dit hoofdstuk chronologisch uiteenzetten, worden wet- en regelgeving, en certificeringseisen stelselmatig uitgekleeft of aangepast onder druk van de bedrijven en betaalde biomasselobby die hier een financieel belang bij hebben. In de nieuwe Wet Natuurbescherming die uiteindelijk de Boswet verving is 85 x het woord ‘Ontheffing’ en 59 x het woord ‘Vrijstelling’ opgenomen waarmee het grootschalig kappen van bossen voor de biomassahandel nog meer ruime baan en vrij spel heeft gekregen.

Bronnen:

1961-07-20-gov-nl-boswet-1961

1971-12-31-boschap-bedrijfschap-voor-de-bosbouw-en-de-houtteelt-verslag-over-de-jaren-1970-1971

1993-12-17-gov-nl-minInv-bosbeleidsplan

1997-09-11-gov-nl-wet-verzelfstandiging-staatsbosbeheer

1997-12-17-gov-nl-kaderwet-lnv-subsidies

2000-00-00-edu-nl-wur-boswetgeving-in-nederland-in-historisch-perspectief-een-overzicht

AFDELING IV.

Bijdragen en kredieten.

Artikel 9

1. Indien ten tijde dat de verplichting tot herbeplanting, bedoeld in artikel 3, wordt vervuld, de rendabiliteit van de bosbouw of de houtteelt daartoe naar het oordeel van Onze Minister aanleiding geeft, kan uit 's Lands Kas een al dan niet rentedragend krediet voor de kosten van de herbeplanting worden toegekend.

2. Indien ten tijde, dat tot aflossing van het krediet moet worden overgegaan, de rendabiliteit van de bosbouw of de houtteelt daartoe naar het oordeel van Onze Minister aanleiding geeft, kan het krediet geheel of gedeeltelijk worden omgezet in een bijdrage.

Artikel 10

Ter bevordering van de uitbreiding van het bosareaal kan Onze Minister al dan niet rentedragende kredieten uit 's Lands kas toekennen ter tegemoetkoming in de kosten van aanleg van bossen; hij kan aan de toekenning voorschriften verbinden.

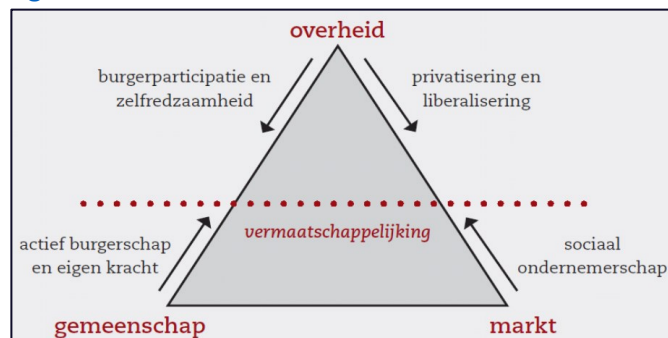
Artikel 11

Ter bewaring van bossen en andere houtopstanden, kan Onze Minister aan openbare lichamen alsmede aan verenigingen en stichtingen van algemeen nut geldelijke bijdragen uit 's Lands kas verlenen; hij kan aan de toekenning voorschriften verbinden.

- [2007-04-00-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassa-en-boswet-wijziging](#)
- [2007-06-27-gov-nl-staatsbosbeheer-regio-1-friesland-archief](#)
- [2008-05-22-gov-nl-wijziging-boswet-van-1961-07-20-en-uiteindelijk-vervangen-voor-wet-natuurbescherming](#)
- [2008-07-01-gov-nl-minlnv-convenant-nalevingsstrategie-natuurwetgeving](#)
- [2011-11-10-avih-persbericht-nieuwe-natuurwet-leidt-tot-ontbossing](#)
- [2012-02-00-probos-bosomvorming-zonder-compensatie](#)
- [2014-09-10-avih-kritiek-op-wet-natuurbescherming-ontheffing-herplantplicht-natura2000-en-decentralisatie](#)
- [2015-12-16-gov-nl-wet-natuurbescherming](#)
- [2016-07-01-edu-nl-wur-probos-platform-hout-in-nederland-phn-opgeheven-ivm-lobby-biobased-economy-mission-accomplished](#)
- [2020-03-16-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-1-de-energiemaatschappijen](#)

2014-2015: SBB convenant een maatschappelijke onderneming

Op 4 december 2014 wordt het convenant ‘[Staatsbosbeheer een maatschappelijke onderneming](#)’ ondertekend door de Staatsecretaris van Economische Zaken en de directeur van Staatsbosbeheer. Hierop volgt op [15 juli 2015 een addendum](#). Hiermee komt het ‘Sturingsarrangement Staatsbosbeheer’ van 18 mei 2009 te vervallen, wordt Staatsbosbeheer gedecentraliseerd en gekoppeld aan de provincies die grotendeels verantwoordelijk worden voor de financiering (SNL-subsidies).

In het addendum van het convenant wordt bevestigd dat Staatsbosbeheer eigen ondernemingen en stichtingen mag oprichten met als doel om zoveel mogelijk eigen inkomsten te genereren die jaarlijks moeten groeien.

Overeenkomstig het regeerakkoord Rutte II hebben partijen de positionering van Staatsbosbeheer nader gezien vanuit de wenselijkheid om een grotere private betrokkenheid mogelijk te maken. Staatsbosbeheer moet een groter bedrijfsmatig en maatschappelijk rendement realiseren en moet net als andere natuurbeheerorganisaties zoveel mogelijk eigen middelen genereren. (...) Het is wenselijk dat Staatsbosbeheer zich in lijn met die visie verder ontwikkelt als maatschappelijke onderneming.

Voor de gebiedsgerichte kant van de activiteiten van Staatsbosbeheer zijn de provincies een partner, omdat de verantwoordelijkheid voor de realisatie van gebiedsgericht beleid en de financiering daarvan in belangrijke mate is neergelegd bij de provincies. (...) Als maatschappelijke onderneming streeft Staatsbosbeheer naar het maximaliseren van maatschappelijk rendement en het vergroten van inkomsten uit de markt. Staatsbosbeheer streeft naar een jaarlijkse groei van het aandeel van deze inkomsten in de totale inkomsten.

Voorafgaande verklaring van geen bezwaar worden verleend – mede ter vervanging van bestaande verklaringen van geen bezwaar – voor het verrichten van werkzaamheden als bedoeld in artikel 3, zesde lid, van de wet en voor het oprichten of mede-oprichten van een privaatrechtelijke rechtspersoon of het deelnemen in dan wel ontbinden van een vennootschap.

Staatsbosbeheer kan een stichting oprichten met het oog op de financiële ondersteuning van projecten van Staatsbosbeheer met behulp van financiële bijdragen van particulieren en bedrijven. Staatsbosbeheer en de stichting voldoen aan de verplichtingen die ingevolge de artikelen 2, derde lid, en 5b van de Algemene wet inzake rijksbelastingen gelden voor algemeen nut beogende instellingen. [ANBI]

Bronnen:

- [2014-12-04-gov-nl-minez-convenant-staatsbosbeheer-een-maatschappelijke-onderneming](#)
- [2014-12-04-gov-nl-minez-convenant-staatsbosbeheer-een-maatschappelijke-onderneming-samenvatting](#)
- [2015-07-15-gov-nl-minez-convenant-staatsbosbeheer-een-maatschappelijke-onderneming-2014-addendum](#)

Pag 5 Het planten van productiebos met donaties van burgers. Klopt niet: het overgrote deel van de donaties betreft natuurbos; de rest is multifunctioneel bos. Bossen alleen gericht op productie heeft Staatsbosbeheer niet

Reactie EDSP ECO

Staatsbosbeheer is wel degelijk al sinds voor de eeuwwisseling verantwoordelijk voor het aanplanten van productiebossen speciaal voor de inzet van houtige biomassa voor verbranding in de energiecentrales zoals ook te lezen valt in de rapporten die door Staatsbosbeheer, Probos (biomassalobby) en de FSC-auditor SKAL/Control Union Certifications zijn opgesteld. In het onderzoeksrapport hebben we daarover in de volgende hoofdstukken een zeer uitvoerig onderbouwd voorbeeld aangedragen:

Zie in ons onderzoeksrapport het hoofdstuk 1986-2000: Het Meerjarenplan Bosbouw, Natuur- en Bosbeleidsplan

In mei 1995 start NUON een project op via Novem met de naam 'Feasibility study 'Flevo energy wood' met als keywords: 'Biomass, Energy crops, Power/heat, Wood'. Het [Flevo-energiehout-project](#), werd opgezet door Staatsbosbeheer, Shell en stichting Bos en Hout (SBH - Probos biomassalobby). Het plan was de aanleg van energiehoutplantages van circa 45 hectare en uiteindelijk werd 60 hectare energieteelt gerealiseerd.

In een [publicatie van het Innovatie Netwerk](#) vertelt Staatsbosbeheer biomassa BV directeur Zwier van Olst hoe Staatsbosbeheer in 1997 samen met Nuon, Essent (RWE) en stichting Bos & Hout (SBH/Probos biomassalobby) als eersten in Nederland aan de slag zijn gegaan met het aanleggen van energiehout-productiebos voor het verbranden van houtige biomassa in de energiecentrales van Nuon en Essent (RWE). In het [FSC-certificeringsverslag](#) is te lezen dat Staatsbosbeheer directeur Zwier van Olst destijds verantwoordelijk was voor de houtverkoop en biomassaproductie.

In de beschrijving van het '[Feasibility study 'Flevo energy wood'](#) project is het volgende te lezen:

Het doel van de studie is om te bepalen of het technisch, ecologisch en economisch haalbaar is om een volledige keten op te zetten, het benutten van biomassa uit energieplantages en bestaande bossen voor het opwekken van energie in de provincie Flevoland. NUON wil de opbrengst van de energieplantages en de bestaande bossen gebruiken voor het opwekken van energievervanging van fossiele brandstoffen.

Het idee is om warmte op te wekken voor stadsverwarming in Lelystad of Almere of om eventueel andere opties te onderzoeken in samenwerking met warmtekrachtkoppeling (WKK).

De uiteindelijke hoeveelheid te verwerken hout is in dit stadium nog niet bekend. Het streven is een bedrag van ca. 15.000 ton kacheldroog hout per jaar.

Dit voorstel betreft een onderzoek naar de haalbaarheid van een concreet project in de provincie Flevoland bestaande uit de gehele keten van planten, beheren, oogsten, verwerken tot en met het gebruik van hout als brandstof.

Zie hoofdstuk 1997-1999: SBB voortrekker op gebied van biomassa in Nederland

In een [publicatie van het Innovatie Netwerk](#) vertelt Staatsbosbeheer directeur Zwier van Olst hoe Staatsbosbeheer in 1997 samen met Nuon, Essent (RWE) en stichting Bos & Hout (SBH/Probos) als eersten in Nederland aan de slag zijn gegaan met het aanleggen van energiehout-productiebos voor het kappen en verbranden van houtige biomassa in de energiecentrales van Nuon en Essent (RWE). In het artikel is o.a. het volgende te lezen:

Staatsbosbeheer is in Nederland voortrekker op het gebied van biomassa, met name in samenwerking met Nuon en Essent. Al in 1997 werd de mogelijkheid onderzocht om hout toe te passen voor de productie van groene stroom.

Nederlandse nutsbedrijven kochten groene stroom aanvankelijk in het buitenland in, maar vanaf medio jaren negentig zijn zowel Nuon als Essent gaan investeren in het gebruik van biomassa voor het opwekken van elektriciteit en warmte.

Nuon heeft een [kleine biowarmtekrachtcentrale](#) in Lelystad. Deze produceert 1,5 megaWatt elektriciteit en 5 megaWatt warmte. Essent bouwde een grotere centrale in Cuijk; deze levert 25 megaWatt elektriciteit.

Staatsbosbeheer beschikt over diverse biomassastromen. Volgens Zwier van Olst hecht Staatsbosbeheer aan een duidelijke profilering als groene organisatie, die graag een bijdrage levert aan de vermindering van het klimaatprobleem.

Daarom wordt voorgesteld om voor deze startfase een beroep te doen op overheidssubsidies. Men schat in dat er in Nederland in totaal 700.000 ton plantaardig materiaal beschikbaar is. Dat kan voldoende biobrandstof opleveren om een biomassa-centrale zoals die van Essent in Cuijk, de grootste in Nederland, jaarrond te voeden.

In 1998 is het [project Flevo-Energiehout](#) van start gegaan: een samenwerkingsverband tussen het CPV, [Staatsbosbeheer](#), [Shell en Nuon](#). Een tussentijdse evaluatie betaald door NUON, is door Stichting Bos en Hout [voorloper van stichting Probos] in Wageningen verricht. Inmiddels is 60 ha energieteelt gerealiseerd in de omgeving van Lelystad en daarmee is Staatsbosbeheer de eigenaar van de grootste energiebeplanting in Nederland.

Bestuur van de Stichting Platform Bio-Energie

- Voorzitter: Dhr. drs. P. Hoogendoorn
- Dhr. ing. W. van Daalen, Afvalzorg
- Dhr. ir. L. de Jong, BTC/PROAV
- Dhr. ir. H.E.M. Stassen, BTG Biomass Technology Group BV
- Dhr. ing. H. Kwast, BVOR
- Dhr. ing. F.W.M. Penninks, EPON NV
- Dhr. ir. H. Klein Teeselink, HoSt
- Dhr. ing. A. Schoonwater, NUON NV
- Dhr. ir. K. Krikke, PNEM Energy Systems BV
- Dhr. ing. S. van Loo, TNO-MEP / ICB
- Dhr. dr. ing. J. Prij, ECN
- Dhr. ing. A.H. Drenth, Agromiscanthus BV
- **Dhr. ir. N.W.J. Borsboom, Staatsbosbeheer**
- Dhr. ir. S.S. de Vries, Nedalco/OBL
- Dhr. ir. N.C.A. van den Brink, VVAV

In het overzicht van [8 oktober 1999](#) van alle bestuursleden van de stichting Platform Bio-Energie (PBE) is te lezen dat Staatsbosbeheer toen al één van de deelnemende partijen was.

In het rapport '[Energie van eigen bodem](#)' van het Ministerie van LNV blijkt dat Staatsbosbeheer in de tien jaar na het uitkomen van het artikel de leverancier van houtige biomassa voor meerdere biomassa-centrales is geworden.

De Amercentrale en de EON-centrale op de Maasvlakte zijn voorbeelden, evenals de meestook van [houtpellets uit de natuurgebieden van Staatsbosbeheer](#) in de elektriciteitscentrale in Cuijk.

In 1997 vraagt Staatsbosbeheer ook voor het eerst de FSC-certificering aan voor de regio's [Groningen-Drenthe](#) en [Flevoland-Overijssel](#) met o.a. een FSC-certificeringsverzoek voor de energiehoutplantages van Staatsbosbeheer die bedoeld zijn om de biomassa te leveren voor het samenwerkingsverband tussen het CPV, Staatsbosbeheer, Shell en Nuon. Uit het [FSC-certificeringsverslag](#) van SKAL (Peterson Control Union Certifications) blijkt dat in 1997 volgens de certificeringseisen van FSC-internationaal de desbetreffende FSC-certificering voor energiehoutplantages niet afgeven kan worden. Zie hoofdstuk: [1997-2003: Weigering FSC-certificering voor energiehoutplantage SBB](#). Vervolgens richt in [1999: Staatsbosbeheer FSC-Nederland op](#) en presenteert op [3 februari 2000](#) een eigen set aan FSC-certificeringseisen die beter passen bij de biomassaplannen van de biomassalobby BV NL. Het kost uiteindelijk meer dan vijf jaar aan onderhandelen voordat op [14 juli 2005](#) de Nederlandse FSC-standaard goedgekeurd wordt door FSC-internationaal.

De standaarden en criteria zijn niet voldoende uitgewerkt voor de certificerende organisaties. In 1999, vijf jaar na oprichting, waren de algemene Principes en Criteria nog onvoldoende uitgewerkt voor het monitoren van lokale situaties. Uitgewerkte standaarden bestonden toen alleen voor Engeland en Zweden.

Bron: [2003-06-17-somo-inventarisatie-multi-stakeholder-initiatieven-forest-stewardship-council-fsc](#)

The National Dutch FSC-Standard for certification of good forest management was developed in a multi-stakeholder process (the Dutch national working group) during the period 1997 - 2004. After a preliminary evaluation by FSC International in September 2000 the standard was submitted for formal accreditation January 2003. Based on the findings of the Accreditation Business Unit of FSC International the working group decided to revise their standard before proceeding with the formal accreditation process. The standard was resubmitted for final accreditation on December 06, 2004. On June 22, 2005, the Standards Committee for the FSC Board of Directors delivered a positive accreditation decisions for the standard.

Bronnen:

[2015-01-12-edu-nl-wur-achtergrondrapport-bij-beleidsstudie-natuurlijk-kapitaal-toestand-trends-en-perspectief](#)
[National Dutch FSC Standard FSC 07 01](#)

Bronnen:

[1993-10-00-sbh-probos-biomassalobby-stroom-uit-de-boom-biomassa-voor-energie-doeleinden-artikel](#)
[1996-06-00-lei-dlo-tno-haikbaarheidsstudie-van-een-biomassa-gestookte-warmte-kracht-installatie-in-de-gemeente-groningen](#)
[1996-07-00-probos-stichting-bos-en-hout-sbh-power-from-wood-europe](#)
[1997-03-00-razob-availability-of-clean-residue-biomass-supply-to-pnem-essent-cuijk-green-electricity-project](#)
[1998-00-00-pbe-platform-bio-energie-overkoepelende-lobbyorganisatie-productie-van-energie-uit-biomassa-bestuursleden](#)
[1998-01-00-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-regio-groningen-drenthe](#)
[1998-01-00-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-regio-flevoland-overijssel](#)
[1999-02-01-probos-novem-energy-crop-project-preparation-for-the-establishment-stichting-bos-en-hout-sbh](#)
[1999-09-21-biomasster-instituten-markt-introductie-biomassa-lobby-organisaties](#)
[2000-02-03-fsc-nl-standaard-voor-de-certificering-van-goed-bosbeheer](#)
[2000-09-00-avih-persberichten-biomassa-en-fsc-certificering](#)
[2001-00-00-probos-biomassalobby-nederlands-houtgebruik-in-beeld](#)
[2001-06-00-gov-nl-minvrom-nota-een-wereld-en-een-wil-nationaal-milieubeleidsplan-4](#)
[2003-06-17-somo-inventarisatie-multi-stakeholder-initiatieven-forest-stewardship-council-fsc](#)
[2003-07-29-skal-fsc-eko-certification-report-staatsbosbeheer-region-flevoland-overijssel-zwolle-skal-fm-coc-008520](#)
[2003-12-00-centrum-voor-biomassa-innovatie-samenvatting-van-de-resultaten-van-zes-jaar-onderzoek-naar-energie-teelt](#)
[2005-07-14-fscnl-fsc-standaard-voor-nederland-bos-goedgekeurd](#)
[2006-04-04-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-flevo-energiehout-biomassa-project-short-rotation-salix-plantations](#)
[2006-09-06-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-flevo-energiehout-willow-plantation-potential](#)
[2007-11-12-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassalobby-flevo-energiehout-willow-plantation-monitoring-and-evaluation](#)
[2008-09-18-innovatie-netwerk-staatsbosbeheer-biomassa-projecten-staatsbosbeheer-artikel-directeur-zwier-van-olst](#)
[2008-06-07-gov-nl-minInv-rlg-energie-van-eigen-bodem](#)
[2011-08-16-probos-flevo-energy-wood-biomassa-project-staatsbosbeheer-en-shell-1999-presentatie-leen-kuiper-en-martijn-boosten](#)
[2013-07-02-probos-kosten-en-baten-wilgenenergieplantages](#)
[2013-08-25-energiehout-biomassabv-staatsbosbeheer-website](#)
[2013-08-25-energiehout-biomassabv-staatsbosbeheer-doelgroep](#)
[2013-08-25-energiehout-biomassabv-staatsbosbeheer-van-werven-bv-van-der-wiel-bv-vagroen-biomassa-bioenerco-bv-nuon](#)
[2013-08-25-energiehout-biomassabv-staatsbosbeheer-contactpersonen-zwier-van-olst-hendrik-jan-ter-weeme-en-jochem-beijer](#)
[2013-11-22-edu-nl-wur-kcagro-boschap-biomassa-uit-natuur-en-landschap](#)
[2015-01-12-edu-nl-wur-achtergrondrapport-bij-beleidsstudie-natuurlijk-kapitaal-toestand-trends-en-perspectief](#)

1997-2003: Weigering FSC-certificering voor energiehoutplantage SBB

In 1999-2000 heeft Stichting Bos en Hout (SBH is de voorloper van de biomassalobbyorganisatie Probos) samen met andere partijen zoals Staatsbosbeheer, Shell en Nuon, het Flevo-energiehout-project opgezet waarbij circa 45 hectare aan energiehoutplantages is aangelegd. Op 16 oktober 2001 is Rop Monster van SKAL (Peterson Control Union Certifications) FSC & EKO bosbeheercertificering op inspectiebezoek bij de energiehoutplantage van Staatsbosbeheer waar [Leen Kuiper](#) verantwoordelijk is voor de monitoring (Leen Kuiper is de

senior adviseur biomassaproductie van biomassalobbyorganisatie Probos en wordt daarna senior bio-energie consultant voor de biomassalobbyorganisatie Ecofys BV (Navigant)).

In het [FSC-certificeringsverslag van 29 juli 2003](#) opgesteld door Rop Monster, één van de eerste controleurs van SKAL (PCUC), is te lezen dat Staatsbosbeheer directeur Zwier van Olst in 1997 verantwoordelijk is voor de houtverkoop van de desbetreffende Staatsbosbeheerregio (Regio Flevoland) en dat op het moment van de inspectie (1997) het hoofdbureau van de internationale FSC-certificeringsorganisatie het niet toe stond dat de energiehout-productiebossen van Staatsbosbeheer een FSC-label kregen. In het FSC-certificeringsrapport wordt aangegeven dat het Flevo-Energiehout Productiebos van Staatsbosbeheer op nog vijf punten in conflict is met de originele internationale FSC-certificeringseisen. Het kostte meer dan vijf jaar aan onderhandelingen voordat in [mei 2005 het internationale FSC-hoofdbureau akkoord gaat met de voorgestelde Nederlandse FSC-certificeringsstandaard](#).

De standaarden en criteria zijn niet voldoende uitgewerkt voor de certificerende organisaties. In 1999, vijf jaar na oprichting, waren de algemene Principes en Criteria nog onvoldoende uitgewerkt voor het monitoren van lokale situaties. Uitgewerkte standaarden bestonden toen alleen voor Engeland en Zweden.

Bron: [2003-06-17-somo-inventarisatie-multi-stakeholder-initiatieven-forest-stewardship-council-fsc](#)

The National Dutch FSC-Standard for certification of good forest management was developed in a multi-stakeholder process (the Dutch national working group) during the period 1997 - 2004. After a preliminary evaluation by FSC International in September 2000 the standard was submitted for formal accreditation January 2003. Based on the findings of the Accreditation Business Unit of FSC International the working group decided to revise their standard before proceeding with the formal accreditation process. The standard was resubmitted for final accreditation on December 06, 2004. On June 22, 2005, the Standards Committee for the FSC Board of Directors delivered a positive accreditation decisions for the standard.

Bronnen:

[2015-01-12-edu-nl-wur-achtergrondrapport-bij-beleidsstudie-natuurlijk-kapitaal-toestand-trends-en-perspectief](#)
[National Dutch FSC Standard FSC 07 01](#)

Uit het FSC-certificeringsverslag volgt nu een fragment over de initiële weigering van FSC-internationaal t.b.v. het toekennen van het FSC-label voor de Energiehoutplantage van Staatsbosbeheer in regio Flevoland:

Name Staatsbosbeheer timber sales contact person: [SBB Directeur Zwier van Olst](#)

The inspector was invited by Reier Knol (forest manager, department Terrain Management) for a meeting of the steering committee on the Flevo-energy wood project. The initiators of this project are Staatsbosbeheer Flevoland – Overijssel in co-operation with the foundation forest and timber (stichting bos & hout). [Leen Kuiper](#) of Stichting Bos & Hout is the coordinator of the project.

The steering committee would like to integrate the energy wood plantation within the FSC programme of Staatsbosbeheer Flevoland - Overijssel. Energy wood will be used for special adjusted power plants that expel less CO₂ than conventional power plants.

However at the moment of the meeting on *16 October 2001* the Dutch FSC Standards were not approved by the head office of FSC in Mexico and therefore could not be used. If the Dutch FSC Standards will be accepted by FSC Mexico there are still five obstacles within the energy wood plantation management that have to be solved to accept the plantation within the FSC programme. All in all, at this moment energy wood plantation cannot be involved within the FSC certification programme.

Bron: [2003-07-29-skal-fsc-eko-certification-report-staatsbosbeheer-region-flevoland-overijssel-zwolle-skal-fm-coc-008520](#)

Uit het verslag blijkt dat de controle uitgevoerd werd rekening houdend met de nog niet geaccordeerde Nederlandse FSC-standaard:

The inspection is performed according to the generic Skal Standards on Forest Management and/or Chain-of-Custody (version 6.1, December 1996). Standards are available at Skal on request. The Dutch FSC interpretation (not yet approved by FSC) was taken into account.

Uit het verslag bleken onder andere de volgende tekortkomingen: Er waren geen overzichten van de beschikbare hoeveelheid bos of de omvang van de houtoogst; Het was onduidelijk wie verantwoordelijk waren voor de controle, supervisie en het aanleveren van de juiste informatie voor de FSC-certificering; Het managementplan klopte niet; Staatsbosbeheer gebruikt verschillende soorten pesticiden/landbouwgif bij het bosbeheer:

Main weaknesses • There is no general overview of the harvest quantities of timber harvests concerning Flevoland and Overijssel • There are no forest inventory data of all the sub-units available but the new management plan of 1996 ensured that all units will be inventoried within 10 years. • Because of the absence of harvest quantities and forest inventory data it is not possible to calculate the allowable yearly cut.

The licensee has a weakness in allocating responsible personnel for control and supervision. It was difficult to find the right person, who was able/responsible to provide the requested (certification) information.

Staatsbosbeheer (SBB) uses different types of pesticides. To be able to award the EKO-quality symbol, the FMU has to comply with Regulation (EEC) 2092/91 on organic production methods, which means e.g. no use of pesticides and/ or insecticides.

The current management plan is not in line with the actual reconstitution situation.[] Requested information is difficult to get. Sometimes it is very difficult to speak the right person. The inspector has the opinion that often time was needed before the licensee was able to get the requested certification information. There are no overviews concerning the allowed annual cut. Actual administration is a not operational SDHV system for the administration of timber sold.

Special testplots were carried out in 1996 and 1997 for modern felling techniques and processing in the forest (so-called "energie-hout") by state of the art processors.

A total view concerning the planned harvest quantity in the region is not available. Harvest recordings are not available because extraction and harvesting is partly executed by Bureau Dienstverlening. Information concerning planned and realised harvested quantities is not transparent. Inventory results (called SYHI) of trees are not present for all forest units. There are no overviews concerning the allowed annual cut. There is no overview concerning forest inventories. Overviews concerning yearly timber production are not available.

Size and borders of certified areas are not clear. Operations are planned but not recorded on stand level. Link between several management targets and treatments are unclear. There is no overview concerning the sustainable yield, which is important to manage forests sustainable. During the audit of March 2001 data on the actual harvest (provided by SBB Services) was still not available. In October 2001 the forest manager did not have the actual data at the forest unit.

Data on the justification Forest-Law is not accurate concerning the transformation and clearcut areas. Certified areas are not clear. There is no overview concerning the sustainable yield, which is important to manage forests sustainable. (October 2003)

Desondanks kiest SKAL (Peterson Control Union Certificatons) er toch voor om het FSC-certificaat toe te kennen aan deze Staatsbosbeheerregio. Uit de FSC-controllerapporten van de overige Staatsbosbeheerregio's blijkt een zelfde soort verhaal. Zie de sectie bronnen op de volgende pagina.

Uit de [verslaglegging van Staatsbosbeheer](#) over die periode lijkt Staatsbosbeheer druk te hebben uitgeoefend op auditor en certificeerder SKAL (Peterson Control Union Certifications) door een andere organisatie ([SGS certificeringsinstantie](#)) in te schakelen tijdens de eerste FSC-certificeringspilots waarbij de eerste twee Staatsbosbeheer regio's door SKAL/PCUC gecontroleerd werden en dit volgens Staatsbosbeheer te moeizaam verliep en te lang duurde. Uit de SKAL/PCUC FSC-auditverslagen bleek dat dit veroorzaakt werd doordat Staatsbosbeheer op een groot aantal punten niet voldeed aan de FSC-certificeringseisen. SGS richtte zich als controlerende instantie tijdens het FSC-certificeringsproces meer op procescontroles i.p.v. op de fysieke veldcontroles waar SKAL/PCUC zich als controlerende partij vooral mee bezighield, waardoor de derde Staatsbosbeheer pilotregio die via de certificeringsinstantie SGS gecontroleerd werd zonder problemen en binnen een zeer kort tijdsbestek een FSC-certificaat toegekend kreeg en onvolkomenheden van het fysieke bosbeheer buiten beschouwing bleef.

Desondanks werd toch voor SKAL (Peterson Control Union Certifications) gekozen als de huiscertificeerder van alle Staatsbosbeheerregio's. We hebben er geen keihard bewijs voor gevonden en kunnen het dan ook niet bewijzen maar we hebben de indruk dat SKAL (PCUC) afspraken heeft gemaakt met Staatsbosbeheer om te voorkomen dat ze de certificeringsopdracht kwijt zouden raken aan SGS. [Johan Maris](#), een ambtenaar en EU-subsidie-expert van het ministerie van LNV, (het ministerie dat verantwoordelijk is voor Staatsbosbeheer), werd rond het tijdstip waarop de keuze voor SKAL (PCUC) viel eerst in 1999 Hoofd Inspecties (SKAL/PCUP) en vervolgens in [2002 de directeur van SKAL \(Peterson Control Union Certifications\)](#). Daarna werd rond 2002/2003 in één klap het volledige certificeringsproces voor alle Staatsbosbeheerregio's afgerond, waarbij Johan Maris aantoonbaar de laatste bewerkingen heeft uitgevoerd aan alle certificeringsdocumenten van Staatsbosbeheer. Onder leiding van Johan Maris werd certificeerder en auditor SKAL/(Peterson) Control Union Certification vervolgens de medeoprichter van de 'Green Gold Label' (GGL), biomassacertificeringslabel van RWE Essent, en werd Johan Maris adviseur van de 'International Wood Pellet Buyers (IWPB)' biomassahandel- en lobbyorganisatie. In het hoofdstuk 'Bos & Biomassa certificeringsinstanties' [[in het onderzoeksrapport](#)] leveren we hier zeer uitgebreid de onderbouwing voor.

Uit de verslagen blijkt dat het meer dan vijf jaar aan onderhandelingen kostte voordat in [mei 2005 het internationale FSC-hoofdbureau akkoord ging](#) met de [Nederlandse FSC-certificeringsstandaard](#). In het hoofdstuk 'Bos & Biomassacertificering' verwijzen we naar o.a. een rapport (2021) van Greenpeace International dat Nederland als voorbeeld aanhaalt m.b.t. de belangenconflicten en de Nederlandse Biomassalobby aanwijst als verantwoordelijke voor het uithollen van de FSC-eisen.

De standaarden en criteria zijn niet voldoende uitgewerkt voor de certificerende organisaties. In 1999, vijf jaar na oprichting, waren de algemene Principes en Criteria nog onvoldoende uitgewerkt voor het monitoren van lokale situaties. Uitgewerkte standaarden bestonden toen alleen voor Engeland en Zweden.

Bron: [2003-06-17-somo-inventarisatie-multi-stakeholder-initiatieven-forest-stewardship-council-fsc](#)

The National Dutch FSC-Standard for certification of good forest management was developed in a multi-stakeholder process (the Dutch national working group) during the period 1997 - 2004. After a preliminary evaluation by FSC International in September 2000 the standard was submitted for formal accreditation January 2003. Based on the findings of the Accreditation Business Unit of FSC International the working group decided to revise their standard before proceeding with the formal accreditation process. The standard was resubmitted for final accreditation on December 06, 2004. On June 22, 2005, the Standards Committee for the FSC Board of Directors delivered a positive accreditation decisions for the standard.

Bronnen:

[2015-01-12-edu-nl-wur-achtergrondrapport-bij-beleidsstudie-natuurlijk-kapitaal-toestand-trends-en-perspectief](#)
[National Dutch FSC Standard FSC 07 01](#)

Bronnen:

[1998-01-00-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-regio-groningen-drenthe](#)

[1998-01-00-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-regio-flevoland-overijssel](#)
[2000-02-03-fsc-nl-standaard-voor-de-certificering-van-goed-bosbeheer](#)
[2000-10-00-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-zuid-holland-utrecht-nieuwegein](#)
[2001-00-00-probos-biomassalobby-nederlands-houtgebruik-in-beeld](#)
[2001-01-16-avih-certificering-skh-komo-fsc-pefc-keurhout-iso-vca-boschap](#)
[2001-05-29-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-limburg-oost-brabant](#)
[2001-05-29-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-west-brabant-delta](#)
[2001-07-18-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-friesland](#)
[2002-06-17-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-west-noord-holland](#)
[2003-00-00-skal-johan-maris-last-edit-staatsbosbeheer-fsc-certification-documents.zip](#)
[2003-00-00-staatsbosbeheer-vijf-jaar-certificering-van-experiment-tot-routine](#)
[2003-01-06-fsc-forests-certified-by-accredited-certification-bodies](#)
[2003-06-17-somo-inventarisatie-multi-stakeholder-initiatieven-forest-stewardship-council-fsc](#)
[2003-06-17-somo-inventarisatie-multi-stakeholder-initiatieven-forest-stewardship-council-fsc](#)
[2003-07-29-skal-fsc-eko-certification-report-staatsbosbeheer-region-flevoland-overijssel-zwolle-skal-fm-coc-008520](#)
[2003-10-19-skalint-publications-forest-management-and-chain-of-custody-coc-certification-downloadpage](#)
[2005-08-15-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-sustainable-forest-management-certification-quick-scan-leen-kuiper](#)
[2008-09-18-innovatie-netwerk-staatsbosbeheer-biomassa-projecten-staatsbosbeheer-artikel-directeur-zwier-van-olst](#)
[2008-10-04-biomassa-upstream-stuurgroep-quick-scans-on-upstream-biomass-yearbook-2006-2007](#)
[2010-06-24-houtwereld-probos-biomassalobby-vermaatschappelijking-van-het-bos-er-kan-gerust-meer-hout-uit-het-bos-komen](#)
[2015-01-12-edu-nl-wur-achtergrondrapport-bij-beleidsstudie-natuurlijk-kapitaal-toestand-trends-en-perspectief](#)
[2021-03-10-greenpeace-certification-schemes-such-as-fsc-are-greenwashing-forest-destruction](#)
[2021-03-15-greenpeace-report-certification-not-a-solution-to-deforestation-forest-degradation-and-ecosystem-conversion](#)
[2021-07-05-somo-how-dutch-government-subsidies-for-estonian-biomass-aggravate-the-biodiversity-and-climate-crisis](#)
[2021-07-07-greenpeace-nl-natuurschade-in-estland-voor-biomassa-nederland-milieuorganisaties-stappen-uit-convenant](#)
[2021-07-07-greenpeace-nederland-de-biomassa-leugen-exit-convenant-duurzaamheid-biomassa](#)
[2023-12-14-staatsbosbeheer-fsc-certificering-overzicht-vanaf-1998-waar-oa-zwier-van-olst-bij-meerdere-aanvragen-betrokken-is](#)
[2024-07-11-han-six-dijkstra-directeur-bosbureau-wageningen-programma-manager-face-skall-peterson-control-union-certificaton](#)

Ook in 2016 benadrukt Veolia, de eigenaar van de biomassacentrale in Arnhem waar Staatsbosbeheer de houtige biomassa voor levert dat de wood chips die verbrand worden afkomstig zijn uit de bosbouw en materiaal betreft dat wordt gekweekt met het doel om het in te zetten als biobrandstof.

Veolia benadrukt dat de te gebruiken brandstof bestaat uit schoon hout. Het betreft zogenaamde wood chips, die direct afkomstig zijn uit de bosbouw en het betreft materiaal dat wordt gekweekt met het doel om het in te zetten als biobrandstof. Veolia heeft een leveringscontract afgesloten met een gecertificeerde instantie die handelt onder de naam Bio Enerco BV.

Bio Enerco BV is sinds 1999 leverancier van biomassa. We werken als partner van projectontwikkelaars en exploitanten van installaties waarmee duurzame energie wordt opgewekt. Bio Enerco BV is een joint venture van [Energiehout BV](#) (Staatsbosbeheer) en [Van Werven Biomassa BV](#).

Energiehout BV levert aan Stadsverwarming Purmerend, Stadsverwarming Ede, Vattenfall in Lelystad en Eneco in Utrecht. Bio Enerco BV levert houtsnippers van Energiehout BV aan Vattenfall in Lelystad en Veolia in Arnhem die een bedrijventerrein van warmte voorziet [en tevens de backup is van het Arnhemse warmtenet van Vattenfall].

Bronnen:

[2016-07-21-veolia-ipkw-arnhem-biomassa-centrale-toelichting-ketel-14](#)
[2019-02-08-energiehout-bv-staatsbosbeheer-biomassa-voor-verbranding-tbv-energieopwek](#)
[2019-06-29-bio-enerco-over-bio-enerco-bv](#)
[2019-09-18-veolia-reactie-op-bezwaarschriften-omgevingsvergunning-bijgebouw-en-overige-benodigdheden-biomassacentrale-ipkw-arnhem-zaaknummer-195299829](#)
[2019-09-30-arnhemspiel-reactie-op-dreigbrief-veolia-aan-150-plus-arnhemmers-die-bezwaar-aantekenden-tegen-de-vergunning-voor-de-biomassacentrale-in-arnhem](#)
[2021-02-18-staatsbosbeheer-dossiers-biomassa-feiten-en-cijfers-over-biomassa](#)

Bron: [2019-02-08-energiehout-bv-staatsbosbeheer-biomassa-voor-verbranding-tbv-energieopwek](https://www.energieopwek.nl/2019-02-08-energiehout-bv-staatsbosbeheer-biomassa-voor-verbranding-tbv-energieopwek)

2020: Ronde tafel biomassa – 2 miljard m3 groen biomassagas in 2030

Op 14 oktober 2020 stuurt Sylvio Thijsen, de huidige directeur van Staatsbosbeheer (biomassalobbyist Grontmij/Sweco) een position paper als inbreng voor de ronde tafel over biomassa van het ministerie van Economische Zaken waarin de plannen van de Biomassa BV Nederland te lezen zijn met het uiteindelijke doel van de bij de biomassalobby betrokken organisaties. Het is de bedoeling om door middel van grootschalige biomassavergassing het gasnetwerk te vullen met ‘groen’ gas gemaakt door het vergassen van houtige biomassa waarvoor alle biomassastromen uit landschap en natuur moeten worden gebundeld.

Via deze tussenstap kunnen we enerzijds een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van groene energie, maar anderzijds ook biomassastromen van voldoende volume, kwaliteit en continuïteit organiseren waarmee ontwikkelingen in een andere sector worden gefaciliteerd. Voor de bio raffinaderij van Avantium/Nouryon wordt het pas interessant als het om hoeveelheden van honderduizenden tonnen gaat. Hiervoor moeten biomassastromen uit landschap en natuur worden gebundeld.

Ook voor de energieketen kijkt Staatsbosbeheer naar innovatie. Samen met Gasunie, Gasterra en Torgas wordt gewerkt aan een consortium voor vergassing van biomassa. Hierbij wordt Syngas geproduceerd wat kan worden opgewerkt naar groengas, maar ook naar Waterstof. We participeren in dat kader ook in 2BCM, een Alliantie die de productie van 2 miljard m3 groen gas in 2030 nastreeft.

Bron: [2020-10-14-staatsbosbeheer-directeur-sylvio-thijsen-notitie-voor-rondetafel-biomassa-minez](https://www.energieopwek.nl/2020-10-14-staatsbosbeheer-directeur-sylvio-thijsen-notitie-voor-rondetafel-biomassa-minez)

Biobased Economy (BBE) Biomassa Lobby

Uit een artikel van [27 september 2023](#) blijkt dat de biomassalobby de druk op de ketel aan het opvoeren is en de politiek aan het voorbereiden is voor de volgende stap van de TKI-BBE (Biobased Economy) waarbij Nederlandse (energie)houtplantages de brandstof moeten gaan leveren voor de groene motor van onze nieuwe economie. Productiebossen zijn echter zeer slecht voor de biodiversiteit en de vitaliteit en weerbaarheid van een ecosysteem.

“We zullen ook moeten gaan telen voor de industrie”, concludeert Kees de Gooijer. In Den Haag wordt daar met samengeknepen billen naar gekeken, want een groei van de landbouw past niet echt in het toekomstbeeld van het (tegenwoordig demissionaire) kabinet. “Zelfs het Ministerie van LNV denkt daar over na.” Een alternatief voor de inzet van biobased grondstoffen is er echter niet. Het is momenteel de enige manier om tegelijkertijd de industrie in stand te houden én koolstof uit de atmosfeer te halen [op papier, door de CO₂-uitstoot van biomassaverbranding niet mee te tellen]. De opslag van CO₂ onder de zeebodem (zoals in het Porthos project) is hooguit een tijdelijk alternatief.

Met nieuwe Kamerverkiezingen op komst en een veranderend politiek landschap in Den Haag, is het belangrijk om de boodschap van de groene chemie te blijven benadrukken. De biobased lobby komt inmiddels op stoom, met daarin onder meer vertegenwoordigers van GCNE, CBBB, Chemelot, Chemport Europe, TKI Agri&Food, [TKI-BBE] en de Federatie Bio-economie Nederland.

Pag 5: Belangenverstrengeling bij certificering van duurzaam bosbeheer, duurzame biomassa door de uitvoerende certificeringsinstanties en het ontbreken van controle op de certificeringseisen. Klopt niet: Er is controle op certificaatseisen door onafhankelijke organisaties.

Reactie EDSP ECO

We hebben het hoofdstuk FSC-groeps certificering in ons onderzoeksrapport toegevoegd om meerdere punten duidelijk te maken. Ten eerste wilden we laten zien dat Staatsbosbeheer bij aanvang per Provincie een eigen FSC-certificaat had, wat vervolgens werd veranderd naar een certificaat per regio (Noord, Oost, Zuid, West) wat vervolgens wederom werd veranderd naar een enkel certificaat voor heel Staatsbosbeheer. We hebben in ons onderzoeksrapport aangetoond dat de FSC-audits sinds voor de eeuwwisseling een groot aantal gebreken toont zonder dat dit consequenties heeft voor de FSC-certificering en dat de auditrapporten van een gebrekkige kwaliteit zijn en dat deze opgesteld zijn door controleurs die een belang hebben in de biomassa keten. Ten tweede wilden we laten zien dat zowel de interne als externe audits voor een groeps certificaat zoals verstrekt aan de Unie van Bosgroepen waar bijna 80 organisaties onder één enkel FSC-groeps certificaat vallen (maximaal 150 organisaties per certificaat) zeer sporadisch voorkomen en dat ook voor de FSC-groeps certificaten meerdere controleurs een groot financieel belang hebben in de biomassa handel. We hebben hieronder de hoofdstukken met die uitleg nog een keer toegevoegd.

Zie hoofdstuk SKAL / Control Union FSC-certificering voor Staatsbosbeheer

Als je in de Wayback Machine/ het Web archief naar de website van SKAL International gaat en de datum van 19 oktober 2003 aanklikt en naar de [publicatiepagina voor de FSC-certificaten doorklikt](#) dan zie je een overzicht van o.a. de FSC-rapportages voor de Staatsbosbeheer regio's per Provincie. Bij elk bestand staat de naam van de persoon die het bestand als laatste heeft bewerkt. De naam Johan Maris zien we alleen bij de .doc bestanden voor Staatsbosbeheer. De rapportages die niet voor Staatsbosbeheer gemaakt zijn, zijn bewerkt door overige medewerkers van SKAL. In een aantal van die door Johan Maris opgevoerde bestanden wordt o.a. verwezen naar [Staatsbosbeheer directeur Zwier van Olst](#).

Bijbehorende datums	
Laatst gewijzigd	29-Jul-03 14:38
Gemaakt	29-Jul-03 14:32
Laatst afgedrukt	18-Mar-03 14:18
Laatst gewijzigd door	 jmaris

Bron: [2003-skal-johan-maris-last-edit-staatsbosbeheer-fsc-certification-documents.zip](#)

Skal International publications - x +

web.archive.org/web/20031019064119/http://www.skalint.com/homepage/publications/downloadpage/downloadpage.asp?DownloadPage_ID=18

Forestry - Public certification summary reports	Description and file	Version	Last update
Skal-fm/coc-008506	Koninklijke Houtvesterij Het Loo, The Netherlands. [008506-2002-1-MV PS.pdf, 586 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008512	Gemeente Apeldoorn (municipality of Apeldoorn), The Netherlands. [008512-2002-1-JK (PS).pdf, 345 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008513	Gemeente Lelystad (municipality of Lelystad), The Netherlands. [008513-2002-1 PS.pdf, 766 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008520	Staatsbosbeheer (regio Flevoland - Overijssel), The Netherlands. [008520-2002-1 PS 2002.pdf, 1,044 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008521	Freie und Hansestadt Hamburg, Umweltbehörde (Ökologische Forst- und Landwirtschaft), Germany. [008521-2002-1 PS.pdf, 344 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008524	Staatsbosbeheer (regio Groningen - Drenthe), The Netherlands. [008524-2002-1 PS.doc, 618 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-008560	Gemeinde- und Städtebund Rheinland-Pfalz, Germany. [Skal-fmu-8560.doc, 883 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-011833	Unie van Bosgroepen, The Netherlands. [Skal-FMCoC-011833.doc, 692 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-013958	Nyírségi Erdészeti Részvénytársaság (Nyirendő Rt.), Hungary. [Skal-fmu-13958.doc, 3,102 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-013958 (Hungarian translation)	Nyirendő Rt Hungarian translation [Skal-FMCoC-013958HUN.doc, 1,151 kb]	1.0	25/07/2003
Skal-fm/coc-016655	Staatsbosbeheer region Limburg-Oost Brabant, The Netherlands. [Skal-fmu-16655.doc, 724 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-016656	Staatsbosbeheer region West Brabant-Deltagebied, The Netherlands. [Skal-fmu-16656.doc, 715 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-016657	Staatsbosbeheer region Fryslân, The Netherlands. [Skal-fmu-16657.doc, 702 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-016659	Staatsbosbeheer Region Zuid-Holland-Utrecht, The Netherlands. [Skal-fmu-16659.doc, 834 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-016660	Staatsbosbeheer regio Noord-Holland, The Netherlands. [Skal-FMCoC-016660.doc, 347 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-FM/CoC-018684	Smith Gore, Scotland [018684-2002-1-CR.pdf, 1,378 kb]	1.0	18/09/2003
Skal-fm/coc-019553	Mecseki Erdészeti Részvénytársaság (Mecseki Forestry Inc.), MEFA RT., Hungary. [Skal-FMCoC-019553.pdf.pdf, 1,019 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-020541	Maracai Florestal e Industrial Ltda., Brazil. [Skal-FMCoC-020541UK word.doc, 1,022 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-020541 (Portugeese translation)	Maracai Florestal e Industrial Ltda., Brazil (Portugeese translation). [Skal-fmu-20541PORT.doc, 1,097 kb]	1.0	14/02/2003
Skal-fm/coc-021452	Somogyi Erdészeti es Faipari Rt (SEFAG Rt), Hungary. [Skal-FMCoC-021452.pdf, 665 kb]	1.0	14/02/2003
Forestry - Official FSC documents	Description and file	Version	Last update
FSC principles and criteria	Official FSC principles and criteria. Document 1.2, revised February 2000. [FSCPrinciplesAndCriteria.pdf, 57 kb]	1.2	14/02/2003

Bron: www.skalint.com/homepage/publications/downloadpage/downloadpage.asp?DownloadPage_ID=18

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoib2U3NGMyNWUeZTZAxNS00MzVhLWExNmMtOThhZidiYiQ4MWNkiiwidCI6IjEYNGU2OWRiLWVmNjUtNkY2Y05NmE5LTUvKNTZiZWxZDI5MSIsImMiOiJ9>

CERTIFICATE STATUS	LICENCE	CERTIFICATE CODE	ORGANIZATION	ROLE	COUNTRY/AREA
VALID	FSC-C011567	CU-COC-011753	Staatsbosbeheer	Certificate holder	NETHERLANDS
VALID	FSC-C003956	CU-FM/COC-016655	Staatsbosbeheer	Certificate holder	NETHERLANDS
TERMINATED	FSC-C005179	CU-FM/COC-016660	Staatsbosbeheer regio Noord-Holland	Certificate holder	NETHERLANDS
TERMINATED	FSC-C022601	CU-FM/COC-016657	Staatsbosbeheer Region Fryslân	Certificate holder	NETHERLANDS
TERMINATED	FSC-C002018	SGS-FM/COC-0226	Staatsbosbeheer Region Gelderland	Certificate holder	NETHERLANDS
TERMINATED	FSC-C003281	CU-FM/COC-008524	Staatsbosbeheer, Regio Noord	Certificate holder	NETHERLANDS
TERMINATED	FSC-C009970	CU-FM/COC-801833	Staatsbosbeheer, Regio Oost	Certificate holder	NETHERLANDS
TERMINATED	FSC-C005083	CU-FM/COC-016659	Staatsbosbeheer, Regio West	Certificate holder	NETHERLANDS

Licence	Certificate Code	Cert Status	CW	Date From	Valid To	Organization Name	Role	Site status	State/Province	Country/Area
FSC-C003956	CU-FM/COC-016655	Valid	No	2021-10-14	2026-10-13	Staatsbosbeheer	Certificate holder	Valid	Utrecht	Netherlands
FSC-C011567	CU-COC-011753	Valid	No	2019-12-10	2024-12-09	Staatsbosbeheer	Certificate holder	Valid		Netherlands
FSC-C003281	CU-FM/COC-008524	Terminated	No	2014-04-25		Staatsbosbeheer, Regio Noord	Certificate holder	Terminated		Netherlands
FSC-C005083	CU-FM/COC-016659	Terminated	No	2014-04-25		Staatsbosbeheer, Regio West	Certificate holder	Terminated		Netherlands
FSC-C009970	CU-FM/COC-801833	Terminated	No	2014-04-25		Staatsbosbeheer, Regio Oost	Certificate holder	Terminated		Netherlands
FSC-C005179	CU-FM/COC-016660	Terminated	No	2007-02-27	2007-11-20	Staatsbosbeheer regio Noord-Holland	Certificate holder	Terminated		Netherlands
FSC-C022601	CU-FM/COC-016657	Terminated	No	2007-02-27	2006-11-01	Staatsbosbeheer Region Fryslân	Certificate holder	Terminated		Netherlands
FSC-C002018	SGS-FM/COC-0226	Terminated	No	2004-02-11	2004-02-11	Staatsbosbeheer Region Gelderland	Certificate holder	Terminated		Netherlands

Bron: [2023-12-14-staatsbosbeheer-fsc-certificering-overzicht-vanaf-1998-waar-oa-zwier-van-olst-bij-meerdere-aanvragen-betrokken-is](https://www.skalint.com/homepage/publications/downloadpage/downloadpage.asp?DownloadPage_ID=18)

FSC-auditrapporten Staatsbosbeheer

Wij konden voor Staatsbosbeheer enkel nog hele oude FSC-auditrapporten vinden die in het begin van de eeuw opgesteld zijn en enkel nog in het internet archief te vinden waren (dus niet via zoekmachines te vinden zijn). Als we bijvoorbeeld zoeken op de FSC-certificering van Staatsbosbeheer dan komen we uit op het volgende FSC-dashboard:

Licence	Certificate Code	Cert Status	CW	Date From	Valid To	Organization Name	Role	Site status	State/Province	Country/Area
FSC-C003956	CU-FM/COC-016655	Valid	No	2021-10-14	2026-10-13	Staatsbosbeheer	Certificate holder	Valid	Utrecht	Netherlands
FSC-C011567	CU-COC-011753	Valid	No	2019-12-10	2024-12-09	Staatsbosbeheer	Certificate holder	Valid		Netherlands

Als we vervolgens online via google zoeken op de volgende FSC-licentie of certificaat codes van Staatsbosbeheer:

FSC-C003956 CU-FM/COC-016655
 FSC-C011567 CU-COC-011753

Dan komen we enkel het [2001-05-29-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-limburg-oost-brabant.doc](#) audit rapport tegen (zie de bijlage):

Staatsbosbeheer **region Limburg-Oost Brabant**
 The Netherlands
 Skal-FM/CoC-016655
 Certification report Skal-FM/CoC-016655-2001-1-JK (07 March 2002)

Op 22 augustus 2024 leverde Wyke Smit, de directeur van FSC-Nederland als onderdeel van haar wederhoor en reactie op ons onderzoeksrapport de volgende link aan waarmee we de auditrapport van Staatsbosbeheer konden downloaden: [FSC Search](#). In het hoofdstuk [SKAL / Control Union FSC-certificering voor Staatsbosbeheer](#) leggen we aan de hand van die auditrapporten uit waarom we niet onder de indruk waren over de kwaliteit van de auditrapporten en van mening zijn dat Staatsbosbeheer niet alleen onterecht een FSC-certificaat heeft behouden al die jaren maar deze ook gebruikt voor greenwashing van het vernietigen van natuur, biodiversiteit en het schade toebrengen aan het klimaat en daarmee onze toekomst. We vonden via die link ook de ‘nieuwe’ versie van het FSC-certificaat van Staatsbosbeheer:

License Code: FSC-C003956
 Certificate Code: CU-FM/COC-016655

Bronnen:
[2006-01-01-fsc-c003956-cu-fm-coc-016655-certification-record-staatsbosbeheer](#)
<https://search.fsc.org/en/certificate/a0240000005sRIPAA2>

In de screenshots hierboven is te zien dat Staatsbosbeheer eerst per Provincie een FSC-audit moest ondergaan en in de nieuwe FSC-rapporten van Staatsbosbeheer is te lezen hoe ze overschakelden naar een certificaat per regio (Noord, Oost, Zuid, West) en vervolgens zijn ze geëindigd met nog maar twee FSC-certificaten voor heel Staatsbosbeheer.

Formerly 19 FMUs were included under the current certificate. This has now been extended to include a total of 20 FMUs. The scope includes the sale of round timber and firewood, hardwood and softwood.

4. Significant changes since last evaluation 4.1 Changes in the scope of the certificate, the management and/or harvesting methods As per January 1st 2014, the structure of Staatsbosbeheer has changed.

There are a few ongoing processes that have to be mentioned: - The harvest and regeneration plans are designed and are being implemented. - The SNL subsidy will add new requirements for management and monitoring, the definite policy is expected to take effect in the course of 2014 - The Natura 2000 areas have in many cases no fixed plans; like with the SNL, implementation is done by the provincial government.

The main changes are: - The regions of SBB (North, East, South, West) do not exist anymore. - The certificate of SBB Zuid (South) shall be changed into a SBB Certificate, adding the districts and FMU's that are part of the former SBB North, East and West. - The organisation is now divided into 3 divisions. Each division has several departments (afdelingen) which carry out supported / national tasks.

Bronnen:

[2011-10-14-cuc-fsc-main-evaluation-report-george-borgman-biomasslobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2011-10-14-cuc-fsc-her-evaluatie-rapport-george-borgman-biomasslobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-rapport-nl-george-borgman-biomasslobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-report-en-george-borgman-biomasslobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2013-06-21-cuc-fsc-surveillance-report-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2013-06-21-cuc-fsc-surveillance-rapport-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2014-03-22-cuc-fsc-surveillance-and-change-of-scope-report-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)

[2014-03-22-cuc-fsc-surveillance-en-change-of-scope-rapport-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)

[2015-06-04-cuc-fsc-surveillance-rapport-staatsbosbeheer-cu-fm-coc-016655](#)

[2015-06-04-cuc-fsc-surveillance-report-staatsbosbeheer-cu-fm-coc-016655](#)

[2016-09-13-cuc-fsc-herevaluatie-rapport-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)

[2016-09-13-cuc-fsc-re-evaluation-report-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)

[2016-10-14-cuc-fsc-herevaluatie-rapport-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)

[2019-08-04-cuc-fsc-annual-evaluation-report-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)

[2020-09-08-cuc-fsc-annual-surveillance-evaluation-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)

[2021-10-14-cuc-fsc-re-evaluation-report-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)

[2021-10-14-cuc-fsc-herevaluatie-rapport-en-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)

[2022-08-05-cuc-fsc-jaarlijkse-surveillance-evaluatie-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)

[2022-08-05-cuc-fsc-annual-surveillance-evaluation-staatsbosbeheer-algemeen-cu-fm-coc-016655](#)

[2023-08-01-cuc-fsc-staatsbosbeheer-audit-samenvattend-rapport-openbaar](#)

[2023-08-01-cuc-fsc-staatsbosbeheer-audit-public-summary-report](#)

[2024-08-22-fsc-search-staatsbosbeheer-fsc-certification-details](#)

Bron: [2009-01-00-probos-borgman-biomassastroomlijn-de-logistieke-keten-van-houtige-biomassa-uit-bos-natuur-en-landschap-in-nederland](#)

George Borgman CUC FSC-auditor Staatsbosbeheer en Biomassalobby BV

Dankzij de link van Wyke Smit (directeur FSC-Nederland) naar de nieuwe FSC-rapporten van Staatsbosbeheer kwamen we er achter dat in meerdere door de Control Union Certifications (CUC/SKAL) opgestelde FSC-auditrapporten van Staatsbosbeheer George Borgman is opgevoerd als de FSC-auditor.

Bronnen:

[2011-10-14-cuc-fsc-main-evaluation-report-george-borgman-biomasslobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2011-10-14-cuc-fsc-her-evaluatie-rapport-george-borgman-biomasslobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-rapport-nl-george-borgman-biomasslobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

[2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-report-en-george-borgman-biomasslobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)

Probos (biomassalobby), Borgman Beheer Advies (biomassa) BV, Face the Future (Co2-compensatiecertificaten) BV en Probos (biomassalobby) zijn in samenwerking met de Stichting Nationale Koolstofmarkt (deelnemers zijn o.a. vervuilende bedrijven zoals Essent) en FSC-Nederland begonnen met het verstrekken van CO2-compensatiecertificaten waarmee de meest vervuilende bedrijven van Nederland hun CO2-uitstoot kunnen

greenwashen. De verificator van Stichting Nationale Koolstofmarkt is o.a. [Peterson] Control Union Certifications. Ook die komt uitgebreid voor in ons onderzoeksrapport.

**stichting
Nationale
Koolstofmarkt**

Validatierapport

Projectnaam: ARK Groene Woud
 Projectnummer: SNK-C-3
 Indiener: Face the Future namens ARK Natuurontwikkeling. In samenwerking met Borgman Beheer Advies en Stichting Probos

Bron: [2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos](#)

Project id	Aantal certificaten	Certificaten batch*		Maatregel / product	Status emissiereductie**	Verificator	jaar verificatie	Document	Bemiddelaar	Certificaathouder	Handelsstatus certificaat***
SNK-C-3	2664	SNK-C3-1	SNK-C3-2664	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Face the Future i.s.m. Borgman Beheer Advies en Probos	ARK Natuurontwikkeling	Beschikbaar
SNK-C-4	52	SNK-C4-1	SNK-C4-52	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Den Dunnen (Lage Zwaluwe)	Beschikbaar
SNK-C-4	30	SNK-C4-53	SNK-C4-82	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Daas (Diessen)	Beschikbaar
SNK-C-4	64	SNK-C4-83	SNK-C4-146	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Van Zelderen (De Rips)	Beschikbaar
SNK-C-4	32	SNK-C4-147	SNK-C4-178	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Aarts (Sprundel)	Beschikbaar
SNK-C-4	18	SNK-C4-179	SNK-C4-196	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Nijk (Almen)	Beschikbaar

Bron: [2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos](#)

Bronnen:

[2020-02-10-edu-nl-wur-probos-borgman-beheer-advies-bv-biomassalobby-face-the-future-bv-klimaatbos-co2-compensatie-concept](#)

[2020-12-07-probos-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](#)

[2024-07-05-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-validatierapport-face-the-future-bv-ark-groene-woud-borgman-beheer-advies-en-probos](#)

[2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos](#)

In het [jaarverslag \(2023\)](#) en op [de website](#) van Probos (biomassalobby) wordt uitgelegd dat Borgman Beheer Advies BV en Probos betrokken zijn bij de bosinventarisatie van zowel Staatsbosbeheer als andere boseigenaren. Borgman Beheer Advies BV is ook betrokken bij de audits/controles voor de FSC-certificering voor duurzame biomassa en bosbeheer. Borgman Beheer Advies BV levert ook de harvesters voor het oogsten van houtige biomassa en levert daar naast nog meer diensten in de biomassaketen. Ze zijn nu ook betrokken bij het uitgeven van de CO2-compensatie certificaten. Dit zijn allemaal financiële belangenverstrengelingen die ten koste gaan van de natuur, onze gezondheid en het klimaat. En dit is nog maar één van de vele voorbeelden die we hebben aangedragen ten aanzien van die belangen verstrengelingen in Biomassa- Carbon Capture & Storage (BE/CCS), Groengas en CO2-certificaten lobbyland.

Voor Staatsbosbeheer en andere boseigenaren analyseert Probos bosinventarisatiedata op individueel perceelniveau (SyHi's = systeem voor houtmeetkundige inventarisatie). Borgman Beheer Advies doet hiervoor de veldinventarisaties. In 2023 is 8.105 ha bos geïnventariseerd en geanalyseerd. Probos verkent hoe SyHi is om te buigen naar SyBi (systeem voor bosinventarisatie), waarbij alle aspecten van het bos worden meegenomen en dus niet alleen de houtvoorraad en -oogst.

De uitvoering staat onder leiding van het onderzoeksinstituut Wageningen Environmental Research in samenwerking met Stichting Probos, Borgman Beheer Advies en Bureau van Nierop.

Bronnen:

[2024-03-26-probos-biomassalobby-jaarverslag-2023](#)

[2024-03-26-probos-biomassalobby-nederlandse-bosinventarisaties-in-samenwerking-met-borgman-beheer-advies](#)

Op 3 juni 2021 publiceert Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) een [rapport](#) waarin de 'CO2-emissiereductie' van 'Klimaatlim beheer van bestaande bossen' wordt uitgelegd. Hierin wordt ook aangegeven dat het verbranden van de houtige biomassa niet meegerekend hoeft te worden in de emissies. Het rapport is o.a. geschreven door biomassalobbyorganisaties Probos en Bureau Silve. Hier zie je de biomassalobby in actie. Bureau Silve is namelijk een jaar eerder (op 1 juli 2020) [overgenomen door Probos en biomassaketenbedrijf Borgman Beheer Advies](#) terwijl die twee biomassalobbyorganisaties het doen voorkomen alsof het rapport ondersteund wordt door een derde en onafhankelijke organisatie.

Jop de Klein en Henny Schoonderwoerd (Silve) 'dragen het stokje over' aan David Borgman (BBA), Mark van Benthem en Jan Oldenburger (Probos) [betaalde biomassalobby]. Voor Henny Schoonderwoerd en Jop de Klein is het na 30 jaar tijd om het stokje over te dragen aan de jongere generatie. Hun adviesbureau Silve houdt zich bezig met veel aspecten van

bosbeheer, maar is vooral bekend vanwege haar unieke expertise gericht op het ontwikkelen en uitvoeren van bosinventarisaties. In Stichting Probos en Borgman Beheer Advies (BBA) hebben zij hun opvolgers gevonden. Per 1 juli 2020 geven zij met veel vertrouwen het stokje aan hen over. Probos zet vooral de activiteiten rond databeheer en analyse voort. De uitvoering en verwerking van inventarisaties gaat over naar Borgman Beheer Advies BV.

Bronnen:

[2020-06-06-probos-en-borgman-beheer-advies-biomassalobby-zetten-per-1-juli-2020-activiteiten-bureau-silve-voort](#)

[2021-06-03-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-biomassalobby-klimaatslim-beheer-van-bestaande-bossen](#)

David Borgman is waarschijnlijk de zoon van George Borgman die (ook) eigenaar en directeur is van Borgman Beheer en Advies Forestry Consultants - Wood- and Biomasschains, en directeur van Tree Invent BV, Biomassachain manager van Coöperatie Biomassalland en secretaris van de Stichting Kwaliteit Bos-, Natuur- en Landschapswerk (SKBNL) van de AVIH en VBNE (voorheen Bosschap) biomassalobby.

As a consultant I work on sustainable forest management and the organization of wood- and woody biomasschains. Activities include: day-to-day forest management, forest inventory, wood and biomass logistics, forestry-data management, determining harvesting potentials, designing biobased businesscases and much more.

Port of Rotterdam (through Wageningen University) Project manager Academic Consultancy Project (WUR) – Project Manager (4 members) Analysis of European wood pellet market (bioenergy). Analysis of potential supply and demand, and the potential for the Port of Rotterdam as a central wood pellet hub.

Coöperatie Biomassalland U.A. Chain Manager Biomassalland. As a chain manager I am co-responsible for the day-to-day management of the Cooperative Biomassalland. Op 13 oktober 2014 hebben de bosaannemers (AVIH) en boseigenaren (VBNE) gezamenlijk de Stichting Kwaliteit Bos-, Natuur- en Landschapswerk [SKBNL] opgericht.

In het bestuur van SKBNL hebben twee vertegenwoordigers vanuit de opdrachtgevers zitting en twee vanuit de opdrachtnemers van boswerk. Vanuit de opdrachtgevers/VBNE zijn Maarten Willemen (Staatsbosbeheer) en Evelien Verbij (VBNE) bestuursleden. Vanuit de opdrachtnemers/AVIH zijn dit David Borgman en Richard Wigink.

Bronnen:

[2015-03-31-vbne-opvolger-bos-schap-biomassalobby-eerste-jaarverslag-de-opbouw](#)

[2019-10-08-david-borgman-directeur-at-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)

[Verduurzaamd Hout Nederland](#)
Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen

[Stichting Bos en Hout Support](#)
Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen

[Algemene Vereniging Inlands Hout](#)
Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen

[European Wood Preservative Manufacturers Group](#)
Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen

[PEFC Nederland](#)
Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen

[Stichting Kwaliteit Bos-, Natuur- en Landschaps](#)
Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen

[Stichting Vakblad Natuur Bos Landschap](#)
Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen

[Koninklijke Nederlandse Bosbouwvereniging](#)
Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen

[Face the Future B.V.](#)
Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen

[Stichting Forest Forever Fund](#)
Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen

[Van Bommel FAUNAWERK](#)
Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen

[TreeInvent](#)
Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen

[Face Forests B.V.](#)
Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen

[Borgman Beheer Advies](#)
Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen

[Stichting Probos](#)
Hollandseweg 7 J, 6706KN Wageningen

George Borgman, [destijds het hoofd bos- en park beheer](#) van de gemeente Arnhem is een grote speler binnen de Nederlandse biomassaketen en via zijn Borgman Beheer Advies Biomassa BV is hij verantwoordelijk voor grootschalige biomassa productie op basis van o.a. hele bomen. Zie het hoofdstuk: [2014: Oogstadadvies: biomassa van hele bomen](#) voor meer informatie over de BBA Biomassa BV.

George Borgman heeft een eigen BV die de bomenharvester- en hakselaarmachines en diensten levert voor o.a. Staatsbosbeheer en maakt er geen geheim van dat ze volledige bomen verwerken tot biomassa. Zo is bijvoorbeeld in deze presentatie van 'Borgman Beheer Advies in houtige biomassa' te lezen dat ze zowel [de hele-boom-methode](#) (zonder stobbe) toepassen naast dat ze gebruik maken van de top- en takhout van geveld bomen.

Volgens de KVK gegevens van [Borgman Beheer Advies](#) is het bedrijf ingeschreven op de Hollandseweg 7 in Wageningen. Op dat adres is een groot deel van de biomassalobby BV's van Nederland gevestigd o.a. [Probos](#) en de voorganger [stichting Bos & Hout](#), en [TreeInvent](#), [AVIH](#), [EWPMG](#), [VHN](#), [PEFC-NL](#), de [KBNL](#), het [VNBL](#), de [KNB](#) en ook [Face The Future BV](#) en [Face Forests BV](#) en [Forest Forever Fund](#) en tevens [van Bommel Faunawerk](#) van [Frans van Bommel](#) die ecologisch advies levert aan o.a. BIJ12 en een groot aantal provincies en gemeenten en SBNL adviseur was voor agrariërs en particuliere grondeigenaren over natuurbeheer en subsidieregelingen (Programma Beheer). Zie het hoofdstuk [SNL subsidies](#).

Member of Advisory Council of Green Gold Label Certificate

Green Gold Label Foundation · Part-time

2019 - Sep 2022 · 3 yrs 9 mos

Rotterdam, Zuid-Holland, Nederland

Bron: [2019-10-09-jeroen-oorscot-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)

Jeroen Oorscot is een medewerker van Borgman Beheer en Advies (BBA) die eerst FSC-lead auditor was voor de Control Union Certifications (CUC/SKAL) en vervolgens terwijl hij voor BBA werkte ook bestuurslid was van de Green Gold Label (GGL) certificeringsorganisatie van RWE Essent. Daarnaast was hij via BBA onderdeel van Bioenergy Cluster East Nederland (BEON biomassalobby) en oprichter van initiatieven zoals Coöperatie biomassalandschap en Energiebos.nl en werkt samen met [Face the Future BV](#) en Probos (biomassalobby) aan een CO2-compensatie credits voorstel.

Jeroen Oorscot joined Borgman Beheer Advies in Wageningen (2007), as project manager. Jeroen is a senior advisor on matters such as forest management, forest exploitation, tree safety, forest and timber certification and legislation. On behalf of Borgman Beheer Advies he was a long-term member of the Bioenergy Cluster East Netherlands and with his colleagues he co-founded biomass initiatives such as the Coöperatie Biomassalandschap and Energiebos.nl. Since 2010 he is also a trained lead auditor (ISO).

De partners van energiebos.nl zijn Advin BV, Borgman Beheer en Advies BV, Europe's Energy Point BV en [Face the Future BV](#)

Bronnen:

[2012-11-17-probos-borgman-beheer-en-advies-bv-biomassa-stroomlijn-groen-goud-uit-landschapsonderhoud](#)

[2014-09-06-energiebos-partners-advin-bv-borgman-beheer-en-advies-bv-europe-s-energy-point-bv-face-the-future-bv](#)

[2019-10-09-jeroen-oorscot-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)

[2019-11-01-beon-probos-btg-borgman-beheer-advies-biomassalobby-actieplan-biomassa-en-landschapsonderhoud-in-overijssel](#)
[2020-02-10-edu-nl-wur-probos-borgman-beheer-advies-bv-biomassalobby-face-the-future-by-klimaatbos-co2-compensatie-concept](#)
[2020-10-21-rwe-essent-green-gold-label-international-certification-programme-for-sustainable-biomass-website](#)
[2020-12-07-probos-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](#)

Lead Auditor FSC Forest Management @Control Union Certifications

2008 - 2012 · 4 yrs

Zwolle

Bron: [2019-10-09-jeroen-oorschoot-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)

Het is natuurlijk een vreemde zaak dat een biomassabedrijf zoals Borgman Beheer Advies BV namens Control Union Certifications (CUC/SKAL) de FSC-audits uitvoert voor Staatsbosbeheer terwijl hetzelfde bedrijf ook de machines en biomassadiensten levert en de bosinventarisaties opmaakt samen met biomassalobbyorganisatie Probos.

Degene die daadwerkelijk de certificaten namens Control Union Certifications (CUC/SKAL) heeft geleverd is Gerben Stegeman die op 16 september 2014 samen met de door RWE Essent betaalde wetenschappers van het Copernicus Instituut (UU biomassalobby) het onderzoeksrapport 'Legal Harvesting, Sustainable Sourcing and Cascaded Use of Wood for Bioenergy: Their Coverage through Existing Certification Frameworks for Sustainable Forest Management' gepubliceerd heeft waarin o.a. het volgende te lezen was;

Our benchmark concludes that: (a) FM fiber certification by the Forest Stewardship Council (FSC) and the Program for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) international standards show the highest level of coverage with EU's (draft) legislation; (b) There is insufficient coverage for risk based fibers by FSC Controlled Wood (FSC-CW), PEFC Due Diligence (PEFC-DD), or SFI-fiber sourcing (SFI-FS). Other weaknesses identified for elaboration are: (c) Alignment in definitions are needed, such as for primary forest, high carbon stock, and wood waste (cascading); (d) Imperfect mass balance (fiber check downstream) needs to be solved, as non-certified fiber flows are inadequately monitored; (e) Add-on of a Greenhouse Gas Emissions (GHG) calculation tool is needed, as GHG life cycle reporting is not covered by any of the SFM frameworks.

Bron: [2014-09-16-mdpi-legal-harvesting-sustainable-sourcing-and-cascaded-use-of-wood-for-bioenergy-certification-frameworks](#)

Een andere medewerker die daadwerkelijk namens Control Union Certifications (CUC/SKAL) de FSC-certificaten heeft toekend aan Staatsbosbeheer is de managing directeur van CUC/SKAL, Jan-Frans Bastiaanse die een oud medewerker is van Borgman Beheer Advies Forestry Consultants.

Senior consultant

Borgman Beheer Advies Forestry Consultants

George Borgman is op 21 maart 2002 ook betrokken bij de FSC-certificering van de Unie van Bosgroepen waaronder bijna 80 bosbeheer organisaties vallen onder de FSC-groepscertificering samen met Gerard Koopmans de technisch coördinator van de Bosgroepen en voorzitter van College van Deskundigen Stichting Kwaliteit Bos-, Natuur- en Landschapswerk (SKBNL). Degene die als Control Union Certifications (SKAL) auditor was opgevoerd was Mark Vonk de FSC Lead Auditor die ook in de Biomassa Upstream Stuurgroep (BUS) zit van Probos. Zie hoofdstuk: 2005: Probos en Staatsbosbeheer biomassalobbypresentatie

Naam auditor	M. Vonk
Deelnemers	Gerard Koopmans (FSC co-ordinator), Rino Jans (Group auditor), Georg Borgman (Consultant), Dirk Maas (forestry expert from Skal), Ron Blom and Hans Gier Veld (Twickel), Job Klein (Schovenhorst) M. v/d Waals (Kl. Boeschoten)

Unie van Bosgroepen
The Netherlands
Skal-FM/CoC-011833
March-21-2002

Bron: [2002-03-21-skal-cuc-fsc-certification-report-george-borgman-unie-van-bosgroepen-skal-fm-coc-011833](https://www.edsp.nl/2002-03-21-skal-cuc-fsc-certification-report-george-borgman-unie-van-bosgroepen-skal-fm-coc-011833)

Ook Jeroen Oorschot (zie hierboven), medewerker van Borgman Beheer en Advies (BBA), de FSC-lead auditor Control Union Certifications (CUC/SKAL) en bestuurslid van de Green Gold Label (GGL) certificeringsorganisatie van RWE Essent is als lead auditor betrokken bij de FSC-certificering van de Unie van Bosgroepen. Daarnaast was hij via BBA onderdeel van Bioenergy Cluster East Nederland (BEON biomassalobby) en oprichter van initiatieven zoals Coöperatie biomassaland en Energiebos.nl en werkt samen met [Face the Future BV](#) en Probos (biomassalobby) aan een CO2-compensatie credits voorstel.

Unie van Bosgroepen

Client number:	011833
Name contact person:	Dhr. R. Jans
Address client:	Horapark 7, Postbus 8187, 6710 AD Ede
Telephone:	(0318) 672628
Mobile:	(06) 12770591
Fax:	(0318) 672629
e-mail:	r.jans@bosgroepen.nl
Name/location of forest area(s):	Bosgebieden van leden van de FSC-FM/COC-groep van de Unie van Bosgroepen in heel Nederland
Type of certificate:	☐ Single FMU ☐ Multiple FMU ☒ Group
Date of issue of certificate:	20-6-2002
Certificate registration code:	CU-FM/COC-011833

Date and length of audit:	22-, 25-11-2010; 9-12-2010; 25-, 26-1-2011; 18-4-2011 (6 days)
Name of auditor(s):	Jeroen Oorschot (leading aud.) , Paul Sandys (lead aud.), Marnix Bouwmeester (local expert)

Bron: [2011-07-01-fsc-group-certificate-surveillance-report-unie-van-bosgroepen-lead-auditor-jeroen-oorschot-biomassalobby-cu-fm-coc-011833](https://www.edsp.nl/2011-07-01-fsc-group-certificate-surveillance-report-unie-van-bosgroepen-lead-auditor-jeroen-oorschot-biomassalobby-cu-fm-coc-011833)

FSC-groeps-certificering Unie van Bosgroepen

Bijna 80 Nederlandse bosbeheerorganisaties waaronder heel veel gemeenten maar ook b.v. Kroondomein het Loo maken onderdeel uit van een enkel FSC-certificaat van de [Unie van Bosgroepen](#). Er kunnen maximaal 150 verschillende organisaties onder één enkel FSC-groeps-certificaat vallen. In het FSC-groeps-protocol is o.a. het volgende te lezen:

Voor een aantal principes en criteria hoeft elk groepslid niet individueel te voldoen, maar wordt de groep als geheel beoordeeld. Groeps-certificering heeft als bijkomend voordeel dat de kosten voor certificering lager zijn. In onze FSC-groep zorgt de Unie van Bosgroepen bovendien voor een goede belangenbehartiging voor alle deelnemers.

Ieder jaar voeren we audits uit bij een aantal leden. Welke leden dit zijn, wordt met een aselechte steekproef bepaald. Een audit bestaat uit een controle van een aantal administratieve zaken en een veldbezoek. Voor eventuele tekortkomingen worden corrigerende maatregelen voorgeschreven die binnen een bepaalde termijn uitgevoerd moeten worden. De certificeerder van de Unie van Bosgroepen, die de audits uitvoert, is Control Union Certifications te Zwolle. [zie ons hoofdstuk [SKAL / Peterson Control Union Certifications](#)]

De FSC-groep binnen de Unie van Bosgroepen voldoet aan de criteria van FSC voor het verwerven van een groepscertificaat. Afzonderlijke Bosgroepen treden in deze context op als Duurzaam Bosbeheer Coördinator. Dit betekent vervolgens dat de Unie van Bosgroepen met groepscertificaat verantwoordelijk is voor de juiste controle en naleving van de FSC uitgangspunten en richtlijnen bij elk aangesloten lid van de groeps-certificering.

Groepsleden hebben geen individuele certificaten, maar zijn wel zelf verantwoordelijk voor de correcte uitvoering van de eisen die gesteld zijn in het groepslidmaatschap. De groepsleden zijn dit overeengekomen door het tekenen van het groepsledencontract (zie bijlage 2).

Bronnen:

- [2019-11-07-bosgroepen-groepsprotocol-groeps-certificering-fsc-unie-van-bosgroepen](#)
- [2023-03-26-bosgroepen-fsc-groeps-certificaathouder](#)

Sinds 2011 tot 2024 zijn er volgens de FSC-audit verslagen van de in totaal ongeveer 80 deelnemende organisaties aan het FSC-groeps-certificaat, 63 organisaties gecontroleerd (de lijst bevat zowel de interne als externe gecontroleerde deelnemers). Uit de FSC-verslagen blijkt dat een groot aantal van de controleurs belangen hebben in de biomassaketen. Indien je via de FSC Search functie de individuele leden opzoekt en dan op de ‘Documenten’ tab klikt dan lijkt het net alsof er voor die organisaties meerdere controles zijn uitgevoerd omdat er meerdere rapporten te zien zijn maar net als met de FSC-rapportages voor Staatsbosbeheer blijken dit voor elke Forest Management Unit (FMU) dezelfde documenten te zijn. <https://search.fsc.org/en/advanced-search>

CERTIFICATE STATUS ⓘ	LICENCE ⓘ	CERTIFICATE CODE ⓘ	ORGANIZATION	ROLE ⓘ	COUNTRY/AREA
● VALID	FSC-C006314	CU-FM/COC-011833	Unie van Bosgroepen	Certificate holder	NETHERLANDS

Bron: <https://search.fsc.org/en/search/?search=Unie+van+Bosgroepen>

Bronnen:

- [2022-10-29-bosgroepen-fsc-group-certificate-c011833cu-fm-coc-02-2022-products-roundwood-fuel-wood](#)
- [2024-10-09-fsc-groeps-certificaat-unie-van-bosgroepen-lijst-organisaties-interne-en-externe-audits-2011-tot-2024](#)
- [2024-10-09-fsc-unie-van-bosgroepen-fsc-c006314-cu-fm-coc-011833-group-certificate-members](#)
- [2024-10-09-fsc-unie-van-bosgroepen-fsc-c006314-cu-fm-coc-011833-group-certificate-details](#)

Certificate details

LICENCE CODE
FSC-C006314

CERTIFICATE CODE
CU-FM/COC-011833

CERTIFIED FOREST AREA
40,356.46 Ha

VALID
Until October 28, 2027

Address and data   Group members / sites   Products   **Documents**

ORDER BY: **DOCUMENT TYPE**

FILE NAME	DOCUMENT TYPE	SUBJECT
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2019-01-BS PubSum E...	Public Summary Report (available on website)	Public summary surveillance 2 2019 ENG
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2019-01-BS PubSum...	Public Summary Report (available on website)	Public summary surveillance 2 2019 NL
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2020-JS-01 Pubsum -...	Public Summary Report (available on website)	Public summary 2020 ENG
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2020-JS-01 Pubsum -...	Public Summary Report (available on website)	Public Summary 2020 (NL)
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2021-01-BS - PUBSUM...	Public Summary Report (available on website)	Public Summary surveillance 2021 ENG
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2021-01-BS PUBSUM...	Public Summary Report (available on website)	Public Summary surveillance 2021 NL
011833FSC_FM_CUCRERPT-2022-BS-01_D3.2 - ENG-NL - PUB S...	Public Summary Report (available on website)	Public summary reevaluation 2022
FSC_re-assessment_PUBSUM_2017_01_B...	Public Summary Report (available on website)	PubSum 2017 re-assessment
011833_FSC-FM-2016-01-BS V1 Pubsu...	Public Summary Report (available on website)	Pub Sum 2016
FL_051914045846_Report_011833_FSC_FM_CUCSRPTGRP_2014-01-BS_ENG_Pub_S...	Public Summary Report (available on website)	Pubsum ENG
FL_062414045255_011833_FSC_FM_CUCSRPTGRP_2014-01-BUBSUM...	Public Summary Report (available on website)	PubSum NL
FL_112415065413_011833_FSC-FM-2015-01-BS_ENG_PubS...	Public Summary Report (available on website)	Pubsum ENG

<https://search.fsc.org/en/certificate/a0240000005sRuRAAU/?tab=documents>

1/2

Bron: [2024-10-09-fsc-unie-van-bosgroepen-fsc-c006314-cu-fm-coc-011833-group-certificate-details](https://search.fsc.org/en/certificate/a0240000005sRuRAAU/?tab=documents)

Uit de controle van de eerste drie Forest Management Units (FMU) uit de lijst van organisaties die onder het FSC-Groepscertificaat vallen van de Unie van Bosgroepen blijkt dat voor elk van de drie organisaties op het tabblad 'Documenten' exact dezelfde documenten opgevoerd zijn die voor heel de Unie van Bosgroepen is opgesteld.

1) Gemeente Ermelo / 2) Landgoed Schovenhorst / 3) Stichting Twickel

CERTIFICATE STATUS	LICENCE	CERTIFICATE CODE	ORGANIZATION	ROLE	COUNTRY/AREA
● VALID	FSC-C006314	CU-FM/COC-011833	Gemeente Ermelo (F003)	Site	NETHERLANDS

Bron: <https://search.fsc.org/en/search/?search=Gemeente+Ermelo>

CERTIFICATE STATUS	LICENCE	CERTIFICATE CODE	ORGANIZATION	ROLE	COUNTRY/AREA
● VALID	FSC-C006314	CU-FM/COC-011833	B.V. Landgoed Schovenhorst (F004)	Site	NETHERLANDS

Bron: <https://search.fsc.org/en/search/?search=Landgoed+Schovenhorst>

● VALID	FSC-C006314	CU-FM/COC-011833	Stichting Twickel (F005)	Site	NETHERLANDS
● VALID	FSC-C006314	CU-FM/COC-011833	Stichting Twickel (F177)	Site	NETHERLANDS

Bron: <https://search.fsc.org/en/search/?search=Stichting+Twickel>

- 5) <https://search.fsc.org/en/certificate/a0240000005sRuRAAU/?tab=documents>
- 6) <https://search.fsc.org/en/certificate/a0240000005sRuRAAU/?tab=documents>
- 7) <https://search.fsc.org/en/certificate/a0240000005sRuRAAU/?tab=documents>
- 8) <https://search.fsc.org/en/certificate/a0240000005sRuRAAU/?tab=documents>

Certificate details

LICENCE CODE FSC-C006314	CERTIFICATE CODE CU-FM/COC-011833	CERTIFIED FOREST AREA 40,356.46 Ha	VALID Until October 28, 2027
-----------------------------	--------------------------------------	---------------------------------------	--

Address and data   Group members / sites   Products   **Documents**

ORDER BY: DOCUMENT TYPE

FILE NAME	DOCUMENT TYPE	SUBJECT
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2019-01-BS PubSum E...	Public Summary Report (available on website)	Public summary surveillance 2 2019 ENG
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2019-01-BS PubSum...	Public Summary Report (available on website)	Public summary surveillance 2 2019 NL
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2020-JS-01 Pubsum -...	Public Summary Report (available on website)	Public summary 2020 ENG
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2020-JS-01 Pubsum -...	Public Summary Report (available on website)	Public Summary 2020 (NL)
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2021-01-BS - PUBSUM...	Public Summary Report (available on website)	Public Summary surveillance 2021 ENG
011833FSC.FM.CUCSRPTGRP-2021-01-BS PUBSUM...	Public Summary Report (available on website)	Public Summary surveillance 2021 NL
011833FSC_FM_CUCRERPT-2022-BS-01_D3.2 - ENG-NL - PUB S...	Public Summary Report (available on website)	Public summary reevaluation 2022
FSC_re-assessment_PUBSUM_2017_01_B...	Public Summary Report (available on website)	PubSum 2017 re-assessment
011833 FSC-FM-2016-01-BS V1 Pubsu...	Public Summary Report (available on website)	Pub Sum 2016
FL 051914045846 Report 011833 FSC FM CUCSRPTGRP 2014-01-BS ENG Pub S...	Public Summary Report (available on website)	Pubsum ENG
FL 062414045255 011833 FSC FM CUCSRPTGRP 2014-01-BUBSUM...	Public Summary Report (available on website)	PubSum NL
FL 112415065413 011833 FSC-FM-2015-01-BS ENG PubS...	Public Summary Report (available on website)	Pubsum ENG

<https://search.fsc.org/en/certificate/a0240000005sRuRAAU/?tab=documents>

1/2

Bronnen:

- 1) [2024-10-09-fsc-unie-van-bosgroepen-fsc-c006314-cu-fm-coc-011833-group-certificate-details-dezelfde-documenten-als-deelnemers-1](#)
- 2) [2024-10-09-fsc-unie-van-bosgroepen-fsc-c006314-cu-fm-coc-011833-group-certificate-details-dezelfde-documenten-als-deelnemers-2](#)
- 3) [2024-10-09-fsc-unie-van-bosgroepen-fsc-c006314-cu-fm-coc-011833-group-certificate-details-dezelfde-documenten-als-deelnemers-3](#)
- 4) [2024-10-09-fsc-unie-van-bosgroepen-fsc-c006314-cu-fm-coc-011833-group-certificate-details-dezelfde-documenten-als-deelnemers-4](#)

Wat ook opviel bij het controleren van de FSC-certificaten waren de verschillende ‘Producten’ waar zowel de organisaties van de Unie van Bosgroepen als Staatsbosbeheer voor gecertificeerd zijn. Zo is de Unie van Bosgroepen o.a. gecertificeerd voor W1.2 Fuel Wood

Forest management units				
Unit no.	Name of unit	Unit ref.	Ha	Products
PRD 001398	Gemeente Ermelo	F003	647.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001399	B.V. Landgoed Schovenhorst	F004	172.60	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001400	Stichting Twickel	F005	395.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001401	Gemeente Nunspeet	F006	2,100.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001402	Gemeente Harderwijk	F007	641.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001403	Landgoed Klein Boeschoten	F008	88.60	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001404	Landgoed t Feithenhof B.V.	F009	50.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001405	Gemeente Best	F011	306.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001407	Landgoed Welna B.V.	F013	487.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001408	Landgoed Tongeren B.V.	F014	342.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001410	Landgoed Nieuw Groevenbeek B.V.	F016	69.14	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001415	IJssellandschap	F021	1,200.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001416	Stichting Meerkanten	F022	52.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001418	Stichting Het Geldersch Landschap	F024	7,283.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001419	Landgoed Pijnenburg	F025	246.52	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 001423	Gemeente Bergeijk	F030	1,431.43	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood

Bron: [2022-10-29-bosgroepen-fsc-group-certificate-c011833cu-fm-coc-02-2022-products-roundwood-fuel-wood](https://www.edsp.nl/2022-10-29-bosgroepen-fsc-group-certificate-c011833cu-fm-coc-02-2022-products-roundwood-fuel-wood)

Ook Staatsbosbeheer is FSC-gecertificeerd voor W1.2 Fuel Wood maar daarnaast ook voor W3.1 Wood chips:

FSC-C011567	CU-COC-011753	Staatsbosbeheer
-------------	---------------	-----------------

FSC-C003956	CU-FM/COC-016655	Staatsbosbeheer
-------------	------------------	-----------------

Licence Code:	FSC-C011567	Licence Code:	FSC-C003956
Certificate code:	CU-COC-011753	Certificate code:	CU-FM/COC-016655
First issued date:	January 01, 2001	First issued date:	January 01, 2006
Last update:	December 10, 2019	Last update:	October 14, 2021
Expiry date:	December 09, 2024	Expiry date:	October 13, 2026
Address:	Binnensingel 3 - 7411 PL Deventer	Address:	Smallepad 5 - 3811 MG Amersfoort Utrecht

W1.2 Fuel wood brokers/traders with physical possession	FSC 100% ▾
W3.1 Wood chips brokers/traders with physical possession	FSC 100% ▾

Bron: <https://search.fsc.org/en/certificate/a0240000005sTHAAA2/?tab=products>

Indien we op zoek gaan naar de FSC gecertificeerde producten W1.2 Fuel Wood en W3.1 Wood chips dan komen we niet 123 uit op een website of document van FSC maar wel op bijvoorbeeld de FSC-CoC certificaten voor de grootste biomassacentrales zoals bijvoorbeeld Orsted Bioenergy & Thermal Power A/S:

Annex A: Scope of Ørsted Bioenergy & Thermal Power A/S FSC™ Chain of Custody and Controlled Wood Certificate NC-COC-009619

Product Type	Trade Name	Output FSC Claims
W1.2	Fuel Wood	FSC 100%; FSC Mix x%; FSC Mix Credit; FSC Controlled Wood
W3.1	Wood chips	FSC 100%; FSC Mix x%; FSC Mix Credit; FSC Controlled Wood
W3.6	Wood pellets	FSC 100%; FSC Mix x%; FSC Mix Credit; FSC Controlled Wood

Bron: [2017-10-31-orstedbioenergy-and-thermal-power-fsc-c130685-nc-coc-009619-nc-cw-009619-fuel-wood-wood-chips-wood-pellets](https://www.fsc.org/coc/nc-coc-009619)

Liesbeth Gort (She/Her)

Co-founder and CEO Treevive | Sustainability professional | Social entrepreneur

Co-founder and CEO Treevive

Treevive · Full-time

Nov 2021 - Present · 3 yrs

November 2021 richtte de vorige directeur van FSC-Nederland, Liesbeth Gort haar bedrijf Treevive op wat onderdeel is van het REDD+ Business Initiative waar Eneco, Essent (RWE) en Greenchoice deel van uitmaken en bedoeld is voor investeringsklare boslandschapsprojecten met toegang tot investeringskapitaal en de internationale koolstofmarkt om de handel in hoogwaardige koolstofkredieten te ontsluiten.

we bring together seed capital and skills to transform ideas into investment-ready forest landscape projects with access to investment capital and the international carbon market to unlock trade in quality forest carbon credits.

Bronnen:

[2024-10-10-reddplusbusiness-carbon-credits-leden](https://www.fsc.org/coc/nc-coc-009619)

[2024-10-10-liesbeth-gort-co-founder-and-ceo-carbon-credits-market-treevive-and-director-fsc-nederland-linkedin-profiel](https://www.linkedin.com/in/liesbeth-gort)

The REDD+ Business Initiative is a coalition of businesses that are striving to protect the world's tropical forests via the Voluntary Carbon Market. "One of the strengths of the network is that it connects actors across the value chain in order to promote the common goal. We are therefore grateful that Treevive – as developer of high-quality REDD+ projects – is an active member".

Erik van Zadelhoff
REDD+ Business Initiative

Bron: <https://treevive.earth/partners>

Dit zijn weer meerdere duidelijke voorbeelden van belangenverstrengeling t.a.v. de FSC-certificering van Staatsbosbeheer en bijvoorbeeld de FSC-groeps-certificering van de Unie van Bosgroepen waarbij een groot aantal organisaties van de Biomassa BV Nederland bij betrokken zijn.

Bronnen:

[2002-03-21-skal-cuc-fsc-certification-report-george-borgman-unie-van-bosgroepen-skal-fm-coc-011833](https://www.fsc.org/coc/nc-coc-009619)

[2009-01-00-probos-borgman-biomassastroomlijn-de-logistieke-keten-van-houtige-biomassa-uit-bos-natuur-en-landschap-in-nederland](#)
[2009-01-28-borgmanbeheeradvies-presentatie-beon-cogas-beterbos-met-biomassa-ook-hele-bomen](#)
[2011-10-14-cuc-fsc-main-evaluation-report-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)
[2011-10-14-cuc-fsc-her-evaluatie-rapport-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)
[2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-rapport-nl-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)
[2012-06-21-cuc-fsc-surveillance-report-en-george-borgman-biomassalobby-staatsbosbeheer-regio-zuid-cu-fm-coc-016655](#)
[2012-11-00-vnbl-stadsrand-omvormen-tot-energiebos-advin-bv-borgman-beheer-en-advies-bv-europe-s-energy-point-bv-face-the-future-bv](#)
[2012-11-02-biomassalland-houtige-biomassa-bestuursleden-george-borgman-beheer-advies-bv-en-jeroen-oorschot](#)
[2012-11-17-probos-borgman-beheer-en-advies-bv-biomassa-stroomlijn-groen-goud-uit-landschapsonderhoud](#)
[2013-09-08-vbne-boschapp-biomassalobby-gebruik-van-eigen-houtige-biomassa-in-biomassainstallaties](#)
[2014-09-06-energiebos-partners-advin-bv-borgman-beheer-en-advies-bv-europe-s-energy-point-bv-face-the-future-bv](#)
[2014-09-16-mdpi-legal-harvesting-sustainable-sourcing-and-cascaded-use-of-wood-for-bioenergy-certification-frameworks](#)
[2015-01-27-vbne-biomassalobby-verwarmen-op-eigen-hout-stap-voor-stap-aanpak](#)
[2015-03-31-vbne-opvolger-boschapp-biomassalobby-eerste-jaarverslag-de-opbouw](#)
[2017-10-31-orstedbioenergy-and-thermal-power-fsc-c130685-nc-coc-009619-nc-cw-009619-fuel-wood-wood-chips-wood-pellets](#)
[2019-10-08-david-borgman-directeur-at-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)
[2019-10-09-jeroen-oorschot-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)
[2019-11-01-beon-probos-btg-borgman-beheer-advies-biomassalobby-actieplan-biomassa-en-landschapsonderhoud-in-overijssel](#)
[2020-02-10-edu-nl-wur-probos-borgman-beheer-advies-bv-biomassalobby-face-the-future-bv-klimaatbos-co2-compensatie-concept](#)
[2020-10-21-rwe-essent-green-gold-label-international-certification-programme-for-sustainable-biomass-website](#)
[2020-12-07-probos-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](#)
[2022-10-29-bosgroepen-fsc-group-certificate-c011833cu-fm-coc-02-2022-products-roundwood-fuel-wood](#)
[2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos](#)
[2024-10-09-fsc-unie-van-bosgroepen-fsc-c006314-cu-fm-coc-011833-group-certificate-details](#)
[2024-10-09-fsc-groeps-certificaat-unie-van-bosgroepen-lijst-organisaties-interne-en-externe-audits-2011-tot-2024](#)
[2024-10-09-fsc-unie-van-bosgroepen-fsc-c006314-cu-fm-coc-011833-group-certificate-members](#)

Afbeeldingen:
Stichting Probos -
Biomassa Stroomlijn -
Borgman Beheer Advies

Bron: [2009-01-00-probos-borgman-biomassastroomlijn-de-logistieke-keten-van-houtige-biomassa-uit-bos-natuur-en-landschap-in-nederland](#)

In ons Staatsbosbeheer biomassalobby onderzoeksrapport wordt Borgman Beheer Advies BV besproken. Het volledige onderzoek bestaat uit de volgende zes delen die gepubliceerd worden via de website: lobby-facts.the-fab.org

- Deel 1: [Energiemaatschappijen](#)
- Deel 2: [Politiek en ambtenaren](#)
- Deel 3: [Wetenschappers](#)

- Deel 4: [Consultants en lobbyisten](#)
- Deel 5: [Certificering en subsidies](#)
- Deel 6: [Banken en investeerders](#)

In deel 4 van ons onderzoek ([Consultants en lobbyisten](#) / een volgend onderzoeksrapport), komt Borgman Beheer Advies BV uitgebreid aan bod. In deel 5 van ons onderzoek ([Certificering en subsidies](#)), behandelen we FSC Nederland en FSC International zeer uitvoerig.

Zie hoofdstuk SNL-subsidie is gebaseerd op vertrouwen, certificaten zonder waarde en groepscertificering

In onze reactie van 7 september, (zie het [wederhoordocument](#) reactie op [Subsidiestelsel Natuur en Landschap \(BIJ12/SNL\)](#)) waarin we aangegeven hebben het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL/BIJ12) meer tijd te geven voor het indienen van het wederhoor van de provincies, hebben we ook verzocht om de locatie/download link van de daadwerkelijke SNL-auditrapporten van de organisaties die SNL-subsidie ontvangen. We hebben hier echter nog geen reactie op ontvangen en zonder een antwoord op de vraag waar we voor ieder geval Staatsbosbeheer (en die van de

Unie van Bosgroepen) de SNL-auditrapporten kunnen downloaden is het niet mogelijk om het wederhoor te verwerken voor de publicatie van de aankomende conceptversie 1.0.

We hebben nog geen direct antwoord ontvangen op die vraag maar in de reactie op ons verzoek om wederhoor op ons onderzoeksrapport heeft het SNL op 10 september o.a. onderstaande reactie verzonden op de volgende zin in het rapport; “Echter hebben we helemaal geen documentatie kunnen vinden van deze audits dus wij weten niet of die audits daadwerkelijk uitgevoerd worden”

Deze audits worden op regelmatige basis en vanaf 2023 iedere drie jaar uitgevoerd. Dit kunt u terugvinden in onze jaarverslagen op onze website.

Bron: [2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

Tijdens ons onderzoek voor het Staatsbosbeheer biomassalobbyrapport hebben we de websites van BIJ12 als ook die van de SNL-certificeringen doorgespit en daarbij hebben we ook de jaarverslagen van het SNL bekeken. Ook uit die jaarverslagen blijkt dat het SNL enkel een administratieve controle uitvoert en geen veldcontroles uitvoert. In de jaarverslagen is weliswaar te lezen dat er administratieve audits zouden plaatsvinden maar de daadwerkelijke auditverslagen zijn nergens te vinden. Het jaarverslag van 2023 is nog niet opgevoerd op jullie website vandaar dat we hieronder een quote uit het SNL Certificering jaarverslag 2022 hebben opgenomen.

De audit betreft een administratieve controle waarbij de werkwijze voor beheer, organisatie en administratie wordt getoetst. Bij een audit wordt beoordeeld of de werkwijze zoals omschreven in het kwaliteitshandboek ook daadwerkelijk door de beheerder wordt nageleefd en of aan de eisen van het Programma van Eisen wordt voldaan. **De stichting voert tijdens de audit geen veldcontrole uit.** Voor borging van de natuurkwaliteit in het veld zijn de monitoring en het voortgangsgesprek tussen de provincie en de beheerder de instrumenten binnen het SNL.

Jaarverslagen

- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2022](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2021](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2020](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2019](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2018](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2017](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2016](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2015](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2014](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2013](#)
- [Jaarverslag Stichting Certificering SNL 2012](#)

Aanvragers van certificaten leggen hun werkwijze vast in een kwaliteitshandboek. Dit handboek wordt door auditoren van de Stichting Certificering SNL getoetst op het voldoen aan het Programma van Eisen. De auditoren brengen een advies uit aan het bestuur. Wanneer de auditoren het bestuur positief adviseren, verstrekt het bestuur van de stichting een certificaat aan de aanvrager.

De stichting verstrekt de volgende certificaten agrarisch natuurbeheer en natuurbeheer:

- Collectief agrarisch natuurbeheer: een verplicht certificaat voor collectieven voor agrarisch natuurbeheer.
- Individueel certificaat natuurbeheer voor eigenaren en organisaties die natuur beheren (Staatsbosbeheer, Landschappen, Natuurmonumenten, andere rechtspersonen en particulieren).
- Groepscertificaat natuurbeheer: een groepscertificaat voor natuurbeheerders die ook formeel samenwerken zoals de Unie van Bosgroepen.

De terrein behorende organisaties Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de 12 Landschappen zijn in 2013 allemaal gecertificeerd voor het beheer. Deze organisaties hebben een certificaat natuurbeheer. Voor de terrein behorende organisaties hanteert de stichting dezelfde werkwijze als bij de agrarische collectieven voor het melden van gewijzigde kwaliteitshandboeken (zie paragraaf 3.1.1.).

Bron: [2023-12-11-snl-stichting-certificering-jaarverslag-2022](#)

Op 10 oktober hebben we de provincies, BIJ12 en stichting SNL Certificeringen nogmaals verzocht om op zijn minst de auditrapporten van Staatsbosbeheer en de Unie van Bosgroepen op te leveren. Zonder die auditrapporten kunnen we de wederhoor nog niet verwerken in de nieuwe conceptversie van ons onderzoeksrapport (v.10). We hebben daarnaast meer informatie opgevraagd over de afspraken die gemaakt zijn met FSC-Nederland, PEFC en SKAL (Peterson Control Union Certifications) t.a.v. het gebruik en de controle m.b.t. de FSC- en PEFC-labels. In de stichting SNL-certificering jaarverslagen hebben we enkel het volgende hierover kunnen vinden;

Met het secretariaat van FSC Nederland is verkend in hoeverre de SNL certificering gebruik kan maken van het FSC certificaat. Een eerste analyse lijkt hoopgevend. Zodoende zou dubbele certificering (dus bureaucratie) vermeden kunnen worden. In het voorjaar van 2013 zal de mogelijkheid daartoe definitief duidelijk worden. Met de **SKAL [Peterson Control Union Certifications]** is oriënterend gesproken over het gebruik van het SNL certificaat om voor natuurgrond een certificaat biologisch boeren af te geven eerder dan de gebruikelijke drie jaar.

Reeds in 2012 is met het secretariaat van Stichting FSC Nederland verkend in hoeverre de SNL certificering gebruik kan maken van het FSC certificaat teneinde dubbele certificering (dus bureaucratie) te vermijden.[] Als we de FSC/PEFC certificering kunnen benutten dan neemt de hoeveelheid werk bij aanvragers met bos af.

Bronnen:

[2013-07-15-snl-stichting-certificering-jaarverslag-2012](#)

[2014-05-12-snl-stichting-certificering-jaarverslag-2013](#)

Pag 6: Een groot aantal wetenschappers, ministers, Kamerleden, ambtenaren en natuur- en milieuorganisaties worden direct of indirect betaald om er voor te zorgen dat die bedrijven op verschillende manieren kunnen blijven profiteren van houtkap en biomassaverbranding. Actieve beschuldiging die nergens wordt onderbouwd.

Pag 7: Medewerkers van Staatsbosbeheer maken deel uit van de betaalde biomasselobby die het biomassabeleid in Nederland op de agenda hebben gezet en mogelijk hebben gemaakt. Beschuldiging die nergens wordt onderbouwd

Reactie EDSP ECO

We hebben in de meerdere lobbyonderzoeksrapporten meerdere voorbeelden gegeven waaruit blijkt dat er financiële belangenverstrengeling is bij de betreffende personen. Als voorbeeld noemen we de wetenschappers van het Copernicus Instituut van de Universiteit Utrecht die niet alleen door de vervuilende bedrijven via de Universiteit betaald worden maar ook nog een keer direct via hun eigen bedrijfjes. Dit blijkt een heel normale gang van zaken te zijn. Zie bijvoorbeeld het hoofdstuk [Wetenschap op bestelling, Copernicus Instituut van de Universiteit Utrecht](#) (t.a.v. Kornelis Blok en Wim Turkenburg) en het hoofdstuk [Minister Jacqueline Cramer](#)

Overige bronnen:

[2020-03-16-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-3-rwe-essent-en-de-wetenschappers-van-het-copernicus-instituut Documentaire, stop de biomasselobby \(2024\)](#)

Ten aanzien van de medewerkers van Staatsbosbeheer (zoals bijvoorbeeld t.a.v. de woordvoerder Marcel van Dun) hebben we een aanzienlijke hoeveelheid bewijs aangeleverd zowel in het onderzoeksrapport als [ook in dit wederhoor document](#). Zie ook het hoofdstuk [‘Wederhoor Staatsbosbeheer’](#) in het hoofdrapport.

Pag 8: Henk Wanningen was geen bestuurslid of vertegenwoordiger van VBNE.

Reactie EDSP ECO

We hebben in ons onderzoeksrapport meerdere bronnen opgevoerd van o.a. het Bosschap, de VBNE en Staatsbosbeheer zelf (zie ook hieronder nogmaals bij Bronnen) waarin staat opgenomen dat Sylvo Thijsen, de huidige directeur van Staatsbosbeheer (2013 tot 2025) en Raad van Bestuurslid en biomasselobbyist van de Grontmij (Sweco) ook bestuurslid is van biomasselobbyorganisaties Platform Hout in Nederland (PHN) en Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE voorheen Bosschap). Hieronder hebben we een aantal voorbeelden gegeven uit de

documentatie waarin niet alleen te lezen valt dat Sylvio Thijsen bestuurslid is van de biomasselobbyorganisatie VBNE maar zelfs de vicevoorzitter/plaatsvervangend voorzitter van de VBNE was:

Het bestuur van de VBNE bestaat uit:

Naam	Organisatie
Maurits van den Wall Bake	Onafhankelijk voorzitter van de VBNE
Sylvio Thijsen	Vertegenwoordiger Staatsbosbeheer [VBNE en biomasselobbyorganisatie Platform Hout in Nederland (PHN), en Raad van Bestuurslid en biomasselobbyist van de Grontmij (Sweco)]
Teo Wams	Vertegenwoordiger Natuurmonumenten
Hank Bartelink	Vertegenwoordiger De12Landschappen
Annette ter Kuile	Vertegenwoordiger Federatie Particulier Grondbezit
Frans Borgonje	Vertegenwoordiger Ministerie van Defensie

Bron: [2013-10-25-boschap-vbne-bestuur-bestaat-uit-oo-staatsbosbeheer-directeur-sylvio-thijsen](#)

De heer ir. S. Thijsen

Geboortedatum: 12-3-1940

Hoofdfunctie: Directeur Staatsbosbeheer

Benoemd per 01 mei 2013

Nevenfuncties:

- Voorzitter Raad van Advies Environmental Sciences Group (ESG), Wageningen UR (onbezoldigd)
- Voorzitter External Council Landscape Architecture and Planning, Wageningen UR (onbezoldigd)
- **Vicevoorzitter Vereniging Bos en Natuurterrein Eigenaren (VBNE)** (onbezoldigd)
- Lid Raad van Advies Overwater (onkostenvergoeding)
- Lid Raad van Commissarissen Kuiper Compagnons (onkostenvergoeding)
- Lid bestuur Stichting Faunbeheereenheid Kroondomein Het Loo (onbezoldigd) (per 1-1-2017)
- Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Graaf Carel van Lynden (Keukenhof) (onkostenvergoeding)
- Voorzitter Raad van Commissarissen ATKB (onkostenvergoeding)

Bronnen:

[2014-04-25-staatsbosbeheer-jaarstukken-2013](#)

[2017-07-04-staatsbosbeheer-jaarstukken-2016](#)

[2018-12-31-staatsbosbeheer-jaarverslag-2018](#)

Het bestuur De VBNE heeft een bestuur dat de strategie bepaalt, keuzes maakt en het jaarlijkse werkplan vaststelt en het gezicht naar buiten is. In het bestuur zaten, in de periode die dit verslag behelst, de volgende afgevaardigden vanuit de volgende leden:

Organisatie	Bestuurslid	Plaatsvervangend bestuurslid
Federatie Particulier Grondbezit	Annette ter Kuile (secretaris)	Erik Somsen (tot 8/10/2015) Paul Kindt (vanaf 8/10/2015)
Ministerie van Defensie	Frans Borgonje	Roel Broeksma
Staatsbosbeheer	Sylvio Thijsen (plv. voorzitter)	Nel Sangers
Natuurmonumenten	Teo Wams	Nico Altena
De12Landschappen	Hank Bartelink (penningmeester)	Marco Glastra
VGBNE (vanaf 8-10-2015)	Edward van der Geest (vanaf 8/10/2015)	

Bronnen:

[2016-04-21-vbne-vereniging-van-bos-en-natuurterreineigenaren-jaarverslag-2015](#)

[2017-04-19-vbne-vereniging-van-bos-en-natuurterreineigenaren-jaarverslag-2016](#)

Bronnen:

[2013-09-25-boschap-nieuwsbrief-vbne-bestuur-bestaat-uit-oo-staatsbosbeheer-directeur-sylvo-thijsen](#)

[2013-10-25-boschap-vbne-bestuur-bestaat-uit-oo-staatsbosbeheer-directeur-sylvo-thijsen](#)

[2014-04-25-staatsbosbeheer-jaarstukken-2013](#)

[2016-04-21-vbne-vereniging-van-bos-en-natuurterreineigenaren-jaarverslag-2015](#)

[2017-04-19-vbne-vereniging-van-bos-en-natuurterreineigenaren-jaarverslag-2016](#)

[2017-07-04-staatsbosbeheer-jaarstukken-2016](#)

[2018-12-31-staatsbosbeheer-jaarverslag-2018](#)

We hebben daarnaast meerdere bronnen opgevoerd (zie ook hieronder nogmaals bij Bronnen) in het onderzoeksrapport waarin staat opgenomen dat Henk Wanningen, de voorzitter van Platform Bio-energie (PBE/NL-BEA) en adviesraad van de Green Gold Label (GGL) biomassalobby van RWE Essent, directeur en senior adviseur van Bio-Enerco BV en Energiehout BV, de Biomassa BV's van Staatsbosbeheer de VBNE vertegenwoordigde. Het betreffen rapporten van de biomassalobbyorganisaties waarvan een aantal tussen 2020 en 2023 waarvan we hieronder een waargave hebben gegeven waaruit blijkt dat Henk Wanningen de VBNE vertegenwoordigde:

Waarom meer biograndstoffen beschikbaar maken? Deze Routekaart Nationale Biograndstoffen is opgesteld naar aanleiding van het Klimaatakkoord en gefaciliteerd door het ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV). Aan meerdere klimaattafels was er vraag naar meer biomassa.

Dit leidde tot de vraag of en hoe er meer biomassa in Nederland beschikbaar gemaakt kan worden. Meer binnenlandse productie van biograndstoffen heeft additionele voordelen.

Om deze routekaart op te stellen is er een stuurgroep ingesteld¹. Er is veel debat over de rol van biomassa in het klimaatbeleid.² De stuurgroep wil dat debat niet uit de weg gaan, maar heeft er voor gekozen in plaats van 'biomassa' het begrip 'biograndstoffen' te hanteren.

1) De stuurgroep heeft Dorette Corbey gevraagd om als "onafhankelijke" voorzitter op te treden. De [Stuurgroep Routekaart Nationale Biograndstoffen](#) bestaat uit:

- Dorette Corbey, voorzitter [biomassalobby]
- Coen de Haas, namens FNLI, [biomassalobby]
- Kees de Gooijer, namens het TKI-BBE [RWE Essent biomassalobby] en TKI-AgriFood,
- Peter de Jong, namens Natuur en Milieu, [biomassalobby]
- Dirk Siert Schoonman, namens Unie van Waterschappen, [voorzitter van de ambassadeursgroep van de Biomassa Alliantie biomassalobby]
- Peter-Paul Schouwenberg, namens gebruikers [directeur RWE/Essent & oprichter TKI-BBE biomassalobby]
- **Henk Wanningen, namens VBNE** [voorheen Boschap biomassalobby en werkzaam bij Staatsbosbeheer, als biomassalobbyist en voorzitter Platform Bio-energie (PBE/NL-BEA) en adviesraad van de Green Gold Label (GGL) biomassalobby van RWE Essent, directeur en senior adviseur van Bio-Enerco BV en Energiehout BV, de Biomassa BV's van Staatsbosbeheer]
- Kees van Zelderen, namens LTO, en vertegenwoordigers namens LNV. [biomassalobby]
- Ida Smit (tot augustus 2019) en Bert van Asselt (beide RVO), secretaris. [biomassalobby]

Bronnen:

[2020-06-25-stuurgroepnationalebiomassa-brief-aan-minister-van-Inv-schouten-oprichting-stuurgroep-klimaatakkoord-biomassa](#)

[2020-06-26-gov-nl-minez-rvo-routekaart-nationale-biograndstoffen-naar-een-groter-aanbod-en-betere-benutting](#)

[2020-06-29-klimaatakkoord-nederland-kan-10-miljoen-ton-extra-biograndstoffen-produceren-volgens-de-biomassalobby-bv-nl](#)

[2023-09-00-fbn-biomassalobby-biomaterialen-een-blinde-vlek-in-de-transitie-naar-een-fossielvrije-economie](#)

Ook Harrie Hekhuis, de programmadirecteur Bos & Klimaat van Staatsbosbeheer is een bestuurslid van biomassalobbyorganisatie VBNE samen met de volgende overige bestuursleden:

Samenstelling bestuur VBNE

Gerbrand van 't Klooster	– Federatie Particulier Grondbezit (plaatsvervanger: Paul Kindt)
Dick Buitenhuis	– Rijksvastgoedbedrijf (plaatsvervanger: Steven van der Meulen)
Harrie Hekhuis	– Staatsbosbeheer (plaatsvervanger: Jelka Both)
Karin van den Burg	– Natuurmonumenten (plaatsvervanger: Petra Ket)
Saskia van Dockum	– LandschappenNL (plaatsvervanger: Marco Glastra)
Antoon Splinter	– Natuurnetwerk Gemeenten
Roderick van de Mortel	– onafhankelijk voorzitter (burgemeester van Vught)

Bron: [2024-09-21-vbne-organisatie](#)

Pag 9: In dit rapport laten we meerdere keren zien dat de verantwoordelijke minister door de jaren heen Kamervragen onjuist beantwoordt hebben door aan te geven dat Staatsbosbeheer niet meer hout is gaan oogsten, waarbij de minister verwijst naar de standaard 300.000 m³ jaarlijkse houtoogst. De biomassa-oogst is echter verdrievoudigd maar dit wordt achterwege gelaten. Staatsbosbeheer is de laatste jaren aantoonbaar minder hout gaan oogsten. Over de laatste vijf jaar gemiddeld 219.000m³. Dat is exclusief tak- en tophout. Op de arme gronden blijft dat achter in het bos. Op de rijkere gronden wordt het afgevoerd en gebruikt als biomassa. Dat is jaarlijks circa 20.000m³. Het restant van de biomassa (20.000m³) komt uit landschapsbeheer en het onderhoud van natuurterreinen (bv jonge vliegdennen verwijderen uit heideterreinen of berkjes uit laagveenmoerassen). Dat om te voorkomen dat onze natuurterreinen verbossen. Dit is een verplichting vanuit SNL.

Pag 10: Staatsbosbeheer is geen lid van de BVOR. Ook nooit geweest.

Reactie EDSP ECO

In het onderzoeksrapport publiceerden we twee links waarvan de eerste uit 2014 naar een rapport van de VBNE (waar Staatsbosbeheer deel van uitmaakt en zowel de huidige directeur de vicepresident en plaatsvervangend voorzitter van was, Harrie Hekhuis, de programmadirecteur Bos & Klimaat van Staatsbosbeheer bestuurslid is en Henk Wanningen meerdere malen de VBNE vertegenwoordigde terwijl hij werkzaam was bij Staatsbosbeheer, als biomassa-lobbyist en voorzitter van Platform Bio-energie (PBE/NL-BEA) en deelnemer van de adviesraad van de Green Gold Label (GGL) biomassa-lobby van RWE Essent, en tevens directeur en senior adviseur van Bio-Enerco BV en Energiehout BV, de Biomassa BV's van Staatsbosbeheer). De tweede link die verwees naar een rapport uit 2015 van de BVOR. Per abuis is de vermelding naar het rapport van de VBNE weggevallen. We hebben de zin als volgt hersteld in ons rapport:

In 2014 en In 2015 publiceren de overkoepelende biomassa-lobbyorganisatie VBNE (waar o.a. Staatsbosbeheer aan deelneemt) en BVOR rapporten die uitleggen welke eisen er gesteld worden aan de kwaliteit van houtige biomassa voor energiecentrales. Hierin worden geen eisen vermeld ten aanzien van duurzaamheid, FSC-certificering of biodiversiteit. Het gaat enkel om de kwaliteit van de houtige biomassa ten behoeve van de biomassa-handel en verbranding waarbij hele bomen met een doorsnede van 10 cm of meer de voorkeur hebben.

Pag 11: Henk Wanningen is geen voorzitter van de VBNE en ook nooit geweest. Hij heeft geen enkele functie bekleed binnen de VBNE en is ook nooit een vertegenwoordiger geweest voor de VBNE.

Reactie EDSP ECO

We hebben in ons onderzoeksrapport meerdere bronnen opgevoerd van o.a. het Bosschap, de VBNE en Staatsbosbeheer zelf (zie ook hieronder nogmaals bij Bronnen) waarin staat opgenomen dat Sylvio Thijsen, de huidige directeur van Staatsbosbeheer (2013 tot 2025) en Raad van Bestuurslid en biomassa-lobbyist van de Grontmij (Sweco) ook bestuurslid is van biomassa-lobbyorganisaties Platform Hout in Nederland (PHN) en Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE voorheen Bosschap). Hieronder hebben we een aantal voorbeelden gegeven uit de

documentatie waarin niet alleen te lezen valt dat Sylvo Thijsen bestuurslid is van de biomasselobbyorganisatie VBNE maar zelfs de vicevoorzitter/plaatsvervangend voorzitter van de VBNE was:

Het bestuur van de VBNE bestaat uit:

Naam	Organisatie
Maurits van den Wall Bake	Onafhankelijk voorzitter van de VBNE
Sylvo Thijsen	Vertegenwoordiger Staatsbosbeheer [VBNE en biomasselobbyorganisatie Platform Hout in Nederland (PHN), en Raad van Bestuurslid en biomasselobbyist van de Grontmij (Sweco)]
Teo Wams	Vertegenwoordiger Natuurmonumenten
Hank Bartelink	Vertegenwoordiger De12Landschappen
Annette ter Kuile	Vertegenwoordiger Federatie Particulier Grondbezit
Frans Borgonje	Vertegenwoordiger Ministerie van Defensie

Bron: [2013-10-25-boschap-vbne-bestuur-bestaat-uit-oo-staatsbosbeheer-directeur-sylvo-thijsen](#)

De heer ir. S. Thijsen

Geboortedatum: 12-3-1940

Hoofdfunctie: Directeur Staatsbosbeheer

Benoemd per 01 mei 2013

Nevenfuncties:

- Voorzitter Raad van Advies Environmental Sciences Group (ESG), Wageningen UR (onbezoldigd)
- Voorzitter External Council Landscape Architecture and Planning, Wageningen UR (onbezoldigd)
- **Vicevoorzitter Vereniging Bos en Natuurterrein Eigenaren (VBNE)** (onbezoldigd)
- Lid Raad van Advies Overwater (onkostenvergoeding)
- Lid Raad van Commissarissen Kuiper Compagnons (onkostenvergoeding)
- Lid bestuur Stichting Faunbeheereenheid Kroondomein Het Loo (onbezoldigd) (per 1-1-2017)
- Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Graaf Carel van Lynden (Keukenhof) (onkostenvergoeding)
- Voorzitter Raad van Commissarissen ATKB (onkostenvergoeding)

Bronnen:

[2014-04-25-staatsbosbeheer-jaarstukken-2013](#)

[2017-07-04-staatsbosbeheer-jaarstukken-2016](#)

[2018-12-31-staatsbosbeheer-jaarverslag-2018](#)

Het bestuur De VBNE heeft een bestuur dat de strategie bepaalt, keuzes maakt en het jaarlijkse werkplan vaststelt en het gezicht naar buiten is. In het bestuur zaten, in de periode die dit verslag behelst, de volgende afgevaardigden vanuit de volgende leden:

Organisatie	Bestuurslid	Plaatsvervangend bestuurslid
Federatie Particulier Grondbezit	Annette ter Kuile (secretaris)	Erik Somsen (tot 8/10/2015) Paul Kindt (vanaf 8/10/2015)
Ministerie van Defensie	Frans Borgonje	Roel Broeksma
Staatsbosbeheer	Sylvo Thijsen (plv. voorzitter)	Nel Sangers
Natuurmonumenten	Teo Wams	Nico Altena
De12Landschappen	Hank Bartelink (penningmeester)	Marco Glastra
VGBNE (vanaf 8-10-2015)	Edward van der Geest (vanaf 8/10/2015)	

Bronnen:

[2016-04-21-vbne-vereniging-van-bos-en-natuurterreineigenaren-jaarverslag-2015](#)

[2017-04-19-vbne-vereniging-van-bos-en-natuurterreineigenaren-jaarverslag-2016](#)

Bronnen:

[2013-09-25-boschap-nieuwsbrief-vbne-bestuur-bestaat-uit-oo-staatsbosbeheer-directeur-sylvo-thijssen](#)
[2013-10-25-boschap-vbne-bestuur-bestaat-uit-oo-staatsbosbeheer-directeur-sylvo-thijssen](#)
[2014-04-25-staatsbosbeheer-jaarstukken-2013](#)
[2016-04-21-vbne-vereniging-van-bos-en-natuurterreineigenaren-jaarverslag-2015](#)
[2017-04-19-vbne-vereniging-van-bos-en-natuurterreineigenaren-jaarverslag-2016](#)
[2017-07-04-staatsbosbeheer-jaarstukken-2016](#)
[2018-12-31-staatsbosbeheer-jaarverslag-2018](#)

We hebben daarnaast meerdere bronnen opgevoerd (zie ook hieronder nogmaals bij Bronnen) in het onderzoeksrapport waarin staat opgenomen dat Henk Wanningen, de voorzitter van Platform Bio-energie (PBE/NL-BEA) en adviesraad van de Green Gold Label (GGL) biomassa lobby van RWE Essent, directeur en senior adviseur van Bio-Enerco BV en Energiehout BV, de Biomassa BV's van Staatsbosbeheer de VBNE vertegenwoordigde. Het betreffen rapporten van de biomassa lobbyorganisaties waarvan een aantal tussen 2020 en 2023 waarvan we hieronder een waargave hebben gegeven waaruit blijkt dat Henk Wanningen de VBNE vertegenwoordigde:

Waarom meer biograndstoffen beschikbaar maken? Deze Routekaart Nationale Biograndstoffen is opgesteld naar aanleiding van het Klimaatakkoord en gefaciliteerd door het ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV). Aan meerdere klimaattafels was er vraag naar meer biomassa.

Dit leidde tot de vraag of en hoe er meer biomassa in Nederland beschikbaar gemaakt kan worden. Meer binnenlandse productie van biograndstoffen heeft additionele voordelen.

Om deze routekaart op te stellen is er een stuurgroep ingesteld¹. Er is veel debat over de rol van biomassa in het klimaatbeleid.² De stuurgroep wil dat debat niet uit de weg gaan, maar heeft er voor gekozen in plaats van 'biomassa' het begrip 'biograndstoffen' te hanteren.

1) De stuurgroep heeft Dorette Corbey gevraagd om als "onafhankelijke" voorzitter op te treden. De [Stuurgroep Routekaart Nationale Biograndstoffen](#) bestaat uit:

- Dorette Corbey, voorzitter [biomassa lobby]
- Coen de Haas, namens FNLI, [biomassa lobby]
- Kees de Gooijer, namens het TKI-BBE [RWE Essent biomassa lobby] en TKI-AgriFood,
- Peter de Jong, namens Natuur en Milieu, [biomassa lobby]
- Dirk Siert Schoonman, namens Unie van Waterschappen, [voorzitter van de ambassadeursgroep van de Biomassa Alliantie biomassa lobby]
- Peter-Paul Schouwenberg, namens gebruikers [directeur RWE/Essent & oprichter TKI-BBE biomassa lobby]
- **Henk Wanningen, namens VBNE** [voorheen Bosschap biomassa lobby en werkzaam bij Staatsbosbeheer, als biomassa lobbyist en voorzitter Platform Bio-energie (PBE/NL-BEA) en adviesraad van de Green Gold Label (GGL) biomassa lobby van RWE Essent, directeur en senior adviseur van Bio-Enerco BV en Energiehout BV, de Biomassa BV's van Staatsbosbeheer]
- Kees van Zelderen, namens LTO, en vertegenwoordigers namens LNV. [biomassa lobby]
- Ida Smit (tot augustus 2019) en Bert van Asselt (beide RVO), secretaris. [biomassa lobby]

Bronnen:

[2020-06-25-stuurgroepnationalebiomassa-brief-aan-minister-van-lnv-schouten-oprichting-stuurgroep-klimaatakkoord-biomassa](#)
[2020-06-26-gov-nl-minez-rvo-routekaart-nationale-biograndstoffen-naar-een-groter-aanbod-en-betere-benutting](#)
[2020-06-29-klimaatakkoord-nederland-kan-10-miljoen-ton-extra-biograndstoffen-produceren-volgens-de-biomassa-lobby-bv-nl](#)
[2023-09-00-fbn-biomassa-lobby-biomaterialen-een-blinde-vlek-in-de-transitie-naar-een-fossielvrije-economie](#)

Ook Harrie Hekhuis, de programmadirecteur Bos & Klimaat van Staatsbosbeheer is een bestuurslid van biomassa lobbyorganisatie VBNE samen met de volgende overige bestuursleden:

Samenstelling bestuur VBNE

Gerbrand van 't Klooster	– Federatie Particulier Grondbezit (plaatsvervanger: Paul Kindt)
Dick Buitenhuis	– Rijksvastgoedbedrijf (plaatsvervanger: Steven van der Meulen)
Harrie Hekhuis	– Staatsbosbeheer (plaatsvervanger: Jelka Both)
Karin van den Burg	– Natuurmonumenten (plaatsvervanger: Petra Ket)
Saskia van Dockum	– LandschappenNL (plaatsvervanger: Marco Glastra)
Antoon Splinter	– Natuurnetwerk Gemeenten
Roderick van de Mortel	– onafhankelijk voorzitter (burgemeester van Vught)

Bron: [2024-09-21-vbne-organisatie](#)

Pag 13: De nationale koolstofmarkt (bedoeld wordt waarschijnlijk de Stichting Nationale Koolstofmarkt) is niet door Staatsbosbeheer opgericht.

Reactie EDSP ECO

Volgens de website van de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) is Staatsbosbeheer één van de Founding partners en staan jullie daarnaast ook in de deelnemerslijst.

Founding partners

1. **Staatsbosbeheer**
2. **Syntraal B.V.**
3. **Climate Neutral Group B.V.**
4. **Van Iperen International**
5. **Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland**
6. **Cycas Capital**
7. **Stichting Waternet**
8. **South Pole**

Bron: [2023-02-08-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-nationaleco2markt-nl-over-snk-wie-zijn-onze-deelnemers](#)

Deelnemers van de Green Deal / Stichting Nationale Koolstofmarkt

Per december 2019 waren de volgende organisaties aangesloten bij de Green Deal en daarmee deelnemer van de Stichting Nationale Koolstofmarkt:

1. CLM Onderzoek en Advies B.V.
2. Climate Neutral Group N.V.
3. Stichting CO2-Bank Utrecht
4. Essent N.V.
5. Stichting Friese Milieufederatie
6. GreenSand Stock N.V.
7. Stichting Duurzaam Den Haag, handelend onder de naam Klimaatfonds Haaglanden
8. Stichting Louis Bolk Instituut
9. Mijnwater B.V.
10. Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland
11. Stichting De Natuur en Milieufederaties
12. Stichting Zeeuws Duurzame Energie en Klimaatfonds, handelend onder de naam Zeeuws Klimaatfonds
13. Re-N Technology B.V., handelend onder de naam Zitta Biogas, inzake Netwerk Mestvergisting Zuid-Holland
14. Syntraal B.V. (onderdeel van Tauw)
15. Stichting Waternet
16. **Staatsbosbeheer**
17. South Pole
18. CO₂ Bank Zuid-Holland
19. Recell

Bron: [2020-05-07-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-jaarverslag-2019-opgesteld-door-gert-ian-nabuurs-van-edu-nl-wur](https://www.edsp.nl/2020-05-07-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-jaarverslag-2019-opgesteld-door-gert-ian-nabuurs-van-edu-nl-wur)

Pag 13: Trees for All ondertekent in 2016 samen met stichtingen Nationale Boomfeestdag en Nationaal Bossenfonds en een groot aantal bedrijven het Actieplan Bos en Hout. De stichtingen, die donaties ontvangen van inwoners van Nederland, hebben door middel van dit actieplan afgesproken om mee te werken aan het verhogen van houtproductie en bomenkap o.a. ten behoeve van de productie van biomassa voor bio-energie. Dit kan enerzijds betekenen dat zij herplanten op de kaalgekapte grond van bossen die omgekapt zijn om van dat hout biomassa te maken, en anderzijds kan het betekenen dat de nieuwe bomen die zij aanplanten op termijn ook weer worden omgekapt om van het hout biomassa te maken. Eenzijdig en tendentius. Het Actieplan heeft duidelijk een driedelige opdracht: meer bos, meer met bos en meer met hout. Hier wordt slechts één doelstelling eruit gehaald; de andere twee worden niet benoemd.

Reactie EDSP ECO

Uit de documentatie van Stichting Trees for All en Staatsbosbeheer zelf blijkt dat het meerbosplan niet gelukt is. Wij zijn in eigen tijd en onbetaald een onderzoeksrapport aan het schrijven over de biomassalobby van de directeurs van Staatsbosbeheer en de politiek omdat we ons zorgen maken over de gevolgen voor de gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst van onze kinderen. We begrijpen niet waar de verwachting vandaan komt dat we vrijwillig zouden meewerken aan greenwashing van schadelijke en vervuilende organisaties.

Zie hoofdstuk Trees for All , Trees for Travel, FACE en Face the Future BV

In het [jaarverslag uit halverwege 2018](#) van 'stichting Trees for All' over de samenwerking in het 'Nationale BossenFonds (NBF)' blijkt dat Staatsbosbeheer niet eens in staat is om 10 hectare grond aan te leveren voor de aanplant van nieuw bos, zelfs als Opa en Oma €7,50 per nieuw aan te planten boom willen betalen voor de aanleg van dat nieuw bos.

Stichting Nationaal Bossenfonds (NBF) bestaat uit een samenwerking van Staatsbosbeheer (SBB), Trees for All en Stichting Nationale Boomfeestdag (SNB = ook Staatsbosbeheer) en heeft als doelstelling om jaarlijks 10 hectare nieuw bos te realiseren in Nederland. SBB levert de gronden en Trees for All werft de fondsen en voert het secretariaat. Inmiddels is gebleken dat het aanleveren van grond door SBB voor nieuwe natuur niet eenvoudig is en de ten doel gestelde aantal hectares niet ieder jaar worden gehaald. Om de kansen te vergroten is besloten om een verkenning uit te voeren bij andere grond-beherende partijen om zo toch het aantal hectares te bereiken die we ten doel hebben gesteld.

Op 24 oktober 2022 heeft Staatsbosbeheer op de eigen website een artikel geplaatst waarin Harrie Hekhuis, de programmadirecteur Bos & Klimaat van Staatsbosbeheer, en bestuurslid van biomasselobbyorganisatie VBNE, uitlegt waarom het nog niet wil vlotten met die 5000 hectare:

Op de eerste plaats is die 5.000 hectare ook echt een ambitieus plan en op de tweede plaats lopen de benodigde procedures erg traag.

Hieronder nog een keer het hoofdstuk over het Actieplan Bos en Hout ten aanzien van de biomasselobby.

Op 12 september 2014 publiceert de biomasselobbyorganisatie Probos het rapport 'Nederlands bosbeheer en bos- en houtsector in de bio-economie' ter ondersteuning van het 'Actieplan Bos en Hout' die door zowel Staatsbosbeheer, stichting 'Trees For All', stichting Boomfeestdag als stichting Nationaal Bossenfonds ondertekend wordt. In het rapport is o.a. het volgende opgenomen:

Nederland heeft een grote bio-economieambitie die voor een groot deel gebaseerd is op houtige biomassa. Deze studie is uitgevoerd als ondersteuning voor het opstellen van een 'Actieplan Bos en Hout'.

Tabel 4.3 ENplus kwaliteitsklassen pellets – toegestane grondstoffen.

ENplus-A1	ENplus-A2	EN-B
Stamhout	Hele bomen Stamhout	Hout uit bossen en plantages, en ander vers hout

Nederland stevent af op een zeer ambitieuze bio-economie. Deze zal grotendeels gebaseerd zijn op houtige biomassa. Het houtgebruik in Nederland gaat daardoor stijgen naar ruim 2 m3 per inwoner in 2030. De biomassavisie2030 verwacht een extra vraag door Nederland van ~30 miljoen m3 /j. Deze toename komt door beleidsdoelen op het gebied van hernieuwbare energie, ambities voor de ontwikkeling van een biobased economie en ambities voor meer gebruik van duurzame materialen. Andere landen hebben soortgelijke ambities, waardoor de vraag naar houtige biomassa wereldwijd enorm zal stijgen.

Het Europese bos is nu belangrijk voor de houtvoorziening van Nederland voor ongeveer 80% van onze consumptie. In Europa kan de totale houtoogst toenemen van de huidige 520 miljoen m3 tot 600-650 miljoen m3.

Bij de huidige doelstellingen is het onmogelijk om zo veel producten te gebruiken dat er alleen afval nodig is voor energieopwekking. Directe verbranding van primaire houtige biomassa lijkt onontkoombaar. De extra import van zo'n 6 miljoen ton ds geeft een aanlevering van 2.4 miljoen ton ds naar energie.

Door een toename van de vraag naar bio-energie zal het Europese bos intensiever benut gaan worden. Verhoogde oogst lijkt dus wel mogelijk gegeven de belemmeringen die in de studies zijn meegenomen, maar zal echter niet zonder meer voldoende zijn om aan de stijgende vraag te voldoen. Verder zullen alternatieve biomassabronnen in toenemende mate nodig zijn. Import zal een grotere rol spelen dan nu het geval is. Indien een oogstverhoging in Europa gewenst is, zal een integrale aanpak nodig zijn.

De verhoogde vraag naar bio-energie zal gevolgen hebben voor de biodiversiteit, zowel in bossen (meer bos waar oogst plaatsvindt, intensiever beheer, mogelijk meer extractie van tak- en top hout) als daarbuiten (meer vraag naar land voor short rotation coppice). Wat verlies je aan dood hout bij een intensivering van beheer en een hogere extractie van biomassa? Verkerk et al. (2011) lieten zien dat bij een hogere extractie er een duidelijk verlies is aan dood hout. Onder een bio-energiescenario bedroeg het verlies aan dood hout al gauw 10%, met uitschieters tot 25% (Figuur 37).

Bron: [2016-09-12-edu-nl-wur-probos-nederlands-bosbeheer-en-bos-en-houtsector-in-de-bio-economie-scenarios-tot-2030-in-een-internationaal-bio-economie-perspectief](https://www.edsp.nl/2016-09-12-edu-nl-wur-probos-nederlands-bosbeheer-en-bos-en-houtsector-in-de-bio-economie-scenarios-tot-2030-in-een-internationaal-bio-economie-perspectief)

Bronnen:

[2011-09-15-edu-nl-wur-platformbioenergie-pbe-biomasselobby-bert-annevelink-de-rol-van-de-bio-energiesector-in-de-biobased-economy](https://www.edsp.nl/2011-09-15-edu-nl-wur-platformbioenergie-pbe-biomasselobby-bert-annevelink-de-rol-van-de-bio-energiesector-in-de-biobased-economy)
[2014-05-26-probos-biomasselobby-biomassapotentieel-nblh-sector-in-2020-en-2050](https://www.edsp.nl/2014-05-26-probos-biomasselobby-biomassapotentieel-nblh-sector-in-2020-en-2050)

[2015-01-23-gov-nl-minez-minister-kamp-besluit-voortzetting-overleg-duurzaamheidscriteria-biomassa](#)

[2012-12-14-bvor-warmte-uit-hout](#)

[2014-12-24-bvor-houtchips-als-brandstof](#)

[2015-06-20-bvor-houtpellets-als-brandstof](#)

[2016-09-12-edu-nl-wur-probos-nederlands-bosbeheer-en-bos-en-houtsector-in-de-bio-economie-scenarios-tot-2030](#)

[2016-10-19-biomassalobby-bv-biobased-economy-nederland-actieplan-bos-en-hout](#)

[2017-05-26-gov-nl-minienm-biomassalobby-convenant-intentieovereenkomst-actieplan-bos-en-hout](#)

[2017-08-00-staatsbosbeheer-energiehout-biomassabv-btgbiomassbv-heatplusbv-hout-voor-warmte-biobased-economy-bbe](#)

[2017-08-00-staatsbosbeheer-energiehout-biomassabv-btgbiomassbv-heatplusbv-hout-voor-warmte-biobased-economy-eindrapport](#)

[2021-02-14-nature-today-dood-hout-leeft](#)

In het hoofdstuk Natuur onderbouwen we uitgebreid de impact van houtoogst op de biodiversiteit en de impact op de vitaliteit van de bosbodems.

Op 19 oktober 2016 wordt het 'Actieplan Bos en Hout' gepubliceerd waarin te lezen is dat een groot aantal organisaties waaronder stichting 'Trees For All', Biobased Solution Nederland, Platform Bio-Energie (PBE waar Peter-Paul Schouwenberg van RWE Essent voor verantwoordelijk is) en Staatsbosbeheer, het Nationale Bossenfonds, Boomfeestdag, BVOR, de VBNE (biomassalobbyorganisatie waar de huidige Staatsbosbeheer Sylvio Thijsen de vicevoorzitter/plv. voorzitter was, Harrie Hekhuis, de programmadirecteur Bos & Klimaat van Staatsbosbeheer bestuurslid is en Henk Wanningen de directeur en senior adviseur van de Biomassa BV's van Staatsbosbeheer de biomassabelangen vertegenwoordigde - voorheen Bosschap) en o.a. biomassalobbyorganisatie Probos het 'Actieplan bos en hout' steunen. In het actieplan is het volgende opgenomen:

Regionale biomassahubs

De bijbehorende actielijnen zijn: uitbreiding van het bosareaal (25%); productiever (50%) en duurzamer bosbeheer; inrichten van tien regionale biomassahubs; de ontwikkeling van een gereedschapskist voor Climate Smart Forestry.

Doel: tien regionale biomassahubs. Lokale ketens van landschapsonderhoud kunnen een onbenut potentieel aan houtige biomassa ontsluiten en met hub-vorming kan dit op de lokale markt worden gebracht. Hiervoor is samenwerking tussen eigenaren, beheerders, dienstverleners en afnemers nodig.

Het beoogde resultaat is dat meer hout en biomassa beschikbaar komt voor lokale projecten, onder andere voor hoge temperatuur warmtevraag, kleinschalig blok/stadsverwarming, bijverwarming van zwembaden en stallen, en bioraffinage. Hiermee kan regionaal hout op kleine schaal een functie vervullen voor de energievoorziening op momenten dat andere technieken tekortschieten. Het potentieel is groot.

De nieuwe aanleg zou zich als volgt kunnen verhouden:(...) 20.000 hectare energiebossen en -landschappen.

Door nu ook aandacht te richten op productiever bosbeheer, kan de jaarlijkse oogst verhoogd worden van 1,2 miljoen m³ naar 1,8 miljoen m³, Dat betekent 50% meer hout.

Het gebruik van hout als biomassa voor energieopwekking is het onderwerp van een complexe discussie. Naast het potentieel van zon en wind zal bio-energie nog jarenlang een belangrijke factor in een duurzame energiemix zijn.

Bron: [2016-10-19-biomassalobby-bv-biobased-economy-nederland-actieplan-bos-en-hout](#)

Op 26 oktober 2016 ondertekenden premier Mark Rutte en staatssecretaris Sharon Dijksma en de twintig organisaties van biomasselobby Nederland het “Actieplan Bos en Hout” tijdens de Nationale Klimaattop. Nooit eerder ondertekende een Nederlandse premier een actieplan op het gebied van Bos en Hout. In het persbericht over het ondertekenen van het actieplan is o.a. het volgende te lezen:

Nederland heeft relatief veel oud grovedennenbos dat door middel van een uitkapbeheer vaak niet de juiste kwaliteit verjonging levert. Door relatief kleine aanpassingen in bijvoorbeeld SNL zou soms gekozen kunnen worden voor kaalkap.

Inzet van [Platform Hout Nederland] PHN heeft er voor gezorgd dat een brede coalitie van negentien partijen tijdens de nationale klimaattop op 26 oktober 2016 het “Actieplan Bos en Hout” hebben kunnen presenteren en dat de intentieverklaring om het plan uit te werken tevens ondertekend is door premier Rutte en staatssecretaris Dijksma.

Bronnen:

- [2016-07-01-edu-nl-wur-probos-platform-hout-in-nederland-phn-opgeheven-ivm-lobby-biobased-economy-mission-accomplished](#)
- [2016-10-26-biomasselobby-bv-nl-actieplan-bos-en-hout-klimaattop-houtproductie-voor-bio-economie-energiehout](#)
- [2016-11-02-probos-biomasselobby-platformhout-in-nederland-phn-per-1-juli-2016-opgeheven-gaat-over-in-vbne](#)

1.1 HOUT IS HET LANGZAME GOUD

Bronnen:

- [2011-09-15-edu-nl-wur-platformbioenergie-pbe-biomasselobby-bert-annevelink-de-rol-van-de-bio-energiesector-in-de-biobased-economy](#)
- [2012-12-20-boschap-gedragscode-bosbeheer-2010-2015-incl-aanvulling-tussenuitspraak-23-aug-2012](#)
- [2014-12-24-bvor-houtchips-als-brandstof](#)
- [2015-06-20-bvor-houtpellets-als-brandstof](#)
- [2015-10-05-avih-bbe-vbne-fpg-bvor-pbe-biomasselobby-boekje-goed-nieuws-over-nederlandse-biomassa](#)
- [2015-11-16-bio-enerco-biomassa-bv-staatsbosbeheer-levert-al-ruim-15-jaar-biomassa-aan-biomassacentrale-vattenfall-nuon-lelystad](#)
- [2016-02-15-staatsbosbeheer-rapport-groeierende-toekomst-de-bosvisie-van-staatsbosbeheer](#)
- [2016-03-23-gov-nl-minez-rvo-green-deal-duurzaamheid-vaste-biomassa-rapportage-3-2014](#)
- [2016-09-14-avih-persbericht-grontmij-sweco-biomasselobby-video-nederlandse-bossen-leveren-biomassa-voor-duurzame-energie](#)
- [2016-10-19-biomasselobby-bv-biobased-economy-nederland-actieplan-bos-en-hout](#)
- [2016-10-24-trouw-massale-wouden-voor-het-klimaat](#)
- [2016-10-24-boerenbusiness-boeren-verbijsterd-om-nieuw-plan-bosaanplant](#)
- [2016-10-26-biomasselobby-bv-nl-actieplan-bos-en-hout-klimaattop-houtproductie-voor-bio-economie-energiehout](#)
- [2016-11-09-nvde-biomasselobby-nationaal-groenfonds-financiert-biomassacentrale-in-edo](#)
- [2017-05-26-gov-nl-minienm-biomasselobby-convenant-intentieovereenkomst-actieplan-bos-en-hout](#)
- [2017-10-03-agrochemie-cees-veerman-nieuwe-voorzitter-raad-van-toezicht-tki-bbe-bio-based-economy](#)
- [2017-10-27-tki-bbe-biomassa-het-nieuwe-goud-brief-cees-veerman-namens-bio-based-economy-lobby-aan-minezk-min-wiebes](#)
- [2017-11-02-beon-biomasselobby-bio-energiepartijen-oost-nederland-presenteren-belangrijke-mijlpalen-better-biomass-nta8080](#)
- [2018-05-29-nationaal-groenfonds-investeren-in-bioenergie](#)
- [2018-11-15-groenfonds-biomassacentrale-primco-lelystad-warmte-voor-vattenfall-nuon-ennatuurlijk-veolia](#)
- [2019-06-19-iea-bioenergy-task-40-deployment-of-biobased-value-chains-ronald-zwart-minvrom-rbcn-rwe-pbe-goodfuels-ckade-sweco-etip](#)
- [2019-06-26-edu-nl-wur-vbne-presentatie-klimaat-slim-bosbeheer](#)
- [2019-10-09-pbe-platformbioenergie-betaalde-pro-biomasselobbyorganisatie](#)
- [2019-10-12-henk-wanningen-staatsbosbeheer-energiehoutbv-directeur-bioenercobv-pbe-fsc-ggl-betterbiomass-linkedin-profiel](#)
- [2019-10-23-pbe-platformbioenergie-nieuwe-directeur-ronald-zwart-rwe-en-voorzitter-henk-wanningen-directeur-staatsbosbeheer](#)
- [2020-05-22-pbe-platform-bio-energie-betaalde-pro-biomasselobbyorganisatie](#)
- [2020-12-18-probos-biomasselobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](#)
- [2021-06-03-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-biomasselobby-klimaatlim-beheer-van-bestaande-bossen](#)

Op 26 oktober 2016 ondertekent [Henk Mirck](#) namens stichting Trees For All de intentieovereenkomst Actieplan Bos en Hout samen met o.a. Platform Bio-Energie (PBE waar Peter-Paul Schouwenberg van RWE Essent voor verantwoordelijk is), Staatsbosbeheer, de VBNE (voorheen Bosschap) waar Staatsbosbeheer Sylvio Thijsen de vicevoorzitter/plaatsvervangend voorzitter van was en Staatsbosbeheer directeur Klimaat en biodiversiteit Harrie Hekhuis in het bestuur zit en die ook vertegenwoordigd wordt door Henk Wanningen de Senior Hoofd Productgroep Biomassa & Klimaat van Staatsbosbeheer, Directeur Bio-Enerco BV de biomassa BV van Staatsbosbeheer (sinds 2002), Sr. Business Developer van Energiehout BV, de tweede Biomassa BV van Staatsbosbeheer, en daarnaast Stichting Nationale Boomfeestdag van Staatsbosbeheer, de AVIH, de BVOR, de NEPV, de Unie van Bosgroepen en biomasselobbyorganisatie Probos samen met de rest van Biomasselobby BV NL.

Op 25 juni 2018 is in het jaarverslag van stichting Trees For All een paragraaf opgenomen over de samenwerking in het [Nationale BossenFonds \(NBF\)](#) waaruit blijkt dat Staatsbosbeheer niet in staat is om 10 hectare grond aan te leveren voor de aanplant van nieuw bos, zelfs als opa en oma €7,50 per nieuw aan te planten boom willen betalen voor de aanleg van dat nieuw bos.

In 2007 zijn we het herstel van het regenwoud in het noordoosten van Sabah, Maleisië in Danum Valley gaan ondersteunen. In de jaren zestig tot tachtig van de vorige eeuw is het gebied door ongecontroleerde houtkap gedegradeerd en er moest worden ingegrepen om natuurlijk bosherstel te realiseren. Onze contractpartner in dit project is 'Face The Future [BV]' die de monitoring verzorgt. (...)

Stichting Nationaal Bossenfonds (NBF) bestaat uit een samenwerking van Staatsbosbeheer (SBB), Trees for All en Stichting Nationale Boomfeestdag (SNB = ook Staatsbosbeheer) en heeft als doelstelling om [jaarlijks 10 hectare nieuw bos](#) te realiseren in Nederland.

SBB levert de gronden en Trees For All werft de fondsen en voert het secretariaat. Inmiddels is gebleken dat het [aanleveren van grond door SBB voor nieuwe natuur niet eenvoudig is en de ten doel gestelde aantal hectares niet ieder jaar worden gehaald](#).

Trees For All was eind 2017 dagvoorzitter van de werkconferentie van de ['Actieplan Bos en Hout'](#).

Veel van deze bossen worden op dit moment geheel of gedeeltelijk gekapt. Voor een substantieel deel van het areaal wil SBB gedeeltelijke herplant realiseren met diverse inheemse bomen, zodat er snel weer robuuste bossen met meer natuurwaarde ontstaan. SBB heeft ons gevraagd om bij te dragen aan dit herstel. Het gaat om 24 hectare essenbossen die in de aankomende drie plantseizoenen worden hersteld (van 2018/2019 tot en met 2020/2021).

Pag 13: Trees for All en Trees for Travel hebben als doel om bomen te planten en daarmee CO2-uitstoot en bomenkap te compenseren (zie statutenwijziging februari 2013). Hiermee legitimeren zij in onze ogen de bomenkap die vooraf gaat aan het bosherstel. Daarnaast vinden wij het geen vreemde gedachte dat je als donateur de aanname doet dat door jouw bijdrage er méér natuur bijkomt, in plaats van vervanging van omgekapt bomen door partners van de stichting waar je aan doneert. Je zou als donateur het gevoel kunnen hebben dat de stichtingen natuur herstellen waar grote vervuilende miljardenbedrijven deze eerst hebben laten kappen om geld te kunnen verdienen en dat de stichtingen dat net zo erg vinden als jij. Echter, doordat de stichtingen nauwe banden hebben met de organisaties die

bomenkap veroorzaken is het dus niet zo dat bosherstel inhoudt dat zij bomen planten waar ooit buiten de invloed van de stichtingen om bomen zijn weggehaald. De stichtingen planten doodleuk bomen op o.a. plekken waarvan ze wisten dat die plekken bedoeld waren om bomen te kappen door de organisaties waar ze mee samenwerken. Ze hebben namelijk samen met deze organisaties het Actieplan Bos en Hout ondertekend om méér hout voor biomassa uit het bos te kunnen halen. Aantoonbaar onjuist; Gesponsorde bomen worden toegepast voor nieuw bos en niet voor bossen die gekapt worden voor biomassa.

Reactie EDSP ECO

Marcel van Dun, de woordvoerder van Staatsbosbeheer gaf in zijn reactie op ons verzoek om wederhoor hierboven aan: *“Daarnaast zien we in het rapport ook een aantal onderdelen die we herkennen, zoals het onvoldoende van de grond komen van de bossenstrategie en dat dit vooral komt door het tekort aan beschikbare grond.”*

In het [jaarverslag uit halverwege 2018](#) van ‘[stichting Trees for All](#)’ over de samenwerking in het ‘[Nationale BossenFonds \(NBF\)](#)’ blijkt dat Staatsbosbeheer niet eens in staat is om 10 hectare grond aan te leveren voor de aanplant van nieuw bos, zelfs als Opa en Oma €7,50 per nieuw aan te planten boom willen betalen voor de aanleg van dat nieuw bos.

Stichting Nationaal Bossenfonds (NBF) bestaat uit een samenwerking van Staatsbosbeheer (SBB), Trees for All en Stichting Nationale Boomfeestdag (SNB = ook Staatsbosbeheer) en heeft als doelstelling om [jaarlijks 10 hectare nieuw bos](#) te realiseren in Nederland. SBB levert de gronden en Trees for All werft de fondsen en voert het secretariaat. Inmiddels is gebleken dat het [aanleveren van grond door SBB voor nieuwe natuur niet eenvoudig is en de ten doel gestelde aantal hectares niet ieder jaar worden gehaald](#). Om de kansen te vergroten is besloten om een verkenning uit te voeren bij andere grond-beherende partijen om zo toch het aantal hectares te bereiken die we ten doel hebben gesteld.

Zie ook onze reactie aan de [Stichting Nationale Koolstofmarkt \(JIN\)](#)

Wij zijn inderdaad geen voorstander van greenwashing en carbon credits en zolang de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) blijft samenwerken met biomassalobbyorganisaties zoals Probos (zie toelichting/onderbouwing in onze reactie bovenaan) om vervuilende bedrijven zoals Shell te helpen hun dodelijke CO₂-uitstoot te greenwashen op basis van SNK CO₂-certificaten die betaald verstrekt worden aan een organisatie zoals Staatsbosbeheer voor het aanplanten van bossen op locaties waar al bos stond en wat gekapt en verbrand is in de biomassacentrales en waarvoor al een wettelijke herplantplicht bestond, zullen we ook blijven verkondigen dat SNK zich bezig houdt met het greenwashen van schadelijke bedrijven.

Probos en Face the Future hebben in opdracht van Staatsbosbeheer en Shell een concept-methodedocument opgesteld voor het vaststellen van de CO₂-emissiereductie bij het revitaliseren van door essentaksterfte aangetaste essenbossen in het kader van de Green Deal Nationale Koolstofmarkt (thans: Stichting Nationale Koolstofmarkt, SNK).

Na overleg tussen de CvD en Staatsbosbeheer in juni 2020 lijkt omvorming van essenopstanden onder bepaalde randvoorwaarden mogelijk toch additionele CO₂-credits te kunnen opleveren, mits duidelijk wordt aangetoond dat hiermee geen invulling wordt gegeven aan een bestaande wettelijke verplichting. Hiervoor is het van belang dat meer inzicht wordt verschaft in de wijze waarop de herplantplicht uit de Wet natuurbescherming voor teniet gegane essenopstanden in de praktijk precies wordt toegepast door het bevoegd gezag (de provincies). Cruciaal hierbij is de vraag wat het bevoegd gezag in de praktijk beschouwd als het teniet gaan van houtopstanden en vanaf wanneer (bijv. minimum percentage kroonbedekking) men de herplantplicht oplegt en handhaaft. Staatsbosbeheer en Shell hebben Probos gevraagd om dit nader te onderzoeken en te onderbouwen.

Bron:

[2023-04-07-snk-nationale-koolstofmarkt-co2-emissiereductie-methode-probos-face-the-future-voor-staatsbosbeheer-en-shell](#)
[2023-04-14-verbiedfossilereclame-jongeren-staatsbosbeheer-tegen-samenwerking-met-shell-dit-is-greenwashing](#)

Pag 14: Essenbomen zijn heel geschikt voor houtproductie omdat het sterk hout is en snel groeit. Daarnaast is er in heel Nederland sprake van grootschalig kappen van bos, zoals we in dit rapport laten zien. In dit rapport laten we zien

dat dit volledig gepland is, niet steeds toevallig door een onverwacht onvermijdelijk probleem zoals een ziekte komt, en dat deze grootschalige kap nodig is om te kunnen voorzien in de grootschalige behoefte aan biomassa voor bio-energie. Onterechte insinuatie

Reactie EDSP ECO

We hebben [een onderzoeksrapport](#) opgeleverd van meer dan 400 pagina's op basis van meer dan 1500 bronnen waaronder een zeer groot aantal documenten van Staatsbosbeheer en die van de bij de betaalde biomassalobby betrokken organisaties en hebben in chronologische volgorde jaar voor jaar aangetoond dat er al dertig jaar lang een zeer uitgebreid plan uitgewerkt en uitgevoerd wordt door o.a. Staatsbosbeheer om de biomassa-oogst op te schalen ten behoeve van de bio-based economy (BBE), zie de hoofdstukken van het onderzoeksrapport en de pagina nummers hieronder. Onze stelling afdoen als een 'onterechte insinuatie' is lachwekkend. Onderaan de lijst met alle hoofdstukken waarmee we onze stelling onderbouwen hebben we nog wat alinea's over de Essenbossen en de wettelijke herplantplicht waar Staatsbosbeheer zich al jaren niet aan houdt geplaatst.

1997-1999: SBB voortrekker op gebied van biomassa in Nederland	156
1997-2003: Weigering FSC-certificering voor energiehoutplantage SBB	158
1999: Staatsbosbeheer richt FSC-Nederland op	162
1999: Actieplan Hout 2000	164
2000: Nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur	165
2000: Staatsbosbeheer levert biomassa voor centrale van Essent in Cuijk	166
2000: Marsroute-project energie uit afval en biomassa	166
2002: Wetsvoorstel Marijke Vos – groen of rood label voor hout	167
2003: Biomass Action Plan – working together on bio-energy	168
2003-2005: SBB oriëntatie afzet houtige biomassa voor bio-energie	171
2004: Shell, Cargill, Nedalco, Vattenfall, Essent betrokken bij biomassa	172
2004: Visie op houtoogst	173
Minister Cees Veerman	175
2005: Probos en Staatsbosbeheer biomassalobbypresentatie	177
2006: Natura 2000 doelen	179
2008: Intentieverklaring biomassa uit bos, natuur, landschap & keten	180
Minister Annemarie Jorritsma	181
Minister Gerda Verburg	182
Biomassalobbybureau Ecofys, Platform Hout Nederland (PHN) en Probos	189
Sylvo Thijsen directeur SBB, bestuurslid en lobbyist PHN en Grontmij (Sweco)	189
2008: Wijziging Boswet t.b.v. verhoging biomassa-oogst	191
2008-2012: SBB visie & ambities voor Bio-Enerco & Energiehout biomassa BV	193
2011: Werkprogramma meer biomassa-oogst uit bos en landschap	194
Minister Ed Nijpels	195
Minister Loek Hermans	200
Minister Maria van der Hoeven	201
2011: Nieuwe Natuurwet leidt tot ontbossing	202
2011: SBB aankondiging meer boskap voor biomassaverkoop	203
2011: EU - Energy Roadmap 2050 a Bioeconomy for Europe 2012	203
Marcel van Dun – woordvoerder Staatsbosbeheer en Eneco	203
2012: Bosvorming zonder compensatie en schuiven met bos	207
2012: SBB voorstel privatisering Landgoed NL BV, natuur in uitverkoop	209
2012: SBB perverse prikkels om overmatig bomen te kappen	210
2012: SBB opnieuw aankondiging meer boskap voor biomassaverkoop	210

2013: Convenant Energieakkoord voor duurzame groei	211
2013: Staatsbosbeheer - Grontmij(Sweco) - Van Werven - BioEnerco BV	213
2013: Bosschap en NVBE gaan over in VBNE	216
2013: Natuurpact decentralisatie natuurbeleid Rijk naar provincies	222
2014: Provinciale Natuurbeheerplannen	223
2014: Actieprogramma 2020 meer inzet houtige biomassa	224
2014: Biobased Economy Houtconvenant voor meer biomassa	225
2014: SBB en de Biobased Economy (BBE) van RWE Essent	226
2014: Bosbeheer en bos- en houtsector in de bio-economie	227
2014: Oogstadadvies: biomassa van hele bomen	228
2014-2015: SBB convenant een maatschappelijke onderneming	232
2015: Biomassa- Carbon Capture & Storage en Groengaslobby	232
2015: Convenant Duurzaamheid Biomassa	234
2016: SBB Bosvisie - groeiende toekomst	235
2016: Actieplan Bos en Hout	236
2016-2017: Afschaffing Boswet & invoer Wet Natuurbescherming	237
2017: 5.400 hectare Nederlands bos verdwenen	244
2018: CIEP - PBL - ECN – TNO - RWE - GGL - FSC - SBB biomassalobby	245
Pieter Boot PBL hoofd Klimaat, Lucht, Energie & biomassalobbyist ECN/TNO/CIEP	246
Paul Koutstaal lobbyist ECN/TNO, Nationale Koolstofmarkt, plv. afdelingshoofd PBL	249
Bart Strengers PBL senior beleidsonderzoeker biomassa	251
2018: Beschikbaarheid Nederlandse verse houtige biomassa 2030-2050	253
2019: SBB stop de moord op ons bos	256
2019: SBB presentatie Biomassa Businesscase	257
2019: SBB Energiehout & Bio Enerco BV - Biomassale Kaalkap	260
2019: Tweede Kamervragen Bomen stoken in centrales? Waanzin!	265
2020: SBB, Energiehout BV & Bio Enerco BV - Belangenverstrengeling	267
2020: Routekaart Nationale Biograndstoffen	274
2020: Rondetafel biomassa – 2 miljard m3 groen biomassagas in 2030	278
2020: Duurzaam bosbeheer en biomassa certificering is schijnvertoning	279
2021: Emissies biomassa tellen niet mee	281
2021: SBB grootschalige kap van Natura 2000 bossen	282
2021: Greenpeace - exit convenant duurzaamheid biomassa leugen	284
2022: Tweede Kamervragen complete boomverbranding voor biomassa	286
2022: Meer kaalkap door gedragscode bosbeheer dankzij VBNE-lobby	288
2022: SBB evaluatie Algemene Rekenkamer	295
2023-2024: Laatste stand van zaken	298
Begroting en doelen ministerie Landbouw, Natuur & Voedselkwaliteit	298
Minister beantwoord vragen van Tweede Kamer niet waarheidsgetrouw	299
Tweede Kamer – Rondetafelgesprek Biomassa	306
Tweede Kamer – aanvullend klimaatpakket biomassa & CO2-opvang	308
Biobased Economy (BBE) Biomassa Lobby	312
Europese Rekenkamer en WNF – kritiek op Bio-energiebeleid EU	313
Landelijk Meldpunt Bomenkap	314
Klimaatplan 2024, INEK & het CO2-neutrale biomassasprookje	314
Jetten overweegt toch biomassasubsidie miljarden dankzij PBL biomassalobby	319
Europese subsidies & vrijstellingen biomassa 28 miljard euro per jaar	321
Nr. 1 & 2 grootste bedreigingen EU-bossen is houtkap & bio-energie	323

Shell & BP schorten biobrandstoffenfabrieken op	324
Wetenschappelijke Klimaatraad (WKR) biomassa- en BECCS lobbyadvies	325
Biomassa in verdrinking - energiecentrales RWE kunnen niet zonder	328
Wederhoor Staatsbosbeheer	331
Bos & biomassacertificering	337
FSC certificering	338
FSC-groeps-certificering	341
FSC-certificering Staatsbosbeheer	347
FSC-auditrapporten Staatsbosbeheer	348
FSC-certificaat eisen afgezwakt, zonder normen en op basis van vertrouwen	350
Better Biomass (NTA 8080) certificering	356
Green Gold Label (GGL) certificering	358
Sustainable Biomass Partnership/Program (SBP)	360
Bos- & biomassacertificeringsinstanties	365
SKAL / Peterson Control Union Certifications	365
Johan Maris directeur [Peterson] Control Union Holding Certifications/SKAL	365
Peterson Bulk Logistics = Peterson Control Union = Control Union Certifications = SKAL	365
SKAL / Control Union FSC-certificering voor Staatsbosbeheer	369
SGS certificeringsinstantie	383

Hieronder nog een aantal alinea's uit het hoofdrapport over de Essensbossen en de wettelijke herplantplicht waar Staatsbosbeheer zich al jaren niet aan houdt inclusief de bronnen:

Essensbomen zijn heel geschikt voor houtproductie omdat het sterk hout is en snel groeit. Daarnaast is er in heel Nederland sprake van grootschalig kappen van bos, zoals we in dit rapport laten zien. In dit rapport laten we zien dat dit volledig gepland is, niet steeds toevallig door een onverwacht onvermijdelijk probleem zoals een ziekte komt, en dat deze grootschalige kap nodig is om te kunnen voorzien in de grootschalige behoefte aan biomassa voor bio-energie. We laten ook zien dat er in Nederland speciale biomassahubs zijn met bossen die bedoeld zijn voor de biomassa productie. Desondanks is het onze ervaring dat bosbeheerders en houthandelaren zoals Staatsbosbeheer als verklaring voor het kappen van bomen zelden of nooit erkennen dat het hout bedoeld is voor biomassa, maar andere redenen aanvoeren voor de kap zoals ziekten, invasieve exotenbestrijding, Natura-2000-doelen, biodiversiteit, droogte of stikstofoverschot. Deze redenen kunnen zich uiteraard afspelen in ons land maar tegelijkertijd laat dit rapport ook zien dat er sprake is van een vooropgezet plan om de houtproductie voor biomassa zo groot mogelijk te maken, bedacht en uitgevoerd door bosbeheerders en de houtsector (zoals Staatsbosbeheer), de energiesector, belangenorganisaties en door energiemaatschappijen betaalde wetenschappers, ambtenaren en politici om daarmee miljarden te kunnen verdienen via de internationale biomassahandel.

<https://www.boomzorg.nl/article/31039/paniekvoetbal-bij-het-kappen-van-essen>

<https://groenkennisnet.nl/nieuwsitem/omgaan-met-essentaksterfte-sparen-of-kappen-1>

<https://www.boomhelden.be/niet-elke-es-gaat-dood-aan-essentaksterfte>

<http://edepot.wur.nl/411048>

<http://edepot.wur.nl/210030>

<http://edepot.wur.nl/414991>

Op 20 september 2017 publiceert de Wageningen Universiteit een artikel in het Vakblad Natuur Bos Landschap met als titel 'Het Nederlandse bos als bron van CO2' waarin vermeld wordt dat de Nederlandse bossen de afgelopen jaren met 5.400 hectare zijn afgenomen en de wetenschappers stellen dat Staatsbosbeheer transparanter zou moeten zijn:

Uit onderzoek van de Wageningen Universiteit blijkt dat tussen 2013 en 2017 bij 38 procent van het totale verlies van bos omvorming naar andere natuur de oorzaak is. Dit is een fors aandeel: het is de grootste reden van ontbossing in ons land.

Wij maken ons zeker zorgen om ontbossing in het algemeen, maar vooral om ontbossing waarbij de verloren oppervlakte niet elders wordt gecompenseerd. Als we op deze voet doorgaan gaat het niet de goede kant op. Als veel provincies beslissen om over te gaan tot omvormen heeft dat wél als gevolg dat er minder bos overblijft met alle gevolgen van dien voor het klimaat. Het is tegenstrijdig beleid.

Ontbossing is wat ons betreft met name onwenselijk wanneer er geen compensatie van de verloren bosoppervlakte op een andere locatie plaatsvindt. Een gedetailleerd overzicht met de locaties en oppervlaktes die worden ontbost om welke reden dan ook is niet openbaar beschikbaar. Ook de oppervlakte die niet wordt gecompenseerd, is onbekend. Terreinbeheerders zoals Staatsbosbeheer en ook Rijkswaterstaat weten dit wel en zouden dit transparant moeten maken, zodat we hier meer inzicht in krijgen.

Bron: [2017-09-20-edu-nl-wur-het-nederlandse-bos-als-bron-van-co2](https://www.edsp.nl/2017-09-20-edu-nl-wur-het-nederlandse-bos-als-bron-van-co2)

Op 25 juni 2018 publiceert Trees for All het jaarverslag 2017 waarin het volgende te lezen valt over de samenwerking met Staatsbosbeheer. 10 hectare per jaar zou Staatsbosbeheer leveren zodat Trees for All hier nieuwe bomen op kon aanplanten. Zelfs dat kan Staatsbosbeheer niet leveren.

Veel van deze bossen worden op dit moment geheel of gedeeltelijk gekapt. Voor een substantieel deel van het areaal wil SBB gedeeltelijke herplant realiseren met diverse inheemse bomen, zodat er snel weer robuuste bossen met meer natuurwaarde ontstaan. SBB heeft ons gevraagd om bij te dragen aan dit herstel. Het gaat om 24 hectare essenbossen die in de aankomende drie plantseizoenen worden hersteld (van 2018/2019 tot en met 2020/2021).

Stichting Nationaal Bossenfonds (NBF) bestaat uit een samenwerking van Staatsbosbeheer (SBB), Trees for All en Stichting Nationale Boomfeestdag (SNB = ook Staatsbosbeheer) en heeft als doelstelling om jaarlijks 10 hectare nieuw bos te realiseren in Nederland.

SBB levert de gronden en Trees For All werft de fondsen en voert het secretariaat. Inmiddels is gebleken dat het aanleveren van grond door SBB voor nieuwe natuur niet eenvoudig is en de ten doel gestelde aantal hectares niet ieder jaar worden gehaald.

Bron: [2018-06-25-trees-for-all-jaarverslag-2017](https://www.edsp.nl/2018-06-25-trees-for-all-jaarverslag-2017)

Omdat Staatsbosbeheer geen grond kan leveren voor de aanplant van nieuw bos proberen ze nu de wettelijke herplantplicht te omzeilen via de betaalde biomasselobbyorganisatie Probos, die samen met Face the Future in opdracht van Staatsbosbeheer en Shell een concept-methodedocument opgesteld hebben voor het vaststellen van de CO2-emissiereductie bij het revitaliseren van door essentaksterfte aangetaste essenbossen in het kader van de Green Deal Nationale Koolstofmarkt (thans: Stichting Nationale Koolstofmarkt, SNK). Ondanks dat wettelijk gezien de herplantplicht van toepassing is voor duizenden hectare bos wat in de biomassacentrale is verdwenen en die Staatsbosbeheer had moeten herplanten, hebben Staatsbosbeheer en Shell aan de betaalde biomasselobbyorganisatie Probos gevraagd om nader te onderzoeken en te onderbouwen of ze de vervuilende CO2-uitstoot van Shell mogen compenseren indien die meebetaald (via de aanschaf van CO2-compensatiecertificaten) aan het aanplanten van nieuw bos op de voorheen leeggeroofde bosgronden waar Staatsbosbeheer de bomen gekapt heeft en als houtige biomassa heeft verkocht aan de energiemaatschappijen. Staatsbosbeheer had al jaren geleden al die bossen die ze opgestookt hebben moeten herplanten maar heeft dat nooit gedaan ondanks de onderstaande wettelijk verplichting.

“Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griendof hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbepanten

van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand.” Dit houdt in dat er een wettelijke verplichting is voor het herplanten van bossen, ook als zij sterven (teniet gaan) als gevolg van een ziekte.

Hiermee wordt nadrukkelijk ook bedoeld het herplanten van bosopstanden die teniet zijn gegaan als gevolg van ziekten, plagen, storm, brand of andere calamiteiten. De herplant is immers een verplichting en moet worden gerealiseerd, ook zonder de aanwezigheid van klimaatfinanciering. Het leidt niet tot extra vastlegging van CO₂

Bron: [2023-04-07-snk-nationale-koolstofmarkt-co2-emissiereductie-methode-probos-face-the-future-voor-staatsbosbeheer-en-shell](#)

Pag 16: De suggestie dat Staatsbosbeheer invloed heeft op de certificeringseisen is onjuist en hier is ook geen enkele bewijslast voor geleverd. De opstellers blijken geen kennis te hebben over de tot standkoming van certificering eisen. FSC werkt met 10 criteria voor duurzaamheid. Dit is een internationale standaard die in meerdere landen is uitgewerkt naar landen criteria. Zo ook voor Nederland. Deze uitwerking heeft plaatsgevonden in een werkgroep waarin ook de milieu- en klimaat NGO's betrokken zijn. Zwier van Olst heeft geen zitting gehad in deze werkgroep en ook Henk Wanningen niet. FSC werkte in die tijd met een raad van toezicht waarin Milieufensie, NOVIB en Wereld natuurfonds zitting hadden. Staatsbosbeheer heeft net als veel terreinbeheerders meegedacht bij de ontwikkeling van FSC, maar is niet bepalend in deze. [deze laatste zin is door ons verplaatst omdat die onder hetzelfde onderwerp viel]

Reactie EDSP ECO

We hebben het hoofdstuk [FSC certificering](#) aangevuld met extra onderbouwing en daarin de wederhoor verwerkt van [FSC Nederland](#). Hieronder het hoofdstuk zoals het nu is opgenomen in het onderzoeksrapport.

Zie hoofdstuk FSC certificering

In de FSC-presentatie van het Sociaal Geografisch Bureau (SGB) van de bijeenkomst 'Duurzaam Bouwen met FSC-hout van 15 juni 2005' is te lezen dat FSC-Nederland de verkorte naam is van 'Stichting Goed Hout!'. FSC Nederland was bij oprichting op hetzelfde adres gevestigd is als [Energiehout BV](#), de biomassa BV van Staatsbosbeheer en het Nationale Boomfeestdag Fonds. Directeur van Energiehout BV Zwier van Olst is naast bestuurslid zelfs [één van de oprichters van stichting FSC-Nederland](#).

Energiehout B.V. (hernoemt naar Biograndstoffen BV)

Adres: **Princenhof Park 1, 3972NG Driebergen-Rijsenburg**
 Directeur: Zwier van Olst (sinds 02-04-2001)

FSC-Nederland (voorheen Stichting Goed Hout!)

Adres: **Princenhof Park 1, 3972NG Driebergen-Rijsenburg**
 ook adres
 Oprichter: Zwier van Olst (30-08-1999)
 Bestuurslid: Henk/Hendrik Wanningen (sinds 07-04-2009)

Uittreksel Handelsregister Kamer van Koophandel®

KvK-nummer 30158761

Pagina 1 (van 2)

Rechtspersoon

RSIN	808511361
Rechtsvorm	Stichting
Statutaire naam	Stichting Goed Hout & Goed Papier!
Ook genoemd	FSC Nederland
Statutaire zetel	Gemeente Utrecht
Bezoekadres	Wilhelminapark 37, 3581NJ Utrecht
Telefoonnummer	0302767220
Internetadres	www.fsc.nl
E-mailadres	info@fsc.nl
Datum akte van oprichting	30-08-1999

FSC Nederland is de verkorte naam van Stichting Goed Hout!
 K.v.K. nummer 30158761, Triodosbank 212488260 tnv Stichting Goed Hout!

FSC Nederland is een werkgroep van FSC -Forest Stewardship Council. FSC-SECR-0010

FOREST STEWARDSHIP COUNCIL FSC Nederland

Princenhof Park 1 • Postbus 118 • 3970 AC Driebergen
 Tel: +31(0)30 692 6398 • Fax: +31(0)30 692 2978 • www.fscnl.org • email: info@fscnl.org

De landentafel van FSC-Nederland bepaalt o.a. de eisen voor het FSC-certificaat voor duurzaam bosbeheer. De oprichting van stichting Goed Hout! en FSC-Nederland vindt op hetzelfde tijdstip plaats als dat Zwier van Olst, de directeur Staatsbosbeheer en bestuurslid FSC-Nederland, de FSC-certificering voor Staatsbosbeheer aan het regelen is in samenwerking met [Johan Maris directeur \[Peterson\] Control Union Holding Certifications/SKAL](#)

Henk Wanningen, senior hoofd productgroep biomassa van Staatsbosbeheer, manager bij Biograndstoffen BV (voorheen Energiehout BV, de eerste Biomassa BV van Staatsbosbeheer) en directeur van Bio Enerco BV (de tweede Biomassa BV van Staatsbosbeheer), is het tweede bestuurslid van FSC Nederland. Bio Enerco BV is een joint venture van vier bedrijven: BioGrondstoffen BV (Staatsbosbeheer), Van Werven Biomassa BV, Vagroen (Grontmij/Sweco) en Van den Broek BV. Henk Wanningen wordt pas in 2009 bestuurslid van het FSC-Nederland maar uit een [interview uit 2002](#) blijkt dat hij al veel eerder betrokken is.

Handelsregisterhistorie

30 30158761 FSC Nederland telnr: 0302767220
 Wilhelminapark 37 3581NJ Utrecht

Statutaire naam Stichting Goed Hout !
 Datum ingang 30-08-1999

Naam van Olst, Zwier / 4
 Infunctietreding 30-08-1999
 Titel Penningmeester

Naam Wanningen, Hendrik / 28
 Infunctietreding 07-04-2009
 Bevoegdheid Gezamenlijk bevoegd

Henk Wanningen was vertegenwoordiger van de belangenorganisatie Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE voorheen Bosschap) en vertegenwoordigde daarmee organisaties die klachten hadden over de Nederlandse FSC-certificeringseisen omdat die eisen teveel ‘gedoe en kosten’ met zich mee zouden brengen.

Ook was hij bestuurslid van FSC-Nederland terwijl die hierboven genoemde klachten in behandeling waren en FSC-Nederland heeft de certificeringseisen naar aanleiding van die klachten volledig aangepast, waarbij er geen normen voor bosbeheer en standaard geen controle meer uitgevoerd werd omdat alles op ‘vertrouwen’ gebaseerd moest zijn.

In combinatie met het afgeven van de ‘FSC-groeps-certificering’ waarmee in één klap een groot aantal organisaties FSC-gecertificeerd is zonder dat daar een controle aan vooraf gaat, stelt de Nederlandse FSC-certificering weinig meer voor.

Op het oude vestigingsterrein van ‘Energiehout B.V.’ (Princenhof Park Driebergen-Rijsenburg) zijn ook de VBNE en het voormalige NVBE gevestigd (voorheen het Bosschap) waar Staatsbosbeheer onderdeel van uitmaakt en waar directeur Henk Wanningen de voorzitter van was. Dit is belangrijke informatie om bepaalde stukken uit dit rapport in de juiste context te kunnen plaatsen.

Vereniging van Bos- en NatuurterreinEigenaren (VBNE)

Adres: Princenhof Park 7, 3972NG Driebergen-Rijsenburg

Nederlandse Vereniging van BosEigenaren (NVBE)

Adres: Princenhof Park 7, 3972NG Driebergen-Rijsenburg

Op het Linkedin-profiel van Henk Wanningen en in het artikel van Staatsbosbeheer over de meerdere biomassa BV's van Staatsbosbeheer is te lezen dat hij samen met Zwiervan Olst, de directeur van de andere Staatsbosbeheer biomassa BV Energiehout BV (Nu: Biogrondstoffen BV), bestuurslid is geweest van FSC Nederland die verantwoordelijk is voor de FSC-certificeringseisen in Nederland:

Zowel Van Olst als Wanningen hebben in het bestuur gezeten van de stichting FSC Nederland.

Bron: [2020-04-22-staatsbosbeheer-dossier-biomassa-veelgestelde-vragen-organisaties-bio-enerco-energiehout-bv](https://www.staatsbosbeheer.nl/dossiers/2020-04-22-staatsbosbeheer-dossier-biomassa-veelgestelde-vragen-organisaties-bio-enerco-energiehout-bv)

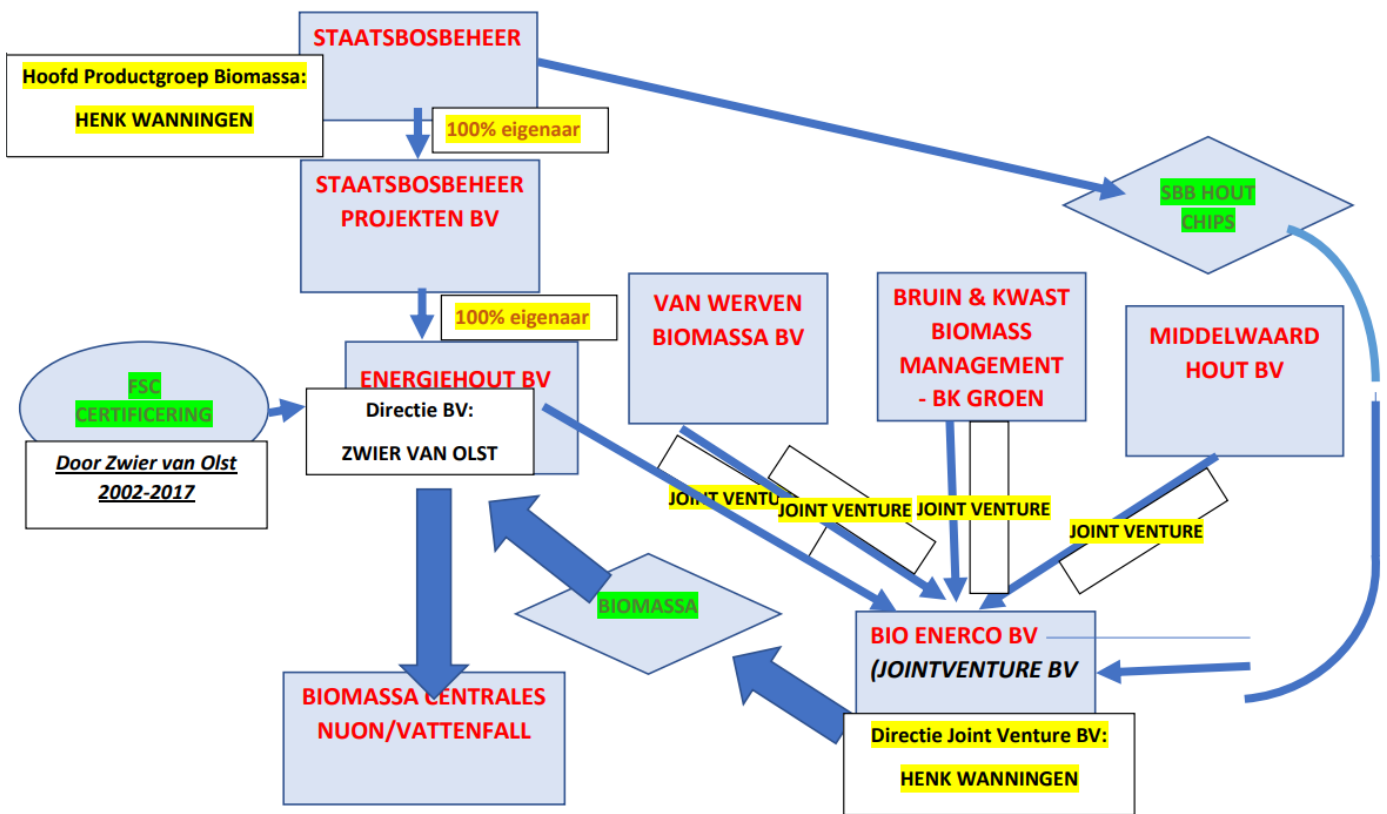
Handelsregisterhistorie	
30 30158761 <u>FSC Nederland</u> telnr: 0302767220 Wilhelminapark 37 3581NJ Utrecht	
Statutaire naam	Stichting Goed Hout !
Datum ingang	30-08-1999
Naam	<u>van Olst, Zwiervan / 4</u>
Infunctietreding	30-08-1999
Titel	Penningmeester
Naam	<u>Wanningen, Hendrik / 28</u>
Infunctietreding	07-04-2009
Bevoegdheid	Gezamenlijk bevoegd

FOREST STEWARDSHIP COUNCIL
FSC Nederland

FSC Nederland, postbus 118, 3970 AC Driebergen
Tel.: 030-6926398 Fax: 030-6922978.
E-mail: info@fscnl.org Website: www.fscnl.org
FSC-nummer: FSC-SECR-0010

FSC Nederland is de verkorte naam van Stichting Goed Hout!
Deze brochure is gedrukt op Fastprint FSC. Minimaal 30% van de vezel, gebruikt in de productie van het papier waarop deze brochure is gedrukt, is afkomstig uit verantwoord beheerde bossen die onafhankelijk gecertificeerd zijn volgens de regels van de Forest Stewardship Council.
FSC Trademark © 1996 Forest Stewardship Council A.C. SKAL-COC-801343

Bron: https://gelderland.stateninformatie.nl/document/9029085/1/Bijlage_10

Op 21 augustus 2024 reageerde Wyke Smit, de directeur van FSC-Nederland op ons verzoek om wederhoor. Onderdeel van haar reactie was het verzoek om aan te geven dat Staatsbosbeheer mede-oprichter was van FSC-Nederland, dat het klopt dat bij oprichting FSC Nederland een aantal jaar gebruik mocht maken van kantoorruimte bij Staatsbosbeheer en dat ze in 2005 verhuisd zijn naar een andere locatie. Ze verzocht ons ook duidelijk aan te geven wie er allemaal betrokken waren bij de oprichting inclusief de datum van in- en uitreding, om aan te geven dat sinds 2017 er geen directeuren van biomassa BV's van Staatsbosbeheer meer in het bestuur zitten en ze vroeg zich af of de Biomassa BV van Staatsbosbeheer (Energiehout BV) al was opgericht in de tijd dat FSC-Nederland op hetzelfde adres was ingeschreven. We hebben hieronder eerst de link naar het KvK document van de oprichting van FSC-Nederland inclusief alle betrokkenen en de in- en uittreding beschikbaar gesteld, daaronder de link naar het KvK document van de biomassa BV van Staatsbosbeheer (Energiehout BV) waarbij de oprichtingsdatum een half jaar na de oprichting van FSC-Nederland was op hetzelfde adres geregistreerd als FSC-Nederland en Staatsbosbeheer en daaronder hebben we de link naar de volledige wederhoor van Wyke Smit geplaatst:

- [1999-08-30-fsc-nederland-goed-hout-kvk-30158761-oprichter-sbb-directeur-biomassa-bvs-zwier-van-olst-en-bestuur-henk-wanningen](https://gelderland.stateninformatie.nl/document/9029085/1/Bijlage_10)
- [2001-04-02-kvk-staatsbosbeheer-energiehout-bv-en-biogrondstoffen-bv-handelsregisterhistorie-directeur-zwier-van-olst](https://gelderland.stateninformatie.nl/document/9029085/1/Bijlage_10)
- [2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](https://gelderland.stateninformatie.nl/document/9029085/1/Bijlage_10)

Bronnen:

- https://gelderland.stateninformatie.nl/document/9029085/1/Bijlage_10
- [1999-04-30-sbh-probos-biomassalobby-bos-en-hout-berichten-snelle-groei-van-certificeringen](https://gelderland.stateninformatie.nl/document/9029085/1/Bijlage_10)
- [1999-08-30-fsc-nederland-goed-hout-kvk-30158761-oprichter-staatsbosbeheer-biomassa-bvs-zwier-van-olst-en-bestuur-henk-wanningen](https://gelderland.stateninformatie.nl/document/9029085/1/Bijlage_10)
- [1999-12-21-reformatorisch-dagblad-bomen-kappen-met-beleid](https://gelderland.stateninformatie.nl/document/9029085/1/Bijlage_10)
- [2000-02-03-fsc-nl-standaard-voor-de-certificering-van-goed-bosbeheer](https://gelderland.stateninformatie.nl/document/9029085/1/Bijlage_10)
- [2000-10-12-fsc-nl-is-stichting-goedhout-zelfde-adres-biomassa-energiehout-bv-staatsbosbeheer-deelnemers](https://gelderland.stateninformatie.nl/document/9029085/1/Bijlage_10)
- [2001-04-02-kvk-staatsbosbeheer-energiehout-bv-en-biogrondstoffen-bv-handelsregisterhistorie-directeur-zwier-van-olst](https://gelderland.stateninformatie.nl/document/9029085/1/Bijlage_10)
- [2001-01-23-fsc-nl-contact-princenhofpark-1-driebergen-is-zelfde-adres-energiehout-bv-staatsbosbeheer](https://gelderland.stateninformatie.nl/document/9029085/1/Bijlage_10)
- [2001-04-29-fsc-nl-contactpersoon-is-goedhout-is-zelfde-adres-als-energiehout-biomassabv-staatsbosbeheer](https://gelderland.stateninformatie.nl/document/9029085/1/Bijlage_10)
- [2003-00-00-staatsbosbeheer-vijf-jaar-certificering-van-experiment-tot-routine](https://gelderland.stateninformatie.nl/document/9029085/1/Bijlage_10)
- [2004-08-11-fsc-nl-is-stichting-goedhout-zelfde-adres-energiehoutbv-staatsbosbeheer-adres-driebergen-fsc-secr-0010-skal-coc-81343](https://gelderland.stateninformatie.nl/document/9029085/1/Bijlage_10)
- [2005-07-11-sgb-fsc-presentaties-fsc-nl-is-stichting-goedhout-zelfde-adres-als-energiehout-bv-staatsbosbeheer](https://gelderland.stateninformatie.nl/document/9029085/1/Bijlage_10)
- [2006-05-19-gov-nl-tweede-kamer-brief-minlnv-evaluatie-staatsbosbeheer](https://gelderland.stateninformatie.nl/document/9029085/1/Bijlage_10)

[2014-12-04-gov-nl-minez-convenant-staatsbosbeheer-een-maatschappelijke-onderneming](#)

[2014-12-04-gov-nl-minez-convenant-staatsbosbeheer-een-maatschappelijke-onderneming-samenvatting](#)

[2015-07-15-gov-nl-minez-convenant-staatsbosbeheer-een-maatschappelijke-onderneming-2014-addendum](#)

[2020-04-22-staatsbosbeheer-dossier-biomassa-veelgestelde-vragen-organisaties-bio-enerco-energiehout-bv](#)

[2024-01-09-kvk-fsc-nederland-stichting-goed-hout-en-papier-uittreksel-handelsregister-30158761](#)

Zie hoofdstuk FSC-groeps certificering

77 Nederlandse bosbeheerorganisaties waaronder heel veel gemeenten maar ook b.v. Kroondomein het Loo maken onderdeel uit van een enkel FSC-certificaat van de Unie van Bosgroepen. Er kunnen maximaal 150 verschillende organisaties onder één enkel FSC-groeps-certificaat vallen.

Voor een aantal principes en criteria hoeft elk groepslid niet individueel te voldoen, maar wordt de groep als geheel beoordeeld. Groeps-certificering heeft als bijkomend voordeel dat de kosten voor certificering lager zijn. In onze FSC-groep zorgt de Unie van Bosgroepen bovendien voor een goede belangenbehartiging voor alle deelnemers.

Ieder jaar voeren we audits uit bij een aantal leden. Welke leden dit zijn, wordt met een aselechte steekproef bepaald. Een audit bestaat uit een controle van een aantal administratieve zaken en een veldbezoek. Voor eventuele tekortkomingen worden corrigerende maatregelen voorgeschreven die binnen een bepaalde termijn uitgevoerd moeten worden. De certificeerder van de Unie van Bosgroepen, die de audits uitvoert, is Control Union Certifications te Zwolle. [zie ons hoofdstuk SKAL / Peterson Control Union Certifications]

De FSC-groep binnen de Unie van Bosgroepen voldoet aan de criteria van FSC voor het verwerven van een groeps-certificaat. Afzonderlijke Bosgroepen treden in deze context op als Duurzaam Bosbeheer Coördinator. Dit betekent vervolgens dat de Unie van Bosgroepen met groeps-certificaat verantwoordelijk is voor de juiste controle en naleving van de FSC uitgangspunten en richtlijnen bij elk aangesloten lid van de groeps-certificering.

Groepsleden hebben geen individuele certificaten, maar zijn wel zelf verantwoordelijk voor de correcte uitvoering van de eisen die gesteld zijn in het groepslidmaatschap. De groepsleden zijn dit overeengekomen door het tekenen van het groepsledencontract (zie bijlage 2).

Bronnen:

[2019-11-07-bosgroepen-groepsprotocol-groeps-certificering-fsc-unie-van-bosgroepen](#)

[2023-03-26-bosgroepen-fsc-groeps-certificaathouder](#)

In de overzichten hieronder van één bladzijde uit nog meer bladzijden met organisaties die FSC-gecertificeerd zijn is te zien dat bij elk van de organisaties bij 'Products' 'Roundwood (logs) W1.1 **W1.2 Fuel wood**' staat vermeld.

**Annex to
CERTIFICATION CODE: CU-FM/COC-011833**

Forest management units

Unit no.	Name of unit	Unit ref.	Ha	Products
PRD 014458	Gemeente Waalre	F136	327.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 013429	Landgoed Prattenburg BV	F137	376.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 013431	Gemeente Amsterdam	F138	330.90	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 014459	Gemeente Oirschot	F139	320.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 020501	Stichting KHO	F141	61.83	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 028647	Gemeente Borger Odoorn	F143	178.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 020503	Gemeente Ommen	F146	451.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 043816	Gemeente Berkelland	F148	117.79	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 020504	Landgoed Buiten De Pekelinghe BV	F149	13.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 003253	Dhr. P.G. Lindeboom	F160	21.50	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 013471	Dhr. A. Peterse	F165	3.93	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 029406	Gemeente Leudal	F169	143.33	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 030976	Gemeente Horst aan de Maas	F170	462.07	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 037232	Hollands Hardhout B.V	F171	44.56	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 052719	Gemeente Westerveld	F172	84.31	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 075814	Gemeente Alphen-Chaam	F173	147.98	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 086200	Beheermaatschappij Gulbergen B.V.	F174	78.85	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 086201	Staat en Kroondrager (Kroondomein het Loo)	F175	8,204.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 116183	Landgoed Twickel	F177	1,737.58	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 131740	Gemeente Helmond	F178	496.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
PRD 131739	Cornelia Stichting	F179	121.00	Roundwood (logs) W1.1 W1.2 Fuel wood
			40,356.46	

Processing unit(s)

Unit no.	Name of unit	Unit ref.	Address	Processes
PRC 001023	Unie van Bosgroepen	00	Horapark 7 Ede Nederland	Forest Management, Internal Control System (ICS), Logging

This certificate including the annex remains property of Control Union Certifications B.V. and can be withdrawn in case of terminations as mentioned in the licensee contract, or in case changes or deviations of the above mentioned data occur. The licensee is obliged to inform Control Union Certifications B.V. immediately of any changes in the above mentioned data. Only an original and signed certificate with accompanying attachments is valid.

Date of certification:
29 October 2022

Authenticated by

Place and date of issue:
Zwolle, 06 November 2022

Bron: [2022-11-08-control-union-certifications-fsc-certification-unie-van-bosgroepen-incl-lijst-van-alle-organisaties-cy-fm-co-011833](https://www.cu-certifications.nl/2022-11-08-control-union-certifications-fsc-certification-unie-van-bosgroepen-incl-lijst-van-alle-organisaties-cy-fm-co-011833)

Dan komen we enkel het [2001-05-29-skal-peterson-control-union-certification-report-staatsbosbeheer-limburg-oost-brabant.doc](#) audit rapport tegen (zie de bijlage):

Staatsbosbeheer **region Limburg-Oost Brabant**
The Netherlands
Skal-FM/CoC-016655
Certification report Skal-FM/CoC-016655-2001-1-JK (**07 March 2002**)

Op 22 augustus 2024 leverde Wyke Smit, de directeur van FSC-Nederland als onderdeel van haar wederhoor en reactie op ons onderzoeksrapport de volgende link aan waarmee we de auditrapport van Staatsbosbeheer konden downloaden: [FSC Search](#). In het hoofdstuk [SKAL / Control Union FSC-certificering voor Staatsbosbeheer](#) leggen we aan de hand van die auditrapporten uit waarom we niet onder de indruk waren over de kwaliteit van de auditrapporten en van mening zijn dat Staatsbosbeheer niet alleen onterecht een FSC-certificaat heeft behouden al die jaren maar deze ook gebruikt voor greenwashing van het vernietigen van natuur, biodiversiteit en het schade toebrengen aan het klimaat en daarmee onze toekomst. We vonden via die link ook de ‘nieuwe’ versie van het FSC-certificaat van Staatsbosbeheer:

License Code: FSC-C003956
Certificate Code: CU-FM/COC-016655

Bronnen:

[2006-01-01-fsc-c003956-cu-fm-coc-016655-certification-record-staatsbosbeheer](#)
<https://search.fsc.org/en/certificate/a0240000005sRIPAA2>

Op 8 september 2017 presenteert de [door RWE Essent betaalde wetenschapper Martin Junginger](#) zijn oratie ‘[Naar een bio-based economy: tussen panacee en pandemonium](#)’ waarin hij aangeeft dat de biomassa die bijvoorbeeld RWE Essent importeert niet of nauwelijks FSC-gecertificeerd is en waarschijnlijk ook nooit gecertificeerd gaat worden:

Zo moet het hout FSC of equivalent gecertificeerd zijn. (...) Ik zie echter momenteel twee problemen bij deze aanpak: ten eerste zijn deze eisen dermate streng dat het moeilijk kan worden om voldoende hout te vinden dat aan al deze criteria voldoet. Zo halen we op dit moment veel hout ter vervanging van kolen uit naaldboomplantages uit het zuidoosten van de VS. Echter, deze plantages zijn niet of nauwelijks FSC-gecertificeerd omdat de lokale papierindustrie daar weinig waarde aan hecht. Dit kan natuurlijk veranderen, maar dat kost veel tijd. Bovendien is bio-energie uiteindelijk ook niet de voornaamste afzetmarkt voor dit hout. Daarom zal de motivatie voor landeigenaren om hun bos te certificeren beperkt blijven. Ten tweede – en dit is wellicht belangrijker: als we blijven meten met verschillende maatstaven voor aan de ene kant energie en aan de andere kant overige toepassingen, dan kunnen we uiteindelijk al het duurzame hout naar Nederland en de EU halen, maar zal het niet-duurzaam geproduceerde hout lokaal in de VS gebruikt worden.

Bron: [2017-09-08-uu-copernicus-institute-junginger-naar-een-biobased-economy-tussen-panacee-en-pandemonium](#)

[Op 9 december 2020](#) publiceert onderzoeksbureau ‘Investico’ in samenwerking met onderzoeksprogramma ‘Argos’ en internationaal onderzoekcollectief ‘Money to Burn’ een rapport waaruit blijkt dat biomassacentrales in Nederland versnipperde bomen uit kaalkap mogen gebruiken als biomassa, ondanks de strenge duurzaamheidseisen die Nederland aan het product zou stellen waardoor ook volledige bomen in de verbrandingsoven eindigen. In het hoofdstuk [2020: Hele bomen voor biomassa en certificering is schijnvertoning](#) hebben we het rapport uitgebreid besproken. In dit hoofdstuk is enkel het deel opgenomen dat te maken heeft met de certificeringslabels FSC, GGL en BetterBiomass (NTA8080) voor duurzaam bosbeheer:

Bij grootschalige houtstook in omgebouwde kolencentrales kan het vele decennia duren voordat biomassa ‘groener’ is dan fossiele energie. Chemisch gezien is hout een veel minder efficiënte brandstof dan steenkool: bij het opwekken van dezelfde hoeveelheid energie, komt 15 procent meer CO₂ vrij. Als je kolen vervangt door hout, komt er dus zelfs meer CO₂ uit de schoorsteen – die in de periode daarna door nieuw groeiende bomen moet worden gecompenseerd. Die tijdsduur – de ‘koolstofschuld’ – wordt nergens meegenomen in de boekhouding: de houtkorrels tellen meteen als CO₂-neutraal. Maar we hebben helemaal geen decennia om klimaatverandering tegen te gaan.

Het ministerie van Economische Zaken kent de bezwaren rondom de extra CO₂-uitstoot en eist dat pellets die hier verstoekt worden, voorzien zijn van een duurzaamheidscertificaat. Voormalig minister Kamp beloofde dat Nederland de meest 'uitgebreide criteria' zou stellen aan de houtsnippers. 'In 2013 sloten we het Energieakkoord. Zeven jaar later zijn we nog steeds aan het steggelen over biomassa.' Hilde Stroot, programmadirecteur bij Greenpeace, noemt de bijstook van biomassa een 'duivels dilemma'. 'Steeds stellen de bedrijven de eisen naar beneden bij'. Dus stapte Greenpeace naar de rechter. Die verwees de partijen weer naar een geschillencommissie, die ook geen eendoordeel velde. 'Wij geloven ondertussen niet meer dat dit goedkomt', zegt Stroot.

De ruzies zijn complex maar gaan vooral over de keurmerken die de duurzaamheid van de biomassa moeten aantonen. Het meest gerenommeerde keurmerk voor hout is FSC, maar de regels daarvoor dateren van voor het biomassatijdperk en zeggen niets over de CO₂-uitstoot van het geogoste hout. Bovendien staat FSC kaalkap van stukken bos toe. (...) als je al dat hout tot pellets vermaalt, zou dat leiden tot een enorme CO₂-uitstoot.

De overheid vindt FSC dus niet voldoende. Momenteel is het 'Sustainable Biomass Program' (SBP) het enige keurmerk dat volgens de Nederlandse overheid de duurzaamheid van bos tot energiecentrale zou garanderen. SBP werd opgericht door een aantal grote Europese energiebedrijven, zoals RWE [Essent], Vattenfall en het Britse Drax.

Alle pellets die in Nederlandse kolencentrales worden verstoekt, moeten in principe voorzien zijn van dat SBP-stickertje. Maar soms ook niet. Omdat er afgelopen jaar niet genoeg van dat hout was, riep minister Wiebes in 2019 een uitzonderingsregel in het leven. In plaats van de energiebedrijven te vertellen dat zij minder hout mochten verstoken, stond hij ze toe om ook hout met slechts een FSC- of minder strenge PEFC-keurmerk te gebruiken.

Energiebedrijven RWE [Essent] en Uniper willen ons niet vertellen welke certificaten de door hen ingekochte houtsnippers dragen, maar verwijzen naar een rapport van [betaalde biomassalobbyorganisatie] onderzoeksbureau CE Delft over de certificering van de in 2019 verstoekte pellets. De onderzoekers bekeken de duurzaamheidspapieren van de energiebedrijven en vinkten af welke keurmerken zij tegenkwamen. Wat er precies in de bossen gebeurt, hebben ze niet onderzocht. Ook de overheid controleert niet ter plaatse, zegt een woordvoerder van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), die namens de overheid de biomassasubsidies uitkeert. De controle is uitbesteed aan private auditbureaus, die weer gecontroleerd worden door een raad en een toezichthouder.

Slechts veertig procent van de vorig jaar in onze kolencentrales opgestookte biomassa, hoefde aan de extra strenge Nederlandse eisen te voldoen. Hiervan zou het overgrote merendeel (87 procent) ook daadwerkelijk voldoen aan die regels. Maar bij welke leveranciers het hout precies vandaan komt, staat niet in het rapport. En als slechts 40 procent van de biomassa in Nederlandse centrales voldeed aan de strenge Nederlandse norm, hoe zit het dan met de overige zestig procent? Dat is bijna 500 duizend ton geïmporteerd hout.

Ook wanneer we keurmerken 'Green Gold Label (GGL) en 'Better Biomass Program' (NTA8080), die certificaten uitgeven voor dit type biomassa, om toelichting vragen, komen we niet verder dan dat het zaagsel, snoeiafval of sloophout betreft. Heeft Greenpeace enig zicht op waar deze enorme hoeveelheid afval vandaan komt? 'Nope, nada,' zegt beleidsmedewerker Wolfgang Richert.

Bron: [2020-12-09-investico-hoe-estse-bomen-worden-opgestookt-in-onze-centrales](#)

Zie hoofdstuk FSC-certificaat eisen afgezwakt, zonder normen en op basis van vertrouwen

Op 13 maart 2019 is de volledig herziene FSC-standaard voor bosbeheer in Nederland gepubliceerd. De Nederlandse FSC-standaard moest worden herzien na [klachten van de bosbeheerders](#) die het teveel gedoe vonden en er van af wilden zien als de eisen niet aangepast zouden worden. In het nieuwsbericht van biomassalobbyorganisatie de VBNE (voorheen Bosschap) over de publicatie van de nieuwe FSC-standaard in Nederland is het volgende te lezen:

Er is de afgelopen jaren (soms forse) kritiek geweest op de standaard, die zou leiden tot een toename van administratieve lasten. Omdat een simpele update van de oude standaard niet voldoende zou zijn, is gekozen voor een volledige herziening. Hierbij waren een tweetal uitgangspunten leidend:

- (1) het terugdringen administratieve lasten bij certificering en
- (2) het benadrukken van de praktische uitvoering van het bosbeheer.

Voor de standaard betekent dit:

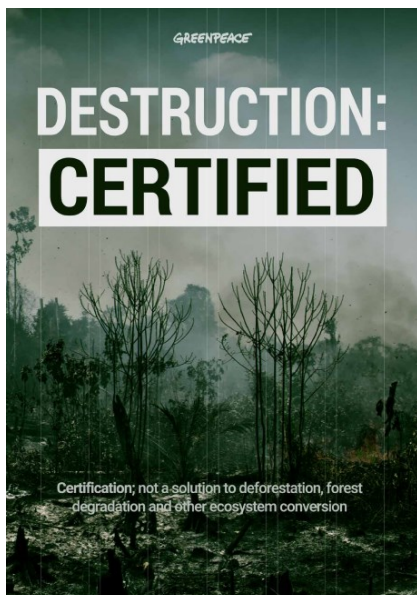
- Er zijn geen eisen opgesteld voor zaken die door Nederlandse wetgeving voldoende worden afgedekt;
- Het controleren door de auditor of daadwerkelijk aan wet- en regelgeving wordt voldaan gebeurt alleen in die gevallen waarbij dat (schijnbaar) niet zo is;
- De wijze van controle door een auditor is zo concreet en eenduidig mogelijk beschreven in de standaard;
- Er is naar gestreefd in de standaard geen normen op te nemen voor beheerwerkzaamheden; bosbeheer is immers vrijwel altijd maatwerk. Normen voor boswerkzaamheden werken vaak gelijkvormigheid in de hand, terwijl juist diversiteit van belang is voor veel bosfuncties;
- De audits zullen vaker gaan over de beoordeling of een gekozen strategie tot het gewenste doel leidt. Geen beoordeling op papier maar discussie tussen beheerder en auditor!
- Er zijn geen eisen opgenomen voor onderwerpen die weliswaar belangrijk zijn, maar die geen aandacht nodig hebben omdat de beheerpraktijk er voldoende aandacht aan besteedt en/of de ontwikkelingen voldoende in de goede richting gaan. Zo vindt u geen eisen terug over het aandeel inheemse bomen.

Bron: [2019-03-13-vbne-biomassalobby-nieuwe-nederlandse-fsc-standaard-gepubliceerd-geen-normen-en-standaard-geen-controle](https://www.greenpeace.nl/nl/acties/2019-03-13-vbne-biomassalobby-nieuwe-nederlandse-fsc-standaard-gepubliceerd-geen-normen-en-standaard-geen-controle)

Dankzij belangenorganisaties zoals de biomassalobbyorganisatie VBNE (voorheen Bosschap) waar Sylvio Thijsen de huidige directeur van Staatsbosbeheer (2013 tot 2025) in het bestuur van de VBNE zat als vicevoorzitter/plaatsvervangend voorzitter, en ook Harrie Hekhuis, de programmadirecteur Bos & Klimaat van Staatsbosbeheer bestuurslid van is en daarnaast Henk Wanningen (directeur van Bio-Enerco, de eerste biomassa BV van Staatsbosbeheer en Sr. Business Developer van Energiehout BV, de tweede Biomassa BV van Staatsbosbeheer en bestuurslid FSC Nederland) de belangen namens behartigde, zijn die Nederlandse FSC-eisen dusdanig afgezwakt dat organisaties zoals Greenpeace het vertrouwen erin opgezegd hebben en rapporten hebben uitgebracht waarin ze aantonen dat het FSC- en 'Green Gold Label' (GGL) certificaat gebruikt wordt door bedrijven zoals RWE Essent om de destructie van bossen en biodiversiteit te greenwashen.

In het 'Destruction: Certified' (2021) rapport van Greenpeace International wordt specifiek verwezen naar het destructieve Nederlandse biomassabeleid en de belangenverstrengelingen:

Certified companies, including with the widely-known FSC label, are reportedly linked to forest destruction, land disputes and human rights abuses warns a new report from Greenpeace International. Destruction: Certified , released today, shows that many certification schemes used for products such as palm oil and soya for animal feed are, in fact, effectively greenwashing destruction of ecosystems and violations of Indigenous and labour rights. Certification fails to tackle the core issues they claim to address.

3 Two examples in the Netherlands are (...) ADBE for biomass subsidies (see <https://adviescommissiedbe.nl>). In both cases the assessment committees have experts that have clear links to the forest or timber or biomass sector. Their independence can therefore be questioned.

4 For example, in the Netherlands, in the case of subsidies for co firing biomass for four coal-fired power plants - the so-called SDE+/SDE++ scheme – the Dutch Minister of Economic Affairs and Climate Policy decided in Q3 2018 not to follow the advice of the independent assessment committee that is tasked with advising the minister because it did not lead to enough certification schemes being recognized; he instead made an exception and accepted the FSC and PEFC schemes for an interim period until the end of 2019, even though the PEFC was the weakest of all certificates being assessed. This is the 'Exception in 2019' mentioned on the Netherlands Enterprise Agency website (see Netherlands Enterprise Agency, Sustainability criteria for solid biomass under the SDE+/SDE++ scheme [Website]). While the details of this exception are no longer visible on this page, the category 1 and 2 overview document shows that the PEFC-approved schemes (ATFS and SFI) have the lowest scores of the approved schemes.

Bronnen:

[2021-03-10-greenpeace-certification-schemes-such-as-fsc-are-greenwashing-forest-destruction](#)

[2021-03-15-greenpeace-report-certification-not-a-solution-to-deforestation-forest-degradation-and-ecosystem-conversion](#)

Sinds het ‘[Destruction: Certified](#)’ (2021) rapport van Greenpeace-International zijn er meerdere nieuwsberichten gepubliceerd en wetenschappelijke rapporten uitgekomen waarin wordt uitgelegd hoe onbetrouwbaar het FSC-label is. Hieronder hebben we een aantal quotes uit de meerdere rapporten van het afgelopen jaar geplaatst:

- Five green labels – FSC, RTRS, RSPO, Fairtrade International and Rainforest Alliance – were the focus of a new study in Forest Policy and Economics, representing EUDR-covered commodities timber, rubber, soy, palm oil, coffee and cocoa
- The study found that none is fully aligned with the most important requirements of the EUDR relating to deforestation and legality
- The study also found that all schemes assessed had a lenient attitude towards non-compliance, with actors being allowed to retain certification despite violating laws, increasing the risk of EUDR non-compliance
- Earthsight has previously highlighted that this is because the burden of proof set by certification schemes, which allows entities to retain certification status despite glaring evidence of wrongdoing, is the opposite of the EUDR’s ‘negligible risk’ approach
- The study provides fresh evidence for why policymakers must continue to ensure that such schemes are not relied on for EUDR implementation, either in theory or practice
- Though some schemes are in the process of introducing changes in light of EUDR requirements, early indications are that these will be insufficient to address the many flaws identified

Bronnen:

[2024-04-18-sciencedirect-voluntary-sustainability-standards-to-cope-with-new-eu-regulation-on-deforestation-a-gap-analysis](#)

[2024-08-15-earthsight-academic-study-confirms-green-labels-like-fsc-fall-short-of-requirements-set-by-upcoming-eu-deforestation-law](#)

Voluntary certification schemes very similar to those now central to RED have long been subject to detailed critiques and large amounts of evidence of ineffectiveness and consequent greenwashing. Foremost amongst these has been the Forest Stewardship Council (FSC), upon which some of the schemes now operating under RED appear to have been modelled, and which operate in very similar ways.

The FSC has been highly controversial since shortly after it was established in 1993, with hundreds of examples of certificates being issued to forestry companies not compliant with the FSC principles and criteria or national standards.¹⁴ These non-compliant certificates have often involved certification bodies now employed by the RED voluntary schemes. Numerous leading environmental organisations such as Greenpeace International and Friends of the Earth quit their memberships of the FSC over failure of the organisation to improve, despite years of calls for reform.¹⁵

The structural problems of the FSC has been detailed in at least two major studies, the first of which dates from 2002,¹⁶ and the second in 2021.¹⁷ Lessons could well have been learned from these in the RED legislation, but in fact on some issues – such as transparency – voluntary schemes now recognised by RED are allowed to operate to even lower standards than the FSC.

Certification under FSC is, in practice, an important part of the functioning of some of the RED schemes, such as SBP, where FSC Controlled Wood and Chain of Custody certificates (along with Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) certification) are used by forest biomass producers to indicate their sustainability and integrity of supply chains. Both these forms of certificate have been subject to accusations of unreliability, the former because it does not require any on-site audits, and rests in fact on a desk-based risk-assessment process.¹⁸

Doubts and concerns about relying on voluntary schemes have been raised from the outset. Even before the first 2009 RED, other voluntary certification schemes, similar to those now central to RED – especially the Forest Stewardship Council (FSC) – had long been subject to detailed critiques and evidence of ineffectiveness and consequent greenwashing.¹⁰

Prominent members of the ISEAL Alliance, including the FSC, have been demonstrably non-compliant with multiple elements of ISEAL’s Codes of Conduct for years if not decades, apparently with impunity. There is in fact no system within

ISEAL to record non-conformities by its members against the various Codes of Conduct. There are no publicly documented instances of ISEAL Alliance members being suspended or expelled.

There is a requirement under the 2022 RED implementing regulation that the schemes should “to the extent possible” include “in the governance structure and decision-making a broad range of representatives from various relevant stakeholder groups”.³⁶ This form of organisation groups very different interests together as ‘stakeholders’ in the same endeavour. It replicates the model developed under schemes such as the FSC and RSPO, and has served as a very effective means of gaining legitimacy, even as the schemes’ results have become progressively less credible.

Many civil society groups have learned from previous experience in private schemes such as the FSC and the Round Table on Sustainable Palm Oil (RSPO) that their participation is usually not meaningful in terms of influencing important decisions, whilst their presence merely lends credibility. It has become clear from such experiences that multistakeholderism in private sector schemes can dissolve the important distinction (and often opposition) between rights-holders and mere vested interests, displace the role of democratic institutions, weaken the accountability of those with greater power, conceal conflict of interest, and allows capture by dominant economic interests.³⁷

Hence, in practice, the third-party certification against the sustainability criteria can rest heavily or entirely on self-reporting by the economic operator. In the case of woody biomass, the self-reporting often involves reference to other certification schemes, particularly the FSC and PEFC. Here, egregious conflicts of interest can and have arisen. As exemplified in Case Studies 1 and 2 below, audits have involved assessment of supply chains, the compliance of which rests on FSC certificates which had been generated by the same certification body as was carrying out the RED audits (and in some cases, by the same individual auditor). The certification bodies were, in fact, certifying their own work.

There have been no on-site audits of forest supply areas at all since 2020. Enviva Ahooskie’s FSC Chain of Custody certificates have, throughout the entire period of SBP certification by SCS, also been issued by SCS.⁴⁵ None of the third-party chain of custody certifications held by Enviva require any onsite audit either. The vast majority of Enviva’s supplying forest areas have never been visited by an auditor. In practice, the compliance of Enviva’s supply base with the RED sustainability criteria is thus almost entirely dependent on the company’s own reports. The audits under SBP serve primarily to add a degree of third party credibility to what is, to all intents and purposes, a self-certification process, at least as far as maintenance of forest management standards is concerned.

The non-publication of meaningful summary audit reports, and specifically the lack of detail on nonconformities and their treatment by certification bodies makes it impossible to know – even for the Commission itself – whether the Commission’s requirements (set out in the 2022 Regulation, Art 10.3) concerning non-conformities are being respected. This includes, importantly, the categorisation of nonconformities as ‘critical’, ‘major’ or ‘minor’, the finding and treatment of which can determine whether a certificate is issued or not. The experience in other certification systems such as the FSC (including by certifiers highly active in RED certification) has been that certification bodies can and do easily downgrade or mis-categorise high-level non-conformities to ensure that a certificate is issued. The ‘closing out’ by the certifiers of high-level non-conformities on the basis of promised future actions, or the adoption of ‘paper policies’, rather than actual observed improvements to operations, has been seen to occur in other schemes.⁴⁷

Of course, if on-site audits aren’t conducted, or are minimal, then potential high-risk factors are less likely to be found, and hence on-site audits won’t be conducted in the future. There is nothing in the rules preventing conflicts of interest whereby auditors under the scheme might rely on other forms of certification (such as FSC) to check sustainability of supply chains, and where the same certification body has been responsible for that form of certification too.

All of the audits were carried out by NepCon/ Preferred by Nature – which had also been responsible for issuing Graanul’s FSC Controlled Wood certificates since 2017.⁶⁴ In other words, in terms of guaranteeing acceptability of the supplying sources, the certifier was auditing its own audits (which in the case of FSC Controlled Wood also requires no actual on-site inspection). In at least one audit, an individual member of the audit team for the SBP certification had also been responsible for signing off the corresponding FSC certificate.⁶⁵ In keeping with the way nonconformities are often resolved under the FSC system, a major non-conformity under the most recent SBP audit for sourcing from clearcutting in buffer zones around sacred forests was resolved simply by the company committing to do better in future.

ISCC has 67 ‘cooperating’ certification bodies – including SCS, Société Générale de Surveillance (SGS) and TÜV SÜD, whose audits have been found repeatedly faulty in other certification systems, not the least in the FSC. They also include Control Union, which has been removed from the RSB system. Its database suggests that it has around 7,000 EU RED-compliant certificates currently issued, making it one of the largest schemes.⁷¹ Just five certification companies – SGS, Control Union, RINA, Bureau Veritas and SCS – account for more than half of these. ISCC’s database also lists around 370 EU RED certificates which have been withdrawn. It is one of the least transparent. Whilst it seems mostly to publish summary audit reports (though not all), the content of these is very limited, making any external assessment of the certification more or less impossible.

RSB has only two audit companies accredited to it, SCS and SGS, both of which have long records of faulty certification in other systems, especially the FSC.⁷⁶ Unusually, RSB lists Control Union as a ‘former certification body’, having been “withdrawn” by in August 2022.⁷⁷ The reasons for this are not stated, but Control Union continues to operate under other schemes, including SURE, for whom it is one of the largest certifiers.

The company relies primarily on Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) and FSC certification to demonstrate the sustainability of its wood.¹⁹ In 2021, Greenpeace Netherlands published a report by the Centre for Research on Multinational Corporations (SOMO) which concluded that Estonian pellets sourced from Graanul Invest include those derived from logging in high conservation forests, watersheds, and peatland forests.²⁰ Analysis of SBP’s Public Summary audit reports reveals that, whilst the company was first certified in 2016, it was not until January/February 2024 that any forests supplying Graanul’s wood were actually visited by Preferred by Nature auditors.²¹

Bronnen:

[2024-09-24-fern-certification-of-biomass-fuels-under-the-eu-red-is-failing-to-protect-forests-and-the-climate-summary](#)

[2024-09-24-fern-why-certification-of-eu-s-biomass-energy-supplies-under-the-red-is-failing-to-protect-forests-full](#)

In ons Staatsbosbeheer biomassalobby onderzoeksrapport wordt de FSC besproken en maakt onderdeel uit van deel 2 van ons onderzoek ([Politiek en ambtenaren](#)). Het volledige onderzoek bestaat uit de volgende zes delen die gepubliceerd worden via de website: lobby-facts.the-fab.org

Deel 1: [Energiemaatschappijen](#)

Deel 4: [Consultants en lobbyisten](#)

Deel 2: [Politiek en ambtenaren](#)

Deel 5: [Certificering en subsidies](#)

Deel 3: [Wetenschappers](#)

Deel 6: [Banken en investeerders](#)

In deel 5 van ons onderzoek ([Certificering en subsidies](#)), komt zowel FSC-Nederland als FSC-International zeer uitgebreid aan bod.

Op 21 augustus 2024 reageerde Wyke Smit, de directeur van FSC-Nederland op ons verzoek om wederhoor. Naar aanleiding van haar reactie hebben we een aantal correcties en toevoegingen opgenomen in dit rapport. Vervolgens hebben we haar een aantal vragen gesteld m.b.t. activiteiten van FSC-Nederland die onder onze [Definitie biomassalobby](#) vallen. Daarnaast hebben we haar om een reactie gevraagd op de meerdere wetenschappelijke rapporten waarin het FSC-label wordt beschuldigd van o.a. “forest destruction, land disputes, human rights abuses, greenwashing destruction of ecosystems and violations of Indigenous and labour rights.” De wederhoor van FSC-Nederland, onze vragen en de reactie van Wyke Smit is hier te lezen: [2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

Bronnen:

https://gelderland.stateninformatie.nl/document/9029085/1/Bijlage_10

[1999-08-30-fsc-nederland-goed-hout-kvk-30158761-oprichter-staatsbosbeheer-biomassa-bvs-zwiver-van-olst-en-bestuur-henk-wanningen](#)

[1999-12-21-reformatorisch-dagblad-bomen-kappen-met-beleid](#)

[2000-02-10-fscnl-final-proposal-for-the-national-dutch-fsc-standard](#)

[2000-10-12-fsc-nl-is-stichting-goedhout-zelfde-adres-biomassa-energiehout-bv-staatsbosbeheer-deelnemers](#)

[2001-04-02-kvk-staatsbosbeheer-energiehout-bv-en-biogroeststoffen-bv-handelsregisterhistorie-directeur-zwiver-van-olst](#)

[2001-01-23-fsc-nl-contact-princenhofpark-1-driebergen-is-zelfde-adres-energiehout-bv-staatsbosbeheer](#)

[2001-04-29-fsc-nl-contactpersoon-is-goedhout-is-zelfde-adres-als-energiehout-biomassabv-staatsbosbeheer](#)

[2002-03-18-aide-fsc-in-nederland-van-noviteit-tot-business-as-usual](#)

[2002-11-14-rff-trading-in-credibility-the-myth-and-reality-of-the-forest-stewardship-council-fsc](#)
[2003-00-00-staatsbosbeheer-vijf-jaar-certificering-van-experiment-tot-routine](#)
[2002-02-08-skalint-publications-documents-and-chain-of-custody-coc-certifications](#)
[2003-06-17-somo-inventarisatie-multi-stakeholder-initiatieven-forest-stewardship-council-fsc](#)
[2003-07-29-skal-fsc-eko-certification-report-staatsbosbeheer-region-flevoland-overijssel-zwolle-skal-fm-coc-008520](#)
[2003-10-19-skalint-publications-forest-management-and-chain-of-custody-coc-certification-downloadpage](#)
[2004-08-11-fsc-nl-is-stichting-goedhout-zelfde-adres-energiehoutbv-staatsbosbeheer-adres-driebergen-fsc-secr-0010-skal-coc-81343](#)
[2005-07-11-sgb-fsc-presentaties-fsc-nl-is-stichting-goedhout-zelfde-adres-als-energiehout-bv-staatsbosbeheer](#)
[2005-07-14-fscnl-fsc-standaard-voor-nederland-bos-goedgekeurd](#)
[2006-05-19-gov-nl-tweede-kamer-brief-minInv-evaluatie-staatsbosbeheer](#)
[2007-01-26-vmh-nbvt-centrumhout-biomassalobby-duurzaam-bosbeheer-en-houtkeurmerken-de-stand-van-zaken](#)
[2008-10-30-fern-greenpeace-iffia-ssnc-tft-joined-statement-regaining-credibility-and-rebuilding-support-changes-the-fsc-needs-to-make](#)
[2009-05-12-greenpeace-the-dutch-economic-contribution-to-deforestation-and-forest-degradation-in-indonesia-and-malaysia-1995-2007](#)
[2010-01-13-fsc-policy-group-chain-of-custody-coc-certification-fsc-guidelines-for-certification-bodies-fsc-pol-40-002-2004-en](#)
[2013-09-02-edu-nl-wur-fsc-keurmerk-onder-vuur](#)
[2014-02-25-fsc-watch-a-chance-to-ask-fscs-director-of-strategic-development-some-questions](#)
[2014-10-10-climaxi-fsc-en-het-greenwashen-van-houtpellets](#)
[2015-11-20-fsc-nederland-herziening-self-approval-is-nu-toegestaan-controle-door-certificeerder-achteraf](#)
[2017-08-03-volkskrant-kolencentrales-stoken-niet-duurzaam-zaagsel-en-omzeilen-zo-afspraken-energieakkoord](#)
[2018-03-26-greenpeace-verandering-in-het-greenpeace-lidmaatschap-van-de-forest-stewardship-council-fsc](#)
[2019-03-13-vbne-biomassalobby-nieuwe-nederlandse-fsc-standaard-gepubliceerd-geen-normen-en-standaard-geen-controle](#)
[2019-05-20-trouw-greenpeace-sleept-energiebedrijven-voor-de-rechter-om-stook-van-biomassa](#)
[2019-06-01-fsc-std-nld-02-2018-the-fsc-national-forest-stewardship-standard-of-the-kingdom-of-the-netherlands](#)
[2020-03-31-gov-nl-pbl-rwe-essent-copernicus-instituut-uu-betaalde-palm-olie-biomassalobby-betrokkenheid-voorbeeld](#)
[2020-03-31-edsp-eco-research-on-the-gov-nl-pbl-rwe-essent-copernicus-institute-uu-involvement-in-the-paid-palm-oil-biomassalobby](#)
[2020-04-22-staatsbosbeheer-dossier-biomassa-veelgestelde-vragen-organisaties-bio-enerco-energiehout-bv](#)
[2020-07-31-fsc-nl-national-risk-assessment-for-the-netherlands](#)
[2020-12-09-investico-hoe-estse-bomen-worden-opgestookt-in-onze-centrales](#)
[2021-03-10-greenpeace-certification-schemes-such-as-fsc-are-greenwashing-forest-destruction](#)
[2021-03-15-greenpeace-report-certification-not-a-solution-to-deforestation-forest-degradation-and-ecosystem-conversion](#)
[2021-07-09-fsc-watch-channel-4-exposes-fsc-s-lobbying-for-weakening-eu-forest-biomass-rules](#)
[2023-06-15-nrdc-biofuelwatch-dwa-sef-brandbrief-cie-ezk-ronde-tafel-biomassa-tekortkomingen-sbp-en-fsc-cert-en-rol-martin-junginger](#)
[2023-06-15-nrdc-biofuelwatch-dwa-sef-letter-cie-ezk-round-table-biomass-shortcomings-sbp-and-fsc-cert-and-role-martin-junginger](#)
[2023-12-11-fsc-watch-estonia-five-members-withdrew-from-the-fsc-because-the-certificate-does-not-guarantee-the-protection-of-forest](#)
[2024-01-09-kvk-fsc-nederland-stichting-goed-hout-en-papier-uittreksel-handelsregister-30158761](#)
[2024-01-11-bosgroepen-unie-bosbeheer-fsc-groeps-certificering-skal-cu-fm-coc-011833](#)
[2024-03-12-fsc-watch-ikea-and-the-forest-stewardship-council-dont-believe-the-greenwashing](#)
[2024-04-18-sciencedirect-voluntary-sustainability-standards-to-cope-with-new-eu-regulation-on-deforestation-a-gap-analysis](#)
[2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)
[2024-08-15-earthsight-academic-study-confirms-green-labels-like-fsc-fall-short-of-requirements-set-by-upcoming-eu-deforestation-law](#)
[2024-09-24-fern-certification-of-biomass-fuels-under-the-eu-red-is-failing-to-protect-forests-and-the-climate-summary](#)
[2024-09-24-fern-why-certification-of-eu-s-biomass-energy-supplies-under-the-red-is-failing-to-protect-forests-full](#)

Pag 6: waaronder Staatsbosbeheer, een groot aantal lobbyinitiatieven opgestart hebben zoals o.a. het ‘International Wood Pellet Buyers’ initiatief. Klopt niet: Daar is Staatsbosbeheer geen lid of onderdeel van. Pag 16: Staatsbosbeheer heeft geen enkele betrokkenheid of gehad bij het Sustainable Biomass Partner Programm zoals gesteld.

Reactie EDSP ECO

Hieronder hebben we nogmaals de hoofdstukken “Green Gold Label (GGL) certificering” en de “Better Biomass (NTA8080) certificering” opgevoerd waarin heel duidelijk wordt uitgelegd hoe Henk Wanningen, de directeur van de Biomassa BV van Staatsbosbeheer betrokken is via de Green Gold Label (GGL) certificering van RWE Essent bij het Sustainable Biomass Partner/Program (SBP). We hebben daarnaast nogmaals de uitleg toegevoegd hoe Staatsbosbeheer betrokken is bij het IWPB initiatief wat later door de deelnemers omgedoopt is tot het ‘Sustainable Biomass Program / Partnership’ (SBP).

Zie hoofdstuk **Green Gold Label (GGL) certificering**

Op het [Linkedin-profiel van Henk Wanningen](#) is te lezen dat hij drie en een half jaar deel heeft uitgemaakt van de 'Green Gold Label' (GGL) biomassacertificeringslabel-organisatie van RWE Essent waarvoor Peter Paul Schouwenberg verantwoordelijk is.

Uit [ons onderzoek naar de betaalde pro-biomassalobby](#) van RWE Essent blijkt dat onderzoekers, professoren en directeuren, (toekomstig en voormalig) leden van de Tweede kamer, ministers en ambtenaren die afkomstig zijn van instituten die de belangen behartigen van de betaalde pro-biomassalobby, direct of indirect uitbetaald worden via biomassaprojecten die toegewezen worden door dezelfde bedrijven, overheid en de Europese Unie dankzij de invloed en betaalde lobby van RWE Essent.

Het 'Green Gold Label' (GGL) certificaat wordt door Biofuelwatch verantwoordelijk gesteld voor het [greenwashen van destructie van bossen en biodiversiteit](#) waarbij zij het audit- en certificeringsbedrijf SKAL (tegenwoordig Peterson Control Union Certificates) als medeplichtige aanwijzen. SKAL (CAC) heeft in 2002 samen met Essent (RWE) en het Copernicus Instituut van de Universiteit Utrecht gewerkt aan het opzetten van het [Green Gold Label \(GGL\)](#) van Essent (RWE) en heeft dit label in 2003 als certificeringssysteem voor o.a. [FSC- en PEFC -ertificeringen](#) van bossen goedgekeurd. Certificerings- en auditbedrijf SKAL/CAC is samen met energiebedrijven GDF-SUEZ, E.On, Vattenfall, Drax, en Dong de oprichters van de 'International Wood Pellet Buyers' (IWPB) werkgroep wat vervolgens over is gegaan in het [Sustainable Biomass Partnership/Program \(SBP\)](#).

	<p>What is IWPB?</p> <p>In Copenhagen in 2011, GDF Suez, Vattenfall, Dong Energy, Eon, RWE-Essent, Drax and , Delta and many other companies held a wood pellet buyer meeting, which also developed a wood pellet specification with many preliminary structures</p>
---	--

Bron: [2016-06-26-soarwell-what-is-the-iwpb-initiative-of-wood-pellet-buyers](#)

Het IWPB initiatief is door de deelnemers [omgedoopt tot het 'Sustainable Biomass Program / Partnership' \(SBP\)](#). Het SBP stelt een minimum aan kwaliteitseisen vast voor houtpellets, die terugkomen in de vrijwillige regelingen waarvan verschillende grote nutsbedrijven gebruik maken, waaronder Electrabel in België (Laborelec-regeling) en Essent/RWE/Npower in Nederland (Green Gold Label). In december 2016 publiceerde het door RWE Essent betaalde Copernicus Instituut (UU) een rapport waaronder o.a. het volgende te lezen was over het SBP en de organisaties die het SBP opgericht hebben.

Most large EU-based energy companies are either involved in the production of raw materials upstream (eg Drax in Mississippi, RWE/Essent/npower in Georgia) or specifically produce pellets for export markets overseas (eg Enviva, Fram Renewables, Enova and German Pellets) and can compete against the sale of pellets to domestic markets. Demand markets in the United States do not yet require sustainability criteria for forest biomass.

Bron: [2017-00-00-sbp-sustainable-biomass-program-annual-report](#)

With the aim of importing wood pellets from overseas, large power and heat production utilities from across Northwest Europe (including Electrabel, Dong, Nuon, RWE/Essent/npower, Vattenfall, E.ON) initially formed the International Wood Pellet Buyers Initiative (IWPB), which has been institutionalised as the Sustainable Biomass Partnership (SBP).

The SBP sets forth minimum quality requirements for wood pellets (Ryckmans, 2013), which are reflected in the voluntary schemes used by several large utilities, including Electrabel in Belgium (Laborelec scheme) and Essent/RWE/npower in the Netherlands (Green Gold Label).

Bron: [2016-12-00-utrecht-university-copernicus-institute-challenges-and-apportunities-for-international-trade-in-forest-biomass](#)

In 2002 werd [Peter-Paul Schouwenberg van RWE Essent](#) hoofd inkoop van biomassa en presenteerde hij de Essent 'Green Gold Label' (GGL) certificering voor biomassa die in samenwerking met [Peterson Bulk Logistics and Control Union Certifications](#) van de grond is gekomen. Hieruit blijkt dat de invoer van biomassa voor elektriciteitsproductie tussen 2003 en 2005 met een factor zeven is toegenomen en in 2007 werd volgens Essent en het Copernicus Instituut ongeveer 80% van alle biomassa geïmporteerd. Essent was in 2004 de grootste gebruiker van biomassa in Nederland en rapporteerde dat ongeveer 30% van de biomassa afkomstig was uit Noord-Amerika, 25% uit West-Europa en 20% uit Azië, de rest uit Afrika, Oost-Europa, Rusland en Zuid-Amerika. Essent had in 2002 al het plan om het Green Gold Label (GGL) over te laten gaan in het [Sustainable Biomass Partnership/Program \(SBP\)](#) ter voorbereiding van hun wereldwijde netwerk voor de handel in biomassa.

Our background

Within the last decade, sustainability criteria for woody biomass used in energy (heat and power) production have been considered and, in some European countries, introduced. Notably, Belgium, Denmark, the Netherlands and the UK have been at the forefront of developing regulatory requirements for energy producers. Consequently, there was a need for the regulated energy producers (the end-users of biomass) to demonstrate compliance with those regulatory requirements.

Many end-users were already working together as the Initiative of Wood Pellet Buyers (IWPB) to develop a standard biomass trading agreement with a focus on wood pellet specifications, trading terms and sustainability criteria. It was decided to continue that work and develop a voluntary certification system designed for woody biomass used in energy production.

As a result, SBP was created in 2013 as a not-for-profit organisation, owned and fully funded by its members. All members (see opposite) have an interest in the use of woody biomass for energy production.

Initially named the Sustainable Biomass Partnership, SBP's full name was changed to Sustainable Biomass Program in December 2016 to better reflect the nature of our organisation.

SBP offers a complete solution enabling woody biomass producers and end-users to demonstrate compliance with sustainability and other regulatory requirements. Uniquely, the system also enables the collection and carriage of energy and carbon data throughout the supply chain.

SBP supports a sector that is becoming increasingly commercialised. The certification system works for all supply chain actors, from producers through traders to end-users, thereby facilitating trade across international markets and improving market efficiency and liquidity.

SBP members:

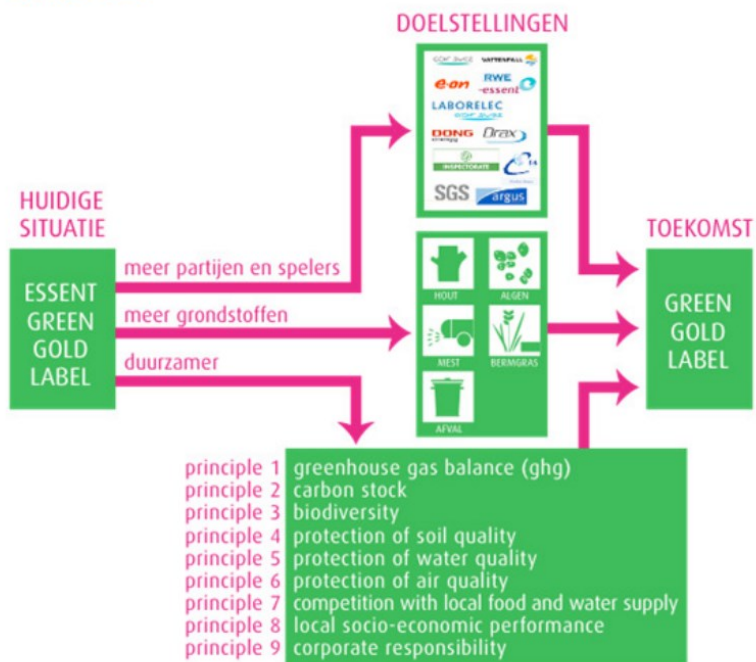

Certificering om duurzaamheid in de keten te realiseren door Essent opgestart

Ambitie Green Gold Label

Essent heeft het Green Gold Label in 2002 opgericht om de biomassa keten op duurzaamheid te certificeren. Ondertussen is meer dan 90% van onze biomassa gecertificeerd. Nu de inzet van biomassa groeit, komen de duurzaamheidsvraagstukken die daarmee gepaard gaan steeds meer op de voorgrond. Daarom wil Essent het Green Gold Label breder inzetten en inhoudelijk uitbreiden. En in de toekomst laten opgaan in het Sustainable Biomass Partnership.

SBP

Sustainable Biomass Partnership

Natuurlijk Vermogen - de biobased economy van Essent

Better Biomass (NTA 8080) certificering

De Better Biomass (NTA 8080) certificering waarvan je het logo op de website van de Biomassa BV van Staatsbosbeheer (www.bio-enerco.com) kunt zien is 'ontwikkeld' door een commissie van organisaties die belangen hebben bij het verkrijgen van subsidies, de certificering en het kappen, vervoeren, verhandelen of verbranden van houtige biomassa waaronder Staatsbosbeheer.

Op de Better Biomass website is op de pagina '[Over ons/Commissie van deskundigen](#)' te lezen dat Henk Wanningen, de directeur van Bio-Enerco BV, de biomassa BV van Staatsbosbeheer (sinds 2002), Sr. Business Developer van Energiehout BV, de tweede Biomassa BV van Staatsbosbeheer, betrokken was bij de initiële ontwikkeling van de NTA8080 Better Biomass normering voor de biomassaketen en bestuurslid is van FSC-Nederland. Zie ook: [1999: Staatsbosbeheer richt FSC-Nederland op](#). Op de website is ook te lezen dat [de volgende organisaties](#) verantwoordelijk zijn voor de Better Biomass (NTA8080) normering:

BVOR	Greenpeace
Brinkmann Consultancy	IUCN-NL
CE Delft	NCIV
CNG Net	RIVM
DEKRA Certification	Minez/RVO
E.On (Uniper)	Platform Bio-energie
ENECO Energie	Quality Services Certification
Essent (RWE)	Staatsbosbeheer
FSC Netherlands	Vattenfall
GDF Suez (ENGIE)	Vereniging Afvalbedrijven
GMSP Consultants	Wereld Natuurfonds (WNF)

In het bestuur en de adviesraad van het SBP en GGL zit naast de top van de biomassalobby en de CEO's van bedrijven die verantwoordelijk zijn voor de grootste biomassacentrales van de wereld zoals Peter-Paul Schouwenberg ook door RWE betaalde wetenschappers van het Copernicus Instituut (UU) zoals André Faaij en Martin Junginger, de directeur van de biomassa BV van Staatsbosbeheer zoals Henk Wanningen en voormalig minister Jacqueline Cramer.

Pag 17: Staatsbosbeheer heeft aantoonbaar de afgelopen decennia veel te veel bos gekapt wat nog lang niet gecompenseerd is met herplant. Onvolledig en tendentius. Daar waar bij Staatsbosbeheer bos is gekapt dat niet gecompenseerd is, betrof het vooral natuurontwikkeling voor heide- en stuifzand. Dus niet voor biomassa. Staatsbosbeheer zorgt ervoor dat bij regulier bosbeheer bos bos blijft door aanplant of door natuurlijke verjonging. Compensatie voor omvorming van bos naar andere natuur hoefde tot voor kort niet gecompenseerd te worden. Dat is nu de verantwoordelijkheid van provincies geworden. Staatsbosbeheer heeft er aantoonbaar mede op aangedrongen dat dit beleid is geworden. Ook het rapport van de Algemene Rekenkamer geeft aan dat er niet te veel hout is gekapt. Ze constateerden het tegenovergestelde: er is juist te weinig verjongd in de bossen de afgelopen jaren en er is te weinig geoogst.

Reactie EDSP ECO

Staatsbosbeheer houdt zich al jaren niet aan de wettelijke herplantverplichting en volgens zowel de Universiteit Wageningen als de Algemene Rekenkamer is Staatsbosbeheer niet transparant over het kap- en herplantbeleid als ook het informatiebeleid richting de Provincie als het Rijk waardoor er niet bijgestuurd kan worden.

- Wageningen Universiteit [Transparantieadvies kap- en herplantbeleid](#)
- Algemene Rekenkamer [Transparantieadvies informatiebeleid](#)

In een [artikel uit 2005](#) legt de universiteit van Wageningen al uit hoe funest in termen van koolstof maar zeker ook in termen van biodiversiteit dit beleid van Staatsbosbeheer daadwerkelijk is (ten tijden van dit artikel uit 2005 kwam er in Nederland nog netto bos bij maar sinds 2012 is dit omgeslagen in een netto verlies dankzij het biomassa- en kapbeleid):

Echter de bruto bosverandering achter deze uitbreiding bleek wel opmerkelijk: Nederland heeft in de jaren negentig een jaarlijkse ontbossing gehad (bos volgens de bosdefinitie en bos buiten bosverband tezamen) van 1470 ha per jaar en een uitbreiding van 2520 ha. Dit zijn grote veranderingen. De ontbossing komt neer op 0.4% van het areaal per jaar welk vergelijkbaar is met ontbossingssnelheden in veel tropische landen. Natuurlijk staat er in Nederland een netto uitbreiding tegenover, maar in feite zijn we dus met het bos aan het schuiven door het landschap. Dit schuiven met het bos is funest in termen van koolstof, maar zeker ook in termen van biodiversiteit.

In [het artikel](#) van de Wageningen Universiteit van [20 september 2017](#) wordt wel vermeld dat Staatsbosbeheer transparanter zou moeten zijn en vraagt zich af wat de reden is dat een gedetailleerd overzicht ontbreekt met de locaties en oppervlaktes die worden ontbost en de aanleiding daarvoor:

Uit onderzoek van de Wageningen Universiteit blijkt dat tussen 2013 en 2017 bij 38 procent van het totale verlies van bos omvorming naar andere natuur de oorzaak is. Dit is een fors aandeel: het is de grootste reden van ontbossing in ons land.

Wij maken ons zeker zorgen om ontbossing in het algemeen, maar vooral om ontbossing waarbij de verloren oppervlakte niet elders wordt gecompenseerd. Als we op deze voet doorgaan gaat het niet de goede kant op. Als veel provincies beslissen om over te gaan tot omvormen heeft dat wél als gevolg dat er minder bos overblijft met alle gevolgen van dien voor het klimaat. Het is tegenstrijdig beleid.

Ontbossing is wat ons betreft met name onwenselijk wanneer er geen compensatie van de verloren bosoppervlakte op een andere locatie plaatsvindt. Een gedetailleerd overzicht met de locaties en oppervlaktes die worden ontbost om welke reden dan ook is niet openbaar beschikbaar. Ook de oppervlakte die niet wordt gecompenseerd, is onbekend. Terreinbeheerders zoals Staatsbosbeheer en ook Rijkswaterstaat weten dit wel en zouden dit transparant moeten maken, zodat we hier meer inzicht in krijgen.

In het [jaarverslag uit halverwege 2018](#) van 'stichting Trees for All' over de samenwerking in het 'Nationale BossenFonds (NBF)' blijkt dat Staatsbosbeheer niet eens in staat is om 10 hectare grond aan te leveren voor de aanplant van nieuw bos, zelfs als Opa en Oma €7,50 per nieuw aan te planten boom willen betalen voor de aanplant van dat nieuw bos.

Stichting Nationaal Bossenfonds (NBF) bestaat uit een samenwerking van Staatsbosbeheer (SBB), Trees for All en Stichting Nationale Boomfeestdag (SNB = ook Staatsbosbeheer) en heeft als doelstelling om [jaarlijks 10 hectare nieuw bos](#) te realiseren in Nederland. SBB levert de gronden en Trees for All werft de fondsen en voert het secretariaat. Inmiddels is gebleken dat het [aanleveren van grond door SBB voor nieuwe natuur niet eenvoudig is en de ten doel gestelde aantal hectares niet ieder jaar worden gehaald](#). Om de kansen te vergroten is besloten om een verkenning uit te voeren bij andere grond-beherende partijen om zo toch het aantal hectares te bereiken die we ten doel hebben gesteld.

Op 18 november 2020 is in de Trouw te lezen dat minister Carola Schouten in de Bossenstrategie heeft aangegeven dat er alsnog 3400 hectare bos herplant moet worden ter compensatie van de kap sinds 2017 in Natura 2000-gebieden:

Daarnaast komt er 3400 hectare aan bos terug door het herplanten van bomen ter compensatie van de kap sinds 2017 in Natura 2000-gebieden ten behoeve van natuurontwikkeling als heide en duin. Hiervoor ligt 120 miljoen euro klaar. Tegen die bomenkap is de afgelopen jaren op diverse plaatsen in het land fel geprotesteerd, soms tot in de rechtbank. Schouten wil nu wettelijk vastleggen dat bomenkap ten behoeve van andere natuur altijd moet worden gecompenseerd.

Zelfs in [de reactie van Staatsbosbeheer](#) op de aantijgingen van Tropism Collectief wordt dit nogmaals benoemd en hiermee wordt ook halfslachtig uitgelegd dat er officieel geen her-plantplicht is voor bos dat gekapt is voor die Natura2000-‘natuurherstel’-werkzaamheden. Door o.a. Natura2000- én natuurherstelmaatregelen neemt het bosareaal namelijk af:

Wat wel klopt is dat ons bosareaal de afgelopen jaren is afgenomen als gevolg van Natura 2000 en natuurherstelmaatregelen.

Op [24 oktober 2022](#) heeft Staatsbosbeheer op de eigen website een artikel geplaatst waarin Harrie Hekhuis, de programmadirecteur Bos & Klimaat van Staatsbosbeheer, en bestuurslid van biomassalobbyorganisatie VBNE, uitlegt waarom het nog niet wil vloten met die 5000 hectare:

Op de eerste plaats is die 5.000 hectare ook echt een ambitieus plan en op de tweede plaats lopen de benodigde procedures erg traag.

Op [24 oktober 2022](#) publiceert Staatsbosbeheer een artikel op hun website waarin Harrie Hekhuis, de programmadirecteur Bos & Klimaat van Staatsbosbeheer, en bestuurslid van biomassalobbyorganisatie VBNE uitlegt dat de natuurherstelverplichting waarop een groot deel van het SNL-subsidiestelsel en het biomassakapbeleid van Staatsbosbeheer gebaseerd is, toch minder stellig is dan ze al die tijd hebben doen voorkomen.

Als Staatsbosbeheer hebben wij in kaart gebracht waar in onze gebieden bijvoorbeeld grasland tot bos is om te vormen. Als grasland al te veel is aangetast door stikstof of verdroging, lukt het waarschijnlijk niet meer om de gewenste ontwikkeling van de biodiversiteit te realiseren. Bos kan voor een aantal terreinen met korte vegetaties als grasland zeker meerwaarde hebben in termen van klimaat en biodiversiteit. Dat blijkt ook weer uit een recente studie in opdracht van provincies en LNV.

Dat is natuurlijk een plaatje dat we moeten omzetten in uitvoering, vervolgt Harrie. Eerst moeten vervolgens intern de neuzen dezelfde kant op. Collega's hebben jarenlang gewerkt aan het vergroten van de biodiversiteit op zo'n grasland. Ze hebben zich bijvoorbeeld ingezet voor meer weidevogels. Het is dan niet altijd gemakkelijk om te moeten omschakelen naar bosontwikkeling. En het blijft ook altijd kiezen: er zijn meerdere wegen naar Rome. Zodra we het er intern over eens zijn een gebied tot bos om te vormen, start het vergunningentrajec met de betrokken gemeenten en de omwonenden.

Op 13 februari 2023 stond in het [‘Compendium voor de Leefomgeving’](#) (Nederlandse overheid) het meest actuele overzicht van het aantal hectare bos in Nederland. Hieruit bleek dat sinds het nieuwe biomassa- en kapbeleid van Staatsbosbeheer (2012) een zeer groot aantal hectare bos in Nederland is verdwenen in de periode tot 2017 en dat sinds de meting in 2017 nog eens 1900 hectare bos is verdwenen dankzij o.a. het Natura 2000 ‘natuurherstel’ kapbeleid:

[In de periode 1970-2013 steeg de bosoppervlakte gestaag, gevolgd door de forse daling in de periode 2013-2017.](#)

[Sinds de laatste meting in 2017 is er circa 1900 hectare bos minder.](#)

De voornaamste oorzaken voor deze daling zijn het vellen van tijdelijke bossen die zijn aangeplant op landbouwgrond en het omzetten van bos in andere natuur, zoals heide. Ontbossing voor herstel van andere typen natuur in het kader van de Natura 2000-beheerplannen.

In het [jaarverslag \(2023\)](#) en op [de website](#) van Probos (biomassalobby) wordt uitgelegd dat Borgman Beheer Advies BV en Probos betrokken zijn bij de bosinventarisatie van zowel Staatsbosbeheer als andere boscijgenaren. Borgman Beheer Advies BV is ook betrokken bij de audits/controles voor de FSC-certificering voor duurzame biomassa en bosbeheer. Borgman Beheer Advies BV levert ook de harvesters voor het oogsten van houtige biomassa en levert daar naast nog meer diensten in de biomassaketen. Ze zijn nu ook betrokken bij het uitgeven van de CO₂-compensatie certificaten. Dit zijn allemaal financiële belangenverstrengelingen die ten koste gaan van de natuur, onze gezondheid en het klimaat. En dit is nog maar één van de vele voorbeelden die we hebben aangedragen ten aanzien van die belangen verstrengelingen in Biomassa- Carbon Capture & Storage (BE/CCS), Groengas en CO₂-certificaten lobbyland.

Voor Staatsbosbeheer en andere boscijgenaren analyseert Probos bosinventarisatiedata op individueel perceelniveau (SyHi's = systeem voor houtmeetkundige inventarisatie). Borgman Beheer Advies doet hiervoor de veldinventarisaties. In 2023 is 8.105 ha bos geïnventariseerd en geanalyseerd. Probos verkent hoe SyHi is om te buigen naar SyBi (systeem voor bosinventarisatie), waarbij alle aspecten van het bos worden meegenomen en dus niet alleen de houtvoorraad en -oogst.

De uitvoering staat onder leiding van het onderzoeksinstituut Wageningen Environmental Research in samenwerking met Stichting Probos, Borgman Beheer Advies en Bureau van Nierop.

Bronnen:

[2024-03-26-probos-biomassalobby-jaarverslag-2023](#)

[2024-03-26-probos-biomassalobby-nederlandse-bosinventarisaties-in-samenwerking-met-borgman-beheer-advies](#)

Op 3 juni 2021 [publiceert Stichting Nationale Koolstofmarkt \(SNK\) een rapport](#) waarin de 'CO₂-emissiereductie' van 'Klimaatlim beheer van bestaande bossen' wordt uitgelegd. Hierin wordt ook aangegeven dat het verbranden van de houtige biomassa niet meegerekend hoeft te worden in de emissies. Het rapport is o.a. geschreven door biomassalobbyorganisaties Probos en Bureau Silve. Hier zie je de biomassalobby in actie. Bureau Silve is namelijk een jaar eerder (op 1 juli 2020) [overgenomen door Probos en biomassaketenbedrijf Borgman Beheer Advies](#) terwijl die twee biomassalobbyorganisaties het doen voorkomen alsof het rapport ondersteund wordt door een derde en onafhankelijke organisatie.

Jop de Klein en Henny Schoonderwoerd (Silve) 'dragen het stokje over' aan David Borgman (BBA), Mark van Benthem en Jan Oldenburger (Probos) [betaalde biomassalobby]. Voor Henny Schoonderwoerd en Jop de Klein is het na 30 jaar tijd om het stokje over te dragen aan de jongere generatie. Hun adviesbureau Silve houdt zich bezig met veel aspecten van bosbeheer, maar is vooral bekend vanwege haar unieke expertise gericht op het ontwikkelen en uitvoeren van bosinventarisaties. In Stichting Probos en Borgman Beheer Advies (BBA) hebben zij hun opvolgers gevonden. Per 1 juli 2020 geven zij met veel vertrouwen het stokje aan hen over. Probos zet vooral de activiteiten rond databeheer en analyse voort. De uitvoering en verwerking van inventarisaties gaat over naar Borgman Beheer Advies BV.

Bronnen:

[2020-06-06-probos-en-borgman-beheer-advies-biomassalobby-zetten-per-1-juli-2020-activiteiten-bureau-silve-voort](#)

[2021-06-03-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-biomassalobby-klimaatlim-beheer-van-bestaande-bossen](#)

Bronnen:

[2005-09-00-edu-nl-wur-alterra-nederlandse-ontbossing-bedaagt-1470-ha-per-jaar](#)

[2012-02-00-probos-bosomvorming-zonder-compensatie](#)

[2017-09-20-edu-nl-wur-het-nederlandse-bos-als-bron-van-co2](#)

[2019-02-27-kro-ncrv-pointer-bos-dat-vervangen-wordt-door-andere-natuur-hoeft-niet-teruggeplant-te-worden](#)

[2019-03-02-kro-ncrv-pointer-onze-omgeving-wordt-kaal-gekapt-zonder-dat-we-weten-of-er-iets-voor-terugkomt](#)

[2019-06-01-staatsbosbeheer-en-shell-zeggen-dat-ze-5-miljoen-bomen-gaan-aanplanten-voor-de-bio-based-economy](#)

[2019-08-16-arnhemspeil-meerdere-vragen-tav-de-vergunningen-van-de-biomassacentrale-van-veolia-op-het-ipkw-arnhem](#)

[2019-09-10-arnhemspeil-aansprakelijkheidstelling-gs-voor-schade-aan-gezondheid-milieu-en-klimaat-ivm-de-biomassacentrale](#)

[2019-09-10-gld-actiegroep-dreigt-provincie-voor-internationaal-strafhof-te-dagen](#)

[2019-10-14-arnhemspeil-reactie-op-brief-van-de-provincie-gelderland-mbt-vragen-over-de-biomassacentrale-van-veolia-in-arnhem](#)

[2019-11-29-tropism-reactie-op-staatsbosbeheer-biomassale-kaalkap-film](#)

[2020-01-10-arnhemspeil-melding-onbetrouwbaar-bestuur-provincie-gelderland-mbt-communicatie-over-de-biomassacentrale-van-veolia](#)

[2020-05-29-staatsbosbeheer-over-staatsbosbeheer-dossiers-biobased-economy](#)

[2020-07-01-nature-abrupt-increase-in-harvested-forest-area-over-europe-after-2015](#)

[2020-09-26-staatsbosbeheer-dossiers-biomassa-actie-op-video-biomassa](#)

[2021-02-18-staatsbosbeheer-dossiers-biomassa-feiten-en-cijfers-over-biomassa](#)

[2021-07-05-somo-how-dutch-government-subsidies-for-estonian-biomass-aggravate-the-biodiversity-and-climate-crisis](#)
[2021-07-07-greenpeace-nl-natuurschade-in-estland-voor-biomassa-nederland-milieuorganisaties-stappen-uit-convenant](#)
[2021-07-07-greenpeace-nederland-de-biomassa-leugen-exit-convenant-duurzaamheid-biomassa](#)
[2022-02-08-ad-greenpeace-komt-in-actie-bij-staatsbosbeheer-in-amersfoort-schaamteloze-samenwerking-met-shell](#)
[2022-09-28-staatsbosbeheer-directeur-sylvo-thiisen-dag-geen-social-media-omdat-xr-einde-eist-aan-greenwashing-praktijken-shell](#)
[2022-10-24-staatsbosbeheer-aanplant-nieuw-bos-verloopt-nog-niet-snel-genoege](#)
[2022-11-14-staatsbosbeheer-position-paper-van-staatsbosbeheer-jongerenraad-stop-samenwerking-staatsbosbeheer-en-shell](#)
[2022-12-02-ad-vijf-miljoen-bomen-dankzij-shell-liever-niet-zegt-utrechtse-politiek](#)
[2023-02-13-gov-nl-cop-oppervlakte-bos-in-nederland-1970-2021](#)
[2023-04-14-verbiedfossielereclame-jongeren-staatsbosbeheer-tegen-samenwerking-met-shell-dit-is-greenwashing](#)
[2023-09-25-rtlnieuws-bergen-aan-zee-strijd-om-kap-13000-bomen-we-moeten-nu-echt-ingrijpen](#)
[2024-01-18-tropism-biomassale-kaalkap](#)
[2024-01-20-staatsbosbeheer-wat-we-doen-bos-beheren-shell-biomassalobby-partners-voor-nederlands-bos](#)
[2024-01-20-staatsbosbeheer-wat-we-doen-bos-beheren-shell](#)

Pag 17: In beheerde bossen is dood hout vrijwel afwezig. Onjuist. Zie de cijfers nationale bosstatistiek. Het is weliswaar minder dan in onbeheerde bossen, maar het is zeker in serieuze hoeveelheid aanwezig en neemt al jaren consequent toe ook in de bossen van Staatsbosbeheer.

Reactie EDSP ECO

Er zijn meerdere onderzoeksrapporten van o.a. Nature Today en WNF van de afgelopen paar jaar waarin wordt aangetoond dat in de Nederlandse beheerde bossen dood hout vrijwel afwezig is.

Zie hoofdstuk Impact van houtoogst op de bosbodems

In de Nederlandse bossen was eeuwenlang [weinig dood hout te vinden](#) – bossen werden grondig ontdaan van afgevallen takken en omgevallen bomen - met grote verarming van bijvoorbeeld de insectenpopulaties als gevolg. Dat veranderde in de jaren 70 en 80, toen organisaties als Stichting Kritisch Bosbeheer Nederland bewust maakten van het belang van dood hout. De hoeveelheid dood hout in natuurlijke bossen nam daarna toe van gemiddeld 0,3 kubieke meter per hectare naar gemiddeld 10 kubieke meter in de relatief oude bossen. In een volledig natuurlijk bos zou dit echter wel 90 kubieke meter kunnen zijn of 25 procent van het totale houtvolume.

Bron: [2021-02-14-nature-today-dood-hout-leeft](#)

Zie hoofdstuk Minister beantwoord vragen van Tweede Kamer niet waarheidsgetrouw

Op 30 maart 2023 publiceerde het Wereld Natuur Fonds (WNF) het nieuwste [Living Planet Report Nederland 2023](#) waaruit blijkt dat het niet goed gaat met de Nederlandse natuur. Ook op dit punt slaat de minister de plank flink mis:

De boodschap die echter doorklinkt bij het lezen van dit rapport is dat het niet goed gaat met natuur in Nederland. We staan flink in het rood. (...) Sommige belangrijke leefgebieden voor dieren en planten staan zelfs op instorten als we niets doen. De landbouw drukt onverminderd op ons natuurlijk kapitaal. Te veel mest, gifstoffen, bodemberoering en waterpeilverlagingen tasten onze natuur binnen en buiten beschermde gebieden aan.

Bossen, heidegebieden en natuurlijke graslanden zijn vaak te klein en versnipperd om duurzame populaties van kenmerkende soorten planten en dieren in stand te houden. []De broedvogelstand was in bossen tussen 1915 en 1990 vooruitgegaan doordat het bosareaal toenam en de bossen verouderden (CLO, 1590; Foppen et al., 2017). Het bosareaal groeide ook daarna (CLO, 1590), maar die toename stagneert. Tussen 1970 en 2013 nam de oppervlakte aan bossen toe met ruim 15 procent, vooral in West- en Noord-Nederland, om daarna tot 2021 weer met 3 procent af te nemen (CLO, 0069; Schelhaas et al., 2022); [momenteel is er meer ontbossing dan bebossing](#) (Schelhaas et al., 2021).

[In een natuurlijk bos bestaat een derde van het houtvolume uit dood hout, maar dat wordt in Nederlandse bossen zelden gehaald.](#) [] Een niet-beheerd bos met natuurlijke verjonging, meer structuurvariatie, oude bomen en windworp zou hier op langere termijn een alternatief voor kunnen zijn.

Zie hoofdstuk Meer biodiversiteit door te stoppen met houtkap en bosbeheer

In 2024 schreef Nature Today over de effecten van veertig jaar ‘niets doen’ in bossen. Uit het onderzoek kwam o.a. naar voren dat het stoppen van houtkap en bosbeheer een belangrijke maatregel is om de biodiversiteit te herstellen.

- Minder dan 1% (340 hectare) van de Nederlandse bossen is ouder dan 220 jaar oud.
- Het overgrote deel van de Nederlandse bossen wordt (sterk) beheerd.
- In beheerde bossen is dood hout vrijwel afwezig.
- In bosreservaten is lokaal tussen de 142 en de 295 kubieke meter per hectare staand en liggend dood hout aanwezig. Dit is zeven tot twintig keer meer dan gemiddeld in een Nederlands bos. De toename in variatie van structuur en de aanwezigheid van dood en afstervend hout maken de bossen gevarieerder en soortenrijker.
- Het belang van afstervend en dood hout en van variatie in de leeftijd van bomen staan voor biodiversiteit buiten kijf.
- Er vindt weinig onderzoek of monitoring plaats naar de ecologische effecten van het stoppen van houtoogst.
- Typische broedvogels van oude bossen bleken 15 tot 40% meer voor te komen in reservaten dan in de beheerde percelen.
- In de bosreservaten zijn o.a. meer mierensoorten, grotere dichtheden van mieren en meer zeldzame kevers.

Minder dan één procent (340 hectare) is meer dan 220 jaar oud en het overgrote deel van de Nederlandse bossen wordt (sterk) beheerd. Het belang van afstervend en dood hout en van variatie in de leeftijd van bomen staan voor biodiversiteit buiten kijf. Toch vindt onderzoek of monitoring naar de ecologische effecten van het stoppen van houtoogst weinig plaats.

Op Kroondomein Het Loo zijn rond 1980 verschillende bospercelen geselecteerd, waar is gestopt met houtoogst. Deze bosreservaten liggen op oude bosgroeiplaatsen met een weinig tot niet verstoorde bodem. Daarnaast liggen er in het Kroondomein ook vergelijkbare percelen waar nog wel houtoogst door uitkapbeheer plaatsvindt. Dit biedt de mogelijkheid om de effecten van veertig jaar ‘niets doen’ in deze bossen te onderzoeken.

Het grootste verschil tussen de beheerde locaties en de bosreservaten is de aanwezigheid van dood hout en de structuur van het bos. In beheerde bossen is dood hout vrijwel afwezig. In bosreservaten is lokaal tussen de 142 en de 295 kubieke meter per hectare staand en liggend dood hout aanwezig. Dit is zeven tot twintig keer meer dan gemiddeld in een Nederlands bos. Door het afsterven en deels omvallen van oude bomen was er ook meer structuurvariatie en kwam er plaatselijk meer licht op de bosbodem. De toename in variatie van structuur en de aanwezigheid van dood en afstervend hout maken de bossen gevarieerder en soortenrijker.

Typische broedvogels van oude bossen bleken vijftien tot veertig procent meer voor te komen in reservaten dan in de beheerde percelen. Bovendien neemt het aantal broedparen per jaar nog steeds toe in de bosreservaten, terwijl in beheerde percelen een afname is vastgesteld. Het betreft voornamelijk hollenbroeders die profiteren van oude bomen en dood hout met veel geschikte nest- en foerageergelegenheid.

In de bosreservaten met veel structuurvariatie en dood hout is het aantal mierensoorten en de dichtheid aan mieren veel hoger. Ook werden er meer zeldzame kevers aangetroffen die van dood hout afhankelijk zijn.

Reactie EDSP ECO

Wij hebben alle verwijzingen over Kees Faber als staatssecretaris of minister verwijderd uit het rapport en zijn naam komt ook niet meer voor in de titel van het hoofdstuk 1999: 'Actieplan Hout 2000'.

Kees Faber wordt alleen nog genoemd als voorzitter van de biomassalobbyorganisaties Platform Hout Nederland (PHN) en stichting Probos (voorheen Stichting Hout en Bos), Raad van Toezicht lid van de Biomassa Upstream Stuurgroep (BUS) en eigenaar van palletbedrijf Faber Groep. Ook het verhaal over zijn palletbedrijf hebben we verwijderd. We hebben ons vergist met de naam Geke Faber doordat zowel minister Geke Faber als Henk Faber beiden zonder voornaam in één artikel genoemd werden en samen

op de foto stonden. Doordat minister van LNV Geke Faber ook zonder voornaam genoemd werd in meerdere stukken met betrekking tot het geven van geen bezwaar voor het oprichten van de Biomassa BV's van Staatsbosbeheer zijn we hier ten onrechte van uitgegaan dat dit de heer Kees Faber betrof.

Aanbieding Actieplan aan Staatssecretaris Faber van het Ministerie van LNV (13-9-1999)

Bronnen:

[1999-09-13-sbh-probos-biomassalobby-nieuwsbericht-actieplan-hout-2000](#)

[2004-10-19-backoffice-c-marktverstoring-door-staatsbosbeheer](#)

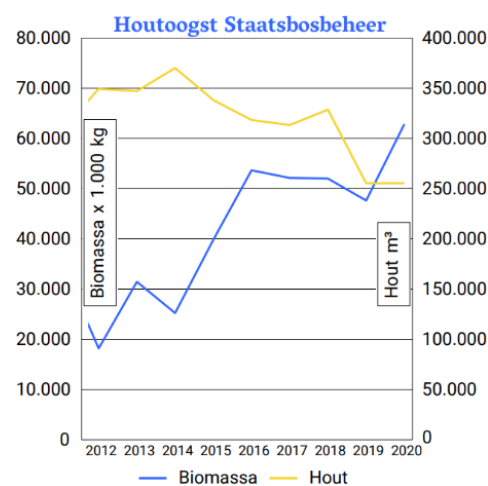
Pag 46: In de hoofdstukken hieronder geven we uitgebreid uitleg hoe Staatsbosbeheer bij de grootschalige kap van Natura-2000 gebieden verdient aan zowel de biomassahandel als de subsidies voor het omvormen van natuurwaarde bos naar heide en stuifzandgebieden. Staatsbosbeheer verdient hier niet aan. Het geld is nodig om projecten uit te kunnen voeren die EU- en Rijksbeleid zijn. Alle middelen die daarvoor beschikbaar komen, worden ingezet voor deze natuurherstelprojecten.

Reactie EDSP ECO

Zie hoofdstuk [Salaris\(sen\) huidige directeur Staatsbosbeheer Sylvio Thijsen](#). Wij vinden het niet te verkopen dat er zo'n buitensporig salaris betaald wordt voor een directeur terwijl er gesteld wordt dat het financieel slecht gaat met Staatsbosbeheer. In plaats van te bezuinigen zoals de vorige directeur Chris Kalden in 2012 aankondigde en van de 1000 werknemers in te krimpen naar 800 (zie hoofdstuk [2012: SBB opnieuw aankondiging meer boskap voor biomassaverkoop](#)) heeft Sylvio Thijsen het tegenovergestelde gedaan en vervolgens de natuur en het klimaat in de uitverkoop gedaan door onze bossen te kappen om deze als biomassa te kunnen verkopen.

Tijdens [een interview in 2020](#) geeft Sylvio Thijsen, de huidige directeur Staatsbosbeheer, aan dat Staatsbosbeheer ondertussen gegroeid is van 1000 naar meer dan 1300 medewerkers i.p.v. aangekondigde krimp naar 800 medewerkers om de bezuinigingen op te kunnen vangen.

Tijdens het bewind van Sylvio Thijsen is de biomassaogst van Staatsbosbeheer gigantisch in omvang toegenomen. Daarnaast is ook de samenwerking met schadelijke en vervuilende bedrijven aanzienlijk toegenomen. Gezien onze bevindingen in het onderzoeksrapport zijn we van mening dat het heel bewust beleid is geweest met als doel om de biomassaogst op te schalen ten bate van het bedrijfsleven en ten koste van onze gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst van onze kinderen. Het gaat hier wat ons betreft om een perverse prikkel.

Op [24 oktober 2022](#) publiceert Staatsbosbeheer een artikel op hun website waarin Harrie Hekhuis, de programmadirecteur Bos & Klimaat van Staatsbosbeheer, en bestuurslid van biomassa-lobbyorganisatie VBNE uitlegt dat de Natura-2000 en natuurherstelverplichting waarop een groot deel van het SNL-subsidiestelsel en het biomassakapbeleid van Staatsbosbeheer gebaseerd is, toch minder stellig is dan ze al die tijd hebben doen voorkomen.

Als Staatsbosbeheer hebben wij in kaart gebracht waar in onze gebieden bijvoorbeeld grasland tot bos is om te vormen. Als grasland al te veel is aangetast door stikstof of verdroging, lukt het waarschijnlijk niet meer om de gewenste ontwikkeling van de biodiversiteit te realiseren. Bos kan voor een aantal terreinen met korte vegetaties als grasland zeker meerwaarde hebben in termen van klimaat en biodiversiteit. Dat blijkt ook weer uit een recente studie in opdracht van provincies en LNV.

Dat is natuurlijk een plaatje dat we moeten omzetten in uitvoering, vervolgt Harrie. Eerst moeten vervolgens intern de neuzen dezelfde kant op. Collega's hebben jarenlang gewerkt aan het vergroten van de biodiversiteit op zo'n grasland. Ze hebben zich bijvoorbeeld ingezet voor meer weidevogels. Het is dan niet altijd gemakkelijk om te moeten omschakelen naar bosontwikkeling. En het blijft ook altijd kiezen: er zijn meerdere wegen naar Rome. Zodra we het er intern over eens zijn een gebied tot bos om te vormen, start het vergunningstraject met de betrokken gemeenten en de omwonenden.

Op 13 februari 2023 stond in het '[Compendium voor de Leefomgeving](#)' (Nederlandse overheid) het meest actuele overzicht van het aantal hectare bos in Nederland. Hieruit bleek dat sinds het nieuwe biomassa- en kapbeleid van Staatsbosbeheer (2012) een zeer groot aantal hectare bos in Nederland is verdwenen in de periode tot 2017 en dat sinds de meting in 2017 nog eens 1900 hectare bos is verdwenen dankzij o.a. het Natura 2000 'natuurherstel' kapbeleid:

[In de periode 1970-2013 steeg de bosoppervlakte gestaag, gevolgd door de forse daling in de periode 2013-2017.](#)

[Sinds de laatste meting in 2017 is er circa 1900 hectare bos minder.](#)

De voornaamste oorzaken voor deze daling zijn het vellen van tijdelijke bossen die zijn aangeplant op landbouwgrond en het omzetten van bos in andere natuur, zoals heide. Ontbossing voor herstel van andere typen natuur in het kader van de Natura 2000-beheerplannen.

Pag. 49: De zagerij die wordt genoemd is niet van Staatsbosbeheer. Staatsbosbeheer is één van de mogelijke leveranciers van Rondhout.

Reactie EDSP ECO

We hebben gezocht op zagerij van Staatsbosbeheer maar konden dit niet terugvinden in het onderzoeksrapport. We konden wel het woordje 'voor' Staatsbosbeheer vinden.

Zie hoofdstuk Marktverstoring, concurrentievervalsing en ongeoorloofde staatssteun

[Op 11 april 2022](#) beantwoordt minister van der Wal-Zeggelink (Natuur en Stikstof) vragen vanuit de Tweede Kamer over de investeringen van meer dan een miljoen euro in een nieuw, grootschalige houtzagerij **voor** Staatsbosbeheer in Delfzijl en biomassahandelaar 'Wood Trading & Technologies' (WTT) waarbij verwezen wordt naar de motie Graus, waarin de regering wordt verzocht erop toe te zien dat Staatsbosbeheer geen concurrentie- en marktversturende activiteiten ontplooit.

Op 14 april 2022 bespreekt het algemeen bestuur van Groningen Seaport (SGP) [het voorstel voor de verkoop van de grond voor de nieuwe zagerij en biomassahandelaar WTT](#) waarin o.a. het volgende te lezen is:

Bron: WTT overzicht biomassapartners

Omdat SBB niet zelfstandig een investering kan doen in een industriële houtzagerij heeft het 'Wood Trading & Technologies' A.G. (hierna: WTT) bereid gevonden deze investering in Nederland te doen. SBB zal een deel van het benodigde rondhout aanleveren uit de Nederlandse bossen. Een locatie in Delfzijl is in dat kader om verschillende redenen ideaal:

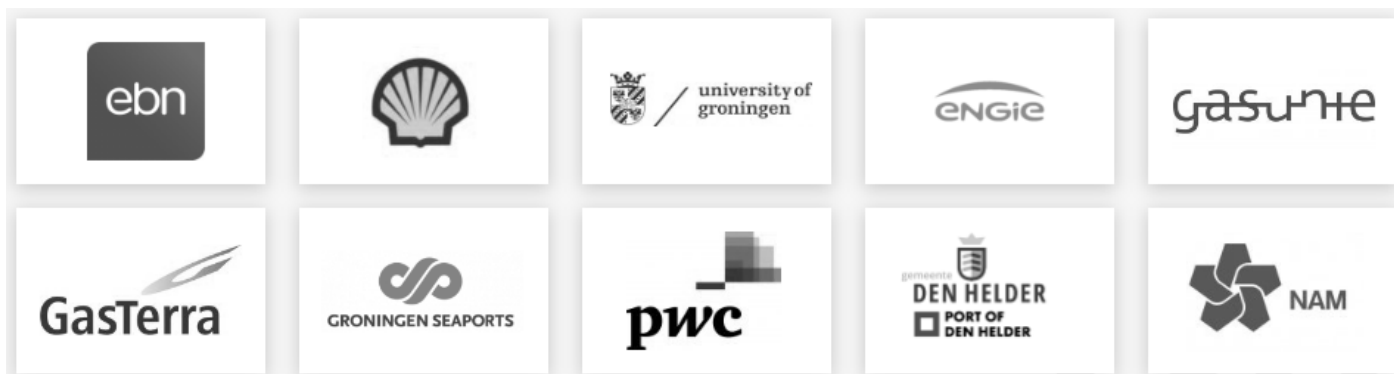
- wel bos, maar geen grote zagerij in de omgeving;
- nabijheid van afnemers in de houtverwerkende industrie en te midden van partners die duurzame elektriciteit en warmte kunnen leveren

De vestiging van de houtzagerij kan een enorme boost geven aan de propositie van Chemport Europe met betrekking tot de inzet van biomassa voor groene chemie en biedt mogelijkheden voor ketenintegratie op het gebied van warmte-uitkoppeling.

De vestiging van de houtzagerij biedt mogelijkheden voor ketenintegratie op het gebied van warmte-uitkoppeling. (...) Ook zijn er mogelijkheden om, indien de houtzagerij een eigen biomassa stoomketel wil plaatsen, overtollige warmte uit te koppelen naar omliggende bedrijven via het stoomdistributienetwerk van GSP.

In de vragen van de Provinciale Staten van de provincie Groningen van 7 april 2022 wordt er gevraagd of er een relatie is tussen de aanwezigheid van de biomassacentrales van 'Golden Raand Eneco' en/of de 'RWE Eems-biomassacentrale' en mogelijke vestiging van de nieuwe zagerij 'Wood Trading & Technologies' (WTT) voor Staatsbosbeheer. In de reactie op de vragen geven de Gedeputeerde Staten van Groningen aan dat ze zich niet bewust zijn van een koppeling met de centrale van 'Golden Raand Eneco' maar geven geen antwoord op de vraag of er een relatie is met RWE Eemshaven.

In de bovenstaande fragmenten uit het voorstel van het algemeen bestuur van Groningen Seaport (GSP) die de grond verkocht heeft aan 'Wood Trading & Technologies' (WTT) voor de zagerij voor Staatsbosbeheer blijkt dat de locatie voor de zagerij ideaal zou zijn omdat de biomassarestanten beschikbaar gesteld zouden kunnen worden aan de partners zoals de biomassacentrale van RWE die elektriciteit en warmte leveren. Warmte voor bijvoorbeeld het warmtenet van RWE Essent en partners. Ook lijkt het er op dat Staatsbosbeheer de komende tijd flink gaat kappen in de Groningse bossen.

newenergycoalition.org/en/partners

Pag 49: Er wordt gesteld dat 1 ton houtchips gelijk is aan 3 m3 rondhout. Dit is geheel onjuist. 1 ton houtchips is circa 3m3 chips met een soortelijk gewicht van ongeveer 330 kg. Het soortelijk gewicht van hout is echter ca. 900 kg/m3. Kijk hiervoor naar het houtvademecum. 1 ton houtchips staat derhalve voor ca. 1,11 m3 rondhout. Dit betekent een jaarlijkse hoeveelheid van 66.666 m3 rondhout. De 180.000 m3 is dus onjuist

Reactie EDSP ECO

Zie hoofdstuk Marktverstoring, concurrentievervalsing en ongeoorloofde staatssteun

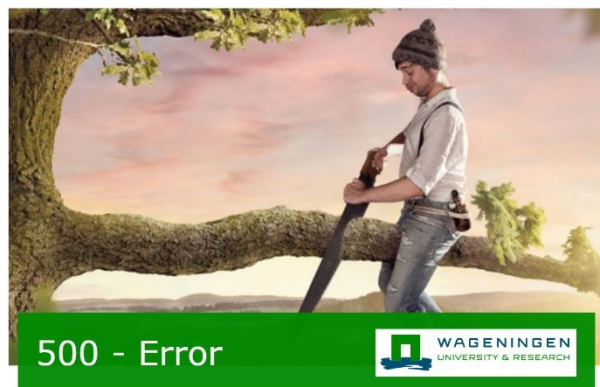
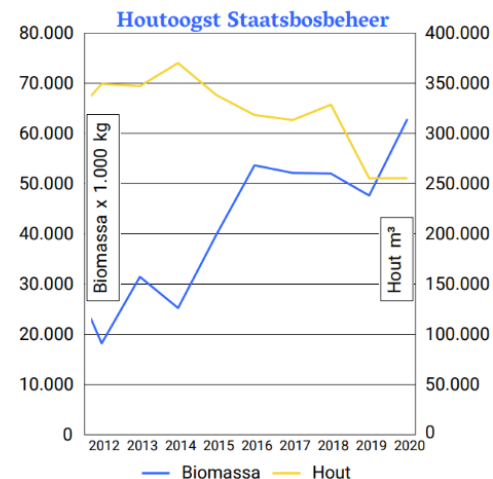
In ons onderzoeksrapport staat: 60 miljoen kilo biomassa is gelijk aan ongeveer tussen de 100.000 en 180.000 m³ extra houtoogst. We hebben het nog een keer laten berekenen door de wetenschappelijke versie van ChatGPT. De uitkomst was ongeveer 114.000 m³. Wat ons betreft ligt die waarde dus ergens tussen de 100.000 en 180.000 m³

In 1998 heeft het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) in de concrete doel- en taakstelling en randvoorwaarden voor Staatsbosbeheer opgenomen dat Staatsbosbeheer 300.000m³ rondhout mag oogsten per jaar en dat dit op een duurzame wijze dient te gebeuren waarbij het totale areaal aan bos gelijk dient te blijven.

Indien we de grafiek van de Algemene Rekenkamer erbij pakken dan wordt aangegeven dat er 250.000 kuub rondhout geogst werd in 2020 en daar komt de 114.000 kuub voor de houtige biomassa-oogst (geconverteerd van ton naar kuub) nog bovenop. Het ziet er voor ons naar uit dat Staatsbosbeheer 64.000 kuub teveel heeft geogst. Daarnaast blijkt uit zowel het onderzoek van de Universiteit Wageningen als de Algemene Rekenkamer dat Staatsbosbeheer niet transparant is over het kapbeleid.

Zie hoofdstuk 2016-2017: Afschaffing Boswet & invoer Wet Natuurbescherming

Op 20 september 2017 publiceert de Wageningen Universiteit een artikel in het Vakblad Natuur Bos Landschap met als titel 'Het Nederlandse bos als bron van CO₂' waarin vermeld wordt dat de Nederlandse bossen de afgelopen jaren met 5.400 hectare zijn afgenomen en de wetenschappers stellen dat Staatsbosbeheer transparanter zou moeten zijn:

Uit onderzoek van de Wageningen Universiteit blijkt dat tussen 2013 en 2017 bij 38 procent van het totale verlies van bos omvorming naar andere natuur de oorzaak is. Dit is een fors aandeel: het is de grootste reden van ontbossing in ons land.

Wij maken ons zeker zorgen om ontbossing in het algemeen, maar vooral om ontbossing waarbij de verloren oppervlakte niet elders wordt gecompenseerd. Als we op deze voet doorgaan gaat het niet de goede kant op. Als veel provincies beslissen om over te gaan tot omvormen heeft dat wél als gevolg dat er minder bos overblijft met alle gevolgen van dien voor het klimaat. Het is tegenstrijdig beleid.

Ontbossing is wat ons betreft met name onwenselijk wanneer er geen compensatie van de verloren bosoppervlakte op een andere locatie plaatsvindt. Een gedetailleerd overzicht met de locaties en oppervlaktes die worden ontbost om welke reden dan ook is niet openbaar beschikbaar. Ook de oppervlakte die niet wordt gecompenseerd, is onbekend. Terreinbeheerders zoals Staatsbosbeheer en ook Rijkswaterstaat weten dit wel en zouden dit transparant moeten maken, zodat we hier meer inzicht in krijgen.

Dit was hoe ChatGPT te berekening heeft gemaakt. Om te berekenen hoeveel kubieke meters rondhout overeenkomt met één ton houtsnippers die voor bio-energie worden gebruikt, moet je twee belangrijke variabelen begrijpen:

1. Bulkdichtheid van houtsnippers (hoeveel ruimte 1 ton houtsnippers inneemt).
2. Vaste houtinhoud (hoeveel van die ruimte overeenkomt met het vaste hout waaruit de houtsnippers zijn geproduceerd).

Deze waarden verschillen per houtsoort (loofhout en naaldhout). We geven hieronder drie voorbeelden van veel voorkomende houtsoorten: Spar (naaldhout), Eik (loofhout), en Den (naaldhout).

Omrekenfactoren

- Bulkdichtheid van houtsnippers:

- Naaldhout: 250-300 kg/m³

- Loofhout: 350-400 kg/m³

- Deze waarden kunnen verschillen afhankelijk van het vochtgehalte (meestal rond de 30% voor houtsnippers die voor bio-energie worden gebruikt).

- Dichtheid van vast hout:

- Spar: ~450 kg/m³

- Eik: ~700 kg/m³

- Den: ~500 kg/m³

Voor de eenvoud nemen we aan dat de houtsnippers ongeveer 30% vochtgehalte hebben en dat 1 ton gelijk is aan 1000 kg. Laten we nu voor elke houtsoort rekenen:

1. Spar (Naaldhout)

• Bulkdichtheid van sparrenhoutsnippers: ~275 kg/m³

• 1 ton houtsnippers = $\frac{1000}{275} = 3.64 \text{ m}^3$ houtsnippers.

• Omrekening naar vast hout: de dichtheid van sparrenhout is ongeveer 450 kg/m³.

• Het volume van vast hout = $\frac{1000}{450} = 2.22 \text{ m}^3$.

Dus, 1 ton sparrenhoutsnippers komt overeen met ongeveer 2.22 m³ vast rondhout.

2. Eik (Loofhout)

• Bulkdichtheid van eikenhoutsnippers: ~375 kg/m³

• 1 ton houtsnippers = $\frac{1000}{375} = 2.67 \text{ m}^3$ houtsnippers.

• Omrekening naar vast hout: de dichtheid van eikenhout is ongeveer 700 kg/m³.

• Het volume van vast hout = $\frac{1000}{700} = 1.43 \text{ m}^3$.

Dus, 1 ton eikenhoutsnippers komt overeen met ongeveer 1.43 m³ vast rondhout.

3. Den (Naaldhout)

• Bulkdichtheid van dennenhoutsnippers: ~275 kg/m³

• 1 ton houtsnippers = $\frac{1000}{275} = 3.64 \text{ m}^3$ houtsnippers.

• Omrekening naar vast hout: de dichtheid van dennenhout is ongeveer 500 kg/m³.

• Het volume van vast hout = $\frac{1000}{500} = 2.00 \text{ m}^3$.

Dus, 1 ton dennenhoutsnippers komt overeen met ongeveer 2.00 m³ vast rondhout.

Gemiddeld komt dat uit op 1.9 m³ vast rondhout wat dan bij dezelfde berekening van 60.000 ton biomassa uitkomt op 114.000 m³

Bronnen:

- <https://chatgpt.com>
- <https://www.wooduweigh.com/cubic-metre-wood-weight-calculator>
- <https://onlineuitrekenen.nl/soortelijk-gewicht-eikenhout>

Pag 61: Staatsbosbeheer kapt onze bossen voor financieel gewin. Zij krijgen voor deze houtkap SNL-subsidies en inkomsten van de verkoop van het hout- en een steeds groter aandeel houtige biomassa. Onjuist: In de SNL-bijdrage zijn de eventuele inkomsten van houtverkoop al verwerkt. Het levert dus geen enkele financieel gewin op.

Reactie EDSP ECO

Indien we het jaarverslag 2022 en 2023 van Staatsbosbeheer bekijken dan zien we het volgende:

- <https://open.overheid.nl/documenten/4c6aad98-2489-495b-bd6a-d0345cb2e55f/file>
- <https://www.staatsbosbeheer.nl/-/media/14-over-staatsbosbeheer/jaarverslag/staatsbosbeheer-jaarverslag-2023.pdf>

2022

2023

Bedragen * € 1.000	2023
Bedrijfsopbrengsten	
Rijksbijdrage, subsidies en projectbijdragen	
[13.A] Rijksbijdrage ministerie LNV	31.063
[13.B] Subsidie provincies uit Subsiestelsel	72.790
Netto-omzet	
[16] Omzet houtverkoop en biomassa	20.598

Met vriendelijke groet,
 Marcel van Dun
 woordvoerder
 Staatsbosbeheer | afdeling Strategie & Communicatie

Van: Info staatsbosbeheer.nl
 Verzonden: Tuesday, July 23, 2024 18:14
 Aan: contact@klimaatcoalitie.org
 Onderwerp: Automatisch antwoord: Verzoek om wederhoor, aanvulling of correcties op conceptrapport Dossier biomassalobby & bomenkap - Belangenverstrengeling politiek en directeuren Staatsbosbeheer
 Beste mailer,

Deze mailbox wordt alleen op werkdagen gelezen.

Je bericht is aangekomen en wordt in behandeling genomen.

Door drukte en de vakantieperiode duurt het helaas langer dan gebruikelijk voordat je een reactie ontvangt.

Met vriendelijke groet,

medewerkers Informatiecentrum Staatsbosbeheer

Staatsbosbeheer

Stichting Nationale Boomfeestdag

Status: Wordt verwerkt (We wachten nog op een reactie)

Reactie EDSP ECO

Hartelijk dank voor de reactie op ons onderzoeksrapport. Wij hebben eventuele correcties en het wederhoor zo goed mogelijk verwerkt in zowel dit document als in het rapport en indien nodig aangevuld met extra onderbouwing en vervolgvragen. Hieronder hebben we in het blauw onze reactie per onderwerp en eventuele vervolgvragen opgevoerd. U kunt via [het onlineformulier](#) of via het biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org emailadres een reactie op de concept- of straks de definitieve versies van dit rapport aanleveren. Zodra we uw reactie ontvangen hebben zullen we deze beoordelen en besluiten of we deze zullen toevoegen aan een volgende versie van het rapport. We zouden het op prijs stellen als u de conceptversies van dit rapport niet deelt met derden. Nadat wij de reacties ontvangen en verwerkt hebben, stellen wij een definitieve versie beschikbaar die voor publicatie bedoeld is. We hebben de correcties en wederhoor in het onderzoeksrapport opgevoerd onder het volgende hoofdstuk:

Zie hoofdstuk Stichtingen van Staatsbosbeheer en andere bedrijven

In de paragrafen hieronder bespreken we de belangenverstrengeling en de financiële belangen van Staatsbosbeheer en alle betrokken bedrijven en stichtingen. Heb je geen zin om het hele verhaal te lezen? Hieronder de strekking van het verhaal:

Staatsbosbeheer: "We slagen er steeds beter in om meer eigen inkomsten te generen."

"Dat doen we onder andere via het Buitenfonds, met Buitenleven vakantiewoningen, Natuurwijs en Stichting Nationale Boomfeestdag."

Bron: [2020-03-13-staatsbosbeheer-ondernemingsplan-2020-2025-samenvatting](#)

Staatsbosbeheer kapt onze bossen o.a. voor biomassaproductie die verstoekt wordt in de biomassacentrales waarbij meer CO2 vrijkomt dan bij de stook van kolen. Staatsbosbeheer ontvangt naast de inkomsten voor hout en biomassa ook SNL-subsidies voor dat kappen van bos. Opa en oma mogen vervolgens een nieuwe boom betalen via stichting Buitenfonds en de (klein)kinderen mogen die nieuwe boom aanplanten via stichting Nationale Boomfeestdag. Staatsbosbeheer krijgt vervolgens via stichting Nationale Koolstofmarkt tegen betaling via stichting Buitenfonds CO2-certificaten voor het aanplanten van die nieuwe boom. Een aantal overige bij de biomassalobby betrokken bedrijven zoals (Peterson) Control Union Certifications, Probos en bijvoorbeeld Borgman Beheer Advies BV verdienen hier ook aan. Vervolgens verdient Staatsbosbeheer aan de verkoop van die CO2-certificaten aan de vervuilende energiebedrijven die met die certificaten de CO2-uitstoot compenseren die vrijkomt bij het verbranden van de houtige

biomassa van Staatsbosbeheer. Naast veel meer CO2 komt er bij het verbranden van houtige biomassa ook giftige stoffen vrij zoals NOx, SO2, HCL, HF, (fijn)stof, ammoniak, metalen en dioxinen/furanen die niet vrijkomen indien je bijvoorbeeld gas verbrand. In alle fasen wordt er geld verdiend aan het kappen en verbranden van bomen uit de bossen van Staatsbosbeheer. Dit gaat ten koste van de gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst van ons en onze (klein)kinderen. [Dit moet stoppen!](#)

Stichting Nationale Boomfeestdag en Stichting Buitenfonds

Boomfeestdag, Buitenfonds en NatuurWijs zijn drie 'labels' van Staatsbosbeheer.

Bron: [2022-05-17-natuurwijs-staatsbosbeheer-jaarsverslag-2021](#)

Verzonden: Wednesday, August 14, 2024 18:41

Aan: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

You received a new message from Marleen van den Ham sent via the contact form on klimaatcoalitie.org.

Voor en achternaam: Marleen van den Ham

Organisatie namens wie u reageert: Stichting Nationale Boomfeestdag

Aanvulling, correctie of wederhoor tekst: Geachte Marloes van de Pol en Jeroen Spaander,

Op 23 juli 2024 ontving Stichting Nationale Boomfeestdag de e-mail welke u stuurde namens stichting EDSP ECO, de Klimaatcoalitie, de Bomenbond en de Federatie tegen Biomassacentrales & Ontbossing. U geeft aan ervoor te willen zorgen dat het rapport dat u wilt publiceren over de door u vermeende biomassalobby en belangen- verstrengeling van de politiek en medewerkers van Staatsbosbeheer, inclusief de betrokkenheid van overige ambtenaren en meerdere ministeries en controlerende instanties, een accurate en evenwichtige weergave is van de situatie en nodigt Stichting Nationale Boomfeestdag uit om voor 1 september 2024 opmerkingen, aanvullingen of correcties in te dienen via een door u beschikbaar gesteld contactformulier. In de bijlage geef ik u hieronder mijn reactie voor zover u in uw conceptrapport zaken heeft genoteerd over Stichting Nationale Boomfeestdag. Ik ga daarbij niet in op beweringen en insinuaties ten aanzien van andere organisaties, maar beperk mij tot hetgeen u over Stichting Nationale Boomfeestdag beweert.

Hoogachtend,

Marleen van den Ham

Directeur-bestuurder Stichting Nationale Boomfeestdag

Ik ben bevoegd om namens mijn organisatie te reageren: Ja

Tilburg, 14 augustus 2024

Geachte Marloes van de Pol en Jeroen Spaander,

Op 23 juli 2024 ontving Stichting Nationale Boomfeestdag de e-mail welke u stuurde namens stichting EDSP ECO, de Klimaatcoalitie, de Bomenbond en de Federatie tegen Biomassacentrales & Ontbossing.

U geeft aan ervoor te willen zorgen dat het rapport dat u wilt publiceren over de door u vermeende biomassalobby en belangenverstrengeling van de politiek en medewerkers van Staatsbosbeheer, inclusief de betrokkenheid van overige ambtenaren en meerdere ministeries en controlerende instanties, een accurate en evenwichtige weergave is van de situatie en nodigt Stichting Nationale Boomfeestdag uit om voor 1 september 2024 opmerkingen, aanvullingen of correcties in te dienen via een door u beschikbaar gesteld contactformulier.

Hierbij geef ik u hieronder mijn reactie voor zover u in uw conceptrapport zaken heeft genoteerd over Stichting Nationale Boomfeestdag. Ik ga daarbij niet in op beweringen en insinuaties ten aanzien van andere organisaties, maar beperk mij tot hetgeen u over Stichting Nationale Boomfeestdag beweert.

Op pagina 13 [pagina 14] geeft u aan dat Stichting Nationale Boomfeestdag door Staatsbosbeheer is opgericht. In 1957 is het Landelijk Comité Boomplandag opgericht, destijds een onderdeel van Staatsbosbeheer). In 1980 is Stichting Nationale Boomfeestdag opgericht. Sinds die tijd is Stichting Nationale Boomfeestdag een onafhankelijke stichting. Op diverse dossiers wordt regelmatig samengewerkt met Staatsbosbeheer. Zo leveren boswachters van Staatsbosbeheer een educatieve bijdrage aan plantdagen die door de stichting worden georganiseerd. Tot halverwege 2021 vervulde een medewerker van Staatsbosbeheer de rol van adviserend lid in het bestuur van de stichting. Sinds die tijd heeft Staatsbosbeheer het recht één lid van de Raad van Toezicht voor te dragen voor benoeming. Zulks is statutair vastgelegd.

Reactie EDSP ECO

Staatsbosbeheerdirecteur Strategie & Bestuur Debbie Kamphuis is zowel bestuurslid van Stichting Nationale Boomfeestdag en Stichting Buitenfonds en is ook de bestuursvoorzitter van Stichting Natuurwijs (allemaal opgericht door mensen van Staatsbosbeheer en/of op dezelfde adressen als Staatsbosbeheer) en zit samen met Zwier van Olst (directeur Biomassa BV) in de directie van Staatsbosbeheer. Debbie Kamphuis zit namens de directie van Staatsbosbeheer ook aan tafel met bijvoorbeeld de directeur van Evert den Boer van Greenchoice en het PBL waarbij afspraken gemaakt worden m.b.t. biomassa en Carbon Capture & Storage (CCS), organisaties en onderwerpen die uitgebreid behandeld worden in ons onderzoeksrapport.

Nicole Olland, is ook bestuurslid van de stichting Nationale Boomfeestdag en is vanuit de Unie van Bosgroepen samen met Liesbeth Gort van FSC Nederland betrokken bij CO₂-uitstootcompensatieprojecten van VolkerInfra Schiphol en KWS van VolkerWessels. (zie toelichting m.b.t. greenwashing van vervuilende bedrijven in ons onderzoeksrapport).

De directeur van de stichting Nationale Boomfeestdag is Marleen van den Ham (zie nr. 1 van 5 medewerkers hieronder). Zij is eerst tien jaar senior beleidsmedewerker van het ministerie van LNV geweest en was destijds verantwoordelijk voor het dossier 'biomassa uit natuur, bos landschap en de houtketen', en is op dit moment al meer dan zes jaar Programmamanager bij Staatsbosbeheer.

Angela Knook, de projectleider van de stichting Nationale Boomfeestdag (3 van 5) was meer dan negen jaar werkzaam bij Staatsbosbeheer.

Frank van Hedel, de accountmanager (5 van 5) van de stichting Nationale Boomfeestdag is een senior project manager bij Staatsbosbeheer en bijna negen jaar lang verantwoordelijk geweest voor de 'development and marketing of biomass in the biobased economy' als Medewerker Biomassa en Klimaat bij Staatsbosbeheer en nu verantwoordelijk voor het stimuleren van ontwikkeling van CO₂-certificaten (Carbon Credits) bij Staatsbosbeheer (een onderwerp wat zeer uitgebreid terug komt in ons onderzoeksrapport).

In de accountantsverklaring van 7 juli 2021 van stichting Boomfeestdag is o.a. het volgende te lezen:

In het komende boekjaar is er sprake van diverse ambities. Op het vlak van relatiemanagement zal worden gewerkt aan het intensiveren van de relatie met het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de provincies, alsmede met moederorganisatie Staatsbosbeheer en de labels van Staatsbosbeheer (Stichting Natuurwijs en Stichting Buitenfonds).

Bron: [2021-07-07-boomfeestdag-beoordelingsverklaring-en-jaarrekening-accountant](#)

In de ANBI verklaring van stichting de Boomfeestdag van 3 juli 2023 is o.a. het volgende te lezen:

De directeur is afkomstig van moederorganisatie Staatsbosbeheer.

Bron: [2023-07-03-boomfeestdag-anbi-formulier-directeur-levert-moederorganisatie-staatsbosbeheer](#)

In onze ogen kun je hierdoor niet stellen dat Stichting Boomfeestdag, Natuurwijs, of de overige stichtingen van Staatsbosbeheer onafhankelijk zijn.

[Marleen van den Ham](#)
Directeur-bestuurder

[Frank Nooijens](#) Projectleider
Boomfeestdagen en
Geboortebossen

[Angela Knook](#) Projectleider
Boerenboomfeestdagen

[Simone van de Leur](#) Allround
Medewerker

[Frank van Hedel](#)
Accountmanager

Bron: [2024-09-15-boomfeestdag-de-stichting](#)

Op de [website van de stichting Nationale Boomfeestdag](#) is het volgende te lezen:

In 1953 sloeg de FAO, de Internationale Organisatie van de Verenigde Naties voor Landbouw en Voedsel, alarm over de wereldwijde ontbossing. Dit leidde tot het aannemen van een resolutie die opriep tot een jaarlijks 'World Festival of Trees'. Nederland reageerde hierop door het Landelijk Comité Boomplantdag op te richten. [Dit comité, onder leiding van Staatsbosbeheer](#), kreeg de taak om het Nederlandse publiek, en vooral kinderen, bewust te maken van het belang van bomen en bossen.

In het beleidsplan van de Boomfeestdag 2014 – 2018 is opgenomen dat stichting Natuurwijs van Staatsbosbeheer is:

- b. Zoeken naar een partner die lespakketten ontwikkelt/uitgeeft, zoals IVN of stichting Natuurwijs van SBB [Staatsbosbeheer]. Wel de naam van SNB [Stichting Nationale Boomfeestdag] er aan blijven verbinden. Een follow up voor de bomenmap bedenken, met een educatieve uitgeverij gaan praten (actie: Piet en Peter D., gesprek met Jelle de Jong)
- c. Nadere invulling van Boomfeestdag als LABEL van SBB (als onderdeel van de herbezinning van SBB op de nationale parken en focus op de jeugd in deze). [zie hieronder uitleg

Bron: [2014-12-12-boomfeestdag-beleidsplan-2014-2018](#)

Als je [de nieuwsbrief](#) van stichting Natuurwijs leest (2017) zie je dat Staatsbosbeheer, stichting Natuurwijs en stichting Nationale Boomfeestdag samen een lespakket ontwikkelen met de naam 'De BomenMap' waarin vermeld staat dat op nadrukkelijk verzoek van Minister Gerda Verburg (Gerda Verburg komt uitgebreid voor in ons onderzoeksrapport) ook aandacht wordt gegeven aan het kappen van bomen, het verwerken tot papier en houtproducten en dat er aandacht aan biomassa wordt besteed.

 [natuurwijs.nl](#)

In samenwerking met [Staatsbosbeheer](#) en [NatuurCollege](#) | Zie ook [boomfeestdag](#) en [buitenfonds](#)

> Doe een donatie

NatuurWijs
DE NATUUR ALS KLASLOKAAL

Doe een donatie
Elke euro
is welkom

Nieuwsbrief Boomfeestdag 2017 | Bomen Verbinden

www.boomfeestdag.nl

De BomenMap

Samen met Staatsbosbeheer en Stichting NatuurWijs ontwikkelt de Boomfeestdag het lespakket De hele cyclus van de boom wordt behandeld: het zaaien, het kweken (boomkwekerij), het werken in het groen (snoeien, planten, enten, onkruidbestrijding etc.), het (ver)planten van bomen in steden en bossen, het kappen van bomen (indertijd een nadrukkelijk verzoek van Minister Verburg), het verwerken tot papier en houtproducten. Daarnaast is er aandacht voor biodiversiteit, **biomassa**, bossen en natuur en duurzaamheid.

Bron: [2017-03-08-boomfeestdag-staatsbosbeheer-nieuwsbrief-stichting-nationale-boomfeestdag-2017](https://www.boomfeestdag.nl/nieuwsbrief/2017-03-08-boomfeestdag-staatsbosbeheer-nieuwsbrief-stichting-nationale-boomfeestdag-2017)

Op pagina 13 geeft u aan dat de stichtingen van Staatsbosbeheer donaties verzamelen om bomen te planten. Stichting Nationale Boomfeestdag is een zelfstandige stichting en dus niet een stichting 'van' Staatsbosbeheer.

Op pagina 13 geeft u aan dat de stichtingen CO2-certificaten verkopen aan bedrijven die hier reclame mee kunnen maken. Stichting Nationale Boomfeestdag verkoopt geen CO2-certificaten.

Reactie EDSP ECO

Zie hoofdstuk Stichtingen van Staatsbosbeheer en andere bedrijven

Uit een groot aantal documenten van o.a. Staatsbosbeheer en de stichting Nationale Boomfeestdag zelf blijkt dat de stichting niet onafhankelijk is en deel uitmaakt van de plannen van het ministerie van LNV en Staatsbosbeheer en dat meerdere medewerkers en bestuursleden van de stichting betrokken zijn bij de biomassa- en CO2-certificatenlobby van Staatsbosbeheer (zie onze vorige toelichting hierboven). Staatsbosbeheer heeft in meerdere documenten of nieuwsartikelen aangegeven dat meerdere stichtingen betrokken zijn bij de handel in CO2-compensatiecertificaten.

Staatsbosbeheer, Buitenfonds en Koolstofmarkt

Naast het betrokken bedrijf spelen drie instellingen een rol bij dit CO2-bos.

Staatsbosbeheer wil met het bos de biodiversiteit (door veel verschillende soorten bomen is het beter bestand tegen klimaatverandering) en recreatie een slinger geven. Bovendien zorgt zo'n bos voor hout voor toekomstige generaties.

Buitenfonds is de 'steunstichting' van Staatsbosbeheer. Zij werft geld voor projecten van de natuurgebieden van Staatsbosbeheer en is in dit geval verantwoordelijk voor de overdracht van de CO2-certificaten.

Stichting Nationale Koolstofmarkt heeft de koolstofcertificaten van dit bos toegekend. De stichting houdt toezicht op de binnenlandse handel van die certificaten, die het voor zowel (kleine) bedrijven als particulieren mogelijk maken een steentje bij te dragen aan het klimaat.

Voor de duidelijkheid hebben we in ons onderzoeksrapport vermeld dat stichting Buitenfonds verantwoordelijk is voor de verkoop van CO2-compensatiecertificaten die Stichting Nationale Koolstofmarkt tegen betaling voor Staatsbosbeheer aanmaakt voor aangeplante of klimaatslim beheerde bossen. Stichting Boomfeestdag, Buitenfonds en Natuurwijs zijn echter een label van Staatsbosbeheer blijkt veelvuldig uit de rapporten en jaarverslagen van die organisaties zelf. Zie één van de vele voorbeelden hieronder uit het jaarverslag van de stichting Natuurwijs:

Stichting Nationale Boomfeestdag en Stichting Buitenfonds

Boomfeestdag, Buitenfonds en NatuurWijs zijn drie 'labels' van Staatsbosbeheer.

Bron: [2022-05-17-natuurwijs-staatsbosbeheer-jaarverslag-2021](https://www.natuurwijs.nl/jaarverslag/2022-05-17-natuurwijs-staatsbosbeheer-jaarverslag-2021)

Staatsbosbeheer geeft in hun eigen rapporten en jaarverslagen aan dat ze de stichtingen op verschillende manieren inzetten en gebruiken om de doelen van Staatsbosbeheer na te streven. Zie bijvoorbeeld dit nieuwsitem van Staatsbosbeheer waarin ze uitleggen hoe Staatsbosbeheer refereert naar stichting Buitenfonds t.a.v. de plannen voor de Nationale Koolstofmarkt (SNK) waar ook stichting Boomfeestdag bij betrokken is.

Staatsbosbeheer, Buitenfonds en Koolstofmarkt

Naast het betrokken bedrijf spelen drie instellingen een rol bij dit CO2-bos.

Buitenfonds is de ‘steunstichting’ van Staatsbosbeheer.

Zij werft geld voor projecten van de natuurgebieden van Staatsbosbeheer en is in dit geval verantwoordelijk voor de overdracht van de CO2-certificaten.

Stichting Nationale Koolstofmarkt heeft de koolstofcertificaten van dit bos toegekend.

De stichting houdt toezicht op de binnenlandse handel van die certificaten, die het voor zowel (kleine) bedrijven als particulieren mogelijk maken een steentje bij te dragen aan het klimaat.

Bronnen:

[2021-11-22-staatsbosbeheer-co2-certificaten-voor-financiering-nieuw-bos](#)

[2021-11-23-stentor-steenwijkerland-geen-parijs-of-tokyo-maar-steenwijkerwold-6-vragen-en-5-antwoorden-over-het-co2-bos](#)

Uit [de beleidsdoorlichting van 10 augustus 2018](#) die in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat is opgesteld blijkt dat de plannen van de stichting Nationale Koolstofmarkt onhaalbaar waren en dat het ministerie daarom geen zelfstandig programma wilde opstarten maar omdat “de wil bij de stakeholders dermate groot was” besloten is om vanuit de overheid een “Green Deal” te sluiten met het private initiatief.

Hoewel deze Green Deal pas in 2017 is gesloten, is voorafgaand aan de Green Deal haalbaarheidsonderzoek gedaan naar een dergelijke koolstofmarkt. Omdat uit de studies bleek dat de plannen onhaalbaar bleek, maar de wil bij stakeholders dermate groot was, is besloten geen zelfstandig programma vanuit het ministerie te starten, maar wel een Green Deal te sluiten.

Bronnen:

[2018-08-10-cedelft-betaalde-biomassalobby-beleidsdoorlichting-artikel-19-klimaat](#)

[2022-11-11-edu-nl-ru-de-lulucf-verordening-en-koolstofcertificaten-van-twee-walletjes-eten](#)

Ook de sponsors van de Nationale Boomfeestdag Stichting zoals BP en Shell geven niet alleen aan dat de Boomfeestdag stichting CO2-compensatie projecten uitvoert in samenwerking met Staatsbosbeheer maar dat de stichting een dochter is van Staatsbosbeheer:

Het BP Bos in het Bentwoud is tot stand gekomen dankzij een samenwerking tussen Stichting Nationale Boomfeestdag, BP Nederland, de provincie Zuid-Holland en Staatsbosbeheer. Voorafgaand aan de opening werden door zo'n 100 schoolkinderen symbolisch de eerste bomen van het BP Bos geplant.

Het BP Bos in het Bentwoud is een Nederlands project dat wordt gekoppeld aan het internationale CO2 reductie en compensatieprogramma BP Target Neutral. Met dit programma biedt BP de Nederlandse weggebruiker de kans zelf iets te doen aan de klimaatverandering. Het programma geeft, naast tips om uitstoot door autogebruik te reduceren, weggebruikers de unieke mogelijkheid de resterende CO2 uitstoot te compenseren.

BP Nederland is een van de hoofdsponsors van Stichting Nationale Boomfeestdag.

Bron: [2012-09-30-boomfeestdag-co2-reductie-en-compensatieprogramma-bp-target-neutral](#)

Vanaf 2020 is Shell drie jaar lang één van de hoofdsponsors van Stichting Nationale Boomfeestdag. [] Tegelijkertijd streven we naar minder CO2 in de atmosfeer onder andere door bomen te planten die CO2 opnemen en door CO2 onder de grond op te slaan. [] In de eerste plaats is het mogelijk om bij een tankbeurt CO2 te compenseren middels internationale natuurprojecten. Helemaal los daarvan investeert Shell dichterbij huis in groen via een partnerschap met Staatsbosbeheer. [] En daar weer los van steunt Shell nu dus Stichting Nationale Boomfeestdag, een ‘dochter’ van Staatsbosbeheer.

Bron: [2020-03-18-shell-vijf-vragen-over-shell-en-boomfeestdag](#)

Op pagina 13 benoemt u dat de stichtingen donaties ontvangen van inwoners van Nederland. Stichting Nationale Boomfeestdag richt zich niet primair op het ontvangen van donaties van inwoners van Nederland. Incidenteel ontvangt Stichting Nationale Boomfeestdag een particuliere donatie. In het boekjaar 2023-2024 bedroeg het totaalbedrag van de particuliere donaties 292 euro. Op pagina 13 geeft u aan dat Stichting Nationale Boomfeestdag door het ondertekenen van het Actieplan Bos en Hout in 2026 heeft afgesproken om mee te werken aan het verhogen van de bomenkap ten behoeve van de productie van biomassa voor bio-energie. Stichting Nationale Boomfeestdag heeft het Actieplan Bos en Hout ondertekend vanuit de intentie dat als er meer bomen zouden worden geplant, hetgeen over het algemeen ten behoeve van een meervoudige functievervulling geschiedt, zij daarbij waar mogelijk kinderen wil (laten) betrekken. Door kinderen bomen te laten planten, doen zij een onvergetelijke en unieke ervaring op en wordt hen handelingsperspectief geboden inzake hun eigen groene en gezonde toekomst.

Reactie EDSP ECO

[Zie onze reacties hierboven.](#)

Op pagina 13 beweert u dat Stichting Nationale Boomfeestdag op haar website niet transparant is over het door u veronderstelde feit dat de bomen die Stichting Nationale Boomfeestdag plant op termijn weer worden omgekapte om van het hout biomassa te maken. Stichting Nationale Boomfeestdag is een zeer kleine organisatie. Het is voor Stichting Nationale Boomfeestdag niet mogelijk om de vele miljoenen bomen die sinds 1957 door kinderen zijn geplant individueel gedurende tientallen jaren te volgen. Na het planten worden de bomen beheerd door de eigenaar van de grond waarop zij zijn geplant. Daarbij neemt Stichting Nationale Boomfeestdag al decennia lang een hoge mate van professionaliteit en zorgzaamheid waar, mede doordat de kinderen veelal een bijzondere band ontwikkelen met de bomen die zij, meestal in hun eigen woonomgeving, hebben geplant.

Reactie EDSP ECO

[Zie onze reacties hierboven.](#)

Op pagina 13 beschrijft u dat Stichting Nationale Boomfeestdag op haar website zou vermelden dat de projecten alleen maar gericht zijn op herstel van natuur en biodiversiteit. Op de website van Stichting Nationale Boomfeestdag en in haar overige uitingen wordt steeds de veelzijdigheid van de functievervulling van bomen vermeld. Een bijdrage aan de biodiversiteit is een van de vele functies die bomen vervullen. Op pagina 13 schrijft u nogmaals dat Stichting Nationale Boomfeestdag is opgericht door Staatsbosbeheer. Hierna beweert u dat de belangen van Staatsbosbeheer en de bedrijven uit de energiesector en de biomassasector invloed hebben op de activiteiten van Stichting Nationale Boomfeestdag. Staatsbosbeheer oefent via de huidige benoeming van één lid in de Raad van Toezicht van Stichting Nationale Boomfeestdag geen invloed uit op de activiteiten van Stichting Nationale Boomfeestdag. Zou hiertoe in een louter theoretisch geval wel een poging toe worden ondernomen, dan is statutair vastgelegd dat Staatsbosbeheer slechts één van de minimaal drie en maximaal zeven zetels mag innemen. Daarmee kan Staatsbosbeheer in geen geval een meerderheidsstandpunt afdwingen.

Reactie EDSP ECO

[Zie onze reacties hierboven.](#)

Op pagina 16 schrijft u dat Staatsbosbeheer door zijn betrokkenheid bij de koolstofmarkt op meerdere manieren meewerkt aan het greenwashen door vervuilende energiemaatschappijen en dat Staatsbosbeheer Stichting Nationale Boomfeestdag daarvoor gebruikt. Stichting Nationale Boomfeestdag is op geen enkele manier betrokken bij het opzetten van een Nationale Koolstofmarkt.

Reactie EDSP ECO

Zie hoofdstuk Stichtingen van Staatsbosbeheer en andere bedrijven

Uit een groot aantal documenten van o.a. Staatsbosbeheer en de stichting Nationale Boomfeestdag zelf blijkt dat de stichting niet onafhankelijk is en deel uitmaakt van de plannen van het ministerie van LNV en Staatsbosbeheer en dat meerdere medewerkers en bestuursleden van de stichting betrokken zijn bij de biomassa- en CO₂-certificatenlobby van Staatsbosbeheer (zie onze vorige toelichting hierboven). Uit meerdere documenten blijkt ook dat zowel de Boomfeestdag als de Nationale Koolstofmarkt onderdeel uit maakt van de plannen van het ministerie van LNV als van Staatsbosbeheer om de nieuw aan te planten bossen te financieren. Hieronder hebben we enkele voorbeelden weergegeven van de CO₂-compensatie projecten van vervuilende en biomassa-lobbyorganisaties waar o.a. stichting Nationale Boomfeestdag bij betrokken is:

Het BP Bos in het Bentwoud is tot stand gekomen dankzij een samenwerking tussen Stichting Nationale Boomfeestdag, BP Nederland, de provincie Zuid-Holland en Staatsbosbeheer. Voorafgaand aan de opening werden door zo'n 100 schoolkinderen symbolisch de eerste bomen van het BP Bos geplant.

Het BP Bos in het Bentwoud is een Nederlands project dat wordt gekoppeld aan het internationale CO₂ reductie en compensatieprogramma BP Target Neutral. Met dit programma biedt BP de Nederlandse weggebruiker de kans zelf iets te doen aan de klimaatverandering. Het programma geeft, naast tips om uitstoot door autogebruik te reduceren, weggebruikers de unieke mogelijkheid de resterende CO₂ uitstoot te compenseren.

BP Nederland is een van de hoofdsponsors van Stichting Nationale Boomfeestdag.

Bron: [2012-09-30-boomfeestdag-co2-reductie-en-compensatieprogramma-bp-target-neutral](#)

CO₂-Bomenprijs

Bij de Klimaattoppen van Parijs en Rotterdam is in de gemaakte verdragen het aanplanten van bomen en bossen nadrukkelijk opgenomen als een belangrijke bijdrage aan CO₂-neutralisatie en dus voor een beter klimaat. Daarom heeft Stichting Nationale Boomfeestdag, samen met Stichting Probos, de CO₂-Bomenprijs nieuw leven ingeblazen. Na 22 maart ontvangt u van ons een email hierover met een link om de bomen die geplant zijn op uw Boomfeestdag-2017 aan te melden en om hiermee in aanmerking te komen voor de CO₂-Bomenprijs-2017.

Bronnen:

[2009-03-07-parkstad-veendam-wint-voor-de-tweede-keer-de-co2-bomenprijs-uitgereikt-door-minister-jacqueline-cramer](#)

[2017-03-08-boomfeestdag-staatsbosbeheer-nieuwsbrief-stichting-nationale-boomfeestdag-2017](#)

[2021-04-17-boomfeestdag-co2-bomenprijs-aanmeldformulier-powered-by-probos-biomassa-lobby](#)

Wel is er veel verschil van inzicht over de plaats waar deze bossen moeten komen en wie de rekening daarvoor moet betalen. Met betrekking tot dat laatste wordt vaak gekeken naar de (rijks)overheid. De verwachting leeft breed dat de overheid in het kader van het klimaatplan de vastlegging van CO₂ gaat belonen en dat dit een belangrijke financiële impuls kan geven voor de aanleg van nieuwe bossen (11).

Voor private financiers geldt vanzelfsprekend dat het financieel rendement en liquiditeit belangrijk zijn. Zij vinden, ook voor maatschappelijke beleggingen, een rendement van tenminste 4% een minimaal uitgangspunt, naast voldoende liquiditeit. Dit kan niet worden gerealiseerd met uitsluitend houtopbrengst uit aan te planten bos. De liquiditeit vereist dat er eerder (dan pas na enkele decennia) opbrengsten kunnen worden gegenereerd, bijvoorbeeld door het creëren van een fonds waarin naast nieuwe bossen ook bestaande bossen worden ingebracht. Met het oog op het vereiste rendement zijn naast de houtopbrengsten ook nieuwe inkomstenbronnen nodig, zoals een vergoeding voor de CO₂- vastlegging, hogere biomasprijzen, vergoeding recreatieve diensten etc.

11) De beloning behoeft overigens niet altijd een financiële te zijn; zie bijvoorbeeld www.boomfeestdag.nl/activiteiten/co2-bomenprijs-aanmeldformulier

Bronnen:

[2018-02-16-probos-biomassalobby-gereedschapskist-klimaatslim-bosbeheer](#)

Staatsbosbeheer steunt actief de ontwikkeling van een CO₂-certificeringsmethodologie, binnen het kader van de Green Deal Pilot Nationale Koolstofmarkt of een andere toekomstige standaard voor toepassing in Nederland.

Bron: [2020-03-09-staatsbosbeheer-ondernemingsplan-2020-2025](#)

Deelt u de mening dat het sponsoren van de Nationale Boomfeestdag als niets meer dan een PR-stunt en als 'greenwashing' gekwalificeerd kan worden? Zo nee, waarom niet?

Wist u dat de Boomfeestdag ook lesmateriaal voor kinderen aanbiedt waarin hen wordt verteld dat vliegvluchten volledig gecompenseerd kunnen worden door bomen te planten? [6]

Wist u dat wetenschappers ernstige twijfels hebben bij de berekeningen rond vrijwillige CO₂-compensatie, mede omdat de klimaatschade veroorzaakt door een vliegvlucht twee keer zo groot is als volgens gangbare berekeningen? [7]

Bent u bereid de organisatoren van de boomfeestdag erop te wijzen dat volledige compensatie ter discussie staat? Zo nee waarom niet?

Erkent u dat dergelijk lesmateriaal misleidend is over de klimaatschade van vliegvluchten? Zo nee, waarom niet?

Deelt u de mening dat dit lesmateriaal derhalve gekwalificeerd kan worden als kindermarketing? Zo nee, waarom niet?

Wat vindt u ervan dat de marketingmachine van Shell de belangrijke opgave van Staatsbosbeheer om bomen te beschermen en te planten kaapt?

Vindt u het gepast dat u zelf deelneemt aan een dergelijk gegreenwasht evenement? Kunt u dat toelichten?

Bronnen:

[2020-03-18-shell-vijf-vragen-over-shell-en-boomfeestdag](#)

[2020-04-09-pvdd-vragen-tweede-kamer-over-het-bericht-dat-shell-de-nationale-boomfeestdag-van-staatsbosbeheer-sponsort](#)

[2020-04-09-gov-nl-minInv-beantwoording-vragen-tweede-kamer-over-het-bericht-dat-shell-de-nationale-boomfeestdag-van-staatsbosbeheer-sponsort](#)

Bomen buiten bos: acties en financiering

Meer bomen in steden en dorpen – Stimuleren Boomfeestdag

Ook financiering via koolstofcertificaten

Bron: [2020-10-09-gov-nl-minInv-presentatie-landelijke-bossenstrategie-rijk-en-provincies](#)

Op pagina 18 schrijft u dat opa en oma voor € 7,50 een nieuwe boom mogen betalen via stichting Trees For All en dat de (klein-)kinderen de nieuwe bomen mogen aanplanten via Stichting Nationale Boomfeestdag. Stichting Nationale Boomfeestdag heeft geen samenwerking met Trees For All.

Reactie EDSP ECO

Zie hoofdstuk Stichtingen van Staatsbosbeheer en andere bedrijven

Stichting Nationale Boomfeestdag is een samenwerking aangegaan met Trees for Travel voor de oprichting van het Nationaal Bossenfonds waarbij heel duidelijk aangegeven was dat de projecten van Trees for Travel gefinancierd

worden door bedrijven, overheden en particulieren die hun uitstoot van broeikasgassen weer om willen zetten in zuurstof. Dit is ook bekend als CO2-compensatie. Zo is op [20 november 2011](#) in de presentatie het volgende te lezen:

Even voorstellen Het Nationaal Bossenfonds is een stichting met een onbezoldigd bestuur die is voortgekomen uit een samenwerking tussen Staatsbosbeheer, Nationale Boomfeestdag en Trees for Travel.

Het Nationaal Bossenfonds werft de donaties bij bedrijven en particulieren. De terreinen worden aangedragen door Staatsbosbeheer en na selectie van geschikte terreinen zorgt het fonds ervoor dat de ontvangen bijdrages worden besteed en dat de aanplant wordt uitgevoerd. De organisatie is ondergebracht bij Trees for Travel, tot het moment dat het Nationaal Bossenfonds zelfstandig verder kan gaan.

De projecten van Trees for Travel worden gefinancierd door bedrijven, overheden en particulieren die hun uitstoot van broeikasgassen weer om willen zetten in zuurstof. Dit is ook bekend als CO2-compensatie. Naast standaard gecertificeerde CO2-compensatie biedt Trees for Travel ook de mogelijkheid om bomen te doneren.

Het bestuur wordt gevormd door:

Voorzitter: Ad van Hees, regiohoofd Staatsbosbeheer

Secretaris: Sjaak de Ligt, directeur Trees for Travel

Penningmeester: Peter Derksen, directeur Nationale Boomfeestdag.

Bron: [2011-11-20-nationaalbossenfonds-staatsbosbeheer-boomfeestdag-ook-staatsbosbeheer-en-trees-for-travel-trees-for-all-face](#)

Zo helpt Trees for All met haar bosprojecten de natuurlijke balans op aarde te herstellen. De stichting is een erkend goed doel (CBF-keur) met ANBI-status. Samen met Staatsbosbeheer en Stichting Boomfeestdag vormt ze het Nationaal Bossenfonds.

Bron: [2016-09-08-samenvoorgroen-arriva-trees-for-all](#)

In 2011 is Stichting Nationaal Bossenfonds (NBF) opgericht. Het NBF bestaat uit een samenwerking van Staatsbosbeheer (SBB), Trees for All en Stichting Nationale Boomfeestdag (SNB) en heeft als doelstelling om jaarlijks 10 hectare nieuw bos te realiseren in Nederland. SBB levert de gronden en Trees for All werft de fondsen en voert het secretariaat.

Bron: [2018-06-25-trees-for-all-jaarverslag-2017](#)

Daarom hebben Boomfeestdag, Staatsbosbeheer en Trees for All de krachten gebundeld

Bron: [2019-01-28-healthhofnature-goede-doelen-nationaal-bossenfonds](#)

Maar ook in Nederland is Trees for All actief via het project Nationaal Bossenfonds. Samen met Staatsbosbeheer en Stichting Nationale Boomfeestdag hebben ze een Nationaal Bossenfonds opgericht voor nieuw bos in Nederland.

Bron: [2019-04-09-activityinternational-co2-compensatie-je-vliegreis-compenseren-een-groen-idee](#)

Ik verzoek u om alle informatie die u ten aanzien van Stichting Nationale Boomfeestdag opneemt in uw definitieve rapport overeen te laten komen met het hierboven genoemde. Indien u er voor zou kiezen dat niet te doen, behoudt

Stichting Nationale Boomfeestdag zich de vrijheid voor juridisch te laten onderzoeken of er sprake is van laster en/of smaad en aan de uitslag van dat onderzoek consequenties in uw richting te verbinden. Hoogachtend, Marleen van den Ham Directeur-bestuurder Stichting Nationale Boomfeestdag.

Bronnen:

[2007-05-09-staatsbosbeheer-jaarverslag-2006](#)

[2011-11-20-nationaalbossenfonds-staatsbosbeheer-boomfeestdag-ook-staatsbosbeheer-en-trees-for-travel-trees-for-all-face](#)

[2016-09-08-samenvoorgroen-arriva-trees-for-all](#)

[2017-03-08-boomfeestdag-staatsbosbeheer-nieuwsbrief-stichting-nationale-boomfeestdag-2017](#)

[2018-06-25-trees-for-all-jaarverslag-2017](#)

[2018-10-25-springtij-een-rijke-oogst-voor-het-klimaatakkoord](#)

[2019-01-28-healthofnature-goede-doelen-nationaal-bossenfonds](#)

[2019-04-09-activityinternational-co2-compensatie-je-vliegreis-compenseren-een-groen-idee](#)

[2020-02-14-da-kws-en-volkerrail-investeren-in-klimaatadaptieve-bossen-in-rhenen-en-valkenswaard](#)

[2020-03-09-staatsbosbeheer-ondernemingsplan-2020-2025](#)

[2021-03-11-staatsbosbeheer-jaarverslag-2020](#)

[2021-11-23-stentor-steenwijkerland-geen-parijs-of-tokyo-maar-steenwijkerwold-6-vragen-en-5-antwoorden-over-het-co2-bos](#)

[2024-01-23-debbie-kamphuis-staatsbosbeheer-bestuurslid-buitenfonds-natuurwijs-nationale-boomfeestdag-en-directeur-partnerships](#)

[2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

[2024-09-15-marleen-van-den-ham-programma-manager-staatsbosbeheer-en-directeur-stichting-nationale-boomfeestdag](#)

[2024-09-15-angela-knook-boswachter-staatsbosbeheer-en-projectleider-stichting-nationale-boomfeestdag](#)

[2024-09-15-frank-van-hedel-senior-project-manager-staatsbosbeheer-en-accountmanager-stichting-nationale-boomfeestdag](#)

[2024-09-15-boomfeestdag-de-stichting](#)

Stichting Nationale Koolstofmarkt (JIN)

Status: Wordt verwerkt (We wachten op een reactie)

Reactie EDSP ECO

Hartelijk dank voor de reactie op ons onderzoeksrapport. Wij hebben eventuele correcties en het wederhoor zo goed mogelijk verwerkt in zowel dit document als in het rapport en indien nodig aangevuld met extra onderbouwing en vervolgvragen. Hieronder hebben we in het blauw onze reactie per onderwerp en eventuele vervolgvragen opgevoerd. U kunt via [het onlineformulier](#) of via het biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org emailadres een reactie op de concept- of straks de definitieve versies van dit rapport aanleveren. Zodra we uw reactie ontvangen hebben zullen we deze beoordelen en besluiten of we deze zullen toevoegen aan een volgende versie van het rapport. We zouden het op prijs stellen als u de conceptversies van dit rapport niet deelt met derden. Nadat wij de reacties ontvangen en verwerkt hebben, stellen wij een definitieve versie beschikbaar die voor publicatie bedoeld is.

Verzonden: Friday, August 16, 2024 17:00

Aan: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

You received a new message from Wytze van der Gaast (JIN) sent via the contact form on klimaatcoalitie.org.

Voor en achternaam: Wytze van der Gaast

Organisatie namens wie u reageert: Stichting Nationale Koolstofmarkt

Ik ben bevoegd om namens mijn organisatie te reageren: Ja

Aanvulling, correctie of wederhoor tekst: Beste mensen,

Bedankt voor de mogelijkheid om te reageren.

Uit het stuk concludeer ik dat [Stichting Nationale Koolstofmarkt] SNK onderdeel uitmaakt van de biomassalobby en dat we dat op grote schaal doen. Zo leer ik weer wat, na 7 jaar betrokkenheid bij SNK. Algemeen vind ik de tekst zeer tendentius.

Reactie EDSP ECO

Zie hoofdstuk Nationale Koolstofmarkt

Volgens de website van [JIN Climate and Sustainability](#) is de Stichting Nationale Koolstofmarkt gevestigd op het adres van JIN Climate and Sustainability, op de Ubbo Emmiusingel 19, 9711 BB te Groningen en is de directie en secretariaat: Wytze van der Gaast, JIN Climate & Sustainability. In de Commissie van Deskundigen zit/zat o.a. Catrinus Jepma (ook JIN) en [Jacqueline Cramer](#) die we uitvoerig besproken hebben in zowel het onderzoeksrapport als dit wederhoor document.

Op de website van JIN Climate and Sustainability is ook te lezen dat JIN de coordinator is van het [Sustainable Biomass project BIOTEAM](#) en in de documentatie over de Stichting Nationale Koolstofmarkt is meerdere keren opgenomen dat het aanplanten- oogsten en verbranden van houtige biomassa onderdeel uitmaakt van de plannen van de deelnemers aan de Stichting Nationale Koolstofmarkt.

Bronnen:

[2013-11-01-jin-jig-magazine-on-climate-and-sustainability-carbon-markets-bioteam-bioenergy-and-technologies-eu](#)
[2014-10-30-jin-jig-magazine-on-climate-and-sustainability-apraise-copernicus-institute-uu-biomasslobby](#)
[2014-11-19-jin-a-level-playing-field-for-the-european-biogas-and-biomethane-co2-credits-market-presentation](#)
[2015-01-22-jin-jig-magazine-on-climate-and-sustainability-copernicus-institute-uu-biomasslobby](#)
[2015-03-09-jin-a-level-playing-field-for-the-european-biogas-and-biomethane-markets](#)
[2016-02-16-jin-bioteam-final-workshop-on-biogas-brussels](#)
[2016-10-18-jin-a-level-playing-field-for-the-european-biogas-and-biomethane-co2-credits-market-presentation](#)
[2018-01-31-jin-ecn-transrisk-project-oil-sands-biogas-and-renewable-energy](#)
[2018-02-16-probos-biomassalobby-gereedschapskist-klimaatlim-bosbeheer](#)
[2018-04-13-greendeal-nl-pilot-national-carbon-markt-presentatie](#)
[2019-08-23-gov-nl-minezk-zienswijze-deelnemers-green-deal-pilot-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-certificaten](#)
[2020-12-07-edu-nl-wur-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](#)
[2021-06-03-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-biomassalobby-klimaatlim-beheer-van-bestaande-bossen](#)
[2021-06-03-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-facethefuturebv-probos-methode-vaststelling-emissiereductie-co2-eq-klimaatlim](#)
[2024-02-20-wytze-van-der-gaast-professor-hanze-directeur-stichting-nationale-koolstofmarkt-onderzoeker-adviesbureau-jin-linkedin-profiel](#)
[2024-10-12-jin-groen-gas-project](#)
[2024-10-12-groengasproject-eu-de-partners](#)

Zie hoofdstuk Stichtingen van Staatsbosbeheer en andere bedrijven

Op [7 november 2015](#) publiceert JIN op hun website informatie over het Bio-Based Economy (BBE) and Bioenergy programma waarin staat vermeld dat JIN het project BIOTEAM coordineert.

With respect to bio-based energy production and consumption, [JIN coordinates the project BIOTEAM](#) (<http://sustainablebiomass.eu>) to:

- Learn from stakeholders what are desired bioenergy pathways (e.g. within categories liquids, solids and gases) for achieving Member States' sustainability priorities.
- Assess the sustainability of a wide range of bioenergy pathways.
- Analyse and understand market system dynamics (with the assistance of stakeholders) to identify inefficiencies and barriers to enable the market to pick up the desired pathways.
- Support public and private stakeholders in making the changes in their decision making towards the desired pathways by conducting policy assessments and formulating policy recommendations that could contribute to the adjustment in government bio-energy policy making and in private stakeholders decisions in Member States.

Op [16 februari 2018](#) publiceert biomasselobbyorganisatie Probos het document Gereedschapkist Klimaatlim Bosbeheer waarin ze de plannen met o.a. de Nationale Koolstofmarkt toelichten en ook de koppeling is opgenomen naar het onderzoek van Probos en Borgman Beheer Advies BV in opdracht van RVO naar het landelijke biomassapotentieel uit bos en landschappelijke beplantingen.

Er zijn al diverse private partijen (bedrijven), zoals Greenchoice, die bereid zijn om te investeren in koolstofvastlegging van bossen en beplantingen door het financieren van bosaanleg of aanplant van duurzame boomsoorten. Ook is er een Green Deal Nationale Koolstofmarkt die uitgewerkt wordt en hier misschien een rol in kan spelen.

Met het oog op het vereiste rendement zijn naast de houtopbrengsten ook nieuwe inkomstenbronnen nodig, zoals een vergoeding voor de CO₂- vastlegging, hogere biomassaprijzen, vergoeding recreatieve diensten etc.

Voor het selecteren van kansrijke gebieden of casussen voor bosaanleg kunnen diverse criteria worden gehanteerd, bijvoorbeeld: Gebieden waar plannen spelen voor kleine biomassacentrales of nieuwe houtverwerkende bedrijven die van grondstoffen moeten worden voorzien; Daarin ligt een directe relatie met lopend onderzoek van Probos en Borgman Beheer Advies in opdracht van RVO naar het landelijke biomassapotentieel uit bos en landschappelijke beplantingen.

Voor de regionale casestudie Overijssel/Gelderland wordt een assessment gedaan van de huidige socio-economische, technische en omgevings factoren die relevant zijn voor de verbetering van de potentiële hout- en biomassastromen, en optimalisatie van de keten. Tevens wordt geïdentificeerd welke barrières en kansen er in dit gebied zijn voor een verbeterde hout- en biomassamobilisatie. De gegevens die bij deze assessment worden verzameld, worden gebruikt voor de modellering van potentiële hout- en biomassavoorraden en mobilisatie in het Alterramodel EFISCENSpace.

Potentiële maatregelen • Aanplant. Energiebossen, vooral van exoten, leiden tot een hoge vervanging van fossiele brandstoffen door biomassa en zijn relatief effectief. Bij productiebossen en multifunctionele bossen komt het effect in de eerste 40 jaar vooral door vastlegging in opstanden en vervanging van 'fossiel-intensieve' materialen.

Bronnen:

[2015-11-07-jin-bio-based-economy-and-bioenergy](#)

[2017-09-01-jin-stichting-nationale-koolstofmarkt-snk-moves-from-ubbo-emmiussingel-19-to-schaaksport-111-groningen](#)

[2018-02-16-probos-biomasselobby-gereedschapkist-klimaatlim-bosbeheer](#)

[2019-12-24-jin-koolstofcertificaten-en-stichting-nationale-koolstofmarkt-snk](#)

Op [31 januari 2020](#) publiceert biomasselobbyorganisatie Probos een artikel op de website van Probos waarin wordt uitgelegd dat Probos en Face the Future een methodedocument op zullen stellen voor Staatsbosbeheer waarmee de CO₂-emissiereductie van bosaanleg projecten kan worden vastgesteld en er CO₂-certificaten kunnen worden uitgegeven binnen de Green Deal Nationale Koolstofmarkt (GDNK).

Staatsbosbeheer verkent de opties voor financiering van bosaanleg door middel van Carbon Credits. Daarom wil Staatsbosbeheer binnen de Green Deal Nationale Koolstofmarkt (GDNK) een methode opstellen waarmee de CO₂-emissiereductie van bosaanleg projecten kan worden vastgesteld en er CO₂-certificaten kunnen worden uitgegeven voor deze projecten. Probos en Face the Future stellen in opdracht van Staatsbosbeheer een methodedocument op waarmee projecten kunnen worden getoetst op additionaliteit en aan de hand waarvan de baseline en emissiereductie van een project kan worden vastgesteld.

Bronnen:

[2020-01-31-probos-face-the-future-uitwerken-methode-carbon-credits-bosaanleg-co2-certificaten-staatsbosbeheer](#)

[2020-12-18-probos-face-the-future-methode-vaststelling-van-emissiereductie-co2-aanleg-nieuw-bos](#)

[2021-06-02-snk-probos-face-the-future-methode-vaststelling-van-emissiereductie-co2-aanleg-nieuw-bos-staatsbosbeheer](#)

Op [7 december 2020](#) publiceert de WUR een onderzoeksrapport met de naam ‘Twee jaar ervaring met klimaatslim bos en natuurbeheer waarbij een groot aantal van de deelnemers betrokken zijn bij de Stichting Nationale Koolstofmarkt. In het rapport is o.a. het volgende te lezen.

1 Wageningen Environmental Research	9 Natuurmonumenten	16 Zilverberg Advies
2 Wageningen University	10 Instituut Maatschappelijk Innovatie	17 Stichting Hout Research
3 Stichting Probos	11 Natuurverdubbelers	18 Koninklijke Vereniging Van Nederlandse Houtondernemingen
4 Face the Future	12 Vereniging voor Bos- en Natuurterreineigenaren	19 Centrum Hout
5 Staatsbosbeheer	13 Trees for All	20 Borgman Beheer Advies
6 Bosgroep Midden Nederland	14 Rombouts Agro-Ecologie	21 Stichting Nationale Boomfeestdag
7 Arboribus Silva	15 Stichting Voedselbosbouw	22 ZLTO
8 JIN Climate and Sustainability		

Bas Lerink¹, Mart-Jan Schelhaas¹, Sandra Clerkx¹, Paul Copini¹, Jeroen Veraart¹, Jan den Ouden², Ute Sass-Klaassen², Fred Kistenkas², Bart Kruijt², Martijn Boosten³, Jasprina Kremers³, Anne Reichgelt³, Joyce Penninkhof³, Jan Oldenburger³, Martijn Snoep⁴, Harrie Hekhuis⁵, Casper de Groot⁵, Gerard Koopmans⁶, Dennis Lindenbergh⁶, Wouter Delforterie⁶, Vincent Lokin⁷, Wytze van der Gaast⁸, Paul Vertegaal⁹, Guido Enthoven¹⁰, Daan Groot¹¹, Mark Brunsveld¹², Simone Groenendijk¹³, Piet Rombouts¹⁴, Marc Buijter¹⁵, Irma Corten¹⁶, Rene Klaassen¹⁷, Eric de Munck¹⁸, Paul van den Heuvel¹⁹, David Borgman²⁰, Peter Derksen²¹, Ton van Korven²², Gert-Jan Nabuurs¹

De pilots binnen het thema landschap waren gericht op het aanleggen van landschapselementen en het beter benutten van vrijkomende biomassa uit landschapsonderhoud.

Binnen dit project zijn vier agroforestry-concepten (biomassateelt, notenteelt, fruitteelt en populierenteelt) uitgewerkt, inclusief CO₂-impact en kosten-batenanalyses.

Afbeelding 13 Ontwerp biomassa-aanplant op biologisch pleemveebedrijf Knook-de Visser in Lelystad.

Pilots in de klimaatenvolven van 2018 en 2019 gerelateerd aan landschap zijn daarom enerzijds gericht op aanplant van nieuwe elementen en anderzijds op duurzame benutting van biomassa,

In totaal is mede door dit project ruim 5 ha aanplant gerealiseerd, onder meer door het aanplanten van houtwallen en -singels op agrarische percelen en door biomassateelt met elzen in een waterretentiebekken in Zundert. Er wordt zeer waarschijnlijk dit najaar nog een aanplant van 3,5 ha wilg gerealiseerd op het Greentech Park in Boxtel, in het kader van biomassateelt.

De complexiteit van deze situatie en van het krachtenveld (partijen en beleid) maakt het niet eenvoudig om tot efficiënte en klimaatslimme landschapketens te komen waar duurzame productie, optimale CO₂-vastlegging en gebruik van biomassa samenkomen.

De pilots zijn uitgevoerd in de regio's Twente en Zuid-Limburg. In Twente zijn de kenmerken van een biomassa-inzamelsysteem in de gemeente Wierden in kaart gebracht. De gemeente Wierden heeft een biomassa-inzamelsysteem dat al zeven jaar wordt toegepast. De essentie van het inzamelsysteem is dat particuliere eigenaren de gemeente kunnen vragen om hun biomassa te chippen en af te voeren.

In Zuid-Limburg is geëxperimenteerd met het gestructureerd verzamelen en met het innovatief toepassen van vrijkomende biomassa uit landschapsonderhoud voor bodemverbetering, zoals een biomeiler in Voerendaal en Bokashi in Vijlen (Afbeelding 17). Voor het gestructureerd verzamelen is gebruikgemaakt van een beheerapplicatie voor de aansturing van landschapbeheer, een zogenaamd 'virtueel biomassaplein'. Het bedrijf Roosevelt biomassa fungeert hierbij als 'fysiek biomassaplein'.

Biomassa uit landschapselementen biedt perspectief in sommige delen van Nederland. Het vormen van de cooperaties en het tot stand brengen van de logistiek (met de juiste vraag en aanbod) blijft een uitdaging. De pilots met betrekking tot dit thema dragen bij aan het ontwikkelen van regionale biomassamarkten. Deze markten zullen in de toekomst een belangrijke rol spelen, nu er steeds meer hoogwaardige toepassingen ontwikkeld worden voor relatief laagwaardige biomassastromen (waartoe biomassa uit landschap vaak behoort).

Bron: [2020-12-07-edu-nl-wur-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](https://www.edsp.nl/2020-12-07-edu-nl-wur-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland)

Op 30 oktober 2023 publiceert BioGrowth Development B.V. het SNK Methodedocument voor bERMvegetatie en stam- en tophout document van Stichting Nationale Koolstofmarkt voor Rijkswaterstaat. Als bronnen voor het berekenen van de ‘vermeden’ CO₂-uitstoot bij houtige biomassa vergeleken bij het verbranden van gas worden zeer oude en vage bronnen gebruikt.

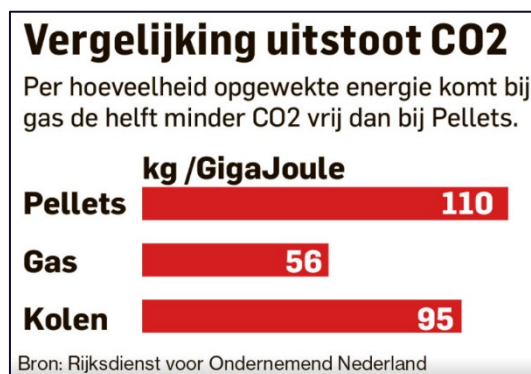
Bij verbranding van de door bomen vastgelegde biogene C in geoogste componenten – elk jaar leggen bomen tijdens het groeiseizoen een hoeveelheid CO₂ vast via het fotosynthesep proces – komt een equivalente hoeveelheid CO₂ vrij door oxidatie van C tot CO₂. De netto broeikasgasbalans is dan in principe een nuloperatie (Groeneveld en Brinkmann 2015). Door geoogste houtige biomassa aan te wenden als grondstof voor biomaterialen wordt evenwel een biobrandstofstroom afgeleid die het potentieel heeft om aardgas te vervangen in warmte-opwekking.

In bijlage 4 is berekend dat er per geoogste ton stam- of tophout (met een vochtgehalte van 50%) die in een hoogrenderende biomassaketel wordt verbrand voor warmte-opwekking, een fossiele uitstoot van 8,8 kg CO₂ afkomstig van aardgasverbranding kan worden vermeden. Dit betekent dat er per ton DS stam- of tophout die niet ingezet wordt als biobrandstof een fossiele emissie van 17,6 kg CO₂ als opportu niteitskost afgetrokken moet worden van eventuele emissiereductiewinsten. Energieverbruik en CO₂-uitstoot verbonden met het voorbereiden van hout en schors voor biobrandstofdoeleinden – verchippen en/of vernalen – worden gelijk beschouwd als de voorbereidingsstappen van de houtproducttoepassingen. Ze genereren m.a.w. geen extra emissies.

Bron: [2023-08-04-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-methodedocument-co2-certificering-bermvegetatie-en-houtstromen-rws](https://www.edsp.nl/2023-08-04-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-methodedocument-co2-certificering-bermvegetatie-en-houtstromen-rws)

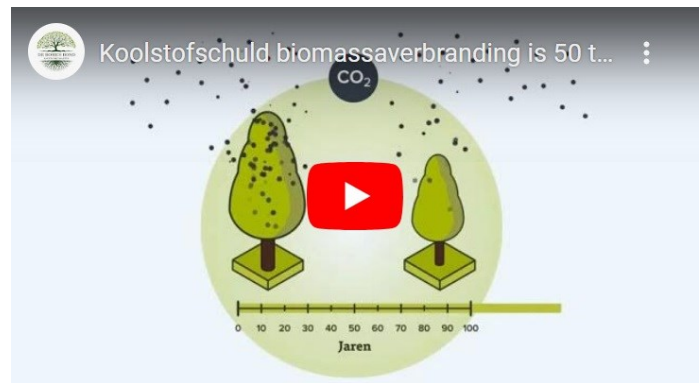
In het stuk hierboven zie je de biomassalobbyisten die onderdeel uitmaken van de Stichting Nationale Koolstofmarkt in actie. Bij het verbranden van houtige biomassa komt volgens de wetenschap veel meer CO₂ vrij dan bij het verbranden van gas. Zelfs de wetenschappers die betaald worden door de vervuilende energie geven meestal nog toe dat je beter kan cascaderen door houtige biomassa aan te wenden als grondstof voor biomaterialen maar de organisatie van het methodedocument voor de SNK draait het om door te zeggen dat je stam- of tophout beter kunt verbranden in een energiecentrale en als

je dat niet zou doen dat er per ton DS stam- of tophout die niet ingezet wordt als biobrandstof een fossiele emissie van 17,6 kg CO₂ als opportu niteitskost afgetrokken moet worden van eventuele emissiereductiewinsten. En volgens de schrijvers zou het energieverbruik en de CO₂-uitstoot verbonden met het voorbereiden van hout en schors voor biobrandstofdoeleinden – verchippen en/of vernalen – gelijk beschouwd moeten worden als de voorbereidingsstappen van de houtproducttoepassingen waarbij geen extra emissies geneerd zouden worden.

Indien je enkel bomen kapt voor de houtproductie en alle takken en tophout tijdens het oogsten achterlaat in het bos dan heb je naast het zagen van de harvester en het vervoeren van het stamhout niet het energieverbruik van het shredden en het extra vervoer van de houtige biomassa. Daarnaast zorg dat ook voor minder schade aan de bosbodem waardoor er minder CO₂ vrij komt. Indien je er toch voor kiest om het tophout en de takken mee te nemen om daar biomassa van te maken dan dien je daar ook het energieverbruik voor die werkzaamheden in de CO₂-uitstoot berekeningen mee te nemen.

Hieronder nog een keer de feiten op een rij;

Video met uitleg over de koolstofschuld van biomassaverbranding

- Het duurt volgens de wetenschap niet 'enkele jaren' maar *50 tot meer dan 100 jaar* voordat een nieuwe boom de vrijgekomen CO₂ uit het verbrande hout weer heeft opgenomen (zie ook de video hierboven van het PBL) en volgens de wetenschap en de rechter hebben we nog maar enkele jaren om een einde te maken aan onze CO₂-uitstoot en moet er juist CO₂ uit de atmosfeer onttrokken worden om een levensgevaarlijke klimaatcrisis te voorkomen. De koolstofcyclus van 50 tot meer dan 100 jaar voor het verbranden van bomen verergert het probleem alleen maar aanzienlijk.
- Er komt in het hele proces van bomen kappen tot aan het verbranden veel meer CO₂ vrij dan de bomen in hun leven hebben opgenomen door uitstoot van de werkzaamheden in het proces en de effecten van die werkzaamheden op de bosbodem.
- Er worden vaak geen nieuwe bomen geplant om de gekapte bomen te compenseren.
- Nieuw en beheerd bos neemt veel minder CO₂ op dan oud onbeheerd bos.
- Ook de CO₂ die het omgekapte bos nog had opgenomen als het wel was blijven staan, wordt niet gecompenseerd.
- Er zit nu zoveel CO₂ in de lucht dat alle bomen op aarde die hoeveelheid al niet meer kunnen opnemen. Elke boom die je kapt en verbrandt draagt juist bij aan het verergeren van een levensgevaarlijke klimaatcrisis.
- Door gebruik van biomassa voor bio-energie blijft er steeds minder bos over om alle CO₂ weer op te nemen.

We hebben hieronder een groot aantal onderzoeksrapporten en nieuwsberichten toegevoegd waaruit het bovenstaande blijkt. Onder de links leggen we nog duidelijker het verband tussen de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) en de biomasselobby.

Bronnen:

- [2010-05-00-globalforestcoalition-wood-based-bioenergy-the-green-lie](#)
- [2010-06-16-ewg-clearcut-disaster-carbon-loophole-threatens-us-forests](#)
- [2012-01-12-greenpeace-why-burning-trees-for-energy-will-harm-people-the-climate-and-forests](#)
- [2012-12-12-pfpi-biomass-energy-in-pennsylvania-implications-for-air-quality-carbon-emissions-and-forests](#)
- [2012-12-21-rspb-dirtier-than-coal-why-government-plans-to-subsidise-burning-trees-are-bad-news-for-the-planet](#)
- [2013-02-14-biofuelwatch-rwe-plans-tilbury-biomass-power-station-will-seriously-harm-forests-the-climate-and-local-people-s-health](#)
- [2013-08-30-60-scientists-eu-biomass-policies-pose-risk-our-forests-and-climate](#)
- [2013-10-24-biofuelwatch-biomass-the-chain-of-destruction-executive-summary](#)
- [2013-10-31-environmental-coalition-calls-for-subsidy-cuts-to-dirty-biomass-energy](#)
- [2014-02-05-mob-sluit-niet-alleen-de-oude-maar-ook-de-drie-nieuwe-nederlandse-kolencentrales-van-rwe-eon-en-gdf](#)
- [2014-04-02-pfpi-how-biomass-energy-has-become-the-new-coal](#)
- [2014-07-29-pfpi-report-to-ftc-on-biomass-power-greenwashing](#)
- [2014-08-20-birdlife-eeb-te-bioenergy-a-carbon-accounting-time-bomb](#)
- [2014-09-03-nrdc-truth-about-biomass-industry-how-wood-pellet-exports-pollute-our-climate-and-damage-our-climate-and-forests](#)
- [2015-01-12-knaw-vertrouwen-in-biobrandstof-en-houtstook-misplaatst](#)
- [2015-01-12-knaw-visiedocument-biobrandstoffen-en-hout-als-energiebronnen-effect-op-uitstoot-van-broeikasgassen](#)
- [2015-01-12-knaw-biofuel-and-wood-as-energy-sources-effect-on-greenhouse-gas-emissions](#)
- [2015-03-00-fern-burning-matter](#)
- [2015-03-00-nrdc-think-wood-pellets-are-green-think-again](#)

[2015-06-24-pfpi-biomass-carbon-neutrality-rider-in-congressional-appropriations-bill-will-increase-co2-emissions-threaten-forests](#)
[2015-09-06-biofuelwatch-why-bioenergy-should-not-be-included-in-the-next-eu-renewable-energy-directive](#)
[2015-10-20-climatecentral-burning-trees-as-fuel-in-power-plants-is-heating-the-atmosphere-more-quickly-than-coal](#)
[2016-02-02-tweede-kamer-der-staten-generaal-duurzame-ontwikkeling-en-beleid-motie-beeindiging-meestook-biomassa-in-kolencentrales](#)
[2016-03-15-nrdc-comments-on-impact-of-bioenergy-and-rggi-modeling-sensitivities-to-varying-assumptions-about-biomass-carbon-pollution](#)
[2016-04-06-pfpi-carbon-and-forest-impacts-of-biomass-energy](#)
[2016-05-10-birdlife-ngo-s-urge-the-european-commission-to-change-unsustainable-bioenergy-policy](#)
[2016-05-12-eu-bioenergy-biofuels-a-story-without-a-happy-end](#)
[2016-11-00-birdlife-international-the-black-book-of-bioenergy-good-intentions-gone-bad](#)
[2016-12-14-pfpi-calling-out-bioenergy-myths-facing-realities-biomass-energy-as-a-carbon-con](#)
[2016-12-14-chathamhouse-biomass-energy-and-forests-finding-the-missing-emissions](#)
[2016-12-31-mobilisation-for-the-environment-verstoken-van-biomassa-een-doodlopende-weg-stop-de-perverse-subsidies-voor-houtstook](#)
[2017-02-07-birdlife-the-burning-issue-when-bioenergy-goes-bad](#)
[2017-03-24-scientists-statement-increase-in-the-harvesting-and-use-of-wood-will-decrease-biodiversity-and-accelerate-climate-change](#)
[2017-09-15-houtwereld-greenpeace-en-overige-milieuorganisaties-starten-kort-geding-tegen-rwe-essent-ivm-ongecertificeerde-biomassa](#)
[2017-09-20-edu-nl-wur-het-nederlandse-bos-als-bron-van-co2](#)
[2017-11-12-easac-multi-functionality-and-sustainability-in-the-european-union-forests](#)
[2017-11-22-groene-bij-bio-denkt-iedereen-meteen-dat-het-goed-zit](#)
[2017-11-22-investico-trouw-waarom-biomassa-een-grotere-klimaatkiller-is-dan-steenkool](#)
[2017-12-08-fern-a-dangerous-delusion-debunking-the-myths-around-sustainable-forests-and-the-european-bioenergy-policy](#)
[2018-01-08-easac-letter-to-president-of-the-european-commission-critical-analyses-of-burning-woody-biomass](#)
[2018-01-09-30-ngos-letter-on-bioenergy-a-serious-threat-to-climate-and-sustainable-development-goals](#)
[2018-01-14-800-scientists-letter-to-the-eu-parliament-regarding-forest-biomass](#)
[2018-03-09-nrdc-forests-not-fuel-burning-trees-for-energy-increases-carbon-pollution-and-destroys-our-forests](#)
[2018-03-13-investico-hout-verstoken-kolencentrales-leidt-juist-tot-meer-broeikasgas](#)
[2018-05-22-ecf-european-climate-foundation-cib-report-carbon-impacts-of-biomass-consumed-in-the-eu](#)
[2018-05-28-wwf-eu-biomass-rules-could-increase-emissions-say-advisors-to-european-commission](#)
[2018-05-30-globalforestcoalition-biomyths-the-costly-carbon-scam-of-bioenergy-executive-summary](#)
[2018-06-15-easac-commentary-on-forest-bioenergy-and-carbon-neutrality](#)
[2018-08-18-thefab-co2-emissie-vergelijking-biomassa-en-aardgas-gestookte-centrale-14-9-mwth](#)
[2019-02-18-easac-forest-bioenergy-carbon-capture-and-storage-and-carbon-dioxide-removal](#)
[2019-02-19-easac-forest-bioenergy-carbon-capture-and-storage-and-carbon-dioxide-removal-an-update](#)
[2019-03-04-eubiomasscase-eu-biomass-legal-case](#)
[2019-03-04-euractiv-eu-dragged-to-court-for-backing-forest-biomass-as-renewable-energy](#)
[2019-03-08-eubiomasscase-how-use-of-forest-biomass-in-the-eu-is-burning-up-the-carbon-sink-in-four-rhyming-graphs](#)
[2019-03-15-mo-hout-verbranden-voor-energie-een-inbreuk-op-het-eu-verdrag](#)
[2019-03-25-wetenschappelijkbureau-groenlinks-maak-een-einde-aan-de-co2-neutraliteit-van-houtstook](#)
[2019-04-03-eu-renewable-energy-policy-devastates-forests-and-accelerates-climate-change](#)
[2019-04-19-studio-energie-martin-junginger-universiteit-utrecht-over-feiten-en-fabels-in-het-biomassa-debat](#)
[2019-07-10-leffert-oldenkamp-reactie-op-eentweetje-tussen-betaalde-pro-biomassalobbyist-martin-junginger-en-pbl](#)
[2019-07-13-gelderlander-ja-het-is-omstreden-hout-stoken-om-het-klimaat-te-redden](#)
[2019-08-00-eu-biomass-legal-case-main-arguments](#)
[2019-08-00-eu-biomass-legal-case-environmental-objectives](#)
[2019-08-09-easac-serious-mismatches-continue-between-science-and-policy-in-forest-bioenergy](#)
[2019-09-00-asnbank-steeds-meer-milieuorganisaties-en-onderzoekers-negatief-over-de-duurzaamheid-van-biomassa](#)
[2019-09-11-easac-environmental-experts-call-for-international-action-to-restrict-climate-damaging-forest-bioenergy-schemes](#)
[2019-09-26-mob-verstoken-van-biomassa-een-doodlopende-weg-stop-de-perverse-subsidies-voor-houtstook-doe-mee-aan-de-boycot-actie](#)
[2019-09-30-arnhemspeil-reactie-op-dreigbrief-veolia-aan-150-plus-arnhemmers-die-bezwaar-aantekenden-tegen-de-vergunning](#)
[2019-10-07-arnhemspeil-vragen-over-conclusies-easac-rapport-verbranding-houtige-biomassa-en-presentatie](#)
[2019-10-14-arnhemspeil-reactie-op-brief-van-de-provincie-gelderland-mbt-vragen-over-de-biomassacentrale-van-veolia-in-arnhem](#)
[2019-10-29-gov-nl-eerste-kamer-der-staten-generaal-motie-verzoek-subsidies-voor-houtgestookte-biomassacentrales-stop-te-zetten](#)
[2019-10-29-gov-nl-tweede-kamer-der-staten-generaal-motie-verzoek-subsidies-voor-houtgestookte-biomassacentrales-stop-te-zetten](#)
[2019-10-30-nos-onderzoek-biomassacentrales-stoten-meer-co2-uit-dan-steenkoolcentrales](#)
[2019-10-31-agro-chemie-biomassacentrales-veroorzaken-20-procent-meer-uitstoot-dan-kolencentrales](#)
[2019-11-02-gov-nl-tweedekamer-vragen-en-antwoorden-over-het-gebruik-van-biomassa-als-energiebron](#)
[2019-11-12-gov-nl-eerste-kamer-motie-subsidies-voor-hout-bijstook-in-kolencentrales-op-zo-kort-mogelijke-termijn-stop-zetten](#)
[2019-11-14-thefab-onderzoeksrapport-biomassavrije-energieleveranciers](#)
[2019-11-19-gov-nl-eerste-kamer-motie-per-direct-nieuwe-subsidieverlening-voor-biomassacentrales-stop-zetten](#)
[2019-11-20-gov-nl-tweede-kamer-motie-geen-nieuwe-beschikkingen-voor-biomassacentrales](#)

[2019-11-20-gov-nl-tweede-kamer-motie-herzien-van-het-biomassabeleid](#)
[2019-11-22-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-3-wetenschappers-martin-junginger](#)
[2019-11-25-ngos-letter-to-dutch-government-end-subsidies-for-burning-biomass-in-coal-fired-power-stations-and-dedicated-biomass-plants](#)
[2019-11-29-nrc-bomen-stoken-in-centrales-waanzin](#)
[2019-12-03-gov-nl-eerste-kamer-motie-verbod-op-houtstook-voor-de-opwekking-van-energie](#)
[2019-12-03-gov-nl-eerste-kamer-motie-vervangen-kolen-voor-alternatieve-brandstof-mag-niet-leiden-tot-hogere-uitstoot](#)
[2019-12-03-gov-nl-eerste-kamer-motie-resterende-nederlandse-kolencentrales-ombouwen-tot-biomassacentrales-is-onwenselijk](#)
[2019-12-03-gov-nl-eerste-kamer-motie-geen-nieuwe-beschikkingen-voor-biomassacentrales](#)
[2019-12-24-stichting-nationale-koolstofmarkt-over-snk](#)
[2019-11-27-trouw-met-biomassa-subsidieer-je-klimaatverandering](#)
[2019-11-26-greenpeace-bio-energie-oppassen-geblazen](#)
[2019-12-13-nrc-feiten-zoeken-zonder-werkelijkheid-pbl-onderzoek-naar-duurzame-biomassa-tbv-input-normen-sociaal-economische-raad](#)
[2019-12-19-gov-nl-tweedekamer-vragen-en-antwoorden-over-bomen-stoken-in-energiecentrales-waanzin](#)
[2020-01-03-arnhemspeil-een-bespreking-van-de-problemen-rondom-houtkap-in-nederland](#)
[2020-01-20-leffert-oldenkamp-input-rondetafelgesprekken-over-biomassa-bondige-weergave-problematiek](#)
[2020-01-20-leffert-oldenkamp-input-rondetafelgesprekken-over-biomassa-heikele-discussiepunten](#)
[2020-01-29-dogwoodalliance-scientific-studies-and-reports-on-the-impacts-of-industrial-scale-biomass](#)
[2020-01-26-mob-persbericht-gevolgen-klimaat-en-biodiversiteit-ivm-extra-uitstoot-biomassacentrale-rwe-essent-door-verbranding-biomassa](#)
[2020-02-05-gov-nl-tweede-kamer-brief-en-verslag-schriftelijk-overleg-kabinetsaanpak-klimaat-en-biomassabeleid-minez](#)
[2020-02-28-mob-toename-van-stikstofemissie-en-of-depositie-als-gevolg-van-massaal-stoken-op-hout-biomassa-ongewenst-en-onnodig](#)
[2020-03-01-thefab-het-maatschappelijk-debat-over-biomassa-voor-en-tegen-argumenten](#)
[2020-03-09-biofuelwatch-is-wood-based-bioenergy-climate-friendly-if-it-comes-from-residues](#)
[2020-03-14-leffert-oldenkamp-bondige-weergave-biomassa-problematiek](#)
[2020-03-16-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-3-rwe-essent-en-de-wetenschappers-van-het-copernicus-instituut](#)
[2020-03-23-mo-bossen-zijn-krachtige-co2-stofzuigers-laait-ze-dus-groeien](#)
[2020-03-30-standearth-investigation-canada-s-growing-wood-pellet-export-industry-threatens-forests-wildlife-and-our-climate](#)
[2020-05-06-thefab-rectificatieverzoek-biomassa-vs-import-gas-rapport-royalhaskoningdhv-in-opdracht-van-nvde-betaalde-pro-biomassa-lobby](#)
[2020-05-08-thefab-reactie-op-pbl-rapport-beschikbaarheid-en-toepassingsmogelijkheden-van-duurzame-biomassa](#)
[2020-05-08-mob-kritische-reactie-johan-vollenbroek-op-pbl-rapport-beschikbaarheid-en-toepassingsmogelijkheden-van-duurzame-biomassa](#)
[2020-05-13-easac-iaa-bioenergy-critique-of-easac-publications-on-forest-bioenergy](#)
[2020-05-14-20-ngos-letter-to-vice-president-eu-commission-timmermans-reviewing-the-eu-s-bioenergy-policies](#)
[2020-05-15-50-scientists-letter-to-eu-parliament-request-recognise-relation-between-forests-and-climate-change-and-mitigate-proforestation](#)
[2020-05-15-60-ngos-letter-to-vice-president-eu-cie-review-request-bioenergy-policy-impacts-on-climate-environment-and-biodiversity](#)
[2020-06-04-kalavastra-urgenda-onderzoeksrapport-een-co2-neutraal-energiesysteem-met-en-zonder-biomassa](#)
[2020-06-07-int-scientists-comment-on-strengers-and-elzenga-gov-nl-pbl-report-on-the-availability-and-applications-of-biomass](#)
[2020-06-07-int-scientists-comment-on-strengers-and-elzenga-gov-nl-pbl-report-on-the-availability-and-applications-of-biomass-summary](#)
[2020-06-25-fern-eu-biodiversity-restoration-briefing-how-european-forests-can-help-tackle-the-climate-crisis](#)
[2020-07-04-wyniasweek-europa-maakt-de-kachel-aan-met-zijn-bossen](#)
[2020-07-03-mo-ontbossing-europa-gaat-steeds-sneller](#)
[2020-07-02-eoswetenschap-europese-bossen-wordt-meer-gekap](#)
[2020-07-01-theguardian-europe-losing-forest-to-harvesting-at-alarming-rate-data-suggests](#)
[2020-07-01-nature-abrupt-increase-in-harvested-forest-area-over-europe-after-2015](#)
[2020-07-06-pfpi-paper-tiger-report-why-the-eu-s-red2-biomass-sustainability-criteria-fail-forests-and-climate](#)
[2020-07-06-edu-scientists-comments-on-gov-nl-pbl-biomass-report-on-the-availability-and-applications-of-sustainable-biomass](#)
[2020-07-09-tno-emissiereductie-en-mogelijke-normering-voor-verbranding-vaste-biomassa-in-biomassaketels](#)
[2020-08-06-greenpeace-milieudefensie-wnf-natuur-en-milieu-oproep-om-biomassa-bijstook-in-kolencentrales-per-direct-te-stoppen](#)
[2020-08-26-easac-call-on-eu-to-correct-biomass-carbon-accounting-rules](#)
[2020-08-26-easac-comment-on-the-commission-consultation-on-the-ets](#)
[2020-09-14-eu-commission-greenhouse-gas-emissions-from-land-use-forestry-co2-offsets-submission-fern](#)
[2020-09-25-gov-nl-minim-verslag-stakeholdersbijeenkomst-voornemen-wijzing-emissiegrenswaarden-biomassa](#)
[2020-09-25-gov-nl-minim-presentatie-stakeholdersbijeenkomst-voornemen-wijzing-emissiegrenswaarden-verbranding-biomassa](#)
[2020-10-13-pfpi-five-questions-for-gov-nl-minez-about-the-purpose-of-burning-woody-biomass-in-the-netherlands](#)
[2020-10-13-leffert-oldenkamp-aanvullende-argumentatie-tegen-het-gebruik-van-biomassa](#)
[2020-10-14-nioo-knaw-wur-rol-van-biomassa-in-de-energietransitie-position-paper-voor-rondetafelgesprek-biomassa](#)
[2020-10-15-nature-scientific-report-large-trees-are-disproportionately-important-concerning-carbon-storage-and-wider-impact-on-ecosystem](#)
[2020-11-24-denkhauzbremen-joint-statement-no-overexploitation-of-forests-for-a-wrong-energy-turnaround](#)
[2020-12-03-greenpeace-report-the-future-of-forests-in-the-european-union](#)
[2020-12-18-probos-biomassalobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](#)
[2020-12-07-edu-nl-wur-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](#)

- [2020-12-18-probos-biomassalobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](#)
- [2021-01-01-bosenklimaat-hout-van-lage-kwaliteit-kun-je-stoken-of-storten-hoe-on-verstandig-is-houtstook](#)
- [2021-01-02-natuuralert-amendement-op-de-bossenstrategie](#)
- [2021-01-13-mob-brief-aan-zijne-majesteit-de-koning-j-accuse-ik-beschuldig-het-kabinet-rutte-loopt-ten-einde](#)
- [2021-01-29-mo-europees-rapport-hout-slechter-dan-fossiele-brandstoffen-voor-energie](#)
- [2021-02-05-mob-overstapcampagne-stap-over-naar-een-biomassavrije-energieleverancier](#)
- [2021-07-05-somo-how-dutch-government-subsidies-for-estonian-biomass-aggravate-the-biodiversity-and-climate-crisis](#)
- [2021-07-07-greenpeace-nl-natuurschade-in-estland-voor-biomassa-nederland-milieuorganisaties-stappen-uit-convenant](#)
- [2021-07-07-greenpeace-nederland-de-biomassa-leugen-exit-convenant-duurzaamheid-biomassa](#)
- [2021-09-30-gov-nl-minez-brief-tweede-kamer-antwoord-stimulering-duurzame-energieproductie-sde-verzoek-uitsluiten-houtige-biomassa](#)
- [2021-10-04-guardian-biomass-is-promoted-as-a-carbon-neutral-fuel-but-is-burning-wood-a-step-in-the-wrong-direction](#)
- [2022-02-28-easac-forest-bioenergy-update-beccs-and-its-role-in-integrated-assessment-models](#)
- [2022-04-05-fda-future-on-fire-how-the-eu-burns-trees-in-the-name-of-renewable-energy](#)
- [2022-04-22-gov-nl-minezk-minienw-brief-stimulering-duurzame-energieproductie-biobrandstoffen](#)
- [2022-05-16-gov-nl-minezk-beantwoording-tweede-kamer-vragen-over-complete-boomverbrandingen-voor-biomassa](#)
- [2022-10-17-chathamhouse-why-burning-biomass-is-not-zero-carbon](#)
- [2023-05-12-epn-biomass-carbon-accounting-is-no-longer-fit-for-purpose](#)
- [2023-06-20-gov-nl-tweede-kamer-het-aanvullende-klimaatpakket](#)
- [2023-08-12-parool-scherpe-kritiek-op-verbranden-klimaatneutrale-biomassa-doorgaan-is-echt-dramatisch](#)
- [2024-01-18-iea-trees-for-burning-the-biomass-controversy](#)
- [2024-04-30-gov-us-eia-co2-emissions-biomass-or-biofuels-combustion-are-not-included-in-national-greenhouse-gas-emissions-inventories](#)
- [2024-06-18-gov-us-eia-co2-emissions-biomass-or-biofuels-combustion-not-included-in-national-greenhouse-gas-emissions-inventories-note](#)
- [2024-06-23-trouw-het-aantal-grote-oude-bomen-neemt-af-in-europa-dat-is-slecht-nieuws-voor-het-klimaat-oude-bomen-nemen-meer-co2-op](#)

Probos (biomassalobby), Borgman Beheer Advies (biomassa) BV, Face the Future (CO2-compensatiecertificaten) BV zijn in samenwerking met de Stichting Nationale Koolstofmarkt (deelnemers zijn o.a. vervuilende bedrijven zoals Essent, Greenchoice en Shell) begonnen met het verstrekken van CO2-compensatiecertificaten waarmee de meest vervuilende bedrijven van Nederland hun CO2-uitstoot kunnen greenwashen. De verificateur van Stichting Nationale Koolstofmarkt is o.a. [Peterson] Control Union Certifications. Ook die komt uitgebreid voor in ons onderzoeksrapport.

**stichting
Nationale
Koolstofmarkt**

Validatierapport

Projectnaam: ARK Groene Woud

Projectnummer: SNK-C-3

Indiener: Face the Future namens ARK Natuurontwikkeling. In samenwerking met Borgman Beheer Advies en Stichting Probos

Bron [2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos](#)

Project id	Aantal certificaten	Certificaten batch*		Maatregel / product	Status emissiereductie**	Verificateur	jaar verificatie	Document	Bemiddelaar	Certificaathouder	Handelsstatus certificaat***
SNK-C-3	2664	SNK-C3-1	SNK-C3-2664	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Face the Future i.s.m. Borgman Beheer Advies en Probos	ARK Natuurontwikkeling	Beschikbaar
SNK-C-4	52	SNK-C4-1	SNK-C4-52	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Den Dunnen (Lage Zwaluwe)	Beschikbaar
SNK-C-4	30	SNK-C4-53	SNK-C4-82	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Daas (Diessen)	Beschikbaar
SNK-C-4	64	SNK-C4-83	SNK-C4-146	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Van Zelderden (De Rips)	Beschikbaar
SNK-C-4	32	SNK-C4-147	SNK-C4-178	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Aarts (Sprundel)	Beschikbaar
SNK-C-4	18	SNK-C4-179	SNK-C4-196	Nieuw bos	Gevalideerd	n.n.b.	n.n.b.	Validatierapport	Crops Advies ism Probos	Nijk (Almen)	Beschikbaar

Bron: [2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos](#)

Bronnen:

- [2020-02-10-edu-nl-wur-probos-borgman-beheer-advies-bv-biomassalobby-face-the-future-by-klimaatbos-co2-compensatie-concept](#)
- [2020-12-07-probos-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](#)
- [2024-07-05-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-validatierapport-face-the-future-by-ark-groene-woud-borgman-beheer-advies-en-probos](#)
- [2024-07-17-nationaleco2markt-register-co2-compensatie-certificaten-face-the-future-borgman-beheer-advies-bv-en-probos](#)

In het [jaarverslag \(2023\)](#) en op [de website](#) van Probos (biomassalobby) wordt uitgelegd dat Borgman Beheer Advies BV en Probos betrokken zijn bij de bosinventarisatie van zowel Staatsbosbeheer als andere boseigenaren. Borgman Beheer Advies BV is ook betrokken bij de audits/controles voor de FSC-certificering voor duurzame biomassa en bosbeheer. Borgman Beheer Advies BV levert ook de harvesters voor het oogsten van houtige biomassa en levert daar naast nog meer diensten in de biomassaketen. Ze zijn nu ook betrokken bij het uitgeven van de CO2-compensatie certificaten. Dit zijn allemaal financiële belangenverstrengelingen die ten koste gaan van de natuur, onze gezondheid

en het klimaat. En dit is nog maar één van de vele voorbeelden die we hebben aangedragen ten aanzien van die belangenverstrengelingen in de lobbywereld van Biomassa- Carbon Capture & Storage (BE/CCS), Groengas en CO2-certificaten.

Voor Staatsbosbeheer en andere beseigenaren analyseert Probos bosinventarisatiedata op individueel perceelniveau (SyHi's = systeem voor houtmeetkundige inventarisatie). Borgman Beheer Advies doet hiervoor de veldinventarisaties. In 2023 is 8.105 ha bos geïnventariseerd en geanalyseerd. Probos verkent hoe SyHi is om te buigen naar SyBi (systeem voor bosinventarisatie), waarbij alle aspecten van het bos worden meegenomen en dus niet alleen de houtvoorraad en -oogst.

De uitvoering staat onder leiding van het onderzoeksinstituut Wageningen Environmental Research in samenwerking met Stichting Probos, Borgman Beheer Advies en Bureau van Nierop.

Bronnen:

[2024-03-26-probos-biomassalobby-jaarverslag-2023](#)

[2024-03-26-probos-biomassalobby-nederlandse-bosinventarisaties-in-samenwerking-met-borgman-beheer-advies](#)

Op 3 juni 2021 publiceert Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) een rapport waarin de 'CO2-emissiereductie' van 'Klimaatlim beheer van bestaande bossen' wordt uitgelegd. Hierin wordt ook aangegeven dat het verbranden van de houtige biomassa niet meegerekend hoeft te worden in de emissies. Het rapport is o.a. geschreven door biomassalobbyorganisaties Probos en Bureau Silve. Hier zie je de biomassalobby in actie. Bureau Silve is namelijk een jaar eerder (op 1 juli 2020) overgenomen door Probos en biomassaketenbedrijf Borgman Beheer Advies terwijl die twee biomassalobbyorganisaties het doen voorkomen alsof het rapport ondersteund wordt door een derde en onafhankelijke organisatie.

Jop de Klein en Henny Schoonderwoerd (Silve) 'dragen het stokje over' aan David Borgman (BBA), Mark van Benthem en Jan Oldenburger (Probos) [betaalde biomassalobby]. Voor Henny Schoonderwoerd en Jop de Klein is het na 30 jaar tijd om het stokje over te dragen aan de jongere generatie. Hun adviesbureau Silve houdt zich bezig met veel aspecten van bosbeheer, maar is vooral bekend vanwege haar unieke expertise gericht op het ontwikkelen en uitvoeren van bosinventarisaties. In Stichting Probos en Borgman Beheer Advies (BBA) hebben zij hun opvolgers gevonden. Per 1 juli 2020 geven zij met veel vertrouwen het stokje aan hen over. Probos zet vooral de activiteiten rond databeheer en analyse voort. De uitvoering en verwerking van inventarisaties gaat over naar Borgman Beheer Advies BV.

Bronnen:

[2020-06-06-probos-en-borgman-beheer-advies-biomassalobby-zetten-per-1-juli-2020-activiteiten-bureau-silve-voort](#)

[2021-06-03-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-biomassalobby-klimaatlim-beheer-van-bestaande-bossen](#)

David Borgman is waarschijnlijk de zoon van George Borgman die (ook) eigenaar en directeur is van Borgman Beheer en Advies Forestry Consultants - Wood- and Biomasschains, en directeur van Tree Invent BV, Biomassachain manager van Coöperatie Biomassalland en secretaris van de Stichting Kwaliteit Bos-, Natuur- en Landschapswerk (SKBNL) van de AVIHY en VBNE (voorheen Bosschap) biomassalobby.

As a consultant I work on sustainable forest management and the organization of wood- and woody biomasschains. Activities include: day-to-day forest management, forest inventory, wood and biomass logistics, forestry-data management, determining harvesting potentials, designing biobased businesscases and much more.

Port of Rotterdam (through Wageningen University) Project manager Academic Consultancy Project (WUR) – Project Manager (4 members) Analysis of European wood pellet market (bioenergy). Analysis of potential supply and demand, and the potential for the Port of Rotterdam as a central wood pellet hub.

Coöperatie Biomassalland U.A. Chain Manager Biomassalland. As a chain manager I am co-responsible for the day-to-day management of the Cooperative Biomassalland. Op 13 oktober 2014 hebben de bosaannemers (AVIH) en beseigenaren (VBNE) gezamenlijk de Stichting Kwaliteit Bos-, Natuur- en Landschapswerk [SKBNL] opgericht.

In het bestuur van SKBNL hebben twee vertegenwoordigers vanuit de opdrachtgevers zitting en twee vanuit de opdrachtnemers van boswerk. Vanuit de opdrachtgevers/VBNE zijn Maarten Willems (Staatsbosbeheer) en Evelien Verbij (VBNE) bestuursleden. Vanuit de opdrachtnemers/AVIH zijn dit David Borgman en Richard Wigink.

Bronnen:

[2015-03-31-vbne-opvolger-bos-schap-biomassalobby-eerste-jaarverslag-de-opbouw](#)

[2019-10-08-david-borgman-directeur-at-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)

Bron: [2009-01-00-probos-borgman-biomassastroomlijn-de-logistieke-keten-van-houtige-biomassa-uit-bos-natuur-en-landschap-in-nederland](https://www.linkedin.com/company/probos-borgman-biomassastroomlijn-de-logistieke-keten-van-houtige-biomassa-uit-bos-natuur-en-landschap-in-nederland)

Verduurzaamd Hout Nederland Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
Stichting Bos en Hout Support Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
Algemene Vereniging Inlands Hout Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
European Wood Preservative Manufacturers Group Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
PEFC Nederland Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
Stichting Kwaliteit Bos-, Natuur- en Landschaps Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
Stichting Vakblad Natuur Bos Landschap Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
Koninklijke Nederlandse Bosbouwvereniging Hollandseweg 7 G, 6706KN Wageningen
Face the Future B.V. Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen
Stichting Forest Forever Fund Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen
Van Bommel FAUNAWERK Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen
TreeInvent Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen
Face Forests B.V. Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen
Borgman Beheer Advies Hollandseweg 7 H, 6706KN Wageningen
Stichting Probos Hollandseweg 7 J, 6706KN Wageningen

George Borgman, [destijds het hoofd bos- en park beheer](#) van de gemeente Arnhem is een grote speler binnen de Nederlandse biomassaketen en via zijn Borgman Beheer Advies Biomassa BV is hij verantwoordelijk voor grootschalige biomassa-productie op basis van o.a. hele bomen. Zie het hoofdstuk: [2014: Oogstadadvies: biomassa van hele bomen](#) voor meer informatie over de BBA Biomassa BV.

George Borgman heeft een eigen BV die de bomenharvester- en hakselaarmachines en diensten levert voor o.a. Staatsbosbeheer en maakt er geen geheim van dat ze volledige bomen verwerken tot biomassa. Zo is bijvoorbeeld in deze presentatie van 'Borgman Beheer Advies in houtige biomassa' te lezen dat ze zowel [de hele-boom-methode](#) (zonder stobbe) toepassen naast dat ze gebruik maken van de top- en takhout van geveld bomen.

Volgens de KVK gegevens van [Borgman Beheer Advies](#) is het bedrijf ingeschreven op de Hollandseweg 7 in Wageningen. Op dat adres is een groot deel van de biomasselobby BV's van Nederland gevestigd o.a. [Probos](#) en de voorganger [stichting Bos & Hout](#), en [TreeInvent](#), [AVIH](#), [EWPMG](#), [VHN](#), [PEFC-NL](#), de [KBNL](#), het [VNBL](#), de [KNB](#) en ook [Face The Future BV](#) en [Face Forests BV](#) en [Forest Forever Fund](#) en tevens [van Bommel Faunawerk](#) van [Frans van Bommel](#) die ecologisch advies levert aan o.a. BIJ12 en een groot aantal provincies en gemeenten en SBNL adviseur was voor agrariërs en particuliere grondeigenaren over natuurbeheer en subsidieregelingen (Programma Beheer). Zie het hoofdstuk [SNL subsidies](#).

Member of Advisory Council of Green Gold Label Certificate
 Green Gold Label Foundation · Part-time
 2019 - Sep 2022 · 3 yrs 9 mos
 Rotterdam, Zuid-Holland, Nederland

Bron: [2019-10-09-jeroen-oorschot-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linked-in-profiel](https://www.linkedin.com/company/jeroen-oorschot-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linked-in-profiel)

Jeroen Oorschot is een medewerker van Borgman Beheer en Advies (BBA) die eerst FSC-lead auditor was voor de Control Union Certifications (CUC/SKAL) en vervolgens terwijl hij voor BBA werkte ook bestuurslid was van de Green Gold Label (GGL) certificeringsorganisatie van RWE Essent. Daarnaast was hij via BBA onderdeel van Bioenergy Cluster East Nederland (BEON biomasselobby) en oprichter van initiatieven zoals Coöperatie biomassalandschap en Energiebos.nl en werkt samen met [Face the Future BV](#) en Probos (biomasselobby) aan een CO2-compensatie credits voorstel.

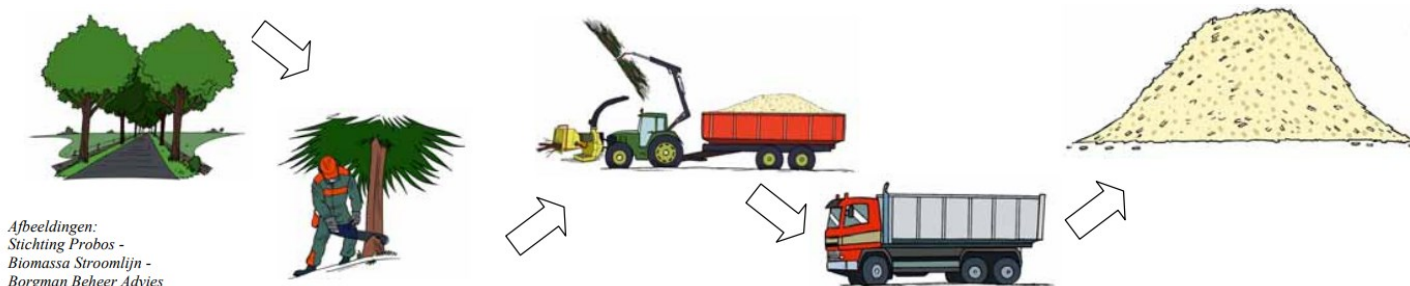
Jeroen Oorschot joined Borgman Beheer Advies in Wageningen (2007), as project manager. Jeroen is a senior advisor on matters such as forest management, forest exploitation, tree safety, forest and timber certification and legislation. On behalf of Borgman Beheer Advies he was a long-term member of the Bioenergy Cluster East Netherlands and with his colleagues he co-founded biomass initiatives such as the Coöperatie Biomassalland and Energiebos.nl. Since 2010 he is also a trained lead auditor (ISO).

De partners van energiebos.nl zijn Advin BV, Borgman Beheer en Advies BV, Europe's Energy Point BV en [Face the Future BV](#)

Bronnen:

- [2012-11-17-probos-borgman-beheer-en-advies-bv-biomassa-stroomlijn-groen-goud-uit-landschapsonderhoud](#)
- [2014-09-06-energiebos-partners-advin-bv-borgman-beheer-en-advies-bv-europe-s-energy-point-bv-face-the-future-bv](#)
- [2019-10-09-jeroen-oorschot-borgman-beheer-advies-forestry-consultants-linkedin-profiel](#)
- [2019-11-01-beon-probos-btg-borgman-beheer-advies-biomassalobby-actieplan-biomassa-en-landschapsonderhoud-in-overijssel](#)
- [2020-02-10-edu-nl-wur-probos-borgman-beheer-advies-bv-biomassalobby-face-the-future-bv-klimaatbos-co2-compensatie-concept](#)
- [2020-10-21-rwe-essent-green-gold-label-international-certification-programme-for-sustainable-biomass-website](#)
- [2020-12-07-probos-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](#)

Dit zijn weer meerdere duidelijke voorbeelden van belangenverstrengeling t.a.v. de Stichting Nationale Koolstofmarkt waarbij een groot aantal organisaties van de Biomassa BV Nederland bij betrokken zijn.

Afbeeldingen:
Stichting Probos -
Biomassa Stroomlijn -
Borgman Beheer Advies

Bron: [2009-01-00-probos-borgman-biomassastroomlijn-de-logistieke-keten-van-houtige-biomassa-uit-bos-natuur-en-landschap-in-nederland](#)

Ik begrijp dat de auteurs geen voorstander zijn van greenwashing en carbon credits, maar dat is SNK ook niet. Wij noemen niet voor niets onze certificaten een certificaat en geen krediet voor extra emissie door de koper (met het certificaat kan dan ook geen emissiereductie worden geclaimd door koper; die emissiereductie blijft bij het project (en de sector van het project). SNK heeft het ministerie EZK om een zienswijze gevraagd en die staat op onze website, zodat precies de kaders staan voor wat wel en wat niet kan worden geclaimd met een certificaat.

Reactie EDSP ECO

Wij zijn inderdaad geen voorstander van greenwashing en carbon credits en zolang de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) blijft samenwerken met biomassalobbyorganisaties zoals Probos (zie toelichting/onderbouwing in onze reactie bovenaan) om vervuilende bedrijven zoals Shell te helpen hun dodelijke CO₂-uitstoot te greenwashen op basis van SNK CO₂-certificaten die betaald verstrekt worden aan een organisatie zoals Staatsbosbeheer voor het aanplanten van bossen op locaties waar al bos stond en wat gekapt en verbrand is in de biomassacentrales en waarvoor al een wettelijke herplantplicht bestond, zullen we ook blijven verkondigen dat SNK zich bezig houdt met het greenwashen van schadelijke bedrijven. Daar staan overigens we niet alleen in, Ook de [jongerenraad van Staatsbosbeheer](#) is tegen de samenwerking.

Probos en Face the Future hebben in opdracht van Staatsbosbeheer en Shell een concept-methodedocument opgesteld voor het vaststellen van de CO₂-emissiereductie bij het revitaliseren van door essentaksterfte aangetaste essenbossen in het kader van de Green Deal Nationale Koolstofmarkt (thans: Stichting Nationale Koolstofmarkt, SNK).

Na overleg tussen de CvD en Staatsbosbeheer in juni 2020 lijkt omvorming van essenopstanden onder bepaalde randvoorwaarden mogelijk toch additionele CO₂-credits te kunnen opleveren, mits duidelijk wordt aangetoond dat

hiermee geen invulling wordt gegeven aan een bestaande wettelijke verplichting. Hiervoor is het van belang dat meer inzicht wordt verschaft in de wijze waarop de herplantplicht uit de Wet natuurbescherming voor teniet gegane essenopstanden in de praktijk precies wordt toegepast door het bevoegd gezag (de provincies). Cruciaal hierbij is de vraag wat het bevoegd gezag in de praktijk beschouwd als het teniet gaan van houtopstanden en vanaf wanneer (bijv. minimum percentage kroonbedekking) men de herplantplicht oplegt en handhaaft. Staatsbosbeheer en Shell hebben Probos gevraagd om dit nader te onderzoeken en te onderbouwen.

Bron:

[2023-04-07-snk-nationale-koolstofmarkt-co2-emissiereductie-methode-probos-face-the-future-voor-staatsbosbeheer-en-shell](#)

[2023-04-14-verbiedfossielereclame-jongeren-staatsbosbeheer-tegen-samenwerking-met-shell-dit-is-greenwashing](#)

PlatformCO2neutraal: hét platform voor regionale en betrouwbare CO₂-compensatie Biedt CO₂-certificaten aan Voor burgers, bedrijven en overheden Die vrijwillig hun CO₂-uitstoot willen compenseren. Met getoetste SNK-methoden.

Bron: [2021-07-31-platformco2neutraal-over-ons](#)

Door de CO₂- rechten te verkopen heeft Staatsbosbeheer geld voor het planten en onderhouden van bos, en kan een bedrijf officieel aantonen dat het zijn CO₂-uitstoot compenseert.

Als je als bedrijf zegt: 'wij planten bomen om onze uitstoot te compenseren', dan klinkt dat mooi, maar dat kun je niet controleren. Met een CO₂-bos van het Buitenfonds krijg je certificaten waarmee je dat ook echt kan aantonen.

Bron: [2021-12-08-rtvoost-in-steenwijkerwold-bedrijven-compenseren-via-staatsbosbeheer-co2-uitstoot-in-een-klimaatbestendig-bos](#)

SNK is een systeem voor certificering van CO₂-emissiereductie via Nederlandse projecten. Deze certificaten zijn bestemd voor organisaties die zich vrijwillig inspannen om bij te dragen aan emissiereductie in Nederland. SNK borgt dat de emissiereducties additioneel zijn aan beleid en gecontroleerd door onafhankelijke deskundigen. [Peterson Control Union Certifications is niet onafhankelijk, lees ons onderzoeksrapport!]

Bron: [2024-10-12-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-systeem-voor-certificering-co2-emissiereductie](#)

SNK is een systeem voor certificering van CO₂ – emissiereductie via Nederlandse projecten. Deze certificaten zijn bestemd voor organisaties die zich vrijwillig inspannen om bij te dragen aan emissiereductie in Nederland. SNK borgt dat de emissiereducties additioneel zijn aan beleid en gecontroleerd door onafhankelijke deskundigen.

<https://nationaleco2markt.nl>

We hebben hieronder voor de duidelijkheid nogmaals de reactie van het Rijk geplaatst. Uit de beleidsdoorlichting bleken de plannen van de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) onhaalbaar maar omdat 'de wil bij de stakeholders dermate groot was' is toch besloten om vanuit de overheid een "Green Deal" te sluiten. Wij vinden dit bizar.

Uit [de beleidsdoorlichting van 10 augustus 2018](#) die in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat is opgesteld blijkt dat de plannen van de Nationale Koolstofmarkt (SNK) onhaalbaar waren en dat het ministerie daarom geen zelfstandig programma wilde opstarten maar omdat "de wil bij de stakeholders dermate groot was" besloten is om vanuit de overheid toch een "Green Deal" te sluiten. In het hoofdstuk [Nationale Koolstofmarkt](#) zullen we hier uitgebreid over uitweiden. Wij beschouwen de werkzaamheden van de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) als het op grote schaal betaald greenwashen van vervuilende activiteiten van bedrijven wat ten koste gaat van de gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst van ons allemaal.

Bron: [2018-08-10-cedelft-betalde-biomassalobby-beleidsdoorlichting-artikel-19-klimaat](#)

Onterecht staat ook meerdere keren vermeld dat SNK certificaten verkoopt. Dat doen we niet; SNK handelt niet. Het enige wat we doen is o.b.v. de best beschikbare wetenschappelijke kennis een methodedocument maken per projecttype, na een ronde van publieke inspraak. Daar kun je het mee eens of niet en bij het laatste kan bezwaar worden gemaakt bij SNK, via de werkgroep. P.40: SNK verkoopt geen certificaten. SNK ontwikkelt methoden voor vaststellen van koolstofvastlegging en emissiereductie, en geeft certificaten af voor projecten die deze methoden volgen. SNK

handelt niet in de certificaten. Wat wel en niet met een certificaat kan worden geclaimd staat in een zienswijze door de Rijksoverheid die op de SNK-website staat: <https://nationaleco2markt.nl/wp-content/uploads/2019/08/Zienswijze-Ministerie-EZK-tav-beleidsadditionaliteit.pdf>. Dat zal ook helpen om de zin "Wij beschouwen de werkzaamheden van de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) als het op grote schaal betaald greenwashen van vervuilende activiteiten van bedrijven wat ten koste gaat van de gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst van ons allemaal." te nuanceren. Bijv. certificaten van SNK kunnen niet als carbon credit worden gebruikt, waardoor de koper de eigen schoorsteen er niet mee schoon maakt; hoogstens kan koper claimen sponsor te zijn van een klimaatproject in Nederland. p.61: deze redenering volg ik niet. Het enige dat SNK doet is een baseline bepalen en wat additioneel is en dat vergelijken wat een project doet. p.71: SNK verkoopt geen certificaten. SNK ontwikkelt methoden voor vaststellen van koolstofvastlegging en emissiereductie, en geeft certificaten af voor projecten die deze methoden volgen. SNK handelt niet in de certificaten.

Reactie EDSP ECO

Volgens de documentatie van de Stichting Nationale Koolstofmarkt is het opstellen van een methodedocument niet het enige wat de SNK doet en waar ze voor betaald krijgen. We hebben hieronder de tarieven van SNK weergegeven. Zoals we in onze reacties hierboven meerdere malen hebben aangetoond blijkt het opstellen van de methodedocumenten op fictie gebaseerd wat ten koste gaat van onze gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee onze toekomst.

Item	Tarief (euro)	Toelichting
Proces vaststelling methodedocument SNK	5.250	Eenmalig per methodedocument; de indiener wordt automatisch Deelnemer SNK. Tarief dekt: proces van begeleiding in werkgroepen, bespreking Commissie van Deskundigen, organiseren publieke inspraak, redactie voor opname in Rulebook en het validatiemodel o.b.v. methodedocument à €2000.
Registratie project bij SNK	525	5 Eenmalig per project
Aanmaken en onderhoud rekening in register SNK	525	Per jaar
Aanmaak certificaat in register (klein project)	0,26	Per certificaat per keer. N.a.v. validatie projectplan en/of verificatie van emissiereducties. Dit geldt voor projecten met minder dan 2000 tCO ₂ -eq. koolstofvastlegging of emissiereductie per jaar.
Validatie projectplan	1.750	De vergoeding aan Validator voor validatie van projectplannen bedraagt €1.750 per projectplan. In dit bedrag is inbegrepen een eerste validatie van het projectplan, indien nodig gevolgd door een tweede ronde voor het valideren van verbeterpunten. Indien nog meer validatieronden nodig zijn, worden deze door validator uitgevoerd tegen een vergoeding van €125 per uur
Overboeken certificaat binnen register t.b.v. handel (klein project)	0,26	Per certificaat per keer. Overboeking vindt plaats bij verhandeling van certificaat tussen partijen. Dit geldt voor projecten met minder dan 2000 tCO ₂ -eq. koolstofvastlegging of emissiereductie per jaar
Afboeken certificaat (klein project)	0,26	Per certificaat per keer. Koper is eindgebruiker t.b.v. claim klimaatcompensatie; het certificaat is na afboeken niet meer beschikbaar voor de handel. Dit geldt voor projecten met minder dan 2000 tCO ₂ -eq. koolstofvastlegging of emissiereductie per jaar.
Aanmaak certificaat in register (groot project)	0,53	Per certificaat per keer. N.a.v. validatie projectplan en/of verificatie van emissiereducties. Dit geldt voor projecten

		met 2000 of meer tCO ₂ -eq. koolstofvastlegging of emissiereductie per jaar.
Overboeken certificaat binnen register t.b.v. handel (groot project)	0,53	Per certificaat per keer. Overboeking vindt plaats bij verhandeling van certificaat tussen partijen. Dit geldt voor projecten met 2000 of meer tCO ₂ -eq. koolstofvastlegging of emissiereductie per jaar.
Afboeken certificaat (groot project)	0,53	Per certificaat per keer. Koper is eindgebruiker t.b.v. claim klimaatcompensatie; het certificaat is na afboeken niet meer beschikbaar voor de handel. Dit geldt voor projecten met 2000 of meer tCO ₂ -eq. koolstofvastlegging of emissiereductie per jaar.

Bron: [2024-01-01-nationaleco2markt-tarieven-stichting-nationale-koolstofmarkt](https://www.nationaleco2markt.nl/over-nationaleco2markt-tarieven-stichting-nationale-koolstofmarkt)

We hebben op verzoek van de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) een aantal zinnen aangepast om duidelijk te maken wat de dienstverlening van de Stichting Nationale Koolstofmarkt daadwerkelijk inhoudt. Hieronder hebben we een aantal voorbeelden weergegeven.

Zie hoofdstuk Stichtingen van Staatsbosbeheer en andere bedrijven

Op 18 december 2021 publiceert RTV Oost een artikel over een primeur van Buitenfonds waarin [Frank van Hedel](#), voorheen de senior project developer and marketing of biomass in the biobased economy van Staatsbosbeheer en nu de zakelijk accountmanager van stichting Buitenfonds, uitlegt hoe Staatsbosbeheer bedrijven de optie biedt om CO₂-uitstoot te compenseren en daarvoor CO₂-certificaten verkoopt die stichting Nationale Koolstofmarkt verstrekt [als betaalde dienst](#) en die Staatsbosbeheer via de stichting Buitenfonds verkoopt aan die vervuilende bedrijven. [Stichting Nationale Koolstofmarkt](#) is opgericht in samenwerking met een aantal bedrijven zoals Greenchoice, 'Face The Future BV' en 'Trees For All' en Staatsbosbeheer.

Buitenfonds: samen sterk

Buitenfonds is een zelfstandige stichting die samenwerkt met bedrijven en particulieren om groene wensen te realiseren in de natuur van Staatsbosbeheer.

Strategisch manager
Greenchoice
RUBEN VEEFKIND

Door de CO₂- rechten te verkopen heeft Staatsbosbeheer geld voor het planten en onderhouden van bos, en kan een bedrijf officieel aantonen dat het zijn CO₂-uitstoot compenseert.

Als je als bedrijf zegt: 'wij planten bomen om onze uitstoot te compenseren', dan klinkt dat mooi, maar dat kun je niet controleren. Met een CO₂-bos van het Buitenfonds krijg je certificaten waarmee je dat ook echt kan aantonen.

Bron: [2021-12-08-rtvoost-in-steenwijkerwold-bedrijven-compenseren-via-staatsbosbeheer-co2-uitstoot-in-een-klimaatbestendig-bos](https://www.rtvoost.nl/2021/12/08/rtvoost-in-steenwijkerwold-bedrijven-compenseren-via-staatsbosbeheer-co2-uitstoot-in-een-klimaatbestendig-bos)

Zie hoofdstuk Nationale Koolstofmarkt

Volgens [de website](#) van Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) is de stichting op 24 december 2019 opgericht. Volgens de KvK is de SNK op [1 maart 2020](#) opgericht door o.a. Joris Hogenboom (Natuur & Milieu) en zijn de founding partners en deelnemers een groot aantal organisaties die onderdeel uitmaken van de 'Biomassalobby BV Nederland' zoals Staatsbosbeheer, Essent (RWE), Natuur & Milieu, Van Werven Biomassa BV, FSC-Nederland, Trees for All, South Pole, Greenchoice en de Climate Neutral Group. Het doel van de stichting is o.a. om via de website www.nationaleco2markt.nl tegen betaling CO₂-compensatiecertificaten aan te maken waarmee vervuilende bedrijven vrijwillig door middel van betaling hun CO₂-uitstoot compenseren.

De CO₂-compensatiecertificaten worden tegen betaling gegenereerd door de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) voor organisaties zoals Staatsbosbeheer voor bijvoorbeeld het klimaatslim beheren van bestaand bos (waarbij de houtige biomassa verkocht mag worden aan de energiemaatschappijen) en het aanplanten van 'nieuw' bos via o.a. stichting Trees for All of Face the Future BV. Vervuilende bedrijven zoals Essent, Eneco, Greenchoice en RWE kunnen dankzij die CO₂-compensatiecertificaten vervolgens beweren dat ze CO₂-neutraal zijn terwijl ze in werkelijkheid verantwoordelijk zijn voor een gigantische hoeveelheid CO₂-uitstoot die vrijkomt bij het kappen, vervoeren en verbranden van houtige biomassa.

Verder is de tekst zeer slordig met foutieve aannames en onzorgvuldige conclusies. Bijv. hoogleraar Jepma wordt neergezet als onderdeel van de Essent/RWE-lobby o.b.v. een onderzoek dat hij eens voor hen gedaan. Mag hij? Hij bemensde ook jarenlang de Greenpeace-leerstoel aan de UvA, maar is daarmee niet meteen een natuuractivist. Dit graag corrigeren en nuanceren. Ergens voor of tegen zijn is prima, maar niet ten koste van mensen. p.72. Waar de beschuldiging Catrinus Jepma RWE/Essent lobby vandaan komt is een raadsel. Hij heeft daar nog nooit gewerkt en evt opdrachten uitvoeren is geen misdrijf.

Reactie EDSP ECO

Hieronder hebben we een overzicht gegeven van een aantal bronnen waaruit blijkt dat Catrinus Jepma betrokken is bij de Biomassa- BE/CCS en Groengaslobby en dat meerdere onafhankelijke journalistieke organisaties diepgravend onderzoek hebben verricht en tot de conclusie zijn gekomen dat Catrinus Jepma betrokken is bij de lobby van vervuilende bedrijven zoals Gasunie, Gesterra, Gazprom, Shell en RWE (Essent).

De Rijksuniversiteit Groningen (RUG) gaat voor RWE een breed onderzoek doen naar de toepassing van CO₂-afvang, -transport en -opslag (CCS). Het onderzoek maakt deel uit van een opdracht van een miljoen euro, waarvoor de RUG ook energieopwekking uit biomassa gaat onderzoeken.

De RUG heeft zich met het Energy Delta Research Centre door het binnenhalen van deze opdracht op de energiekaart gezet. Veel universiteiten willen vooraan staan op het gebied van energie. Het Energy Delta Research Centre werd in 2004 opgericht onder leiding van hoogleraar energie en duurzaamheid Catrinus Jepma

Bron: 2009-05-01-groningen-economie-edu-nl-rug-haalt-ccs-onderzoek-rwe-binnen-via-energy-delta-research-centre-catrinus-jepma

Voor Nuon, Essent, Delta wordt in bijlage 2 bij het sectorakkoord energiesector de investeringsbereidheid en programma's weergegeven (inclusief korte financiële paragraaf)

Het contract voor de eerste onderzoeken die de Rijksuniversiteit Groningen voor RWE gaat uitvoeren is getekend. Zij gaven zo het startsein aan twee onderzoeken, die ongeveer vier jaar in beslag gaan nemen. In deze periode worden economische en juridische aspecten van CCS onderzocht. Dit staat voor Carbon Capture and Storage en houdt in het afvangen, transporteren en opslaan van CO₂. De onderzoekers zijn promovendi Marijn Holwerda en Dominic Hauck. Marijn Holwerda van de Juridische Faculteit zal zich in zijn onderzoek gaan richten op de juridische aspecten van grensoverschrijdende projecten en samenwerkingsverbanden op het gebied van afvang, transport en opslag van CO₂. Zo zal de toepasbaarheid van bestaande internationale richtlijnen versus nationale wetten in kaart worden gebracht.

Dominic Hauck van de Faculteit Economie en Bedrijfskunde zal in zijn onderzoek ingaan op meerdere infrastructurele aspecten van CCS. Onderwerp van studie is hier een optimale infrastructuur, rekening houdend met aspecten als veiligheid, leveringszekerheid, marktefficiency, internationale samenwerking en kostenbeheersing.

Noord-Nederland wordt in dit onderzoek nadrukkelijk betrokken, inclusief grensoverschrijdende samenwerking en de juridische, economische en infrastructurele effecten. Beide onderzoeken maken onderdeel uit van de overeenkomst van één miljoen euro die in maart 2008 is gesloten tussen de Rijksuniversiteit Groningen en RWE.

Deze overeenkomst richt zich op twee onderwerpen: de techniek van het afvangen en opslaan van CO₂ en de toepassing van biomassa bij de opwekking van energie. Het universitaire Energy Delta Research Centre (EDReC) voert dit onderzoek uit.

RWE is partner in stichting CCS Noord Nederland in oprichting.

RWE en E.ON worden leading industrial partner in CATO₂, een nationaal onderzoeksprogramma voor CCS.

Naar aanleiding van succesvolle proeven met de torrefactie-test-reactor door Topell, waar RWE aandeelhouder in is, wordt nu gewerkt aan de realisatiefase van een grootschalig demoproject.

EON en Electrabel/GDF Suez hebben een letter of coöperation getekend met het Rotterdam Climate Initiative met als doel het CCS concept in de regio Rotterdam verder uit te werken en te concretiseren.

Electrabel/GDF Suez maakt onderdeel uit van GDF Suez. Electrabel/GDF Suez doet veel onderzoek via Laborelec; een technisch competentie centrum waarbinnen innovatie vooropstaat. Zo is er onder andere een project dat probeert de energie-efficiëntie te verhogen bij het meestoken van biomassa.

Nieuwe kolencentrales van RWE (Eemshaven), E.ON (Maasvlakte) en Electrabel/GDF Suez (Maasvlakte) zullen tot de schoonste in Europa behoren.

Een voorbeeld betreft het Energieconvenant Groningen, dat een samenwerkingsverband is van de provincie Groningen met Nuon, Gasunie, GasTerra, Gemeente Groningen, Rabobank, Waterbedrijf Groningen en Essent.

Electrabel/GDF Suez, EPZ, Essent, E.on en Nuon nemen deel aan BIOPEC. In BIOPEC stellen zo'n 20 bedrijven, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen gezamenlijk criteria op voor de duurzame productie en distributie van biomassa.

Electrabel/GDF Suez heeft een convenant gesloten met de milieu beweging over welke biomassa stromen in de centrale in Nijmegen ingezet worden. Essent test een reeks nieuwe soorten biomassa, zoals koffieschillen, ricehusks en bagasse. Essent heeft veel ervaring in het gebruik van verschillende soorten biomassa voor meestoken op kolencentrales.

RWE werkt met Topell, waar RWE aandeelhouder van is, aan de bouw van een grootschalig demonstratieproject voor de productie van tweede generatie biomassa. Inmiddels zijn de vergunningen voor dit project verkregen.

Essent verricht onderzoek naar het meestoken van tweede generatie biobrandstoffen op de Amercentrale. Of na het doen van tests daadwerkelijk op grotere schaal meegestookt gaat worden hangt af van perspectieven op stimulering. Essent onderzoekt tevens meestoken van biocoal (torrified wood) op de Amercentrale.

Essent heeft substantieel geïnvesteerd in het meestoken van biomassa bij Amer & Claus (uitrusting van de centrale als inclusief alle logistieke voorzieningen voor aanvoer van biomassa). De Amercentrale is voorzien van een vergasser, mondiaal nog altijd een van de weinige werkende grootschalige vergassingsinstallaties voor biomassa. EPZ zet een substantieel aandeel biomassa in als regulier onderdeel van de bedrijfsvoering van de centrale Borselle. Onlangs is hierbij een recordpercentage (ca. 25% op massabasis gevestigd). Grootschalige revisie van de kolencentrale ten behoeve van bijstook is uitgevoerd.

De geplande nieuwe kolen-centrale van RWE in de Eemshaven, de reeds in aanbouw zijnde centrale van E.ON op de Maasvlakte en de geplande centrale van Electrabel/GDF Suez op de Maasvlakte, worden allen "capture ready" gebouwd en voorbereid op CCS.

Eneco, Essent, Nuon, Electrabel/GDF Suez, GDF Suez E&P en E.ON zijn partners in het onderzoeksprogramma CATO 1 EN CATO 2, RWE is partner in CATO₂. Binnen deze programma's wordt gewerkt aan het doorontwikkelen van technologieën op het gebied van CCS die kunnen worden toegepast op de schaal van een energiecentrale. RWE en E.ON worden leading industrial partner in CATO₂. E.ON, RWE en Electrabel investeren samen miljoenen per jaar in CATO.

RWE werkt aan een samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen in het kader van onderzoek naar CCS. Er zullen twee AIO-plaatsen komen voor een periode van 4 jaar voor het uitvoeren van juridisch en economisch onderzoek ten aanzien van CCS. In januari 2009 is de publieksversie van het plan van aanpak CCS in Noord-Nederland gepubliceerd. Dit is in samenwerking met alle industriepartners in noord Nederland, waaronder RWE en NUON, en de provincies tot stand gekomen. Dit is een volgende stap in de CCS ontwikkeling noord Nederland.

Projectgroep Groen Gas: Voorlopige aanvullende voorwaarden (12 februari 2009) gereed; nog afstemmen met de overheid. Overzicht met onderzoeks- en demoprojecten gereed. Definitieve aanvullende voorwaarden invoeders in 2011 gereed.

Bronnen:

[2009-11-01-gov-nl-minez-monitoring-voortgang-sectorakkoord-energie-2008-2012-convenant-schoon-en-zuinig](#)

[2010-03-19-gov-nl-minInv-minez-evaluatie-convenant-schoon-en-zuinig](#)

De ondergrondse opslag van CO₂ in Noord-Nederland is onontkoombaar en de risico's zijn verwaarloosbaar klein. Dat stelde RUG-hoogleraar Catrinus Jepma, directeur van het Energy Delta Research Centre, zaterdag in het radioprogramma Cassata. Noord-Nederland is momenteel nadrukkelijk in beeld als proeftuin voor het afvangen en ondergronds opslaan van CO₂. Volgens Jepma heeft Nederland de opslag dringend nodig om de periode naar voldoende alternatieve energievoorziening te overbruggen. Nederland kan zijn CO₂-besparingsdoelen niet halen zonder ondergrondse CO₂-opslag.

Duidelijkheid moet er volgens Hoekstra snel komen, anders loop het klimaatprobleem voor eeuwig uit de hand, maar als je alle kolencentrales sluit is opslag niet nodig. Volgens de federaties van Drenthe en Groningen moeten niet eerst de nieuwe kolencentrales van Nuon en RWE in de Eemshaven gebouwd worden, omdat die het probleem van de CO₂ uitstoot alleen maar groter maken.

Bron: [2010-09-18-rtv-drenthe-volgens-rwe-lobbyist-edu-nl-rug-hoogleraar-catrinus-jepma-co2-opslag-onontkoombaar](#)

In his thesis, Hauck takes a closer look at the reasons that have been suggested to explain why application of CCS has remained limited. Among the obstacles mentioned, low carbon price levels, uncertainty in gas and carbon price developments and local environmental activism against CCS, play an outstanding role.

Supervisors: prof. dr. C.J. Jepma

Bron: [2014-06-02-edu-nl-rug-rwe-essent-paid-research-biomass-and-carbon-capture-and-storage-ccs](#)

Nevenfuncties van hoogleraren leiden tot belangenverstrengeling - versie inclusief bronnen. Dit is de geannoteerde versie van ons verhaal over ondernemende professoren. Een volledige literatuurlijst is te vinden op [onderzoeksredactie.nl](#).

De ivoren toren hebben ze verlaten. Maar wat voeren Nederlandse hoogleraren buiten de campus uit? De Onderzoeksredactie vond hen in een mijnenveld van belangen. Ze houden veel nevenactiviteiten buiten beeld, passen onderzoeksvragen aan, schaven conclusies bij. Het professoraat is een merk geworden, de hoogleraar een geldgenerator.

Dan betreedt Catrinus Jepma het podium om 'een wetenschappelijk perspectief op de gaskwestie' te bieden, aldus de dagvoorzitter. Jepma – 61 jaar, kaal hoofd, ernstige uitstraling – is aan de Rijksuniversiteit Groningen (rug) verbonden als hoogleraar energie en duurzaamheid. Aan die twee begrippen geeft hij een specifieke invulling. Hij spreekt positief over gas en bekritiseert structurele exploitatiesubsidies op wind- en zonneenergie. Het publiek, met daarin veel mannen in krijtstreep, reageert enthousiast en gaat na afloop tevreden aan de borrel in de kasteeltuin met een violensemble op het bordes.

De econoom Jepma is geen traditionele hoogleraar. De afgelopen vijf jaar is zegge en schrijve één wetenschappelijk artikel van hem verschenen. Zijn publicatielijst telt slechts negen peer reviewed artikelen over energie en duurzaamheid.[2] In Groningen doet hij alleen 'passief onderzoek' (zoals hij het begeleiden van promovendi noemt) en verzorgt hij geen onderwijsprogramma. Dat hoeft hij ook niet. Jepma is 'honorair hoogleraar' met een nul-aanstelling. Hij werkt onder meer voor het Energy Delta Institute, een business school voor de energiesector die wordt (mede)gefinancierd door Gasunie,

Gasterra, Gazprom en Shell.[3] De rug huurt hem een dag per week in als wetenschappelijk directeur van het Energy Delta Gas Research (EDGaR), een instituut waarin de universiteit samenwerkt met grote gasbedrijven, de TU Delft en het ministerie van Economische Zaken.[4]

In gesprek met De Onderzoeksredactie noemt hij zichzelf een cash cow voor de universiteit. Door hem de titel hoogleraar energie en duurzaamheid te geven, lukt het de rug volgens hem beter om geld voor gasonderzoek naar zich toe te trekken. Hij schat dat de universiteit jaarlijks een halve ton verdient aan de promovendi die hij aflevert en het veelvoudige binnenhaalt aan onderzoeksmiddelen. ‘Een win-winsituatie!’[5] Jepma ziet het als zijn taak ‘de Nederlandse gasindustrie een betere positie in de wereld te geven’. Zijn hoogleraarstitel komt hem daarbij goed van pas: ‘Die doet het altijd goed bij zulke optredens, die heeft een associatie met absolute kwaliteit en onafhankelijkheid.’[6]

Bron: [2014-11-26-groene-amsterdammer-nevenfuncties-van-hoogleraar-catrinus-jepma-leidt-tot-belangenverstremgeling](#)

De overige bronnen die we hieronder hebben toegevoegd (en in de directory ‘Catrinus Jepma’ klaar staan om opgevoerd te worden) bewaren we voor een vervolg op het biomassaobbyonderzoek deel 3: [Wetenschappers](#)

Bronnen:

[2009-05-01-groningen-economie-edu-nl-rug-haalt-ccs-onderzoek-rwe-binnen-via-energy-delta-research-centre-van-catrinus-jepma](#)

[2009-11-01-gov-nl-minez-monitoring-voortgang-sectorakkoord-energie-2008-2012-convenant-schoon-en-zuinig](#)

[2010-03-19-gov-nl-minlnv-minez-evaluatie-convenant-schoon-en-zuinig](#)

[2010-09-18-rtv-drenthe-volgens-rwe-lobbyist-edu-nl-rug-hoogleraar-catrinus-jepma-co2-opslag-onontkoombaar](#)

[2014-06-02-edu-nl-rug-rwe-essent-paid-research-biomass-and-carbon-capture-and-storage-ccs](#)

[2014-11-26-groene-amsterdammer-nevenfuncties-van-hoogleraar-catrinus-jepma-leidt-tot-belangenverstremgeling](#)

[2016-02-04-edu-nl-rug-co2-emissions-trading-in-the-eu-models-and-policy-applications-ets-ccs-supervisor-jepma-catrinus](#)

[2017-05-08-ukrant-edu-nl-rug-onderzoek-naar-belangenverstremgeling-rien-herber-en-catrinus-jepma-rug-rwe-gasterra-en-shell](#)

[2017-05-10-dag-edu-nl-rug-integrity-investigation-rien-herber-and-catrinus-jepma-rwe-gasterra-shell-gazprom-exxonmobil-part-1](#)

[2017-05-08-dag-edu-nl-rug-integrity-investigation-rien-herber-and-catrinus-jepma-rwe-gasterra-shell-gazprom-exxonmobil-part-2](#)

[2023-10-03-jin-bio-based-economy-and-bioenergy-biomassaobby-adviesbureau-van-catrinus-jepma-edu-nl-rug](#)

[2024-01-23-jin-adviesbureau-catrinus-jepma-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-green-deal-koolstofcertificaten-klimaat-eu-ets-co2](#)

Specifieke opmerkingen voor correctie:

p.40: Jacqueline Cramer was geen voorzitter van SNK. Zij was lid van de Commissie van Deskundigen. Hans Warmenhoven is de voorzitter.

Reactie EDSP ECO

We hebben het onderzoeksrapport aangepast en er nu voorzitter van de Commissie van Deskundigen van gemaakt.

Commissie van Deskundigen

De Commissie van Deskundigen is het adviesorgaan van de Green Deal/SNK en bestond in 2019 uit de volgende onafhankelijke deskundigen:

- Jacqueline Cramer (voorzitter)
- Elfrieke van Galen
- Catrinus Jepma

Bron: [2020-05-07-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-jaarverslag-2019-opgesteld-door-gert-jan-nabuurs-van-edu-nl-wur](#)

p.40: Van Werven Biomassa BV is geen founding partner van SNK. Essent, FSC, Trees for All, Greenchoice zijn ook geen founding partner van SNK. p.71: Het stukje over founding partners klopt niet. Van Werven Biomassa is uberhaupt geen deelnemende partij.

Reactie EDSP ECO

Van Werven Kunststof Recycling BV is van dezelfde Van Werving Holding BV als Van Werven Biomassa BV.

Bio Enerco B.V. [voorheen Biomassa BV]

Adres nieuw: De Meerpaal 11, 9206AJ Drachten - adres van 'Van der Wiel Biomassa' de Energiehout B.V. beheerder
 Adres oud: Verlengde Looweg 7, 8096 RR, Oldebroek – is ook het adres van "Van Werven Biomassa B.V."
 Bestuurder: Henk (Hendrik) Wanningen (sinds 18-04-2002)

Bio Enerco BV is sinds 1999 leverancier van biomassa. We werken als partner van projectontwikkelaars en exploitanten van installaties waarmee duurzame energie wordt opgewekt. Bio Enerco BV is een joint venture van Energiehout BV (Staatsbosbeheer) en Van Werven Biomassa BV.

Van Werven Holding B.V.

Van Werven Recycling B.V.: Recycling, op- en overslag van puin, bouw-sloopafval, bedrijfsafval, (grof) huisvuil, groenafval, grond, hout en asfaltpuin. Groencompostering. Handel in zand, grind, grond en granulaat.

Van Werven Infra B.V.: Het aannemen en uitvoeren van GWW en bosbouwwerken. Verhuur van machines en rijplaten. Handel in zand, grind, grond en granulaat. Sloopwerkzaamheden. Aanneming en uitvoering van (water)bodemsanering.

Van Werven Projecten B.V.: Het aannemen en uitvoeren van GWW en bosbouwwerken. Verhuur van machines en rijplaten. Handel in zand, grind, grond en granulaat. Sloopwerkzaamheden. Aanneming en uitvoering van (water)bodemsanering.

Van Werven Afvalinzameling B.V.: Verhuren van (rol)containers en verzorgen van transport.

Van Werven Afvalservice B.V.: Inzamelen van afvalstromen.

Van Werven Biomassa B.V.: Verwerking en productie van Biomassa. Op- en overslag van groenafval, hout, zand, grind en grond. Verkleinen en zeven van hout.

Heicom B.V.: Verkoop, productie en opslag van bodemverbeterende producten.

Kunststof Recycling Van Werven B.V.: Recycling van kunststoffen

Bron: [2024-01-07-vanwerven-holding-bv-werkmaatschappijen-en-adressen](https://www.vanwerven.nl/over-van-werven/werkmaatschappijen-en-adressen)

Bronnen:

[2019-06-29-bio-enerco-over-bio-enerco-by](https://www.bio-enerco.nl/over-bio-enerco/)

[2021-04-04-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-jaarverslag-2020-opgesteld-door-gert-jan-nabuurs-van-edu-nl-wur](https://www.nationalekoolstofmarkt.nl/over-nationale-koolstofmarkt-jaarverslag-2020-opgesteld-door-gert-jan-nabuurs-van-edu-nl-wur)

[2023-02-08-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-nationaleco2markt-nl-over-snk-wie-zijn-onze-deelnemers](https://www.nationaleco2markt.nl/over-snk-wie-zijn-onze-deelnemers)

[2024-01-07-vanwerven-holding-bv-werkmaatschappijen-en-adressen](https://www.vanwerven.nl/over-van-werven/werkmaatschappijen-en-adressen)

[2024-01-08-vanwervenbv-over-ons-geschiedenis-90s-staatsbosbeheer-biomassa-als-biobrandstof](https://www.vanwerven.nl/over-van-werven/over-ons-geschiedenis-90s-staatsbosbeheer-biomassa-als-biobrandstof)

We hebben de tekst in het onderzoeksrapport als volgt aangepast:

zie hoofdstuk Nationale Koolstofmarkt

Volgens de website van Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) is de stichting op 24 december 2019 opgericht. Volgens de KvK is de SNK op 1 maart 2020 opgericht door o.a. Joris Hogenboom (Natuur & Milieu) en zijn de founding partners en deelnemers een groot aantal organisaties die onderdeel uitmaken van de 'Biomassalobby BV Nederland' zoals Staatsbosbeheer, Essent (RWE), Natuur & Milieu, Van Werven BV (die o.a. samen met Staatsbosbeheer een Biomassa BV heeft), FSC-Nederland, Trees for All, South Pole, Greenchoice en de Climate Neutral Group. Het doel van de stichting is o.a. om via de website www.nationaleco2markt.nl tegen betaling CO2-compensatiecertificaten aan te maken waarmee vervuilende bedrijven vrijwillig door middel van betaling hun CO2-uitstoot compenseren.

De CO2-compensatiecertificaten worden tegen betaling gegenereerd door de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) voor organisaties zoals Staatsbosbeheer voor bijvoorbeeld het klimaatSlim beheren van bestaand bos (waarbij de houtige biomassa verkocht mag worden aan de energiemaatschappijen) en het aanplanten van 'nieuw' bos via o.a. stichting Trees for All of Face the Future BV. Vervuilende bedrijven zoals Essent, Eneco, Greenchoice en RWE kunnen dankzij die CO2-compensatiecertificaten vervolgens beweren dat ze CO2-neutraal zijn terwijl ze in werkelijkheid

verantwoordelijk zijn voor een gigantische hoeveelheid CO₂-uitstoot die vrijkomt bij het kappen, vervoeren en verbranden van houtige biomassa.

Jacqueline Cramer werd in 2017 (tot 2020) voorzitter van de Commissie van Deskundigen Green Deal Nationale Koolstofmarkt en vanaf 2019 veranderde die naam in Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) waarvan de founding partners en deelnemers een groot aantal organisaties zijn die onderdeel uitmaken van de 'Biomassalobby BV Nederland' zoals Staatsbosbeheer, Essent (RWE), Natuur & Milieu, Van Werven BV (die o.a. samen met Staatsbosbeheer een Biomassa BV heeft), FSC-Nederland, Trees for All, South Pole, Greenchoice en de Climate Neutral Group. De stichting hield zich onder andere bezig met het betaald genereren van CO₂-compensatiecertificaten via de website www.nationaleco2markt.nl voor organisaties zoals Staatsbosbeheer die vervolgens via de stichting Buitenfonds (van Staatsbosbeheer) die CO₂-certificaten aan vervuilende energiebedrijven zoals Shell, Essent (RWE) of Greenchoice kan verkopen die daarna vervolgens kunnen claimen dat ze CO₂-neutraal zijn of dat ze groen zijn omdat ze hun CO₂-uitstoot compenseren.

p.71: Trees for All heeft geen projecten lopen bij SNK. Essent, Eneco, Greenchoice, RWE hebben geen certificaten uit projecten van SNK gegenereerd. Deze partijen hadden wel belangstelling voor de GreenDeal, maar zijn niet actief betrokken bij SNK-projecten. <https://nationaleco2markt.nl/wp-content/uploads/2024/08/certificaten-14-augustus-2024.pdf> p.74: graag de kopers van certificaten checken met <https://nationaleco2markt.nl/wp-content/uploads/2024/08/certificaten-14-augustus-2024.pdf> De genoemde partijen zijn geen bezitters van SNK-certificaten. Graag CNG-klanten niet verwarren met SNK.

Reactie EDSP ECO

Trees for All is naast deelnemer van de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) ook betrokken bij de CO₂-compensatie projecten zoals bijvoorbeeld voor bij project ARK Groene Woud waar Face the Future namens ARK Natuurontwikkeling in samenwerking met Borgman Beheer Advies (biomassa) BV en de biomassalobbyorganisatie Probos een project had.

Verder blijkt uit het ARK Jaarverslag 2021 dat donaties van Earth Today en Trees for All als projectinkomsten voor het project Groene Woud zijn beschouwd omdat dat project de tegenprestatie realiseert. Het is belangrijk voor het vermijden van dubbeltelling dat deze "tegenprestatie" geen CO₂-reductie betreft uit percelen die meegenomen zijn in het SNK-project. Aangezien Trees for All onder meer actief is als verkoper van CO₂-certificaten voor CO₂-compensatie (volgens hun website uit buitenlandse projecten trouwens) is dit niet uit te sluiten. Gaarne toelichten in het projectplan hoe dubbeltelling wordt vermeden. Reactie projectindieners: ARK kan een verklaring afgeven dat er geen afspraken zijn gemaakt met Trees for all en andere subsidieverstrekkers/donateurs over CO₂-claims in ruil voor de financiële bijdrage. Validator: Graag inderdaad verklaringen met deze strekking ondertekend door ARK en Earth Today respectievelijk ARK en Trees for all.

Bronnen:

[2024-01-21-nationaleco2markt-over-snk-wie-zijn-onze-deelnemers](#)

[2024-07-05-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-rapport-face-the-future-bv-ark-groene-woud-borgman-beheer-advies-en-probos](#)

Volgens de KVK gegevens van Borgman Beheer Advies (biomassa BV) is het bedrijf ingeschreven op de Hollandseweg 7 in Wageningen. Op dat adres is een groot deel van de biomassalobby BV's van Nederland gevestigd o.a. Probos en de voorganger stichting Bos & Hout, en ook Face The Future BV en Face Forests BV en Forest Forever Fund en TreeInvent, AVIH, EWPMG, VHN, PEFC-NL, de KBNL, het VNBL, de KNB en tevens van Bommel Faunawerk van Frans van Bommel die ecologisch advies levert aan o.a. BIJ12 en een groot aantal provincies en gemeenten en SBNL adviseur was voor agrariërs en particuliere grondeigenaren over natuurbeheer en subsidieregelingen (Programma Beheer). Zie het hoofdstuk SNL subsidies.

Bronnen:

[2024-01-21-nationaleco2markt-over-snk-wie-zijn-onze-deelnemers](#)

[2024-07-05-snk-stichting-nationale-koolstofmarkt-rapport-face-the-future-bv-ark-groene-woud-borgman-beheer-advies-en-probos](#)

<https://treesforall.nl/en/projecten/het-groene-woud>

<https://treesforall.nl/en/report-het-groene-woud-2022-2023>

<https://treesforall.nl/leembossen-in-het-groene-woud-met-68-832-bomen-uitgebreid-resultaten-2023-2024>

<https://arkrewilding.nl/nieuws/2023/tienmiljoenste-boom-van-trees-all-het-groene-woud>

<https://arkrewilding.nl/nieuws/2020/samenwerking-trees-all-en-ark-bij-aanplant-bossen>

We geven in het onderzoeksrapport niet aan dat Essent, Eneco, Greenchoice of RWE CO2-compensatiecertificaten genereren. Shell, Essent, Eneco, Greenchoice en RWE zijn juist de vervuilende bedrijven die bijvoorbeeld Staatsbosbeheer/Buitenfonds (gaan) betalen voor de CO2-certificaten en daarmee kunnen aangeven dat ze hun CO2-uitstoot hebben gecompenseert terwijl we hierboven al aangegeven hadden dat in het geval van Shell en Staatsbosbeheer er een wettelijke verplichting was om die bossen opnieuw aan te planten en die CO2-certificaten dus ongeldig en dubbele greenwashing zijn.

Bronnen:

[2019-06-01-staatsbosbeheer-en-shell-zeggen-dat-ze-5-miljoen-bomen-gaan-aanplanten-voor-de-bio-based-economy](#)

[2019-10-20-buitenfonds-initiatief-van-staatsbosbeheer-zakelijke-investeerders-shell-greenchoice-microsoft](#)

[2021-11-22-staatsbosbeheer-co2-certificaten-voor-financiering-nieuw-bos](#)

[2021-12-08-rtvoost-in-steenwijkerwold-bedrijven-compenseren-via-staatsbosbeheer-co2-uitstoot-in-een-klimaatbestendig-bos](#)

[2021-12-14-vnbl-staatsbosbeheer-levert-certificering-van-koolstofvastlegging-door-nieuw-bos-green-deal-snk-nationale-koolstofmarkt](#)

[2022-02-08-ad-greenpeace-komt-in-actie-bij-staatsbosbeheer-in-amersfoort-schaamteloze-samenwerking-met-shell](#)

[2022-09-28-staatsbosbeheer-directeur-sylvo-thijssen-dag-geen-social-media-omdat-xr-einde-eist-aan-greenwashing-praktijken-shell](#)

[2022-11-14-staatsbosbeheer-position-paper-van-staatsbosbeheer-jongerenraad-stop-samenwerking-staatsbosbeheer-en-shell](#)

[2024-01-23-frank-van-hedel-minInv-staatsbosbeheer-senior-project-developer-marketing-of-biomass-in-biobased-economy-buitenfonds](#)

p.71: De opmerking ' Tijdens ons onderzoek hebben we echter vastgesteld dat geen van de bestuursleden of de founding partners als ook de commissie van deskundigen onafhankelijk zijn. Ze hebben stuk voor stuk belangen en zijn allemaal betrokken bij de biomassalobby- en of handel en de organisaties die betrokken zijn bij Stichting Nationale Koolstofmarkt verdienen op meerdere manieren aan dit concept.' is onjuist en zonder levering van concreet bewijs van afhankelijk gedrag niet worden geplaatst in het rapport. Genoemde leden participeren op persoonlijke titel en getuige de notulen onthoudt men zich van stemming mocht er een risico op belang zijn. Het is ook tendentius om alle werkgroep/bestuursleden over een kam te scheren om dan maar een paar namen te noemen. Ik stel het op prijs om een volgende versie weer in te zien.

Reactie EDSP ECO

We hebben de tekst aangepast:

Stichting Nationale Koolstofmarkt beweert op hun website dat ze onafhankelijk zijn en dat de methoden en regels die ze hanteren voor het toekennen van de CO2-compensatiecertificaten door een onafhankelijke commissie van deskundigen zijn beoordeeld. Tijdens ons onderzoek hebben we echter vastgesteld dat een deel van de bestuursleden, de founding partners, de deelnemers als ook de commissie van deskundigen niet onafhankelijk zijn. Ze hebben belangen en zijn betrokken bij de biomassalobby- en of handel en de organisaties die betrokken zijn bij Stichting Nationale Koolstofmarkt verdienen op meerdere manieren aan dit concept. Wij beschouwen deze manier van werken als het op grootschalige wijze betaald 'Greenwashen' van organisaties die schade veroorzaken aan onze gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst. Onder de afbeelding noemen we de personen waar wij het over hebben en hun andere functies die zorgen voor belangen in de biomassasector. Onder de afbeelding noemen we de personen waar wij het over hebben en hun andere functies die zorgen voor belangen in de biomassasector.

CO₂-CERTIFICAAT

stichting
Nationale
Koolstofmarkt

Bewijs van permanente CO₂-compensatie in Nederland
van fossiele CO₂-uitstoot

Naam: Stichting Nationale Koolstofmarkt

Vestigingsadres 3: Schaaksport 111, Groningen [[hier is adviesbureau JIN van Catrinus Jepma](#) (RWE/Essent lobby) gevestigd]

Vestigingsadres 2: Crosestein 4018, Zeist [[hier is Jan-Pieter Peijs Projecten Staatsbosbeheer BV Business developer](#) gevestigd]

Vestigingsadres 1: Ubbo Emmiusingel 19, Groningen [[hier was adviesbureau JIN van Catrinus Jepma](#) (RWE/Essent lobby) gevestigd]

Internetadres: www.nationaleco2markt.nl

KvK-nummer: 76727734

De bestuurs- en werkgroepleden van de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) waren/zijn o.a:

• Arjen Struijk	Climate Neutral Group (biomassalobby)
• Arjan Alkema	FSC-Nederland (biomassalobby)
• Alex Ouwehand	Directeur Natuur en Milieufederatie (biomassalobby)
• Gerard Adema	Natuur & Milieufederatie (biomassalobby)
• Gijs Kuneman	Bosgroepen (biomassalobby)
• Hans Warmenhoven	EBN BV en voorheen De Gemeynt (biomassalobby)
• Jan-Pieter Peijs	Staatsbosbeheer BV's Business Developer (biomassalobby)
• Joris Hogenboom	Natuur & Milieufederatie (biomassalobby)
• Mylène Zambon	Southpole (CO ₂ -certificaten)

Founding partners en deelnemers van de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) zijn o.a:

• Staatsbosbeheer	• South Pole
• FSC-Nederland	• Climate Neutral Group
• Essent (RWE)	• De Natuur en Milieufederaties (Natuur & Milieu)
• Trees For All	• Van Werven Biomassa BV (partner van Bio Enerco BV en van Energiehout BV/Biograndstoffen BV Staatsbosbeheer)
• Greenchoice	

De Commissie van Deskundigen is het adviesorgaan van de Green Deal/SNK en bestond in 2019 uit:

- [Jacqueline Cramer](#) (voorzitter) [ze was ook de voorzitter van de 'Green Gold Label' (GGL) biomassa organisatie van RWE/Essent]
- Elfriek van Galen
- Catrinus Jepma [is een [lobbyist voor RWE/Essent](#) die zich [o.a.](#) bezig houdt met [CCS-onderzoek voor RWE](#)]

Overige betrokkenen zijn o.a:

- Gert-Jan Nabuurs Biomassalobbyist van Wageningen Universiteit (Over de WUR publiceren we later nog een rapport)

In ons Staatsbosbeheer biomassalobbyonderzoeksrapport worden de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) en JIN Climate and Sustainability besproken. Het volledige onderzoek bestaat uit de volgende zes delen die gepubliceerd worden via de website: lobby-facts.the-fab.org

Deel 1: [Energiemaatschappijen](#)

Deel 2: [Politiek en ambtenaren](#)

Deel 3: [Wetenschappers](#)

Deel 4: [Consultants en lobbyisten](#)

Deel 5: [Certificering en subsidies](#)

Deel 6: [Banken en investeerders](#)

In deel 4 van ons onderzoek ([Consultants en lobbyisten](#)) komen bijvoorbeeld JIN Climate and Sustainability, Probos en Borgman Beheer Advies BV uitgebreid aan bod. In deel 5 van ons onderzoek ([Certificering en subsidies](#)) komt ook de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) en de betrokken bestuurders- en werkgroepleden uitgebreid aan bod. We zullen tegen die tijd ook de [top 400 betrokkenen](#) bij de betaalde pro biomassalobby in Nederland lijst bijwerken.

Stichting Natuurwijs

Status: Wordt verwerkt (Wachten op reactie)

Reactie EDSP ECO

Zie hoofdstuk Natuurwijs

De bestuursvoorzitter van stichting Natuurwijs is Staatsbosbeheer directeur Strategie & Bestuur Debbie Kamphuis. Zij is ook bestuurslid van stichting Buitenfonds en de Nationale Boomfeestdag en zij zit samen met Zwier van Olst (directeur biomassa BV van Staatsbosbeheer) in de directie van Staatsbosbeheer. Debbie Kamphuis zit namens de directie van Staatsbosbeheer ook aan tafel met bijvoorbeeld de directeur van Evert den Boer van Greenchoice en het PBL waarbij afspraken gemaakt worden m.b.t. biomassa en Carbon Capture & Storage (CCS), organisaties en onderwerpen die uitgebreid behandeld worden in ons onderzoeksrapport.

In het bestuur van het NatuurCollege zit Herman Wijffels, voorheen de Directeur Verwerking en Afzet van Agrarische Producten bij Ministerie LNV (1969-1977), voorzitter van Natuurmonumenten, de Sociaal-Economische Raad (SER), de Wereldbank en meerdere Commissies die betrekking hebben op en behandeld worden in dit onderzoeksrapport, informateur formatie van het vierde kabinet-Balkenende en senior adviseur Utrecht Sustainability Institute (USI) waar Jacqueline Cramer de directeur van is. In het volgende onderzoeksrapport komt ook Natuurmonumenten inclusief de rol van Herman Wijffels zeer uitgebreid aan bod.

In het beleidsplan van de Boomfeestdag 2014 – 2018 is opgenomen dat stichting Natuurwijs van Staatsbosbeheer is:

b. Zoeken naar een partner die lespakketten ontwikkelt/uitgeeft, zoals IVN of stichting Natuurwijs van SBB [Staatsbosbeheer]. Wel de naam van SNB [Stichting Nationale Boomfeestdag] er aan blijven verbinden. Een follow up voor de bomenmap bedenken, met een educatieve uitgeverij gaan praten (actie: Piet en Peter D., gesprek met Jelle de Jong)

c. Nadere invulling van Boomfeestdag als LABEL van SBB (als onderdeel van de herbezinning van SBB op de nationale parken en focus op de jeugd in deze). [zie hieronder uitleg]

Bron: [2014-12-12-boomfeestdag-beleidsplan-2014-2018](#)

Op de website van de stichting staat dat stichting Natuurwijs een initiatief is 'in samenwerking met Staatsbosbeheer' en 'Zie ook boomfeestdag en buitenfonds'. Indien je [de nieuwsbrief](#) van stichting Natuurwijs leest (2017) zie je dat Staatsbosbeheer, stichting Natuurwijs en Boomfeestdag samen een lespakket ontwikkelen met de naam 'De BomenMap'.

In de nieuwsbrief van de boomfeestdag 2017 staat vermeld dat in het lespakket 'De BomenMap' op nadrukkelijk verzoek van [Minister Gerda Verburg](#) ook aandacht wordt gegeven aan het kappen van bomen, het verwerken tot papier en houtproducten en dat er aandacht aan biomassa wordt besteed.

 [natuurwijs.nl](#)

In samenwerking met [Staatsbosbeheer](#) en [NatuurCollege](#) | Zie ook [boomfeestdag](#) en [buitenfonds](#)

> Doe een donatie

NatuurWijs
DE NATUUR ALS KLASLOKAAL

Doe een
donatie
Elke euro
is welkom

Nieuwsbrief Boomfeestdag 2017 | Bomen Verbinden

www.boomfeestdag.nl

De BomenMap

Samen met Staatsbosbeheer en Stichting NatuurWijs ontwikkelt de Boomfeestdag het lespakket. De hele cyclus van de boom wordt behandeld: het zaaien, het kweken (boomkwekerij), het werken in het groen (snoeien, planten, enten, onkruidbestrijding etc.), het (ver)planten van bomen in steden en bossen, het kappen van bomen (indertijd een nadrukkelijk verzoek van Minister Verburg), het verwerken tot papier en houtproducten. Daarnaast is er aandacht voor biodiversiteit, biomassa, bossen en natuur en duurzaamheid.

Bron: [2017-03-08-boomfeestdag-staatsbosbeheer-nieuwsbrief-stichting-nationale-boomfeestdag-2017](#)

Stichting Natuurwijs staat [volgens de KVK](#) op hetzelfde adres ingeschreven [als Staatsbosbeheer](#) en stichting Buitenfonds:

Staatsbosbeheer	30263544
Smallepad 5, 3811MG Amersfoort	Rechtspersoon
Stichting Buitenfonds	57806160
Smallepad 5, 3811MG Amersfoort	Rechtspersoon
Stichting NatuurWijs	54888778
Smallepad 5, 3811MG Amersfoort	Rechtspersoon

In de accountantsverklaring van [7 juli 2021](#) van stichting Boomfeestdag is o.a. het volgende te lezen:

In het komende boekjaar is er sprake van diverse ambities. Op het vlak van relatiemanagement zal worden gewerkt aan het intensiveren van de relatie met het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de provincies, alsmede met moederorganisatie Staatsbosbeheer en de labels van Staatsbosbeheer (Stichting Natuurwijs en Stichting Buitenfonds).

Bron: [2021-07-07-boomfeestdag-beoordelingsverklaring-en-jaarrekening-accountant](#)

In onze ogen kun je hierdoor niet stellen dat Stichting NatuurWijs, of de overige stichtingen van Staatsbosbeheer onafhankelijke zijn. Vergeleken bij de overige organisaties hebben we ons minimaal verdiept in stichting Natuurwijs, het Natuurcollege en de Terragroep die verantwoordelijk is voor de oprichting het Natuurcollege. Wat we zien is dat ze deel uitmaken van een systeem wat aan de ene kant zichzelf en grote bedrijven financieel verrijkt ten koste van de gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee onze toekomst en aan de andere kant die schadelijke en vervuilende activiteiten helpt greenwashen. Wij plaatsen stichting Natuurwijs in die tweede categorie.

Bestuur

de heer dr. H.H.F. Wijffels

vice-voorzitter

Voorzitter SER en voorzitter Natuurmonumenten

Stichting Lippe-Biesterfeld NatuurCollege
Postbus 113, 3720 AC Bilthoven
Soestdijkseweg Zuid 249
T 030 - 22 55 977
F 030 - 22 55 978
E natuurcollege@terragroep.nl

Bron: www.natuurcollege.nl/bestuur.html

Bron: www.natuurcollege.nl/welkom

Terra heeft met name expertise in de volgende branches:

- Handel en zakelijke dienstverlening
- Gezondheidszorg
- Overheid en nutsbedrijven
- Maatschappelijke dienstverlening.

Bron: www.terragroep.nl

Bronnen:

<https://www.natuurcollege.nl/onze-mensen>

[2007-05-09-staatsbosbeheer-jaarverslag-2006](#)

[2017-03-08-boomfeestdag-staatsbosbeheer-nieuwsbrief-stichting-nationale-boomfeestdag-2017](#)

[2018-10-25-springtij-een-rijke-oogst-voor-het-klimaatakkoord](#)

[2021-03-11-staatsbosbeheer-jaarverslag-2020](#)

[2024-01-23-debbie-kamphuis-staatsbosbeheer-bestuurslid-buitenfonds-natuurwijs-nationale-boomfeestdag-en-directeur-partnerships](#)

[2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

Nadat wij de reacties ontvangen en verwerkt hebben, stellen wij een definitieve versie beschikbaar die voor publicatie bedoeld is. We hebben de correcties en wederhoor in het onderzoeksrapport opgevoerd onder het volgende hoofdstuk:

Zie hoofdstuk Stichtingen van Staatsbosbeheer en andere bedrijven

In de paragrafen hieronder bespreken we de belangenverstrengeling en de financiële belangen van Staatsbosbeheer en alle betrokken bedrijven en stichtingen. Heb je geen zin om het hele verhaal te lezen? Hieronder de strekking van het verhaal:

Staatsbosbeheer: “We slagen er steeds beter in om meer eigen inkomsten te generen.”

“Dat doen we onder andere via het Buitenfonds, met Buitenleven vakantiewoningen, Natuurwijs en Stichting Nationale Boomfeestdag.”

Bron: [2020-03-13-staatsbosbeheer-ondernemingsplan-2020-2025-samenvatting](#)

Staatsbosbeheer kapt onze bossen o.a. voor biomassaproductie die verstoekt wordt in de biomassacentrales waarbij meer CO₂ vrijkomt dan bij de stook van kolen. Staatsbosbeheer ontvangt naast de inkomsten voor hout en biomassa ook SNL-subsidies voor dat kappen van bos. Opa en oma mogen vervolgens een nieuwe boom betalen via stichting Buitenfonds en de (klein)kinderen mogen die nieuwe boom aanplanten via stichting Nationale Boomfeestdag. Staatsbosbeheer krijgt vervolgens via stichting Nationale Koolstofmarkt tegen betaling via stichting Buitenfonds CO₂-certificaten voor het aanplanten van die nieuwe boom. Een aantal overige bij de biomassalobby betrokken bedrijven zoals (Peterson) Control Union Certifications, Probos en bijvoorbeeld Borgman Beheer Advies BV verdienen hier ook aan. Vervolgens verdient Staatsbosbeheer aan de verkoop van die CO₂-certificaten aan de vervuilende energiebedrijven die met die certificaten de CO₂-uitstoot compenseren die vrijkomt bij het verbranden van de houtige biomassa van Staatsbosbeheer. Naast veel meer CO₂ komt er bij het verbranden van houtige biomassa ook giftige stoffen vrij zoals NO_x, SO₂, HCL, HF, (fijn)stof, ammoniak, metalen en dioxinen/furanen die niet vrijkomen indien je bijvoorbeeld gas verbrand. In alle fasen wordt er geld verdiend aan het kappen en verbranden van bomen uit de bossen

van Staatsbosbeheer. Dit gaat ten koste van de gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst van ons en onze (klein)kinderen. [Dit moet stoppen!](#)

Stichting Nationale Boomfeestdag en Stichting Buitenfonds

Boomfeestdag, Buitenfonds en NatuurWijs zijn drie 'labels' van Staatsbosbeheer.

Bron: [2022-05-17-natuurwijs-staatsbosbeheer-jaarsverslag-2021](#)

Verzonden: Tuesday, August 20, 2024 16:19

Aan: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

You received a new message from Janneke van Montfort sent via the contact form on klimaatcoalitie.org.

Voor en achternaam: Janneke van Montfort

Organisatie namens wie u reageert: stichting NatuurWijs

Aanvulling, correctie of wederhoor tekst: zie de reactie in het bijgevoegde bestand

Ik ben bevoegd om namens mijn organisatie te reageren: Ja

Op 23 juli 2024 ontving Stichting NatuurWijs een e-mail welke u stuurde namens stichting EDSP ECO, de Klimaatcoalitie, de Bomenbond en de Federatie tegen Biomassacentrales & Ontbossing. Middels deze notitie reageer ik hierop. De reactie op uw conceptrapport beperkt zich tot zinsneden waarin Stichting NatuurWijs is genoemd en u uitspraken hierover doet.

Op pag 16 geeft u aan dat Staatsbosbeheer o.a. Stichting NatuurWijs heeft opgericht. Stichting NatuurWijs is in 2012 opgericht door de voorzitter van het NatuurCollege. Staatsbosbeheer heeft sinds de oprichting het recht één van de bestuursleden te benoemen. Stichting NatuurWijs is sinds 2012 een onafhankelijke stichting met als doel om kinderen in contact te brengen met natuur, waar zij deel van uit maken. Dit doet zij in de overtuiging dat, als kinderen zich verbonden voelen met de natuur, ze zich zullen ontwikkelen tot wereldburgers die verantwoordelijkheid nemen voor hun medemens en hun natuurlijke omgeving. Dit legt de basis voor een duurzame samenleving.

Stichting NatuurWijs werkt samen met het NatuurCollege en Staatsbosbeheer met betrekking tot de organisatie en realisatie van educatieve buitendagen voor kinderen van 4-12 jaar. Zo zijn er boswachters actief als NatuurWijzer en maakt de NatuurWijs gebruik van een aantal backoffice faciliteiten bij Staatsbosbeheer, zoals huisvesting.

Op pag 128 beweert u wederom dat Stichting NatuurWijs een initiatief is van Staatsbosbeheer én dat deze fondsen werft om kleine kinderen wijs te maken dat het goed is voor de natuur en het klimaat om bomen te kappen en te verbranden en dat dit vermeld staat op de website. Stichting NatuurWijs werft als zelfstandige stichting fondsen voor activiteiten in de natuur die erop gericht zijn om kinderen in contact te brengen met de natuur én om onderwijs over de natuur en in de natuur tot een vanzelfsprekend onderdeel van het basisonderwijs te maken. Uw bewering over vermelding van het kappen en verbranden van bomen staat niet op de website van Stichting NatuurWijs, ik verzoek u dit aan te passen.

Reactie EDSP ECO

[Zie onze reactie bovenaan.](#)

Ik verzoek u om alle informatie die u ten aanzien van Stichting NatuurWijs opneemt in uw definitieve rapport overeen te laten komen met het hierboven genoemde. Indien u er voor zou kiezen dat niet te doen, behoudt Stichting NatuurWijs zich de vrijheid voor juridisch te laten onderzoeken of er sprake is van laster en/of smaad en aan de uitslag van dat onderzoek consequenties in uw richting te verbinden. Hoogachtend Janneke van Montfort Directeur Stichting NatuurWijs

Van: Amber Aartsen

Verzonden: Tuesday, July 23, 2024 18:12

Aan: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Van 4 juli tot 29 juli is de backoffice van Stichting NatuurWijs gesloten. Re: Verzoek om wederhoor, aanvulling of correcties op conceptrapport Dossier biomassalobby & bomenkap - Belangenverstrengeling politiek en directeuren Staatsbosbeheer

Dank voor uw bericht.

De backoffice van Stichting NatuurWijs is gesloten van 4 juli 13:00 tot en met 28 juli 2024.

Vanaf maandag 29 juli zijn we weer volledig bereikbaar en zullen we reageren op alle binnengekomen mail.

Voor urgente zaken kunt u contact opnemen met Janneke van Montfort, Directeur Stichting NatuurWijs, via Janneke van Montfort

Met vriendelijke groet,

Amber Aartsen

Officemanager Stichting NatuurWijs

Stichting ter behoud van het Schoorlse-en Noord-Kennermerduingebied

Status: Verwerkt

Reactie EDSP ECO

We hebben de volgende reactie toegevoegd aan het hoofdstuk '2022: Meer kaalkap doornieuwe gedragscode dankzij VBNE-lobby':

Op de nieuwe gedragscode bosbeheer is op 10 oktober 2022 beroep aangetekend door Advocaten kantoor Prakken d'Oliveira te Amsterdam namens Stichting Natuurbelang Nederland, Vereniging Leefmilieu, Stichting Comité Schone Lucht, Cooperatie Mobilisation for the environment U.A (MOB) en Stichting ter behoud van het Schoorlse-en Noord-Kennermerduingebied. Ook is er beroep aangetekend door Stichting NatuurAlert, Vogelbeschermingswacht Noord-Veluwe, Stichting Natuurvolgend bosbeheer, dhr. Ph. E. Claringbould. Na bijna twee jaar wachten wordt de rechtszaak op 26 september gehouden te Arnhem.

Bronnen:

[1961-07-20-gov-nl-boswet-1961](#)

[1997-09-11-gov-nl-wet-verzelfstandiging-staatsbosbeheer](#)

[2007-04-00-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassa-en-boswet-wijziging](#)

[2008-05-19-boschap-het-platform-hout-in-nederland-en-minInv-brainstorm-sessie-biomassa-uit-het-bos](#)

[2008-05-22-gov-nl-wijziging-boswet-van-1961-07-20-en-uiteindelijk-ervangen-voor-wet-natuurbescherming](#)

[2008-07-01-gov-nl-minInv-convenant-nalevingsstrategie-natuurwetgeving](#)

[2011-11-10-avih-persbericht-nieuwe-natuurwet-leidt-tot-ontbossing](#)

[2012-02-00-probos-bosomvorming-zonder-compensatie](#)

[2012-12-20-boschap-gedragscode-bosbeheer-2010-2015-incl-aanvulling-tussenuitspraak-23-aug-2012](#)

[2014-09-10-avih-kritiek-op-wet-natuurbescherming-ontheffing-herplantplicht-natura2000-en-decentralisatie](#)

[2015-12-16-gov-nl-wet-natuurbescherming](#)

[2016-12-02-cobra-boswet-versus-wet-natuurbescherming-wie-is-bevoegd](#)

[2020-06-02-trouw-natuurstichting-roept-kamer-op-sta-niet-toe-dat-boseigenaren-een-halve-hectare-bos-mogen-kappen](#)

[2020-11-26-gov-nl-minez-rvo-vbne-biomassalobby-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer](#)

[2020-12-02-natuuralert-ecologische-effecten-van-vlaktekap-op-de-kwaliteit-van-bosecosystemen](#)

[2020-12-14-urgenda-duidelijkheid-over-kaalkap-onderzoek-sluit-aan-bij-maatregel-7-54-puntenplan-urgenda](#)

[2021-01-02-natuuralert-amendement-op-de-bossenstrategie](#)

[2021-10-01-natuuralert-notitie-bossenstrategie-tbv-de-vaste-commissie-lnv](#)
[2022-01-14-natuuralert-haal-kaalkap-uit-de-nationale-bossenstrategie](#)
[2022-06-22-vbne-biomassalobby-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer-2022-onthefing-voor-kaalkap-presentatie](#)
[2022-08-17-gov-nl-minez-rvo-vbne-goedkeuringsbesluit-gedragscode-bosbeheer-2022](#)
[2022-08-26-vbne-biomassalobby-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer-2022-onthefing-voor-kaalkap](#)
[2022-08-31-vbne-biomassalobby-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer-2022-onthefing-voor-kaalkap-artikel](#)
[2022-09-06-vbne-biomassalobby-gedragscode-soorten-bosbeheer-2022-onthefing-voor-kaalkap-en-verstoren-beschermde-soorten](#)
[2022-10-10-natuurbelang-leefmilieu-mob-csl-behoudduingeb-beroep-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer](#)
[2022-10-24-staatsbosbeheer-aanplant-nieuw-bos-verloopt-nog-niet-snel-genoeg](#)
[2022-11-08-natuurbelang-aanvullende-gronden-beroep-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer-2022](#)
[2023-10-17-rechtbank-gelderland-verweerschrift-natuurbelang-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer-2022](#)
[2024-01-16-bomenbond-steun-rechtszaak-gedragscode-bosbeheer-om-grootschalige-kap-te-voorkomen](#)
[2024-05-02-rechtbank-gelderland-vooraankondiging-beroep-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer-2022](#)
[2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)
[2024-07-25-natuurbelang-aanvullende-gronden-beroep-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer-2022](#)
[2024-09-03-rechtbank-gelderland-vooraankondiging-beroep-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer-2022](#)
[2024-09-04-natuurbelang-contra-expertise-ecoloog-arnolds-beroep-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer](#)

Van: Frits van Beusekom (voormalig directeur Staatsbosbeheer en voorzitter stichting Natuurbelang)

Verzonden: dinsdag 17 september 2024 15:06

Aan: Bomenbond

Onderwerp: Beroep Gedragscode, aanvullende gronden

Beste bosrelaties,

Hierbij informeer ik jullie - voor zover nog nodig - op de rechtszitting op 26 september a.s. in het Gerechtsgebouw in Arnhem, alwaar het intussen al lang slepende beroep tegen de Gedragscode Soortenbeheer Bossen zal worden behandeld. Zie bijlage 2024090913. Tevens bijgaand de belangrijkste processtukken, tot mijn spijt niet helemaal chronologisch. De door ons bestreden Gedragscode is een door en door fout document. Wij hopen dan ook deze zaak te winnen. Het is niet onbelangrijk dat de rechtbank ziet dat er publieke belangstelling is voor deze zaak. Daarom zou het fijn zijn als er uit jullie kringen mensen aanwezig zijn in de rechtszaal. Nadeel is wel dat de zitting erg vroeg begint, namelijk om 9 uur!

Hartelijke groet,

Frits van Beusekom

Voorzitter stichting NatuurBelang

Verzonden: Sunday, August 25, 2024 12:01

Aan: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

You received a new message from joke volkersvos sent via the contact form on klimaatcoalitie.org.

Voor en achternaam: Joke Volkers-Vos

Organisatie namens wie u reageert: Stichting ter behoud van het Schoorlse-en Noord-Kennermerduingebied

Ik ben bevoegd om namens mijn organisatie te reageren: Ja

Aanvulling, correctie of wederhoor tekst: Aanvulling op pag. 200 Gedragscode. Op de nieuwe gedragscode is op 10 oktober 2022 beroep aangetekend door Advocaten kantoor Prakken d'Oliveira te Amsterdam namens Stichting Natuurbelang Nederland, Vereniging Leefmilieu, Stichting Comité Schone Lucht, Cooperatie Mobilisation for the environment U.A en Stichting ter behoud van het Schoorlse-en Noord-Kennermerduingebied. Ook is er beroep aangetekend door Stichting NatuurAlert, Vogelbeschermingswacht Noord-Veluwe, Stichting Natuurvolgend bosbeheer, dhr. Ph. E. Claringbould. Na bijna twee jaar wachten wordt de rechtszaak op 26 september gehouden te Arnhem.

Universiteit Utrecht – Copernicus Instituut

Status: Wordt verwerkt (We wachten op een reactie)

Reactie EDSP ECO

Hartelijk dank voor de reactie op ons onderzoeksrapport. Wij hebben eventuele correcties en het wederhoor zo goed mogelijk verwerkt in zowel dit document als in het rapport en indien nodig aangevuld met extra onderbouwing en vervolgvragen. Hieronder hebben we in het blauw onze reactie per onderwerp en eventuele vervolgvragen opgevoerd. U kunt via [het onlineformulier](#) of via het biomasselobby-sbb@klimaatcoalitie.org emailadres een reactie op de concept- of straks de definitieve versies van dit rapport aanleveren. Zodra we uw reactie ontvangen hebben zullen we deze beoordelen en besluiten of we deze zullen toevoegen aan een volgende versie van het rapport. We zouden het op prijs stellen als u de conceptversies van dit rapport niet deelt met derden. Nadat wij de reacties ontvangen en verwerkt hebben, stellen wij een definitieve versie beschikbaar die voor publicatie bedoeld is.

Verzonden: Friday, August 30, 2024 10:58

Aan: biomasselobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Biomasselobby rapport Staatsbosbeheer

You received a new message from Annelies Waterlander sent via the contact form on klimaatcoalitie.org.

Voor en achternaam: Annelies Waterlander

Organisatie namens wie u reageert: Universiteit Utrecht

Ik ben bevoegd om namens mijn organisatie te reageren: Ja

Aanvulling, correctie of wederhoor tekst: Het is bekend dat de visies over het gebruik van biomassa uiteenlopen, ook onder wetenschappers. Sommigen pleiten voor de inzet van (houtige) biomassa in de energie- en materialenvoorziening, als aanpak om het klimaatvraagstuk enigszins onder controle te krijgen. Anderen zijn faliekant tegen de winning en het gebruik van (houtige) biomassa in de energievoorziening (ook als dit voldoet aan alle duurzaamheidscriteria die Nederland en Europa eraan stellen), vaak vanuit het principe dat elke vorm van boskap schadelijk is voor bosareaal en biodiversiteit. Ook niet-wetenschappers mengen zich nadrukkelijk in het debat over biograndstoffen.

Reactie EDSP ECO

Voor zowel de wetenschap, de politiek als voor de Natuur & Milieuorganisaties en actiegroepen is het evident dat de duurzaamheidscriteria voor houtige biomassa een wassenneus zijn en geen enkele garantie bieden. Zelfs Jacqueline Cramer, die vanuit de Universiteit Utrecht verantwoordelijk was voor het opstellen van de duurzaamheidscriteria voor biomassa, heeft als reactie op ons eerste en derde rapport over de belangenverstrengeling tussen het Copernicus Instituut (UU) en de betaalde biomasselobby van Essent (RWE) aangegeven dat de duurzaamheidscriteria in de praktijk steeds verder verwateren of niet worden toegepast. Zie hoofdstuk: [“Reactie voormalig minister Cramer”](#)

Als reactie op onze eerste delen van dit onderzoek uit 2019/2020: [lobbyfeiten onderzoek deel 3: RWE/Essent en de wetenschappers](#) van het Copernicus Instituut (UU) [gaf Jacqueline Cramer aan](#) dat ze nog steeds achter de duurzaamheidscriteria stond zoals die in 2006 zijn opgesteld maar dat ze in de praktijk steeds verder verwateren of niet worden toegepast.

Jacqueline Cramer heeft ook op het “Staatsbosbeheer biomasselobby” onderzoeksrapport gereageerd met dezelfde reactie over de garanties die de duurzaamheidscriteria bieden. Zie hoofdstuk: [“Reactie voormalig minister Cramer”](#):

In het rapport stond nadrukkelijk vermeld dat nadere uitwerking van deze criteria noodzakelijk was. In de beleidspraktijk op NL en EU niveau zijn deze criteria echter verwaterd, of niet toegepast conform ons rapport. Het rapport heeft dus niet het ~~o~~gewenste resultaat opgeleverd.

In het hoofdstuk “[Bos & biomassacertificering](#)” (blz. 237 t/m 271) hebben we zeer uitgebreid onderbouwd waarom de duurzaamheidscriteria niet het gewenste resultaat opgeleverd hebben en een wassenneus zijn en geen enkele garantie bieden.

De schrijvers van het ‘Dossier biomassalobby & bomenkap. Belangenverstreming politiek en directeuren Staatsbosbeheer’ behoren tot deze laatste categorie van kritische niet-wetenschappers. Hun kritiek op de inzet van houtige biomassa onderbouwen zij echter nauwelijks door te verwijzen naar wetenschappelijke argumenten, maar vooral door de onafhankelijkheid van onze wetenschappers en hun onderzoek in twijfel te trekken. De schrijvers geven hierbij een verkeerde voorstelling van zaken en baseren zich op feitelijke onjuistheden.

Reactie EDSP ECO

Na het lezen van de reactie van de Universiteit Utrecht lijkt het er voor ons op dat Annelies Waterlander enkel de [samenvatting \(24 blz.\)](#) van ons onderzoeksrapport gelezen heeft en niet het volledige [onderzoeksrapport inclusief de onderbouwing \(316 blz.\)](#) Dit Staatsbosbeheer biomassalobbyrapport heeft als doel de belangenverstreming van o.a. wetenschappers, natuurbeheerders en politici te bespreken in de context van biomassa. Naast dat we al vele andere rapporten gepubliceerd hebben die zeer uitgebreid inhoudelijk ingaan op de wetenschappelijke argumenten waarom het verbranden van (houtige) biomassa slecht is voor de gezondheid, de natuur en het klimaat hebben we ook hier een heel uitgebreid hoofdstuk aan gewijd in ons onderzoeksrapport over de biomassalobby van Staatsbosbeheer. Zie hoofdstuk: “[Gevaar voor gezondheid, natuur & klimaat](#)” (blz. 272 t/m 287)

Voor het hoofdstuk “**Gezondheid**” hebben we de volgende bronnen gebruikt om uit te leggen waarom het stoken van houtige biomassa slecht is voor de gezondheid:

Bronnen impact biomassaverbranding op de gezondheid:

[2010-06-16-ewg-clearcut-disaster-carbon-loophole-threatens-us-forests](#)

[2010-09-02-gov-nl-minvrom-rivm-inventariserend-onderzoek-naar-milieuaspecten-bij-diverse-energieopwekkingstechnieken](#)

[2011-04-07-pfpi-air-pollution-from-biomass-energy](#)

[2012-01-30-gov-nl-minvws-rivm-literatuurstudie-gezondheidseffecten-van-houtrook](#)

[2012-12-12-pfpi-biomass-energy-in-pennsylvania-implications-for-air-quality-carbon-emissions-and-forests](#)

[2013-01-00-rivm-report-on-the-effects-of-deadly-particulate-pollution](#)

[2013-11-00-dcmr-onderzoek-naar-de-impact-van-biobrandstoffen-op-luchtkwaliteit-en-gezondheid](#)

[2014-02-05-mob-sluit-niet-alleen-de-oude-maar-ook-de-drie-nieuwe-nederlandse-kolencentrales-van-rwe-eon-en-gdf](#)

[2014-11-16-biofuelwatch-burning-wood-in-power-stations-public-health-impacts](#)

[2015-04-21-rivm-luchtkwaliteit-en-gezondheidsrisicos](#)

[2015-09-06-biofuelwatch-why-bioenergy-should-not-be-included-in-the-next-eu-renewable-energy-directive](#)

[2016-06-14-ers-health-impacts-of-anthropogenic-biomass-burning-in-the-developed-world](#)

[2016-09-14-nrdc-health-groups-to-congress-burning-biomass-is-bad-for-health](#)

[2016-11-00-birdlife-international-the-black-book-of-bioenergy-good-intentions-gone-bad](#)

[2016-11-01-nrdc-air-pollution-everything-you-need-to-know](#)

[2016-09-13-lung-health-organizations-letter-burning-biomass-creates-proven-harm-to-human-health](#)

[2017-11-25-gld-streep-door-plannen-voor-biomassacentrale-nijmegen](#)

[2018-01-12-epa-gov-study-shows-low-levels-air-pollution-pose-risk-older-adults](#)

[2018-02-02-fern-covered-in-smoke-why-burning-biomass-threatens-european-health-report](#)

[2018-04-00-world-health-organization-report-91-percent-of-the-world-population-lives-in-places-where-air-quality-exceeds-guideline-limits](#)

[2018-04-26-eip-dirty-deception-how-the-wood-biomass-industry-skirts-the-clean-air-act](#)

[2018-05-00-world-health-organization-report-burden-of-disease-from-ambient-air-pollution-for-2016](#)

[2018-08-27-theguardian-air-pollution-causes-huge-reduction-in-intelligence-study-reveals](#)

[2018-10-15-uu-astma-of-adhd-door-vieze-lucht](#)

[2018-12-00-ufp-study-long-term-exposure-to-ultrafine-particles-and-incidence-of-cardiovascular-and-cerebrovascular-disease](#)

[2018-12-00-european-environment-agency-report-air-quality-in-europe](#)

[2019-01-29-ggd-luchtkwaliteit-en-gezondheid](#)

[2019-03-08-drax-uk-1000-tonnes-of-deadly-particulate-pollution-a-year-a-400-increase-since-they-switched-from-coal-to-biomass](#)

[2019-03-20-pfpi-aps-technologies-are-more-polluting-than-fossil-fuels-per-unit-of-energy-produced-and-should-not-be-subsidized](#)
[2019-03-25-wetenschappelijkbureauagroenlinks-maak-een-einde-aan-de-co2-neutraliteit-van-houtstook](#)
[2019-03-26-mob-onderzoek-resultaat-opgeleverd-gemeenteraad-nadelige-invloed-biomassacentrale-emissionormen](#)
[2019-03-29-hei-ihme-report-global-exposure-to-air-pollution-and-its-disease-burden](#)
[2019-04-00-environmentalpaper-the-reputational-and-financial-risks-of-investing-in-forest-biomass-energy](#)
[2019-04-11-epa-gov-integrated-science-assessment-for-particulate-matter](#)
[2019-04-28-nos-steeds-meer-biomassacentrales-goed-of-slecht-voor-het-klimaat](#)
[2019-04-29-nos-zorgen-over-luchtkwaliteit-terecht-gezondheidseffect-biomassa-onderzoeken](#)
[2019-05-17-guardian-air-pollution-may-be-damaging-every-organ-and-cell-in-the-body-finds-global-review](#)
[2019-06-04-arnhemspeil-bezwaarschrift-tegen-omgevingsvergunning-biomassacentrale-veolia-keefse-waard-arnhem](#)
[2019-07-02-gov-nl-hoofdlijnenbrief-schone-lucht-akkoord](#)
[2019-07-13-gelderlander-ja-het-is-omstreden-hout-stoken-om-het-klimaat-te-redden](#)
[2019-08-00-eu-biomass-legal-case-main-arguments](#)
[2019-08-00-eu-biomass-legal-case-environmental-objectives](#)
[2019-08-08-ipcc-summary-report-for-policymakers-on-climate-change-and-land](#)
[2019-08-13-npr-air-pollution-may-be-as-harmful-to-your-lungs-as-smoking-cigarettes-study-finds](#)
[2019-09-03-mob-persbericht-rutte-milieuorganisaties-voorzien-nieuwe-juridische-stikstofprocedures-waarschuwing-voor-quick-fix](#)
[2019-09-12-nih-gov-study-suggests-higher-air-pollution-exposure-during-second-pregnancy-may-increase-preterm-birth-risk](#)
[2019-09-16-ad-nergens-in-europa-zo-veel-kinderen-met-astma-door-uitstoot-als-in-nederland](#)
[2019-09-16-dnvg-emissies-naar-de-lucht-bij-inzet-van-biomassa-voor-electriciteit-en-warmte-producties](#)
[2019-10-00-rivm-verkenning-risicos-van-de-energietransitie-voor-de-nationale-veiligheid](#)
[2019-10-22-eenvandaag-steeds-meer-zorgen-om-effecten-biomassacentrales-brandende-ogen-keelpijn-en-niet-kunnen-slapen-van-de-stank](#)
[2019-10-30-nos-onderzoek-biomassacentrales-stoten-meer-co2-uit-dan-steenkoolcentrales](#)
[2019-11-02-gov-nl-tweedekamer-vragen-en-antwoorden-over-het-gebruik-van-biomassa-als-energiebron](#)
[2019-11-12-nrdc-burnout-eu-clean-energy-policies-lead-forest-destruction](#)
[2019-11-13-theguardian-air-pollution-particles-linked-to-brain-cancer-in-new-research](#)
[2019-11-13-bnnvara-onderzoekers-verband-tussen-fijnstof-en-hersentumoren](#)
[2019-11-20-gov-nl-tweede-kamer-motie-normen-voor-stikstof-en-fijnstof-voor-installaties-en-onderhoud-van-biomassacentrales](#)
[2019-11-22-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-3-wetenschappers-martin-junginger](#)
[2020-01-03-gelderlander-provincie-gelderland-geeft-tegenstanders-energiecentrales-op-biomassa-gelijk-met-forse-beperkingen](#)
[2020-01-10-gov-nl-minienw-adviesaanvraag-gezondheidsrisicos-ultrafijn-stof](#)
[2020-01-13-gov-nl-schone-lucht-akkoord-inclusief-bijlagen](#)
[2020-01-29-dogwoodalliance-scientific-studies-and-reports-on-the-impacts-of-industrial-scale-biomass](#)
[2020-02-05-gov-nl-tweede-kamer-brief-en-verslag-schriftelijk-overleg-kabinetsaanpak-klimaat-en-biomassabeleid-minez](#)
[2020-02-20-ggd-gezondheidseffecten-van-luchtverontreiniging](#)
[2020-02-28-mob-toename-van-stikstofemissie-en-of-depositie-als-gevolg-van-massaal-stoken-op-hout-biomassa-ongewenst-en-onnodig](#)
[2020-03-01-thefab-het-maatschappelijk-debat-over-biomassa-voor-en-tegen-argumenten](#)
[2020-05-08-thefab-reactie-op-pbl-rapport-beschikbaarheid-en-toepassingsmogelijkheden-van-duurzame-biomassa](#)
[2020-05-08-mob-kritische-reactie-johan-vollenbroek-op-pbl-rapport-beschikbaarheid-en-toepassingsmogelijkheden-van-duurzame-biomassa](#)
[2020-05-15-60-ngos-letter-to-vice-president-eu-cie-review-request-bioenergy-policy-impacts-on-climate-environment-and-biodiversity](#)
[2020-06-05-bnnvara-mob-biomassacentrale-diemen-stoot-giftige-stoffen-uit](#)
[2020-07-09-tno-emissiereductie-en-mogelijke-normering-voor-verbranding-vaste-biomassa-in-biomassaketels](#)
[2020-07-13-buitenfonds-stichting-staatsbosbeheer-jaarverslag-2019](#)
[2020-09-08-eea-tackling-pollution-and-climate-change-in-europe-will-improve-health-and-well-being-especially-for-the-most-vulnerable](#)
[2020-09-08-bbc-eu-says-one-in-eight-deaths-is-linked-to-pollution](#)
[2020-09-25-gov-nl-minim-verslag-stakeholdersbijeenkomst-voornemen-wijzing-emissiegrenswaarden-biomassa](#)
[2020-09-25-gov-nl-minim-presentatie-stakeholdersbijeenkomst-voornemen-wijzing-emissiegrenswaarden-verbranding-biomassa](#)
[2020-10-06-guardian-air-pollution-particles-in-young-brains-linked-to-alzheimers-damage](#)
[2020-11-22-mob-zienswijze-namens-arnhems-peil-mbt-ontwerpbeschikking-omgevingsvergunning-biomassacentrale-van-veolia-ipkw-arnhem](#)
[2020-11-30-arnhemspeil-biomassacentrale-van-veolia-arnhem-mag-4x-meer-emissie-uitstoten-per-mwth-vergeleken-met-de-gascentrale](#)
[2020-12-02-ggd-handreiking-verbranding-van-biomassa-en-gezondheid](#)
[2021-01-13-mob-brief-aan-zijne-majesteit-de-koning-j-accuse-ik-beschuldig-het-kabinet-rutte-loopt-ten-einde](#)
[2021-01-20-guardian-limiting-air-pollution-could-prevent-50000-deaths-in-europe](#)
[2021-01-26-guardian-air-pollution-linked-to-higher-risk-of-irreversible-sight-loss](#)
[2021-01-27-mob-nieuws-over-aangifte-van-fraude-door-vattenfall-inzake-vergunningprocedure-nieuw-te-bouwen-biomassacentrale-te-diemen](#)
[2021-02-11-epa-gov-us-wood-smoke-and-your-health](#)
[2021-02-05-mob-overstapcampagne-stap-over-naar-een-biomassavrije-energieleverancier](#)
[2021-04-23-thefab-brandbrief-tweede-kamer-verzoek-stopzetting-subsidie-biomassaverbranding](#)
[2022-01-25-gelderlander-biomassacentrale-veolia-krijgt-hoge-uitstoot-ammoniak-niet-onder-controle-vier-keer-de-overschrijding-is-absurd](#)

[2022-03-07-gov-nl-minvws-rivm-tno-ggd-uu-samentvatting-samenwerking-houtrookonderzoek](#)
[2022-06-17-gov-nl-rivm-inventarisatie-van-benodigde-maatregelen-om-who-advieswaarden-voor-luchtkwaliteit-in-2030-te-realiseren](#)
[2022-06-22-gov-nl-prov-gelderland-voornemen-opleggen-dwangsom-veolia-ivm-overschreiding-uitstoot-biomassacentrale-ipkw-arnhem](#)
[2022-07-27-guardian-air-pollution-is-likely-to-raise-dementia-risk-find-uk-government-experts](#)
[2023-03-21-longfonds-factsheet-gezonde-lucht](#)
[2023-06-18-bomenbond-arnhem-inbreng-omgevingsvisie-teveel-uitstoot-biomassacentrale-veolia-ipkw-volgens-provincie](#)
[2023-12-12-lancet-discovery-science-ambient-air-pollution-and-the-dynamic-transitions-of-stroke-and-dementia](#)

Voor het hoofdstuk “**Natuur**” hebben we de volgende bronnen gebruikt om uit te leggen waarom het stoken van houtige biomassa slecht is voor zowel de biodiversiteit als de bosbodem:

Bronnen impact biomassaogst en verbranding op de diversiteit:

[2008-07-01-gov-nl-minlnv-convenant-nalevingsstrategie-natuurwetgeving](#)
[2010-05-00-globalforestcoalition-wood-based-bioenergy-the-green-lie](#)
[2010-06-16-ewg-clearcut-disaster-carbon-loophole-threatens-us-forests](#)
[2011-11-02-greenpeace-import-houtpellets-voor-biomassa-vernietigt-canadese-bossen](#)
[2012-04-00-edu-uk-cam-biodiversity-in-dead-wood-the-surrounding-environment](#)
[2012-11-13-dogwoodalliance-whole-tree-wood-pellet-production-report](#)
[2012-11-13-dogwoodalliance-evidence-of-the-use-of-whole-trees-by-top-wood-pellet-exporters-from-the-us-south-to-europe](#)
[2014-02-05-mob-sluit-niet-alleen-de-oude-maar-ook-de-drie-nieuwe-nederlandse-kolencentrales-van-rwe-eon-en-gdf](#)
[2013-02-14-biofuelwatch-rwe-plans-tilbury-biomass-power-station-will-seriously-harm-forests-the-climate-and-local-people-s-health](#)
[2014-09-03-nrdc-truth-about-biomass-industry-how-wood-pellet-exports-pollute-our-climate-and-damage-our-climate-and-forests](#)
[2015-04-01-european-parliament-report-on-a-new-eu-forest-strategy-for-forests-and-the-forest-based-sector](#)
[2015-09-06-biofuelwatch-why-bioenergy-should-not-be-included-in-the-next-eu-renewable-energy-directive](#)
[2015-11-00-fern-how-biomass-burning-wrecks-europes-forests](#)
[2015-11-00-nrdc-in-the-us-southeast-natural-forests-are-being-felled-to-send-fuel-overseas](#)
[2016-01-16-fern-european-commissions-biodiversity-offset-report-shows-it-is-deaf-to-the-concerns-of-eu-citizens](#)
[2016-04-06-pfpi-carbon-and-forest-impacts-of-biomass-energy](#)
[2016-05-12-wwf-the-afterlife-of-a-tree](#)
[2016-06-03-fern-up-in-flames-how-biomass-burning-wrecks-europes-forests](#)
[2016-11-00-birdlife-international-the-black-book-of-bioenergy-good-intentions-gone-bad](#)
[2016-12-31-mobilisation-for-the-environment-verstoken-van-biomassa-een-doodlopende-weg-stop-de-perverse-subsidies-voor-houtstook](#)
[2017-03-24-scientists-statement-increase-in-the-harvesting-and-use-of-wood-will-decrease-biodiversity-and-accelerate-climate-change](#)
[2017-06-00-nrdc-dogwoodalliance-the-sustainable-biomass-program-smokescreen-for-forest-destruction-and-corporate-non-accountability](#)
[2017-11-23-edu-nl-wur-de-ene-boom-is-de-andere-niet](#)
[2018-03-09-nrdc-forests-not-fuel-burning-trees-for-energy-increases-carbon-pollution-and-destroys-our-forests](#)
[2018-07-13-mkatan-hoeveel-bos-is-er-nodig-om-electriciteitscentrales-te-stoken-op-hout](#)
[2019-06-14-southernenvironment-burning-trees-for-power-the-truth-about-woody-biomass-energy-and-wildlife](#)
[2019-06-17-nrdc-dogwoodalliance-southern-environmental-law-center-global-markets-for-biomass-energy-are-devastating-us-forests](#)
[2019-08-00-eu-biomass-legal-case-main-arguments](#)
[2019-08-00-eu-biomass-legal-case-environmental-objectives](#)
[2019-10-26-dogwoodalliance-uncovering-the-truth-investigating-the-destruction-of-precious-forests](#)
[2019-11-12-nrdc-burnout-eu-clean-energy-policies-lead-forest-destruction](#)
[2020-01-26-mob-persbericht-gevolgen-klimaat-en-biodiversiteit-ivm-extra-uitstoot-biomassacentrale-rwe-essent-door-verbranding-biomassa](#)
[2020-01-29-dogwoodalliance-scientific-studies-and-reports-on-the-impacts-of-industrial-scale-biomass](#)
[2020-03-01-thefab-het-maatschappelijk-debat-over-biomassa-voor-en-tegen-argumenten](#)
[2020-03-30-standearth-investigation-canada-s-growing-wood-pellet-export-industry-threatens-forests-wildlife-and-our-climate](#)
[2020-05-15-60-ngos-letter-to-vice-president-eu-cie-review-request-bioenergy-policy-impacts-on-climate-environment-and-biodiversity](#)
[2020-05-08-thefab-reactie-op-pbl-rapport-beschikbaarheid-en-toepassingsmogelijkheden-van-duurzame-biomassa](#)
[2020-05-08-mob-kritische-reactie-johan-vollenbroek-op-pbl-rapport-beschikbaarheid-en-toepassingsmogelijkheden-van-duurzame-biomassa](#)
[2020-06-02-trouw-natuurstichting-roept-kamer-op-sta-niet-toe-dat-boseigenaren-een-halve-hectare-bos-mogen-kappen](#)
[2020-06-15-eu-commission-verslag-aanbevelingen-rechtskader-voor-beeindiging-en-omkeer-van-door-ontbossing-op-wereldniveau](#)
[2020-10-15-nature-scientific-report-large-trees-are-disproportionately-important-concerning-carbon-storage-and-wider-impact-on-ecosystem](#)
[2020-11-26-gov-nl-minez-rvo-vbne-biomassalobby-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer](#)
[2020-12-02-natuuralert-ecologische-effecten-van-vlaktekop-op-de-kwaliteit-van-bosecosystemen](#)
[2021-01-02-natuuralert-amendement-op-de-bossenstrategie](#)
[2021-01-13-mob-brief-aan-zijne-majesteit-de-koning-j-accuse-ik-beschuldig-het-kabinet-rutte-loopt-ten-einde](#)
[2021-02-14-nature-today-dood-hout-leeft](#)

[2021-02-05-mob-overstapcampagne-stap-over-naar-een-biomassavrije-energieleverancier](#)
[2021-07-05-somo-how-dutch-government-subsidies-for-estonian-biomass-aggravate-the-biodiversity-and-climate-crisis](#)
[2021-07-07-greenpeace-nl-natuurschade-in-estland-voor-biomassa-nederland-milieuorganisaties-stappen-uit-convenant](#)
[2021-07-07-greenpeace-nederland-de-biomassa-leugen-exit-convenant-duurzaamheid-biomassa](#)
[2021-10-28-fern-drawbacks-of-intensive-forestry-and-the-solutions-offered-by-close-to-nature-practices](#)
[2021-11-18-econsultancy-rapport-quickscan-wet-natuurbescherming-voedselbos-hilkensberg](#)
[2021-11-22-voedselbos-hilkensberg-word-bosbeschermer-informatie](#)
[2021-11-25-econsultancy-quickscan-wet-natuurbescherming-voedselbos-hilkenberg](#)
[2022-04-05-fda-future-on-fire-how-the-eu-burns-trees-in-the-name-of-renewable-energy](#)
[2022-06-04-voedselbos-hilkensberg-onderzoek-vleermuizen-nioo-knaw](#)
[2024-01-16-bomenbond-steun-rechtszaak-gedragscode-bosbeheer-om-grootschalige-kap-te-voorkomen](#)
[2024-06-18-naturetoday-meer-oud-hout-en-biodiversiteit-door-stoppen-met-houtkap-en-bosbeheer](#)

Bronnen impact van biomassaogst en verbranding op bosbodems:

<https://www.ftm.nl/dossier/wetenschap-op-bestelling>
[1994-00-00-sciencedirect-responses-of-forest-crops-to-soil-compaction](#)
[2005-09-00-knaw-wetenschap-op-bestelling-over-de-omgang-tussen-wetenschappelijk-onderzoekers-en-hun-opdrachtgevers](#)
[2007-06-19-edu-nl-wur-alterra-bodembeschadiging-bij-houtoogst-met-harvesters](#)
[2010-05-00-globalforestcoalition-wood-based-bioenergy-the-green-lie](#)
[2011-08-24-bosrevue-bodemverdichting-door-gemechaniseerde-houtoogst-gevolgen-voor-het-bosecosysteem](#)
[2012-04-00-edu-uk-cam-biodiversity-in-dead-wood-the-surrounding-environment](#)
[2015-06-29-edu-nl-wur-alterra-ecologie-van-bosbodems](#)
[2015-11-24-edu-nl-wur-vnbl-negen-vragen-over-ecologie-van-bosbodems](#)
[2016-01-18-downtoearth-het-probleem-van-biomassa-uit-nederlandse-bossen](#)
[2016-05-12-wwf-the-afterlife-of-a-tree](#)
[2016-11-00-birdlife-international-the-black-book-of-bioenergy-good-intentions-gone-bad](#)
[2016-01-14-bosgroep-biomassalobby-impact-gemechaniseerde-houtoogst-op-bosbodem-en-effecten-van-werken-met-dunningspaden](#)
[2016-02-24-edu-nl-wur-vnbl-permanente-dunningspaden-oplossing-beperken-bodemverdichting](#)
[2017-07-06-probos-biomassalobby-nieuwe-machines-apps-en-andere-innovaties](#)
[2019-07-25-edu-nl-wur-probos-soil-compaction-and-deformation-in-forest-exploitation](#)
[2020-03-01-thefab-het-maatschappelijk-debat-over-biomassa-voor-en-tegen-argumenten](#)
[2021-01-02-natuuralert-amendement-op-de-bossenstrategie](#)
[2021-02-14-nature-today-dood-hout-leeft](#)
[2022-10-02-eu-retaining-deadwood-disturbed-forests-reduces-changes-soil-fungal-communities-and-promotes-regeneration](#)
[2021-10-28-fern-drawbacks-of-intensive-forestry-and-the-solutions-offered-by-close-to-nature-practices](#)

Voor het hoofdstuk “**Klimaat**” hebben we de volgende bronnen gebruikt om uit te leggen waarom het oogsten en stoken van houtige biomassa slecht is voor het klimaat:

Bronnen impact biomassaogst en verbranding op het klimaat:

[2010-05-00-globalforestcoalition-wood-based-bioenergy-the-green-lie](#)
[2010-06-16-ewg-clearcut-disaster-carbon-loop-hole-threatens-us-forests](#)
[2012-01-12-greenpeace-why-burning-trees-for-energy-will-harm-people-the-climate-and-forests](#)
[2012-12-12-pfpi-biomass-energy-in-pennsylvania-implications-for-air-quality-carbon-emissions-and-forests](#)
[2012-12-21-rspb-dirtier-than-coal-why-government-plans-to-subsidise-burning-trees-are-bad-news-for-the-planet](#)
[2013-02-14-biofuelwatch-rwe-plans-tilbury-biomass-power-station-will-seriously-harm-forests-the-climate-and-local-people-s-health](#)
[2013-08-30-60-scientists-eu-biomass-policies-pose-risk-our-forests-and-climate](#)
[2013-10-24-biofuelwatch-biomass-the-chain-of-destruction-executive-summary](#)
[2013-10-31-environmental-coalition-calls-for-subsidy-cuts-to-dirty-biomass-energy](#)
[2014-02-05-mob-sluit-niet-alleen-de-oude-maar-ook-de-drie-nieuwe-nederlandse-kolencentrales-van-rwe-eon-en-gdf](#)
[2014-04-02-pfpi-how-biomass-energy-has-become-the-new-coal](#)
[2014-07-29-pfpi-report-to-ftc-on-biomass-power-greenwashing](#)
[2014-08-20-birdlife-eeb-te-bioenergy-a-carbon-accounting-time-bomb](#)
[2014-09-03-nrdc-truth-about-biomass-industry-how-wood-pellet-exports-pollute-our-climate-and-damage-our-climate-and-forests](#)
[2015-01-12-knaw-vertrouwen-in-biobrandstof-en-houtstook-misplaatst](#)
[2015-01-12-knaw-visiedocument-biobrandstoffen-en-hout-als-energiebronnen-effect-op-uitstoot-van-broeikasgassen](#)
[2015-01-12-knaw-biofuel-and-wood-as-energy-sources-effect-on-greenhouse-gas-emissions](#)
[2015-03-00-fern-burning-matter](#)

[2015-03-00-nrdc-think-wood-pellets-are-green-think-again](#)
[2015-06-24-pfpi-biomass-carbon-neutrality-rider-in-congressional-appropriations-bill-will-increase-co2-emissions-threaten-forests](#)
[2015-09-06-biofuelwatch-why-bioenergy-should-not-be-included-in-the-next-eu-renewable-energy-directive](#)
[2015-10-20-climatecentral-burning-trees-as-fuel-in-power-plants-is-heating-the-atmosphere-more-quickly-than-coal](#)
[2016-02-02-tweede-kamer-der-staten-generaal-duurzame-ontwikkeling-en-beleid-motie-beeindiging-meestook-biomassa-in-kolencentrales](#)
[2016-03-15-nrdc-comments-on-impact-of-bioenergy-and-rggi-modeling-sensitivities-to-varying-assumptions-about-biomass-carbon-pollution](#)
[2016-04-06-pfpi-carbon-and-forest-impacts-of-biomass-energy](#)
[2016-05-10-birdlife-ngo-s-urge-the-european-commission-to-change-unsustainable-bioenergy-policy](#)
[2016-05-12-eu-bioenergy-biofuels-a-story-without-a-happy-end](#)
[2016-11-00-birdlife-international-the-black-book-of-bioenergy-good-intentions-gone-bad](#)
[2016-12-14-pfpi-calling-out-bioenergy-myths-facing-realities-biomass-energy-as-a-carbon-con](#)
[2016-12-14-chathamhouse-biomass-energy-and-forests-finding-the-missing-emissions](#)
[2016-12-31-mobilisation-for-the-environment-verstoken-van-biomassa-een-doodlopende-weg-stop-de-perverse-subsidies-voor-houtstook](#)
[2017-02-07-birdlife-the-burning-issue-when-bioenergy-goes-bad](#)
[2017-03-24-scientists-statement-increase-in-the-harvesting-and-use-of-wood-will-decrease-biodiversity-and-accelerate-climate-change](#)
[2017-09-15-houtwereld-greenpeace-en-overige-milieuorganisaties-starten-kort-geding-tegen-rwe-essent-ivm-ongecertificeerde-biomassa](#)
[2017-09-20-edu-nl-wur-het-nederlandse-bos-als-bron-van-co2](#)
[2017-11-12-easac-multi-functionality-and-sustainability-in-the-european-union-forests](#)
[2017-11-22-groene-bij-bio-denkt-iedereen-meteen-dat-het-goed-zit](#)
[2017-11-22-investico-trouw-waarom-biomassa-een-grotere-klimaatkiller-is-dan-steenkool](#)
[2017-12-08-fern-a-dangerous-delusion-debunking-the-myths-around-sustainable-forests-and-the-european-bioenergy-policy](#)
[2018-01-08-easac-letter-to-president-of-the-european-commission-critical-analyses-of-burning-woody-biomass](#)
[2018-01-09-30-ngos-letter-on-bioenergy-a-serious-threat-to-climate-and-sustainable-development-goals](#)
[2018-01-14-800-scientists-letter-to-the-eu-parliament-regarding-forest-biomass](#)
[2018-03-09-nrdc-forests-not-fuel-burning-trees-for-energy-increases-carbon-pollution-and-destroys-our-forests](#)
[2018-03-13-investico-hout-verstoken-kolencentrales-leidt-juist-tot-meer-broeikasgas](#)
[2018-05-30-globalforestcoalition-biomyths-the-costly-carbon-scam-of-bioenergy-executive-summary](#)
[2018-06-15-easac-commentary-on-forest-bioenergy-and-carbon-neutrality](#)
[2018-08-18-thefab-co2-emissie-vergelijking-biomassa-en-aardgas-gestookte-centrale-14-9-mwth](#)
[2019-02-18-easac-forest-bioenergy-carbon-capture-and-storage-and-carbon-dioxide-removal](#)
[2019-02-19-easac-forest-bioenergy-carbon-capture-and-storage-and-carbon-dioxide-removal-an-update](#)
[2019-03-04-eubiomasscase-eu-biomass-legal-case](#)
[2019-03-04-euractiv-eu-dragged-to-court-for-backing-forest-biomass-as-renewable-energy](#)
[2019-03-08-eubiomasscase-how-use-of-forest-biomass-in-the-eu-is-burning-up-the-carbon-sink-in-four-rhyming-graphs](#)
[2019-03-15-mo-hout-verbranden-voor-energie-een-inbreuk-op-het-eu-verdrag](#)
[2019-03-25-wetenschappelijkbureau-groenlinks-maak-een-einde-aan-de-co2-neutraliteit-van-houtstook](#)
[2019-04-03-eu-renewable-energy-policy-devastates-forests-and-accelerates-climate-change](#)
[2019-04-19-studio-energie-martin-junginger-universiteit-utrecht-over-feiten-en-fabels-in-het-biomassa-debat](#)
[2019-07-10-leffert-oldenkamp-reactie-op-eentweetje-tussen-betaalde-pro-biomassalobbyist-martin-junginger-en-pbl](#)
[2019-07-13-gelderlander-ja-het-is-omstreden-hout-stoken-om-het-klimaat-te-redden](#)
[2019-08-00-eu-biomass-legal-case-main-arguments](#)
[2019-08-00-eu-biomass-legal-case-environmental-objectives](#)
[2019-08-09-easac-serious-mismatches-continue-between-science-and-policy-in-forest-bioenergy](#)
[2019-09-00-asnbank-steeds-meer-milieuorganisaties-en-onderzoekers-negatief-over-de-duurzaamheid-van-biomassa](#)
[2019-09-11-easac-environmental-experts-call-for-international-action-to-restrict-climate-damaging-forest-bioenergy-schemes](#)
[2019-09-26-mob-verstoken-van-biomassa-een-doodlopende-weg-stop-de-perverse-subsidies-voor-houtstook-doe-mee-aan-de-boycot-actie](#)
[2019-09-30-arnhemspeil-reactie-op-dreigbrief-veolia-aan-150-plus-arnhemmers-die-bezwaar-aantekenden-tegen-de-vergunning](#)
[2019-10-07-arnhemspeil-vragen-over-conclusies-easac-rapport-verbanding-houtige-biomassa-en-presentatie](#)
[2019-10-14-arnhemspeil-reactie-op-brief-van-de-provincie-gelderland-mbt-vragen-over-de-biomassacentrale-van-veolia-in-arnhem](#)
[2019-10-29-gov-nl-eerste-kamer-der-staten-generaal-motie-verzoek-subsidies-voor-houtgestookte-biomassacentrales-stop-te-zetten](#)
[2019-10-29-gov-nl-tweede-kamer-der-staten-generaal-motie-verzoek-subsidies-voor-houtgestookte-biomassacentrales-stop-te-zetten](#)
[2019-10-30-nos-onderzoek-biomassacentrales-stoten-meer-co2-uit-dan-steenkoolcentrales](#)
[2019-10-31-agro-chemie-biomassacentrales-veroorzaken-20-procent-meer-uitstoot-dan-kolencentrales](#)
[2019-11-02-gov-nl-tweedekamer-vragen-en-antwoorden-over-het-gebruik-van-biomassa-als-energiebron](#)
[2019-11-12-gov-nl-eerste-kamer-motie-subsidies-voor-hout-bijstook-in-kolencentrales-op-zo-kort-mogelijke-termijn-stop-zetten](#)
[2019-11-14-thefab-onderzoeksrapport-biomassavrije-energieleveranciers](#)
[2019-11-19-gov-nl-eerste-kamer-motie-per-direct-nieuwe-subsidieverlening-voor-biomassacentrales-stop-zetten](#)
[2019-11-20-gov-nl-tweede-kamer-motie-geen-nieuwe-beschikkingen-voor-biomassacentrales](#)

[2019-11-20-gov-nl-tweede-kamer-motie-herzien-van-het-biomassabeleid](#)
[2019-11-22-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-3-wetenschappers-martin-junginger](#)
[2019-11-25-ngos-letter-to-dutch-government-end-subsidies-for-burning-biomass-in-coal-fired-power-stations-and-dedicated-biomass-plants](#)
[2019-11-29-nrc-bomen-stoken-in-centrales-waanzin](#)
[2019-12-03-gov-nl-eerste-kamer-motie-verbod-op-houtstook-voor-de-opwekking-van-energie](#)
[2019-12-03-gov-nl-eerste-kamer-motie-vervangen-kolen-voor-alternatieve-brandstof-mag-niet-leiden-tot-hogere-uitstoot](#)
[2019-12-03-gov-nl-eerste-kamer-motie-resterende-nederlandse-kolencentrales-ombouwen-tot-biomassacentrales-is-onwenselijk](#)
[2019-12-03-gov-nl-eerste-kamer-motie-geen-nieuwe-beschikkingen-voor-biomassacentrales](#)
[2019-12-24-stichting-nationale-koolstofmarkt-over-snk](#)
[2019-11-27-trouw-met-biomassa-subsidieer-je-klimaatverandering](#)
[2019-11-26-greenpeace-bio-energie-oppassen-geblazen](#)
[2019-12-13-nrc-feiten-zoeken-zonder-werkelijkheid-pbl-onderzoek-naar-duurzame-biomassa-tbv-input-normen-sociaal-economische-raad](#)
[2019-12-19-gov-nl-tweedekamer-vragen-en-antwoorden-over-bomen-stoken-in-energiecentrales-waanzin](#)
[2020-01-03-arnhemspeil-een-bespreking-van-de-problemen-rondom-houtkap-in-nederland](#)
[2020-01-20-leffert-oldenkamp-input-rondetafelgesprekken-over-biomassa-bondige-weergave-problematiek](#)
[2020-01-20-leffert-oldenkamp-input-rondetafelgesprekken-over-biomassa-heikele-discussiepunten](#)
[2020-01-29-dogwoodalliance-scientific-studies-and-reports-on-the-impacts-of-industrial-scale-biomass](#)
[2020-01-26-mob-persbericht-gevolgen-klimaat-en-biodiversiteit-ivm-extra-uitstoot-biomassacentrale-rwe-essent-door-verbranding-biomassa](#)
[2020-02-05-gov-nl-tweede-kamer-brief-en-verslag-schriftelijk-overleg-kabinetsaanpak-klimaat-en-biomassabeleid-minez](#)
[2020-02-28-mob-toename-van-stikstofemissie-en-of-depositie-als-gevolg-van-massaal-stoken-op-hout-biomassa-ongewenst-en-onnodig](#)
[2020-03-01-thefab-het-maatschappelijk-debat-over-biomassa-voor-en-tegen-argumenten](#)
[2020-03-09-biofuelwatch-is-wood-based-bioenergy-climate-friendly-if-it-comes-from-residues](#)
[2020-03-14-leffert-oldenkamp-bondige-weergave-biomassa-problematiek](#)
[2020-03-16-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-3-rwe-essent-en-de-wetenschappers-van-het-copernicus-instituut](#)
[2020-03-23-mo-bossen-zijn-krachtige-co2-stofzuigers-laait-ze-dus-groeien](#)
[2020-03-30-standearth-investigation-canada-s-growing-wood-pellet-export-industry-threatens-forests-wildlife-and-our-climate](#)
[2020-05-06-thefab-rectificatieverzoek-biomassa-vs-import-gas-rapport-royalhaskoningdhv-in-opdracht-van-nvde-betaalde-pro-biomassa-lobby](#)
[2020-05-08-thefab-reactie-op-pbl-rapport-beschikbaarheid-en-toepassingsmogelijkheden-van-duurzame-biomassa](#)
[2020-05-08-mob-kritische-reactie-johan-vollenbroek-op-pbl-rapport-beschikbaarheid-en-toepassingsmogelijkheden-van-duurzame-biomassa](#)
[2020-05-13-easac-iea-bioenergy-critique-of-easac-publications-on-forest-bioenergy](#)
[2020-05-14-20-ngos-letter-to-vice-president-eu-commission-timmermans-reviewing-the-eu-s-bioenergy-policies](#)
[2020-05-15-50-scientists-letter-to-eu-parliament-request-recognise-relation-between-forests-and-climate-change-and-mitigate-proforestation](#)
[2020-05-15-60-ngos-letter-to-vice-president-eu-cie-review-request-bioenergy-policy-impacts-on-climate-environment-and-biodiversity](#)
[2020-06-04-kalavastra-urgenda-onderzoeksrapport-een-co2-neutraal-energiesysteem-met-en-zonder-biomassa](#)
[2020-06-07-int-scientists-comment-on-strengers-and-elzenga-gov-nl-pbl-report-on-the-availability-and-applications-of-biomass](#)
[2020-06-07-int-scientists-comment-on-strengers-and-elzenga-gov-nl-pbl-report-on-the-availability-and-applications-of-biomass-summary](#)
[2020-06-25-fern-eu-biodiversity-restoration-briefing-how-european-forests-can-help-tackle-the-climate-crisis](#)
[2020-07-04-wyniasweek-europa-maakt-de-kachel-aan-met-zijn-bossen](#)
[2020-07-03-mo-ontbossing-europa-gaat-steeds-sneller](#)
[2020-07-02-eoswetenschap-europese-bossen-wordt-meer-gekap](#)
[2020-07-01-theguardian-europe-losing-forest-to-harvesting-at-alarming-rate-data-suggests](#)
[2020-07-01-nature-abrupt-increase-in-harvested-forest-area-over-europe-after-2015](#)
[2020-07-06-pfpi-paper-tiger-report-why-the-eu-s-red2-biomass-sustainability-criteria-fail-forests-and-climate](#)
[2020-07-06-edu-scientists-comments-on-gov-nl-pbl-biomass-report-on-the-availability-and-applications-of-sustainable-biomass](#)
[2020-07-09-tno-emissiereductie-en-mogelijke-normering-voor-verbranding-vaste-biomassa-in-biomassaketels](#)
[2020-08-06-greenpeace-milieudefensie-wnf-natuur-en-milieu-oproep-om-biomassa-bijstook-in-kolencentrales-per-direct-te-stoppen](#)
[2020-08-26-easac-call-on-eu-to-correct-biomass-carbon-accounting-rules](#)
[2020-08-26-easac-comment-on-the-commission-consultation-on-the-ets](#)
[2020-09-14-eu-commission-greenhouse-gas-emissions-from-land-use-forestry-co2-offsets-submission-fern](#)
[2020-09-25-gov-nl-minim-verslag-stakeholdersbijeenkomst-voornemen-wijzing-emissiegrenswaarden-biomassa](#)
[2020-09-25-gov-nl-minim-presentatie-stakeholdersbijeenkomst-voornemen-wijzing-emissiegrenswaarden-verbranding-biomassa](#)
[2020-10-13-pfpi-five-questions-for-gov-nl-minez-about-the-purpose-of-burning-woody-biomass-in-the-netherlands](#)
[2020-10-13-leffert-oldenkamp-aanvullende-argumentatie-tegen-het-gebruik-van-biomassa](#)
[2020-10-14-nioo-knaw-wur-rol-van-biomassa-in-de-energietransitie-position-paper-voor-rondetafelgesprek-biomassa](#)
[2020-10-15-nature-scientific-report-large-trees-are-disproportionately-important-concerning-carbon-storage-and-wider-impact-on-ecosystem](#)
[2020-11-24-denkhauzbremen-joint-statement-no-overexploitation-of-forests-for-a-wrong-energy-turnaround](#)
[2020-12-03-greenpeace-report-the-future-of-forests-in-the-european-union](#)
[2020-12-18-probos-biomassalobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](#)
[2020-12-07-edu-nl-wur-pro-biomassa-lobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](#)

[2020-12-18-probos-biomassalobby-rapport-twee-jaar-ervaring-met-klimaatlim-bos-en-natuurbeheer-in-nederland](#)
[2021-01-01-bosenklimaat-hout-van-lage-kwaliteit-kun-je-stoken-of-storten-hoe-on-verstandig-is-houtstook](#)
[2021-01-02-natuuralert-amendement-op-de-bossenstrategie](#)
[2021-01-13-mob-brief-aan-zijne-majesteit-de-koning-j-accuse-ik-beschuldig-het-kabinet-rutte-loopt-ten-einde](#)
[2021-01-29-mo-europees-rapport-hout-slechter-dan-fossiele-brandstoffen-voor-energie](#)
[2021-02-05-mob-overstapcampagne-stap-over-naar-een-biomassavrije-energieleverancier](#)
[2021-07-05-somo-how-dutch-government-subsidies-for-estonian-biomass-aggravate-the-biodiversity-and-climate-crisis](#)
[2021-07-07-greenpeace-nl-natuurschade-in-estland-voor-biomassa-nederland-milieuorganisaties-stappen-uit-convenant](#)
[2021-07-07-greenpeace-nederland-de-biomassa-leugen-exit-convenant-duurzaamheid-biomassa](#)
[2021-09-30-gov-nl-minez-brief-tweede-kamer-antwoord-stimulering-duurzame-energieproductie-sde-verzoek-uitsluiten-houtige-biomassa](#)
[2021-10-04-guardian-biomass-is-promoted-as-a-carbon-neutral-fuel-but-is-burning-wood-a-step-in-the-wrong-direction](#)
[2022-02-28-easac-forest-bioenergy-update-beccs-and-its-role-in-integrated-assessment-models](#)
[2022-04-05-fda-future-on-fire-how-the-eu-burns-trees-in-the-name-of-renewable-energy](#)
[2022-04-22-gov-nl-minezk-minienw-brief-stimulering-duurzame-energieproductie-biobrandstoffen](#)
[2022-05-16-gov-nl-minezk-beantwoording-tweede-kamer-vragen-over-complete-boomverbrandingen-voor-biomassa](#)
[2022-10-17-chathamhouse-why-burning-biomass-is-not-zero-carbon](#)
[2023-05-12-eqn-biomass-carbon-accounting-is-no-longer-fit-for-purpose](#)
[2023-06-20-gov-nl-tweede-kamer-het-aanvullende-klimaatpakket](#)
[2023-08-12-parool-scherpe-kritiek-op-verbranden-klimaatneutrale-biomassa-doorgaan-is-echt-dramatisch](#)
[2024-01-18-iea-trees-for-burning-the-biomass-controversy](#)
[2024-04-30-gov-us-eia-co2-emissions-biomass-or-biofuels-combustion-are-not-included-in-national-greenhouse-gas-emissions-inventories](#)
[2024-06-18-gov-us-eia-co2-emissions-biomass-or-biofuels-combustion-not-included-in-national-greenhouse-gas-emissions-inventories-note](#)
[2024-06-23-trouw-het-aantal-grote-oude-bomen-neemt-af-in-europa-dat-is-slecht-nieuws-voor-het-klimaat-oude-bomen-nemen-meer-co2-op](#)

Enkele duidelijke voorbeelden hiervan zijn: In het dossier wordt gesteld dat het Copernicus Instituut de betaalde biomassalobbyorganisatie van de Universiteit Utrecht is. Dit is onjuist. Het Copernicus Institute of Sustainable Development is het onderzoeksinstituut dat onderzoekt doet naar duurzame ontwikkeling. Onderzoekers van het Copernicus Instituut hebben de schadelijke effecten van landgebruiksverandering door het gebruik van hout en andere grondstoffen, de afgelopen jaren uitgebreid geanalyseerd en belicht. In diverse wetenschappelijke publicaties is ook belicht wat er gedaan kan worden om deze milieuschade binnen de perken te houden. In het dossier wordt over meerdere onderzoekers gesteld dat zij door Essent of energiebedrijf RWE betaalde wetenschappers zijn. De Universiteit Utrecht is transparant over nevenfuncties van hoogleraren en de leerstoelen die gefinancierd worden op andere wijze dan de eerste geldstroom. Zie: <https://www.uu.nl/organisatie/bestuur-en-organisatie/hoogleraren>. De UU heeft geen leerstoelen die betaald worden door Essent en geen hoogleraren die hebben aangegeven een nevenfunctie bij Essent/RWE te hebben. Het komt voor dat wetenschappelijk onderzoek door een partij buiten de universiteit wordt gefinancierd. Deze samenwerkingen worden getoetst. De Universiteit Utrecht hanteert de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit. Daarnaast zijn er uitgangspunten geformuleerd om de wetenschappelijke onafhankelijkheid te borgen als er wordt samengewerkt met derden. Zo moet de probleemstelling wetenschappelijk meerwaarde hebben, niet alleen met het oog op het specifieke belang van de opdrachtgever. De gebruikte methode moet wetenschappelijk verantwoord zijn en op de onderzoeksresultaten heeft de opdrachtgever geen invloed. Verder worden onderzoeksresultaten in peer-reviewde publicaties gedeeld, ook als deze resultaten de opdrachtgever onwelgevallig zouden zijn. Als onderzoek samen met partijen van buiten de universiteit wordt gedaan of wordt gefinancierd door een organisatie buiten de universiteit, dan is het gebruikelijk om dit te vermelden. Dat de schrijvers van het dossier opmerken dat Essent als financier vermeld is in onderzoeksrapporten van de Universiteit Utrecht, toont aan dat de desbetreffende wetenschappers hier transparant over zijn geweest zoals de eerder genoemde gedragscodes voorschrijven. Het vermelden van een financier of onderzoekspartner is geen bewijs van belangenverstrengeling, zoals de schrijvers suggereren.

Reactie EDSP ECO

Zie hoofdstuk definitie biomassa

Afgezien van het feit dat de energiemaatschappijen een groot aantal betaalde lobbyisten in dienst hebben om hun belangen in de biomassaketen zeker te stellen zijn een groot aantal van de medewerkers van die energiemaatschappijen zelf ook biomassalobbyist gericht op de Nederlandse ambtenarij, de politiek en wetenschap. Zo zijn bijvoorbeeld de directeurs van RWE (Essent) verantwoordelijk voor het betalen, opzetten en beheren van een groot aantal biomassalobby initiatieven in Nederland en Europa en betalen via die lobbyinitiatieven een nog veel groter aantal BV's van mensen die werkzaam zijn in de politiek of ambtenarij, de wetenschap, adviesbureaus of die verantwoordelijk zijn voor bijvoorbeeld de subsidies, de certificeringen of de controle van de biomassa sector en het bosbeheer.

Zo waarschuwde het Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) al sinds 2005 dat wetenschappers in Nederland zich laten betalen en beïnvloeden door vervuilende bedrijven wat ten koste zou gaan van de integriteit en de geloofwaardigheid van de opgeleverde onderzoeken. Op [16 januari 2015](#) beschuldigde de KNAW de wetenschappers van het Copernicus Instituut (UU) van betaalde belangenversterving wat invloed zou hebben op de kwaliteit van hun onderzoeksresultaten. Het betrof hier specifiek de volgende wetenschappers: Wim Turkenburg, Kornelis Blok, André Faaij, Ad van Wijk, Ernst Worrel, Martin Junginger, Marc Londo en Jacqueline Cramer. Follow the Money (FTW) publiceerde al 48 onderzoeksrapporten onder het kopje "Wetenschap op bestelling".

Zie hoofdstuk Biomassalobby van de politiek en de wetenschap

Dezelfde wetenschappers, ministers en ambtenaren die bij de betaalde biomassalobby betrokken zijn om de houtkap en het verbranden van houtige biomassa mogelijk te maken, produceerden ook de rapporten waarin beweerd werd dat palmolie voor biostook in de energiecentrales van o.a. Essent (RWE) en GDF Suez (ENGIE) op een duurzame manier kon worden gewonnen. Meerdere van deze rapporten verschenen nadat de regering probeerde de SDE-subsidies voor palmolie te beëindigen vanwege de enorme ontbossing die de productie van palmolie veroorzaakte in Indonesië en Maleisië. Het resultaat was nog massalere ontbossing met desastreuze gevolgen.

Documentaire over het Copernicus Instituut (UU) en RWE (Essent)

In 2015 [spreekt het KNAW zich specifiek uit over de wetenschappers van het Copernicus Instituut van de Universiteit Utrecht \(UU\)](#). Het KNAW geeft aan dat er sprake is van belangenversterving die invloed heeft op de kwaliteit van hun onderzoeksresultaten. De wetenschappers van het Copernicus instituut zijn volgens het KNAW doorgaans zelfverkleerde experts op het gebied van biobrandstof en hebben allerlei banden met stakeholders wat het voor hen moeilijk maakt om alleen de wetenschap te laten spreken. Het gaat hierbij om de volgende wetenschappers van het Copernicus Instituut: Wim Turkenburg, Kornelis Blok, André Faaij, Ad van Wijk, Ernst Worrel, Martin Junginger, Marc Londo en Jacqueline Cramer. Naast de betaalde lobby om palmolie en houtige biomassa te promoten richten deze wetenschappers van het Copernicus Instituut (UU) zich op biogas/groen gas (o.a. gemaakt van bomen) en Carbon Capture & Storage (CCS/BECCS). Het afvangen en opslaan van CO2 onder de grond zou de oplossing zijn maar zorgt

er enkel voor dat dezelfde schadelijke bedrijven door kunnen blijven gaan met het uitstoten van CO₂, terwijl er minder subsidie overblijft voor echt duurzame klimaatoplossingen.

Zie hoofdstuk Wetenschap op bestelling

Op 31 augustus 2018 publiceerde de KNAW de 'Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit' waarin enkele belangrijke elementen ten opzichte van de vorige versie zijn opgenomen:

Voor het goed functioneren van wetenschap is wetenschappelijke integriteit van essentieel belang. Dit geldt voor alle disciplines. Wetenschappelijk onderzoek ontleent zijn status immers aan het feit dat het gaat om een normatief gereguleerd proces, waarbij die normativiteit deels methodologisch en deels ethisch van aard is en gearticuleerd kan worden in een aantal leidende principes: eerlijkheid, zorgvuldigheid, transparantie, onafhankelijkheid, verantwoordelijkheid.

Wanneer deze principes niet leidend zijn, bedreigt dit zowel de kwaliteit als de betrouwbaarheid van de wetenschap. Dat kan leiden tot directe schade, bijvoorbeeld aan de omgeving of patiënten, en kan het publieke vertrouwen in de wetenschap en het vertrouwen tussen wetenschappers onderling aantasten. Het is daarom van groot belang dat de principes van goede en integere wetenschapsbeoefening en de daaruit voortvloeiende normen voor goede onderzoekspraktijken helder geformuleerd zijn en breed onderwezen, gekend en toegepast worden.

- De nieuwe gedragscode is zo geschreven dat deze van toepassing kan zijn op zowel het publieke als het publiek-private wetenschappelijk onderzoek in Nederland.
- In de gedragscode wordt nadrukkelijk ruimte geboden voor samenwerking en multidisciplinariteit: de code houdt rekening met de verschillen tussen (onderzoeks-) instellingen. De gedragscode definieert vijf principes van wetenschappelijke integriteit, 61 normen voor goede onderzoekspraktijken en zorgplichten voor de instellingen.
- De zorgplichten voor de instellingen zijn nieuw in deze gedragscode. Hiermee tonen de onderzoeksorganisaties dat zij verantwoordelijk zijn voor het creëren van een werkomgeving waarbinnen goede onderzoekspraktijken worden bevorderd en geborgd.
- Bovendien maakt de nieuwe gedragscode wetenschappelijke integriteit onderscheid tussen schendingen van de wetenschappelijke integriteit, bedenkelijk gedrag en lichte tekortkomingen.
- In het laatste hoofdstuk staat beschreven hoe een instelling om moet gaan met potentiële schendingen van de wetenschappelijke integriteit.
- De code laat aan de ene kant ruimte aan de instellingen om tot een gebalanceerd oordeel te komen over potentiële schendingen van de wetenschappelijke integriteit, maar noemt de wegingscriteria die daarbij een rol spelen expliciet.

Om onafhankelijkheid van onderzoek te garanderen zouden er geen financiële prikkels moeten zijn die invloed kunnen hebben op de conclusies van het onderzoek. Maar in de praktijk is het nou eenmaal zo dat activiteiten betaald moeten worden. De realiteit van het onderzoeksveld is nou dat wetenschappers van universiteiten de overheid en bedrijven nodig hebben voor het doen van de onderzoeken. Als voorbeeld: wetenschappers gaan niet op eigen initiatief een energiecentrale bouwen en daar allerlei hypotheses op los laten zonder dat daar vraag naar is uit de markt of overheid en zonder financiële ondersteuning uit de markt of overheid. De vraag (opdracht) komt logischerwijs van hen. Echter je moet als wetenschapper wel heel sterk in je schoenen staan om met eerlijke en of volledige onderzoeksresultaten te komen als deze nadelig zijn voor het bedrijf (of overheid) dat miljarden heeft geïnvesteerd. Om toch objectief onderzoek te kunnen doen stelt het KNAW een gedragscode voor die de objectiviteit zou moeten waarborgen.

Binnen de argumentatieleer en het Kritisch Denken bestaat de afspraak dat een argument gebaseerd op een onterechte autoriteit per definitie geen waarde heeft. We noemen het dan een drogreden: een argument dat wellicht mooi klinkt maar niet kan worden meegenomen in een serieuze discussie. Bij een argumentatie is het belangrijk om te beoordelen of er sprake is van een geldige en waardevolle bron. De bron dient een autoriteit te zijn. Voorwaarde voor een geldig beroep op autoriteit is o.a. dat de autoriteit objectief is. Om die reden is verwijzen naar je eigen autoriteit doorgaans niet gerechtigd en ook financieel belang geeft een negatieve uitwerking op de objectiviteit. In

het voorgaande was te lezen dat van beide gevallen sprake is. Dat dit nadelig is voor de objectiviteit zal voor wetenschappelijk opgeleide onderzoekers geen nieuwe informatie zijn.

Ondanks de nieuwe gedragscode heeft Follow The Money (FTM) met betrekking tot het dossier 'Wetenschap op bestelling' de afgelopen acht jaar al 48 artikelen gepubliceerd. De gedragscode wordt dus vaak niet opgevolgd.

Bronnen:

[2005-09-00-knaw-wetenschap-op-bestelling-over-de-omgang-tussen-wetenschappelijk-onderzoekers-en-hun-opdrachtgevers](#)

[2015-01-16-tudelft-knaw-wil-maatschappelijk-debat-over-biomassa-niet-schuwen](#)

[2018-08-31-knaw-nederlandse-gedragscode-wetenschappelijke-integriteit](#)

ftm.nl/dossier/wetenschap-op-bestelling

Zie hoofdstuk Wetenschap & Essent (EPZ / RWE)

Meerdere universiteiten in Nederland zijn al vanaf een vroeg stadium betrokken bij de eerste onderzoeken naar het potentieel van het verbranden van houtige biomassa voor energieproductie. Universiteit Twente heeft sinds 1980 een groot programma op het gebied van houtvergassing en een vergasser die de principes uit dit onderzoek gebruikt, is vervolgens ontworpen en daadwerkelijk op de markt gebracht.

Het onderzoek van de universiteit Twente heeft als basis gediend voor o.a. de eerste biomassacentrales van Essent RWE ('Amer Wood Gasifier' en 'Cuijk stand alone combustion') waarvoor Staatsbosbeheer de houtige biomassa leverde. Cuijk was destijds de grootste houtverbrandingscentrale in Europa o.a. gefinancierd en financieel mogelijk gemaakt met toeslagen op de energielevering via het 'Milieu Actie Plan' (MAP) en de REB-terugsluizing (Regulerende Energiebelasting) en/of afdrachtkorting. In een onderzoeksrapport van het ECN van november 2000 is een overzicht opgenomen (zie het plaatje hiernaast) waarin de verschillende biomassa(bijstook)projecten van dat moment zijn opgenomen waar meerdere universiteiten bij betrokken waren. In een volgende versie van deel 3: (Wetenschappers) van het onderzoek naar de betaalde pro-biomassalobby komen ook de betrokkenen van universiteiten zoals de Universiteit Twente en Wageningen aan bod maar in dit rapport bespreken we nogmaals de rol van het Copernicus Instituut van de Universiteit van Utrecht.

Bronnen:

[1997-09-29-gov-nl-tweede-kamer-regels-met-betrekking-tot-de-productie-het-transport-en-de-levering-van-elektriciteit](#)

[2000-04-12-spru-the-implications-of-tradable-green-certificates-for-the-uk](#)

[2000-11-00-ecn-mee-bijstookpotentieel-biomassa-in-kolencentrales-en-aardgas-gestookte-installaties](#)

[2000-12-00-ecofys-biomassalobby-effectiviteit-energiesubsidies](#)

[2001-07-00-gov-nl-minez-cpb-economische-effecten-van-verhoging-en-verbreding-van-de-regulerende-energiebelasting-reb](#)

[2002-03-06-gov-nl-minez-cpb-en-rivm-economie-energie-en-milieu-een-verkenning-tot-2010](#)

[2002-12-18-gov-nl-minez-wijziging-regeling-groencertificaten-elektriciteitswet-1998](#)

[2003-06-06-gov-nl-minez-wijziging-regeling-groencertificaten-elektriciteitswet-1998](#)

[2005-09-00-knaw-wetenschap-op-bestelling-over-de-omgang-tussen-wetenschappelijk-onderzoekers-en-hun-opdrachtgevers](#)

[2008-06-07-gov-nl-minInv-rlg-energie-van-eigen-bodem](#)

[2000-03-05-rwe-essent-jaarverslag-1999](#)

[2001-04-26-rwe-essent-jaarverslag-2000](#)

[2012-04-02-rwe-essent-mvo-verslag-cr-report-2011](#)

[2013-09-23-ecn-ea-bioenergy-task-33-biomassalobby-report-on-biomass-gasification-in-the-netherlands](#)

[2020-03-16-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-3-rwe-essent-en-de-wetenschappers-van-het-copernicus-instituut](#)

Een archiefphoto (2012) van het team (energie)onderzoekers van het Copernicus Instituut, waaronder de hoogleraren Wim Turkenburg, Ad van Wijk, Kornelis Blok, Andre Faaij, Marko Hekkert, Angele Reinders, Jeroen van der Sluijs en Martin Junginger.

Zie hoofdstuk Copernicus Instituut van de Universiteit Utrecht

Op 22 november 1991 organiseerde de Universiteit van Utrecht het symposium 'Energie in de toekomst: een brandende kwestie'. Tijdens het symposium gaven meerdere wetenschappers hun visie over hoe de energietransitie er uit moest komen te zien en werden de verwachtingen voor de komende dertig jaar uiteen gezet waarbij ook de inzet van houtige biomassa als energiebron besproken werd:

Een nieuwere vorm van het gebruik van biomassa is de winning van energie uit energiegewassen en afval. Een groot scala aan technieken bestaat om hieruit energie te winnen. Aan het gebruik van energiegewassen en afval kleven ook bezwaren. Het verbouwen van energiegewassen is in competitie met landgebruik voor voedselproductie. Alleen in speciale gevallen, wanneer overtollig agrarisch land beschikbaar is, hetgeen het geval is in verschillende geïndustrialiseerde landen, kan het verbouwen van energiegewassen zinvol zijn.

De lijst van sprekers tijdens het symposium bevatte o.a. wetenschappers zoals Wim Turkenburg, Kornelis Blok, Ernst Worrell en Ad van Wijk die niet veel later de oprichters, toekomstige directeuren en medewerkers van de miljoenen bedrijven Ecofys BV, Econcern, Evelop, Ecostream en Ecoventures zouden worden. Samen met André Faaij en Martin Junginger die ook van het Copernicus Instituut (UU) zijn hebben ze de door RWE Essent betaalde FAIR Biotrade project onderzoeksrapporten opgeleverd die de wereldwijde handel in biomassa mogelijk zouden maken.

Via Ecofys BV (tegenwoordig Guidehouse/Navigant) wordt volgens de EU-Lobbyfacts Database vervolgens minimaal twee miljoen euro per jaar betaald om o.a. de biomassahandel van o.a. RWE Essent en Eneco te promoten op Europees niveau. Sinds 2016 maakte Ecofys BV onderdeel uit van Navigant met een omzet van 740 miljoen euro per jaar, met als klanten de grootste energiebedrijven ter wereld. Navigant betaalt meer dan een miljoen euro per jaar o.a. aan de Europese lobby voor het verbranden van houtige biomassa en daar zijn de kosten voor de lobby in Nederland nog niet in meegenomen. Ecofys BV wordt in dit rapport wel besproken maar komt nog uitgebreider aan bod in deel 4 (Consultants en lobbyisten) van ons onderzoek.

[Peter-Paul Schouwenberg](#) is samen met een aantal andere RWE Essent directeuren de drijvende kracht achter zowel de Nederlandse als internationale biomassahandel en lobby. Sinds 1990 heeft Essent (RWE) een aanvang gemaakt met twee grote biomassaprojecten (Amer en Cuijk) en sinds de eeuwwisseling is Essent (RWE) ook begonnen met de bijstook van houtige biomassa in de kolencentrales. Hiervoor ontvangen zij miljarden aan subsidies en kortingen betaald van ons belastinggeld terwijl dat geld aan echt duurzame oplossingen besteed zou moeten worden.

RWE	Biomass capacity	
• Amer Wood Gasifier (demolition wood)	1990 - 1995	
• Cuijk stand alone combustion unit (forest residues)	1996 - 1997	
• Amer 8 co-firing (clean biomass)	2000	
• Amer 9 co-firing (clean biomass)	2000	
• Claus A co-firing (bio-oil)	2000	

Eind vorige eeuw zijn door Essent (RWE) betaalde biomasselobbyorganisaties zoals Ecofys BV, het Copernicus Instituut (UU) en het ECN aan de slag gegaan om onderzoeksrapporten op te leveren die een mondiale handel in biomassa mogelijk zou maken voor de verbranding in de energiecentrales. Zo wordt eerst het GAVE en vervolgens het GRAIN programma opgestart die vervolgens over gaan in het FAIR biotrade project.

The Netherlands
Andre Faaij and Martin Junginger
 Copernicus Institute for Sustainable Development,
 Utrecht University
 Heidelberglaan 2, 3584 CS Utrecht, The Netherlands
 Phone: +31-30-2537643 Fax: +31-30-2537601
 E-mail: a.faaij@chem.uu.nl

Peter-Paul Schouwenberg
 Essent Energy Trading
 Statenlaan 8, 5223 LA 's-Hertogenbosch,
 The Netherlands
 Phone: +31-73-8531733 Fax: +31-73-8531578
 E-mail: peter-paul.schouwenberg@essent.nl

Biofuel trade, introduction by Andre Faaij

Faaij carried out initial studies on the topic in study for EU ALTENER called Biotrade, which was finished in 1998. His work on the topic was continued in 2000 within the Dutch GAVE programme, in which transportation was emphasized. Table of contents of this [GRAIN study](#) was distributed.

In 2001 Essent and the University Utrecht agreed for a work, which is still on going. The work includes LCA for imported fuels used in Essent Power plants, workshop with stakeholders (customers, public etc), and certification-related issues (inventory of systems, among others).

An extension for the work to Essent called “Fair biotrade” was agreed after the IEA meeting at den Bosch last summer. It is a two-year programme partly funded by Novem with total of about 4 man-years of work. Important topics in the work are:

- Resources in countries, where biofuels are available in reasonable terms. These include Amercosur (Brazil, Uruguay, Paraguay, Argentina) and Eastern Europe. Scenario type of assessment will be developed (i.1. land use dynamics etc.), and many sorts of aspects will be taken into consideration (nature values, local economics and other issues). This will be partly based on existing global models by IIASA etc.
- Trade chains (techno-economics) are preliminarily presented in the report “Long distance...”, which was distributed to participants. In this work pellet production appeared rather competitive against many biofuel alternatives.
- Certification & quantification, which will be the most complicated part of the work.

Overall, it is now important for Essent to communicate the propagated routes to the stakeholders.

A reliable supply of biomass and a reliable demand for bio energy is vital to develop stable market activities, aimed at bio-energy trade. Task 40, a task under the IEA Bio-energy Agreement (see www.ieabioenergy.com), will contribute to the development of sustainable biomass markets on short and on long term and on different scale levels (from regional to global). The future vision of this task on global biomass trade is that it develops over time into a real “commodity market”

Taskleaders are Andre Faaij from University Utrecht, [Copernicus Institute](#) and Peter-Paul Schouwenberg from [Essent](#).

Bronnen:
[2001-07-00-uu-uce-ecofys-ecn-rivm-grain-global-restrictions-on-biomass-availability-for-import-to-the-netherlands](#)
[2001-10-03-bioenergytrade-iea-bioenergy-essent-uu-copernicus-institute-tno-ecn-workshop-policies-practices-and-rnd](#)
[2002-03-21-bioenergytrade-iea-bioenergy-essent-uu-copernicus-institute-biomasslobby-minutes-working-group-task-35](#)
[2002-07-03-bioenergytrade-iea-bioenergy-essent-uu-copernicus-institute-biomasslobby-minutes-working-group-task-35](#)

[2002-12-18-bioenergytrade-iea-bioenergy-essent-uu-copernicus-institute-biomasslobby-minutes-working-group-task-35](#)

[2006-03-07-bioenergytrade-task-40-securing-supply-and-demand](#)

[2006-06-25-bioenergytrade-what-is-new](#)

[2007-03-03-bioenergytrade-copernicus-institute-the-netherlands](#)

[2007-03-03-bioenergytrade-essent-the-netherlands](#)

In een [presentatie van Essent](#) is te lezen dat het Copernicus Instituut van de Universiteit Utrecht (UU) in 2002 in samenwerking met het certificeringsbedrijf SKAL (nu Peterson Control Union Certifications) en Essent (RWE) het FAIR Biotrade project opgestart heeft om het [Green Gold Label \(GGL\)](#) biomassacertificeringslabel geschikt te maken voor de wereldwijde handel van biomassa. Op verschillende biomassalobbydocumenten en rapporten van het Copernicus Instituut van de Universiteit Utrecht zijn de logo's van RWE/Essent naast het logo van de Universiteit Utrecht geplaatst en boven een [aantal van de rapporten](#) staat dat de financiële bijdrage van Essent het onderzoek mogelijk heeft gemaakt.

Bron: (zip-bestand met meerdere rapporten): [iea-bioenergy-task-40.zip](#)

In [januari 2003](#) publiceert de FAIR Biomass Trade projectgroep de eerste onderzoeksrapporten voor het Essent (RWE) Green Gold Label (GGL) en in [januari](#) en in [maart 2004](#) nog een aantal. Deze worden [begin 2005 opgevolgd](#) door nog een onderzoek en later dat jaar door nog een [uitgebreider onderzoek](#) in samenwerkingsverband van het Copernicus Instituut, de Universiteit Wageningen, ECN, KEMA en Alterra. Deze onderzoeksrapporten vormden de basis voor de [de Cramer- criteria](#) in 2006 die de huidige grootschalige [wereldwijde biomassaproductie en -handel](#) mogelijk maken.

In het onderzoeksrapport '[Roadmap duurzame biomassa import](#)' van december 2006 heeft André Faaij (Copernicus Insituut UU) een uitspraak van Johan Maris opgenomen. Hij is de directeur van het certificerings- en auditbureau SKAL/Peterson Control Union Certifications die ook in 2003 de laatste hand gelegd heeft aan de FSC-audit- en certificeringsrapporten voor alle regio's van Staatsbosbeheer. [Johan Maris](#) komt later in ons onderzoeksrapport uitgebreid aan bod. In de uitspraak wordt uitgelegd hoe het certificerings- en auditbureau samen met Essent (RWE) de Green Gold Label certificering ontwikkeld heeft:

The largest Dutch user of biomass, Essent [RWE], has developed the biomass certification system Green Gold Label (GGL) in cooperation with Peterson Bulk Logistics and Control Union Certifications. This development started in 2002. Beside Electrabel and Essent [RWE], also various other energy companies in Europe (Fortum in Nordic countries, Eneco in the Netherlands, others) are currently considering or developing a biomass certification system.

Bron: [2006-12-00-edu-nl-uu-copernicus-institute-biomasslobby-roadmap-duurzame-biomassa-import-nl](#)

IEA Bioenergy TASK 40

Sustainable International Bioenergy Trade - Securing Supply and Demand

Task Leaders

Martin Junginger
(Copernicus Instituut)

**Peter-Paul
Schouwenberg**
(RWE - Essent)

[Martin Junginger en Peter Paul Schouwenberg zijn de twee task leaders van IEA Bioenergy Task 40](#)

[In april 2008](#) stelt de Universiteit Utrecht (UU) een verslag op met de geschiedenis van twintig jaar van de sectie Natuurwetenschap en Samenleving (NW&S) waarin een citaat is opgenomen van de door Essent (RWE) betaalde wetenschapper André Faaij. Uit het citaat van Faaij valt op te maken dat zijn collega Jacqueline Cramer minister (2007-2010) werd en vervolgens de door Essent (RWE) betaalde onderzoeksrapporten van het Copernicus Instituut (UU) er bij de politiek en overheid doorheen gedrukt heeft. Jacqueline Cramer deed de politiek geloven dat ze een onafhankelijke voorzitter van de '[Commissie Cramer](#)' was terwijl zij vóór haar ministerschap bij het Copernicus Instituut (UU) werkte (2005-2007), dat pro-biomassarapporten uitbracht die betaald zijn door Essent (RWE). Tijdens haar ministerschap heeft ze draagvlak gecreëerd voor de plannen van Essent (RWE) voor de bouw van de nieuwste biomassacentrales en op basis van de onderzoeksrapporten van het Copernicus Instituut de politiek overtuigd. Ná haar ministerschap werd zij vervolgens verantwoordelijk voor het Green Gold Label (GGL) van Essent (RWE).

André Faaij maakte o.a. deel uit van de Commissie Cramer die verantwoordelijk was voor het opstellen van de duurzaamheidseisen voor biomassa en het advies aan de Tweede Kamer. Hij maakte ook onderdeel uit van het [bestuur van de 'Green Gold Label' \(GGL\)](#)-organisatie van Essent (RWE). Het [citaat van André Faaij](#) uit 2008 over de samenwerking met zijn collega Cramer en Essent (RWE) was als volgt:

Nederland heeft een leidende positie in dit veld, mede omdat het initiatief heeft genomen tot het Cramer 'raamwerk' met duurzaamheidseisen voor biomassa. De commissie stond onder voorzitterschap van een collega in het Copernicus Instituut, Jacqueline Cramer, thans minister van VROM, wat heel prettig werken was. Onze groep heeft zonder meer de fundering voor het werk gelegd.

Wij hebben nog vóór het instellen van de [Cramer] commissie bekeken wat voor criteria moesten worden ontwikkeld, waar kon worden aangesloten bij bestaande conventies of certificering, en hoe een traject richting concrete indicatoren en implementatie kon worden opgezet. (...) Een ander highlight op dit vlak, sinds 2004, is ons leiderschap met Essent [RWE] van een werkgroep van het International Energy Agency op het gebied van duurzame internationale handel in biomassa.

Bron: [2008-04-00-uu-utrecht-university-twintig-jaar-nwens-natuurwetenschap-en-samenleving-verschil-maken](#)

A study carried out by the industrial wood pellet sector

Forest Sustainability and Carbon Balance of EU Importation of North American Forest Biomass for Bioenergy Production

Study carried out by:

With the collaboration of:

- Drax
- GDF SUEZ / Laborelec
- ESSENT NV
- E.ON Climate & Renewables
- Danish Energy Association
- Vattenfall AB

Study published in September 2013 and available on www.aebiom.org

Reviewed by Dr. Martin Junginger, Utrecht University, Copernicus Institute

This slide supplied by Fanny-Pomme Langue of AEBIOM

Afbeelding uit een presentatie van de houtpelletorganisaties met voorlichting over hoe om te gaan met NGO's die tegen biomassa zijn

KONINKLIJKE NEDERLANDSE
AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN

"Er zijn in Nederland op het gebied van biobrandstof een paar – meestal zelfverklaarde – experts."

"Die hebben allerlei banden met stakeholders."

Op [16 januari 2015](#) beschuldigt het Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) de wetenschappers van het Copernicus Instituut (UU) van belangenverstremgeling die invloed heeft op de kwaliteit van hun onderzoeksresultaten:

Er zijn in Nederland op het gebied van biobrandstof een paar – meestal zelfverklaarde – experts, waar [André] Faaij ook bij hoort. Die hebben allerlei banden met stakeholders. Voor iemand als Faaij is het moeilijk om alleen maar de wetenschap te laten spreken.

Bron: [2015-01-16-tudelft-knaw-wil-maatschappelijk-debat-over-biomassa-niet-schuwen](#)

Op [26 januari 2015](#) stuurt de door Essent (RWE) betaalde wetenschapper Wim Turkenburg een boze brief naar het Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) nadat hij en zijn collega's o.a. van belangenverstremgeling beschuldigd zijn, waarin hij het volgende aangeeft:

Het eerste raamwerk om te komen tot duurzaamheidscriteria voor de ontwikkeling en toepassing van biobrandstoffen is ontwikkeld door 'het clubje in Utrecht' [Copernicus Instituut] onder leiding van collega André Faaij, [geënt op een paper van mij uit 1996](#) (...) Ze vormden [het fundament](#) van de latere zogenaamde 'Cramer criteria' voor duurzame biomassa.

Bron: [2015-01-26-turkenburg-brief-aan-de-knaw-visiedocument-biobrandstof-en-hout-als-energiebronnen](#)

KONINKLIJKE NEDERLANDSE
AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN

"Voor zo iemand is het moeilijk om alleen maar de wetenschap te laten spreken."

We zien in het bovenstaande dat het KNAW de wetenschappers van het Copernicus Instituut (UU) publiekelijk beschuldigen van belangenverstremgeling. Uit het citaat van André Faaij en de reactie van Wim Turkenburg en de bevindingen uit ons onderzoeksrapport blijkt inderdaad die zeer uitgebreide financiële belangenverstremgeling waarbij o.a. duidelijk wordt dat RWE/Essent betaalde voor de FAIR/GGL-onderzoeksrapporten en lobby-activiteiten.

Deze rapporten vormden de basis voor de Cramer criteria voor biomassa. Deze Cramer criteria werden vervolgens als 'onafhankelijk' advies aan de politiek en de maatschappij gepresenteerd, door de Cramercommissie waar o.a. het Copernicus Instituut aan deelnam en Jacqueline Cramer was ook nog een collega van Faaij en Turkenburg bij het Copernicus Instituut die vervolgens vanuit het USI verantwoordelijk werd voor het FAIR/GGL project betaald door Essent (RWE) en uiteindelijk voorzitter werd van de Green Gold Label (GGL) organisatie van Essent (RWE).

Bronnen:

[1992-12-00-edu-nl-uu-energie-in-de-toekomst-een-brandende-kwestie](#)
[2005-02-07-edu-nl-uu-copernicus-instituut-overzicht-medewerkers](#)
[2005-02-07-edu-nl-uu-copernicus-instituut-biomassalobby-overzicht-wim-turkenburg-functies-nevenfuncties-en-studenten](#)
[2005-02-07-edu-nl-uu-copernicus-instituut-biomassalobby-overzicht-kornelis-blok-cv-en-publicaties](#)
[2005-04-22-edu-nl-uu-copernicus-instituut-biomassalobby-overzicht-andre-faaij-cv-functies-en-publicaties](#)
[2005-06-22-ieabioenergy-rwe-essent-co-firing-in-the-netherlands-the-need-for-a-secure-supply](#)
[2006-08-30-greenpeace-criteria-cramer-houden-foute-biomassa-niet-tegen](#)
[2006-12-00-edu-nl-uu-copernicus-instituut-biomassalobby-roadmap-duurzame-biomassa-import-nl](#)
[2007-04-23-gov-nl-rvo-toetsingskader-voor-duurzame-biomassa](#)
[2007-07-05-bnnvara-cramers-aanpak-voor-schone-en-sociale-biomassa-onder-vuur](#)
[2008-04-00-uu-utrecht-university-twintig-jaar-nwens-natuurwetenschap-en-samenleving-verschil-maken](#)
[2009-11-04-rwe-essent-biomass-conference-2009-mastering-biomass](#)
[2012-04-02-rwe-essent-mvo-verslag-cr-report-2011](#)
[2013-09-23-ecm-ea-bioenergy-task-33-biomassalobby-report-on-biomass-gasification-in-the-netherlands](#)
[2014-10-08-volkskrant-biobrandstof-in-nederland-in-de-knel-door-milieubeweging-zegt-door-rwe-betaalde-biomassalobby-ecm-en-andre-faaij](#)
[2019-11-22-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-3-wetenschappers-martin-junginger](#)
[2020-03-16-edsp-eco-pro-biomassa-lobbyfeiten-onderzoek-deel-3-rwe-essent-en-de-wetenschappers-van-het-copernicus-instituut](#)
[2020-10-21-rwe-essent-green-gold-label-ggl-peter-paul-schouwenberg-andre-faaij-kees-boon-jeroen-oorschot-alessia-capurso-paul-bins](#)

The image shows the cover of a report titled "IEA Bioenergy Task 40: Sustainable International Bioenergy trade". The cover features a green and yellow background. Below the title, there is a section for authors. The authors listed are Martin Junginger from Copernicus Institute at Universiteit Utrecht, and Peter Paul Schouwenberg from RWE Essent. Logos for Copernicus Institute, Universiteit Utrecht, and RWE Essent are also present.

[De auteurs boven één van de vele rapporten van de Universiteit Utrecht en RWE Essent die gebruikt worden in de probiomassalobby](#)

De Universiteit Utrecht onderschrijft het belang van vertrouwen in de wetenschap, en moedigt het wetenschappelijke debat over thema's zoals biomassa aan. In de optiek van de Universiteit Utrecht is het opgestelde dossier echter niet een vorm van wetenschappelijk debat, maar een poging om de integriteit van wetenschappers die tot andere conclusies komen dan de schrijvers, in twijfel te trekken. We realiseren ons dat het essentieel is om scherp te zijn en blijven op wetenschappelijke integriteit. Als er – ondanks de gedragscodes die hiervoor zijn en de bijbehorende toetsing - zorgen zijn rondom een onderzoek of onderzoeker kan de Commissie Wetenschappelijke Integriteit hier onderzoek naar doen.

Reactie EDSP ECO

Zie hoofdstuk Copernicus Instituut van de Universiteit Utrecht

Meerdere wetenschappers die bij het Copernicus Instituut werkzaam zijn (geweest) worden niet alleen betaald via de Universiteit Utrecht die weer betaald wordt door bedrijven die schadelijk zijn voor de gezondheid, de natuur en het klimaat maar worden ook nog eens rechtstreeks betaald via de privébedrijfjes van die wetenschappers door dezelfde vervuilende industrie. Een aantal voorbeelden die in ons onderzoeksrapport terug komen zijn Wim Turkenburg, Kornelis Blok en Jacqueline Cramer.

De retorica leert ons het belang van ethos. Wie iets zegt en waarom iemand iets zegt heeft een grote weerslag op wat iemand zegt. Een kritische blik op niet alleen de inhoud maar ook op de persoon is daarom van groot belang bij het beoordelen van argumenten. Het feit dat we nu met de hele wereld in deze klimaatcrisis zitten toont dat belang duidelijk aan. In de omgang met de natuur en ook in het ontwikkelen van klimaatoplossingen wint keer op keer de stem van het geld in plaats van de stem van de gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee ieders toekomst.

Wij hebben geen enkel vertrouwen in de Commissie Wetenschappelijke Integriteit van de Universiteit Utrecht. Het betreft hier namelijk geen nieuwe klacht t.a.v. het Copernicus Instituut (UU) maar een klacht die o.a. het Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) al sinds het begin van de eeuw heeft geuit en telkens is blijven herhalen en die al bijna tien jaar lang specifiek gericht is op deze wetenschappers van het Copernicus Instituut (UU) zonder dat daar actie op is ondernomen door de Universiteit Utrecht. De financiële belangen zijn daarvoor blijikbaar te groot.

Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE)

Status: Wordt verwerkt (We wachten nog op een reactie.)

Reactie EDSP ECO

Op [26 augustus 2024](#) reageert de directeur van de VBNE [Miriam Nienhuis-van Doremaele](#) namens de VBNE op ons verzoek om wederhoor. Miriam was voordat ze [directeur van de VBNE](#) werd eerst o.a. afdelingshoofd bij de gemeente Arnhem en Provinciesecretaris/algemeen directeur van de Provincie Gelderland en werkte o.a. samen met [John Berends, de commissaris van de Koning](#) (op 10 januari 2020 hebben we een [melding van onbetrouwbaar bestuur](#) tegen John Berends ingediend naar aanleiding van zijn behandeling van het biomassadossier van de Provincie Gelderland) aan de vergunningprocedures/handhaving voor de biomassacentrale in Arnhem van Veolia op het IPKW. De schrijvers van dit onderzoeksrapport woonden naast de biomassacentrale van Veolia in Arnhem waar onze strijd tegen de biomassalobby en voor de gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee de toekomst van ons allemaal begon. Voor meer informatie zie: www.arnhemspeil.nl/stop-de-biomassacentrale, www.arnhemspeil.nl/acties/sluit-veolia en voor het laatste nieuws zie: [2024-09-10-gelderlander-biomassacentrale-veolia-in-arnhem-stoot-weer-te-veel-giftig-gas-uit-centrale-krijgt-uitstoot-niet-onder-controle](#)

In ons Staatsbosbeheer biomassalobby onderzoeksrapport wordt de VBNE besproken en het rapport maakt onderdeel uit van deel 2 van ons onderzoek (politiek en ambtenaren). Het volledige onderzoek bestaat uit de volgende zes delen die gepubliceerd worden via de website: lobby-facts.the-fab.org

Deel 1: [Energiemaatschappijen](#)

Deel 2: [Politiek en ambtenaren](#)

Deel 3: [Wetenschappers](#)

Deel 4: [Consultants en lobbyisten](#)

Deel 5: [Certificering en subsidies](#)

Deel 6: [Banken en investeerders](#)

In deel 4 van ons onderzoek ([Consultants en lobbyisten](#) / het volgende onderzoeksrapport), komt de VBNE uitgebreid aan bod.

Als reactie en actie op het wederhoor van de VBNE hebben we o.a. in dit onderzoeksrapport nog duidelijker onderbouwd dat Sylvio Thijsen de huidige directeur van Staatsbosbeheer na oprichting van de VBNE (voorloper van het Bosschap) in het bestuur van de VBNE kwam als vicevoorzitter/plaatsvervangend voorzitter en dat ook Harrie Hekhuis, de programmadirecteur Bos & Klimaat van Staatsbosbeheer bestuurslid is van de VBNE en Henk Wanningen de directeur en senior adviseur van de Biomassa BV's van Staatsbosbeheer en lobbyist voor het Green Gold Label (GGL) organisatie van RWE Essent vervolgens namens de VBNE de belangen behartigde. Zie in [het onderzoeksrapport](#) de hoofdstukken 'Sylvio Thijsen directeur SBB en Raad van bestuur & lobbyist PHN, Grontmij (Sweco)' en 'Bos & biomassacertificeringen'

We hebben daarnaast nog beter onderbouwd dat het Bosschap de voorloper was van de VBNE en dat de VBNE de werkzaamheden van het Bosschap en de Nederlandse Vereniging van Bos (NVBE) over heeft genomen. Zie in [het onderzoeksrapport](#) het hoofdstuk '2013: Bosschap en NVBE gaan over in VBNE'.

In de wederhoor van de VBNE wordt o.a. aangegeven dat ze zich niet herkennen in onze stelling dat de VBNE verantwoordelijk is voor het afzwakken van de FSC-eisen voor duurzaam bosbeheer en dat door de nieuwe gedragscode waar de VBNE verantwoordelijk voor is, meer kaalkap mogelijk wordt gemaakt. De VBNE geeft aan zich in te zetten voor een praktisch uitvoerbare gedragscode die niet alleen soorten beschermt maar ook habitats en die bovendien niet tot een onevenredige administratieve lastendruk leidt. We hebben onze aantijgingen in de hoofdstukken [2013: Bosschap en NVBE gaan over in VBNE](#) en [2022: Meer kaalkap door nieuwe gedragscode dankzij VBNE-lobby](#) uitgebreid onderbouwd en geven hieronder in de wederhoor van de VBNE met blauw nog een ingekorte versie van onze reactie en actie.

We hebben meerdere voorbeelden aangedragen op basis waarvan wij van mening zijn dat de VBNE voldoet aan onze definitie van een betaalde biomassalobbyorganisatie (zie onze definitie van een betaalde biomassalobbyorganisatie in de samenvatting bovenaan dit onderzoeksrapport). In het onderzoeksrapport hebben we een zeer groot aantal hoofdstukken opgenomen gebaseerd op documentatie van het Bosschap en de VBNE en een groot aantal andere bij de biomassalobby betrokken organisaties zoals Staatsbosbeheer, waaruit blijkt dat de VBNE (voorheen Bosschap) zeer uitgebreid betrokken is bij de betaalde biomassalobby. Zo komt het Bosschap 225 keer voor in ons onderzoeksrapport en de VBNE 267 keer in o.a. veel van de volgende hoofdstukken:

1997-1999: SBB voortrekker op gebied van biomassa in Nederland	156
1997-2003: Weigering FSC-certificering voor energiehoutplantage SBB	158
1999: Staatsbosbeheer richt FSC-Nederland op	162
1999: Actieplan Hout 2000	164
2000: Nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur	165
2000: Staatsbosbeheer levert biomassa voor centrale van Essent in Cuijk	166
2000: Marsroute-project energie uit afval en biomassa	166
2002: Wetsvoorstel Marijke Vos – groen of rood label voor hout	167
2003: Biomass Action Plan – working together on bio-energy	168
2003-2005: SBB oriëntatie afzet houtige biomassa voor bio-energie	171
2004: Shell, Cargill, Nedalco, Vattenfall, Essent betrokken bij biomassa	172
2004: Visie op houtoogst	173
Minister Cees Veerman	175
2005: Probos en Staatsbosbeheer biomassalobbypresentatie	177
2006: Natura 2000 doelen	179

2008: Intentieverklaring biomassa uit bos, natuur, landschap & keten	180
Minister Annemarie Jorritsma	181
Minister Gerda Verburg	182
Biomassalobbybureau Ecofys, Platform Hout Nederland (PHN) en Probos	189
Sylvo Thijsen directeur SBB, bestuurslid en lobbyist PHN en Grontmij (Sweco)	189
2008: Wijziging Boswet t.b.v. verhoging biomassaogst	191
2008-2012: SBB visie & ambities voor Bio-Enerco & Energiehout biomassa BV	193
2011: Werkprogramma meer biomassaogst uit bos en landschap	194
Minister Ed Nijpels	195
Minister Loek Hermans	200
Minister Maria van der Hoeven	201
2011: Nieuwe Natuurwet leidt tot ontbossing	202
2011: SBB aankondiging meer boskap voor biomassaverkoop	203
2011: EU - Energy Roadmap 2050 a Bioeconomy for Europe	203
Marcel van Dun – woordvoerder Staatsbosbeheer en Eneco	203
2012: Bosomvorming zonder compensatie en schuiven met bos	207
2012: SBB voorstel privatisering Landgoed NL BV, natuur in uitverkoop	209
2012: SBB perverse prikkels om overmatig bomen te kappen	210
2012: SBB opnieuw aankondiging meer boskap voor biomassaverkoop	210
2013: Convenant Energieakkoord voor duurzame groei	211
2013: Staatsbosbeheer - Grontmij(Sweco) - Van Werven - BioEnerco BV	213
2013: Bosschap en NVBE gaan over in VBNE	216
2013: Natuurpact decentralisatie natuurbeleid Rijk naar provincies	222
2014: Provinciale Natuurbeheerplannen	223
2014: Actieprogramma 2020 meer inzet houtige biomassa	224
2014: Biobased Economy Houtconvenant voor meer biomassa	225
2014: SBB en de Biobased Economy (BBE) van RWE Essent	226
2014: Bosbeheer en bos- en houtsector in de bio-economie	227
2014: Oogstadvisie: biomassa van hele bomen	228
2014-2015: SBB convenant een maatschappelijke onderneming	232
2015: Biomassa- Carbon Capture & Storage en Groengaslobby	232
2015: Convenant Duurzaamheid Biomassa	234
2016: SBB Bosvisie - groeiende toekomst	235
2016: Actieplan Bos en Hout	236
2016-2017: Afschaffing Boswet & invoer Wet Natuurbescherming	237
2017: 5.400 hectare Nederlands bos verdwenen	244
2018: CIEP - PBL - ECN – TNO - RWE - GGL - FSC - SBB biomassalobby	245
Pieter Boot PBL hoofd Klimaat, Lucht, Energie & biomassalobbyist ECN/TNO/CIEP	246
Paul Koutstaal lobbyist ECN/TNO, Nationale Koolstofmarkt, plv. afdelingshoofd PBL	249
Bart Strengers PBL senior beleidsonderzoeker biomassa	251
2018: Beschikbaarheid Nederlandse verse houtige biomassa 2030-2050	253
2019: SBB stop de moord op ons bos	256
2019: SBB presentatie Biomassa Businesscase	257
2019: SBB Energiehout & Bio Enerco BV - Biomassale Kaalkap	260
2019: Tweede Kamervragen Bomen stoken in centrales? Waanzin!	265
2020: SBB, Energiehout BV & Bio Enerco BV - Belangenverstremgeling	267
2020: Routekaart Nationale Biograndstoffen	274
2020: Rondetafel biomassa – 2 miljard m3 groen biomassagas in 2030	278

2020: Duurzaam bosbeheer en biomassa certificering is schijnvertoning	279
2021: Emissies biomassa tellen niet mee	281
2021: SBB grootschalige kap van Natura 2000 bossen	282
2021: Greenpeace - exit convenant duurzaamheid biomassa leugen	284
2022: Tweede Kamervragen complete boomverbranding voor biomassa	286
2022: Meer kaalkap door gedragscode bosbeheer dankzij VBNE-lobby	288
2022: SBB evaluatie Algemene Rekenkamer	295
2023-2024: Laatste stand van zaken	298
Begroting en doelen ministerie Landbouw, Natuur & Voedselkwaliteit	298
Minister beantwoord vragen van Tweede Kamer niet waarheidsgetrouw	299
Tweede Kamer – Rondetafelgesprek Biomassa	306
Tweede Kamer – aanvullend klimaatpakket biomassa & CO2-opvang	308
Biobased Economy (BBE) Biomassa Lobby	312
Europese Rekenkamer en WNF – kritiek op Bio-energiebeleid EU	313
Landelijk Meldpunt Bomenkap	314
Klimaatplan 2024, INEK & het CO2-neutrale biomassasprookje	314
Jetten overweegt toch biomassasubsidie miljarden dankzij PBL biomassalobby	319
Europese subsidies & vrijstellingen biomassa 28 miljard euro per jaar	321
Nr. 1 & 2 grootste bedreigingen EU-bossen is houtkap & bio-energie	323
Shell & BP schorten biobrandstoffenfabrieken op	324
Wetenschappelijke Klimaatraad (WKR) biomassa- en BECCS lobbyadvies	325
Biomassa in verdrukking - energiecentrales RWE kunnen niet zonder	328
Wederhoor Staatsbosbeheer	331
Bos & biomassacertificering	337
FSC certificering	338
FSC-groeps-certificering	341
FSC-certificering Staatsbosbeheer	347
FSC-auditrapporten Staatsbosbeheer	348
FSC-certificaat eisen afgezwakt, zonder normen en op basis van vertrouwen	350
Better Biomass (NTA 8080) certificering	356
Green Gold Label (GGL) certificering	358
Sustainable Biomass Partnership/Program (SBP)	360
Bos- & biomassacertificeringsinstanties	365
SKAL / Peterson Control Union Certifications	365
Johan Maris directeur [Peterson] Control Union Holding Certifications/SKAL	365
Peterson Bulk Logistics = Peterson Control Union = Control Union Certifications = SKAL	365
SKAL / Control Union FSC-certificering voor Staatsbosbeheer	369
SGS certificeringsinstantie	383

Verzonden: Monday, August 26, 2024 10:10

Aan: biomassalobby-sbb@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: Biomassalobby rapport Staatsbosbeheer

You received a new message from Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE) sent via the contact form on klimaatcoalitie.org.

Voor en achternaam: Miriam Nienhuis

Organisatie namens wie u reageert: VBNE

Ik ben bevoegd om namens mijn organisatie te reageren: Ja

Aanvulling, correctie of wederhoor tekst: Geachte mevr. Van der Pol en heer Spaander,

Op 25 juli jl ontvingen we uw mail waarin u ons de gelegenheid geeft tot wederhoor, aanvulling of correcties op bovengenoemd conceptrapport. Dank voor die gelegenheid, waar wij als VBNE ook graag gebruik van maken. Zoals u zelf schetst bent u 'niet neutraal of onbevooroordeeld' en bent u 'open over opvattingen en morele overtuigingen achter interpretaties van de beschikbare informatie en aangeleverde aanvullingen, commentaar, correcties en wederhoor". Het is goed dat u daar open over bent. Wij hopen dat dat een feitelijk juiste weergave op basis van deze reactie niet in de weg staat.

Als het gaat om uw opvattingen en morele overtuigingen delen we uw overtuiging dat natuurgebieden in zijn algemeenheid en bossen in het bijzonder van grote waarde zijn, zeker ook voor het helpen verminderen van (de effecten van) klimaatverandering.

Wel kan men verschillend kijken naar de betekenis hiervan voor het bosbeheer. Betekent dat dat je alle bossen in Nederland ongemoeid moet laten zodat ze zoveel mogelijk CO2 vastleggen? Of kies je (voor een deel van de bossen) voor een bredere, gedifferentieerde benadering, waarin ook ruimte is voor multifunctioneel gebruik van bossen, inclusief het bijdragen aan een biobased samenleving? De leden van VBNE maken hierin binnen de wettelijke kaders hun eigen afweging. Voor wat betreft de publieke organisaties is deze gebaseerd op democratisch tot stand gekomen publieke opdrachten.

De VBNE ondersteunt haar leden in de breedte, ongeacht de koers die de leden op het vlak van het benutten van biomassa (kunnen) kiezen. Anders dan u stelt is VBNE dus geen lobbyclub als het gaat om de benutting van biomassa. U vindt dan ook noch in onze statuten, noch in onze missie of visie de doelstelling terug om het gebruik van biomassa uit bossen of natuurterreinen te helpen bevorderen.

Wat we wél doen is kennis en kunde ontwikkelen en verspreiden zoals via praktijkadviezen. Verder faciliteren we diensten, coördineren we gezamenlijke acties en helpen we goede randvoorwaarden voor beheer bevorderen. De (praktijk)adviezen kunnen in de loop van de tijd bovendien veranderen, op basis van nieuwe inzichten of behoeften. Op dit moment zijn we bijvoorbeeld bezig met een inhaalslag om alle praktijkadviezen die op de website staan op actualiteit en bruikbaarheid te beoordelen waarna we ze zo nodig actualiseren of intrekken. Naast deze meer algemene opmerkingen volgt hieronder een opsomming van feitelijk onjuiste weergaven in uw rapport:

U noemt bij de huidige drie directeurs van Staatsbosbeheer dat dhr. Thijsen bestuurslid is van VBNE en dat ook dhr. Wanningen VBNE vertegenwoordigt (verderop in het rapport is hij zelfs meermaals als voorzitter van VBNE genoemd). Dit is onjuist. Dhr. Wanningen heeft VBNE nooit vertegenwoordigd.

Reactie EDSP ECO

We hebben in ons onderzoeksrapport meerdere bronnen opgevoerd van o.a. het Bosschap, de VBNE en Staatsbosbeheer (zie ook hieronder nogmaals bij Bronnen) waarin staat vermeld dat Sylvio Thijsen, de huidige directeur van Staatsbosbeheer (2013 tot 2025) en Raad van Bestuurslid en biomasselobbyist van de Grontmij (Sweco) ook bestuurslid is van biomasselobbyorganisaties Platform Hout in Nederland (PHN) en Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE voorheen Bosschap). Hieronder hebben we een aantal voorbeelden gegeven uit de documentatie waarin niet alleen te lezen valt dat Sylvio Thijsen bestuurslid is van de biomasselobbyorganisatie VBNE maar zelfs de Vicevoorzitter/plaatsvervangend voorzitter van de VBNE was:

Het bestuur van de VBNE bestaat uit:

Naam

Maurits van den Wall Bake

Sylvio Thijsen

Hout in Nederland (PHN), en Raad van Bestuurslid en biomasselobbyist van de Grontmij (Sweco)]

Organisatie

Onafhankelijk voorzitter van de VBNE

Vertegenwoordiger Staatsbosbeheer [VBNE en biomasselobbyorganisatie Platform

<i>Teo Wams</i>	<i>Vertegenwoordiger Natuurmonumenten</i>
<i>Hank Bartelink</i>	<i>Vertegenwoordiger De12Landschappen</i>
<i>Annette ter Kuile</i>	<i>Vertegenwoordiger Federatie Particulier Grondbezit</i>
<i>Frans Borgonje</i>	<i>Vertegenwoordiger Ministerie van Defensie</i>

Bron: [2013-10-25-boschap-vbne-bestuur-bestaat-uit-oo-staatsbosbeheer-directeur-sylvo-thijsen](#)

De heer ir. S. Thijsen

Geboortedatum: 12-3-1940

Hoofdfunctie: Directeur Staatsbosbeheer

Benoemd per 01 mei 2013

Nevenfuncties:

- Voorzitter Raad van Advies Environmental Sciences Group (ESG), Wageningen UR (onbezoldigd)*
- Voorzitter External Council Landscape Architecture and Planning, Wageningen UR (onbezoldigd)*
- **Vicevoorzitter Vereniging Bos en Natuurterrein Eigenaren (VBNE)** (onbezoldigd)*
- Lid Raad van Advies Overwater (onkostenvergoeding)*
- Lid Raad van Commissarissen Kuiper Compagnons (onkostenvergoeding)*
- Lid bestuur Stichting Faunbeheereenheid Kroondomein Het Loo (onbezoldigd) (per 1-1-2017)*
- Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Graaf Carel van Lynden (Keukenhof) (onkostenvergoeding)*
- Voorzitter Raad van Commissarissen ATKB (onkostenvergoeding)*

Bronnen:

[2014-04-25-staatsbosbeheer-jaarstukken-2013](#)

[2017-07-04-staatsbosbeheer-jaarstukken-2016](#)

[2018-12-31-staatsbosbeheer-jaarverslag-2018](#)

Het bestuur De VBNE heeft een bestuur dat de strategie bepaalt, keuzes maakt en het jaarlijkse werkplan vaststelt en het gezicht naar buiten is. In het bestuur zaten, in de periode die dit verslag behelst, de volgende afgevaardigden vanuit de volgende leden:

Organisatie	Bestuurslid	Plaatsvervangend bestuurslid
<i>Federatie Particulier Grondbezit</i>	<i>Annette ter Kuile (secretaris)</i>	<i>Erik Somsen (tot 8/10/2015)</i> <i>Paul Kindt (vanaf 8/10/2015)</i>
<i>Ministerie van Defensie</i>	<i>Frans Borgonje</i>	<i>Roel Broeksma</i>
<i>Staatsbosbeheer</i>	<i>Sylvo Thijsen (plv. voorzitter)</i>	<i>Nel Sangers</i>
<i>Natuurmonumenten</i>	<i>Teo Wams</i>	<i>Nico Altena</i>
<i>De12Landschappen</i>	<i>Hank Bartelink (penningmeester)</i>	<i>Marco Glastra</i>
<i>VGBNE (vanaf 8-10-2015)</i>	<i>Edward van der Geest (vanaf 8/10/2015)</i>	

Bronnen:

[2016-04-21-vbne-vereniging-van-bos-en-natuurterreineigenaren-jaarverslag-2015](#)

[2017-04-19-vbne-vereniging-van-bos-en-natuurterreineigenaren-jaarverslag-2016](#)

Bronnen:

[2013-09-25-boschap-nieuwsbrief-vbne-bestuur-bestaat-uit-oo-staatsbosbeheer-directeur-sylvo-thijsen](#)

[2013-10-25-boschap-vbne-bestuur-bestaat-uit-oo-staatsbosbeheer-directeur-sylvo-thijsen](#)

[2014-04-25-staatsbosbeheer-jaarstukken-2013](#)

[2016-04-21-vbne-vereniging-van-bos-en-natuurterreineigenaren-jaarverslag-2015](#)

[2017-04-19-vbne-vereniging-van-bos-en-natuurterreineigenaren-jaarverslag-2016](#)

[2017-07-04-staatsbosbeheer-jaarstukken-2016](#)

[2018-12-31-staatsbosbeheer-jaarverslag-2018](#)

We hebben daarnaast meerdere bronnen opgevoerd (zie ook hieronder nogmaals bij Bronnen) in het onderzoeksrapport waarin staat opgenomen dat Henk Wanningen, de voorzitter van Platform Bio-energie (PBE/NL-BEA) en adviesraad van de Green Gold Label (GGL) biomassalobby van RWE Essent, directeur en senior adviseur van Bio-Enerco BV en Energiehout BV, de Biomassa BV's van Staatsbosbeheer de VBNE vertegenwoordigde. Het betreffen rapporten van de biomassalobbyorganisaties waarvan een aantal tussen 2020 en 2023 waarvan we hieronder een waargave hebben gegeven waaruit blijkt dat Henk Wanningen de VBNE vertegenwoordigde:

Waarom meer biograndstoffen beschikbaar maken? Deze Routekaart Nationale Biograndstoffen is opgesteld naar aanleiding van het Klimaatakkoord en gefaciliteerd door het ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV). Aan meerdere klimaattafels was er vraag naar meer biomassa.

Dit leidde tot de vraag of en hoe er meer biomassa in Nederland beschikbaar gemaakt kan worden. Meer binnenlandse productie van biograndstoffen heeft additionele voordelen.

Om deze routekaart op te stellen is er een stuurgroep ingesteld¹. Er is veel debat over de rol van biomassa in het klimaatbeleid.² De stuurgroep wil dat debat niet uit de weg gaan, maar heeft er voor gekozen in plaats van 'biomassa' het begrip 'biograndstoffen' te hanteren.

1) De stuurgroep heeft Dorette Corbey gevraagd om als "onafhankelijke" voorzitter op te treden. De Stuurgroep Routekaart Nationale Biograndstoffen bestaat uit:

- Dorette Corbey, voorzitter [biomassalobby]
- Coen de Haas, namens FNLI, [biomassalobby]
- Kees de Gooijer, namens het TKI-BBE [RWE Essent biomassalobby] en TKI-AgriFood,
- Peter de Jong, namens Natuur en Milieu, [biomassalobby]
- Dirk Siert Schoonman, namens Unie van Waterschappen, [voorzitter van de ambassadeursgroep van de Biomassa Alliantie biomassalobby]
- Peter-Paul Schouwenberg, namens gebruikers [directeur RWE/Essent & oprichter TKI-BBE biomassalobby]
- **Henk Wanningen, namens VBNE** [voorheen Bosschap biomassalobby en werkzaam bij Staatsbosbeheer, als biomassalobbyist en voorzitter Platform Bio-energie (PBE/NL-BEA) en adviesraad van de Green Gold Label (GGL) biomassalobby van RWE Essent, directeur en senior adviseur van Bio-Enerco BV en Energiehout BV, de Biomassa BV's van Staatsbosbeheer]
- Kees van Zelderen, namens LTO, en vertegenwoordigers namens LNV. [biomassalobby]
- Ida Smit (tot augustus 2019) en Bert van Asselt (beide RVO), secretaris. [biomassalobby]

De enige medewerker van Staatsbosbeheer die thans in het bestuur van VBNE zit is dhr. H. Hekhuis. De VBNE heeft bovendien een onafhankelijke bestuursvoorzitter.

Reactie EDSP ECO

Hartelijk dank voor deze aanvulling. We zullen bij Harrie Hekhuis vermelden dat hij ook in het bestuur zit van de biomassalobbyorganisatie VBNE samen met de volgende overige bestuursleden:

Samenstelling bestuur VBNE

Gerbrand van 't Klooster	– Federatie Particulier Grondbezit (plaatsvervanger: Paul Kindt)
Dick Buitenhuis	– Rijksvastgoedbedrijf (plaatsvervanger: Steven van der Meulen)
Harrie Hekhuis	– Staatsbosbeheer (plaatsvervanger: Jelka Both)
Karin van den Burg	– Natuurmonumenten (plaatsvervanger: Petra Ket)
Saskia van Dockum	– LandschappenNL (plaatsvervanger: Marco Glastra)
Antoon Splinter	– Natuurnetwerk Gemeenten
Roderick van de Mortel	– onafhankelijk voorzitter (burgemeester van Vught)

Bron: [2024-09-21-vbne-organisatie](#)

U noemt in de passage over de huisvesting van VBNE en NVBE dat de laatste de opvolger is van het Bosschap. Ook noemt u verder in het rapport dat VBNE de opvolger is van het Bosschap. Hoewel VBNE opgericht is in 2013, na afschaffing van het Bosschap, en een deel van de taken heeft overgenomen is zij hier niet één op één mee te vergelijken.

Reactie EDSP ECO

We hebben in ons onderzoeksrapport meerdere bronnen opgevoerd (zie ook hieronder nogmaals bij Bronnen) van o.a. het Bosschap en de VBNE waarin in de eigen documenten van de VBNE wordt aangegeven dat het Bosschap, de voorganger van de VBNE is. Hieronder hebben we een kleine selectie uiteengezet:

Het Bosschap

Als gevolg van het opheffen van de schappen, zullen taken van het Bosschap uit dit convenant per 1 januari 2014 worden overgenomen door de Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE) en de brancheorganisatie van de bosaannemers: de Algemene Vereniging Inlands Hout (AVIH). De VBNE is op 25 september 2013 opgericht door Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, de Federatie Particulier Grondbezit en De12Landschappen.

Net als het Bosschap, streven de VBNE en de AVIH naar meer biomassaogst uit natuurterreinen, bossen en landschappen.

Als gevolg van het verdwijnen van het Bosschap zal in 2014 een wijziging in deze organisatiestructuur plaatsvinden. De VBNE en de AVIH krijgen hier een rol in.

De NBLH-sector wil in 2014 de samenwerking in de keten vast houden en verder door zetten. Ontwikkelingen binnen ketenpartners als het Bosschap (vanaf 2014 de VBNE en de AVIH)

De bedrijfschapstatus van het Bosschap wordt per 1 januari 2014 beëindigd. De Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE) zal, samen met de Algemene Vereniging Inlands Hout (AVIH), de verantwoordelijkheid voor activiteiten van het Bosschap overnemen.

Bron: [2013-12-bosschap-phn-bvor-minez-rvo-biomassalobby-werkprogramma-schone-en-zuinige-agrosectoren-jaarwerkplan-2014](#)

Van 1954 tot 2014 bestond het Bosschap, een bedrijfschap, waarin de grondeigenaars, aannemers en werknemersorganisaties in deze sector vertegenwoordigd waren. Net als de andere Nederlandse bedrijfschappen wordt dit bestuursorgaan eind 2014 opgeheven. De Vereniging van Bos en Natuurterreineigenaren is mede daarom opgericht en neemt vanaf januari 2014 verschillende taken en activiteiten van het Bosschap over.

Bron: [2015-07-28-wikipedia-vereniging-van-bos-en-natuurterrein-eigenaren-vbne](#)

We hebben de VBNE opgericht op 25 september 2013. De eerste jaren is gebouwd aan de VBNE, zowel organisatorisch, inhoudelijk als praktisch. *Daarbij wordt uiteraard voortgebouwd op de bijna 60 jaar aan ervaring opgedaan in het Bosschap, de voorganger van de VBNE.*

Bron: [2016-10-24-vbne-voorheen-bosschap-werkplan-2017](#)

Bronnen:

[2013-09-25-vbne-vereniging-van-bos-en-natuureigenaren-vervangt-nederlandse-vereniging-van-boseigenaren-nvbe-en-bosschap](#)

[2013-12-00-bosschap-phn-bvor-minez-rvo-biomassalobby-werkprogramma-schone-en-zuinige-agrosectoren-jaarwerkplan-2014](#)

[2015-07-28-wikipedia-vereniging-van-bos-en-natuurterrein-eigenaren-vbne](#)

[2016-10-24-vbne-voorheen-bosschap-werkplan-2017](#)

De hiervoor genoemde NVBE is tevens niet vervangen door VBNE zoals door u onjuist is vermeld.

Reactie EDSP ECO

We hebben in ons onderzoeksrapport meerdere bronnen opgevoerd (zie ook hieronder nogmaals bij Bronnen) van o.a. het Bosschap en de VBNE waarin in de eigen documenten van de VBNE wordt aangegeven dat de VBNE een activering en vernieuwing van de al bestaande Nederlandse Vereniging van Boseigenaren (NVBE) is. Daarnaast is volgens de Kamer van Koophandel de VBNE en de NVBE en de Bosschap

De VBNE is een activering en vernieuwing van de al bestaande Nederlandse Vereniging van Boseigenaren (NVBE). Momenteel vertegenwoordigt de NVBE de belangen van de werkgevers in het bestuur van Bosschap. Het Bosschap voert vanaf 1 januari 2014 geen inhoudelijke activiteiten meer uit en zal waarschijnlijk per 1 januari 2015 officieel niet meer bestaan. De VBNE zal die activiteiten die goed passen bij een privaatrechtelijke vereniging van alleen bos- en natuureigenaren én die concreet bijdragen aan het professioneel beheer van bos en natuur per 1 januari 2014 overnemen van het Bosschap.

Bron: 2013-09-25-vbne-vereniging-van-bos-en-natuureigenaren-vervangt-nederlandse-vereniging-van-boseigenaren-nvbe-en-bosschap

Sinds 2015 redirect de website van bosschap.nl naar de website van de vbne.nl en indien je het laatste adres vergelijkt op de website van de Bosschap met die van de VBNE dan zie je dat beide organisaties bij oprichting van de VBNE gevestigd waren op hetzelfde adres Princenhof Park 9, 3972 NG in Driebergen.

Bosschap

Adres: Princenhof Park 9, 3972 NG Driebergen

Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE)

Adres: Princenhof Park 9, 3972 NG Driebergen

Bron: 2015-04-10-bosschap-website-redirect-naar-vbne-gevestigd-op-hetzelfde-adres-princenhof-park-9-driebergen

Op het oude vestigingsterrein van 'Energiehout B.V.' (Princenhof Park Driebergen-Rijsenburg) zijn tegenwoordig ook de VBNE en het voormalige NVBE gevestigd (voorheen het Bosschap) waar Staatsbosbeheer onderdeel van uitmaakt en waar directeur [Henk Wanningen de voorzitter van was](#). Dit is belangrijke informatie om bepaalde stukken uit dit rapport in de juiste context te kunnen plaatsen.

Vereniging van Bos- en NatuurterreinEigenaren (VBNE)

Adres: Princenhof Park 7, 3972 NG Driebergen-Rijsenburg

Nederlandse Vereniging van BosEigenaren (NVBE)

Adres: Princenhof Park 7, 3972 NG Driebergen-Rijsenburg

```

Loading...

http://bosschap.nl/nieuws/detail/detail.php?Bereikbaarheid-Bosschap-156 |
23:52:57 February 08, 2015

Got an HTTP 301 response at crawl time

Redirecting to...

http://www.vbne.nl/nieuws/detail/detail.php?Bereikbaarheid-Bosschap-156

```

U schetst dat “de VBNE biomasselobby (voorheen het bosschap)” de Nederlandse FSC-eisen heeft afgezwakt. Wij herkennen ons hier niet in en zien hier ook geen feitelijke onderbouwing van in uw rapport.

U stelt dat ten gevolge van een lobby van de VBNE in 2022 de nieuwe gedragscode meer kaalkap mogelijk maakt en deze “volledig uitgekleeft wordt door de biomasselobbyorganisatie”. Ook hier herkennen wel ons niet in en ook deze stelling zien wij niet onderbouwd. Waar we ons wél voor inzetten is voor een praktisch uitvoerbare gedragscode die niet alleen soorten beschermt maar ook habitats en die bovendien niet tot een onevenredige administratieve lastendruk leidt. U verwijst meermaals naar de Gedragscode Soortenbescherming Bosbeheer als vrijbrief voor kaalkap.

Dit is feitelijk onjuist omdat de Gedragscode juist maximale dimensies stelt aan kapingrepen in bossen en niet bedoeld is voor omvorming van bos naar andere bestemmingen.

Reactie EDSP ECO

We hebben de volgende tekst aan het document toegevoegd:

In de wederhoor van de VBNE wordt o.a. aangegeven dat ze zich niet herkennen in onze stelling dat de VBNE verantwoordelijk is voor het afzwakken van de FSC-eisen voor duurzaam bosbeheer en dat door de nieuwe gedragscode waar de VBNE verantwoordelijk voor is, meer kaalkap mogelijk wordt gemaakt.

De VBNE is medeverantwoordelijk voor het afschaffen van de Boswet en de invoering van de nieuwe Wet Natuurbescherming die de Boswet moest vervangen. In de [nieuwe Wet Natuurbescherming](#) die de Boswet verving is 85 x het woord 'Ontheffing' en 59 x het woord 'Vrijstelling' opgenomen. Goudzwaard boomjurist en juridisch adviseur groen, natuur en landschap werkzaam bij Cobra groenjuristen vat het [verschil tussen de Boswet en de Wet Natuurbescherming](#) als volgt samen:

Dunning en periodiek onderhoud van hakhout/ griend zijn vrijgesteld. Verder is er in artikel 4.4 Wnb nog een fiks aantal vrijstellingen opgenomen, o.a. met betrekking tot instandhoudingsmaatregelen of passende maatregelen voor Natura 2000-gebieden. Voortaan is er vrijstelling van meldings- en herplantplicht als bij velling gewerkt wordt volgens een door de minister van Economische Zaken goedgekeurde [gedragscode \[bosbeheer\] van de VBNE](#).

In o.a. het [jaarverslag 2015 van de VBNE](#) wordt duidelijk uitgelegd wat de doelen zijn van de betalende organisaties die lid zijn van deze biomasselobbyorganisatie. Zo lobbyen ze bij de overheid voor gunstige randvoorwaarden, proberen ze de regeldruk te verlagen en richten zich veelvuldig en zeer uitgebreid op de biomasselobby onderwerpen. De onderwerpen waar de VBNE-lobby zich bezig houden zijn ten gunste van leden en gaan ten koste van onze gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee onze toekomst:

Het Plein van de beheerpraktijk werkt aan gunstige randvoorwaarden in de dagelijkse praktijk van het professionele bos- en natuurbeheer. Dit kan betekenen dat geadviseerd wordt aan de overheid betreffende wet- en regelgeving. Het kan ook betekenen dat er een werkschuurbijeenkomst georganiseerd wordt om kennis uit te wisselen over de laatste ervaringen bijvoorbeeld met betrekking tot biomassa-installaties.

Gedragscode natuurbeheer met een jaar verlengd en opnieuw ingediend De nieuwe gedragscode natuurbeheer is op 17 november 2014 ingediend bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) met het verzoek om een eerste inhoudelijke reactie. De procedure loopt vertraging op en daarom besluit de RVO om de gedragscode nogmaals met een jaar te verlengen. Op 19 mei gaat de VBNE in gesprek met een inhoudelijk medewerker van de RVO over de ecologische eisen die zij stellen aan de gedragscode.

Pleidooi voor verlaging regeldruk in nieuwe Wet natuurbescherming

De VBNE heeft deelgenomen aan de begeleidingscommissie van het rapport "Regeldrukeffecten Wetsvoorstel Natuurbescherming" van SIRA Consulting, 15 april 2015.

Implementatie nieuwe Wet natuurbescherming

De VBNE heeft nauw contact met Rijksambtenaren en met provinciale ambtenaren die verantwoordelijk zijn voor de uitvoeringswetgeving en de implementatie. Op 29 september neemt de VBNE deel aan de stakeholdersbijeenkomst voor de uitvoeringsregelgeving georganiseerd door het ministerie van Economische Zaken.

Inventarisatie gedragscode kapmelding

Op 19 november organiseert de VBNE een overleg met ambtenaren en beheerders om te inventariseren of een gedragscode kapmelding tot de mogelijkheden behoort.

Gebruik glyfosaat bij uitzondering

De VBNE heeft door het jaar heen contact gehad met het ministerie van Infrastructuur en Milieu en het RIVM over de uitzonderingenlijst op de 2e nota duurzame gewasbescherming en het gebruik van glyfosaat in natuurgebieden.

Actieprogramma duurzame biomassa 2020 en Energieakkoord

De VBNE en het Platform Hout in Nederland (PHN) hebben in 2014 het 'Actieprogramma duurzame biomassa 2020' ontwikkeld. Dit hebben ze, na een bewerking door BTG [biomassalobby], aangeboden voor het Energieakkoord. [] Er is één activiteit wel overgenomen en uitgevoerd, namelijk het opzetten van een subsidieregeling voor kleine biomassainstallaties.

Convenant Schone en zuinige agrosectoren

In 2015 was vanuit het convenant een bijdrage van 40.000 euro beschikbaar voor het uitvoeren van diverse projecten in de natuur-, bos-, landschap- en houtketensector. Dit geld is verdeeld onder de projecten die diverse organisaties aandragen.

Hard gewerkt aan 'Actieplan bijdrage bos en hout aan de Groene Economie'

In de Natuurvisie die door Staatssecretaris Dijkema in april aan de 2e Kamer is aangeboden staat dat de staatssecretaris graag een actieplan/agenda wil ter stimulering van de bijdrage van de (Nederlandse) bos- houtketen aan de groene economie. EZ heeft de VBNE en PHN uitgenodigd mee te werken aan deze agenda/dit actieplan. De VBNE is voorzitter van de werkgroep en van de klankbordgroep.

Biocluster

In 2015 is de VBNE aangesloten bij een werkgroep van het Biocluster

Gestart met Praktijkadvies biomassa oogsten, opslag en transport

In een samenwerking tussen Staatsbosbeheer (inhoud) en VBNE (redactie) is in 2015 gewerkt aan een praktijkadvies over biomassa oogsten, opslag en transport. Doel van het praktijkadvies is dat beheerders praktisch weten hoe zij biomassa efficiënt en effectief kunnen produceren, opslaan en transporteren.

Bron: [2016-04-21-vbne-vereniging-van-bos-en-natuurterreineigenaren-jaarsverslag-2015](#)

De VBNE vertegenwoordigt en wordt betaald door organisaties met een financieel belang in de hout- en biomassa-oogst en behartigt die financiële belangen door bijvoorbeeld op 26 oktober 2016 de intentieovereenkomst Actieplan Bos en Hout (hout is het langzame goud) op te stellen samen met o.a. Platform Bio-Energie (PBE waar Peter-Paul Schouwenberg van RWE Essent voor verantwoordelijk is en Staatsbosbeheer Henk Wanningen werkzaam als directeur en senior adviseur bij de Biomassa BV's van Staatsbosbeheer de voorzitter van was), Staatsbosbeheer, Stichting Nationale Boomfeestdag van Staatsbosbeheer, de AVIH, de BVOR, de NEPV, de Unie van Bosgroepen en biomassalobbyorganisatie Probos samen met de rest van Biomassalobby BV NL met o.a. als doel:

Doel: tien regionale biomassahubs.

Lokale ketens van landschapsonderhoud kunnen een onbenut potentieel aan houtige biomassa ontsluiten en met hub-vorming kan dit op de lokale markt worden gebracht. Hiervoor is samenwerking tussen eigenaren, beheerders, dienstverleners en afnemers nodig.

Het beoogde resultaat is dat meer hout en biomassa beschikbaar komt voor lokale projecten, onder andere voor hoge temperatuur warmtevraag, kleinschalig blok/stadsverwarming, bijverwarming van zwembaden en stallen, en bioraffinage. Hiermee kan regionaal hout op kleine schaal een functie vervullen voor de energievoorziening op momenten dat andere technieken tekortschieten. Het potentieel is groot.

Realisatie: optuigen brede lobby richting politiek

Een aantal trekkers uit de sector neemt het nu op zich om eenduidige voorstellen vanuit de houtsector te formuleren en te starten met een politieke lobby om hier beleid op te maken.

Bronnen:

[2016-10-19-biomassalobby-bv-biobased-economy-nederland-actieplan-bos-en-hout](#)

[2016-10-24-vbne-voorheen-boschap-werkplan-2017](#)

Op 13 maart 2019 is de volledig herziene FSC-standaard voor bosbeheer in Nederland gepubliceerd. De Nederlandse FSC-standaard moest worden herzien na klachten van de bosbeheerders die het teveel gedoe vonden en er van af wilden zien als de eisen niet aangepast zouden worden. In het nieuwsbericht van biomassalobbyorganisatie de VBNE (voorheen Bosschap) over de publicatie van de nieuwe FSC-standaard in Nederland is o.a. het volgende te lezen:

Er is de afgelopen jaren (soms forse) kritiek geweest op de standaard, die zou leiden tot een toename van administratieve lasten. Omdat een simpele update van de oude standaard niet voldoende zou zijn, is gekozen voor een volledige herziening. Hierbij waren een tweetal uitgangspunten leidend:

- (1) het terugdringen administratieve lasten bij certificering en
- (2) het benadrukken van de praktische uitvoering van het bosbeheer.

- Het controleren door de auditor of daadwerkelijk aan wet- en regelgeving wordt voldaan gebeurt alleen in die gevallen waarbij dat (schijnbaar) niet zo is;
- Er is naar gestreefd in de standaard geen normen op te nemen voor beheerwerkzaamheden;
- De audits zullen vaker gaan over de beoordeling of een gekozen strategie tot het gewenste doel leidt. Geen beoordeling op papier maar discussie tussen beheerder en auditor!

- Er zijn geen eisen opgenomen voor onderwerpen die weliswaar belangrijk zijn, maar die geen aandacht nodig hebben omdat de beheerpraktijk er voldoende aandacht aan besteedt en/of de ontwikkelingen voldoende in de goede richting gaan.

Bron: [2019-03-13-vbne-biomassalobby-nieuwe-nederlandse-fsc-standaard-gepubliceerd-geen-normen-en-standaard-geen-controle](#)

Op 24 maart 2021 stuurt de Rijksdienst van Ondernemend Nederland (RVO) een ontwerp goedkeuringsbesluit op de gedragscode van de VBNE die het mogelijk moet maken om naast de 85 x 'Ontheffing' en 59 x 'Vrijstelling' die o.a. de VBNE bedongen heeft vanuit de nieuwe Wet natuurbescherming, zelfs geen ontheffing of vrijstelling meer aan te hoeven vragen voor werkzaamheden die mogelijk ten koste gaan van de natuur. Ook zijn er vrijstellingen voor kaalkap en schermkap bedongen door de VBNE:

In paragraaf 6.3 beschrijft u welke werkzaamheden tot regulier bosbeheer worden gerekend en die onder de vrijstelling van deze gedragscode vallen. Bij alle verjongingskap in de vorm van kaalkap gaat het om een oppervlakte van maximaal 0,5 hectare. Bij schermkap (een tussenvorm, tussen dunning en kaalkap waarbij behoud van bosklimaat centraal staat), geldt een maximum van 2 hectare.

Bron: [2021-03-24-gov-nl-minezk-rvo-ontwerp-goedkeuringsbesluit-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer-vbne](#)

In de berichtgeving van de VBNE over de gedragscode die voor de additionele ontheffing en vrijstelling moet zorgen blijkt dat dankzij de gedragscode geen ontheffing meer nodig is en dat de leden vrijgesteld zijn van de verbodsbepalingen naast de opties van kaalkap en schermkap van bossen:

Het instrument gedragscode

- Soortenbescherming versus bosbeheer
- Geen ontheffing nodig
- Vrijgesteld van verbodsbepalingen
- Werken met gedragscode niet verplicht

De Gedragscode bosbeheer was aan een herziening toe en de VBNE heeft namens en met de terreineigenaren in overleg met soortenbeschermers en het Rijk een nieuwe gedragscode gemaakt. Na de nodige discussies is met ingang van 1 september deze nieuwe gedragscode geldig. Wanneer je werkt volgens een goedgekeurde gedragscode hoef je geen ontheffing aan te vragen voor boswerkzaamheden. Daarnaast ben je, mits je zorgvuldig hebt gehandeld volgens de gedragscode en er onverhoopt toch een beschermde soort wordt geschaad, vrijgesteld van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming

Bronnen:

[2022-06-22-vbne-biomassalobby-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer-2022-ontheffing-voor-kaalkap-presentatie](#)

[2022-09-06-vbne-biomassalobby-gedragscode-soorten-bosbeheer-2022-ontheffing-voor-kaalkap-en-verstoren-beschermde-soorten](#)

Bronnen:

[2013-09-25-vbne-vereniging-van-bos-en-natuureigenaren-vervangt-nederlandse-vereniging-van-boseigenaren-nvbe-en-boschap](#)

[2013-09-25-boschap-nieuwsbrief-vbne-bestuur-bestaat-uit-oo-staatsbosbeheer-directeur-sylvo-thiisen](#)

[2013-10-25-boschap-vbne-bestuur-bestaat-uit-oo-staatsbosbeheer-directeur-sylvo-thiisen](#)

[2013-12-00-boschap-phn-bvor-minez-rvo-biomassalobby-werkprogramma-schone-en-zuinige-agrosectoren-jaarwerkplan-2014](#)

[2014-04-25-staatsbosbeheer-jaarstukken-2013](#)

[2015-07-28-wikipedia-vereniging-van-bos-en-natuurterrein-eigenaren-vbne](#)

[2016-04-21-vbne-vereniging-van-bos-en-natuurterreineigenaren-jaarverslag-2015](#)

[2016-10-24-vbne-voorheen-boschap-werkplan-2017](#)

[2017-04-19-vbne-vereniging-van-bos-en-natuurterreineigenaren-jaarverslag-2016](#)

[2017-07-04-staatsbosbeheer-jaarstukken-2016](#)

[2018-12-31-staatsbosbeheer-jaarverslag-2018](#)

[2016-10-24-vbne-voorheen-boschap-werkplan-2017](#)

[2020-01-10-arnhemspeil-melding-onbetrouwbaar-bestuur-provincie-gelderland-mbt-communicatie-over-de-biomassacentrale-van-veolia](#)

[2020-06-25-stuurgroepnationalebiomassa-brief-aan-minister-van-lnv-schouten-oprichting-stuurgroep-klimaatakkoord-biomassa](#)

[2020-06-26-gov-nl-minez-rvo-routekaart-nationale-biograndstoffen-naar-een-groter-aanbod-en-betere-benutting](#)

[2020-06-29-klimaatakkoord-nederland-kan-10-miljoen-ton-extra-biograndstoffen-produceren-volgens-de-biomassalobby-bv-nl](#)

[2021-03-24-gov-nl-minezk-rvo-ontwerp-goedkeuringsbesluit-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer-vbne](#)

[2023-09-00-fbn-biomassalobby-biomaterialen-een-blinde-vlek-in-de-transitie-naar-een-fossielvrije-economie](#)

[2024-03-00-edu-nl-wur-alumniverhaal-miriam-nienhuis-van-doremaele-directeur-vbne](#)

[2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

[2024-09-21-vbne-organisatie](#)

Op de nieuwe gedragscode bosbeheer van de VBNE is op 10 oktober 2022 beroep aangetekend door Advocaten kantoor Prakken d'Oliveira te Amsterdam namens Stichting Natuurbelang Nederland, Vereniging Leefmilieu, Stichting Comité Schone Lucht, Cooperatie Mobilisation for the environment U.A (MOB) en Stichting ter behoud van het Schoorlse-en Noord-Kennemerduingebied. Ook is er beroep aangetekend door Stichting NatuurAlert, Vogelbeschermingswacht Noord-Veluwe, Stichting Natuurvolgend bosbeheer, dhr. Ph. E. Claringbould. Na bijna twee jaar wachten wordt de rechtszaak op 26 september 2024 gehouden te Arnhem.

Na bijna twee jaar wachten werd op 26 september 2024 de rechtszaak gevoerd te Arnhem. Wij zien de uitspraak op die rechtszaak met vertrouwen tegemoet.

Gisteren 26 september speelde de rechtszaak in Arnhem tegen het besluit van de minister omtrent de "Gedragscode" [opgesteld door de VBNE], die kaalkap in de bossen bevordert. Frits van Beusekom gaf de rechtbank een compliment, omdat die zich zeer verdiept had in de ingewikkelde materie rond het natuurbeleid. De rechters stelde zeer scherpe vragen, maar we moeten nog hun oordeel afwachten.

De advocate Marie van Eik legde steeds goed uit waar het probleem zat en op elke tegenwerping met een goed onderbouwde antwoord kwam. Zo anders was het met de advocaat van de Minister, die veel onsamenhangende betogen hield en vaak flauwekul verkocht. De deskundigen die de advocate bijstonden waren:

Frits van Beusekom oud directeur Staatsbosbeheer die 7 jaar geleden de knuppel in het hoenderhok gooide en ook nu zeer duidelijk en voor iedereen begrijpelijk de argumenten van de tegenpartij weerlegde. Eef Arnolds, is voormalig hoofddocent Boscologie aan de toenmalige Universiteit Wageningen met als specialisme mycologie en voormalig directeur van het Biologisch Station van de UW te Wijster, Jaap Kuper oud rentmeester Kroondomeinen, Hans van der Lans, bioloog die een goed verhaal vertelde over de bodem en het bodemleven, dr. P. Leffelaar, de Vogelbeschermingswacht Noord-Veluwe. Ze hadden ze allemaal goed aanvullende verhalen.

Het was ook geweldig dat Fenna Swart van het Comité Schone Lucht aanwezig was. Zij zijn ook één van de organisaties die het Ministerie van LNV aanklagen. En natuurlijk was de Arnhemse Bomenbond aanwezig, die voor Frits van Beusekom wat hand en spandiensten heeft kunnen verrichten.

Bron: [2024-09-26-bomenbond-nieuwsbericht-behandeling-beroep-gedragscode-bosbeheer-minInv-vbne-rechtbank-arnhem](#)

Trouw publiceerde al eerder een artikel waarin wordt uitgelegd waarom de zeven natuurorganisaties het kappen van bos in Nederland een halt willen toeroepen en daarom een rechtszaak tegen de overheid voerden en eisen dat de rechtbank in Arnhem de VBNE gedragscode over bossen vernietigt.

Natuurorganisaties voeren rechtszaak tegen toestaan 'kaalkap' bos

Zeven natuuractiegroepen willen het kappen van bos in Nederland een halt toeroepen en voeren daarom donderdag een rechtszaak tegen de overheid. Ze eisen dat de rechtbank in Arnhem een gedragscode over bossen vernietigt. Die geeft bosbeheerders te veel mogelijkheden om stukken bos kaal te kappen.

De zogeheten Gedragscode Soortenbescherming Bosbeheer is enkele jaren terug opgesteld door het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN). Volgens de eisers in de zaak laat de code zoals hij nu is ruimte voor het toebrengen van "grote schade aan bossen en de biodiversiteit".

De eisers wijzen erop dat bosbeheerders geld verdienen aan de kap, want het hout kunnen ze verkopen aan bijvoorbeeld de papierindustrie en biomassacentrales.

"Op dit moment heerst er wetteloosheid in de bossen. Gekapt wordt er voortdurend, want er is onduidelijk beleid", stelt voorzitter Fenna Swart van Comité Schone Lucht. "Deze kaalkap wordt gepromoot als vorm van natuurbeheer, die noodzakelijk zou zijn voor de bescherming van flora en fauna. Dit is de wereld op zijn kop."

Swart denkt dat winst in de zaak mogelijk grote gevolgen kan hebben voor de kap die is toegestaan. Vooral de aanvoer naar biomassacentrales, waar haar organisatie al langer strijd tegen voert, zou volgens Swart in de knel kunnen komen. Ze houdt ook de optie open dat later nog rechtszaken zullen volgen tegen afzonderlijke bosbeheerders, zoals Staatsbosbeheer. (ANP)

Bron: [2024-09-25-trouw-natuurorganisaties-voeren-rechtszaak-tegen-toestaan-kaalkap-bos](https://www.trouw.nl/natuurorganisaties-voeren-rechtszaak-tegen-toestaan-kaalkap-bos)

Bronnen:

[1961-07-20-gov-nl-boswet-1961](#)

[1997-09-11-gov-nl-wet-verzelfstandiging-staatsbosbeheer](#)

[2007-04-00-probos-biomassa-upstream-stuurgroep-bus-biomassa-en-boswet-wijziging](#)

[2008-05-19-boschap-het-platform-hout-in-nederland-en-minInv-brainstorm-sessie-biomassa-uit-het-bos](#)

[2008-05-22-gov-nl-wijziging-boswet-van-1961-07-20-en-uiteindelijk-vervangen-voor-wet-natuurbescherming](#)

[2008-07-01-gov-nl-minInv-convenant-nalevingsstrategie-natuurwetgeving](#)

[2011-11-10-avih-persbericht-nieuwe-natuurwet-leidt-tot-ontbossing](#)

[2012-02-00-probos-bosomvorming-zonder-compensatie](#)

[2012-12-20-boschap-gedragscode-bosbeheer-2010-2015-incl-aanvulling-tussenuitspraak-23-aug-2012](#)

[2014-09-10-avih-kritiek-op-wet-natuurbescherming-ontheffing-herplantplicht-natura2000-en-decentralisatie](#)

[2015-12-16-gov-nl-wet-natuurbescherming](#)

[2016-12-02-cobra-boswet-versus-wet-natuurbescherming-wie-is-bevoegd](#)

[2020-06-02-trouw-natuurstichting-roept-kamer-op-sta-niet-toe-dat-boseigenaren-een-halve-hectare-bos-mogen-kappen](#)

[2020-11-26-gov-nl-minez-rvo-vbne-biomassalobby-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer](#)

[2020-12-02-natuuralert-ecologische-effecten-van-vlaktekop-op-de-kwaliteit-van-bosecosystemen](#)

[2020-12-14-urgenda-duidelijkheid-over-kaalkap-onderzoek-sluit-aan-bij-maatregel-7-54-puntenplan-urgenda](#)

[2021-01-02-natuuralert-amendement-op-de-bossenstrategie](#)

[2021-10-01-natuuralert-notitie-bossenstrategie-tbv-de-vaste-commissie-Inv](#)

[2022-01-14-natuuralert-haal-kaalkap-uit-de-nationale-bossenstrategie](#)

[2022-06-22-vbne-biomassalobby-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer-2022-ontheffing-voor-kaalkap-presentatie](#)

[2022-08-17-gov-nl-minez-rvo-vbne-goedkeuringsbesluit-gedragscode-bosbeheer-2022](#)

[2022-08-26-vbne-biomassalobby-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer-2022-ontheffing-voor-kaalkap](#)

[2022-08-31-vbne-biomassalobby-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer-2022-ontheffing-voor-kaalkap-artikel](#)

[2022-09-06-vbne-biomassalobby-gedragscode-soorten-bosbeheer-2022-ontheffing-voor-kaalkap-en-verstoren-beschermd-soorten](#)

[2022-10-10-natuurbelang-leefmilieu-mob-csl-behoudduingeb-beroep-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer](#)

[2022-10-24-staatsbosbeheer-aanplant-nieuw-bos-verloopt-nog-niet-snel-genoe](#)

[2022-11-08-natuurbelang-aanvullende-gronden-beroep-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer-2022](#)

[2023-10-17-rechtbank-gelderland-verweerschrift-natuurbelang-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer-2022](#)

[2024-01-16-bomenbond-steun-rechtszaak-gedragscode-bosbeheer-om-grootschalige-kap-te-voorkomen](#)

[2024-05-02-rechtbank-gelderland-vooraankondiging-beroep-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer-2022](#)

[2024-07-21-edsp-eco-dossier-biomassalobby-en-bomenkap-belangenverstrengeling-politiek-en-directeuren-staatsbosbeheer-wederhoor](#)

[2024-07-25-natuurbelang-aanvullende-gronden-beroep-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer-2022](#)

[2024-09-03-rechtbank-gelderland-vooraankondiging-beroep-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer-2022](#)

[2024-09-04-natuurbelang-contra-expertise-ecoloog-arnolds-beroep-gedragscode-soortenbescherming-bosbeheer](#)

[2024-09-25-trouw-natuurorganisaties-voeren-rechtszaak-tegen-toestaan-kaalkap-bos](#)

[2024-09-26-bomenbond-nieuwsbericht-behandeling-beroep-gedragscode-bosbeheer-minInv-vbne-rechtbank-arnhem](#)

[2024-09-26-gelderlander-felle kritiek op biomassacentrale vanwege uitstoot giftige stoffen-arnhem eist sluiting](#)

U schrijft dat de positieve evaluatie over het functioneren van VBNE in 2015 als aanleiding heeft: “Bos- en natuurterreineigenaren oogsten, verkopen en gebruiken groene grondstoffen, zoals rondhout, houtige biomassa en niet-houtige biomassa (maaisels).” Ons is niet duidelijk waar deze bewering op gebaseerd is aangezien het noch onderdeel is van de opdracht, noch van de resultaten of aanbevelingen van de evaluatie uit 2015.

Reactie EDSP ECO

We hebben meerdere malen het rapport op verschillende manieren doorzocht echter de zin (of bijvoorbeeld woorden zoals maaisels) “Bos- en natuurterreineigenaren oogsten, verkopen en gebruiken groene grondstoffen, zoals rondhout, houtige biomassa en niet-houtige biomassa (maaisels).” Zou de VBNE willen aangeven waar die zin staat?

U verwijst naar een door Probos uitgezonden persbericht van 2 november 2016 om duidelijk te maken dat VBNE het platform PHN overneemt. Dit is niet correct zoals ook te lezen is in het persbericht: VBNE heeft destijds alleen de financiële verslaglegging op zich genomen.

Reactie EDSP ECO

We hebben meerdere malen het rapport op verschillende manieren doorzocht maar het desbetreffende fragment niet gevonden. Zou de VBNE willen aangeven in welk hoofdstuk we het desbetreffende stuk kunnen terugvinden? Voor de duidelijkheid hebben we hieronder de stukken en links geplaatst die we wel over het beëindigen van de PHN konden vinden:

De vier leden van Platform Hout Nederland stoppen per 1 juli hun samenwerking binnen dit verband. In plaats daarvan gaan de EPV, VVNH, VNP en VBNE door met diverse acties onder het ‘Actieplan bijdrage bos en hout aan de groene economie’.

De leden van Platform Hout Nederland zijn de Nederlandse Emballage en Palletindustrie Vereniging (EPV), de koninklijke Vereniging Van Nederlandse Houtondernemingen (VVNH), de koninklijke Vereniging van Nederlandse Papier- en Kartonfabrieken (VNP) en ten vierde de Vereniging van Bos en Natuurterreineigenaren (VBNE). Zij verklaren op 1 juli aanstaande met het PHN te stoppen "omdat hout als duurzame grondstof maatschappelijk en politiek geaccepteerd is. En omdat het werk van PHN voortgezet wordt door diverse acties onder het ‘Actieplan bijdrage bos en hout aan de groene economie’."

Voor de politieke acceptatie heeft PHN de contacten met de ministeries van EZ en I&M en met de politiek aangehaald. Dit heeft geleid tot erkenning van het belang van hout in de groene, circulaire economie; van hout als grondstof voor de biobased economie; en van hout voor de aanpak van klimaatproblemen. Voor de toename van de politieke acceptatie van hout is ook van belang dat aangetoond is dat de economische toegevoegde waarde van de Nederlandse bos- en houtketens groter is dan die van de totale Nederlandse intensieve veehouderij (LEI, 2015).

Bovenstaande inzet van PHN heeft er voor gezorgd dat een brede coalitie van negentien partijen tijdens de nationale klimaatop 26 oktober 2016 het “Actieplan Bos en Hout” hebben kunnen presenteren en dat de intentieverklaring om het plan uit te voeren tevens ondertekend is door premier Rutte en staatssecretaris Dijkma.

Bronnen:

[2016-06-01-houtwereld-houtnieuws-platform-hout-nederland-stopt](#)

[2016-07-01-edu-nl-wur-probos-platform-hout-in-nederland-phn-opgeheven-ivm-lobby-biobased-economy-mission-accomplished](#)

[2016-11-02-probos-biomassalobby-platformhout-in-nederland-phn-per-1-juli-2016-opgeheven-gaat-over-in-vbne](#)

Uw verwijzing naar het VBNE-werkplan 2017 is een voorbeeld van uit de context gehaalde tekstdelen. Het citaat moet worden uitgebreid met de volledige tekst van de betreffende paragraaf uit het werkplan. Daaruit blijkt immers dat het gaat om, in het geval van kiezen voor houtkap, zorgen dat dit op een verantwoorde manier gebeurt. Vandaar dat het doel als volgt is geformuleerd: “bos- en natuurterreineigenaren zijn in staat om verantwoord groene hernieuwbare grondstoffen te produceren”. Dat is iets anders dan dat ingestoken wordt op het stimuleren van houtkap.

Reactie EDSP ECO

Uit de acties en documentatie van o.a. de VBNE, Staatsbosbeheer en de meerdere convenanten blijkt duidelijk een heel ander doel dan het “op verantwoord groene hernieuwbare grondstoffen te produceren”. Uit de acties en documentatie (zie de voorbeelden die we hierboven en in ons rapport gegeven hebben) blijkt dat de VBNE zich voornamelijk bezig houdt met het behartigen van de financiële belangen van de deelnemende organisaties.

Zie hoofdstuk 2023: Bosschap en NVBE gaan over in VBNE

In o.a. het [jaarverslag 2015 van de VBNE](#) wordt duidelijk uitgelegd wat de doelen zijn van de betalende organisaties die lid zijn van deze biomassalobbyorganisatie. Zo lobbyen ze bij de overheid voor gunstige randvoorwaarden, proberen ze de regeldruk te verlagen en richten zich veelvuldig en zeer uitgebreid op de biomassalobby onderwerpen. De onderwerpen waar de VBNE-lobby zich bezig houden zijn ten gunste van leden en gaan ten koste van onze gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee onze toekomst:

Het Plein van de beheerpraktijk werkt aan gunstige randvoorwaarden in de dagelijkse praktijk van het professionele bos- en natuurbeheer. Dit kan betekenen dat geadviseerd wordt aan de overheid betreffende wet- en regelgeving. Het kan ook betekenen dat er een werkschuurbijeenkomst georganiseerd wordt om kennis uit te wisselen over de laatste ervaringen bijvoorbeeld met betrekking tot biomassa-installaties.

Gedragscode natuurbeheer met een jaar verlengd en opnieuw ingediend De nieuwe gedragscode natuurbeheer is op 17 november 2014 ingediend bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) met het verzoek om een eerste inhoudelijke reactie. De procedure loopt vertraging op en daarom besluit de RVO om de gedragscode nogmaals met een jaar te verlengen. Op 19 mei gaat de VBNE in gesprek met een inhoudelijk medewerker van de RVO over de ecologische eisen die zij stellen aan de gedragscode.

Pleidooi voor verlaging regeldruk in nieuwe Wet natuurbescherming

De VBNE heeft deelgenomen aan de begeleidingscommissie van het rapport “Regeldrukeffecten Wetsvoorstel Natuurbescherming” van SIRA Consulting, 15 april 2015.

Implementatie nieuwe Wet natuurbescherming

De VBNE heeft nauw contact met Rijksambtenaren en met provinciale ambtenaren die verantwoordelijk zijn voor de uitvoeringswetgeving en de implementatie. Op 29 september neemt de VBNE deel aan de stakeholdersbijeenkomst voor de uitvoeringsregelgeving georganiseerd door het ministerie van Economische Zaken.

Inventarisatie gedragscode kapmelding

Op 19 november organiseert de VBNE een overleg met ambtenaren en beheerders om te inventariseren of een gedragscode kapmelding tot de mogelijkheden behoort.

Gebruik glyfosaat bij uitzondering

De VBNE heeft door het jaar heen contact gehad met het ministerie van Infrastructuur en Milieu en het RIVM over de uitzonderingenlijst op de 2e nota duurzame gewasbescherming en het gebruik van glyfosaat in natuurgebieden.

Actieprogramma duurzame biomassa 2020 en Energieakkoord

De VBNE en het Platform Hout in Nederland (PHN) hebben in 2014 het 'Actieprogramma duurzame biomassa 2020' ontwikkeld. Dit hebben ze, na een bewerking door BTG [biomassalobby], aangeboden voor het Energieakkoord. [] Er is één activiteit wel overgenomen en uitgevoerd, namelijk het opzetten van een subsidieregeling voor kleine biomassainstallaties.

Convenant Schone en zuinige agrosectoren

In 2015 was vanuit het convenant een bijdrage van 40.000 euro beschikbaar voor het uitvoeren van diverse projecten in de natuur-, bos-, landschap- en houtketensector. Dit geld is verdeeld onder de projecten die diverse organisaties aandragen.

Hard gewerkt aan 'Actieplan bijdrage bos en hout aan de Groene Economie'

In de Natuurvisie die door Staatssecretaris Dijkema in april aan de 2e Kamer is aangeboden staat dat de staatssecretaris graag een actieplan/agenda wil ter stimulering van de bijdrage van de (Nederlandse) bos- houtketen aan de groene economie. EZ heeft de VBNE en PHN uitgenodigd mee te werken aan deze agenda/dit actieplan. De VBNE is voorzitter van de werkgroep en van de klankbordgroep.

Biocluster

In 2015 is de VBNE aangesloten bij een werkgroep van het Biocluster

Gestart met Praktijkadvies biomassa oogsten, opslag en transport

In een samenwerking tussen Staatsbosbeheer (inhoud) en VBNE (redactie) is in 2015 gewerkt aan een praktijkadvies over biomassa oogsten, opslag en transport. Doel van het praktijkadvies is dat beheerders praktisch weten hoe zij biomassa efficiënt en effectief kunnen produceren, opslaan en transporteren.

Bron: [2016-04-21-vbne-vereniging-van-bos-en-natuurterreineigenaren-jaarverslag-2015](#)

U schrijft "De NBLH sector, waarin zijn vertegenwoordigd de BVOR, de VBNE en het Platform Hout in Nederland (PHN) hebben in 2008 het Agroconvenant Schoon & Zuinig getekend". De VBNE bestaat echter pas sinds 2013.

Reactie EDSP ECO

De zin "*De NBLH sector, waarin zijn vertegenwoordigd de BVOR, de VBNE en het Platform Hout in Nederland (PHN) hebben in 2008 het Agroconvenant Schoon & Zuinig getekend*" is een citaat uit een rapport van biomassalobbyorganisatie BVOR:

Deze handreiking is geschreven als onderdeel van het werkprogramma van de Sector Natuur, Bos, Landschap en Houtketen (NBLH) binnen het Agroconvenant. De NBLH sector, waarin zijn vertegenwoordigd de BVOR, de VBNE en het Platform Hout in Nederland (PHN) hebben in 2008 het Agroconvenant Schoon & Zuinig getekend. Hierin heeft de sector zich gecommitteerd aan het aan de markt beschikbaar stellen van 32 PJ biomassa in 2020.

Hiertoe onderneemt zij verschillende activiteiten om marktpartijen en anderen te stimuleren deze biomassa beschikbaar te stellen, en te gebruiken. Deze handreiking 'Houtchips als brandstof – Handreikingen voor het borgen van de kwaliteit', past daarin.

Dit hoofdstuk gaat over praktische maatregelen die partijen kunnen nemen om ervoor te zorgen dat uit hout goede kwaliteit chips worden geproduceerd, geleverd en toegepast. Deze maatregelen strekken zich uit over de gehele keten van houtoogst, -bewerking, - opslag en gebruik van houtchips in de bio-energie installatie.

Bron: [2014-12-24-bvor-houtchips-als-brandstof](#)

We hebben uitgezocht wie destijds het [Convenant Schone en Zuinige Agrosectoren](#) ondertekend heeft en we gaan er vanuit dat de BVOR doelt op Annemarie Jorritsma die als voorzitter van de Bosschap (de voorganger van de VBNE) het convenant op 10 juni 2008 ondertekend heeft:

- **Het Bosschap, statutair gevestigd te Driebergen ten deze [rechtsgeldig] vertegenwoordigd door mevrouw Annemarie Jorritsma-Lebbink;**

Ook biomassalobbyorganisatie Platform Hout Nederland (PHN) heeft het Convenant destijds ondertekend:

- Vereniging Platform Hout in Nederland, statutair gevestigd te Renkum ten deze [rechtsgeldig] vertegenwoordigd door de heer Kees Faber;

In het Convenant is o.a. het volgende te lezen:

De overheidsvisie op de 'bio-based economy' (BBE) is in oktober 2007 naar de Tweede Kamer gestuurd. In deze visie geeft de Rijksoverheid aan dat Nederland een unieke uitgangspositie heeft voor een dergelijke economie: een sterke agrosector, een internationaal vermaarde chemie, uitmuntende havens en wereldtop kennisinstellingen. De visie geeft aan dat er grote hoeveelheden biomassaströmen Nederland in- en uitgaan en dat er potenties zijn voor betere benutting van de reststromen uit deze biomassa.

De biomassaströmen kunnen volgens het Platform Groene grondstoffen in 2030 in totaal 519 PJ per jaar aan vermeden fossiele energie opleveren, wat overeen komt met een reductie van de CO₂-emissie met 34,7 Mton per jaar.

Bronnen:

[2008-06-10-gov-nl-minlnv-convenant-schone-en-zuinige-agrosectoren](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bio-based-economy/documenten/2008-06-10-gov-nl-minlnv-convenant-schone-en-zuinige-agrosectoren)

[2008-06-10-gov-nl-minlnv-minvrom-minez-lto-phn-fnli-boschap-convenant-schone-en-zuinige-agrosectoren](https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bio-based-economy/documenten/2008-06-10-gov-nl-minlnv-minvrom-minez-lto-phn-fnli-boschap-convenant-schone-en-zuinige-agrosectoren)

Zoals gezegd delen we met u het belang van bossen voor de klimaatopgave en hebben onze bossen bovendien ook te maken met de negatieve effecten van een veranderend klimaat. Hoewel we uw rapport zoals uit deze reactie blijkt niet onderschrijven en op bovengenoemde punten graag aangepast zien, gaan we desgewenst graag met u in gesprek om te kijken hoe we uw energie en die van ons meer gelijk kunnen richten op ontwikkeling, beheer en behoud van bossen in Nederland.

Reactie EDSP ECO

Wij zijn de medeoprichters en coördinatoren van o.a. stichting [EDSP ECO](#), stichting [Arnhems Peil](#), de [Bomenbond](#), de [Federatie tegen Biomassacentrales en Ontbossing](#) en de [Klimaatcoalitie](#) en zetten ons samen met een groot aantal deelnemende organisaties niet alleen belangeloos in voor de gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee een veilige toekomst voor ons allemaal maar betalen ook nog eens zelf al onze acties en werkzaamheden. De VBNE is een betaalde biomassalobbyorganisatie die zich bezig houdt met de financiële belangen van de betalende leden die lid zijn van de VBNE. Die financiële belangen van de leden van de VBNE gaan ten koste van de gezondheid, de natuur, het klimaat en daarmee onze toekomst. Een samenwerking met de VBNE zou enkel leiden tot greenwashing van de schadelijke praktijken van de VBNE en is dus niet gewenst. Naar aanleiding van de wederhoor van de VBNE hebben we op meerdere plaatsen in het onderzoeksrapport wijzigingen aangebracht en o.a. de volgende hoofdstukken herschreven om onze uitspraken en argumenten nog beter te onderbouwen:

[2013: Bosschap en NVBE gaan over in VBNE](#)

[2022: Meer kaalkap door gedragscode bosbeheer dankzij VBNE-lobby](#)

Met vriendelijke groet,

Miriam Nienhuis

Directeur VBNE

Wereld Natuur Fonds (WWF)

Status: We wachten nog op een reactie.

Van: Customer Contact Center WWF <emailbevestiging@wwf.nl>

Verzonden: Wednesday, July 24, 2024 12:25

Aan: contact@klimaatcoalitie.org

Onderwerp: WWF Customer Contact Center - bevestiging

Bedankt voor de e-mail. Wij doen ons best u binnen drie werkdagen een antwoord te sturen. Op onze website zijn ook antwoorden op verschillende vragen te vinden. Daarnaast zijn we op werkdagen tussen 9.00 en 17.00 uur telefonisch bereikbaar via ons gratis servicenummer 0800-1962.

Met vriendelijke groet,

Customer Contact Center

Wereld Natuur Fonds